

Δ. 1.333

3508

D. 1333

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ
ΕΚ ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΤΕΡΩΝ
ΠΕΖΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΩΝ
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΤΠΟ.

Σ. Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΑ

κατ' ἔγχρισιν τοῦ ἐπὶ τῷτε 'Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας
Ἐκπαίδευσεως 'Ὑπουργεῖον

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΥΙΟΙ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
1903

3508

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΤΕΡΩΝ

ΠΕΖΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΥΠΟ

Σ. Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ καὶ Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΑ

κατ' ἔγχρισιν τοῦ ἐπὶ τῷ 'Εκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας
'Εκπαιδεύσεως 'Υπουργείου

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΥΙΟΙ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

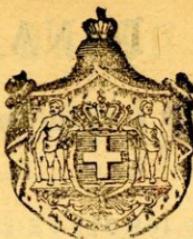
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1903

Ἐν Ἀθήναις,
τῇ 18 Δεκεμβρίου
1844.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΓΥΠΟΓΡΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρόδε τὸν Κύριον Ἀγρόβεαρ Κορομηλᾶ

Κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἔξεταστικῆς τῶν βιβλίων Ἐπιτροπῆς, ἐγκρί-
νομένην γὰ εἰσαχθῆ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα ώς διδαχτικὸν σύγγραμμα
ἡ παρὰ σοῦ ἐκδοθεῖσα πεντάτομος Ἐλληνικὴ Χρηστομάθεια τοῦ Κ.
Α. Ὁ. Ρ. Ραγκαβῆ.

Τ. Σ.

·Ο· Υπουργός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Μ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

ΤΟ ΓΥΠΟΓΡΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρόδε τοὺς Γυμνασιάρχας, Σχολάρχας καὶ διδασκάλους
τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων

Κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἔξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, συγιστῶμεν ώς δι-
δαχτικὸν βιβλίον τὴν νέαν πεντάτομον Ἐλληνικὴν Χρηστομάθειαν,
ἐκδεδομένην ἐσχάτως παρὰ τοῦ Κυρίου Ἀγρόβεαρ Κορομηλᾶ, συλλεγεῖ-
σαν δὲ παρὰ τοῦ Κυρίου Α. Ὁ. Ρ. Ραγκαβῆ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 28 Δεκεμβρίου 1844.

Τ. Σ.

·Ο· Υπουργός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Μ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ Α' ΤΟΜΩ: ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α'	Γνωμικά καὶ σύντομοι φράσεις	5
Β'	Σύμμικτα παραδείγματα ἐκ τῶν ἀστείων τοῦ Ἱεροχλέους	16
Γ'	Στοβαῖου Γνώμαι Παλαιῶν	19
Δ'	Ἄστικειοι Μῦθοι.	25
Ε'	Πλουτάρχου ἐκ τῶν Ἀποθεγμάτων	36
Ϛ'	Διογένους Λαερτίου Ἀποφθέγματα Φιλοσόφων	39
Ζ'	Αἰλιανοῦ ἐκ τῆς Ποικίλης Ἰστορίας	42
	• Ἐκ τοῦ περὶ ζώων Ιδιότητος	45
Η	Δουκικοῦ Νεκρικοῦ Διάλογος: Διογένους καὶ Πολυδεύκους	50
	• • • • Ἐρμοῦ καὶ Χάρωνος	52
	• • • • Χάρωνος καὶ Μενίππου	—
	• • • • Χάρωνος ἢ Ερμοῦ καὶ νεκρῶν διαφόρων	53
	• • • • Τεῦπντον	57
Θ'	Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Λόγος εἰς Εὐτρόπιον	63
	• • • • Περὶ Προσευχῆς	70
	• • • • Περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν Πολιτεύεσθαι κτλ.	75
	• • • • Λόγος εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀσώτου	83
Ι'	Κένητος Θηβαῖου Πίναξ.	92
ΙΑ'	Ἐκ τῶν Θεοφράστου Χαρακτήρων. Περὶ Κολακείας	105
	• • • • Περὶ Ἀκαίριας	106
	• • • • Περὶ Ἀπιστίας	—
	• • • • Περὶ Μικροφιλοτιμίας.	107
	• • • • Περὶ Ἀνελευθερίας	108
	• • • • Περὶ Δειλίας	109
ΙΒ'	Ἐκ τῶν Στράβωνος Γεωγραφικῶν Βιβλ. Α', § 7 καὶ 8	110
	• • • • Βιβλ. Η', Κεφ. Ζ'	113
ΙΓ'	Ξενοφῶντος Ἐκ τῆς Κύρου Παιδείας Βιβλ. Α', Κεφ. Α'—Ε'	116
	• • • • Βιβλ. Η', Κεφ. Ζ'	139
■	Ξενοφῶντος Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Ἰστορίας Βιβλ. Β', Κεφ. Α'.	144
■	Ξενοφῶντος Κύρου Ἀναβάσεως Βιβλ. Α'. Κεφ. Α'.	158
■	Ξεν. Ἐκ τῶν Ἀπομν. Σωκρ. Βιβλ. Α', Κεφ. Α' Δ' Ε' Σ' ἢ Ζ'.	195
■	Ξενοφῶντος Οἰκονομικὸς Κεφ. Α'.	213

ΕΠΙΣΤΑΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

Α' ΓΝΩΣΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΙ ΦΡΑΣΙΣ

Α' ΚΛΙΣΙΣ

ΠΑΣΩΝ τῶν ἀρετῶν ἡγεμών ἔστιν ἡ εὐσέβεια.—'Αρχὴ φύσις φόδος Κυρίου.—Ο πλοῦτος θητὸς¹⁾, ἡ δόξα καὶ ἀθάνατος.—'Ηδονὴ ἀθέμιτος βεβαίαν τίκτει λύπην.—Οὐ πενία λύπην ἐργάζεται, ἀλλ' ἐπιθυμία χαρὰν δὲ οὐ πλοῦτος δίδωσιν, ἀλλ' εὐθυμία.—Τοῖς φαύλοις φοβερὰ²⁾ ἡ τοῦ βίου τελευτή.—Πολλοῖς ἡ γλώσσα προτρέχει τῆς διανοίας³⁾.—Τῇ ἀχαριστίᾳ ἔπειται ἡ ἀναισχυντια.
—Κάλλος μὲν σώματος κόσμος⁴⁾, ἀρετὴ δὲ ψυχῆς.—Φίλει τὴν πατέδειαν, σωφροσύνην, φρόνησιν, ἀλήθειαν, οἰκονομίαν, τέχνην, εὐσέβειαν.—Η παιδεία ἐν μὲν ταῖς εὐτυχίαις κόσμος ἔστιν, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις καταφυγή.—Η πενία τέχνας κατεργάζεται.
—Φίλει τὴν ἀλήθειαν κανὸν⁵⁾ πικρὰ ἥπα.—Ο πλοῦτος κακίας μᾶλλον ἡ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης⁶⁾, παρακαλεῖ τοὺς νεανίας ἐπὶ τὰς ἡδονάς.—Τὸ νικᾶν⁷⁾ τὰς ἐπιθυμίας πασῶν νικῶν⁸⁾ ἡ καλλίστη.
—Εὑμάθειαν θήρευε μὴ εὐπάθειαν.—Αἱ κτήσεις τῆς ἀρετῆς μόναι βέβαιαι εἰσιν.—Θεός προστάτης ἐμπορίας μὲν ἡνὶ Ἐρμῆς, σοφίας δὲ Ἄθηνᾶ.—Η ὄργὴ καὶ ἡ ἀσυνεσία, δύο μεγίστω κακῶ⁹⁾, πολλοὺς ἀπώλεσαν.—Τοῖς νικηταῖς ἐν ἀγῶσι δάρψης ἐδίδοτο στέφανος.—Εὐγενέσατο τῶν ἀνθρώπων¹⁰⁾ εἰσὶν οἱ τὰ μὲν ἀγαλλιαμετρίως φέροντες¹¹⁾, πλοῦτον, δόξαν, ἡδονὴν, ζωὴν, καὶ τῶν ἐναγτίων ὑπεράνω ὅντες, πενίας, διαβολῆς, πόνου, θανάτου.—Αἰνείας τὸν πατέρα 'Αγγίσην ἔσωσε φέρων ἐπ' ὕμων¹²⁾.—Ο Θεός ἔστι ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.—'Ηρακλῆς δὲ 'Αλκμήνης¹³⁾ λεοντὴν περιεβάλλετο δὲ τῆς Μαίας Ἐρμῆς πτερὸν εἰχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πρὸς τοῖς ποσίν.—Τὸ τάλαντον δύναται μνᾶς ἔξηκοντα, ἡ δὲ μνᾶ δραχμὰς ἔκατον.—Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς ἔξηλασε τῆς Ἰταλίας¹⁴⁾.
—Αννίβαν τὸν Καρχηδόνιον.

1) Τπεννοεῖται ἐστι. 2) Τρέχει πρὸ τῆς διαν. 3) Στολὴ, ὑπενν. ἔστι. 4) Καὶ ἄν.

5) Υπεν. ὄν. 6) Κ. § 410. 7) Κ. § 342. 8) Δυῦικ. ἀριθμ. 9) Μετριοπαθῶς, σωφρόνως. 10) Αἰνείας, εἰς τῶν ἡρώων τῆς Γρωχόδος, ἐπὶ τῆς ἀλώσεως τῆς πόλεως ἔσωσε τὸν γέροντα πατέρα του, φέρων αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὕμων του. 11) Γιός. 12) Ἡλασσεν ἐκ τῆς...

Β' ΚΛΑΣΙΣ-ΚΟΙΝΥΝ ΚΑΙ ΑΤΤΙΚΗ

Τοῦ μὲν σώματος σῆτος τροφὴ, τῆς δὲ ψυχῆς λόγος.—Κάτοπτρον εἴδους χαλκός ἐστιν¹⁵, οἶνος δὲ νοῦ.—Τὸ θεῖον¹⁶ μισεῖ τοὺς καπούς· οὐ χρυσοῖς δ' ἀνδριᾶσιν οὐδὲ ἀναθήμασιν εὐδοκεῖ ἀργυροῖς ἔλλα φρεσὶ καθαραῖς.—Ο πλοῦτος θητὸς, η δόξα ἀθάνατος.—Δειλὸν δ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν¹⁷.—Μή κατόκνει μακρὰν ξέδον πορεύεσθαι¹⁸ πρὸς τοὺς διδάσκειν¹⁹ τι χρήσιμον ἐπαγγελλομένους.—Μειράκιον πλοῦσιον καὶ ἀπαίδευτον χρυσοῦν ἔσιν ἀνδράποδον.—Πλουσιώτατός ἐσιν δὲ ἐλαχίσιοις ἀρκούμενος.—Οἱ ἀγαθοὶ οὐ μακροῦ βίου ἀλλὰ λαμπροῦ δέονται.—Οἱ μοχθηροὶ τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὖτας ἥδονται ἐπὶ τοῖς ἴδιοις ἀγαθοῖς²⁰, ως ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς.—Οπου φάρμακα πολλὰ καὶ ιατροὶ πολλοί, ἔκει καὶ νόσοι πλεῖσται²¹.—Κρεῖττον στρατόπεδον ἐλάφων, λέοντος στρατηγοῦντος, η²² λεόντων ἐλάφου στρατηγούσης.—Τὸν ὄργιζόμενον νόμιζε τοῦ μαινομένου χρόνῳ διαφέρειν.—Λύκω καὶ ἡ πτωσιν ὁμοία²³ ἐσόν· λεάινα δὲ καὶ λέων οὐ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἵασιν.—Αἱροῦνται οἱ λαγῷ ὑπὸ ἀλωπέκων, τοτὲ μὲν δρόμῳ, τοτὲ δὲ τέχνῃ.—Εἰρήκαστι τινες τὸν ἥλιον λίθον εἰναῖς καὶ μύδρον διέπαυρον.—Οὐ μόνος ὁ πλοῦτος τυφλὸς²⁴ ἀλλὰ καὶ ἡ ὁδηγὸς αὐτοῦ τύχη.—Η Ἀττικὴ εὕγεως μὲν οὐκ ἦν, εὔανδρος²⁵ δέ.
—Τὸ Ἄκραθος ἀκρωτήριον τοῦ Ἄθω ἐσπέν.

Γ' ΚΛΑΣΙΣ

Οὐ κτῆσις πολλὴ ἀλλὰ χρῆσις καλὴ περιποιεῖ πλοῦτον.—Αλκιμοὶ θῆρες οἱ λέοντες²⁶.—Ἄργια μήτηρ κακίας.—Ο δειλὸς τῆς πατρίδος προδότης ἐσίν.—Σταγόνες ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσιν.—Αρχὴ²⁷ τὸ ημίσυ τοῦ παντός.—Δεῖ σε²⁸ ἀρχόμενον τοῦ τέλους²⁹ στοχάζεσθαι.—Γνώμη φρενὸς κρείσσων ἐστίν η³⁰ ῥώμη χειρῶν.—Δάνειόν ἐσι τὸ τῆς σελήνης σέλας.—Οἱ ἀγαθοὶ ἀνδρες θεῶν εἰκόνεις εἰσίν.—Κάλλισον χρῶμα³¹ τὸ τῆς αἰδοῦς ἐρύθημα.—Πόλεις εως ψυχὴ οἱ νόμοι³². σῶμα γάρ ἀποθνήσκει ἄνευ ψυχῆς, καὶ πόλις οἱ ἄνευ νόμων.—Σώφρονις γυναικὶ αὐτάρκης κόσμος³³ η τοῦ ἀνδρὸς ἀρετή.—Τίμα τοὺς γονεῖς, σέβου τὸν βασιλέα· πατήρ γάρ ἔθνους ὁ βασιλεὺς ἐσίν.—Γυναιξὶ κόσμον η σιγῇ φέρει.—Χαλεπόν ἐσι λέγειν πρὸς γαζέρα ώτα³⁴ οὐκ ἔχουσαν.—Η φύσις ἄνευ μαθήσεως τυφλὸν³⁵, η δὲ μάθησις ἄνευ φρονήσεως ἐλλιπές³⁶.—Ο μονοούντων ἀδελφῶν συμβίωσις παντὸς τείχους³⁷ ισχυροτέρα.—Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιος ἔσει³⁸, ἐὰν πρῶτον ἄρξῃ σαυτὸν αἰδεῖσθαι.—

¹⁵⁾ Μετάβαλε τὴν περίοδον οὗτον χαλκός ἐσι κάτ. εἴδους. Οι καθέρεπται τῶν ἀρχαίων ἥσσαν ἐχ χαλκοῦ ἐστιλθωμένου. ¹⁶⁾ Αντὶ ὁ Θεός. ¹⁷⁾ Απαρ. τελ. Νά. ¹⁸⁾ Κ. § 458. Επι, 6', 3'. ¹⁹⁾ Κ. § 342 α'. ²⁰⁾ Ἀλλοτε. ²¹⁾ Καλούς ἄνδρας ἔχουσα. ²²⁾ Εἰσίν.

²³⁾ Τποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφίτου. ²⁴⁾ Συνταχτικὴ τοῦ στοχάζ., ητοι περὶ τοῦ τελ. ²⁵⁾ Οὐς. ²⁶⁾ Υπεννοεῖται γ - την α - ε - τι ν. ²⁷⁾ Εἰμι.

Κέρδη πονηρὰ ζημίαν ἀεὶ φέρει²⁵. — Κρεῖττον σε ὁ φιμαθῆ ἡ ἀμαθῆ εἶναι²⁶. — Σίφος τιτρώσκει σῶμα, τὸν δὲ νοῦν λόγος. — Ἀνάχαρσις τὴν ἄμπελον²⁷ εἶπε τρεῖς φέρειν²⁸ βότρυς τὸν πρῶτον, ἥδονῆς τὸν δεύτερον, μέθης τὸν τρίτον, ἀηδίας. — Τὸν μὲν χρυσὸν ἐν πυρὶ δοκιμάζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν ἀτυχήμασιν. — Δέων μὲν ὅγυξι κρατεῖ, κέρασι δὲ βοῦς, ἄγθρωπος δὲ νῷ. — Οὐκ ἄμισθον²⁹ τὸ εὖ ποιεῖν³⁰, κανὸν μὴ παραχρῆμα ἡ ἀνταπόδοσις φαίνηται. — Ἀνηρτημένους βότρυς οὐκ ἔχουσα³¹ φαγεῖν ἡ ἀλώπηξ ἔφασκεν ὅμφακας εἶναι. — Παροιμία φησὶ παλιρπαίδας τοὺς γέροντας γίγνεσθαι. — Ἡ βοῦς καὶ τῇ τοῦ γάλακτος χορηγίᾳ καὶ τῇ τοῦ δέρματος εὐχρηστίᾳ τοῖς ἀνθρώποις πολλὰς παρέχεται χρέας³². — Σώφρος παισὶν ἡ σιγὴ πρέπει.

ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΚΛΙΣΙΣ.

Πιστὸν ὁ κύων καὶ φιλάγθρωπον ζῆφον³³. — Ωσπερ γάλακτις ἡ γυνὴ, οὐτως ἡ παιδεία γνώσει τρέφει τὸν ἄγθρωπον. — Τὸν Δία καλοῦσιν οἱ ποιηταὶ πατέρα ἀνδρῶν τε θεῶν τε. — Κρεῖττον τὸ ὑδωρ τοῦ οἴνου³⁴ ὅσου τῆς μέθης ἡ φρόνησις. — Ο ὅγος μαρῷα μὲν ἔχει τὰ ώτα, τὴν δὲ τρίχα φαίνει.

ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΚΛΙΣΕΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΑ

Ποθεῖ ἄνθρωπος νύκτα μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀστέρας μεθ' ἥλιον, καὶ λιμὸν μετὰ κόρον, καὶ δίψαν μετὰ μέθην· κανὸν ἀφέλης αὐτοῦ³⁵ τὴν μεταβολὴν, λύπην τὴν ἥδονὴν ποιεῖς. — Οὐκ ὀγίνησι χρυσῆ κλίνη τὸν κάμνοντα, οὐδὲ τὸν ἀφρονα ἐπίσημος εὔτυχία. — Οὐδέν ἔστι κρεῖσσον ἡ νόμοι πόλεις. — Κλεάνθης³⁶ ἔφη τοὺς ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ τῶν θηρίων³⁷ διαφέρειν³⁸. — Ἐπαμινώνδας³⁹ ἔλεγε μὴ πρότερον ἀπαλλάττεσθαι³⁹ τῆς ἀγορᾶς ἡμέρᾳ⁴⁰ πρὶν ἡ φίλον τοῖς ἀρχαίοις⁴¹ τινὰ προσπορίσαις⁴² γεώτερον. — Δεῖ τοὺς νέους κοσμιότητι χρῆσθαι⁴³ ἐν πορείᾳ καὶ σχήματι καὶ περιβολῇ. — Φίλει τὴν πατρίδα κανὸν ἀδίκος ἦ. — Ὡ Ζεῦ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλον, δότε μοι ἀρετὴν ψυχῆς, καὶ ἡσυχίαν βίου, καὶ ζωὴν ἀμεμπτον, καὶ εὐελπιγείαν θάνατον. — Ο εὐεργεσίαν σπείρων εὐγνωμοσύνην συγκομιεῖ. — Ξέρξου⁴⁴ ἐν Ἑλλάδι πολεμοῦντος⁴⁵, ἡ αὐτοῦ μήτηρ ἐδόκει ἐν ὀνείροις ἰδεῖν⁴⁶ δύο γυναῖκες, μεγέθει⁴⁷ πολὺ ἐκπρεπεστάτα, κάλλει ἀμώμω, καὶ κατιγήτα τοῦ αὐτοῦ γένους, Ἄσιαν καὶ Ἑλλάδα. — Μὴ τὸ πρόσωπον μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν νίπτε. — Φίλιππος, γενόμε-

²⁵) Κ. § 257. ²⁷) Κ. § 411. ²⁸) Ἀπαρέμφ. εἰδικῶν "Οτι φ. ²⁹) Δυναμένη.

²⁹) Χρησιμεύει. ³⁰) Λάθρες ἀπ' αὐτοῦ. ³¹) Φιλόσοφος ἐξ Ἀστου, πόλεως τῆς μηρᾶς Ἀσίας. ³²) Κατὰ τὴν μορφὴν ἀπὸ τὰ θηρία. ³³) Ο μέγας Θεοῖς στρατηγός. ³⁴) Καθ' ἡμέραν. ³⁵⁾ Ηρός τοῖς ἀρχαίοις, ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων. ³⁶⁾ Νὰ μεταχειρίζωνται, νὰ ἔχωσι κοσμιότητα. ³⁷⁾ Βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐκστρατεύσας κατὰ τὴν Ἑλλάδα. ³⁸⁾ Κ. § 434. ⁴¹⁾ Ήράω. Κ. § 160. ⁴²⁾ Κ. § 360 γ'. καὶ 310. δ'.

νος κριτής δυοῖν πονηροῖν⁴⁵, ἐκέλευσε τὸν μὲν φεύγειν⁴⁶ ἐκ Μακεδονίας, τὸν δὲ ἔτερον διώκειν⁴⁷. — Κλεάνθης⁴⁸ εἰς ὅστρακα καὶ βιών ὡμοπλάτας ἔγραψεν, ἀπερ ἥκουε παρὰ τοῦ Ζήνωνος⁴⁹, ἀπορίᾳ⁵⁰ κερμάτων, ὥστε ὠνήσασθαι⁵¹ χαρτία. — Σρατόπεδον μέγα καὶ καλὸν ἄνευ στρατηγοῦ, μεγάλῳ θηρῷ φίσικε κεφαλὴν οὐκ ἔχοντι. — Εἴς ἀνέμων μὲν θάλασσα, ἐκ παθῶν δὲ ψυχὴ κυκάται⁵². — Οὐκ ἀναθήματα τὰς πόλεις κοσμοῦσιν, ἀλλ' αἱ τῶν οἰκούντων ἀρεταῖ.

ΕΠΙΘΕΤΑ.

Ἐδὺ τὸ εὖ πράττειν⁵³, ἥδύτερον δὲ τὸ εὖ ποιεῖν⁵⁴. — Βίων ἔφη δεῖν⁵⁵ τὸν ἄγαθὸν ἀρχοντα, παυσόμενον τῆς ἀρχῆς, μὴ πλουσιώτερον, ἢλλ' ἐνδοξότερον γεγονέναι⁵⁶. — Ἡ τῆς ἀρετῆς κτήσις μόνη βεβαία ἔστι καὶ ἀθάνατος. — Ἡ σοφία χείρω μὲν ποιεῖ οὐδένα, βελτίους δὲ πολλούς. — Χρή⁵⁷ σιγῆ⁵⁸, ἡ κρείσσονα τῆς σιγῆς⁵⁹ λέγειν. Διὰ τοῦτο δύῳ διτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἐν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν. — Πρεσβύτατον τῶν διητῶν⁶⁰ Θεός⁶¹ ἀγένυνθος γάρ⁶² καλλιστον⁶³, κόσμος⁶⁴ ποίημα γάρ Θεοῦ⁶⁵ μέγιστον, τόπος⁶⁶ πάντα γάρ⁶⁷ χωρεῖ⁶⁸ τάχιστον, νοῦς⁶⁹ δὲ παντός γάρ⁷⁰ τρέχει⁷¹ ἴσχυρότατον, ἀνάγκῃ⁷² κρατεῖ⁷³ γάρ⁷⁴ πάντων⁷⁵ σοφώτατον, χρόνος⁷⁶ ἀνευρίσκει γάρ⁷⁷ πάντα. — Ἰσθι⁷⁸ μᾶλλον ἰχθύος ἀφωνότερος⁷⁹ κορώνης λαλίσερος. — Εὐδαίμων πόλις ἡ καλῶς ἀρχομένη. — Ο μὲν βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρά. — Αριστοτέλης ἐφη⁸⁰, τῆς παιδείας τὰς μὲν ῥίζας εἶναι πικράς⁸¹, γλυκεῖς δὲ τοὺς καρπούς. — Τι γλυκύτερον μέλιτος; τι ἴσχυρότερον λέοντος; — Αρχῆς κακῆς κάκιστον ἔσται κατ⁸² τέλος. — Οὐ νόσος λοιμώδης, οὐ σεισμός τοσαύτας πόλεις ἐρήμους κατέλιπνεν, ἡ τοσαῦτα γένη ἀνθρώπων ἔξιτηλα ἐποίησεν, δσα⁸³ ἡ τῶν βασιλέων πλεονέκτεις φιλοτιμία. — Τὰ χρήματα ἡ τύχη δάνεια τοῖς πλουσίοις δίδωσι. — Τὸ μέλλον ἀσφές. — Βραχεῖα τέρψις ἥδοντος⁸⁴ ἀθεμίτου. — Αγήρως ἡ δόξα τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων⁸⁵. — Η μεγάλη τύχη πολὺν ἔχει φόδον⁸⁶ ἀκινδυνος δ' ἡ μετρία. — Εύκλεής πόλεμος αἱρετώτερος αἰσχρᾶς εἰρήνης. — Δύῳ κακῶν προκειμένων, τὸ μὴ χείρον βέλτιστον. — Αναιμα⁸⁷ τῶν ζώων ἐστίν⁸⁸ δσα⁸⁹ πλείους ἔχει τεττάρων πόδας. — Οὐ κρείττον⁹⁰, πενιχρὸν μὲν, ἀσφαλῆ δὲ καὶ ἀδεᾶ βίον ἀσπάσθαι⁹¹, ἡ πλούσιον καὶ ἐπιχειρούντων; — Τῶν τετραπόδων εὑμαθέές ατον μὲν ἐλέφας, μιμητικώτατον δὲ πίθης, πονηρότατον δ' ἀλωπῆς, θηριώδεστατον δὲ τίγρις. — Η μιτά ἔξαπον⁹² οὔσα, τοῖς μὲν τέσσαρσι⁹³ βιδίζει μόνοις, τοῖς δὲ προσθίοις δυστὸν⁹⁴ ὡς χερσὶ χρήται.

⁴⁵) Τρεν. Ἐκεῖνον. ⁴⁶) Φιλόσοφος ἐκ Κύπρου, διδάσκαλος τοῦ Κλεάνθους ἐν Λαθάναις. ⁴⁷) Κ. § 361. ⁴⁸) Ταράττεται. ⁴⁹) Εύτυχεῖν. ⁵⁰) Εὐεργετεῖν. ⁵¹) Γίνομαι· νῦν ξύλινε. ⁵²) Τριτοπόρος. ⁵³) Α. Σ. ⁵⁴) Τρεν. τῶν διητῶν ἔστιν. ⁵⁵) Κ. § 347 6'.
56) Προστακτ. τοῦ εἰμι. ⁵⁷) Φημι. ⁵⁸) Αποθνήνοντων. ⁵⁹) Χωρὶς αἷμα. ⁶⁰) Άντι εἰσιν. ⁶¹) Όλα δσα. ⁶²) Νὰ παραδεχθῶμεθα. ⁶³) Ποστ.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ.

Δημήτριος τις είπε τῷ Νέρωνι⁶¹. σὺ μὲν ἀπειλεῖς ἐμοὶ τὸν θάνατον,
σοὶ δὲ⁶² ἡ φύσις. — "Ἄλλοις⁶³ μεμφόμενος, σκόπει μὴ αὐτὸς⁶⁴ ἀξιόμεμ-
πτα πράττῃς. — Σύγχαιρε τοῖς εὖ πάσχουσιν⁶⁵ ἐπὶ τοῖς ἐσυτῶν εὐ-
τυχίμασι, καν σοι ταῦτα ἀλλότρια ἦ. — 'Πίκα πολλῶν κακιῶν ἡ
ἀκμάθεια' ταῦτην οὖν ἀνασπάσας κάκεινας συναφεῖλες. — 'Άναχαρ-
σις δὲ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἔστι πολέμιον ἀνθρώποις;
αὐτοὶ, ἔφη⁶⁶, ἐσυτοῖς. — Οὐδεὶς ἐλεύθερος¹, ἐσυτοῦ μὴ κρατῶν.
— Οὐδεὶς προφῆτης ἐν τῇ ἐσυτοῦ πατρόι⁶⁷. — Βούλου ἀρέσκειν πᾶ-
σι⁶⁸, μὴ σαυτῷ μόνον. — Πάντων μάλιστα σαυτὸν αἰσχύνου. — "Οταν
καταγελῶμεν τιναν, ἐπιστρέψωμεν ἐφ' ἐσυτοὺς, καὶ σκοτῶμεν μὴ
καὶ αὐτοὶ τοῖς αὐτοῖς διλειν ἔνοχοι. — Κορώνας ἀλλήλαις εἰσὶ πιστό-
ταται καὶ πάνυ σφόδρα ἀγαπῶται σφᾶς.

ΡΗΜΑ ΒΑΡΥΤΟΝΟΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

'Η γλῶσσ' ἀμαρτάνουσα τάληθη λέγει. — 'Η ψυχὴ βλέπει καν
μὴ βλέπωσιν οἱ θαλαμοί. — Οἱ μὲν κύνες τοὺς ἐχθρούς δὲ ἀκνουσιγ, οἱ
πονηροὶ δὲ τοὺς φίλους. — 'Άγησιλαος ἐρωτηθεὶς, πῶς ἄντις μάλιστα παρ'
ἀνθρώποις εὐδοκιμοῖη; Εἰ λέγοι, εἶπε, τὰ ἁζεῖσα, πράτοι δὲ τὰ κάλ-
λησα. — 'Ορμήσιλάξ¹⁰ τὰ πάθη, αὐτὸς ὑπὸ αὐτῶν κολάζεται. — Πᾶσα
ἔννομις καὶ πᾶς πλοῦτος ὑπεικεῖ¹¹ τῇ ἀρετῇ. — Εὐθυγήσκοις, ὅταν
σοι τὸ χρεῶν¹² εἴθη. — Οἱ τὸν θάνατον φεύγοντες διώκουσιν¹³. — 'Άφρο-
σύνης¹⁴ ἐσὶ τὸ πράττειν πρὸ τοῦ κρίναται. — Φιλεῖ τῷ κάμνοντι
συγκάρμνειν Θεός¹⁵. — "Αγις ἐρωτηθεὶς, Πῶς ἄν τις ἐλεύθερος διαμέ-
νοι; Θανάτου καταφορῶν, ἔφη. — Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης ἐσα-
σταξέτην ἔτι παῖδες ὄντες¹⁶. — 'Η γλῶσσα πολλούς εἰς ὅλεθρον ἥγα-
γει¹⁷. — 'Αρέσαι σαυτὸν τιμῆν, καὶ πάντες σε τιμήσουσι. — Μηδενὶ
συμφορὰν ὄντειδίσῃς¹⁸. κοινὴ γάρ ἡ τύχη¹, καὶ τὸ μέλλον ἀδρατον. —
Κάν μόνος η²³, φρύλοι μήτε λέξης, μήτε ἐργάση¹⁹ τι. — Διογένης λύχνον
μεθ' ἡμέραν²⁰ ἀψας, ἀνθρώπον, ἔφη, ζητῶ. — Εἰ βούλει καλῶς ἀκούειν²⁰,
μὴ πρῶτον σαυτὸν ἐπαίνει. — Ιοφίστη²¹, Ἡρακλέους ἐγκώμιον ἀπαγγέλ-
λοντι, Διογένης²² ἔφη τίς δὲ ψέγει αὐτὸν²³; — Πνεόντων τῶν ἀνέ-
μων²⁴, ἐπεφρίκει ὁ πόντος, καὶ δὲ ἀφρός τοῦ ὄντος ἐξηνθήκει. —
Βέλων δὲ σοφίστης, ιδὼν φίλονερδὸν σφόδρα κεκυφότα²⁵, εἶπεν ἡ τού-
τῳ μέγα κακὸν συμβεί ὅηκεν, ἡ ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν. — Οἱ πρὸς τὴν
δόξαντες χῆντες²⁶ σπανίως ἔνδοξοι γίνονται. — 'Οτῶν ἄλλων²⁷ ἄρχειν

⁶¹) Τύραννος τῆς Ρώμης. ⁶²) Γένεν. ἀπειλεῖται αὐτὸν. ⁶³) Σύντ. τοῦ μεμφόμενος.

⁶⁴) Σὺ δὲ ἴδιος. ⁶⁵) Κ. § 346, δ'. Σημ. ⁶⁶) Κ. § 346, ἀ. καὶ 340, σ'. ⁶⁷) Δηλ. καν-
εὶς δὲν θαυμάζεται εἰς τὸν τεποντού. ⁶⁸⁾ Κ. § 348, 6'. ⁶⁹⁾ Κ. § 400. ⁷⁰⁾ Νικῶν.

⁷¹⁾ Κ. § 358 δ'. ⁷²⁾ "Πάνταν ἔλθει ἡ διάγηξη τοῦ νοοποθάνης. ⁷³⁾ Τρέχουσι κατόπιν
του. διότι οἱ δειλοὶ μᾶλλον κινδυνεύουσι. ⁷⁴⁾ "Ἐργον. ⁷⁵⁾ Ο θεός συνεργάζεται μὲ
τὸν ἐργαζόμενον. ⁷⁶⁾ Αγω. ⁷⁷⁾ Κ. § 353. ⁷⁸⁾ Κ. § 399, 8'. ⁷⁹⁾ Εν καιρῷ ἡμέρας.

⁸⁰⁾ Νά ἐπαινήσαι. ⁸¹⁾ Ψευδοριλόσφος ἡ δήτωρ ἐπιδεικτικῶν λόγων. ⁸²⁾ Ο κυνικὸς
φιλόσοφος. ⁸³⁾ Τὸν Ἡρακλῆν. ⁸⁴⁾ Κύπτω. ⁸⁵⁾ Χαινώ. ⁸⁶⁾ Γεν. συντ. τοῦ ἄρχω.

βουλόμενος, εαυτοῦ ἄρχειν μαθέτω.—Πειρῶ τὰ δεινὰ φέρειν ^{άπει}
τοὺς ἄλλους διδάσκεις⁸⁷.—Χαλεπὸν τὸ πράττειν, τὸ δὲ κελεύειν
ῥάβδιον.—Τῆς τῶν παιδῶν τελευτῆς προσαγγελθεῖσης⁸⁸ Ἀναξαγόρα⁸⁹,
εἶπεν. "Ηδειν αὐτοὺς θυητοὺς γεννήσας.—Οἱ χρήσιμοι εἰδῶς⁹⁰, οὐχ ὁ
πόλλος εἰδῶς σοφός.—Οἱ τὰ δέοντα μὲν λέγων, μὴ πράττων δὲ, λύρα
ἔσικε, καλὸν⁹¹ μὲν φθεγγομένη, οὐκ ἀκουούσῃ δὲ τοῦ μέλους.—Κα-
κῶς λέγουσιν⁹² οἱ καλῶς λέγειν μὴ μεμαθηκότες.—Τὸν εύτυ-
χοῦντα χρὴ σοφὸν πεψυκένατο.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ἄγαθοὶ πολλοὶ μὲν λέγονται, οὐ πάντες δ' εἰσίν.—Ἐν τοῖς πολέο-
μοις τέ μνεται μὲν ἡ χώρα, πορθοῦνται δ' αἱ πόλεις, ἀναιροῦνται
δ' οἱ πολῖται, καὶ καταλύονται οἱ νόμοι.—Ἐπὶ τῆς κολακείας, ὡς ἐπὶ
μνήματος, αὐτὸς μόνον τὸ ὄνομα τῆς φύλας ἐπιγέγραπται.—Οἱ Πυ-
θαγορικοὶ⁹³ ἔλεγον ἐνδεδέσθαι⁹⁴ τῷ σώματι τὰς ἀνθρώπων φυχὰς τι-
μωρίας χάριν⁹⁵.—Ζήνων δοῦλον ἐμαστίγου ἐπὶ κλοπῇ⁹⁶. τοῦ δὲ εἰπόν-
τος⁹⁷. εἴμαρτό⁹⁸ μοι κλέψαι⁹⁹. καὶ δαρῆνατ, Ζήνων ἔφη.—"Ἀνθρωπος
ῶν μέμνησο διτὶ θυητὸς εἰ.—Πεισθητὶ διτὶ τεθνήσεις.—Τὸ είμαρτό μέ-
νον διαφυγεῖν ἀδύνατον.—Αἰδοῦς σαυτὸν καὶ ἄλλον οὐκ αἰσχυνθήσει.
—Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιος ἔσει¹⁰⁰, ἐὰν πρῶτον ἀρεῖη σαυτὸν αἰδεῖσθαι¹⁰¹.
—Σχολαστικὸς ἱατρῷ συναντήσας ἐκρύθη τινὸς δὲ πυθομένου¹⁰² τὴν
αἰτίαν, ἔφη· καιρὸν ἔχω μὴ ἀσθενήσας, καὶ αἰσχύνομαι εἰς ὅψιν ἐλ-
θεῖν τοῦ ἱατροῦ¹⁰³.—Λέγεται τὸν Κινέαν¹⁰⁴, ἐπεὶ τὴν τῶν Ἄρωμάιων
ἀρετὴν κατενόησε, τῷ Πύρρῳ¹⁰⁵ εἰπεῖν, ὡς ἡ σύγκλητος αὐτῷ βασιλέων
πολλῶν συνέδριον φανείη.—Οἱ εὐεργέται τῶν ἀνθρώπων τιμῶν ἥξιώ-
θησαν¹⁰⁶.—Εἰ χωλῷ παροικήσεις ὑποστάζειν μαθήσει.—Οἱ μέλεις
πράττειν μὴ πρόλεγε· ἀποτυχὼν γάρ γελασθήσει.—Αἱ τιθῆναι ἐμ-
πιύουσι τοῖς παιδίοις, ὡς μὴ βασκανθῶσι.—Πόνου μεταλλαχθέν-
τος οἱ πόνοι γλυκεῖς.—Ἄγαθὸς βασιλεὺς σκοπεῖ ὅπως οἱ βέλτιστοι
μὲν τὰς τιμὰς ἔξουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι μηδὲν ἀδικηθήσονται.

Μακροτέρφ σταυρῷ σταυρούμενον ἄλλον ἑαυτοῦ

'Ο φιονερδός Διοφῶν ἐγγὺς ίδων ἐτάχη¹⁰⁷.

ΜΕΣΟΝ.

Τὸν Θεὸν φοδοῦ, τοὺς πρεσβύτας σέβου.—Πάντων μάλιστα σαυτὸν
αἰσχύνονται.—Θεόριτος¹⁰⁸ ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράψει· "Οτι, εἶπεν,
ὡς μὲν βούλομαι οὐ δύναμαι, ὡς δὲ δύναμαι οὐ βούλομαι.—
Ἐρωτήσαντός τοις τὸν Ἀγατακίδαν¹⁰⁹, πῶς ἤν τις μάλιστα ἀρέσκοι¹¹⁰

87) Φέρειν. 88) Φιλόσοφος ἐκ Κλαζομενῶν τῆς μικρᾶς Ἀσίας φίλος τοῦ Περικλέους.

89) Ἐνεστ. Οἰδα, Λ. Σ. 10) Ἐπὶ δ. καλῶς c. 91) Κακολογοῦστ. 92) Φιλόσοφοι, διπάδοι τοῦ Πυθαγόρου.

93) Ἀπαρέμφατον εἰδίκον εἰς παρακείμενον: "Οτι εἶναι ἐνδεδεμέναι.

94) Διὰ τ. Κ. § 448, 6'. 95) Διὰ κ. Κ. § 438 ἐπὶ 6'. 4. 96) Μείρομαι Γ. 474.

97) "Ἐργυματ. Γ. 456, νὰ ίδω τὸν ἱατρόν. 98) Θεσταλόδ τις, φίλος τοῦ Πύρρου.

99) Ιερατεῖος τοις Ηπειρούς. 100) § 347, c. 101) Τάχω. Μετάβαλε τὴν περίοδον οὕ-
τω: Διοφῶν ίδων ἄλλον συρρικένον σταυρῷ μακροτέρφ ἑαυτοῦ. 102) Ηισητῆς Συρε-
κόσιος. 103) Στρατηγὸν τῶν Λακεδαιμονίων.

τοῖς ἀνθρώποις· Εἰ δῆιστα μὲν, ἔφη, αὐτοῖς διαλέγοιτο, ὥφελιμάτα
δὲ προσφέροιτο.—Γεγόναμεν¹⁰⁴ ἄπαξ, δίς δ' οὐκ ἔστι¹⁰⁵ γενέ-
σθαι.—Οὕτ' ἂν τῷ πενομένῳ ὁδολὸν ἀρνησαίμην, οὔτε συμβου-
λὴν τῷ αἴτουντι.—Πίνδαρος¹⁰⁶ εἶπε τὰς ἐλπίδας εἶναι;¹⁰⁷ ἐγρηγορότων
ἐγύπνια.—Λόγισαι πρὸς ἔργου.—Τοιοῦτος γίνου¹⁰⁸ περὶ¹⁰⁹ τοὺς γο-
νέας, οἵους ἂν εὔξαιο¹¹⁰ περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς σεαυτοῦ παῖδες.
—Δεῖ σε¹⁰⁸ οὐ τοσοῦτον τοῦ σώματος ὡς τῆς ψυχῆς¹⁰⁹ ἐπιμέλεσθαι
τὸ μὲν¹¹⁰ γάρ θυητὸν καὶ οἰχήστεται, ηδὲ ἀθάνατος καὶ μενεῖ.—Ἄ-
θηναίοις ἦν πάτριον ἡγεῖσθαι¹¹¹ τῆς Ἑλλάδος¹¹² καὶ τοῖς τυράννοις ὑπὲρ
τῆς ἐλευθερίας ἀνταγωνίζεσθαι.—Οὐ τὸ πένεσθαι αἰσχρὸν, ἀλλὰ
τὸ ἐπ' ἐντίμῳ πενίᾳ αἰσχύνεσθαι.—Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν ἐλό-
μενος, τὴν πρὸς εὐδαιμονίαν εὐθὺ βαδιεῖ.—Μή φείδου διδαγμά-
των¹¹³ τοῖς δεομένοις ἐπίστασθαι.—Μίλων ὁ ἐκ Κρότωνος¹¹⁴ ἀθλη-
τῆς ταῦρον ἀράμενος ἔφερε διὰ τοῦ σταδίου μέσου.

ΡΗΜΑ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΟΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

Νοῦς δρᾶ καὶ νοῦς ἀκούει.—Ο οἶνος τὸν ταπεινὸν μέγα φρονεῖν
ποιεῖ.—Νόει καὶ τότε πράττε.—Ἡ ἔξις κόρον γεννᾷ.—Οἱ τὴν γῆν
οἰκοῦντες τῆς θαλάσσης ποθοῦσιν, οἱ δὲ πλέοντες πρὸς τὴν γῆν ἀφο-
ρῶσιν.—Ο φθονῶν ἔαυτὸν ὡς ἔχθρὸν λυπεῖ.—Μή κακοῖς ὅμιλεις
θεοὺς τίμα τὰ σπουδαῖα μελέτα.—Ἡ Φωκίωνος¹¹⁵ γυνὴ ἐρωτηθεῖσα,
διὰ τί μόνη τῶν ἄλλων οὐ φορεῖ χρυσοῦν κόσμον, ἔφη Αὐτάρκης
κόσμος μοὶ ἔστιν ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴ.—Ο ἀεὶ πλεονεκτῶν¹¹⁶ οὐδέ-
ποτε πλουτεῖ.—Τοὺς φίλους μὴ μόνον παρόντας τίμα, ἀλλὰ καὶ πόρ-
ρωθεν φίλει.—Οἱ πλεονεκτοῦντες πολεμοῦσιν ἀεὶ, τὸ ἐπιδου-
λεύειν καὶ φθονεῖν ἔμφυτον ἔχοντες.—Ο μηδὲν¹¹⁷ ἀδικῶν οὐδενὸς
δεῖται νόμου.—Κυδερήθου νοσοῦντος, ὅλον συμπάσχει τὸ σκάφος.
—Σχολαστικὸς ναυαγεῖν¹¹⁸ μέλλων πινακίδας ητει, ἵνα διαθήκας γρά-
ψῃ· τοὺς δὲ οἰκέτας ὄρῶν ἀλγοῦντας διὰ τὸν κίνδυνον, ἔφη. Μή λυπεῖ-
σθε· ἐλευθερῶ γάρ οὐμᾶς.—Ἐπίκουρος¹¹⁹ ἐρωτηθεῖς, πῶς ἂν τις πλου-
τήσειε, Οὐ τοῖς οὖσι¹²⁰ προστιθεῖς¹²¹, ἔφη, τῆς δὲ χρείας τὰ πολλὰ
περιτέμνων.—Μηδέποτε φρονήσῃς ἐπὶ σεαυτῷ μέγα¹²⁰, ἀλλὰ μηδὲ
καταφρονήσῃς σεαυτοῦ.—Γελᾶ δὲ δὲ μωρὸς, καν¹²⁰ τι μὴ γελοῖον ἦ-
—Ο ἐγκαίρως σιγῶν κρίττων¹ τοῦ ἐγκαίρως λαλοῦντος.—Ἀναξα-
γόρας πρὸς τὸν δυσφοροῦντα διὰ ἐπὶ ξένης¹²¹ τελευτῇ· Πανταχόθεν,
ἔφη, ὅμοια ἔσιν ἡ εἰς ἄδου¹²² κατάβασις.—Διογένης ἰδών ποτε μειράκιον
ἐρυθριῶν, Θάρροις, ἔφη, τοιοῦτόν ἔσι τῆς ἀρετῆς τὸ χρῶμα.—Καλὸν

¹⁰⁴⁾ Γίνοματ. ¹⁰⁵⁾ Ἐννοεῖται! δυνατόν. ¹⁰⁶⁾ Ο λυρικὸς ποιητής.

¹⁰⁷⁾ Αὐτὶ πρός. ¹⁰⁸⁾ Ἄποκείμ. τοῦ ἀπαρεμφάτου. ¹⁰⁹⁾ Γεν. συντακτ. τοῦ ἐπιμελ.

¹¹⁰⁾ Τὸ μὲν σῶμα, ηδὲ ψυχή. ¹¹¹⁾ Γεν. συντ. τοῦ φείδουμα. ¹¹²⁾ Πόλις τῆς Ἰταλίας.

¹¹³⁾ "Ἐξοχος πολιτικὸς Ἀθηναῖος ἐπὶ Μακεδόνων. ¹¹⁴⁾ Ἐπιθυμῶν πλείονα. ¹¹⁵⁾ Ἐπίρ-
ῆμ. μηδόλως. ¹¹⁶⁾ Φιλόσοφος, θεωρῶν τὴν εὐγενὴν ἡδονὴν ὡς τὸν ακερατον ἀγαθόν.

¹¹⁷⁾ Κ. § 357. ¹¹⁸⁾ Προστιθημ. ¹¹⁹⁾ Μή ὑπερηρχανευθῆς διὰ τὸν ἔαυτον σωμ.

¹²⁰⁾ Καὶ ἄν. ¹²¹⁾ Ἐνν. γῆς. ¹²²⁾ Ἐνν. τοπαν. Σ. § 358. Σ. 311. Εἰς.

τὸ γηράν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἡβᾶν καλόν.—Εἴ τὰ πάντων κακὰ καταγοήσεις, ἡττού ἐπὶ τοῖς σεαυτοῦ¹²³ δυσφορήσεις.—Τὸν χρῆσὸν δεῖ τοὺς μὲν φίλους εὐεργετεῖν, τοὺς δὲ ἔχθρους φίλους ποιεῖν.—Οὐδὲ τὸν ἄρετα τοῖς ὅρνισιν ἐῶμεν ἐλεύθερον.—Οὐδεὶς δὲ βιῶν διὰ ποθεῖ τρόπου

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΣΟΕΝ.

Κλεάνθης¹²⁴ διεισθήθη ἐπὶ φιλοποίῳ¹²⁵ πένης γὰρ ὅν¹²⁶, νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἤντλει, μεθ' ἡμέραν¹²⁷ δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἐγμυάζετο.—Οἱ ἐν τοῖς ἀγῶστις νικῶντες θαλλοῖς ἀνεδοῦντο.—Μᾶλλον εὐλαβοῦ¹²⁸ ψύχρον ἢ κινδύνον.—Φίλους μὴ ταχὺ¹²⁹ κατέβαινε—Κόβλαζε τὰ πάθη, ἵνα μὴ ὑπὲν αὐτῶν τιμωρῇ.—Χαλεπώτερον τὸν ἀπὸ πενίας ὄρμώμενον βραχὺν κατέσθαι πλούτον, ἢ τὸν ἀπὸ μικροῦ πλούτου μέγαν περιποιήσασθαι.—Πλάτων πρός τινα τῶν πατέρων, Μεμαστίγωσο¹³⁰ ἄν, ἐφη, εἰ μὴ ὠργιζόμην.—Οὕτω πειρῶ ζῆν, ὡς καὶ δλγον καὶ πολὺν χρόνον βιωσόμενος.—Αἱ πόλεις ἀρισταῖσικοῦνται¹³¹, ἐὰν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἀρχούσι πειθῶνται, οἱ δὲ ἀρχούτες τοῖς νόμοις.—Ἡδέως μὲν ἔχει¹³² πρός ἄπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις.—Σωκράτης ἐλεγε τῇ γυναικὶ ἐπὶ τὰς πομπὰς¹³³ ἔξειναι¹³⁴, οὐχ διὰ θεωρήσομένην, ἀλλ' ὡς θεωρήσουσαν.—Οὐσίαν κατέβαινε, διῆν ἔχων οὐτ' ἀνισθήσην, οὔτε τῶν ἀναγκαίων ἀπορήσεις.—Οἱ μὴ κολάζοντες τοὺς κακούς, βούλονται ἀδικεῖσθαι¹³⁵ τοὺς ἀγαθούς.—Τὸν ἀρχούτα τριῶν δεῖ μεμνῆσθαι, ὅτι ἀνθρώπων ἀρχεῖ, ὅτι κατὰ νόμον ἀρχεῖ, ὅτι οὐκ ἀρχεῖ. —Εἰ σὺ ἐθέλεσθα ἄπειρ ἐγώ, εὖ οἶδα ὅτι οὐκ ἂν ἐπαύνσω γειών.

ΡΗΜΑ ΕΙΣ ΜΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

Τοὺς τῆς φύσεως νόμους ὁ θεὸς τέθεικε.—Τί τὸν νεκρὸν δικαίωτος δύνηται;—Ο θεὸς πάντα τέθησιν¹³⁶ στη θεῖει.—Χίλιων ἐρωτηθεῖς, τί¹³⁷ χαλεπώτατον; τὸ γινώσκειν¹³⁸ ἑαυτὸν, ἔφη· πολλὰ γὰρ ὑπὸ φιλαυτίας ἔκαστον ἑαυτῷ προστιθέναι¹³⁹ μάτην.—Ἐὰν ἡς φιλομαθής, ἔσῃ καὶ πολυμαθής.—Ο σοφὸς οὐ γρυπὸν ἀνατίθησιν, ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν τοῖς θεοῖς.—Οὐδὲν τῶν μὴ καλῶν δίδωσι θεός.—Διδού περιρήσιαν τοῖς εὖ φρονοῦσι.—Πάριον¹⁴⁰ ἔξι ἀγαθοῦ θεῖναι¹⁴¹ κακὸν ἢ ἐκ κακοῦ ἐσθίον.—Εἰ ἀγρῶν ἢ μην¹⁴², ἐποίουν ἀν τὰ τῆς ἀγδόνος¹⁴³ εἰ κύκνος, τὰ τοῦ κύκνου νῦν δὲ λογικός εἰμι, ὑμνεῖν με¹⁴⁴ δεῖ τὸν θεόν· τοῦτο μου τὸ ἔργον ἐστίν.—Ανήρ Μεγαρεὺς πρῶτης¹⁴⁵ ἦνδε ἡγωνίσατο, ἀποθεῖς τὸ περίζωμα.—Οἱ ἐσθιοῦσι θέντες νόμους, τῶν πόλεων εὐεργέται εἰσὶν.—Φασὶν¹⁴⁶, Εὐριπίδης Σωκράτη, ἀποδόντα τι Ήρακλείτου σύγγραμμα¹⁴⁷, ἐρέσθαι, τί δοκεῖ; τὸν δὲ φάναι¹⁴⁸, ἀ μὲν συνηκαγενναῖα, οἷμαι δὲ καὶ δι μὴ συνηκαγενναῖα.¹⁴⁹.—Ο οῖνος, μέτριος μὲν ληφθεὶς¹⁵⁰

¹²³) Κακοῖς. ¹²⁴) Κ. § 458, 'Ἐπι 6'. 3. ¹²⁵) Κ. § 458, Μετὰ γ'. 2. ¹²⁶) Φοβοῦ.

¹²⁷) Επιφ. ταχέως. ¹²⁸) Άντι 'Εμεμαστίγωσο, ίδ. 53). ¹²⁹) Δηλ. εἶναι εὐδαιμονέσαται. ¹³⁰) Εγε φιλικάσσεσει. ¹³¹) Εἰς τὰς θρησκευτικὰς πανηγύρεις. ¹³²) Διαθέτεις ὅπως.

¹³³) 'Υπεν. πρᾶγμά ἔστι. ¹³⁴) Τίθημ. Α. Σ. ¹³⁵) Απτ. δύντις ήν. ¹³⁶) Φασι τὸν Εὐριπίδην ιρευθεῖς τὸν Σωκράτην ἀποδόντα αὐτῷ (τῷ Εύρ. π. σύγγραμμα Εὐριπίδης, τραγικὸς ποιητής. Σωκράτης δι φιλόσοφος. ¹³⁷⁾ Συνίημ. ¹³⁸⁾ Δαμβάνει.

δώννυσι, πλείων δὲ παρίησιν¹³⁹. — Ἐκ τοῦ στόματος πολλὰ μὲν ἀγαθά, πολλὰ δὲ κακά ἔξιστιν. — Εὔκολον ἔφασκεν ὁ Βίων¹⁴⁰ τὴν εἰς φόδου¹⁴¹ ὅδον καταμύντας¹⁴² γὰρ αὐτὴν λέναι. — Ἡ φύσις ἔδωκεν ἡμῖν παραμυθίαν τὰ δάκρυα. — Ηἱ παιδεία πραύνει τὰ πάθη, ώς τὸ οὐδωρικήτης τατασθέννυσι τὸ πῦρ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΕΣΟΝ.

Τοῖς ἀνθρώποις οὐ δέδοται τὸ μέλλον ἐπίστασθαι. — Επειτάσης τῆς ὥρας ἀπιμενει εἰς ἄδου¹⁴³. — Οὐ νόμος λέγει, δέ¹⁴⁴ μὴ κατέθεου μὴ λάμβανε. — Πυναγόρας ἔλεγε δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δεδόσθαι¹⁴⁵ κάλλιστα, τό τε ἀληθεύειν καὶ τὸ εὐεργετεῖν. — Οὐχὶ ἡ λόγοις¹⁴⁶ ἐπιδείκνυμένη ἀλλ' ἡ ἔργοις ἀσκουμένη ἀρετὴ ἀληθεύει. — Οὐ ἐν πολέμῳ καλὸς κάγαθὸς γενόμενος ὑπὸ πάντων τῷ δακτύλῳ φεύγεινυται. — Κακὸν οὐδὲν φύεται ἀνδρὶ θεμέλιᾳ θεμένῳ φιλοτίῳ τοῦ βίου τωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν. — Ἀρετὴ, κανὸν θάνη τις, οὐκ ἀπόλλυται. — Οὐκ ἀν δύνατο μὴ καμών εὐδαιμονεῖν. — Μέγα κακὸν τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν κακόν. — Απόθου τὴν κακίαν καὶ ἀρετὴν ἀμφιέννυσο. — Οσον σίδηρος ἐν πολέμῳ, τοσοῦτον ἐν πολιτείαις δύναται λόγος.

ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

Τὰ πάντα ἀπὸ θεοῦ ἐρχεται¹⁴⁷ καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἀπειστε¹⁴⁸. — Τὸν θεὸν φοβοῦ, τοὺς γονεῖς τέμα, τοὺς νόμους πείθου. — Κρείττον¹ εἰς κόρεας ἢ εἰς κόλακας ἐμπειστεῖν² οἱ μὲν γὰρ νεκρούς, οἱ δὲ ζῶντας ἐσθίουσιν. — Εἰπόντος τινὸς³ τῶν σρατιωτῶν πρὸς Πελοπίδαν¹⁴⁹, Ἐμπειτώκαμεν εἰς τοὺς πολεμίους, Τέ μᾶλλον¹⁵⁰, εἶπεν, η εἰς ἡμᾶς ἔκειται; — Αἴροι μᾶλλον αὐτός τι κακὸν παθεῖν ἢ ἀλλους κακῶς δρᾶσαι¹⁵¹. — Οὐδέτες εἰς τοῦτο¹⁵² ἐλήλυθεν ἀνοίας, ὥστε πιστεύειν μὴ εἰναι θεόν. — Παρὰ τοῖς πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων¹⁵³ τὸν τῆς ψυχῆς πόνον ὁ χρόνος λαίνει. — Ο¹⁵⁴ σὺ μισεῖς, ἐτέρῳ¹⁵⁵ μὴ ποιήσῃς. — Δικαιοσύνη οἰκους σηρίζει, ἀδικία δὲ καθαιρεῖ. — Τὰ παρεληλυθότα οὐπω εἰσὶ, τὰ δὲ μέλλοντα οὐκέτι. — Μέγα ἐστὶ τὸ τυχεῖν ὡν ἀντις ἐπιθυμῆι, πολλῷ δὲ μεῖζον τὸ μηδεγός ἐπιθυμεῖν ὡν μὴ δεῖ. — Δεῖ σε ἐσθίειν ἵνα ζῆς, ἀλλ' οὐ ζῆν ἵνα ἐσθίης. — Ἀγήρ σοφὸς τὰς ἐν βίῳ συμφορὰς ὁδον¹⁵⁶ τῶν ἀλλων. — Τοῖς τῶν Ἀθηναίων δημαργοῖς¹⁵⁷, ἔφη ὁ Φίλιππος¹⁵⁸, χάριν ἔχειν¹⁵⁹, ὅτι λοιδοροῦντες αὐτὸν βελτίονα ποιοῦσι καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῷ θύει¹⁶⁰ πειρῶμαι γὰρ αὐτοὺς ἄμα καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς ἔργοις¹⁶¹ ψευδομένους ἐλέγχειν. — Τεθνάνται κρείττον ἡ ζῆν ἐν αἰσχύλῳ. — Ἀλέξανδρος νο-

¹³⁹⁾ Παρίημι. ¹⁴⁰⁾ Φιλόσοφος ἐκ Βορυσθένους. ¹⁴¹⁾ Πρὸς τὸν φόδην. ¹⁴²⁾ Μὲ κλεισοδε φρθαλμούς. ¹⁴³⁾ Ἐκείνο τὸ ὄποιον. ¹⁴⁴⁾ Διὰ λόγων. ¹⁴⁵⁾ Άντι ἔρχονται. ¹⁴⁶⁾ Άντι ἀπίστων. ¹⁴⁷⁾ Στρατηγὸς τῶν Θερζίων. ¹⁴⁸⁾ Δηλ. ήμετε εἰς αὐτούς. ¹⁴⁹⁾ Νὰ πακοπάθησε παρὰ νὰ κακοποιήσεις. ¹⁵⁰⁾ Εἰς τὸν βεθμόν. ¹⁵¹⁾ Οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι.

¹⁵²⁾ Οἱ πράγματα. ¹⁵³⁾ Εἰς ἀλλον ἄνθρωπον. ¹⁵⁴⁾ Φέρω. ¹⁵⁵⁾ Κ. § 361 6'.

¹⁵⁶⁾ Ο βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. ¹⁵⁷⁾ Ήτις εὐχαριστεῖ τούς. Ιδε 20. ¹⁵⁸⁾ Κ. § 361 7'.

¹⁵⁹⁾ Κ. § 360, 6'.

σήσας ριψηραν νόσον¹⁶⁰, ώς ἀνέρβωσεν¹⁶¹, Ουδείς, Φρη, χείρων¹⁶². οὐ πέμνησε γάρ ήμᾶς η νόσος μὴ μέγα φρονεῖν¹⁶³, ώς ὅντας θυγατούς. — Τὸ κάλλος η̄ χρόνος ἀνήλωσεν¹⁶⁴, η̄ νόσος ἐμάρανε. — Ήολλὰ λυπηρὰ διδύος ἐν ἑαυτῷ φέρει. — Μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλειξε λήσειν. — Αμείνων ἐσὶ τοῦ δυντος¹⁶⁵ διδυνάμενος γενέθθαι πλούσιος. — Δίκαια δράσας, συμμάχου τεύξῃ θεοῦ. — Ο Κάτων¹⁶⁶ ἔλεγε τῶν νέων μᾶλλον ἀγαπᾶν¹⁶⁷ τοὺς ἐρυθριῶντας η̄ τοὺς ὡχριῶντας. — Πρὸς τοὺς θαυμάζοντας δὲ, πολλῶν ἀδόξων ἀνδριάντας ἐχόντων¹⁶⁸, διατάσθαι¹⁶⁹ διὰ τὸ μου ἀνδριάς οὐ κεῖται, η̄ διὰ τὸ κεῖται¹⁷⁰. — Ο σοφὸς τὰς συμφορὰς βρέον τῶν ἄλλων οἶστε. — Πηγὴ καὶ ἥζα καλοὶ κάρυαλας, τὸ νορέμου τυχεῖν¹⁷¹ παιδείας¹⁷². — Μόνος δι νοῦς παλαιοὶ μενοὶ ἀνηδῆται καὶ δι χρόνος τ' ἄλλα ἀφαιρῶν, τῷ γῆρᾳ προσέθησε τὴν ἐπισήμην. — Αἰσχρὸν ποιήσας, καὶ τοὺς ἄλιους λάθης, σαυτῷ γε συνειδήσεις. — Τὸ τοῖς πολλοῖς¹⁷³ ἀρέσκειν¹⁷⁴, τοῖς σοφοῖς ἐσιν ἀπαρέσκειν. — Τὸ φεύδεσθαι¹⁷⁵ δουλοπρεπὲς¹⁷⁶, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις μεσείσθαι¹⁷⁷ ἄξιον, καὶ οὐδὲ μετρίοις¹⁷⁸ δουλοῖς συγγνωσόν. — Μέγα τεκμηρίου εὐφυίας καὶ ἀρετῆς τὸ εὐλαβεῖσθαι τὴν ἀδοξίαν. — Μέγα¹⁷⁹ τὸ εὐτελές καὶ αὐτάρκεις¹⁸⁰, οὗ τῆς ἐπιθυμίας ἄμα καὶ τῆς φροντίδος¹⁸¹ ἀπαλλάττει τῶν περιττῶν. — Φιλαύτου ἀνδρός οὐ φιλοκάλου¹⁸², παντὸς¹⁸³ οὐδὲ βέλτιζον ἐαυτὸν ἡγεῖσθαι. — Τοῖς μὲν διὰ τοῦ ἡλίου πορευομένοις¹⁸⁴ ἔπειται κατ' ἀνάγκην σκιά¹⁸⁵ τοῖς δὲ διὰ τῆς δύνης βαδίζουσιν ἀκολουθεῖ φύόνος. — Τὸ ἐσθίειν πολλὰ τοὺς μὲν λογισμοὺς ἔξαιρει, καὶ τὰς ψυχὰς ποιεῖται βραδυτέρας, ὅργης δὲ καὶ σκληρότητος ἐμπίπλησιν. — Εμπεδοκλῆς¹⁸⁶ τὴν τῶν Ἀκραγαντίνων¹⁸⁷ τρυφὴν ἰδὼν ἔλεγε, Ἀκραγαντῖνοι τρυφῶσι μὲν ὡς αὔριον ἀποθανούμενοι¹⁸⁸, οὐκίας δὲ κατασκευάζονται¹⁸⁹ ὡς πάντα τὸν χρόνον¹⁹⁰ βιωσόμενοι. — Μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς¹⁹¹ εἴπης, δὲτι ἀπώλεσε σα¹⁹² αὐτὸ, ἀλλ' δὲτι ἀπέδωκα¹⁹³, τὸ παιδίον ἀπέθανεν¹⁹⁴ ἀπεδόθη¹⁹⁵ τὸ χωρίον ἀφηρέθη¹⁹⁶ οὐκοῦν καὶ τοῦτο ἀπεδόθη. — Οὐ μεθυσθήσῃ, εἰ τοὺς μεθύοντας ἴδῃς οἴα κοιοῦσι. — Τῶν ἀπόντων φίλων μέμνησο πρὸς τοὺς παρόντας, ίνα μηδὲ τούτων δοκῆς ἀπόντων ὀλιγωρεῖν. — Γνῶθι¹⁹⁷ σαυτὸν μὴ πολλὰ λάλει τὸν τετελευτηκότα μακάριζε¹⁹⁸ τοὺς πρεσβυτέρους τέλους¹⁹⁹ η̄ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ²⁰⁰. θυμοῦ²⁰¹ κράτει²⁰² ἀδικούμενος διαλλάσσου, ὑβριζόμενος δὲ μὴ τιμωροῦ. —

¹⁶⁰) Κ. § 356. ¹⁶¹) Αναρρόνυμι. ¹⁶²) Δέν εἶναι πρὸς βλάβην μου αὐτὸ δου ἔπαθε.

¹⁶³) Νὰ μὴν ὑψηλοφρονῶμεν. ¹⁶⁴) Ἄντι ἀναλίσκει. ¹⁶⁵) Ἐκείνου δίς εἶναι πλούσιος.

¹⁶⁶) Φιλόσοφος Ρωμαῖος. ¹⁶⁷) Ο Κάτων ἔφη πρὸς τοὺς θ. ¹⁶⁸) Ἄντις ἀνηγέρθη.

¹⁶⁹) Κ. § 347. 8'. ¹⁷⁰) Εἰς τὸν ὄχλον. ¹⁷¹) ἀνὴλ. μὴ λίαν κακοῖς. ¹⁷²) Ἅπεν. πρᾶγμα ἐξι. ¹⁷³) Ἄντις η̄ εὐτέλεια καὶ αὐτάρκεια. ¹⁷⁴) Κ. § 347, 8'. ¹⁷⁵) Ἅπεν. ἔργον ἐξι. ¹⁷⁶) Ἅπεν. ἀνθρώπου. ¹⁷⁷) Κ. § 340. ¹⁷⁸) Σικελίκος Πιθαγορικὸς φιλόσοφος.

¹⁷⁹) Ἀκράγας, πόλις τῆς Σικελίας. ¹⁸⁰) Αποθνήσκω. ¹⁸¹) Μέσον¹⁸² κατασκευάζουσα τὸν ἑαυτὸν τῶν. ¹⁸³) Αἰώνιως. ¹⁸⁴) Πράγματος. ¹⁸⁵) Απόλλυμι. ¹⁸⁶) Αποδίδωμι. ¹⁸⁷) Πινώσκω. ¹⁸⁸) Η γενικὴ διὰ τὴν πρ. ¹⁸⁹) Κ. § 347, 6'.

λων παρσυτων καὶ ἀπόγντων μέμνησο.—Δεδοίκαστιν αἱ μέλισσαι τὸν ὅμηρον, τοῦ δὲ κρύους ὅλιγῳροῦσι.—Τοὺς κηφῆνας αἱ μέλισσαι τὸ μέλι ὑφαιροῦντας τοῖς κέντροις ἀποκτείνουσιν.—Ἄγάπε τὸν πλησίον νόμῳ¹⁸⁹ πείθου· θεοὺς σέβου· γονεῖς αἰδοῦ· ἄρχε σεαυτοῦ· πρόνοιαν τίμα· κακίας ἀπέχου· χρόνου φειδου· δρα τὸ μέλλον· σοφοῖς χρῶ.—Δασῶν ἀπόδος¹⁹⁰ τὸ συμφέρον θηρῶ· ἐπὶ ῥώμῃ¹⁹⁰ μὴ κακοῦ¹⁹¹ κακοῖς μὴ προσομίλει ἀνδράσιν, ἀλλ' ἀεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχου¹⁹². θεοὺς δεῖ δεῖ¹⁹³· ἐπίορκον μὴ ἐπόμνυθι.—Τὸ μὲν σῶμα τε θυγήξεται, ἡ δὲ ψυχὴ ἀναπτᾶσα, οἰχήσεται ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.

—Σωκράτης ἔλεγε, τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους ζῆν¹⁹⁴ ίνα ἐσθίοιεν, αὐτὸν δὲ ἐσθίειν ίνα ζῷη·—"Ο αὐτὸς; ήξειού τοὺς νέους συνεχῶς κατοπτριζεσθαι¹⁹⁵, ίν, εἰ μὲν καλὸς εἰεν¹⁹⁶, ξένοι γίγνοιεντο· εἰ δὲ αἰσχροί, παιδεῖ¹⁹⁷ τὴν δυσειδίαν ἐπικαλύπτοιεν.—Σόδων¹⁹⁸ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἀν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει, εἰπεν, εἰ δύοις ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις¹⁹⁹.—Δεῖ δῆμας πολιτεύεσθαι ὡς αὔριον ἀποθανουμένους, οὐχὶ δὲ ὡς ἀεὶ βιωσιμένους. —Αἰσχρῶς πράττων αἰσχύνου οὐχ αἰσχρῶς ἀκούων²⁰⁰. Τὸ μὲν γὰρ σοῦ, τὸ δὲ τῶν ἄλλων κακίαν ἐλέγχει. —Εὐκλείδης²⁰¹ δὲ Σωκρατικὸς²⁰², ἀκούσας τοῦ ἀδελφοῦ λέγοντος· ἀπολογοῦμην, εἰ μὴ σε τιμωρήσαι μην²⁰³, "Ἐγὼ δὲ, εἰπεν, εἰ μὴ σε φιλεῖν δῆμας πεισαίμι²⁰⁴.—Εἴ τις τὸν τῆς εὐκλείας ἔωτα ἐκβάλλοι²⁰⁵ ἐκ τοῦ βίου, τί ἀντιτί αἴγαθὸν δῆμον γένοιτο²⁰⁶, η τίς ἄν τι λαμπρὸν ἐργάσεσθαι ἐπιθυμήσειε;—Τὰ χρήματα τοῖς πλουσίοις ἡ τύχη οὐ δεδώρηται, ἀλλὰ δεδάνεικε.—Μάλιστα ἀν εὐδοκιμοὶ²⁰⁷, εἰ φαίνοιο²⁰⁸ ταῦτα μὴ πράττων, ά τοῖς ἄλλοις ἀν²⁰⁹ πράττουσιν²⁰⁹ ἐπιτιμῷης.—Διογένης δὲών τοξότην ἀφυῖ, παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάθισεν, εἰπὼν²¹⁰, "Ινα μὴ πληγῶ. —Χίλων, εἰς τῶν ἐπτὰ σφῶν, προσέτατε γλώττης κρατεῖν²¹¹, μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον²¹², γῆρας τιμῆν, ζημίαν αἴρεσθαι μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρὸν, ἀτυχοῦντι²¹³ μὴ ἐπιγελῆν, νόμοις πειθεσθαι.—Τὸν βουλόμενον ἀσφαλῶς ἄρχειν χρὴ τοῖς μὲν φίλοις μεταδιδόναι παρόργησίας δικαίας, τοὺς δὲ ἄρχομένους κατὰ δύναμιν μὴ περιορᾶν ἀδικουμένους.—Σχολασικὸς νοσοῦντα ἐπισκεπτόμενος, ἡρώτα περὶ τῆς ὑγείας· ὁ δὲ οὐκ ἡδύνατο ἀποκριθῆναι. Ὁργισθεὶς οὖν, Ἐλπίζω, ἔφη, κάμε²¹⁴ νοσήσειν, καὶ ἐλθόντει σοι²¹⁵, μὴ ἀποκρινεῖσθαι.—Οἱ ποιηταὶ τοιούτους λόγους περὶ τῶν θεῶν εἰρήκασιν, οὓς οὐδεὶς ἀν περὶ τῶν ἔχθρῶν τολμήσειε λέγειν.—Τῷ αὐτῷ

¹⁸⁹) Κ. § 346 δ'. ¹⁹⁰) Κ. § 458, δ'. 4. ¹⁹¹) "Εχομαι: Α. Σ. ¹⁹²) Δείω. Κ. § 160, 8εῖσαι. ¹⁹³) Κ. § 360, 4. ¹⁹⁴) Ο Νομοθέτης τῶν Λθηνῶν. ¹⁹⁵) Κ. §. 240. γ'. καὶ § 446.

¹⁹⁶) Αἰσχρολογούμενος, ὑδρίζομενος. ¹⁹⁷) Φιλόσοφος ἐκ Μεγάρων. ¹⁹⁸⁾ Μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. ¹⁹⁹⁾ Ἐκφράζουσιν εὐχήν, εἴθε νάγκαθο. ²⁰⁰⁾ Κ. § 403, 4. ²⁰¹⁾ Κ. § 404, γ'. ²⁰²⁾ Ο "Αν ἀποδίδεται εἰς τὸ ἐπιτιμῷης. ²⁰³⁾ Κ. § 346, δ. ²⁰⁴⁾ Δηλ. καθημαι ἀδέν.

²⁰⁵⁾ Τοὺς ἔλλους Α. Σ. 203). Κ. § 346, δ'. σημ. ²⁰⁷⁾ Καὶ ἐμὲ. Ιδ. 12.

φυσίματι τὸ μὲν πῦρ ἀγακαύσειας ἀν καὶ μεῖζον ποιήσειας ἐν βραχεῖ, τὸ δὲ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσθέσειας.—Τὸ μὲν ἔγκαλέσαι καὶ ἐπιτιμῆσαι ῥάβδοιν· τὸ δὲ, διπος τὰ παρόντα²⁰⁸ βελτίω γίνεται συμβούλευσαι, τοῦτο φρονήσεως δεῖται.—Θεὸν μὲν νοῆσαι χαλεπόν, φράσαι δὲ ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀσώματον σώματι σημανθῆναι οὐκ ἔχει²⁰⁹.—Καὶ ζῶν ὁ φαῦλος καὶ θανὼν κολάζεται.—Διογένης ἔρωτηθεὶς, Ποδαπός²¹⁰ εἶη κύων²¹¹, Πεινῶν μὲν, ἔφη Μελιττᾶς²¹², χορτασθεὶς δὲ, Μολοσσός²¹³.

Β'. ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

'Ἐκ τῶν ἀστείων τοῦ Ἱεροχλέους.

Ἑροκλῆς, διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τὸν ἔκτον αἰῶνα π. Ζ. Ἐγράψει ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ, ΓΠΟΜΝΗΜΑ εἰς τὰ χρυσᾶ ἐπη τοῦ Πυθαγόρου καὶ ΑΣΤΕΙΑ.

Σχολαστικὸς²¹⁴ θέλων εἰδένει²¹⁵, εἰ πρέπει²¹⁶ αὐτῷ κοιμᾶσθαι²¹⁵, χαμούτας²¹⁶ ἐσωπτρίζετο²¹⁷.

Σχολαστικὸς οὐχίαν πωλῶν, λίθον ἀπ' αὐτῆς εἰς δεῖγμα²¹⁸ περιέφερε.

Σχολαστικῷ ἐμπορος εἴπεν, διτὶ ὁ ποταμός ηλασε²¹⁹ τὸν ἄγρον σου· κάκενος ἔφη· καὶ τί λέγω²²⁰;

Σχολαστικὸς μαλίων, διτὶ ὁ κύος ὑπὲρ τὰ διακόσια ἔτη ζῆ, ἀγοράσας μέρακα, εἰς ἀπότετραν²²¹ ἔτρεφε²²².

Σχολαστικὸς ἴστρῳ συναντήσας, Συγχώρησόν μοι, εἶπε, καὶ μὴ με μέμψῃ, διτὶ οὐκ ἐνόσησα.

Σχολαστικὸς φίλῳ συναντήσας, εἶπε, Καθ' ὑπνον σε ἵδων προσηγόρευσο²²³ δὲ²²¹, σύγγρωθι²²⁵ μοι, διτὶ οὐ προσέσχον.

Σχολαστικὸς μῦν ἐθέλων συλλαβεῖν²²⁶, συνεχῶς τὰ βιβλία αὐτοῦ τρώγοντα, κρέας δακῶν, ἐναντία²²⁸ ἔκάθισε.

Διεύμενων ἀδειάφων εἰς ἐτελεύτησ' Σχολαστικὸς οὖν, ἀπαντήσας τῷ ζῶντι, ἡρώτα· Σὺ ἀπέθανες δι, ὁ ἀδειάφός σου;

Σχολαστικὸς οὐχίαν πριάμενος, καὶ τῆς θυρίδος προκύψας, ἡρώτα τοὺς παριόντας, εἰ πρέπει²²⁷ αὐτῷ δι τὸ οὐκείλα.

Σχολαστικὸς ποτηρὸν βουλόμενος περάσται, ἀνήλθεν εἰς τὸ πλοῖον ἔφεπτος²²⁸ τούθομένου²²⁹ δέ τινος⁴⁰ τὴν κίτιαν, ἔφη, σπουδάζειν²²⁹.

Σχολαστικὸς ἵδων δρουθία ἐπὶ δένδρου, λάθρα ὑπεισελθὼν²³⁰, ὑφηγηλέ-

²⁰⁸⁾ Ηράγματα. ²⁰⁹⁾ Δέν δημπορεῖ. ²¹⁰⁾ Όποιος τις. ²¹¹⁾ Διότι καθ' δικιάδες φιλέσθιος, ἐλέγετο κύων, καὶ διράτοις κύων. ²¹²⁾ Τῆς Μελίτης (Μάλτας), διότι οἱ κύνες ἔκεινοι εἰσὶ κολακευτικοί. ²¹³⁾ Ήτη τῆς Μολοσσίας τῆς Ἰπείρου, οἱ μανθρόσκυλοι, κύνες θυμόδεις καὶ ὑπερήφανοι. ²¹⁴⁾ Δοκοσίσορος, καὶ ἐν γένει μωρός. ²¹⁵⁾ "Ἄν τὸν πιάνω, οὐ δηναρίοντος κοιμώμενος. ²¹⁶⁾ Καταμύσας = κλείσας τὰ δάκτυλα. ²¹⁷⁾ Ἐκύταζεν εἰς κάτοπτρον. ²¹⁸⁾ Δια δεῖγμα, ως δεῖγμα. ²¹⁹⁾ Ἐλαύων = διώκω δημπρός μου, καὶ ἐδῶ παρασύρω. ²²⁰⁾ Δηλ., εἰ πρέπει νὰ εἰπῶ εἰς αὐτὴν τὴν περιστασιν ἐκ τῶν τῆς συνηθείας, ως π. χ. τὰ δημέτερα, ζω ἡ εἰς; ἐσάς καὶ τὰ τοιαῦτα. ²²¹⁾ Δι' ἀπόπετραν. ²²²⁾ Δύτον. ²²³⁾ Σ' ἐχειρέπησα καὶ σὲ ὀμλήσα. ²²⁴⁾ Φίλος εἶπε. ²²⁵⁾ Συγγινώσκω. ²²⁶⁾ "Ἀντικρύ του. ²²⁷⁾ "Αν τὸν πιάνω, ἐν φιλίαται καλός εἰς αὐτήν.

²²⁸⁾ Πυνθάνομαλ. ²²⁹⁾ Οὐτε βιάζεται ²³⁰⁾ Εἰσελθὼν ὑπ' αὐτήν.

εγγρο²³¹ τὸν κόλπον, καὶ ἔστιε τὸ δένδρον, ὡς ὑποδεξόμενος²³² τὴν σρουθίαν.

Σχολαστικού παιδίον ἀπέθενεν· ἵδη δὲ πλήθος λαοῦ συγελθόν²³³. Εἶλενεν αἰσχύνουσι εἰς τοσοῦτον ὅγλον μικρὸν παιδίον προφέρειν²³⁴.

Σχολαστικὸς ἵππον ἐπίπρασκεν ἐλθόντος δέ τινος⁴⁰, καὶ μαγιστρός,²³⁷ τὸν βόλον²³⁸, εἶπε, Τί τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ τηρεῖς; Ἰδὲ ὡς τρώγει καὶ περιπατεῖ.

Σχολασικοῦ ὥπου πυράσκουτος⁴⁰, ἡρώτησε τις εἰ πρωτέοιος ἐξ²³⁹
τοῦ οὐ φύσαντος⁴⁰ δευτερόβολον εἶναι, ἔφη, πῶς οἶδας; ὁ δὲ εἶπεν, ἀποκ-
γάρος ἔβιτλεν²⁴⁰ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

Σχολασικὸς εἰς χειρῶνα ναυαγῶν, καὶ τῷ συμπλεόντων ἔκάστου περιπλεκομένου²¹¹ σκεῦος,²¹² πρὸς τὸ σωθῆναι²¹³, ἐκεῖνος μίαν τῶν ἀγκυρῶν περιεπλέξατο.

Σχολαστικὸς σχολαστικῷ συναντήσας, εἶπεν, Ἐμαθον δὲ ἀπέθανες κάκεῖνος²¹⁴, Ἀλλ' ὄρφες με ἔτι, ἔφη, ζῶντα· καὶ ὁ σχολαστικός²¹⁵. καὶ μῆν²¹⁶ ὁ εἰπών²¹⁷ μοι πολλῷ²¹⁸ σου ἀξιοπιστότερος ὑπάρχει.

Σχολαστικὸς θέλων τὸν ἵππον αὐτοῦ διδάξαι μὴ τρώγειν πολλὰ, οὐ παρέβηλεν²⁴⁹ αὐτῷ τροφάς. Ἀποθανόντος δὲ του ἵππου²⁵⁰ τῷ λιμῷ²⁵¹, ἐξεγένετο μέγα ἔκημιώθην! ὅτε γὰρ ἐμαθε μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανε.

Σχολαστικοῦ οὐδὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς πόλεμον ἐκπεμπόμενος, ὑπέ-
συκτο ἐνὸς τῶν ἐγχρων κεφαλὴν ἀγαγεῖν²⁵¹. Ὁ δὲ²⁵² ἔφη· εὔχομαι καὶ
χωρὶς κεφαλῆς σε ἐλθόντα, μόνον ὑγιῇ ὅντα ἴσε²⁵³, καὶ εὐφρανθῆναι·

Σχολαστικός κατ' ὄναρ ιδών ήλον πεπυτηκένα., καὶ σόζεις²⁵⁴ ἀλγειν.
τὸν πόδα περιεδήσατο. Ἐτερο; δὲ μαθών τὴν αἰτίαν, ἔφη· διὰ τί γαρ²⁵⁵
ἀνυπόδητος κεκοίμησαι;

Σχολαστικός ἐν τῷ Ἰδίῳ ἀγρῷ²⁵⁶ ἐζίων, ἡρώτη πιειν²⁵⁷ οὐρῷ, εἰ κα-
λὸν²⁵⁸, ἐν τῷ αὐτόθι φρέατι. Τῶν δὲ²⁵⁹, φησάτων⁴⁰, ὅτι καλό.²⁵⁸ καὶ
γὰρ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἔξ αυτοῦ ἔπινον. Καὶ πηλίκους²⁶⁰, ἔφη, εἶχον τρα-
χῆλους, ὅτι²⁶¹ εἰς τοσούτον βάθος πίνειν ἥδύνατο!

Σχολαστικὸς ἀμυναίαν²⁶² ἔχων, ἐσφράγισεν αὐτήν. Τοῦ δὲ δουλοῦ κα-
τωθεν τρήσαντος²⁶³, καὶ τὸν οἶνον αἴροντος²⁶⁴, ἐθαυμαζεν, ὅτι τῶν ση-

²⁵¹⁾ "Ηπλωσεν ὑπ' αὐτὸν τὸν χ. αὐτοῦ. ²⁵²⁾ Κ. § 411, σ'. ²⁵³⁾ Εἰς τὴν οἰκίαν μου.

²⁵⁴⁾ Νὰ φέρω ἔξω, νὰ παρουσιάσω. ²⁵⁵⁾ Παρ' ὅλιγον ἐπν. = ὅλιγον ελειψε να πνιγη-

²⁵³⁾ Νά μην ἔγραψῃ οὐώρ, να μην εμοὶ εἰς μέτο. Εἰ δέ τις πάλιον τοιούτοις
μεν τῶν ὀδόντων τρυ ("Ιδε Α. Σ. βολος 3). ²⁵³⁾ "Αν ἔρξῃ ψε τοὺς πρώτους ὀδόντας του

²⁴⁰) Βέλλω = Πίπτω. ²⁴¹) Εὐαγκαλιζομένου. ²⁴²) Ἀπὸ ἐν σκευοῖς του πλοίου.

²⁴⁵⁾ Δέ τι νὰ σωθῇ 4). ²⁴⁶⁾ Καὶ εἰεῖνος. ²⁴⁷⁾ Τί πεν. απεκρίνηται ἀλλά μάκρα.
²⁴⁸⁾ Οὐτοὶ γένονται. ²⁴⁹⁾ Κατὰ πολὺ. ²⁵⁰⁾ Εἴχαλε παρ' αὐτῷ, τῷ ἔδοσε. ²⁵¹⁾ K. § 361, ἀ

²⁵¹) "Αγ. 252) Πατήρ. 253) Ιδεῖν σε ἐλθόντα, οὕτω. 254) Νομ. σχ. 255) Αἰτιολογικό

καὶ ἔλειψεν. λόγος: Δίκαια πέπονθας: δ.ατ. γέχει κτλ. 253) "Οὐκ εἶσελθων εἰς τὸν αγρὸν

του, ἀλλ᾽ ἔξελθων νὰ περιέλθῃ ἐντὸς του αγρού του, οποῖα η εὐ μετασει-
ανιαίνει δηλα τὴν εἰς τόπου. ἀλλὰ την ἐντὸς τότου κίνησιν. ²⁵⁷⁾ Δηλ. ἡρώτα εἰ κα-

λόν τὸν ὄντα πρὸς τὸ πιεῖν. ²⁵⁸⁾ Εἴτι. ²⁵⁹⁾ Γηγετῶν. ²⁶⁰⁾ Πόσον μακρούς.

²⁶¹) Διότι. ²⁶²⁾ Εἴδος οὐνού. ²⁶³⁾ Τιτράχω καὶ Τιτρημί καὶ Τιτρεινώ = τουπήσαντο
εἰς ανθράκας πολλούς. ²⁶⁴⁾ Αἴσων = ταῖσιν Α. Σ. 4).

μάντρων²⁶⁵ σώμαν ὅντων⁴⁰, δοίγος ἡλαττοῦτο. Ἐτερος εἶπεν· δρα μὴ κάτωθεν ἀφηρέθη. Οὐ δὲ, Ἀμαθέστατε, εἶπεν, οὐ τὸ κάτωθεν λείπει, ἀλλὰ τὸ ἄνωθεν μέρος²⁶⁶.

Σχολαστικός, καὶ φαλακρός, καὶ κουρεὺς συνοδεύοντες²⁶⁷, συνέθεντο²⁶⁸ πρὸς²⁶⁹ τέσσαρας ὥρας ἔκαστος²⁷⁰ φυλάξαι. Ἐλαχεν οὖν πρῶτον τῷ κουρεῖ²⁷¹. δὸς μετεωρίζόμενος²⁷², τὸν σχολαστικὸν κοιμώμενον ἐξήρισε, καὶ τῶν ὥρῶν πληρωθεισῶν²⁷³, διέπνιγεν²⁷⁴. Οὐ δὲ²⁷⁵, κνηθόμενος ἀφ' ὑπνου²⁷⁶ τὴν κεφαλὴν, καὶ εὔρων αὐτὴν φιλήγη²⁷⁷, ἔφη· μέγα κάθαρμα²⁷⁸ δοκούεις! πλανηθεὶς²⁷⁹ γάρ, ἀντὶ ἐμοῦ τὸν φαλακρὸν διέπνιγε.

Σχολαστικῷ φίλος ἔγραψεν ἐν Ἑλλάδι ὅντες²⁸⁰, βιβλία αὐτῷ ἀγοράσαι.. Οὐ δὲ ἀμελήσας, ὡς μετὰ χρόνον τῷ φίλῳ συνήντησεν, εἶπε· τὴν ἐπιστολὴν, ἣν περὶ βιβλίων ἐπέστειλάς μοι²⁸¹, οὐκ ἐκριμισάμην²⁸².

Σχολαστικῷ ἀποδημοῦντι²⁸³ φίλος αὐτοῦ ἔλεγεν· Αἴσιω σε δύο παιδας ἀγοράσαι¹⁵ μοι πεντεκαίδεκα ἑτῶν· δὸς εἶπεν· Ἐάν τοιούτους μὴ εὔρω, ἀγοράσω σοι ἔνα τριάκοντα ἑτῶν.

Σχολαστικὸς βιβλίον αὐτοῦ ἐπικήτηῶν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ μὴ εὐρίσκων, ὡς κατὰ τύχην θρίδακας ἤσθιεν, ἐπιστραφεὶς ἐπὶ τινος γωνίας εἶδε κείμενον τὸ βιβλίον. Γετερον δὲ φίλῳ ἀπαντήσας ὀδυρομένῳ ὡς τὴν στολὴν τῶν ἴματίων αὐτοῦ ἀπολέσαντι, Μὴ δυσφόρει, ἔφη, ἀλλὰ, θρίδακας ἀγοράσας καὶ ἐσθίων αὐτὰς πρὸς τὴν γωνίαν ἐπιστραφεὶς πρόσχες καὶ εὐρήσεις αὐτά.

Σχολαστικῷ τις ἀπαντήσας εἶπεν· Οὐ ἐπώλησάς μοι δοῦλον ἀπέθανε· Μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη, παρ' ἐμοὶ δύτε ἣν οὐδὲν τοιοῦτον ἐποίησε.

Σχολαστικὸς ἐπὶ δεῖπνον κλήθεις οὐκ ἤσθιεν· ἐρωτήσαντος δὲ τινος τῶν κεκλημένων διὰ τί οὐκ ἐσθίει, ἔφη, Ἰνα μὴ τοῦ φαγεῖν ἔνεκα δόξω παρεῖναι.

Σχολαστικὸς κλεψιμαῖα ἴματια πριάμενος, ἵνα μὴ γνωσθῶσιν, ἐπίστωσεν αὐτά.

Σχολαστικὸς ἐν γάμοις ἐστιαθεὶς, εἰτα ἀναχωρῶν, Εὔχομαι, εἶπεν, εὐτυχῶς καὶ φίλι ταῦτα ὑμᾶς ποιεῖν²⁸³.

Σχολαστικὸς ἐπ' ὄχηματι ὠδευεν· ἐπει δὲ ἀτονίσασαι αἱ ἡμίονοι οὐκ ἡδύναντο βαδίζειν, ὑπέλυσεν αὐτὰς ὁ ἡνίοχος, ἵνα μικρὸν ἀναλέβωσι. Λυθεῖσαι οὖν ἔφυγον· καὶ ὁ σχολαστικὸς πρὸς τὸν ἡνίοχον, Κάθαρμα, εἶπεν, δρᾶς δτι αἱ ἡμίονοι τρέχουσι, τὸ δὲ ὄχημα ἐστιν αἵτιον, τὸ δραμεῖν μὴ δυνάμενον.

²⁶⁵⁾ Άλι σφραγίδεα. ²⁶⁶⁾ Τοῦ σίνου. ²⁶⁷⁾ Όμοιος οὐδεύοντες. ²⁶⁸⁾ Ἐσυμφώνησαν. ²⁶⁹⁾ Ανείκνα. ²⁷⁰⁾ Εἰς ὀνομαστικὴν διότι τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι τὸ ἦδιον μὲν τοῦ ἥρματος. ²⁷¹⁾ Οἱ λαχνὸς ἔπεσεν εἰς τὸν κουρέα νά φυλάξῃ. ²⁷²⁾ Ἀστεῖζόμενος γωρατεύσῃ (χοιν.), μετεωρισθῇ. ²⁷³⁾ "Οταν ἐπληρώθησαν ἡ ἀπέρασται αἱ τέσσαρες ὥραι. ²⁷⁴⁾ Ἐξέπνισε τὸν σχολαστικόν. ²⁷⁵⁾ Σχολαστικός. ²⁷⁶⁾ Ἀπὸ τοῦ ὑπνου, ἐνῷ ἐξέπνισα. ²⁷⁷⁾ Γυμνὴν τριχῶν. ²⁷⁸⁾ Ἅγροις, Ἀχρειος. ²⁷⁹⁾ Ἀκατηθεῖς. ²⁸⁰⁾ Διότι τότε ἐν Ἑλλάδι κυρίως εὑρίσκοντο βιβλία. ²⁸¹⁾ Ἐπεμψας. Ἐπὶ ἐπιστολῶν μόνον.

²⁸²⁾ Ἐλαχεῖα (τὴν σταλεῖσαν ἐπιστολὴν). ²⁸³⁾ Οἶον τὸ παρ' ἡμῖν, Καὶ τοῦ χρόνου.

Γ'. ΣΤΟΒΑΙΟΥ.

Πωλίνης Στοβαῖος, ἀπὸ τοὺς Στόβους τῆς Μακεδονίας, ἀχμάσας περὶ τὴν δ'. ἐκεῖ τοντατηρίδα μ. Χ., συνέλεξε ΓΝΩΜΙΚΑ ἀπὸ ὄρχαίους συγγραφεῖς τε καὶ ποιητάς. Δύο βιβλία τῆς συλλογῆς ταύτης σώζονται.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΑΛΑΙΩΝ.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ¹ ἔρωτηθεὶς, « Τί μέγιζον² ἐν ἐλαχίσῳ; » εἶπε φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου.

Πυθανομένου³ τινὸς, Ήως ἂν τις ἔσαυτοῦ⁴ γένοιτο; Εἰ δὲ πέρι ών⁵ ἐπιτιμῷ τοῖς ἄλλοις, ἔφη, καὶ ἔσαυτῷ ἐπιτιμῷ μᾶλιστα.

Δημοσθένης⁶ ἔλεγεν, ὡς, πολλάκις ἐπὶ δὲ αὐτῷ εὔξασθαι τοὺς πονηροὺς ἀπολέσθαι⁷, φοβοῦτο⁸, μὴ ἔρημον ἄρδην⁹ ἐκ τῆς εὐχῆς;¹¹ ποιήσῃ τὴν πόλιν.

'Ανάχαρος δὲ Σκύθης¹², ἔρωτηθεὶς ὑπὸ τίνος, « Τί ἐστι πολέμιον ἀνθρώποις; » « Αὐτὸi, ἔφη¹³, ἔσαυτοῖς. »

'Αντισθένης¹⁴ δὲ Σκύθης ἔρωτηθεὶς, « Τί¹⁵ δή ποτε¹⁶ οὐχ εἰ πλούσιοι πρὸς τοὺς σοφοὺς ἀπίστιν¹⁷, ἀλλ' ἀνάπαλιν; » εἶπεν. « "Οτι¹⁸ οἱ μὲν σοφοὶ ἴσασιν¹⁹, δῶν²⁰ ἐστιν αὐτοῖς χρεῖα πρὸς τὸν βίον, οἱ δὲ²¹ οὐχ ἴσασιν, ἐπεὶ μᾶλλον σοφίας²² η̄ χρημάτων ἐπεμελοῦντο.²³ »

Σωκράτης δὲ φιλόσοφος, πολλὰ τῶν φίλων αὐτῷ²⁴ πεμπόντων²⁵, ἐπειδὴ μηδὲν δεχόμενος, ἐπὶ τούτῳ²⁶ παρὰ τῆς Ξανθίππης²⁷ εὐθύνετο²⁸, ἔφη. « 'Αν τὰ ὅλόμενα πάντα ἐτοίμως²⁹ λαμβάνωμεν, οὐδὲ³⁰ αἰτοῦντες τοὺς διδόντας ἔξουσεν³¹. »

Θεόκριτος³² ἔρωτηθεὶς ποῖα τῶν θηρίων ἐστὶ χαλεπώτατα; εἶπεν. « 'Εν μὲν ὅρεσιν³³ ἄρχοι καὶ λέοντες³⁴ ἐν δὲ ταῖς πόλεσι τελῶναι καὶ συκοφάνται. »

« 'Εφη τις τὸν Διογένην³⁵ ἀνόητον εἶναι³⁶. δὲ³⁷ « 'Ανόητος μὲν οὐκ εἴμι, ἔφη τὸν δ' αὐτὸν ὑμῖν νοῦν οὐκ ἔχω³⁸. »

¹⁾ Τύραννος τῆς Κορίνθου, εἰς τὸν ἐπτὰ συφῶν. ²⁾ Τί πρᾶγμα, μέγιστον πάντων δυνωρεῖ ἐν ἀλιφ πράγματι. ³⁾ Γενικὴ ἀπόλυτος, χρόνου σημαντική. ⁴⁾ Κύριος ἔστοι.

⁵⁾ ἐπιτιμῷ ἔσαυτῷ ὑπὲρ ἐκείνων, ὑπὲρ ών. ⁶⁾ Οἱ μέγις τῶν Αθηναίων ἥτιαρο.

⁷⁾ Ἐπειμι. 'Η ἀπόλυτος δυνομαστικὴ διὰ τὸ τριτοπρόσωπον. 'Εν φ τῷ ἔργεται ὅρεξ. ⁸⁾ Τελικὸν ἀπαρέμφατον ἔξαρτώμενον ἐκ τοῦ Εὔξασθαι, ἔξαρτωμένου ἐκ τοῦ Ἐπιόν. ⁹⁾ Εὔκτική, διότι ἀναφέρεται εἰς παρφυγμένον χρόνον. ¹⁰⁾ 'Εντελῶς. ¹¹⁾ Διὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἐξ αἰτίας αὐτῆς. ¹²⁾ Φιλόσοφος. ¹³⁾ Εἰσὶ πολέμιοι. ¹⁴⁾ Κυνικὸς φιλόσοφος. ¹⁵⁾ Διατελ. ¹⁶⁾ Τάχα. ¹⁷⁾ Ἀπειμι. ¹⁸⁾ Διότι. ¹⁹⁾ Οἶδα. ²⁰⁾ Ἐκεῖνα δύν.

²¹⁾ Πιλούσιοι. ²²⁾ Οἱ σοφοί. ²³⁾ 'Η γενικὴ συντακτικὴ τοῦ Ἐπιμελούματος. ²⁴⁾ Πεμπόντων αὐτῷ. ²⁵⁾ Γενικὴ ἀπόλυτος. ²⁶⁾ Δι' αὐτὸ, διὰ δὲν ἐδέχετο. ²⁷⁾ 'Η γυνὴ τοῦ Σωκράτους. ²⁸⁾ Ἐπεπλήττετο. ²⁹⁾ Άμεσως, προθύμως. ³⁰⁾ Αἰτοῦντες οὐχ ἔξουσεν τοὺς διδόντας³¹ διὰ τὴν ζητῶμεν δὲν θέλομεν ἔχει τις νὰ μᾶς δώσῃ. ³¹⁾ Σοφιστής ἐκ τῆς Σίου, σύγγραφος τοῦ Ἀλεξάνδρου. ³²⁾ Χαλεπώτατα θηρία εἰσί. ³³⁾ 'Υποκείμενον τοῦ εἶναι.

³⁴⁾ Εἰδίκὸν ἀπαρέμφατον. ³⁵⁾ Διογένης. ³⁶⁾ Οὐκ ἔχω δὲ τὸν αὐτὸν νοῦν μὲ σᾶς, τὸν διποῖον σεῖς ἔχετε.

Δημοσθένης πρὸς χλέπτην εἰπόντα, « Οὐκ ἥδειν δτι σὸν ἔσιν, » « Οὐδὲ, ἔφη, σὸν οὐκ ἔστιν, ἥδεις. »

Διογένης⁵⁸ πωλούμενος⁵⁹ ἐν Κορίνθῳ, ἐρομένου⁶⁰ τοῦ κήρυκος⁶¹, « Τί ἐπίστασαι; » « Ἀνθρώπων, ἔφη, ἄργειν⁶². » καὶ ὁ κήρυξ γελάσας, « Μέγα, εἶπεν, ἐπιτήδευμα πωλῶ⁶³ εἴ τις⁶⁴ θέλει πρίσθιν κύριον. »

Ἀρίστιππος, ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος⁶⁵, παρεκελεύετο τοῖς νέοις τοιαῦτα ἔφόδια⁶⁶ κτασθαι, ἀτινα αὐτοῖς ἐνναυαγῆσας⁶⁷ συγκολυμβήσει⁶⁸.

Ἀντισθένης⁶⁹, « Αἱρετάτερον, φησιν, εἰς κόρακας ἐμπεσεῖν⁷⁰, ἢ εἰς κόρακας. » Οἱ μὲν γάρ ἀποθανόντος τὸ σῶμα⁷¹ οἱ δὲ ζῶντος τὴν ψυχὴν λυμαίνονται.

Δημοσθένης ὁ ρήτωρ, θεασάμενός τινα ἐημαγωγὸν ἀφυῆ, μέγα⁷² βαντα, ἔφη: « Ἄλλ' οὐ τὸ μέγα εὗ ἐστί τὸ δὲ εὖ⁷³ μέγα. »

Θεόκριτος⁷⁴ γραμματοδιδασκάλωφ φαύλως ἀναγινώσκοντι προσελθὼν, εἶπε: « Διὰ τί γεωμετρεῖν⁷⁵ οὐ ἀδάσκεις; » Τοῦ δὲ εἰπόντος⁷⁶, δτι οὐκ οἶδα. « Καὶ τί⁷⁷ τοῦτ', εἶπεν; οὐδὲ γάρ ἀναγινώσκειν⁷⁸. »

Σωκράτης, ἰδὼν μειράκιον⁷⁹ πλούσιον καὶ ἀπαίδευτον, « Ἰδού, ἔφη, χρυσοῦν ἀνδράποδον. »

Θεόκριτος τοὺς πολλοὺς⁸⁰ τῶν πλουσίων ἔλεγεν ἐ τρόπους εἶναι, ἀλλὰ μὴ δεσπότας τῶν χρημάτων⁸¹.

Διογένης ἔλεγε τοὺς ἀνθρώπους « μὲν⁸² πρὶν τὸ ζῆν⁸³ πορίζεσθαι⁸⁴, τὸ δὲ πρὸς τὸ εὖ ζῆν οὐ πορίζεσθαι. »

Ἀριστοτέλης⁸⁵ τοὺς τὰ ἐναργῇ πράγματα πειρωμένους⁸⁶ δεικνῦναι, « δι- μοιον ἔφη ποιεῖν τοῖς διὰ λύχνου τὸν ἡλιον φιλοτιμουμένοις⁸⁷ δεικνῦναι. »

Πυθαγόρας⁸⁸ ἔρωτηθεις, « Πῶς ὅν οἰνόφρολυς⁸⁹ τοῦ μεθύειν⁹⁰ παύσατο; » « Εἰ συνεχῶς, ἔφη, θεωροῦ τὰ ὑπ' αὐτοῦ πρᾶσσόμενα. »

Βίων⁹¹ ἔρωτηθεις, « Τί ἔσιν ἀνοια; » εἶπε, « Προκοπῆς ἐμπόδιον⁹². »

Σωκράτης πρὸς τὸν πυθόμενον⁹³, « Τίς πλουσιώτατος⁹⁴; » « Οὐ ἐλαχίστοις⁹⁵ ἀρκούμενος⁹⁶ αὐτάρκεια⁹⁷ γάρ φύσεώς ἔστι πλούτος. »

57) Οἰδα. 58) Οὐκινῆς φιλόσοφος. 59) Ήσις δοῦλος. 60) Ερομαι, δηρ. ἔρωτω. Γεν. δέπλωτος. 61) Ο κήρυξ δοτὶς ἔμελεις νὰ τὸν πωλήσῃ. 62) Επίσταμαι ἄρχειν, μετὰ γενικῆς. 63) Ἐρωτῶ εἴ τις. 64) Μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. 65) Κυρίως δοτὶς λαμβάνει τις ἐπὶ τῷ ὀδῷ, εἰς τὴν ὁδοπορίαν μεθ' ἑαυτοῦ· ἐδῶ δὲ μεταφορικῶς, ἀντὶ πλεονεκτήματος. 66) Συγκολυμβήσεις ἑαυτοῖς ἐνναυαγῆσας. Ναυαγῆσας· ἐν τῷ βίῳ, μεταφορικῶς ἐντι, δυστυχήσας. 67) Ἐνικῶς, διότι τὸ πληγηθυντικὸν ὑποκείμενον εἶναι οὐδέπετον, καὶ τοῦτο δὲ μεταφορικὸν, ἀντὶ Θέλουσι τοῖς μείνει. 68) Κυνικός φιλόσοφος. 69) Νὰ πέσῃ τις μεταξὺ κοράκων. 70) Λυμαίνονται. 71) Επιρήματικῶς, ἀντὶ Μεγάλως, μεγαλοφώνως. 72) Εστί. 73) Ο Συρακούσιος βουκολικὸς ποιητὴς, ἢ δὲ Χίος σοφιστής.

74) Δηλ. τὴν γεωμετρίαν. 75) Τοῦ γραμματοδιδασκάλου. γεν. ἀπόλ. 76) Ίην. ἔστι. Τὶ βλάπτει τούτο. 77) Οἰδας. 78) Πχιδίον μέχρι τοῦ 16 ἔτους τῆς ἡλικίας. 79) Τοὺς περισσοτέρους. 80) Διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτὰ ὅπ' αὐτῶν μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλους.

81) Χρήσιμα. 82) Ονοματ. ἀπαρέμφατον, εἰς τὸ νὰ ζῶσι. 83) Εἰδίκων ἀπαρέμφ. ἔξ- αρτ. ἐκ τοῦ ἔλεγε. 84) Ο διάσκαλος τοῦ Ἀλεξάνδρου. 85) Ἅγοκείμενον τοῦ ποιεῖν. 86) Δοτ. συντακτικὴ τοῦ «Ομοιον». 87) Ο φιλόσοφος. 88) Ἐκ τοῦ οίνου καὶ φλύω τὸ ξυνθράζω. ἔκδοτος εἰς τὸν οίνον, μέθυσος. 89) Ἀπό τοῦ νὰ μεθύῃ. 90) Ἐκ Βορισθένους, Φιλόσοφος τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. 91) Ηθελεις νὰ εἰπῇ δτι πᾶν τὸ ἐμπόδιον τὴν προκοπὴν εἶναι ξνοια. 92) Πυνθάνομαι. 93) Τίς ἔστιν ὁ πάντων ἀνθρώπων πλουσιώτατος τὸ πλεῖστον αἰλακιστοίς πράγματι. 94) Εἶπε. τελ καὶ μὲν ἀσχητά τις εἰς δσα ἔχει

Μενέδημος⁷⁷, γεανίσκου τινὸς εἰπόντος⁷⁸, « Μέγα ἔστι⁷⁹ τὸ τυχεῖν⁸⁰ ὅνταν τις ἐπιθυμεῖ, » εἶπε, « Πολλῷ μεῖζόν ἔστι τὸ μηδὲν ἐπιθυμεῖν, δῶ⁸¹ μὴ δεῖ. »

Πλάτων ἔφη, « τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας⁸² βίου μὴ μακροῦ⁸³, ἀλλὰ λαμπροῦ δεῖσθαι⁸⁴. »

Ἀλέξανδρος νοσήσας μακρὰν νόσον, ὡς ἀγέρρωστεν⁸⁵, « Οὐδέν, ἔφη, διατεθῆναι χείρον⁸⁶. ὑπέμυησε γάρ η νόσος ἡμᾶς⁸⁷ μὴ μέγα φρονεῖν⁸⁸, ὃς θητούς ὄντας. »

Δαρεῖος⁸⁹, ὁ Ξέρξου πατὴρ, ἔσυτὸν ἐγκωμιάζων, ἔλεγεν « Ἐν ταῖς μάχαις καὶ παρὰ τὰ δεινὰ⁹⁰ γίγνεσθαι φρονιμώτερος⁹¹. »

Λάκαινα⁹² γυνὴ, τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐν παρατάξει⁹³ χωλωθέντος, καὶ δυσφοροῦντος⁹⁴ ἐπὶ τούτῳ. « Μὴ λυποῦ, τέκνον, εἶπε· καθ' ἔκαστον γάρ βῆμα τῆς ἴδιας ἀρετῆς ὑπομνησθήσῃ⁹⁵. »

Ἀνάξαρχος⁹⁶ ὁ φυσικὸς, εἰπόντος αὐτῷ Ἀλεξάνδρου, δτι κρεμῶ σε⁹⁷. « Ἀπέιλει τούτοις, ἔφη, τοῖς πολλοῖς⁹⁸. ἐμοὶ δὲ οὐδέν⁹⁹ διαφέρει· ὑπὲρ γῆς, η κατὰ γῆς σήπεσθαι. »

Διογένης ἥττησέ ποτε Πλάτωνα¹⁰¹, τῶν ἐκ τοῦ κήπου ἵσχαδων¹⁰² τρεῖς. « Ως δ' ἐκεῖνος μέδιμνον¹⁰³ ἀπέστειλεν¹⁰⁴, « Οὔτως, ἔφη, καὶ ἀποκρίνη, ἐρωτηθεῖς, μυρία¹⁰⁵. »

Δεωνίδας, ἀκούσας ἐπισκιάζεσθαι¹⁰⁶ τὸν ήλιον¹⁰⁷ τοῖς Περσῶν τοῖς εύμασι· « Χαρίεν¹⁰⁸, ἔφη, δτι καὶ ὑπὸ σκιᾶς μαχούμεθα¹⁰⁹. »

Ορῶν Μεγαρέας ὁ Διογένης τὰ μακρὰ τείχη¹¹⁰ ἵσταντας¹¹¹, « Ω μοχθηροί, εἶπε, μὴ τοῦ μεγέθους¹¹² προνοεῖτε τῶν τειχῶν, ἀλλὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν στησομένων¹¹³. »

Πλάτων Ἀντιστένους ἐν τῇ διατριβῇ ποτε μακρολογήσαντος¹¹⁴, « Ἀγνοεῖς, εἶπεν, δτι τοῦ λόγου μέτρον ἔσιν οὐχ ὁ λέγων, ἀλλ' ὁ ἀκούων; »

« Αγις¹¹⁵ ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους¹¹⁶ μὴ ἐρωτᾶν, ὅπόσοι εἰσιν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι; Καὶ ἐρωτῶντός τινος, « Πόσοι εἰσὶ Λακεδαιμόνιοι; » ἔφη· « Ἰκανοὶ τοὺς κακοὺς ἀπερύκειν¹¹⁷. »

« Αγησίλαος¹¹⁸ περὶ ἀνδρίας καὶ δικαιοσύνης ἐρωτηθεὶς, ποτέρᾳ¹¹⁹ ἀν-

⁷⁷) Μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος. ⁷⁸) Γεν. ἀπόλ. ⁷⁹) Μέγα πρᾶγμα. ⁸⁰) Τὸ τυχεῖν, ἀπαρέμφατον ὄνοματ. ὑποκείμενον τοῦ 'Ἐστι. ⁸¹) Μηδὲν ἔξειναν, ἀ μὴ δεῖ. ⁸²) Ὑποκείμενον τοῦ Δεῖσθαι. ⁸³) Γενικὴ συντακτικὴ τοῦ 'Ἐστι. ⁸⁴) Δέοματ. ⁸⁵) "Εγίνε καλά. ⁸⁶) Δὲ έκθλάνη. ⁸⁷⁾ Αντὶ ἐμέ. ⁸⁸⁾ Νὰ μὴν ὑπερηφανεύμεθα. ⁸⁹⁾ Ο βασιλεὺς τῶν Περσῶν. ⁹⁰⁾ Καθ' δόλον τὸ διάστημα τῶν δεινῶν. Τοῦτο σημαίνει ή Παρά. ⁹¹⁾ Εἰς δνομαστικὴν, διότι τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπερεμφάτου ταῦτοπροσωπεῖ με τὸ τοῦ δήματος ἔξ οὐ ἔξαρτάται. ⁹²⁾ Λακεδαιμονία. ⁹³⁾ Εἰς παράτεξιν μάχης. ⁹⁴⁾ Δυπομένου.

⁹⁵⁾ Τῆς ἐδικῆς σου· συντακτικὴ τοῦ 'Ὑπομνηθήση. ⁹⁶⁾ 'Ὑπομνηθήσω. ⁹⁷⁾ Φιλόσοφος 'Αδρητής. ⁹⁸⁾ Θὰ σὲ κρεμάσω. ⁹⁹⁾ Εἰς τὸν ὄχλον, εἰς τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους.

¹⁰⁰⁾ Κατ' οὐδέν. ¹⁰¹⁾ Απὸ τὸν Η. ¹⁰²⁾ Γεν. διαιρετ. τοῦ τρεῖς. ¹⁰³⁾ ἵσχαδων.

¹⁰⁴⁾ Αύτῷ. ¹⁰⁵⁾ Λόγια. ¹⁰⁶⁾ Εἰδίκον ἀπερέμφατον. ¹⁰⁷⁾ ὑποκείμενον τοῦ ἐπισκιάζεσθαι. ¹⁰⁸⁾ Εὐχάριστον εἰναι. ¹⁰⁹⁾ Μάχουμα. ¹¹⁰⁾ Τείχη ἐνώπιον τὴν πόλιν μὲ τὸν λιμένα. ¹¹¹⁾ Ἀνεγείροντας. ¹¹²⁾ Περὶ τοῦ μεγέθους. ¹¹³⁾ 'Ιστημι. 'Αλλὰ τοῦ μεγέθους τῶν ἀνδρῶν τῶν στησομένων ἐπ' οὐτῶν. ¹¹⁴⁾ Γεν. ἀπόλυτος. ¹¹⁵⁾ Βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων. ¹¹⁶⁾ 'Ὑποκείμενον τοῦ 'Ἐρωτῶν. ¹¹⁷⁾ "Ωστε ἀπερύκειν. ¹¹⁸⁾ Βασιλεὺς τῆς Βαρέτης. ¹¹⁹⁾ Πολεῖ τῶν δύο.

κρείττων εἶη; «Μηδὲν¹²⁰ ἀνδρίας¹²¹ σεησεσθαι¹²² ἡμᾶς, ἔφη, εἰ δίκαιος
τάγετες γένοιντο.»

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, «Τίνες¹²³ φιλοχρήματοι;» «Οἱ τὰ αἰσχρὰ κερδη-
τηρώμενοι¹²⁴, εἶπε, καὶ τοὺς ἀναγκαίους τῶν φίλων ὑπερορῶντες¹²⁵.»

Ἀρίστιππος¹²⁶ ἐρωτηθεὶς, «Τί θυμαστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ;» «Ἄν-
θρωπος ἐπιεικῆς, εἶπε, καὶ μέτριος· ὅτι ἐν πολλοῖς¹²⁷ ὑπάρχων μοχθη-
ροῖς, οὐ διέστραπται.»

Σιμωνίδης¹²⁸ ἐρωτηθεὶς, «Διὰ τὸ ἐσχάτου γήρως¹²⁹ ὁν, φιλάργυρος
ἔνη;» «Οτι¹³⁰, εἶπε, βουλόμενη ἀν ἀποθανὼν τοῖς ἔχθροῖς μᾶλλον ἀπο-
λεπεῖν¹³¹, ἡ ζῶν δεῖσθαι τῶν φίλων.»

Διογένης, Ἀττικοῦ τινος¹³² ἐγκαλοῦντος¹³³ αὐτῷ, δι' ὅ, τι Δακεδαιμονίους
μᾶλλον ἐπαινῶν, παρ' ἐκείνοις οὐ διατρίβει;» «Οὐδὲ γάρ ὁ διατρὸς, εἶπεν,
ὅγειας ὁν ποιητικός¹³⁴, ἐν τοῖς ὑγιαίνουσι¹³⁵ τὴν διατρίβην ποιεῖται¹³⁶.»

Δημοκράτης¹³⁷, ἰδὼν καλέπτην πότνιον ἐνδεκά¹³⁸ ἀπαγόμενον, «Ἄθλιε! εἶπε,
τι γάρ τὰ μικρὰ ἔκλεπτες, ἀλλ' οὐ τὰ μεγάλα, ήν καὶ σὺ ἄλλους ἀπῆγες¹³⁹;»

«Ο Σκιπίων¹⁴⁰ τὸ Πολυθίου¹⁴¹ παράγγελμα διαφυλάττων, ἐπειράτο, μὴ
πρότερον ἐξ ἀγροῦς ἀνελθεῖν¹⁴², ή, ποιήσασθαι τινα συνήθη¹⁴³ καὶ φίλον.

Ἴπποκράτην¹⁴⁴ ἐπειδὲ τις πρὸς Ξέρενην ἀπαίρειν¹⁴⁵, «Χρηστὸν εἶναι,
φάσκων, Βασιλέα¹⁴⁶ ο 'Ο δὲ¹⁴⁷, «Οὐ δέομαι, ἔφη, χρηστοῦ δεσπότου.»

Ζηγρων¹⁴⁸, πρὸς τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἀστοίας, καὶ
λέγοντας ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος¹⁴⁹ ἀναλίσκειν, ἔλεγεν· «Ἡ που¹⁵⁰ καὶ
τοῖς μαγείροις συγγράψθει¹⁵¹, ἐλύν ἀλμυρὰ λέγωσι πεποιηκένα¹⁵² τὰ
ὄψα, οὐτὶ¹⁵³ πλήθιος ἀλλῶν αὐτοῖς ὑπῆρχε¹⁵⁴;»

Θεόφραστος¹⁵⁵ ἐφη τοὺς μοχθηρούς τῶν ἀνθρώπων, οὐχ οὕτως ήδε-
σθαι¹⁵⁶ ἐπὶ τοῖς ἔριοις ἀγαθοῖς, ὡς ἐπὶ τοῖς ἀλλοτροῖς¹⁵⁷ κακοῖς.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, Τίνε¹⁵⁸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει; εἶπε· «Κα-
θ' οὖν οἱ μὲν λοιποὶ ζῶσιν ἵνα ἐσθίωσιν, αὐτός¹⁵⁹ δὲ ἐτίλιω ἵνα ζῶ.»

Ἀρίστιππος, Κυρηναῖος φιλόσοφος, θεασάμενός τινα ὀργιζόμενον, καὶ
διὰ τῶν λόγων χαλεπανόντα¹⁶⁰, ἔφη· «Μὴ τοὺς λόγους δι' ὄργης ἄγω-
μεν¹⁶¹. ἀλλὰ τὴν ὄργην διὰ τῶν λόγων¹⁶² καταπαύων.»

¹²⁰) Κατὰ μηδέν. ¹²¹) Γενικὴ συντακτικὴ τοῦ Δέομαι. ¹²²) Απαρέμφατον εἰδίκειο
ἔξαρτο. ἀπὸ τοῦ ἔφη. ¹²³) Εἴσοι. ¹²⁴) Διώκοντες. ¹²⁵) Περιφρονοῦντες. ¹²⁶) Κυρηναῖος
φιλόσοφος, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. ¹²⁷⁾ Μεταξὺ πολλῶν ἀνθρώπων. ¹²⁸⁾ Κεῖος ποιη-
τής. ¹²⁹⁾ Εὐσαγότηρως. ¹³⁰⁾ Διότι. ¹³¹⁾ Χρήματα. ¹³²⁾ Κατοικοῦ τῆς Ἀττικῆς.

¹³³⁾ Κατηγοροῦντος αὐτὸν. ¹³⁴⁾ Δυνάμενος νὰ ποιήσῃ, νὰ δώσῃσει. ¹³⁵⁾ Μεταξὺ
τῶν ὑγιῶν. ¹³⁶⁾ Διατρίβει. ¹³⁷⁾ Αθηναῖος, ὁ πατέρης τοῦ ἥρωος Λυσίου. ¹³⁸⁾ Οἱ ἐνδεκά
ἥσσαι οἱ ὑπηρέται τῆς Δικαιοσύνης ἐν Ἀθηναῖς. ¹³⁹⁾ Διὰ νὰ πηγαίνῃς σὺ ἔλλεις εἰς
τὴν φυλακήν. 'Εννοεῖ δὲ Δημοκράτης ὅτι οἱ ἀρχοντες τῆς πόλεως ἔκλεπτον τὰ μεγάλα.

¹⁴⁰⁾ Ρωμαῖος στρατηγός. ¹⁴¹⁾ Ο 'Ελληνικὸς, φίλος τοῦ Σκιπίωνος. ¹⁴²⁾ Νὰ
ἐπιστρέψῃ οἰκαδε. ¹⁴³⁾ Σχετικόν. ¹⁴⁴⁾ Τὸν περίφαμον Κῶν λατρόν. ¹⁴⁵⁾ Νὰ πλεύσῃ.

¹⁴⁶⁾ Τὸν Ξέρενην εἶναι βασιλέα χρηστόν. ¹⁴⁷⁾ Ίπποκράτης. ¹⁴⁸⁾ Φιλόσοφος οὐτὸς¹⁴⁹⁾ Ελέας
τῆς Ιελλίας. ¹⁵⁰⁾ Περίειμι, τοῦ περισσεύοντος πλούτου. ¹⁵¹⁾ Βεβαιώς. ¹⁵²⁾ Συγγράψθει.

¹⁵³⁾ Λέγωσι πεποιηκέναι τὰ ὄψα ἀλμυρά. ¹⁵⁴⁾ Διότι. ¹⁵⁵⁾ Ἡ πηγήρχεν αὐτοῖς, εἶχον.
156) Ο Λέσβιος φιλόσοφος, μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους. ¹⁵⁷⁾ Εἰδίκειον ἀπαρέμφ.

¹⁵⁸⁾ Τῶν ἄλλων. ¹⁵⁹⁾ Εν τίνι πράγματι, κατὰ τι. ¹⁶⁰⁾ Εγώ αὐτός. ¹⁶¹⁾ Υεριζούται
μὰ διὰ τὰς λόχους δργιζόμεθε. ¹⁶²⁾ Τὸν ὄργην αὐτοῦ διὰ τῶν λόγων ἡμῶν.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, « Διὰ τί οὐ συγγράφει; » « Ὄτι, εἶπεν, δρῶ τὸ
ρτία¹⁶³ πολὺ τῶν γραφησομένων¹⁶⁴ τιμιώτερα¹⁶⁵. »

Σερφίος ὀνειδιζόμενος ὑπ' Ἀθηναίου τῇ μικροπολιτείᾳ¹⁶⁶. « Εὖοι, ξ-
ρη, ή πατρὶς δονεῖδος, σὺ δὲ¹⁶⁷, τῇ πατρίδι. »

Δημοκράτης¹⁶⁸ ἀναβατῶν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐν γῆρᾳ¹⁶⁹ καὶ πνευστή-
¹⁷⁰, « Ποιεῖν, ἔφη, δικέρ καὶ ἔμπατα ή Ἀθηναίων πόλις¹⁷¹ πνεύ¹⁷²
γὰρ μέγα¹⁷³, ἴσχυεν δὲ μικρόν. »

Διογένης ἔφη τῶν ἀνθρώπων ἐνίους¹⁷⁵ τὰ δέοντα λέγοντας, ἔσυτῶν οὐκ
ὑετόν¹⁷⁶. Ὡσπέρ καὶ τὰς λύρας καλὸν¹⁷⁸ φιεγγομένας οὐκ αἰσθάνεσθαι¹⁷⁹.

Σωκράτης ἐν γῆρᾳ κιθαρίκων καὶ παρακρούων¹⁷⁷ ἐτύγχανε. Καὶ τινος
εἰπόντος, « Κιθαρίκεις τηγακοῦτος¹⁷⁸ ὄν; » « Κρείττον, εἶπεν, δψιμαθή εί-
ναι¹⁷⁹, η¹⁸⁰ ἀμυθή. »

Πελοπίδας¹⁸¹, ἀνδρέου στρατιώτου διαβληθέντος αὐτῷ ως βλασφημή-
σαντος¹⁸² αὐτὸν « Ἐγώ τὰ μὲν ἔργα, ἔφη, αὐτοῦ βλέπω τῶν δὲ λό-
γων οὐκ ἥκουσα. »

Σόλων¹⁸⁴ ἔκεινην εἶπεν ἄριστα τὴν πόλιν οἰκεῖσθαι¹⁸⁵, ἐν η¹⁸⁶ τοὺς ἀγα-
θοὺς ἄνδρας συμβαίνει τιμᾶσθαι¹⁸⁷ καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν η¹⁸⁸ τοὺς κακοὺς ἀ-
μύνεσθαι.

Αἰσχύλος¹⁸⁹ ἐν Ἰσθμῷ¹⁹⁰ ἀγῶνας ὁρῶν πύκτην¹⁸⁸, καὶ ἐπὶ τῇ πληγῇ¹⁹¹
τοῦ θεάτρου ἔκβοήσαντος¹⁹⁰, πρὸς Ἰωνα¹⁹¹ ἔφη « Ὁρᾶς οἶον¹⁹² ἔστιν ή ἄ-
σκησις! ὁ πεπληγὼς¹⁹³ σιωπᾷ, οἱ δὲ θεώμενοι βοῶσι. »

Δημοσθένης ἐρωτηθεὶς, « Πῶς τῆς ἡγετού¹⁹⁴ περιεγένου¹⁹⁵; » « Πλέ¹⁹⁶-
ον, ἔφη, ἔλαιον οἴνου¹⁹⁶ δαπανήσας. »

Σόλων ἐρωτηθεὶς, « Πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει; » εἰ-
πεν. « Εἰ δόμοις ἀγανακτοῦεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις. »

Σόλων, « Πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οικοίντο¹⁸⁵; » ἐρωτηθεὶς, εἶπεν « Εἴλυ
οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πειθῶνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις¹⁹⁷. »

Δημάδης¹⁹⁸ ἐρωτηθεὶς, « Τίς αὐτοῦ διδάσκαλος γεγονὼς εἶη¹⁹⁹; » « Τὸ

¹⁶³) "Οὐτα. ¹⁶⁴) Γεν. συντακτικὴ τοῦ συγχριτικοῦ. ¹⁶⁵) Ἀκριβώτερα. ¹⁶⁶) "Οτι εἶνε
μικρᾶς πόλεως πολίτης. ¹⁶⁷) Εἴ δενεῖδος τῇ σῇ πατρίδι. ¹⁶⁸) "Οταν ἡτον γέρων.

¹⁶⁹) Ασθμαίνων. ¹⁷⁰) Ποιεῖ. ¹⁷¹) Δυνατὰ φυσῆ, μέγα πνεῖν· σημαίνει ὅμως η
μεγαλοφρονεῖν. θεν καὶ τὸ ἐφήμερον εἰς τὴν πόλιν. ¹⁷²) "Επιφήμιατικῶς.

¹⁷³) "Υποκείμενον τοῦ ἀκούειν. ¹⁷⁴⁾ Δὲν ἀκούουσι τὸν ἑαυτὸν τῶν, διότι δὲν πρέ-
τουσιν ἔκεινα ὅπου λέγουσι. ¹⁷⁵⁾ "Επιφήμιατικῶς. ¹⁷⁶⁾ Τοῦτο, διτι φθέγγονται. Ἐξαρ-
τάται δὲ ἐκ τοῦ ἔφη. ¹⁷⁷⁾ Παραμούσας χρούων. ¹⁷⁸⁾ Τόσης ἡλικίας. ¹⁷⁹⁾ Τινὰ εἶναι
τὰς δὲ ἀδύτης. ¹⁸⁰⁾ Μᾶλλον η. ¹⁸¹⁾ "Ο θεᾶτος στρατηγός. ¹⁸²⁾ Υερίσαντος. ¹⁸³⁾ Τὰ αἱ
εὐήσεως σημαντικὰ μετὰ γενικῆς. ¹⁸⁴⁾ "Ο θεῖατος νομοθέτης. ¹⁸⁵⁾ "Οτι ἔκεινης τῆς
πόλεως εὐτυχοῦσιν οἱ κάτοικοι. ¹⁸⁶⁾ Ο τραγικὸς ποιητής. ¹⁸⁷⁾ Εἰς τὸν Ισθμὸν τῆς
Κορίνθου, ὅπου ἐτελοῦντο τὰ Ἱσθμια. ¹⁸⁸⁾ Πυγμῆς ἀγῶνα. ¹⁸⁹⁾ Διὰ τὴν πληγὴν τὴν
ὅποιν εἰς τῶν ἀγωνιστῶν ἔδοσεν εἰς δάλον. ¹⁹⁰⁾ Γεν. ἀπόλ. ¹⁹¹⁾ Πρὸς ἄνδρα τινὰ
ἴκ της Ἰωνίας τῆς μικρᾶς Ασίας διότι οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν ἔκεινων ήσαν μᾶλ-
λον ἔκτεθηλυμένοι καὶ δίλιγον ἡσούντο. ¹⁹²⁾ Πόσον καλὸν πρᾶγμα. ¹⁹³⁾ Πλήσιτο.

¹⁹⁴⁾ Γεν. συντακτικὴ τοῦ Περιγίνομαι. ¹⁹⁵⁾ "Εὐκήσας τὸς δυσκολίας της, κατώρ-
θωσας νό γίνεις αὐτῆς κάτοχος. ¹⁹⁶⁾ Γενική διὰ τὸ συγχριτικὸν πλέον. Τι νοεῖ δὲ
δὲν εὐώχετο τὰς νύκτας, διλλάς ἐπούδαζε. ¹⁹⁷⁾ Πειθῶνται. ¹⁹⁸⁾ "Ο Αθηναίος φέ-
τωρ. ¹⁹⁹⁾ Γεγονὼς εἶη ἀντι γεγόνοις εἴχε γίνει.

τῶν Ἀθηναίων, ἔφη, βῆμα²⁰⁰. » ἐμφανών διτὶς ἡ ὄχλος τῶν πραγμάτων ἐμ-
κεφέλα κρείττων πάσης σοφιστικῆς διδασκαλίας ἔστι.

Κηφισόδωρος²⁰¹ ἔλεγεν, « "Οτι οὐδεὶς οὐσίαν"²⁰², ἦν αὐτὸς ἐκτήσατο²⁰³,
ικτέφαγεν, ἦν δὲ παρ' ὅλου παρέλαθε²⁰⁴.

Πυθαγόρας παρήγει²⁰⁵ τοῖς ἑτέροις αἰρεῖσθαι βίοτον²⁰⁶ ἄριστον· καὶ γάρ,
ἢ ὁ ἐπιπονώτατος εἴη²⁰⁷, ὀλλὰ τὴν συνηθείᾳ²⁰⁸ ἡδὺν αὐτὸν ποιήσει²⁰⁹.

Χρύσιππος²¹⁰ ἔρωτηθείς, « Διὰ τί οὐ πολιτεύεται²¹¹; » εἶπε· « Διότι,
εἰ μὲν πονηρά²¹² τις πολιτεύεται, τοῖς θεοῖς ἀπαρέσει· εἰ δὲ χρηστά,
τοῖς πολίταις;²¹³ »

Ἀντισθένης ὁ φιλόσοφος, τοὺς δημίους²¹⁴ εὐλαβεστέρους ἔλεγεν εἶναι
τῶν τυράννων· πυθομένου²¹⁵ δέ τυνος τὴν αἰτίαν, ἔφη, « "Οτι ὑπὸ μὲν τῶν
δημίων οἱ ἀδικοῦντες ἀναιροῦνται· ὑπὸ δὲ τῶν τυράννων, οἱ μηδὲν ἀμαρ-
τάνοντες. »

Ἀνάξαρχος ἔλεγεν, εἰ μέν τινι τις καταράσαιτο ἀγρήστους αὐτῷ γε-
νέσθαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ὅργιζεσθαι ἀν αὐτῷ, τοὺς δὲ πίου-
σίους ἔργων ἀγρήστους τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας ποιουντας αὐτῶν μα-
καρίζειν σφᾶς ἐπὶ τούτῳ.

Φιλόξενος ὁ μουσικὸς ἔρωτηθείς τι μάλιστα συνεργεῖ παιδείᾳ; εἶπε,
« Χρόνος»²¹⁶.

Μόρμος ὁ Κυκλικὸς φιλόσοφος ἔφη κρείττον εἶναι τυφλὸν ἢ ἀπαλδευτον,
τὸν μὲν γάρ εἰς τὸν βόθον²¹⁷ τὸν δὲ εἰς τὸ βάραλθον²¹⁸ ἐμπίπτειν²¹⁹.

Διογένης ἔλεγε τὴν τῶν παλέων ἀγωγὴν ἐσικέναι τοῖς τῶν κεραμέων
πλάσμασιν· ὡς γάρ ἐκεῖνοι ἀπαιδὼν μὲν τὸν παλαιὸν ὅντα δπως θέλουσι
σχηματίζουσι καὶ ρύθμιζουσιν, ὀπτηθέντα δὲ οὐκέτι δύνανται πλάσσειν,
εὗτα καὶ τοὺς ἐν νεότητι μὴ διὰ πόνων παιδαγωγηθέντας, τελείους γε-
νομένους ἀμεταπλάστους γίνεσθαι. »²²⁰

Ορχος τῶν Αθηναίων ἔριψαν. — Οὐ καταισχυῶ δπλα τὰ ιερὰ, οὐδὲ
ἐγκατατείψω τὸν παραστάτην ὅτῳ ἀν στοιχήσω, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ιε-
ρῶν καὶ ὑπὲρ δσιῶν, καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν· τὴν πατρίδα δὲ οὐκ
ἔλάττω παραβάσω, πιείω δὲ καὶ ὀρείω δσης ἀν παραδεξώμαι· καὶ εὐη-
κοίσω τῶν ἀει κρενάντων ἐμφρόνως, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ιερούμενοις πεί-
σομαι, καὶ οὖς τινας ἀν ὅλους τὸ πλῆθος ἰδρύσηται ὁμοφρόνως· καὶ ἄν
τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς ἢ μὴ πείθηται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ μό-
νος καὶ μετὰ πάντων· καὶ ιερὰ τὰ πάτρια τεμήσω. » Ιστορεῖ θεοὶ τούτων.

²⁰⁰⁾ Η θέσις εἰς τὴν δύοις ἀνέδαινον καὶ φυλίουν οἱ βήτορες ἐν Ἀθηναῖς.

²⁰¹⁾ Τὸ δύομα τοῦτο εἶχεν ὁ οἰδης τοῦ Πρεξιτέλους. ²⁰²⁾ Περιουσίαν. ²⁰³⁾ Ἀπέκτη-
σιν, ἐκέρδισε. ²⁰⁴⁾ Φράσις ἀλλειπτική· ἀντὶς κατέφαγε δὲ πάς τις ἐκείνη ἦν ἐκτήσατε
παρ' ὅλου. ²⁰⁵⁾ Παρινόν. ²⁰⁶⁾ Τρόπον βίου. ²⁰⁷⁾ Εἰ δὲ ἄριστος εἴη ὁ ἐπιπονώτατος.

²⁰⁸⁾ Διὰ τὴν συνηθείαν. ²⁰⁹⁾ Ἐκβαττᾶται ἐπὶ τοῦ ἐννοούμενου Ἐλεγε. ²¹⁰⁾ Στοίχος
φιλόσοφος ἐπὶ Κιδικίας. ²¹¹⁾ Ἐπιρρετεῖ πολιτικῶς. ²¹²⁾ Ἐπιβρήματικῶς, ἀντὶ πονη-
ρῶς. ²¹³⁾ Ἀπαρέσχει. ²¹⁴⁾ Υποκείμενον τοῦ εἶναι. ²¹⁵⁾ Γεν. ἀπόλ. ²¹⁶⁾ θεάν. Δε-
μασκ. ²¹⁷⁾ οὐλλα γενεθε. τῶν λέξ. Δ. Σ.

Δ'. ΑΙΣΩΠΕΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

Ο Αἴσωπος ἐκ Φρεγίας, σύγγραφος τοῦ Σόλωνος (π. Χ. 570), ἐγεννήθη δοῦλος· ἀλλὰ δεῖξας ἔξοχον εὐρύταν, ἀπῆλευθερώθη, καὶ ὁ βατιλεὺς τῆς Αιδίας Κροῖσος τὸν ἐτίμησε μεγάλως καὶ τὸν ἔστειλε μὲν λαμπρὰ δώρα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς Δελφούς· Ἐ' αλλ' οἱ κάτοικοι τῶν Δελφῶν, δυσταρεστηέντες ἐναντίον του, τὸν ἔλανάτωσαν, κατακρημνίσαντές τον ἀπὸ τὸν βράχον. Οἱ σωζόμενοι μῆθοι· ὑπὸ τὸ δύνομά του εἶναι μεταγενεστέρων μιμήσεις τῶν μύθων τοὺς ὄποιους αὐτὸς προφορικῶς διηγεῖτο, ἀλλὰ δὲν φαίνεται καὶ νὰ ἔγραψε.

ΑΛΩΠΗΞ.

ΑΛΩΠΗΞ, εἰς οἰκίαν ἐλθοῦσα ὑποκριτοῦ¹, καὶ ἔκαστα τῶν αὐτοῦ σκευῶν² διερευναμένη, εὗρε καὶ κεφαλὴν μορμολυκείου³ εὐφυῶς κατεσκευασμένην, ἥην καὶ ἀναλαβοῦσα ταῖς χερσὶν ἔφη· "Ω οἶα⁴ κεφαλὴ, καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει!"

ΑΝΩΡΑΚΕΥΣ καὶ ΓΝΑΦΕΥΣ.

'Αγθρακεὺς, ἐπὶ τεινος οἰκῶν οἰκίας, ἤξιον καὶ γναφέα⁵ παραγενόμενον αὐτῷ⁶ συνοικήσας. 'Ο δὲ γναφέας ὑπολαβὼν⁷ ἔφη· 'Αλλ' οὐκ ἀν' ἔγωγε⁸ τοῦτο πρᾶξαι δυναίμην⁹. δέδιξ¹⁰ γάρ, μήπως, ἀπερ ἐγώ λευκαίνω, αὐτὸς ἀσβόλης πληροῖς¹¹.

ΔΕΑΙΝΑ καὶ ΑΛΩΠΗΞ.

Δέαινα, ὁνειδίζομένη ὑπὸ ἀλώπεκος, ἐπὶ τῷ διὰ παντὸς ἔνα τίκτειν¹². "Εγα, ἔφη, ἀλλὰ λέοντα.

ΜΩΡΟΥ ΚΟΣΚΙΝΟΝ.

Μωρὸς πρὸς κύσκινον ἔλεγεν, οὐχ εὐρίσκειν¹³ ὅπου βύσειεν¹⁴ η μὴ βύστειν αὐτό.

ΔΥΚΟΣ καὶ ΠΟΙΜΕΝΕΣ.

Δύκος ἰδὼν ποιμένας ἐσθίοντας¹⁵ ἐν σκηνῇ πρόβατον, ἐγγὺς προσελθὼν, Ἡλίκος ἀν τὴν¹⁶ ὑμῖν, θόρυβος, ἔφη, εἰ ἐγώ τοῦτο ἐποίουν.

ΓΕΩΡΓΟΣ καὶ ΟΦΙΣ.

Γεωργὸς, χειμῶνος ὥρᾳ¹⁷, ὅφιν εὑρὼν ὑπὸ κρύους πεπηγότα¹⁸, τοῦτον λαβὼν, ὑπὸ κόλπου¹⁹ κατέθετο. Θερμανθεὶς δὲ ἐκεῖνος, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ιδίαν φύσιν, ἐπληγῆς τὸν εὐεργέτην.

ΚΩΝΩΨ καὶ ΒΟΥΣ.

Κώνωψ, ἐπὶ κέρατος βοὸς ἐκαθέσθη²⁰, καὶ ηὔλει. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν βοῦν,

¹⁾ Τοῦ παριστάνοντος εἰς τὸ θέατρον. ²⁾ Γεν. διαιρετ. τοῦ ἔκαστα. ³⁾ Οἱ δραχαῖοι: ὑποκριταὶ ἐφόρουν πρωτωπίδας εἰς τὸ θέατρον. ⁴⁾ Ὁποία, πόσον ὥραία. ⁵⁾ Κ. § 411.

⁶⁾ Κ. § 346, δ'. σημ. ⁷⁾ Λ. Σ. Ὑπολαμβάνω, 6). ⁸⁾ Κ. § 463, γε. 2). ⁹⁾ Μέσος δέρ. δ. τῆς εὐκτ. Κ. § 413, δ'. ¹⁰⁾ Δειδώ. ¹¹⁾ Κ. § 434. ¹²⁾ Κ. § 410 καὶ § 468, ἐπὶ 6', 3'. ¹³⁾ Ἀπαρέμφ. εἰδ. ὅτι. ¹⁴⁾ Κ. § 403, γ'. ¹⁵⁾ Κ. § 432. Z'. 2). ¹⁶⁾ Κ. § 404, δ'. ¹⁷⁾ Ἐλλειπτικὴ τῆς Ἐν. ¹⁸⁾ Πήγγυμι: Γ'. § 493. ¹⁹⁾ Κ. § 438 ὑπὸ 2).

²⁰⁾ Καθέζομαι.

εἰ βαρῶ σου τὸν τένοντα ἀναχωρήσω. 'Ο δὲ ἔφη, Οὔτε δέ τις ἡλίθεος, ἐγγων²¹, οὔτε ἐὰν μένης, μελῆσει μοι²².

ΚΟΧΛΙΑΙ.

Γεωργοῦ παιᾶς ὥπτα κοχλίας. Ἀκούσας δὲ αὐτῶν²³ τριζόντων, ἔφη· 'Ω κάκιστα ζῶα, τῶν οἰκιῶν ὑμῶν ἐμπιπραμένων²⁴, αὐτοὶ²⁵ ἄδετε.

ΛΑΓΩΙ.

Αλγωοῖ ποτε πολεμοῦντες ἀετοῖς²⁶, παρεκάλουν εἰς συμμαχίαν ἀλώπεκας. Αἱ δὲ ἔφασαν²⁷. Ἐσονθήσαμεν ἂν ὑμῖν, εἰ μὴ ἡδειμεν²⁸, τίνες ἔστε, καὶ τίσι πολεμεῖτε.

ΕΡΙΦΟΣ καὶ ΛΥΚΟΣ.

Ἐριφος ἐπὶ τινος διώματος ἔστως²⁹, ἐπειδὴ λύκον παριόντα³⁰ εἶδεν, ἐλοιδόρει καὶ ἔσκωπτεν αὐτόν. 'Ο δὲ λύκος ἔφη· 'Ω οὗτος³¹, οὐ σὺ με λαιδορεῖς, ἀλλ' ὁ τόπος.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ καὶ ΑΛΩΠΗΞ.

Καρκίνος ἀπὸ θαλάσσης ἀναβὰς ἐπὶ τινος ἐνέμετο³² τόπου. Ἀλώπηξ δὲ λυκώττουσα, ὡς ἔλεασατο³³, προσελθοῦσα ἀνέλαβεν³⁴ αὐτόν. 'Ο δὲ μέλιλων καταβίβασκεσθαι, ἔη· ἀλλ' ἔγωγε δίκαια πέπονθα! δις³⁵, θαλάττιος ὧν, χερσαῖς ἡβουλήθην γενέσθαι.

ΓΥΝΗ καὶ ΟΡΝΙΣ.

Γυνή τις γήρα δρυν εἶχε, καὶ ἐκάτην ἡμέραν ὡδὸν αὐτῇ τίκτουσαν³⁶. Νομίσασα³⁷ δὲ, ὡς, εἰ πλείους τῇ δρυνθεὶ κριθὰς παραβάλοι³⁸, δις τέξεται τῆς ἡμέρας³⁹, τοῦτο πεποίκην. 'Η δὲ δρυν παμελῆς γενομένη⁴⁰, οὐδὲ ἄπαξ τῆς ἡμέρας τεκεῖν⁴¹ ἤδύνατο.

ΑΛΩΠΗΞ καὶ ΒΟΤΡΥΣ.

Βότρυας πεπελούς ἀλώπηξ κρεμαμένους⁴² ἴδουσα⁴³, τούτους ἐπειρᾶτο καταφαγεῖν. Πολλὰ δὲ καρούσα, καὶ μὴ δυνηθεῖσα φαῦσαι, τὴν λύπην παραμυθουμένη, ἔλεγεν, "Ουρφακες ἔτι εἰσίν.

ΠΑΙΣ ΛΟΥΟΜΕΝΟΣ.

Παῖς λουόμενος⁴⁴ ἐν ποταμῷ ἐκινδύνευε πνιγῆναι⁴⁵, καὶ ἴδων τινα παροδίτην, ἐπεφώνει, Βοήθουσον. 'Ο δὲ ἐμέμψετο τῷ παιδὶ⁴⁶ τολμησάν. Τὸ δὲ παιδὸν εἶπεν· 'Αλλὰ νῦν μοι βοήθησον, θυτερον δὲ σωθέντα⁴⁷ μέμφου.

ΧΕΛΩΝΗ καὶ ΑΕΤΟΣ.

Χελώνη ἀετοῦ ἐδεῖτο ἵπτασθαι αὐτὴν διδάξαι⁴⁸. Τοῦ δὲ παραινοῦντος⁴⁹, πορρόφω τοῦτο τῆς φύσεως⁵⁰ αὐτῆς εἶναι, ἐκείνη μᾶλλον τῇ δεήσει προσέκει-

²¹) Γιγνώσκων. ²²) Κ. § 346, 6'. ²³) Κ. § 337, ἀ. ²⁴) 'Εμπίκρημι. Κ. § 431.

²⁵) Δηλ. ὑμεῖς αὐτοί, σεις. ²⁶) Κ. § 346 ἀ. ²⁷) Φημι. ²⁸) Οίδα. Α. Σ. ἕδ. καὶ 14.

²⁹) "Ιζημι. ³⁰) Πάρειμι. ³¹⁾ Η σύ. Α. Σ. ³²⁾ "Εβοσκε. ³³⁾ Λύτόν. ³⁴⁾ Τὸν ἡρπασε.

³⁵⁾ 'Εγώ ὁς. ³⁶⁾ Κ. § 432 Α'. ³⁷⁾ Κ. § 432, 6'. ³⁸⁾ Κ. § 403, ἀ. ³⁹⁾ Κ. § 449 ὁ.

⁴⁰⁾ Τίκτω. ⁴¹⁾ Κ. § 432, Ε'. ⁴²⁾ Τελ. ἀπαρέμφ. νὰ π. ⁴³⁾ Κ. § 466, ἀ. ⁴⁴⁾ Κ. § 358.

⁴⁵⁾ Κ. § 347, γ'. ⁴⁶⁾ Διδάξαι αὐτὴν ἵπτασθαι, τελ. ἀπαρέμφ. ⁴⁷⁾ Κ. § 434.

⁴⁸⁾ Κ. § 449, ἀ. ικαντίον εἰς τὸ φυσικὸν της.

το^ο. Λαθών οὖν αὐτήν τοῖς ὄντεσσι, καὶ εἰς ὅφος ἀνενεγκών⁴⁹, εἰτ' ἀφῆκεν.
‘Η δέ⁵⁰, κατὰ πετρῶν⁵¹ πεσοῦσα συνετρίβη.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ καὶ ΜΗΤΗΡ.

‘Η μήτηρ πρὸς τὸν καρκίνον⁵², τὸν λοξήν, ω̄ παῖ, βαδίζεις ὁδὸν, δρῦτὴ
ἴνεια⁵³ προσῆκον; ‘Ο δὲ πρὸς αὐτήν· ‘Ηγοῦ τῆς ὁδοῦ⁵⁴, ω̄ μῆτερ, καὶ πρὸς
χύτην βαδίζειν πειράσομαι.

ΚΥΩΝ.

Κύων χρέας φέρων⁵⁵ ποταμὸν δέσθαινε· θεασάμενος δὲ τὴν ἑαυτοῦ
σκιὰν ἐπὶ τοῦ ὄντατος, ὑπέλαθεν ἔτερον κύνα εἶναι⁵⁶ χρέας κατέγοντα.
Καὶ ἀφεὶς τὸ ἔδιον, ὠρμησε τὸ ἐκείνου⁵⁷ λαθεῖν· ἀπώλεσε δὲ ἀμφότερα⁵⁸
τὸ μὲν γάρ⁵⁹ οὐκ ἦν, δέ⁶⁰ δὲ τοῦ ῥεύματος κατεσύρετο.

Ο ΔΥΩ ΠΗΡΑΣ ΕΞΗΜΜΕΛΟΣ.

‘Ανθρώπων⁶⁰ ἔκαστος δύῳ πήρας φέρει, τὴν μὲν⁶¹ ἐμπροσθεν, τὴν δὲ ὅπι-
σθεν γέμει δὲ κακῶν⁶² ἔκατέρα. ‘Αιλὰ δὲ μὲν ἐμπροσθεν τῶν ἀλιστρίων⁶³,
ἡ δὲ ὅπισθεν τῶν αὐτοῦ τοῦ φέροντος⁶⁴. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀνθρώποι τὰ
μὲν ἐξ αὐτῶν κακὰ οὐχ ὅρωσι, τὰ δὲ ἀλλότρια πάνυ ἀκριβῶς θεῶνται.

ΟΝΟΣ καὶ ΑΕΟΝΤΗ.

‘Ονος, δορὰν λέοντος ἐπενδυθεὶς, λέων ἐνομίζετο πᾶσι⁶⁵. Καὶ φυγῇ
μὲν ἦν ἀνθρώπων⁶⁶, φυγῇ δὲ ποιμνῶν. ‘Ως δέ, ἀνέρου πνεύσαντος, ἡ
δορὰ περιηρέθη, καὶ γυμνὸς ὁ ὄνος ἦν, τότε πάντες ἐπιδραμόντες ἔμιοις
καὶ ῥοπάλοις αὐτὸν ἐπαίουν.

ΟΝΟΣ ΑΓΡΙΟΣ.

‘Ονος ἀγριος, ὃντος ἔδων ἡμερὸν ἐν τινι εὐηλίῳ⁶⁷ τόπῳ, προσελθὼν αὐ-
τὸν ἐμακάριζεν ἐπὶ τε τῇ εὐεξίᾳ⁶⁸ τοῦ σώματος, καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπο-
λαύσει. ὑζερον δὲ ἔδων αὐτὸν ἀγθυοφοροῦντα, καὶ τὸν ὄνηλάτην ὅπισθε
ἐπόμενον, καὶ ῥοπάλοις αὐτὸν παίσαντα, ἔφη ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ἔτι σε εὔδαι-
μονίζω⁶⁹. δρῶ γάρ, ω̄ς οὐκ ἄνευ κακῶν μεγάλων τὴν εὐδαιμονίαν ἔχεις.

ΕΛΑΦΟΣ καὶ ΛΕΩΝ.

‘Ελαφος διψὴ συσχεθεῖσα⁷⁰, παρεγένετο ἐπὶ τινα πηγὴν⁷¹ πιοῦσα δὲ, ω̄ς
θέεσσατο τὴν ἑαυτῆς σκιὰν κατὰ τοῦ ὄντα⁷², ἐπὶ μὲν τοῖς κέρασιν⁷³
ἥγαλλετο, δρῶσα τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποικιλίαν⁷⁴, ἐπὶ δὲ τοῖς ποσὶ σφό-
δρα ἥχθετο, ω̄ς λεπτοῖς οὖσι καὶ ἀσθενεστίν⁷⁵ ἔτι δὴ αὐτῆς διαγουσμένης⁷⁶,
λέων ἐπιφανεῖς, ἐδίωκεν αὐτήν⁷⁷ κάκείνη εἰς φυγὴν τραπεῖσα, κατὰ πο-
λὺ⁷⁸ αὐτοῦ προεῖχε⁷⁹ μέχρι μὲν οὖν φιλὸν⁸⁰ ἦν τὸ πεδίον, ἡ μὲν⁸¹ προ-

⁴⁹) Ἐπέμενε. Α. Σ. ⁵⁰) Ἀναφέρω. ⁵¹) Ἐλλείπει: χελώνη. ⁵²) Κ. § 488. Κατὰ δ. δ.

⁵³) Ἐλλείπει: ἔφη. ⁵⁴) Εἰμι. ⁵⁵) Κ. § 439, 6'. ⁵⁶) Εκρατῶν εἰς τὸ σώμα. ⁵⁷) Τὴν
σκιὰν ὑπέλαθεν εἶναι ἔτερον κύνα. ⁵⁸) Τὸ χρέας ἐκείνου. ⁵⁹) Τὸ μὲν γάρ ἦν (χρέας τὸ
τῆς σκιᾶς). ⁶⁰) Ἐκεῖνο, δ. ⁶¹) Κ. § 247, 6'. ⁶²) Ελλείψει τοῦ μίαν. ⁶³) Κ. § 247, 8'.

⁶⁴) Ελλείπει: κακῶν γέμει. ⁶⁵) Δηλ. ἔφευγον εἰς ἀνθρώπου.

⁶⁶) Ηλιαζομένην, ἔχοντι καλὸν ἡλιον. ⁶⁷) Διὰ τὴν εὐεξίαν. ⁶⁸) Εύδαιμονα λέγω,
μακαρίζω. ⁶⁹) Γιπὸ διψὴ κυριεύσετος. ⁷⁰) Πίπουσαν εἰς τὸ ὄντα. ⁷¹) Διὰ τὰ κέρα-
τα. ⁷²) Αὐτῶν. ⁷³) Γεν. ἀπόλ. χρόνος σημαντική. ⁷⁴) Μεγάλως. ⁷⁵) Σωρὶς δένδρο.

⁷⁶) Αὕτη.

θέουσα, διεσθίζετο· επειδή δὲ ἐγένετο κατὰ ὄλωδη τέπου, τηγκαῦτα συγένη, τῶν κεράτων αὐτῆς ἐμπλακέντων τοῖς κλάδοις, μὴ δύνασθαι⁷⁷ τρέχειν, κάκεῖσε ὑπὸ τοῦ λέοντος συλληφθῆναι· μέλλουσα δὲ ἀναιρεῖσθαι, ἔφη πρὸς ἑαυτήν· δειλαία ἔγωγε! ήτις, ὡφ' ὅν μὲν φωτηὶ προδοθῆσεσθαι, ὑπὸ τούτων ἐσωζόμην, οἵς δὲ σφόδρα ἐπεπούσιεν ὑπὸ τούτων ἀπωλόμηγ⁷⁹.

ΡΟΙΑ καὶ ΜΗΑΕΑ.

"Ροιὰ καὶ Μηλέα περὶ κάλλους ἥριζον· πολλῶν δ' ἀμφισβητήσεων μεταξὺ⁸⁰ γενομένων⁸¹, βάτος ἐκ τοῦ πλησίον ἀκούσασα φραγμοῦ⁸², παυώμεθα⁸³, εἶπεν, ὡ φίλαι! ποτὲ⁸⁴ μαχόμεναι!

ΚΟΡΑΞ.

Κόραξ νοσῶν, ἔφη τῇ μητρὶ⁸⁵. μῆτερ εὔχου τῷ θεῷ, καὶ μὴ θρήνει. 'Η δὲ ὑπολαβούσα⁸⁶, ἔφη. Τίς σε, ὡ τέκνον, τῶν θεῶν ἐλεγεῖσι⁸⁷: τίνος γάρ⁸⁸ κρέας ὑπὸ σοῦ γε οὐκ ἐκλάπη;⁸⁹

ΑΕΩΝ καὶ ΒΑΤΡΑΧΟΣ.

Λέων ἀκούσας ποτὲ βατράχου⁹⁰ μέγα⁹¹ βοῶντος, ἐπεστράφη⁹² πρὸς τὴν φωνὴν οἰόμενος μέγα τι ζῶν εἶναι⁹³. Προσμείνας δὲ μικρὸν⁹⁴, ὡς εἰδεῖν αὐτὸν προσελθόντα τῆς λίμνης⁹⁵, προσελθὼν αὐτὸν κατεπάτησεν⁹⁶.

ΕΛΑΦΟΣ καὶ ΔΕΩΝ.

"Ελαφος κυνηγούς φεύγουσα, εἰς ἄντρον εἰσέδυ⁹⁷. Λέοντι δ' ἔκει περιτυχοῦσα⁹⁸, ὑπ' αὐτοῦ συνειλήφθη⁹⁹. Θνητούσα δ' ἔλεγεν· οἴμοι! δτε¹⁰⁰, ἀνθρώπους φεύγουσα, τῷ τῶν θηρίων¹⁰¹ ἀγριωτάτῳ περιέπεσον.

ΥΣ καὶ ΚΥΩΝ.

"Υς καὶ Κύων περὶ εὐτοκίας¹⁰² ἥριζον. "Ἐφη δ' ἡ κύων¹⁰³, εὐτοκος εἶναι¹⁰⁴ μάλιστα¹⁰⁵ πάντων τῶν πεζῶν¹⁰⁶. Καὶ ἡ Ὁς, ὑποτυχοῦσα¹⁰⁷ πρὸς ταῦτα, φησίν· ἀλλ' ὅταν τοῦτο λέγῃς, ζεθι¹⁰⁸, ὅτε καὶ τυφλοὺς τοὺς σαυτῆς¹⁰⁹ σκύλακας τίκτεις.

⁷⁷⁾ Τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ Συνέδρ. ⁷⁸⁾ Ἐσωζόλαπην ὑπὸ τούτων, ὡφ' ὅν (ὑπὸ τῶν ποδῶν).

⁷⁹⁾ Τῶν κεράτων. ⁸⁰⁾ Μεταξὺ (τῶν λόγων). ⁸¹⁾ Γενικὴ ἀπόλυτος, διότι δὲν τὰν τεοπροσωπεῖ μὲ τὸ δῆμαρ εἶπεν, εἰς δὲ ποδίσθεται. ⁸²⁾ Ἀκούσασα ἐκ τοῦ πλησίον (δύτος) φραγμοῦ. ⁸³⁾ "Ἄς παύσωμεν!" Η βάτος ἐμπειλαμβάνει καὶ ἀστήγη εἰς τὴν ἔριν, ώς ἂν ητο δυνατὸν νὰ συγχριθῇ μὲ τὰ κάλλιστα τῶν ἀνθέων. ⁸⁴⁾ Μίαν φοράν, τέλος πάντων.

⁸⁵⁾ Αὐτοῦ. ⁸⁶⁾ Ἀποκριθεῖσα. ⁸⁷⁾ Τίς (ἐκ) τῶν θεῶν ἐλεγεῖσι σε. ⁸⁸⁾ Αἰτιολογικὸς τοῦ ὑπονοούμενου: φημι δὲ τοῦτο, ἡ οὐκ ἐλείσθασε. ⁸⁹⁾ Κλέπτω. ⁹⁰⁾ Τὰ αἰσθήσεως σημαντικά (ἀκούω) συντάσσονται μετά γενικῆς. ⁹¹⁾ Ἐπιφρήματικῶς, ἀντὶ μεγαλοφύνως. ⁹²⁾ Ἐστράφη πρὸς τὰ δίπισ. ⁹³⁾ Οἴδμενος αὐτὸν εἶναι (εἰδικ. ἀπαρέμφ.) φέγγα ζῶν. ⁹⁴⁾ Μικρὸν χρόνον. ⁹⁵⁾ Η γενικὴ διὰ τὴν Ήρδ. ⁹⁶⁾ Κατεπάτησεν αὐτόν.

⁹⁷⁾ Εἰσδῶ. ⁹⁸⁾ Τυγχάνω, συντάσσεται δοτικῆ. ⁹⁹⁾ Συλλαμβάνω ¹⁰⁰⁾ Διότι. Αὐτούχια εἰς ἐμὲ, διότι. ¹⁰¹⁾ Η γενικὴ συντακτικὴ τοῦ ὑπερθετικοῦ. ¹⁰²⁾ Περὶ τοῦ τίς εἶναι εὐτοκωτέρα, γεννᾶ περισσότερα παιδία. ¹⁰³⁾ Ο καὶ ἡ κύων. ¹⁰⁴⁾ Εἰδ. ἀπαρ. τὸ δὲ εὐτοκος εἰς διορ. διότι ταύτοπροσωπεῖ μὲ τὸ ὑποκ. τοῦ δῆμου. ἀρ' οὖν ἔξαρται τὸ ἔπαρ. ¹⁰⁵⁾ Πολὺ περισσότερον. ¹⁰⁶⁾ Η γεν. συντακτικὴ τοῦ Μάλιστα, διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὑπέρθετον. Πεζὰ δὲ λέγει τὰ ζῶν κατ' ἀντίθεσιν τῶν πετηνῶν καὶ τῶν ἔρπετῶν.

¹⁰⁷⁾ Γηποτυγχάνω, διεκκόπτω τὸν λόγον τινὸς διὰ ν' ἀποκριθῶ. ¹⁰⁸⁾ Οἰδα. ¹⁰⁹⁾ Σεαυτῆς· τοὺς ἐδικούς σου.

ΑΛΩΠΗΣ καὶ ΛΕΩΝ.

‘Αλώπηξ, μήπω¹¹⁰ θεασαμένη λέοντα, ἐπειδὴ κατὰ τινὰ τυχῆν αὐτῇ συνήντησε, τὸ μὲν πρῶτον οὖτας ἔφοβηθη, ὡς μικροῦ καὶ ἀποθανεῖν¹¹¹. ‘Ἐπειτα, τὸ δεύτερον θεασαμένη, ἔφοβηθη μὲν, οὐ μὴν ὡς τὸ πρότερον. Εἰ τρίτου δὲ τοῦτον θεασαμένη, οὖτας αὐτοῦ κατεθάρρησεν¹¹², ὡς καὶ προσελθοῦσα, διαλεχθῆναι.

ΧΕΛΙΔΩΝ καὶ ΚΟΡΩΝΗ.

Χελιδών καὶ Κορώνη περὶ κάλλος ἔφιλονείκουν. ‘Υποτυχοῦσα δὲ ἡ Κορώνη πρὸς αὐτὴν¹¹³ εἶπεν· ἀλλὰ τὸ μὲν σὸν κάλλος τὴν ἔστινην ωραῖαν¹¹⁴ ἀνθεῖ· τὸ δὲ ἐμὸν σῶμα καὶ χειμῶνι¹¹⁵ παρατείνεται¹¹⁶.

ΜΥΙΑΙ.

‘Εν τινι ταμείῳ¹¹⁷ μέλιτος ἔκχυθέντος¹¹⁸, μυῖαι προσπτᾶσαι¹¹⁹ κατῆσθιον¹²⁰. ‘Εμπαγέντων¹²¹ δὲ τῶν ποδῶν αὐτῶν, ἀγαπτῆγαι¹²² οὐκ εἶχον¹²³. ‘Αποπνιγόμεναι δὲ¹²⁴, ἔλεγον· ἄθιλαι οἵμεῖς! δτὶ διὰ βραχεῖαν¹²⁵ βρῶσιν ἀπολλύμεθα.

ΟΡΝΙΣ καὶ ΧΕΛΙΔΩΝ.

‘Ορνις, δρεως ὡὰ εύροῦσσα, ἐπιμελῶς ἐκθερμάνασσα, ἔξεκόλαψε¹²⁶. Χελιδών δὲ θεασαμένη αὐτὴν, ἔφη· ὡς ματαία, τι¹²⁷ ταῦτα τρέφεις; ἀπερ¹²⁸ αὐξῆγμέντα¹²⁹ ἀπὸ σου πρώτης του ἀδικεῖν¹³⁰ ἄρξεται¹³¹.

ΟΦΙΣ.

‘Οφις, ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων πατούμενος, τῷ Διὶ ἐνετύγχανεν¹³². ‘Ο δὲ Ζεὺς πρὸς αὐτὸν εἶπεν· ἀλλ’ εἴ τὸν πρότερον πατήσαντα ἐπιληξας¹³³, οὐκ ἂν ὁ δεύτερος ἐπεχείρησε¹³⁴ τοῦτο¹³⁵ ποιῆσαι¹³⁶.

ΑΛΙΕΥΣ.

‘Αγὴρ ἀλιεὺς, αὐλεῖν¹³⁷ ἐπιστάμενος, τοὺς αὐλοὺς καὶ τὰ δίκτυα λα-
έων, ἦρθε¹³⁸ παρὰ τὴν Θάλασσαν. Καὶ πρῶτον μὲν ηὔλει· ἐπεὶ δὲ οὐδέν
εἶλεν¹³⁹, ἀφειτεί¹⁴⁰ τοὺς αὐλοὺς, ἐπὶ τὸ δίκτυον ηὔει¹⁴¹, καὶ γρώμενος¹⁴² εἰ-
λεν, οὓς¹⁴³ αὐλῶν οὐκ ἔθηρασε.

ΚΥΩΝ καὶ ΑΛΩΠΗΣ.

Κύων θηρευτικὸς λέοντα ἰδὼν, τοῦτον ἐδίωκεν¹⁴⁴ ὡς δὲ ἐπιστραφεῖς¹⁴⁵
ἐκεῖνος ἐβρυχήσατο, ὁ κύων φοβηθεὶς εἰς τὰ ὅπλα τοῦτον ἔφυγεν. ‘Αλώπηξ δὲ

¹¹⁰) Ποτὲ ἀκόμη ὡς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. ¹¹¹) ‘Ολίγον ἔλειψε ν’ ἀποθάνην. ¹¹²) Τελεσθεῖσα πρὸς αὐτὴν. ¹¹³) Τὴν χειλοδόνα. ¹¹⁴) Κατὰ τὴν ἔστινην. ¹¹⁵) ‘Εν χειμῶνι. ¹¹⁶) Διαρκεῖ, ἐννοεῖ δηλ. δια αὐτὴν ξῆ καὶ τὸν χειμῶνα, ἐνῷ δὲ οὐδέν τε εἰρ. Τοῦτο δέ μως δὲν εἶναι ἀληθές· διότι αὐτὴ κατὰ τὰς ψυχρὰς ὥρας τοῦ χρόνου διαχωρεῖ εἰς θερμότερα κλίματα. ¹¹⁷) Εἰς ἀποθήκην. ¹¹⁸) Γενικὴ ἀπόλυτος. ¹¹⁹) Πρὸς (αὐτὸς) πτάσαις· ἵπταμαι. ¹²⁰) Αὐτό. ¹²¹) Εμπήγνωμι. ¹²²) Τελικὸν ἀπαρέμφ. ¹²³) Οὐχ ηδύναντο. ¹²⁴) Απολούμεναι, ἀποθνήσκουσαι. ¹²⁵) ‘Ολιγήν. ¹²⁶) Εκκολάπτω. Τὰ ἐκλώσσησ. ¹²⁷) ‘Ως καὶ παρ’ ημῖν διατί. ¹²⁸) ‘Αναρ. εἰς τὸ ταῦτα. ¹²⁹) Άφ’ οὐσι-
κηθῶσιν. ¹³⁰) Ονοματικὸν ἀπαρέμφ. τοῦ νὰ ἀδικῶσι, νὰ κακοποιῶσιν. ¹³¹) Ηντὶ ἀρ-
κοντας, διότι τὸ πληθυντικὸν ὑποκείμενον εἰς οὐδέτερον. ¹³²) Παρουσιάζετο· ὑπῆ-
γε νὰ εύρῃ. ¹³³) Εἰς ἐπληξας· ἀν εἰχεις πλήξει. ¹³⁴) Οὐχ ἀν ἐπεγείρησε, δὲν ηθελεν
ἐπειγείρησε. ¹³⁵) Τὸ πατεῖν. ¹³⁶) Τελ. ἀπαρέμφ. ¹³⁷) Τελ. ἀπαρέμφ. ¹³⁸) ‘Εργομαι.
νους) αὔτη. ¹³⁹) Σκοτωμείς δικίσε.

Θεασαιμένη εὐθέων, εφη· ὁ κακή κεφαλή! σὺ λέοντα ἔδίωκες; οὖτινος οὐδὲ τὸν βρυχηθμὸν ὑπῆγεγκας¹⁴⁵.

ΣΚΩΛΗΣ καὶ ΑΛΩΠΗΣ.

Ο τῷ πηλῷ¹⁴⁶ χρυπτόμενος σκώληξ εἰς τὴν γῆν¹⁴⁷ ἔκελθὼν, Ἐλεγε πᾶσι τοῖς ζώοις· Ἰατρός εἰμι, φαρμάκων ἐπιστήμων, οἶός¹⁴⁸ ἔστιν δὲ τῶν θεῶν Ἰατρὸς Παίων¹⁴⁹. Καὶ πῶς, εἶπεν ἡ ἀλώπηξ, ἄλλους ίώμενος¹⁵⁰; σαυτὸν χωλὸν ὅντα οὐκ ἴστω¹⁵¹;

ΟΡΝΙΣ ΧΡΥΣΟΤΟΚΟΣ.

Ορνιθάτις εἶχεν φὰ χρυσᾶ τίκτουσαν¹⁵², καὶ νομίσας ἔνδον αὐτῆς ὅγκον χρυσίου εἶναι¹⁵³ κτείνας¹⁵⁴ εὑρηκεν¹⁵⁵ δρούσαν τῶν λοιπῶν ὀργί-θων¹⁵⁶. Ο δ'¹⁵⁷, ἀθρόον πλοῦτον ἐλπίσας εύρηκει¹⁵⁸, καὶ τοῦ μικροῦ¹⁵⁹ ἐστέρηται ἔκείνου.

ΑΛΕΚΤΟΡΕΣ.

Αλεκτρυόνες συμπεσόντες ἀλλήλοις¹⁶⁰ ἐμάχοντο. Καὶ ὁ μὲν νικηθεὶς, καίνη ὑποδύς¹⁶¹ ἀπεκρύπτετο· ὁ δὲ γενικηκώς¹⁶², ἐπὶ στέγους ἀρθεὶς¹⁶³, ἀνέκραγε μέγιστου¹⁶⁴, τὴν νίκην κατάδηλον ἐξ φόντος¹⁶⁵ ἐργαζόμενος· καὶ καταπτὰς¹⁶⁶ ἀετὸς, τοῦτον ἀρπάζει λαβών.

ΚΟΡΥΔΑΛΟΣ.

Κορυδαλός εἰς πάγην¹⁶⁷ ἀλούς¹⁶⁸, θρηγῶν Ἐλεγεν· οἵμοι τῷ ταλαιπώρῳ¹⁶⁹ καὶ δυστήνῳ πτηνῷ! οὐ χρυσὸν ἐνοσφισάμην¹⁷⁰ τινός¹⁷¹, οὐκ ἀργυροῦν, οὐκ ἄλλο τι τῶν τιμίων¹⁷². κόκκος δὲ σίτου μικρὸς τὸν θάνατόν μοι προύξενησε¹⁷³.

ΤΑΩΣ καὶ ΚΟΛΟΙΟΣ.

Τῶν ὄργνίθων¹⁷⁴ βουλομένων¹⁷⁵ ποιῆσαι¹⁷⁶ βασιλέα, Ταὼς ἑαυτὸν ἡξίου¹⁷⁷ διὰ τὸ κάλλος χειροτονεῖν¹⁷⁸. Αἱρουμένων¹⁷⁹ δὲ τοῦτον ἀπάντων, ὁ Κολοιός ὑπολαβὼν¹⁸⁰, ἔφη· ἀλλ' εἰ, σοῦ βασιλεύοντος¹⁸¹, Ἀετὸς καταδιώκειν¹⁸² ἐπιχειρήσει, πῶς ἥμιν ἐπαρκέσεις¹⁸³;

ΛΥΓΚΟΣ καὶ ΑΜΝΟΣ.

Αύκος ἀμνὸν ἔδίωκεν. Ο δὲ¹⁸⁴ εἰς ναὸν κατέψυγε. Προσκαλουμένου¹⁸⁵

¹⁴⁵) Γυπορέω. ¹⁴⁶) Ἐν τῷ πηλῷ. ¹⁴⁷) Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. ¹⁴⁸) Οποῖος. ¹⁴⁹) Εἰς τῶν Ιατρικῶν θεῶν. ¹⁵⁰) Ιάρουμαι. Ιατρέων. ¹⁵¹) δ'. ἐν. προ. τοῦ μέσο. ἀρ. ἀ. ¹⁵²) Τὶς εἶχεν ὅρνιθα, τίκτουσαν ὡς. ¹⁵³) Εἰδικὸν ἀπαρέμφ. ¹⁵⁴) Αὔτην. ¹⁵⁵) Αὔτην οὖσαν. ¹⁵⁶) Γενικὴ συντακτ. τοῦ δρούσαν, ὡς συγκρίσεως σημαντικοῦ. ¹⁵⁷) Δὲν ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλο τι πρόσωπον, ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ κτείνας καὶ ἐλπίσας. Οἶον κτείνας (μὲν) εὑρηκεν· ἐλπίσας δὲ δὲ (οὗτος), ἐστέρηται. ¹⁵⁸) Εἰδ. ἀπαρέμφ. ¹⁵⁹) Πλούτου. Τὰ στερητικὰ μετὰ γενικῆς. ¹⁶⁰) Πεσόντες δὲ εἰς τὸν ἄλλον, πιστεύοντες. ¹⁶¹) Διὸς ὑπὸ κλίνη, ὑποδύα καὶ ὑποδύομαι. ¹⁶²) Νικάω. ¹⁶³) Αἴρω. ¹⁶⁴) Ἐπιβρήματικῶς, μεγαλοφωνότατα. ¹⁶⁵) Διὰ τῆς φόντος. ¹⁶⁶) Καθάπτομαι.

¹⁶⁷) Παγίδα. ¹⁶⁸) Αλίσκω. ¹⁶⁹) Οἱ (φεῦ) ἐμοὶ τῷ ταλαιπώρῳ. ¹⁷⁰) Νοσφίζομαι, σφετερίζομαι. ¹⁷¹) Κτητικὴ τοῦ χρυσοῦ. ¹⁷²) "Αλλο ἐκ τῶν τιμίων. ¹⁷³) Προύξενησέ μοι, Προκενῶ. Ἐννοεῖς δὲ διτὶ οὐ μόνον ὁ μεγάλα, ἀλλὰ καὶ ὁ μικρὸς κλέπτων εἶναι ἐπίσης ἔνοχος. ¹⁷⁴) Τὰ πτηνά. ¹⁷⁵) Γεν. ἀπόλυτος. ¹⁷⁶) Τελ. ἀπαρέμφ. ¹⁷⁷) Ἀξίω.

¹⁷⁸) Ταὼς ἡξίου χειροτονεῖν ἔστυν διὰ τὸ ἔστυν κάλλος. ¹⁷⁹) Γεν. ἀπόλυτος.

¹⁸⁰) Διακόψας. ¹⁸¹) Γεν. ἀπόλυτος. ἐν φ σύ βασιλεύεις. ¹⁸²) Τελ. ἀπαρέμφ.

¹⁸³) Θέλεις φανῇ ικανὸς νὰ μᾶς βοηθάσῃς. ¹⁸⁴) Αμνός. ¹⁸⁵) Γεν. ἀπόλυτος.

δὲ τοῦ λύκου τὸν ἀμνὸν, καὶ λέγοντος, ὅτι θυσίασει αὐτὸν ὁ Ἱερεὺς¹⁸⁶, εἰ καταλάθη, τῷ θεῷ ἔκεινος ἔφη ποὺς αὐτὸν ἀλλ' αἰρετώτερόν μοι ἔστι θεῷ θυσίαν εἶναι¹⁸⁷, η̄ ὑπὸ σοῦ διαφθαρῆναι.

ΓΑΛΗ.

Γαλῆ εἰς ἐργασήριον εἰσελθοῦσα χαλκέως, τὴν ἐκεῖ κειμένην περιέλειχε ἡρήνην. Ξεμένης¹⁸⁸ δὲ τῆς γλώσσης¹⁸⁹, αἷμα πολὺ ἐφέρετο¹⁹⁰. ἡ δὲ¹⁹¹ ἥδετο, νομίζουσά τι τοῦ σιδῆρου ἀφαιτεῖν¹⁹². ἄχρις οὖ¹⁹³ παντελῶς πᾶσαν τὴν γλῶσσαν¹⁹⁴ ἀγνήλωσεν.¹⁹⁵

ΑΙΘΙΟΨ.

Αἴθιοπά τις¹⁹⁶ ὠνήσατο, τοιοῦτον¹⁹⁷ εἶναι¹⁹⁸ τὸ χρῶμα¹⁹⁹ δοκῶν²⁰⁰ ἀμελεῖ²⁰¹ τοῦ πρότερον ἔχοντος²⁰². Καὶ παραλαβὼν²⁰³ οἴκαδε²⁰⁴, πάντα μὲν αὐτῷ προσῆγε²⁰⁵ τὰ ῥύματα²⁰⁶, πᾶσι δὲ λουτροῖς ἐπειράτο καθαίρειν²⁰⁷. Καὶ τὸ μὲν χρῶμα μεταβαλεῖν οὐκ εἰχε²⁰⁸, νοσεῖν²⁰⁹ δὲ τῷ πογεῖν²¹⁰ πασχεύεισε²¹¹.

ΧΗΝΕΣ καὶ ΓΕΡΑΝΟΙ.

Χῆνες καὶ Γέρανοι ἐπὶ ταύτοις²¹² λειμῶνος ἐνέμοντο. Τῶν δὲ θηρευτῶν ἐπιφραγέντων²¹³, οἱ μὲν Γέρανοι, κοῦφοι²¹⁴ ὄντες, ταχέως ἀπέπτησαν²¹⁵, οἱ δὲ Χῆνες, διὰ τὸ βάρος τῶν σωμάτων μείναντες, συνελήφθησαν²¹⁶.

ΨΥΛΛΑ.

Ψύλλα ποτὲ πηδήσασα ἐπὶ πόδα ἀνδρὸς ἐκάθισεν. 'Ο δέ²¹⁷ τὸν Ἡρακλῆν ἐπὶ συμμαχίαν²¹⁸ ἔκλει. Τῆς δὲ²¹⁹ ἐκεῖνην αὐθίς ἀφαλλομένης²²⁰, στενάξας²²¹ εἰπεν· ς Ἡράκλεις! εἰ ἐπὶ φύλλῃ²²² οὐ συγεμάχησας, πῶς ἐπὶ μείζοσιν ἀνταγωνισταῖς συνεργήσεις;

ΚΟΡΑΞ καὶ ΟΦΙΣ.

Κόραξ, τροφῆς²²³ ἀπορῶν²²⁴, ως κατεῖδεν ἐν τινι εὐηλίῳ²²⁵ τόπῳ ὅφιγκοιμωμενον, τοῦτον καταπτάς,²²⁶ θρπασε²²⁷. Τοῦ δὲ²²⁸ ἐπιστραφέντος, καὶ δακόντος²²⁹ αὐτὸν, ἀποθνήσκειν μέλλων²³⁰, εἰρηκε²³¹. δεῖλαιος²³² ἔγωγε! δὲ τοιοῦτον ἔμριον²³³, ἐξ οὗ²³⁴ καὶ ἀπόλλυμα.

¹⁸⁶⁾ Θὰ τὸν προσφέρον θυσίαν, διότι οἱ ἀρχαῖοι ἔθυσίαζον πρόβατα εἰς τοὺς βωμοὺς τῶν θεῶν. ¹⁸⁷⁾ Μὲν εἴτε θυσίαν. ¹⁸⁸⁾ Γεν. ἀπόλυτος. ¹⁸⁹⁾ Αὔτης. ¹⁹⁰⁾ Ἐκύνετο, ἔρρεε. ¹⁹¹⁾ Γαλῆ. ¹⁹²⁾ Ἀφαιτεῖν (εἰδ. ἀπαρέμφ.) (μέρος) τι (ἴκε) τοῦ σιδῆρου. ¹⁹³⁾ Οὐ κατεῖδεν. ¹⁹⁴⁾ Βαυτής. ¹⁹⁵⁾ Λαναίσκω. ¹⁹⁶⁾ Ἀράπην, ἐπὶ τῆς Αἴθιοπίας, μέρους τῆς Ἀφρι-^{τίας. ¹⁹⁷⁾ Αντικείμενον τοῦ Εἶναι. ¹⁹⁸⁾ Εἰδ. ἀπόρ. ἔξερτωνεν ἐκ τοῦ Δοκῶν. ¹⁹⁹⁾ Κατὰ τὸ χρῶμα. ²⁰⁰⁾ Νομίζων. ²⁰¹⁾ Δι' ἀμέλειαν. ²⁰²⁾ Αὔτον χυρίου. ²⁰³⁾ Αὔτον. ²⁰⁴⁾ Εἰς τὸν οἰκόν του. Τεῦτο σημαίνει τὸ δέ. ²⁰⁵⁾ Ἐφερε, προστήρμοσεν εἰς αὐτόν. ²⁰⁶⁾ Καθαρτηρίους τρόπους. ²⁰⁷⁾ Αὔτον. ²⁰⁸⁾ Ἡδύνατο. ²⁰⁹⁾ Τέλ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ²¹⁰⁾ τοῦ παρεσκεύασε. ²¹¹⁾ Ονοματ. ἀπαρέμφ. διὰ τοῦ πονεῖν, διότι ἐκοπίαζε, διὰ τοῦ πόκου. ²¹²⁾ Τὸν ἔκαμε νὰ νοσήσῃ. ²¹³⁾ Τοῦ αὐτοῦ. ²¹⁴⁾ Γεν. ἀπόλ. χρόνου σημαντικῆ. ²¹⁵⁾ Ἐλαφροί. ²¹⁶⁾ Ἀφίπταμαι. ²¹⁷⁾ Συλλαμβάνω. ²¹⁸⁾ Αὐνήρ. ²¹⁹⁾ Εἰς συμμαχίαν. ²²⁰⁾ Ψύλλας. ²²¹⁾ Γεν. ἀπόλυτος· ἐπειδὴ ἐπέταξε. ²²²⁾ Ο ἀνήρ. ²²³⁾ Κατὰ φύλλου, ἐνικήσαντα κατακτήση τοῦ ἀπορῶν· τὰς ἡρητὰς καὶ μετὰ γενικής. ²²⁴⁾ Οὐ εἰπορῶν. ²²⁵⁾ Καλῶς ἡλιαζούμενόν προσβαλλομένῳ ἀπὸ τὸν ἥλιον. ²²⁶⁾ Καθίπτα-ρι. ²²⁷⁾ Καταπτάς, θρπασε τοῦτον. ²²⁸⁾ Οφεος. Γεν. ἀπόλυτ. αἰτίας σημαντική. ²²⁹⁾ Δάκνω. ²³⁰⁾ Ο κόραξ. ²³¹⁾ Παραχ. τοῦ Λέγω, ἐπὶ τοῦ ἄχρ. Εἴρω. ²³²⁾ Διαζυ-θίδον εἰς τὴν εύνοιαν τοῦ Ἐρμοῦ. ²³³⁾ Διὰ τοῦ ὀποίου.}

Δ' ΑΙΣΩΠΕΙΟΙ
ΛΕΩΝ καὶ ΛΩΠΗΣ.

Δέων γηράσας, καὶ μὴ δυνάμενος διαρκέσαι²³⁵ αὐτῷ εἰς τροφήν, ἔγνω δὲ ἐπινόιας τι πρᾶξαι. Καὶ δὴ, παραγενόμενος ἐν σπηλαίῳ τινὶ, καταπλιθεῖς, προστεποιεῖτο νοσεῖν. Παραγενόμενα οὖν τὰ ζῶα ἐπισκέψεως χάριν²³⁷, συλλαμβάνων κατήσθιεν αὐτά. Πολλῶν οὖν ζώων ἀναλαθέντων, ἡ ἀλώπηξ, τὸ τέχνασμα τοῦτο γνοῦσα, παρεγένετο πρὸς αὐτὸν, καὶ στᾶσα ἔξωθεν τοῦ σπηλαίου, ἐπυνθάνετο, πῶς ἔχει. Τοῦ δὲ εἰπόντος, κακῶς²³⁸, καὶ τὴν αἰτίαν πυνθανομένου, δὲ ἦν οὐκ εἰσέρχεται, ἡ ἀλώπηξ ἔφη· θτὶ ὁρῶ ἔχην πολλῶν εἰσιόντων, ὀλίγων δὲ ἔξιόντων.

ΤΕΤΤΙΞ καὶ ΜΥΡΜΗΚΕΣ.

Χειμῶνος ὥρᾳ²³⁹, τῶν σίτων βραχέντων²⁴⁰, οἱ μύρμηκες ἔψυχον²⁴¹. Τέττιξ²⁴² δὲ λυμάττων, ἥτει²⁴³ αὐτοὺς τροφήν. Οἱ δὲ μύρμηκες εἶπον αὐτῷ· διατί τὸ θέρος οὐ συνῆγες τροφήν; 'Ο δέ²⁴⁵ εἶπεν· οὐκ ἐσχόλαζον²⁴⁶, ἀλλ' ἥδον²⁴⁷ μουσικῶς. Οἱ δὲ γελάσαντες εἶπον· 'Αλλ' εἰ θέρους ὧραις²⁴⁸ ηὔλεις, χειμῶνος²⁴⁹ ὄρχοος²⁵⁰.

ΟΝΟΥ ΣΚΙΑ.

Νεανίας τις θέρους ὥρᾳ²⁵¹ ἐμισθίσατο²⁵² ἐξ ἀστεος²⁵³ οὗνον Μεγάρχη²⁵⁴, μεσούσης δὲ τῆς ἡμέρας²⁵⁵, καὶ σφοδρῶς φλέγοντος τοῦ ἥλιου, ἐκάτερος αὐτῶν²⁵⁶ ἔσουσιεντο ὑποδύεσθαι²⁵⁷ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ οὗνου²⁵⁸ εἴργον²⁵⁹ δὲ ἀλλήλους, ὃ μὲν, μεμισθωκέναι²⁶⁰ τὸν οὗνον, οὐ τὴν σκιὰν, λέγων²⁶¹ δὲ μεμισθωμένος, τὴν πᾶσαν ἔχειν ἔξουσίαν²⁶².

ΔΥΚΟΣ καὶ ΓΡΑΥΣ.

Τεθήη ἐλύπτει²⁶³ δακρύον²⁶⁴ παιδίον· ὡς δὲ ἐνοχλούμενον²⁶⁵ οὐκ ἐπαύετο²⁶⁶, ἥπειλει²⁶⁷ λύκῳ παραβαλεῖν²⁶⁸, εἰ μὴ παιύσοιτο²⁶⁹. Λύκος δέ τις παρατυχών²⁷⁰, ἔμεινε²⁷¹ τὸν λόγον ἐκβήναι²⁷² πρὸς ἔργον. Καὶ τὸ μὲν παιδίον ἐδεδώκει²⁷³ πρὸς ὑπνον²⁷⁴ κενός²⁷⁵ δὲ ὁ λύκος ἀπεχώρει θήρας τῆς παρούσης²⁷⁶, καὶ τῆς ἀλλαχόθεν ἐλπιζομένης γενήσεσθαι²⁷⁷.

255) Πὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἔσωτδν, νὰ προμηθευθῇ ἐπαρχῇ. 256) Ἀπεράσισε. 257) Διὰ νὰ τὸν ἐποκεφθῶσι. 258) Κακῶς ἔχειν, διτὶ εἰναι κακά. 259) Ἐν ὥρᾳ. 260) Γεν. ἀπόλυτος, αἵτις σημαντική. 261) Ἐξηραίον αὐτούς, τοὺς σίτους. 262) Αἰτέω. 263) Τέττιξ. 264) Δὲν εἰγενε εὐκαιρίαν. 265) Ἀδω. 266) Ἐν ὥραις θέρους. 267) Ἐν ὥραις χειμῶνος, ἡ ἐπὶ τοῦ χειμῶνος. 268) Ὁρχοῦμαι. Προστακτ. 269) Ἐν ὥρᾳ. "Ωρα δὲ ἦν ὁ κανονικος, ἡ ἐπὶ τοῦ ἔτους. 270) Μέσον, σηματίνον, ἐμίσθισε δι' ἔσωτόν. 271) Αστυ ἔλεγον οἱ Ἀρδες τοῦ ἔτους. 272) Μέσον, σηματίνον, ἐμίσθισε δι' ἔσωτόν. 273) Διὰ τὰ Μέγαρα, διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰ θηναῖοι τὴν πόλιν των, τὰς Ἀθήνας. 274) Διὰ τὰ Μέγαρα, διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰ θηναῖοι τὴν πόλιν των, τὰς Ἀθήνας. 275) Γεν. ἀπόλυτος, χρόνου σημαντική. "Οταν ἦτον μέσης ἡ ἡμέρα, μεσημέσης Μέγαρα. 276) Γεν. ἀπόλυτος, χρόνου σημαντική. "Οταν ἦτον μέσης ἡ ἡμέρα, μεσημέσης Μέγαρα. 277) Ἐννοεῖ τὸν ἐνοικιάσαντα καὶ τὸν δύντα εἰς ἐνοικίον, τὸν δύποιον ὅμως δὲν πιον. 278) Νὰ ἔμερη ὑποκάτω. 279) Ἐμπόδιαν. 280) Εἰδίκων ἀπορέμηρ, εἰς παρακείμενον, διτὶ ἔδοσεν εἰς ἐνοικίον. 281) Λέγων ἔχειν τὴν πᾶσαν ἔκουσιαν ἐπὶ τοῦ οὗνου καὶ τῆς σκιᾶς. 282) Ἐθύμωνε. 283) Κλαῖσον, ὑποκείμενον τοῦ Ἐλύπει. 284) Μέσον. Ἐνοσογλοῦν. 285) "Ἐπαυσε τοῦ νὰ τὴν ἐνοχλῆ. 286) Η τιθή. 287) Λύτο. "Οτι θὰ τὸ διψή εἰς τὸν οὐκον. Παραβάλειν λέγεται ἐπὶ φαγητῶν τιθεμένων εἰς τὴν τράπεζαν. 288) "Αν τὸν ηθελε παύειν εἰς εὐκτικήν ἔγκλισιν, διότι ἀναφέρεται εἰς ῥῆμα χρόνου παραφημένου. 289) Τυχών ἔκει πλησίον. 290) Περιέμενε. 291) Τελ. ἀπαρέμηρ. παθητ. νὰ ἀποδῆ εἰς ἔργον νὰ πραγματοποιηθῇ. 292) Εαυτό, ἀπεκοινωθῇ. 293) Εὐκαιρος, ἐρεψημένος. 294) Δηλ. τῆς τοῦ παιδός. 295) Τῆς ἐλπιζομένης (ὑπ' αὐτοῦ) γενήσεως (εἰδος). 296) αὐτῷ ἀλλαχόθεν ἐκείνης τὴν δύποιαν ἡλπίζειν διτὶ θέλει λέσει ἀλλαχόθεν.

ΑΕΩΝ καὶ ΜΥΣ.

Λέοντος κοιμωμένου²⁷³, μῆς τῷ σώματι ἐπέδραμεν²⁷⁴. ὁ δὲ ἔξαναστάς, συνέλαβεν αὐτὸν. 'Ο δὲ μῆς ἐδεήθη αὐτοῦ μεθεῖναι²⁷⁵ αὐτὸν, λέγων ὅτι σωθεῖς²⁷⁶, πολλὰς γάριτας αὐτῷ ἀποδώσει²⁷⁷. γελάσας δὲ²⁷⁸, ἀπέλυσεν αὐτόν. συνέβη δὲ αὐτὸν²⁷⁹ μετ' οὐ πολὺ τῇ τοῦ μυὸς γάριτι περισωθῆναι· ἐπειδὴ γάρ συλληφθεὶς ὑπό τινων κυνηγῶν, κακίλωψ²⁸⁰ ἐδέῃ ἐπὶ τινὶ δένδρῳ, τηνικαῦτα καὶ ὁ μῆς αὐτοῦ ἀκούσας στένοντος, ἐλθὼν, τὸν κάμιλον περιέτρωγε, καὶ λύσας αὐτὸν, ἔφη· σὺ δὲ οὕτω μου κατεγέλασας, ὡς μὴ προσδοκῶν ἀμοιβὴν παρ' ἐμοῦ κομίσασθαι²⁸¹. νῦν δὲ εὑ̄ τοῦ, ὅτι ἐστὶ καὶ παρὰ μυσὶ γάρις²⁸².

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ καὶ ΚΟΡΩΝΗ.

Περιστερὰ, ἔν τινι περιερεῶνι τρεφομένη, ἐπὶ πολυτεχνίᾳ²⁸³ ἐφρύαττετο²⁸⁴. Κορώνη δὲ αὐτῆς²⁸⁵ ἀκούσασα, ἔφη· ἀλλ', ὡς αὕτη²⁸⁶, πέπαυσο²⁸⁷ ἐπὶ τούτῳ²⁸⁸ σεμνυνομένη²⁸⁹, δῆψι²⁹⁰ γάρ ἂν πλείσανταί τικτεις, τοσούτῳ καὶ πλείσους λύπας²⁹¹ συνάγειε.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Βάτραχοις δύο, ἔηρανθεῖσεις²⁹² τῆς λίμνης, ἐν ᾧ κατύκουν, περιήεσαν²⁹³ ζητοῦντές που καταμεῖναι²⁹⁴. Καὶ ἐλθόντες²⁹⁵ εἰς φρέαρ βαθὺ καὶ κύψαντες κάτω, καὶ ἴδοντες τὸ ὄδωρο, ὃ μὲν εἰς συνεδούλευεν, ἵνα πηδήσωσι²⁹⁶ παρευθὺς κάτω· ὁ δὲ ἔτερος εἶπεν· εἰ δὲ καὶ τοῦτο ἔηρανθη, πῶς δυνηθόμεθα²⁹⁷ ἀγαθῆναι;

ΓΕΡΩΝ καὶ ΘΑΝΑΤΟΣ.

Γέρων ποτὲ ξύλα κόψας καὶ ταῦτα φέρων, πολλὴν ὁδὸν ἐβάδιζε. Καὶ διὰ τὸν πολὺν κόπον ἀποθέμενος²⁹⁸ ἐπὶ τόπῳ²⁹⁹ τινὶ τὸν φόρτον, τὸν θάνατον ἐπεκαλεῖτο. Τοῦ δὲ θανάτου παρόντος³⁰⁰ καὶ πυνθανομένου³⁰¹ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτὸν ἐκάλει, δειλιάσας ὁ γέρων, ἔφη, ἵνα³⁰² μου τὸν φόρτον ἄρης.

ΙΠΠΟΣ καὶ ΟΝΟΣ.

"Ανθρωπός τις εἶχεν ἵππον καὶ ὄνον. 'Οδευόντων δὲ³⁰³, ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν ὁ ὄνος τῷ ἵππῳ· ἄρον ἐκ τοῦ ἐμοῦ βάρους³⁰⁴, εἰ θέλεις εἶναι με σῶν³⁰⁵.

273) Γεν. κτητ. τοῦ σώματος. 274) "Ἐδραμεν ἐπὶ τῷ. 275) Νά τὸν ἀφῆσθαι.

276) Ἀφ' οὗ σωθῆ. 277) Θά τὸν δύνταμειψή. 278) 'Ο λέων. 279) Τὸν λέοντα.

280) Χανδρῷ σχονισθ. 281) Νά λάθρη. 282) Δύναται νά λάθρη τις γάριν ως καὶ παρὰ τῶν μυῶν, καὶ παρὰ τῶν ἐλαχίστων δηλητή. 283) Διὰ τὴν πολυτεχνίαν της, διότι ἐγένενα πολλὰ τέχνα. 284) Ἐκέμπαξε. 285) Γεν. κτη συντακτική τοῦ Ἀκούω. 286) Τῷ σύ! 287) Προστακ. Παύουται. 288) Λι' χύτε τὸ πρήγμα, τὴν πολυτεχνίαν. 289) Παύει τοῦ νά σεμνόνεσται, νά ὑπερηφανεύεσται. 290) Καὶ οὔσεν. 291) Τούτο τῷ λέγει, διότι τὰ παιδία της ἐγένεντο εἰς περιστερεῶνα, καὶ ὅγι ἐλεύθερα. 292) Γεν. ἀπόλ. αἰτίας σημαντική. 293) Περίειμι. 294) Τελ. ἀπαρέμφ. 295) Ὑποκείμενον τοῦ Συνεδούλευς, τεθέντος εἰς ἐν. διότι τὸ πλῆθος διελύθη διὰ τοῦ 'Ο μὲν, 'Ο δέ. 'Ορθότερον κατὰ σύνταξιν ἦθελον εἰσθαι ἀν αἱ μετοχῇ ἥσαν κατὰ γεν. ἀπόλ. 30) 'Ανδλυσις τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, γνωμένη ως καὶ παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ νά. 297) Δύναμαι. 298) Αποτίημι.

30) 'Επάνω εἰς τόπον τινά. 301) Ηάρειμι. γεν. ἀπόλυτος, σημαντική αἰτίας, ἐπειδὴ παρην, ἥλθε. 302) 'Ερωτῶντος. 303) 'Ινα ἔργα τὸν φόρτον μους αἴρω. 304) Τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἵππου καὶ τοῦ ὄνου. 305) (Μέρος) ἐκ τοῦ βάρες. 306) Είναι με σῶν, νά σωθ.

δὲ, οὐκ επεσῆ. Καὶ δὸνος πεσῶν ἐκ τοῦ κόπου, ετελεύτησε. Τοῦ δὲ
νεσπότου πάντα ἐπιθέντος αὐτῷ³⁰⁸, καὶ τὴν τοῦ ὄντος δορὰν, θρηνῶν
ἴπιος ἔβα· οἷμοι τῷ παναθλίῳ! τί μοι συνέβη τῷ ταλαιπώρῳ! μηδὲ θει
λήσας γάρ μικρὸν βάρος λαβεῖν, οὐδούν παντα βαστάζω, καὶ τὸ δέρμα.

ΚΟΜΠΑΣΤΗΣ.

'Ανήρ τις ἀποδημήσας, είτα δὲ πάλιν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐπα-
νελθὼν, ἄλλα τε πολλὰ ἐν διαιφόροις ἡγδραγαθηκέναι³⁰⁹ χώραις ἐκδρ-
παζε, καὶ δὴ κάν³¹⁰ τῇ 'Ρόδῳ πεπηδηκέναι πήδημα³¹¹, οἷον οὐδεὶς τῶν
ἐπ' αὐτοῦ δυνατὸς ἦν εἰν πηδῆσαι. Πρὸς ταῦτα δὲ καὶ μάρτυρας τοὺς
ἐκεῖ παρόντας ἔλεγεν ἔχειν. Τῶν δὲ παρόντων³¹² τις ὑπολαβὼν, ἔφη.
"Ω οὗτος³¹³, εἰ ἀληθὲς τοῦτ' ἔστιν, οὐδὲν δεῖ σοι μαρτύρων³¹⁴. Ιδούν ἡ
'Ρόδος, οὐδού καὶ τὸ πήδημα.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΙ.

Δύω τινὲς κατὰ ταῦτὸν³¹⁵ ὕδοιπόρουν, καὶ θατέρου³¹⁶ πέλεκυν εὑρόν-
τος, ἄτερος³¹⁷ δὲ μὴ εὑρὼν, παρήνει αὐτῷ, μὴ λέγειν. Εὔρηκα³¹⁸, ἀλλ'
Εὔρηκαμεν. Μετὰ μικρὸν δὲ³¹⁹ ἐπελθόντων αὐτοῖς τῶν τὸν πέλεκυν ἀπο-
βεβληκτῶν³²⁰, δὲ ἔχων αὐτὸν, διωκόμενος, πρὸς τὸν μὴ εὑρόντα συνοδε-
πόρον ἔλεγεν, ἀπολώλαμεν³²¹. "Ο δ' εἶπεν, 'Απόλωλα, λέγε, οὐκ 'Απόλω-
λαμεν· καὶ γάρ, δὲ τὸν πέλεκυν εὑρες, Εὔρηκα, ἔλεγες, οὐχ Εὔρηκαμεν.

ΔΕΩΝ καὶ ΟΝΟΣ καὶ ΑΛΩΠΗΣ.

Αέων, καὶ "Ονος, καὶ 'Αψητη, κοινωνίαν ποιησάμενοι³²², ἐξῆλθον³²³,
πρὸς ἄγραν. Πολλῆς οὖν θήρας συλληφθείσης, προσέταξεν ὁ λέων τῷ ὅφῳ
διελεῖν³²⁴ αὐτοῖς. Ο δὲ, τρεῖς μερίδας ποιησάμενος ἐκ τῶν ζωῶν³²⁵, ἐκλέ-
ξασθαι τούτους προύτρέπετο. Καὶ οἱ λέων θυμωθεὶς τὸν ὄντον κατέφαγεν.
Είτα τῇ ἀλώπεκῃ μερίζειν ἔκλευσεν. "Η δ' εἰς μίαν μερίδα πάντας σωρεύ-
σασκ, ἐστῆ βραχὺ τι³²⁶ κατέλιπε³²⁷. Καὶ δὲ λέων πρὸς αὐτήν. Τίς σε,
ὅτι βελτίστη, διαιρεῖν οὕτως ἐδίδαξεν; "Η δ' εἶπεν. "Η τοῦ ὄντος θυμοφορά.

ΓΕΩΓΡΟΣ καὶ ΠΑΙΔΕΣ ΑΥΤΟΥ.

Γεωργός τις, μέλλων καταλύειν τὸν βίον³²⁸, καὶ βουλόμενος τοὺς ἑ-
αυτοῦ παιδέας πεῖραν λαβεῖν τῆς Γεωργίας, προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἔ-
ρη· Παιδες ἐμοὶ, ἔγὼ μὲν ἡδη τὸν βίον ὑπέξειμι³²⁹, ὑμεῖς δ' ἀπερ ἐν
τῇ ἀμπέλῳ μοι κέχρυπται³³⁰, ζητήσαντες, εὑρήσετε πάντα. Οἱ μὲν οὖν,
ἀηθέντες θησαυρὸν ἐκεῖ που κατορθωρύχθαι³³¹, πᾶσαν τὴν τῆς ἀμπέλου
γῆν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ πατρὸς κατέσκαψαν· καὶ θησαυρῷ μὲν οὐ

³⁰⁸⁾ Θέντος ἐπ' αὐτῷ, τῷ ἥππῳ. ³⁰⁹⁾ Εἰδίκη. Δπαρεμρ. ³⁰⁹⁾ Κ. §. 356.
³¹⁰⁾ Κ. §. 341, d. ³¹¹⁾ Κ. §. 380, γ'. ³¹²⁾ Όμοι. ³¹³⁾ τοῦ θατέρου Α. Σ. ³¹⁴⁾ Ό-
τερος. ³¹⁵⁾ Εύρεσκω Γ. 457. ³¹⁶⁾ Ελλ. Χρόνον. ³¹⁷⁾ Αποβάλλω. ³¹⁸⁾ Απόλλυμ.
Ι. §. 482. ³¹⁹⁾ Κ. §. 270. ³²⁰⁾ Εξέρχομαι. Γ. §. 466. ³²¹⁾ Διαιρῶ. ³²²⁾ Δηλ. Ισα.
³²³⁾ Μικρὸν μέρος. ³²⁴⁾ Καταλείπω. ³²⁵⁾ Ιδε καταλύω. Α. Σ. ³²⁶⁾ Εξέρχομαι τοῦ
θέμου, ἀποδυνάσκω. ³²⁷⁾ Κ. §. 287. ³²⁸⁾ Κετούσσεω· διε τὴν παρακαλώνεος.

περιέτυχον³²⁹, ή δὲ ἄμπελος καλῶς σκαφεῖσα, πολλαπλασίονα τὸν καρπὸν ἀγέδωκεν.

ΓΕΩΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΣ.

Γεωργοῦ παῖδες ἐστασίαζον. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτῶν παραινῶν αὐτοὺς, οὐκ ἡδύνατο πεῖσαι. Καὶ δὴ, καθημένων αὐτῶν, προσέταξε δέσμην ῥάβδων αὐτῷ κομίσαι. Ἐνεγκόντων³³⁰ δὲ, λαβὼν τὰς ῥάβδους ἔδησεν αὐτὰς δέσμην μίαν³³¹. καὶ ἐκέλευεν ἐνὶ ἑκάστῳ³³² λαβεῖν καὶ συνθλάσαι τὴν δέσμην. Οἱ δὲ, δοκιμάσαντες, οὐκ ἡδυνήθησαν. Ὅτερον δὲ, λύσας αὐτὰς, ἔδωκεν ἀνὰ μίαν κλάσαι. Οἱ δὲ διὰ τάχους³³³ εὐκόλως τοῦτο ἐποίησαν. Τότε λέγει ὁ πατὴρ αὐτῶν. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, τέκνα μου, ἐὰν ὅμοφρογοῦντες μένητε, ἀκαταγώνιστοι³³⁴ καὶ ἀχείρωτοι ἐσεσθε τοῖς ἔχθροῖς· ἐὰν δὲ μένητε στασιάζοντες καὶ φιλογεικοῦντες, εὐχερῶς εὐάλωτοι ἐσεσθε τοῖς ἔχθροῖς.

ΑΥΚΟΣ, APNION καὶ ΛΕΩΝ.

Αύκος δήποτε ἄρας³³⁵ ἀρνίον ἐκ ποίμνης ἀπεκόμιζεν εἰς τὴν ίδιαν κοίτην· λέων δὲ τούτῳ ἔξαιφνης συναντήσας, ἦρεν ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀρνίον. Στὰς δὲ πόρδωθεν πρὸς αὐτὸν ταῦτα λέγει. « Ἰνα τί, ἄναξ, ἐξ ἐμοῦ τοῦτο ἥρας³³⁶; πῶς δὲ οὐ τηρεῖς τοὺς θεσμοὺς τοὺς ἀρχαίους, τοῦ μὴ τυραννεῖν χειρὶ δυνατωτάτῃ, ἀλλὰ πάντοτε ἐκδικεῖν τοῖς ἀπόροις; » Οἱ δὲ γελάσας πρὸς αὐτὸν ταῦτα λέγει. « Σὺ δὲ, ὡς λύκε, δικαίως τοῦτ' ἀντισχεῖς, εἴ τις τῶν φίλων αὐτὸν κεχάρικέ σοι. »

ΜΕΛΙΤΤΟΥΡΓΟΣ.

Εἰς μελιττουργεῖδόν τις εἰσελθὼν τοῦ κεκτημένου ἀπόντος, τὸ κηρίον ἀφείλετο. Ὁ δὲ ἐπενελθὼν, ἐπειδὴ τὰς κυψέλας εἶδεν ἐρήμους, εἰστήκει τὸ κατ' αὐτὰς διερευνώμενος. Αἱ δὲ μέλισσαι ἀπὸ τῆς νομῆς ἐπανήκουσαι, ὡς κατέλαβον αὐτὸν τοῖς κέντροις ἔπαιον, καὶ τὰ χείριστα διετίθουν. Ὁ δὲ πρὸς αὐτάς· « Κάκισα ζῷα, τὸν μὲν κλέψαντα ὑμῶν τὰ κηρία ἀθῷον ἀφήκατε, ἐμὲ δὲ τὸν ἐπιμελούμενον ὑμῶν πλήττετε;

ΜΥΡΜΗΞ καὶ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ.

Μύρμηξ διψήσας κατελθὼν³³⁷ εἰς πηγὴν, παρασυρεῖς ὑπὸ τοῦ φεύματος, ἀπεπνίγετο. Περιστερά δὲ τοῦτο θεασταμένη, κλῶνα δένδρου περιελοῦσσα³³⁸, εἰς τὴν πηγὴν ἔρριψεν, ἐφ' οὐ καὶ καθίσας ὁ μύρμηξ διεσώθη. Ἱξευτής δέ τις μετὰ τοῦτο τοὺς καλάμους συγθείς, ἐπὶ τὸ τὴν περιστερὰν συλλαβεῖν ἤσει. Τοῦτο δ' ὁ μύρμηξ ἐωρακώς, τὸν τοῦ Ἱξευτοῦ πόδα ἔδακεν³³⁹. Οἱ δὲ ἀλγήσας τοὺς τε καλάμους ἔρριψε, καὶ τὴν περιστερὰν αὐτίκα φυγεῖν ἐποίησεν.

³²⁹⁾ Περιτυγχάνω. ³³⁰⁾ Φέρω. Γ. 513. ³³¹⁾ Κ. §. 162. ἀ. ³³²⁾ Κ. §. 316. γ'.

³³³⁾ Ταχέως. ³³⁴⁾ Ἀκατάχριτοι. ³³⁵⁾ Ἐνεστ. αὔρω. ³³⁶⁾ Ἐνεστ. κατέρχομαι.

³³⁷⁾ Ἐνεστ. περιατρέω-ῶ. Δ. Σ. ³³⁸⁾ Ἐνεστ. δίκνω.

Ε'. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ.

Ο Πλούταρχος ἔγεννήθη εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας 50 ἑτη μ. Χ. Σπουδάσας δὲ τὴν Φιλοσοφίαν εἰς Ἀθήνας, τὴν ἐδίδαξεν εἰς Ρώμην, καὶ ἐχρημάτισε βιδάσκαλος τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Ο Τραϊανὸς τὸν διώρισεν ἐπαρχον Ἰλλυρίας. Περὶ τὰ ἰσχατά του δὲ διορισθεὶς λεπεὺς τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος, ἀπέθανεν ἐβδομηκοντούτης, εἰς Χαιρώνειαν. Ἔγραψε 44 βιογραφίας ἐπισήμων Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων, συγκρίνων τοὺς μὲν πρὸς τοὺς δὲ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιγράψει αὐτὰς ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΥΣ ΒΙΟΥΣ. Συνέγραψε δὲ καὶ διάφορα ἄλλα ΗΘΙΚΑ καὶ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ πονήματα.

ΙΟΤΥΣ δ Θρακῶν Βασιλεὺς¹ φύσει ὕν δέξεις εἰς ὅργὴν, καὶ πικρὸς τῶν ἀμαρτανόντων ἐν ταῖς διακονίαις² κολαστής, σκεύη ποτὲ κεράμεα κομίσαντος αὐτῷ ξένου εὔθραστα καὶ λεπτὰ, πιθανῶς³ δὲ καὶ περιττῶς εἰργασμένα γλυφαῖς τισ: καὶ τορείαις, τῷ μὲν ξένῳ ἔδωκε ὅωρα, τὰ δὲ σκεύη πάντα συνέτριψεν, "Οπως, εἴπε, μή δι' ὅργὴν πικρότερον κολάζω τοὺς συντρίβοντας.

Γέλων ὁ τύραννος, δὲ Καρχηδονίους πρὸς Ἰμέραν κατεπολέμησεν, εἰσήγην ποιούμενος πρὸς αὐτοὺς, ἡνάγκασεν ἐγγράψαι ταῖς ὄμολογίαις, "Οτι καὶ τὰ τέκνα παύσονται τῷ Κρόνῳ καταθύοντες.

Ἀγαθοκλῆς υἱὸς ἦν κεραμέως· γενόμενος δὲ κύριος Σικελίας, καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς, εἰώθει κεράμεα ποτήρια τιθέναι παρὰ τὰ χρυσᾶ, καὶ τοῖς νέοις ἐπιδεικνύμενος λέγειν, "Οτι τοιαῦτα ποιῶν πρότερον, νῦν ταῦτα ποιεῖ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἀνδρίαν.

Διογύσιος ὁ πρεσβύτερος⁴, πρὸς τὸν πυθόμενον, εἰ σχολάζοι, Μηδέποτε, εἴπεν, ἐμοὶ τοῦτο συμβαίνῃ.

Ἀρχέλαος⁵, ἀδολέσχου κουρέως⁶ ἐρωτήσαντος αὐτὸν, πῶς σε κείρω; Σιωπῶν, ἔφη.

Φίλιππος, ὁ Ἀλεξάνδρου πατὴρ, ληφθέντων πολλῶν αἰχμαλώτων, ἐπίπρασκεν αὐτοὺς ἀνεσταλμένων τῷ χιτῶνι καθήμενος οὐκ εὐπρεπῶς. Εἰς οὖν τῶν πωλουμένων ἀνεβόησε· Φεῖσαί μου, Φίλιππε, πατρικὸς γὰρ εἰμί σου φίλος· Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Φίλεππου, Πόθεν, ὃ ἀνθρωπε, γενόμενος, καὶ πῶς; Ἐγγὺς, ἔφη, φράσαι σοι βούλομαι προσελθών. Ως οὖν προσήχθη, Μικρὸν, ἔφη, κατωτέρω τὴν χλαμύδα ποίησον.

¹⁾ Καὶ πενθερὸς τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων Ἱφικράτους. ²⁾ Εἰς τὰς οἰκιακὰς θηγεσίας. ³⁾ Εὐτέχνως. ⁴⁾ Τύραννος τῆς Σικελίας, πατὴρ τοῦ νεωτέρου Διονυσίου, δοτεῖς, ἐκπεών τῆς ἀρχῆς ὑπὸ Διωνοῦ, κατήντησε γραμματοδίδισκαλος εἰς τὴν Κόρινθον. ⁵⁾ Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. ⁶⁾ Πάθος; τῶν Κουρέων γενικὸν, τοῦ ὅποιου καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδίδει ἐν τῷ πολ. ἀδολέσχιας ὁ Πλούταρχος. ⁷⁾ Ενν.) αὐτῷ φίλος.

τοχημονεῖς γάρ οὕτω καθήμενος. Καὶ ὁ Φίλιππος, "Ἄφετε αὐτὸν, Ιπενέ ἀληθῶς γάρ εὔνους ὁν καὶ φίλος ἐλάνθανε.

Μαχαίτα δέ τινι κρίνων δίκην καὶ ὑπονυξάζων, οὐ πάνυ προτεῖχε θὺς δικαίοις, ἀλλὰ κατέκρινεν. Ἐκείνου δὲ ἀναδοήσαντος ἐκκαλεῖ-θει⁹ τὴν κρίσιν, διοργισθεὶς, Ἐπὶ τίνα; εἶπε. Καὶ ὁ Μαχαίτας, Ἐπὶ τέ, βασιλεῦ, αὐτὸν, ἀν ἐγρηγόρως καὶ προσέχων ἀκούης. Τότε μὲν οὖν ἀνέση¹⁰ γενόμενος δὲ μᾶλλον ἐφ' ἑαυτῷ¹¹, καὶ γνοὺς ἀδικούμενον τὸν Μα-χαίταν, τὴν μὲν κρίσιν οὐκ ἔλυσε¹², τὸ δὲ τίμημα τῆς δίκης αὐτὸς ἔξετισε.

Πρεσβύτισος δὲ πενιχρᾶς ἀξιούστης ἐπ' αὐτοῦ¹³ κριθῆναι, καὶ πολ-λάκις ἐνοχλούστης, ἔφη, Μή σχολάζειν. Ή δὲ πρεσβύτις ἐγκραγοῦσα, Καὶ¹⁴ μὴ βασίλευε, εἶπεν. Ο δὲ, θαυμάσας τὸ ῥήθεν, οὐ μόνον ἔκε-νης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων εὐθὺς διήκουσε.

Ἀλέξανδρος, ἔτι παῖς ὁν, πολλὰ τοῦ Φιλίππου κατορθοῦντος, οὐκ ἔχαιρεν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς συντρεφομένους ἔλεγε παῖδας, Ἐμοὶ δὲ ὁ πατὴρ οὐδὲν ἀπολείψει. Τῶν δὲ παιδῶν λεγόντων δὲ, Ταῦτά σοι κτᾶται. Τί δὲ ὅφελος, εἶπεν, ἐὰν ἔχω μὲν πολλὰ, πράξω δὲ οὐδέν;

Ἀναχάρχῳ δὲ τῷ φιλοσόφῳ δοῦναι τὸν διοικητὴν ἐκέλευσεν, διον ἀν αἰτήσῃ τοῦ δὲ διοικητοῦ φήσαντος, ώς ἔκατὸν αἴτεῖται τάλαντα, Καλῶς, ἔφη, ποιεῖ, γινώσκων δὲ φίλον ἔχει καὶ δυνάμενον τηλι-καῦτα δωρείσθαι καὶ βουλόμενον.

Παρατασσομένου δὲ τοῦ στρατεύματος, ἴδων τινα τῶν στρατιωτῶν τὸ ἀκόντιον ἐναγκυλούμενον, ἐξέωσε τῆς φάλαγγος ώς ἄχρηστον, δι-ταρασκευάζεται δὴ νῦν, δὲ δεῖ χρῆσθαι τοῖς δρποις.

Ἀντίγονος, ἐπεί ποτε χειμῶνος ἐν τόποις σπανίζουσι τῶν ἐπιτη-θείων ἡγάγκασε καταζεῦξαι¹⁵, καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες ἐλοιδόρουν αὐτὸν, ἀγνοοῦντες δὲ πλησίον ἐστὶ, τῇ βακτηρίᾳ τὴν σκηνὴν διασε-λαῖς, οἷμώξετε¹⁶, εἶπεν, εἰ μὴ μακρότερον ἀποσάντες λοιδορήσετε ἥμας.

Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος, πρὸς θυσίαν τινὰ τῶν Ἀθηναίων αἰτοῦντων ἐπιδόσεις¹⁷, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιδιδόντων, κληθεὶς πολλάκις, Αἰσχυ-νοίμην ἂν, εἶπεν, οὐδὲν μὲν ἐπιδιδούς, τούτῳ δὲ μὴ ἀποδιδούς· ἀμα-δεικνύων τὸν δανειστήν.

Παιδάρετος ὁ Δακεδαιμόνιος, οὐκ ἐγκριθεὶς εἰς τοὺς τριακοσίους, ήτις ἦν ἐν τῇ πόλει¹⁸ πρωτεύουσα τιμὴ τῇ τάξει, ἰλαρὸς καὶ μειδῶν ἀπῆται, χαίρειν λέγων, εἰ τριακοσίους ἡ πόλις ἔχει πολίτας ἑαυτοῦ βελτίονας.

Ἀνταλκίδας¹⁹ πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ἀμαθεῖς ἀποκαλοῦντα τοὺς Δακεδαι-

⁹) Κάρμεν ἔφεσιν τῆς δίκης εἰς ἀνώτερον δικαστήριον, ὅθεν καὶ ὀργισθεὶς ὁ Φίλιπ-πος, διότι ἀνώτερον ἑαυτοῦ δικαστὴν δὲν ἐγνώριζεν. ¹⁰) Εὐηκάθη καὶ ἀνεχώρησε, διέλυσε (καθὼς λέγομεν τώρα) τὴν συνεδρίασιν.

¹¹) Συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν, καλοστογασθεὶς τὸ πρᾶγμα. ¹²) Ἀκύρωσε. ¹³) Ἐγώπιόν του, αὐτοῦ δικάζοντος καὶ σχῆτιλλον δικαστῶν ¹⁴) Ο καὶ συλλογιστικὸς ἡ συμπε-ρασματικός. Καὶ λοιπόν. ¹⁵) Στρατοπεδεῦσαι, κατατηνῶσαι. ¹⁶) Θὰ σᾶς πάρη ὁ διά-βολος! Θὰ τιμωρηθῆτε· παράδειλο H'. 26. ¹⁷) Ἐράνους, συνεισφοράς. ¹⁸) Τῇ Σπάρτῃ.

¹⁹) Διαδέητος διὰ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ αἰσχρὰν ἔκεινην τὸν Ἐλλήνων πρὸς τοὺς

μονίσους, Μόνοι γοῦν, εἰπεν, ἡμεῖς οὐδὲν μεμαθήκαμεν κακὸν παρ' ὑμῶν¹⁹.

Σοφιστοῦ δὲ μέλοντος ἀναγινώσκειν ἐγκώμιον Ἡρακλέους, ἔφη· Τίς γάρ αὐτὸν φεγεῖ²⁰;

Κάτων δὲ πρεσβύτερος, πολλῶν ὄρων ἀνισταμένους ἀνδριάντας, περὶ ἐμοῦ δέ, ἔφη, ἐρωτᾷν βούλομαι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τί ἀνδριὰς οὐ κεῖται Κάτωνος, ή διὰ τί κεῖται.

Κικέρων δὲ ὁ ἡγίτωρ, Κάστον Ποπίλιον νομικὸν εἶναι βουλόμενον, ὅντα δὲ ἀμαθῆ καὶ ἀψυῆ, προσεκαλεῖτο μάρτυρα πρόστινα δίκην. Εἰπόντος δὲ ἐκείνου μηδὲν γιγάντειν, Οἴει γάρ ἵσως, εἶπε, περὶ τῶν νομίμων ἐπερωτᾶσθατ.

Παυσανίας δὲ Κλεομβρότου, τῶν φυγάδων²¹ αὐτοῦ προτρεπομένων ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ἄγειν τὴν στρατιάν, λεγόντων τε ὅτι τοῖς Ὀλυμπίοις²² ἀνακηρυττομένου αὐτοῦ, ἐσύριττον αὐτὸν μόνοι, Τίοῦν οἰεσθε, ἔφη, τοὺς δτε εὖ ἐπασχον συρίττοντας, παθόντας κακῶς, ποιήσειν;

Πολυκρατίδας, πρεσβεύων πρὸς τοὺς τοῦ βασιλέως²³ στρατηγοὺς μεθ' ἑτέρων, ἐρομένων αὐτῶν²⁴, Πότερον ίδια²⁵ πάρεισιν, η δημοσίᾳ ἐπέμφησαν, Αἴ κε²⁶ τύχωμεν δημοσίᾳ, εἰπεν εἰδὲ μή, ίδια.

Σπαρτιάτης, ἐπει τὰς ἀπαλλὰξ ἀμυγδαλᾶς τῶν σκληρῶν ἐώρα διπλασίω²⁷ πωλουμένχας, Μή σπάνιοι, ἔφη, οἱ λίθοι;

Κατ' ἐπιδημίαν²⁸ τις ἐν Σπάρτῃ κρηπιδούμενος ὅρθος ἐπὶ θατέρου σκέλους, εἶπε πρὸς Λάκωνα, Οὐκ ἂν οἴμαι σε, ω Λάκων, τοσοῦτον χρόνον ἐπὶ τοῦ ποδός, δυον ἐγώ, στήναι. Καὶ δε, ὑπολαβόν, Οὐ γάρ, ἔφη τῶν μέν τοις Χηγῶν οὐκ ἔστιν δυτες οὐ²⁹.

Τοικόν ποτε κατὰ πρεσβείαν³⁰ Λάκωνες πρὸς Λύγδαμιν τὸν τύραννον³¹. ώς δὲ ἐκεῖνος, ὑπερτιθέμενος πολλάκις συντυχεῖν, ἀνεβάλλετο, τὸ δὲ ἐπὶ πᾶσι³² μαλακῶς ἔχειν ἐφασαν³³ αὐτόν, οἱ πρεσβεῖς, Δέγε αὐτῷ, εἶπον, δτε μὰ τοὺς Θεοὺς οὐ παλαισόμενοι πρὸς; αὐτὸν ἐληλύθαμεν, ἀλλὰ διαλεχθῆσόμενοι.

Πέρσας εἰρήνην. ¹⁹) Τῇ ἀληθείᾳ δταν βλέπῃ τις τοὺς Ἀνταλκίδας, τοὺς Αυσάνδρους, τοὺς Γυλιπόους καὶ ἔλλους τοιούτους Σκαριάς, δὲν σφάλλει ἂν στρέψων τὸν λόγον, εἴπη, ὅτι δὲν είχον καὶ ἀνάγκην οἱ τοιούτοι νὰ μάθουν τὰ κακὰ παρ' ἄλλων.

²⁰) Απὸ πόσα ἀνδρῆ ἐγκώμια θέλαμεν. γλυτώσει, ἂν δοι οὐλων τῶν αἰώνων οἱ σφριτατα εἴχον ἦν²¹ δψιν τὴν πλῆν ταύτην τοῦ Σπαρτιάτου ἐρώτησιν. ²²⁾ Ἀθηναίων

²³⁾ (Ἐν) τοῖς Ὀλυμπίοις ἀγῶνιν. ²⁴⁾ Ἐννοεῖται πάντες ὁ τῶν Περσῶν.

²⁵⁾ Τῶν τοῦ βασιλέως. ²⁶⁾ Ιδιωτικῶς, δι' ίδιων αὐτῶν ὑπόθεσιν. ²⁷⁾ Δωρικῶς ἀντὶ Εἰ μέν, Ἐδώ μέν. ²⁸⁾ (Ἐνν.) Τιμήματι. ²⁹⁾ Ἐπιδημήσας κατὰ τύγην, εὐρεθεὶς ἐκεῖ ως ἐπιδημῶν. ³⁰⁾ Ἐλλειπτικὸν λόγου καὶ τοῦτο, ως καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ Οὐ- (ὅρθως οἴει), οὐ γάρ (ἄν σταίη), τῶν μέν τοις χ. οὐκ ἔστιν δυτες οὐκ (ἄν σταίη).

³¹⁾ Λόγῳ πρεσβείας, ως πρεσβεῖς. ³²⁾ Βασιλέα τῶν Κιρμερίων Σκυθῶν, μεθ' ων εἰσβαλὼν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἀποκατεστάθη ἐν Κιλικίᾳ. ³³⁾ Καὶ τέλος πάντων. ³⁴⁾ Οἱ περὶ τὸν τύραννον θεράποντες.

ΣΤ'. ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ.

ογένης ὁ ἐπικληθεὶς Λαέρτιος, διὸν κατήγετο ἐν Λαέρτης τῆς ἐν Κιλικίᾳ πόλει, ἤκμασε περὶ τὰ 230 μετά Χριστόν. Συνεγράψεν ἵστορίαν τῆς φιλοσοφίας, ἢ Βίους καὶ τὰ Αποφθεγμάτα τῶν ἐπιστημοτέρων φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος, εἰς δέ-
ξια. Γό σύγγραμμά του, διά τε τὸ πλήθος ὃςων πρχμάτων ἀναφέρει καὶ διὰ
δικτυώσεων ἐν αὐτῷ γράπτα συγγραφέων τῶν ὅποιων απωλεῖθησαν τὰ πρωτό-
ειν' ἐκ τῶν πολυτιμοτέρων τῆς ἀρχαιοτητος.

ΑΗΣ ὁ Μ.λήτιος¹⁾ Οὐδὲν ἔφη τὸν θάνατον διαφέρειν τοῦ ζῆν. Σὺ οὖν,
ἡ τις, διὰ τὸ οὐκ ἀποθνήσκεις; "Οτι, ἔφη, οὐδὲν διαφέρει.

"Ἐρωτηθεὶς, Τί δύσκολον²⁾; ἔφη, Τὸ ἔκυτὸν γνῶναι; Τί δὲ εὔκολον;
τὸ ἄλιον ὑποτίθεσθαι³⁾.

Σόλων⁴⁾ Εἰνηκεστίδιου Σαλαμίνος⁵⁾, ἐπειδὴ δακρύοι⁶⁾ τὸν παῖδα τελευτή-
σαντα πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἀλλ' οὐδὲν ἀνύπτεις⁷⁾, Δι' αὐτὸν δὲ τοῦτο δα-
κρύω, ἔφη, ὅτι οὐδὲν ἀνύπτω.

Βίας Τευτάκῳ Πριήνεω⁸⁾, συμπλέων ποτὲ ἀτεβέσι, χειμαζομένης τῆς
νεώς, κακεῖνων τοὺς Θεούς ἐπικαλουμένων, Σιγάτε, ἔφη, μὴ αἰσθωνταί⁹⁾
ὑμᾶς ἐνήδε πλέοντας.

"Ηδιον ἔλεγε δικάζειν μεταξὺ ἔχθρῶν ἡ φίλων. Τῶν μὲν γάρ φίλων
πάντως ἔχθρῶν ἔτεσθαι τὸν ἔτερον¹⁰⁾. τῶν δὲ ἔχθρῶν τὸν ἔτερον φίλον.

"Ανάχαρις ὁ Σκύθης, ἐρωτηθεὶς, Τίνα τῶν πλοίων ἀσφαλέστερα,
ἔφη, Τὰ νενεωλαχημένα.

"Ονειδίζόμενος δὲ ὑπὸ Ἀττικοῦ¹¹⁾, διὰ Σκύθης ἐστὶν, ἔφη· Ἀλλ' ἐμοὶ
μὲν ὄνειδος ἡ πατρίς, σὺ δὲ τῆς πατρίδος.

"Αρίστιππος ὁ Κυρηναῖος, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Διονυσίου¹²⁾, διὰ τί οἱ μὲν φιλό-
σοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται, οἱ δὲ πλούσιοι ἐπὶ τὰς τῶν
φιλοσόφων οὐκέτι; ἔφη· "Οτι οἱ μὲν ἵστανται¹³⁾ δέονται, οἱ δὲ οὐκ ἵστα-
σιν. "Αλλοι δὲ τινος εἰπόντος, ως ᾧτι τοὺς φιλοσόφους βλέποι παρὰ
ταῖς τῶν πλουσίων θήσαις, Καὶ γάρ καὶ οἱ ἴατροί, φησι, παρὰ ταῖς τῶν
νοσούντων¹⁴⁾. ἀλλ οὐ διὰ τοῦτο τις ἔλειτ¹⁵⁾ ἀν νοσεῖν η ἴατρεύειν¹⁶⁾.

Βίες Κόρινθον αὐτῷ πλέοντί ποτε καὶ χειμαζομένῳ συνέβη ταραχθῆναι.
Πρὸς οὖν τὸν εἰπόντα, Ημεις μὲν οἱ ἴωται οὐ δεδοίκαμεν, ὑμεῖς δὲ οἱ
φιλόσοφοι θειλῆτε· Οὐ γάρ περὶ ὄμοίας, ἔφη, ψυχῆς ἀγωνιῶμεν ἔκαστοι.

¹⁾ Εἰς τῶν ἐπτὰ σοφῶν ἐκ Μ.λήτου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. ²⁾ Τὸ πρᾶγμα εἶναι δύσκο-
λον. ³⁾ (Ἐνν.) τὰ δέοντα ἡ τὰ πράκτέα, συμβούλευειν. ⁴⁾ Ο τῶν Ἀθηναίων νομοθέ-
της. ⁵⁾ Ἐκλαίω. ⁶⁾ Ὡφελεῖς (κλαίων). ⁷⁾ Εἰς τῶν 7 σοφῶν, ἐν Πριήνης τῆς μικρᾶς
Ἀσίας. ⁸⁾ Οἱ θεοί. ⁹⁾ Ἐκ τῶν δικαζομένων φίλων ὁ εἰς (ὁ καταδικασθεὶς) θέλει γίνει
ἔχθρος τοῦ δικάζαντος. ¹⁰⁾ Κατοικου τῆς Ἀττικῆς. ¹¹⁾ Τοῦ τυράννου πῶν Συραχουσῶν.
¹²⁾ Εκεῖνα φῶν. ¹³⁾ Θύραις εἰσί. ¹⁴⁾ Μᾶλλον νὰ νοσῇ παρὰ νὰ ἥνεις ίατρος.

Ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τῇ¹⁵ αὐτοῦ δὲ οἰδεῖς ἀμείνων ἔσται παῖδευθεῖς; Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, εἶπεν, ἐν γοῦν τῷ θεάτρῳ¹⁶ οὐ καθεδῆσται λίθος ἐπὶ λίθῳ.

Συνιστάντος τινὸς αὐτῷ σὺν¹⁷, ἤτησε πεντακοσίας δραχμᾶς. Τοῦ δέ εἰπόντος, Τοσούτου δύναμαι ἀγδράποδον ὠνήσασθαι· Πρίν τοίνυν, ἔφη, καὶ ἔξεις δύο.

Δεόμενός ποτε περὶ φίλου Διονυσίου¹⁸, καὶ μὴ ἐπιτυγχάνων, εἰς πόδας αὐτοῦ ἔπεσε. Πρὸς οὖν τὸν ἐπισκόψαντα, Οὐκ ἔγώ, φησίν, αὐτοῖς, ἀλλὰ Διονύσιος ὁ ἐν τοῖς ποσὶ τὰς ἀκοὰς ἔχων.

Ἔτει Διονύσιον ἀργύριον· καὶ δὲ¹⁹, Ἀλλὰ μὴν ἔφης οὐκ ἀπορήσει τὸν σοφόν· ὁ δὲ, ὑπολαβὼν, Δός, εἶπε, καὶ περὶ τούτου ζητῶμεν. Δάγνος δὲ, ὅρας, ἔφη, διτὶ οὐκ ἡπόρηκα.

Ἄριστοτέλης ἐρωτηθεὶς, Τί περιγίνεται κέρδος τοῖς φευδομένοις; Οταν, ἔφη, λέγωσιν ἀλήθειαν, μὴ πιστεύεσθαι.

Ἀκούσας ὑπό τινος λοιδορεῖσθαι, Ἀπόντα με, ἔφη, καὶ μαςιγούτω.

Ἐρωτηθεὶς, Πῶς ἀν προκόπτοιεν οἱ μαθηταί; ἔφη. Ἐὰν τοὺς προέχοντας διώκοντες²⁰, τοὺς ὑστεροῦντας μὴ ἀναμένωσι.

Περὸς τὸν εἰπόντα ἀδολέσχηγη, ἐπειδὴ πολλὰ αὐτοῦ κατήντλησε²¹, Μή τι σου κατεφλυάρησα; Μὰ Δί', εἶπεν· οὐ γάρ σοι προσεῖχον.

Ἀντισθένης Ἀντισθένους Ἀθηναῖος, καὶ ἄρχας μὲν ἥκουσε Γοργίου τοῦ Ῥήτορος, ὑστερον δὲ παρέβαλε Σωκράτει· οἰκῶν τε ἐν Πειραιεῖ, καθ' ἑκάστηγη ἡμέραν τοὺς τεσσαράκοντα σταδίους²² ἀνιών, ἥκουεν αὐτοῦ. Ήρ' οὐ καὶ τὸ καρτερικὸν λαβῶν, καὶ τὸ ἀπαθὲς ζηλώσας, κατήρξε πρῶτος τοῦ κυνισμοῦ²³.

Οὗτος, πρὸς τὸ μέλλον φοιτᾶν αὐτῷ μειράκιον, καὶ πυθόμενον τίνων αὐτῷ δεῖ, ἔφη· βιβλιαρίου καὶ νοῦ²⁴, καὶ γραφείου καὶ νοῦ, καὶ πινακιδίου καὶ νοῦ.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς, τοὺς Ἀθηναῖους ἔφασκε (δεικνὺς τὴν τοῦ Διδε²⁵ στοὰν), πομπεῖον²⁶ αὐτῷ κατετκευακέναι ἐνδιαιτᾶσθαι²⁷.

Μακρά τινος ἀναγινώσκοντος, καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βιβλίου ἄγραφον²⁸ παραδείξαντος, Θαρρεῖτε, ἔφη, ἀνδρες· γῆν ὅρῶ²⁹.

Πλάτωνος ὄρισταμένου³⁰, Ἀνθρωπός ἐστι ζῶν δίπουν, ἀπτερον, καὶ εὐδοκιμοῦντος³¹, τίλας ἀλεκτρούνγα εἰσήγεγκεν εἰς τὴν σχολὴν αὐτοῦ, καὶ φησίν· Οὗτός ἐστιν ὁ Πλάτωνος ἀνθρωπος. Οθεν τῷ ὅρῳ προστεθή τὸ Πλατωνύχον.

¹⁵⁾ Κατὰ τι. ¹⁶⁾ Αἴθος αὐτὸς ἐπὶ τῷ ἐτέρῳ λίθῳ. ¹⁷⁾ Ως μαθητὴν. ¹⁸⁾ Δεόμενος τοῦ Διονυσίου (τοῦ τυράννου) περὶ φίλου. ¹⁹⁾ Καὶ ἕκεῖνος (εἶπε). ²⁰⁾ Τρέχοντες κατέπει νὰ τοὺς φύάσωσι. ²¹⁾ Κατεφλυάρησεν, ἔζαλισε μὲ τὴν πολυλογίαν του, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν καταντλούντων τοὺς λουσμένους βαλανέων. ²²⁾ Τοὺς ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς εἰς τὸ Άστυ, τὰς Ἀθήνας. ²³⁾ Τῆς τῶν Κυνικῶν φιλοσόφων αἵρεσεως.

²⁴⁾ Συνήχησις μὲ τὸ Καὶ ενοῦ, κανούργιον. ²⁵⁾ Πιθανῶς τοῦ Ὄλυμπου, ἐν Ἀθήναις. ²⁶⁾ Κτίριον μεγαλοπρεπὲς ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἔκινουσαν αἱ πομπαὶ εἰς τὰς ἑρτάς.

²⁷⁾ Διότι δὲν είχεν οἰκον καὶ κατφύει εἰς τὰς στοάς. ²⁸⁾ Περὶ τὸ τέλος δεῖξαντος μέρου τοῦ βιβλίου ἄγραφον. ²⁹⁾ Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν διαπλεόντων μέγα πέλαγος.

³⁰⁾ Ορισταντος φιλοσοφικῶς τὶ ἐστιν ἀνθρωπος. ³¹⁾ Ἐπειδὴ ὁ δρισμός του οὗτος ἔργουσεν εἰς τὸ κοινόν.

Πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου ὑπόδουμενον, Οὐπω, εἶπε, μακάριος εἰ, ἀν
μῇ σε καὶ ἀπομᾶξῃ. Τοῦτο δὲ ἔσται πηρωθέντι σοι τὰς χεῖρας.

Εἰπόντος αὐτῷ τινος, Σιγωπεῖς σου φυγὴν κατέγνωσαν⁵². Ἐγὼ δέ γε,
εἶπεν, ἔκείνων μονῆ⁵³.

"Ἄτε ποτὲ ἀνδριάντα⁵⁴". Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί τοῦτο ποιεῖ; Μελετῶ,
εἶπεν, ἀποτυγχάνειν.

'Ἐρωτηθεὶς ποιὸν οἴνον ἥδεως πίνει; ἔφη, Τὸν ἀλλότριον.

Εἰς Μύνδον⁵⁵ ἐλθὼν, καὶ θεατάμενος μεγάλας τὰς πύλας, μικρὸν δὲ
τὴν πόλιν, "Ανδρε; Μύνδιοι, ἔφη, κλείστατε τὰς πύλας, μὴ ἡ πόλις ὑμῶν
ἔξελθῃ.

'Ονειδιζόμενός ποτε ὅτε ἐν ἀγορᾷ ἔφαγεν, 'Ἐν ἀγορᾷ γὰρ, ἔφη, καὶ
ἐπείησα.

'Ἐρωτηθεὶς τί ποιῶν Κύων καλεῖται⁵⁶, ἔφη· Τοὺς μὲν διδόντας σαίνων,
τοὺς δὲ μὴ διδόντας ὑλακτῶν, τοὺς δὲ πονηροὺς δάκνων.

'Ἄριστῶντι αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ οἱ περιεστῶτες, συνεχὲς ἔλεγον· Κύον. 'Ο
δὲ, 'Υμεῖς, εἶπεν, ἐστὲ κύνες, οἱ με ἀριστῶντα περιεστήκατε.

'Ίδων τοξότην ἀφυῆ, παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάλιστεν, εἶπὼν, "Ινα μὴ πληγῶ.

"Ἐλεγεν ὡς, ὅταν μὲν ἵδη κυβερνήτας ἐν τῷ βίῳ καὶ ἱατροὺς καὶ φι-
λοσόφους, συνετώτατον τῶν ζώων είναι τὸν ἄνθρωπον, ὅταν δὲ πάλιν ἐ-
νειροκρίτας καὶ μάντεις καὶ τοὺς προστέχοντας τούτους ἢ τοὺς ἐπὶ δόξῃ
καὶ πλούτῳ πεφυσημένους, οὐδὲν ματαίστερον νομίζειν ἀνθρώπου.

Τοὺς μουσικοὺς ἔλεγε τὰς μὲν ἐν τῇ λύρᾳ χορδὰς ἀριστεοθεῖαι, ἀν-
άρμοστα δὲ ἔχειν τῆς ψυχῆς τὰ ἡθῆ· τοὺς μαθηματικοὺς ἀποβλέπειν
μὲν πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τὰ δὲ ἐν ποσὶ πράγματα παρορᾶν·
τοὺς ἕρτορας τὰ δίκαια μὲν ἐσπουδακέναι λέγειν, πράττειν δὲ οὐδαμῶς.

Πυνθανομένου τινὸς πῶς ἄν τις ἔαυτοῦ διδάσκαλος γένοιτο, Εἰ ὑπὲρ
ῶν ἐπιτιμᾷ τοῖς ἄλλοις, ἔφη, καὶ ἔαυτῷ ἐπιτιμῷ μάλιστα.

Θεατάμενός ποτε παιδίον ταῖς χερσὶ πίνον ἔξερέψει τῆς πήρας τὴν
κοτύλην, εἶπὼν, Παιδίον με νενίκηκεν εὐτελείᾳ· ἔξεβαλε δὲ καὶ τὸ τρυ-
θλίον ὄμοιός παιδίον θεατάμενος, ἐπειδὴ κατέαζε τὸ σκεῦος, τῷ κολφ
ἄρτῳ τοῦ φωμίου τὴν φακῆν ὑποδεχόμενον.

Κλεάνθης διεβοήθη, ὡς γε πένης ὧν ὥρηνσε μισθιστεῖν, καὶ νύκτωρ
μὲν ἐν τοῖς κήποις ἤγντει, μεθ' ἡμέραν δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμνάζετο·
ὅθεν καὶ Φρεάντλης ἐκλήθη. Φαστὸς δὲ Ἀντίγονον⁵⁷ αὐτοῦ πυθέσθαι, δύτα
ἀκροατὴν, Διὰ τί ἀντλεῖ; Τὸν δὲ εἶπεν· 'Αντλῶ γὰρ μόνον, τί δ', οὐχ
σκάπτω; τί δ', οὐχ ἄρδω, καὶ πάντα ποιῶ φιλοσοφίας ἔνεκα;

⁵²) Διότι εἶχε παραχαράξει νομίσματα. ⁵³) ('Ενν.) Κατέγνων, τοὺς κατεδίκασαν νὰ
μένουν εἰς τὴν Σινώπην. ⁵⁴) 'Εξήτει χρήματα παρὰ ἀνδριάντος. ⁵⁵) Πόλιν τῆς Κα-
ρίας περὶ τὴν Αλικαρνασσόν, νῦν Μεντεσέ. ⁵⁶) Τί κάμενεις αὐτός, φάστε νὰ καλήταις
κύων. ⁵⁷) Τὸν Βασιλέα τῆς Μακεδονίας.

Ζ'. ΑΙΛΙΑΝΟΥ.

'Ο Αἰλιανὸς, Ῥωμαῖος τὸ γένος, ἔζη κατὰ τὸν τρίτον αἰώνα μ. Χ. Ἐγράψει σε ἐλληνιστὶ δύῳ συγγράμματα, τὸ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ ἢ τὴν ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΝ συλλογὴν διαιφόρων ιστορικῶν ἀνεκδότων, ἐκ τῶν ὅπεριν ἐρανιζόμεθά τινα.

ΕΚ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ¹, θεασάμενος τὴν ἐν Ἐφέσῳ² εἰκόνα ἑαυτοῦ, τὴν ὑπὸ Ἀπελλοῦ³ γραφεῖσαν, οὐκ ἐπήνεσε κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ γράμματος⁴. Βισ-αχθέντος δὲ τοῦ ἵππου⁵, καὶ χρεμετίσαντος πρὸς τὸν ἵππον τὸν ἐν τῇ εἰκόνι, ὡς ποδὸς ἀληθινὸν καὶ ἔκεινον,⁶ Ὡ βασιλεῦ, εἶπεν δὲ Ἀπελλῆς, ἀλλ' δι γε ἵππος ἔυκε⁷ σοῦ γραφικώτερος εἴναι κατὰ πολὺ.

Γοργίας ὁ Δεοντῖνος⁸, ἐπὶ τέρματι⁹ ὧν τοῦ βίου, καὶ γεγηρακὼς¹⁰ εὐ μάλα, ὑπὸ τενὸς ἀσθενείας καταληρθεὶς¹¹, κατ' ὀλίγον εἰς ὕπνον ὑπολι-σθαίνων ἔκειτο. Ἐπει δέ τις αὐτὸν παρῆλθε τῶν ἐπιτηδείων¹² ἐπισκοπού-μενος, καὶ ἥρετο, τί πράττοι;¹³; ὁ Γοργίας ἔφη· Ἡδη με ὁ ὕπνος ἄρχε-ται παρακατατίθεσθαι τῷ ἀδελφῷ θανάτῳ.

'Αναξαγόρας τις τῷ Κλαζομενίῳ¹⁴, σπουδάζοντι πρὸς τοὺς ἑταῖρους¹⁵, προσελθὼν ἔφη, τεθυηκέναι¹⁶ οἱ¹⁷ τοὺς δύο παιδεῖς¹⁸, οὐς περ οὐγύ¹⁹ καὶ εἴ-χε μόνους δὲ Ἀναξαγόρας. 'Ο δὲ, μηδὲν διαταραχθεὶς, εἶπεν· Ἡδειν²⁰ θυητοὺς γεγεννηκώς²¹.

'Ἐπαγῆσε²² ποτὲ ἐκ διδασκαλείου παῖς ἔτι ὧν Θεμιτοκλῆς. Εἴτα προσ-ιόντος²³ Πεισισράτου²⁴, δὲ παιδαγωγὸς ἔφη τῷ Θεμιτοκλεῖ, μικρὸν ἐκχω-ρῆσαι τῆς ὁδοῦ, προσάγοντος²⁵ τοῦ τυράννου. 'Ο δὲ καὶ πάνυ ἐλευθερίως ἀ εκρύνατο. Αὕτη γάρ²⁶ (εἶπεν) αὐτῷ οὐχ ἴκανὴ ὁδός; Οὔτως ἄρα εὐγε-νεῖς τι²⁷ καὶ μεγαλόφρον ἐνεφαίνετο τῷ Θεμιτοκλεῖ²⁸ καὶ ἔξι ἔκεινον²⁹.

'Ορῶν δὲ Σωκράτης³⁰ τὸν Ἀλκιβιάδην³¹ τετυφωμένον ἐπὶ τῷ πλούτῳ³², καὶ μέγα φρονοῦντα³³ ἐπὶ τοῖς ἀγροῖς³⁴, ἥγαγεν αὐτὸν εἰς τινα τόπον, ἔνθα ἀνέκειτο πινάκιον³⁵ ἔχον γῆς περίοδον³⁶, καὶ προσέταξε τὴν Ἀττικὴν ἐν-

¹⁾ Ο Μέγας. ²⁾ Πόλις τῆς Μικρᾶς 'Ασίας. ³⁾ Περίφημος ζωγράφος ἀπὸ τὴν νῆσσον Κῶν ἡ τὴν 'Ἐφεσον. ⁴⁾ Τῆς ζωγραφίας. ⁵⁾ Τοῦ ἵππου τοῦ 'Αλεξάνδρου. ⁶⁾ 'Εακα, παρακ. ἀντὶ ἔνεξ. Λ. Σ. ⁷⁾ Σοῦ γραφικώτερος. 'Ενυοεῖ τὴν ζωγραφίαν καλλίτερα ἀπὸ σέ. ⁸⁾ Ρήτωρ τῆς Σικελίας, διδάσκαλος τοῦ 'Ισοχράτους. ⁹⁾ Πλησίον εἰς τὸ τέλος. Κ. §. 458, 'Επι., 6'. ¹⁰⁾ Γηράσκω. ¹¹⁾ Καταλαμβάνω. ¹²⁾ Σχετικὸς Λ. Σ. ¹³⁾ Κ. §. 400. ¹⁴⁾ Φιλόσοφος ἐκ Κλαζομενῶν τῆς Μικρᾶς 'Ασίας, φίλος τοῦ Περικλέους, κατη-γορηθεὶς ὑπὸ τῶν Ιερέων ὡς ἄθεος. ¹⁵⁾ Ασχολούμενον περὶ τοὺς φίλους τοῦ. ¹⁶⁾ Θυήσκω. ¹⁷⁾ Αὐτῷ. Λ. Σ. ¹⁸⁾ Κ. §. 411. ¹⁹⁾ Κ. §. 463. Οὖν. ²⁰⁾ 'Ιπερσυντ. τῶν Οίδα Γ. 478. ²¹⁾ Γεννῶ. ²²⁾ 'Ἐπανειμ. ²³⁾ Πρόσειμ. ²⁴⁾ Τούρανος τῶν 'Αθηναίων.

²⁵⁾ Αμετάδ. Λ. Σ. ²⁶⁾ Κ. §. 463, γάρ. ²⁷⁾ 'Ιπενν. αἱ σθημα. ²⁸⁾ 'Αντις ἀφαι-νετο ἐν τῷ Θ. ²⁹⁾ 'Ιπενν. τοῦ συμβάντος. ³⁰⁾ 'Ο ασφός 'Αθηναῖος. ³¹⁾ 'Ο γνωστὸς στρατηγός, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. ³²⁾ Κ. §. 458, 'Επι., 6'. 3). ³³⁾ Μεγαλοφρονοῦντα. ³⁴⁾ Χάρτης γεωγραφικός. ³⁵⁾ Περιγραφή. Λ. Σ.

ταῦθα ἀναζητεῖν. Ὡς δ' εὗρε³⁶, προσέταξε τοὺς ἄγρους τοὺς ἰδίους ὅια-θρῆσαι³⁷. Τοῦ δὲ εἰπόντος, Ἀλλ' οὐδαμού γεγραμμένοι εἰσὶν, Ἐπὶ τού-τοις, εἴπε, μέγα φρονεῖς, οἵπερ οὐδὲν μέρος τῆς γῆς εἰσίν;

Νικίας³⁸ ὁ Ζωγράφος τοσαύτην περὶ τὸ γράφειν³⁹ σπουδὴν εἶχεν, ὡς ἐπιλαθέσθαι⁴⁰ πολλάκις αὐτὸν⁴¹ τροφὴν προσενέγκασθαι⁴² προστετη-κότα⁴³ τῇ τέχνῃ.

Ἐπίκουρος⁴⁴ ὁ Γαργηττιος⁴⁵ ἔλεγεν· Ὡ⁴⁶ ὀλίγον οὐχ ἴκανὸν, ἀλλὰ τού-τῳ γε οὐδὲν ἴκανόν. Οἱ αὐτὸς ἔλεγεν ἑτοίμως ἔχειν⁴⁷ καὶ τῷ Διὶ⁴⁸ περὶ εὐδαιμονίας διαγνώζεσθαι, μάζαν ἔχων καὶ ὕδωρ.

Ἐπαμιγώδας⁴⁹ ἔνα εἶχε τρίβωνα⁵⁰, καὶ αὐτὸν ῥυπῶντα· εἴποτε δὲ αὐ-τὸν ἔδωκεν εἰς γναφεῖον⁵¹, αὐτὸς ὑπέμενεν οἴκοι⁵² δι' ἀπορίαν ἐτέρου. Ἐν δὴ τούτοις τῆς περιουσίας ὄν⁵³, τοῦ Περσῶν βασιλέως πέμψαντος⁵⁴ αἰτῷ πολὺ χρυσίον, οὐ προσήκυτο⁵⁵. καὶ, εἴ τι ἐγώ νοῶ⁵⁶, μεγαλοφρονέστερος ἦν τοῦ διδόντος δι μὴ λαβών.

Αἰσχύλος ὁ τραγῳδὸς ἐκρίνετο ἀσεβείας⁵⁷ ἐπὶ τινι δράματι. Ἐτοίμων οὖν ὄντων Ἀθηναίων⁵⁸ βάλλειν αὐτὸν λίθοις, Ἀμεινίας δι νεώτερος ἀδελ-φός, διακαλυψάμενος⁵⁹ τὸ ἱμάτιον, ἔδειξε τὸν πῆχυν⁶⁰ ἔρημον τῆς χειρός. Ἐτυχε δὲ ἀριστεύων⁶¹ ἐν Σαλαμῖνι⁶² ὁ Ἀμεινίας ἀποβεβληκὼς⁶³ τὴν χει-ρα, καὶ πρῶτος Ἀθηναίων⁶⁴ τῶν ἀριστείων⁶⁵ ἔτυχεν. Ἐπει δὲ εἶδον οἱ δικασταὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸ πάθος, ὑπεμνήσθησαν τῶν ἔργων⁶⁶ αὐτοῦ, καὶ ἀ-φῆκαν⁶⁷ τὸν Αἰσχύλον.

Ἀγησίλαος ὁ Δακεδαιμόνιος⁶⁸, γέρων ἥδη ὄν, ἀνυπόδητος πολλάκις καὶ ἀχίτων προφεί⁶⁹, τὸν τρίβωνα⁵⁰ περιβαλλόμενος αὐτὸν⁶⁹, καὶ ταῦτα ἔωθινος⁷⁰ ἐν ὥρᾳ χειμερίφιον. Ἡτιάσατο⁷¹ δέ τις αὐτὸν, ὡς νεανικώτερα τῆς ἥλικίας⁷² ἐπιχειροῦντα· δι' ἀλλ' οἵγε νέοι, φησί, τῶν πολιτῶν, ὡσπερ-οῦν πῶλοι, πρὸς τὸν τέλειον ἀποβλέπουσιν ἐμέ.

Ἐν Χαιρωνείᾳ⁷³ τοὺς Ἀθηναίους νίκη⁷⁴ ἐνίκησε Φίλιππος. Ἐπαρθεὶς⁷⁵ δὲ τῇ εὐπαργίᾳ⁷⁶, δῆμως λογισμῷ ἐκράτησε⁷⁷, καὶ οὐχ ὕδρισε· καὶ διὰ ταῦ-τα φέτο⁷⁸ δεῖγν αὐτὸν ὑπομιμήσκεσθαι ὑπό τινος τῶν παίδων ἔωθεν, ὅτε

⁵⁶⁾ Οἱ Ἀλκειδάδης εἰς τὴν Ἀττικήν. ⁵⁷⁾ Διαθέρεω. Νὰ κυττάξῃ νὰ εὔρῃ. ⁵⁸⁾ Ζωγρά-φος Ἀθηναῖος σύγχρονος τοῦ Ἀλεξανδρου. ⁵⁹⁾ Κ. § 338. Περὶ, γ'. 5). καὶ § 310.

⁶⁰⁾ Ἐπιλανθάνομαι. Κ. § 46, Ὡς 1). ⁶¹⁾ Κ. § 411. ⁶²⁾ Προσφέρω γ'. 513. ⁶³⁾ Προσ-τήκω. Λ. Σ. ⁶⁴⁾ Φιλόσοπος Ἀθηναῖος ἀκμάστης τὸν δ'. αἰώνα π. Χ. ⁶⁵⁾ Γαργηττός, τό-κος τῆς Ἀττικῆς ἔχων ἀκόμη αὐτὸν ὃνομα. ⁶⁶⁾ Ἐκεῖνος εἰς τὸν ὄποιον. ⁶⁷⁾ Οὐτὶ εἶναι ἔτοιμος. Α. Σ. ξχω. ⁶⁸⁾ Κ. § 346, ἀ. ⁶⁹⁾ Στρατηγὸς τῶν Θηβαίων. ⁷⁰⁾ Ἐπανωφέρι μάλλινον. ⁷¹⁾ Εἰς τὴν πλευσιν. ⁷²⁾ Κατ' οἴκον. ⁷³⁾ Ἐνῷ ητον εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῆς περιουσίας του, ἐνῷ τοισύντη ητον η περιουσία του. ⁷⁴⁾ Γενικὴ ἀπόλυτος. Κ. § 434.

⁷⁵⁾ Προσήμητ. Α. Σ. ⁷⁶⁾ "Αν δρθῶς φρονοῦ, δηλ. ὡς μοι φαίνεται. ⁷⁷⁾ Ἐλλειπτικὴ τῆς Περὶ. ⁷⁸⁾ Ἀνοίξας. ⁷⁹⁾ Πῆχυς, τὸ μέρος τῆς γειρός διπλὸν ἀγκώνος καὶ κάτω.

⁸⁰⁾ Μετοχὴ χρονική Κ. § 432, ἐ. ⁸¹⁾ Εἰς τὴν ναυμαχίαν, περὶ τὴν νῆσον Σαλαμῖ-να, ὃπου ἐθριάμβευσαν οἱ Ἑλλήνες κατὰ τῶν Περσῶν. ⁸²⁾ Ἀποβάλλω. Ἐτυχεν ἀπο-βεβληκώς. Κ. § 432. ΙΑ'. ἀ. ⁸³⁾ Κ. § 341. ἀ. ⁸⁴⁾ Κ. § 347, δ'. ⁸⁵⁾ Κ. § 347, γ'. ⁸⁶⁾ Αφίημι. ⁸⁷⁾ Βασιλεὺς καὶ μέγας στρατηγὸς τῶν Δακεδαιμονίων. ⁸⁸⁾ Πούρειμι.

⁸⁹⁾ Δηλ. χωρὶς χιτῶνα. ⁹⁰⁾ Ὁ Αγ. ἔωθινδς, δηλ. ὁ Αγ. εἰς ὥραν πρωΐνην.

⁹¹⁾ Αἰτιώμαι, κατηγορῶ. ⁹²⁾ Νεανικώτερα ἀφ' ὅτι ἐσυγχώρει ἡ ἥλικία του.

⁹³⁾ Πόλις τῆς Βοιωτίας πλησίον εἰς τὴν Λεσβαδίαν. ⁹⁴⁾ Πλεονασμός. ⁹⁵⁾ Ἐπαίρομαι.

⁹⁶⁾ Ἐλλ. τῆς Ἐπι. ⁹⁷⁾ Διὰ τοῦ λογικοῦ ἐκράτησε τὸν ἑαυτόν του. ⁹⁸⁾ Οἶμαι.

ἄνθρωπός ἐστι, καὶ προσέταξε τῷ παιδὶ τοῦτο⁷⁹ ἔχειν ἔργον. Καὶ οὐ πρότερόν, φασιν, οὔτε αὐτὸς προήκει⁸⁰, οὔτε τις τῶν δεομένων αὐτοῦ παρ' αὐτὸν εἰσῆκε⁸¹, πρὶν τοῦτο αὐτῷ τὸν παιδα⁸² ἐγάστης ἡμέρας⁸³ ἐκβοῆσαι τρίς. Ἐλεγε δὲ αὐτῷ· Φύιππε, ἄνθρωπος εἶ.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους⁸⁴ ἐαυτὸν εἴκαζε ταῖς δρυσὶ, λέγων, ὅτι ἔκεινας ὑπέρχονται⁸⁵ οἱ ἄνθρωποι, καὶ δέονται αὐτῶν, δταν ὅη, στέγην ἐκ τῶν κλάδων ποιοῦντες· σταν δὲ οὔσης εὐδίας⁸⁶ παρίστι⁸⁷, τίλλουσιν αὐτὰς, καὶ περικλῶσιν. Οἱ δὲ αὐτὸς ἔλεγεν· εἴ μοι τις ὁδοὺς δύο δεῖξει⁸⁸, τὴν μὲν εἰς ἄδου⁸⁹ φέρουσαν, τὴν δὲ ἐπὶ τὸ βῆμα⁹⁰, ἥδιον ἀν τὴν ἑτέραν ἥδιον τὴν εὐθὺ τοῦ ἄδου⁹¹.

Μειράκιον Ἐρετρικὸν⁹² Ζήγων⁹³ προσεφοίτησε πλείστα χρόνον. Ἐπανελθόντος δὲ ἥρετο⁹⁴ ὁ πατὴρ, τί ἄρα μάθοι⁹⁵ σοφόν. Οἱ δὲ ἔφη δεῖξειν⁹⁶. Χαλεπήγαντος δὲ τοῦ πατρὸς⁹⁷ καὶ πληράς ἐντείναντος⁹⁸, τὴν ἡσυχίαν ἀγαγῶν⁹⁹ καὶ ἐγκαρπερήτας, Τοῦτο, ἔφη, μεμαθηκέναι, φέρειν¹⁰⁰ ὄργὴν πατρός.

Οἱ δὲ Σωκράτης, ἵδων τὸν Ἀντισθένη¹⁰¹ τὸ διερρώγος¹⁰² θυματίου μέρος, ἢτι ποιοῦντα φανερόν· Οὐ παύσῃ, ἔφη ἐγκαλλωπιζόμενος¹⁰³ ἥδιον;

Ἀρχύτας¹⁰⁴ ἔλεγεν· "Ωσπερ ἔργον¹⁰⁵ ἐστὶν εὔρειν ἰχθύν, ἀκανθαν¹⁰⁶ μὴ ἔχοντα, οὕτω καὶ ἄνθρωπον, μὴ κεκτημένον τι¹⁰⁷ διλερὸν καὶ ἀκανθῶδες.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς¹⁰⁸ ἔλεγε πολλὰ, τὴν ἀμαθίαν, καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν τῶν Μεγαρέων διαβάλλων¹⁰⁹, καὶ ὅτι ἐβούλετο Μεγαρέως ἀνδρὸς κρίδες εἶναι μᾶλλον, ἢ μίσος. Ἡνίτετο¹¹⁰ δὲ, ὅτι τῶν θρεμμάτων ποιοῦνται πρόνοιαν¹¹¹ οἱ Μεγαρεῖς, τῶν παῖδων δ' οὐχί.

Πτολεμαῖον φασι τὸν Λάγου¹¹², καταπλουτίζοντα¹¹³ τοὺς φίλους αὐτοῦ ὑπερχαροειν. Ἐλεγε δὲ ἄμεινον εἶναι πλουτίζειν, ἢ πλουτεῖν¹¹⁴.

Διογένης¹¹⁵ ἥρκα ἀπέλιπε τὴν πατρίδα, εἰς αὐτῷ τῶν οἰκετῶν ἥκολούθει¹¹⁶, ὄνομα¹¹⁷ Μάνης, δις οὐ φέρων τὴν μετ' αὐτοῦ διατριβὴν ἀπέδρα. Προτρεπόντων δέ τινων ζητεῖν αὐτὸν, ἔφη οὐκ αἰσχρὸν, Μάνην μὲν μὴ δεῖσθαι Διογένους, Διογένην δὲ¹¹⁸ Μάνους;

Ολυμπίας ἡ Ἀλεξάνδρου¹¹⁹, πυθομένη¹²⁰, ὅτι πολὺν χρόνον ὁ παῖς αὐτῆς ἀταφος μένει, βαρὺ ἀναστένουσα, καὶ θρηνοῦσα εὖ μάλα λιγέως. Ω τέκνον, εἶπεν, ἀλλὰ σὺ μὲν οὐρανοῦ μετασχεῖν¹²¹ βουλόμενος, καὶ τοῦτο

79) Τὸ ὑπομιμνήσκειν. 80) Εἴσειμι. 81) Ἐλλ. ἀντὶ δι' ἐκάστης. Κ. § 458, Διά. 2.

82) Οἱ μέγας τῶν Ἀθηναίων σρατηγίς, νιός τοῦ Νεοκλέους. 83) Ὑπέργομα. Α. Σ.

84) Πάρειμι. 85) Ἐλλ. τόπον. Κ. § 458, Εις. 86) Τὸ βῆμα ὅπου ἀνέβαινον οἱ ἥττορες. 87) Κ. 449, ά. 88) Ἐξ Ἐρετρίας, πόλεως τῆς Εὐβοίας. 89) Στωχῆς φιλόσοφος ἐκ Κύπρου ἥκματε τὸν γ'. αἰώνα π. Χ. 90) Ἐρομαι. Οἱ πατὴρ ἥρετο αὐτὸν ἐπανελθόντα. 91) Οὐτὶ θέλει δεῖξει τὸ ἔμαθε. 92) Ἐντείων. Α. Σ. 3). 93) Ἀγω. Α. Σ. 11).

94) Νὰ ὑποφέρει. 95) Φιλόσοφος κυνικὸς, πρεσβεύων πειριφόντησιν τὴν ἀγαθῶν τὴν γῆς. 96) Διαδρήγγυμα. 97) Νὰ καμαρώνῃς ἐμπρὸς μας. Α. Σ. 98) Φιλόσοφος Πυθαγορικὸς ἐξ Ἰταλίας, φίλος τοῦ Πλάτωνος. 99) Α. Σ. 3) δύσκολον. 100) Ψαροκόκκαλον.

101) Ἐλλ. μέρος. 102) Κυνικὸς φιλόσοφος ἐξ Σινώπης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

103) Κατηγορῶν. 104) Αἰνιέτομαι, Α. Σ. 105) Φροντίζουσα. 106) Μακεδών, βασιλεὺς τῆς Αιγύπτου. 107) Νὰ κάμηρ ἀλλους πλουσίους παρὰ νὰ ἤναι ὃ ἴδιος πλούσιος.

108) Εἰς τῶν οἰκετῶν ἥκολούθεις αὐτῷ. Κ. § 346, 6. 109) Ἐλλ. ἀντὶ φὴγδνομα.

110) Ἐλλ. δεῖσθαι. 111) Ἐλλ. μήτηρ. 112) Πυθανόματι. 113) Μετέχω. Ο Ἀλέξανδρος ἥθελε κενοδόξως νὰ δνομάζειται υἱὸς Θεοῦ.

σπεύδων¹¹³, γυν οὐδὲ τῶν κοινῶν δῆπου καὶ ἵσων¹¹⁵ πᾶσιν ἀνθρώποις μετασχεῖν ἔχεις¹¹⁶, γῆς τε ἄμα καὶ ταφῆς¹¹⁷, καὶ τὰς ἑαυτῆς τύχας οἰκτερασα, καὶ τὸ τοῦ παιδὸς τετυφωμένον¹¹⁸ ἐλέγξασα.

Στρεπτῷ¹¹⁹ κειμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς χρυσῷ Περσικῷ δὲ Θεμιτοκλῆς παρεστῶς¹²⁰, τῷ παιδὶ¹²¹ εἶπεν, Οὐκ ἀναιρήσῃ, διὰ παῖδος; διέταξας τὸν στρεπτόν οὐ γάρ σὺ Θεμιτοκλῆς εἶ δῆπου.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ.

Ο Κηφὴν δὲ ἐν μελίτταις¹ γινόμενος, μεθ' ἡμέραν² μὲν ἐν τοῖς ἀνθρηνοῖς³ κατακέρυπται⁴ νύκτωρ⁵ δὲ, ἥντια ἀν παραφυλάξῃ καθεύδουσας τὰς μελίττας, ἐπιφοιτᾷ τοῖς ἔργοις⁶ αὐτῶν, καὶ λυμαίνεται τοῖς σίμβολοις. Τοῦτο ἐκεῖναι καταμαθοῦσαι⁷, αἱ μὲν πλεῖσται αὐτῶν καθεύδουσιν, ἀτε πεπονηκαῖται⁸, δλίγαι δὲ αὐτὸν ἐλογχῶσιν⁹. Εἴτα δταν ἰδωσι τὸν σῶρα⁹, παίουσιν αὐτὸν πεφεισμένως¹⁰, καὶ ἔξωθισι τοῖς πτεροῖς, καὶ ἐκβάλλουσι φυγάδα εἶναι¹¹. Ο δὲ οὐδὲ οὕτω πεπαίδευται¹². πέφυκε γάρ καὶ ὀργὸς καὶ λίχνος¹³, δύω κακώ¹⁴ ἔξω τοίνυν τῶν κηρίων ἑαυτὸν ἀποκρύπται¹⁵ εἴτα, δταν ἐπὶ τὰς νομὰς ἔξορμήσωσιν αἱ μελίτται, δδ¹⁶, ὥσαμενος¹⁷ ἔσω¹⁸, τὸ ἑαυτοῦ¹⁹ δρᾶ, ἐμφορούμενος¹⁸ καὶ κερατίων¹⁹ ἐκεῖνον τὸν θησαυρὸν τῶν μελιτῶν τὸν γλυκύν. Καὶ ἐκεῖναι, ἐκ τῆς νομῆς ὑποτρέψασι, δταν αὐτῷ περιτύχωσιν, ἐνταῦθα²⁰ μὲν τοι οὐκ ἔτι πεφεισμένως αὐτὸν παίουσιν, οὐδὲ δσον εἰς φυγὴν τρέψαι²¹, ἀλλ' εὑ μάλια τοῖς κέντροις²² βιαλώς ἐμπεσοῦσαι διαλοώσι²³ τὸν ληστήν²⁴ καὶ οὐ μεμπτήν ὑπομείνας τὴν πυρωρίαν²⁵, ὑπὲρ²⁶ τῆς γατριμαργίας καὶ ἀλδηραγίας τῇ φυγῇ εἶτισε²⁷. Μελισσούργοι λέγουσι ταῦτα, καὶ ἐμὲ πείθουσι.

Μελιτῶν δὲ ἡλικίαν διαγνοίη τις ἀν τὸν τρόπον τοῦτον²⁷. Αἱ μὲν αὐτοέτεις²⁸ σιλπαὶ τέ εἰσι, καὶ ἐοίκασιν ἐλαφῷ τὴν χροιάν²⁹ αἱ δὲ πρεσβύτεραι τραχεῖαι καὶ ἰδεῖν καὶ ἐψυσθαι³⁰ γίνονται, ῥυσται δὲ δρῶνται διὰ τὸ

¹¹³) Ἐπισπεύδων, βάζων, ἐνεργητ. ¹¹⁵) Δηλ. δσων ἀπολαμβάνουν ἔξ ἴσου ὅλοι οἱ ἀνθρωποι. ¹¹⁶) Λ. Σ. ἔγω. ¹¹⁷⁾ Κ. § 347, δ'. ¹¹⁸⁾ Τὸ τετυφωμένον, ἀντὶ τὸν τύφον ¹¹⁹⁾ Περιθέραιον, χαρχάλι. ¹²⁰⁾ Παρίστημι. Ἀπαντήσας στρεπτόν. ¹²¹⁾ Εἰς τὸν ὑπηρέτην τοῦ.

¹⁾ Μεταξὺ τῶν μελισσῶν. ²⁾ Εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας. ³⁾ Φωλεῖται τῶν μελισσῶν ἢ κηρύθρα. ⁴⁾ Διὰ νυκτός. ⁵⁾ Φοιτᾷ ἐπὶ τοῖς ἔργοις. ⁶⁾ Ἐννοήσασαι. ⁷⁾ Διότι εἰσὶν ἀπηθημέναι. ⁸⁾ Παραφυλάττεσαι. ⁹⁾ Κλέπτην. ¹⁰⁾ Φειδόμεναι αὐτοῦ, οὐχὶ οὕτως ὥστε νὰ τὸν φονεύσωσι. ¹¹⁾ "Ωστε εἶναι: ¹²⁾ Ἐδιδάγηθη, ἐσωφρονίσθη. ¹³⁾ Λαίμαργος. ¹⁴⁾ Οὔτος. ¹⁵⁾ Εαυτὸν ὕστε, εἰσελθών. ¹⁶⁾ Τοῦ σίμβουλου. ¹⁷⁾ Ἡργὸν, τὴν δουλείαν εου. ¹⁸⁾ Τὸ ἀμφοροῦμεν μὲ γενική, καθὼς ὅλα τὰ Ηληρωτικά. ¹⁹⁾ Λεηλατῶν.

²⁰⁾ Αντὶ τοῦ. ²¹⁾ "Οσον ἀρχεῖ ὧστε νὰ τὸν τρέψωσι. ²²⁾ Οἱ διδάσκαλοι, δὲν μένει ἀμφισσοί ὅτι, θέλουν προδιαθέτει τοὺς μελιτὰς περὶ τῶν σφιλμάτων, δσα ἡ ἄγνοια τῆς φυτοχεῖας ιστορίας ἔπειθε τοὺς παλαιοὺς συγγραφεῖς νὰ δέγωνται ὡς ἀληθείας, καθὼς καθὶ τὸ περὶ τῶν κέντρων τῆς μελισσῆς, τὰ ὄποια ὡς γνωστῶν, ἐναπολεῖπουσιν αὐταὶ συνήθωται εἰς τὴν πληγὴν, συναποθνήσκουσαι τῇ ἀποδολῇ αὐτῶν. ²³⁾ "Ισως γραπτέον: ἀν ἰδωσι, κτυπῶσι δυνατά. ²⁴⁾ Ὑπομείνας τιμωρίαν ήτις δὲν εἶναι μομφῆς ἀξία, δὲλλα δικαία. ²⁵⁾ Ἐξ αἰτίας. ²⁶⁾ Επλήρωσε, ἔγασε. ²⁷⁾ Κατά. ²⁸⁾ Τοῦ αὐτοῦ, τοῦ πρώτου χρέους. ²⁹⁾ Ονοματικά ἀπαρέμφατα: τοι τε δψει καὶ τῇ ἀφρ.

γῆρας· ἐμπειρότεραι δέ εἰσιν αὗται καὶ τεχνικώτεραι, πειδεύσαντος αὐτὰς τὴν ἐπὶ τῷ μέλιτι³⁰ σοφίαν τοῦ χρόνου. Ἐχουσι δὲ καὶ μαντικῶν³¹, ὅστε καὶ ὑετῶν καὶ κρύους ἐπιδημίαν προμαθεῖν³². καὶ δταν τούτων τὸ ἔτερον, ἢ καὶ ἀμφότερα ἔσεσθαι συμβάλωσιν, οὐκ ἐπὶ μήκιστου³³ ἔκτενουσι τὴν πτησίαν ἐκ τῆς νομῆς, ἀλλὰ περιποτῶνται³⁴ τοῖς σμήνεσι, καὶ οἵονει περιθυροῦσιν³⁵. Ἐκ δη τούτων οἱ μελιτουργοὶ οἰωνισάμενοι³⁶, προλέγουσι τοὺς γεωργοῖς τὴν μέλλουσαν ἐπιδημίαν³⁷ τοῦ χειμῶνος. Δεδοκασι δὲ ἄρα οὐ τοσοῦτον τὸ κρύος αἱ μέλιτται, δσον τὸν δμέρον τὸν πολὺν καὶ τὸν γιφετόν. Ἔναντίαι³⁸ δὲ πολλάκις τοῦ πνεύματος³⁹ πέτονται, καὶ βραχεῖαν λίθον ἐν τοῖς ποσὶ κομίζουσι, καὶ τοσαύτην δσην εὔφορον αὐταῖς πετομέναις εἶναι⁴⁰ καὶ τρόπον τινὰ τοῦτο ἔρμα⁴¹ ἔσταταις επιτεχνῶνται⁴² πρὸς τὸν ἐμπίπτοντα ἄκεμον.

"Ωκιζοί⁴³ εἰσιν ἵππων οἱ Διευκοί⁴⁴, καμάτου δὲ δῆτι αἰσθονται οὐδέν λεπτοὶ δέ, καὶ οὐκ εὔστριχοι ἐπιτήδειοι γε μὴν καὶ φέρειν δλιγωρίαν δεσπότου⁴⁵ εἰσίν. οὔτε⁴⁶ γοῦν αὐτοῖς κομιδὴν⁴⁷ προσφέρουσιν οἱ δεσπόται, οὐ καταψύντες καμόντας, οὐκάλινδήθραν⁴⁸ ἐργασάμενοι, οὐχόπλαςέκκαθαιρούντες, οὐ κόμας κτενίζοντες, οὐ χάιτας ὑποπλέκοντες, οὐ λούοντες καμόντας· ἀλλ' ἄμα τε διήνυσαν⁴⁹ τὸν προκείμενον δρόμον, καὶ ἀποβάντες νέμεσθαι ἐώσι. Καὶ λεπτοὶ μὲν καὶ αὐχμώδεις οἱ Λίθιες, ἐπὶ τοιούτων δὲ καὶ ἵππων ὁγοῦνται. Σοθροὶ δὲ Μῆδοι καὶ ἄδροι, καὶ μέντοι καὶ οἱ ἐκείνων τοιοῦτοι ἵπποι⁵⁰. φαίης ἄντι αὐτοὺς τρυφῆν σὺν τοῖς δεσπόταις, καὶ τῷ μεγέθει τοῦ σώματος καὶ τῷ κάλλει· ἥδη δὲ καὶ τῇ χλιδῇ, καὶ τῇ θεραπείᾳ τῇ ἔξωθεν, καὶ τῇ θρύψει ἐσίκαστιν αἰσθανομένους μεγέθους τε τοῦ σφετέρου καὶ κάλλους, καὶ ὅτι χλιδῶσι⁵¹ τῷ κόσμῳ. Ταῦτά τοις καὶ περὶ τῶν κυνῶν ἔπειτε νοεῖν μοι⁵². Κύων Κρῆσσα⁵³ κούφη, καὶ ἀλτεκή, καὶ ὀρειβατίαις⁵⁴ σύντροφος· καὶ μέν τοι καὶ αὐτοὶ Κρῆτες τοιούτους αὐτοὺς παραδεικνῦσι⁵⁵, καὶ ἄδει ἡ φήμη⁵⁶. Θυμικώτατος⁵⁷ δὲ κυνῶν Μολοσσός⁵⁸, ἐπειλ θυμωδέστατοι καὶ οἱ ἄνδρες⁵⁹. Ἀνήρ δὲ Καρμάνιος⁶⁰ καὶ κύων ἀμφότερα⁶¹ ἀγριώτατα καὶ μειλιχθῆναι ἀτεγκτα⁶² φύσιν.

³⁰⁾ Περὶ τοῦ μέλιτος. ³¹⁾ Εἶναι δὲ καὶ μαντικαῖ. ³²⁾ Ἀπαρέμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ὃστες ὃστες νὰ προγνωρίζωσι. ³³⁾ Πολλὰ μακράν, δὲν μακρύνονται πολὺ. ³⁴⁾ Ποιητικώτερον ἀντὶ Πειρίπτανται. Προτιμῷ δὲ συνήθεις τὰ τοιαῦτα δ συγγραφεῖν οὔτος. ³⁵⁾ "Ἄλλοις περὶ αὐθίους σ. τ. ³⁶⁾ Προβλέψατες, ἐννοήσαντες; ³⁷⁾ Ἀφίεν. ³⁸⁾ Ἀπέναντι.

³⁹⁾ Τοῦ ἀνέμου. ⁴⁰⁾ Τοσαῦτην δέην νὰ ἦναι εὔκολος εἰς τὸ φέρεσθαι· δέτην πετομένων. ⁴¹⁾ Ως τὸ ἔρμα (τὴν σαροῦραν) τοῦ πλοίου. ⁴²⁾ Τὸ τέγγασμα τοῦτο μεταχειρίζονται. ⁴³⁾ Ταχύτατοι. ⁴⁴⁾ Οἱ τῆς Λιθίες, τῆς Ἀφρικῆς. ⁴⁵⁾ Νὰ μὴ βλάπτωνται δταν ἀμειλῶνται ὑπὸ τοῦ δεσπότου. ⁴⁶⁾ Τὸ Οὔτε ἀνανταπόδοτον. ⁴⁷⁾ Ἐπιμέλειαν.

⁴⁸⁾ Ἐν ὅλοις: Οὐ καλεῖνδηθραν αντὶ ὅπερ ταῦτο. ⁴⁹⁾ Ἄμα διήνυσαν ἔωσιν, δινεὶς μια διανύσαντες ἔωσι. ⁵⁰⁾ Καὶ οἱ ἐκείνων ἱπποὶ τοιούτοι εἰσι. ⁵¹⁾ Ἡθελος εἰπεῖ.

⁵²⁾ Κομπάζουσι διτὸς τὴν κόσμησιν. ⁵³⁾ Τὰ αὐτὰ διηγεῖται καὶ δ σφῆς Φυσικὸς Γάλλος Buffon περὶ τῶν Κυνῶν. ⁵⁴⁾ Κρητική. ⁵⁵⁾ Εἰς δρεινοὺς περιπάτους. ⁵⁶⁾ Δεικνύουσιν ἔστιν δύντας τοιούτους.

⁵⁷⁾ Αδει ἡ φήμη αὐτοῖς εἶναι τοιούτους. ⁵⁸⁾ Διάν θυμοειδῆς.

⁵⁹⁾ Κύων τῆς ἐν Ἰπειώ φ Μολοσσίας, μανδρόσκυλος. ⁶⁰⁾ Οἱ κάτοικοι τῆς Μολοσσίας.

⁶¹⁾ Καρμνία ἡ τον ἐπαργία τῆς Περσίας. ⁶²⁾ Ἀντὶ ἡμ φ τεροι κτλ. θωκερ οὐν καὶ φέρεται ἐν τῷ κοινῷ κώδηχι. ⁶³⁾ Ακαμπτοι εἰς τὸ νὰ ἡμερωθῶσιν.

Κακοηθέσατον δὲ ἄρα τῶν ζώων ὁ Ημίηρος ἦν⁶⁹, καὶ ἔτε πλέον ἐν οἷς πειρᾶται μιμεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. Αὐτίκα γοῦν ἰδὼν ἐξ ἀπόπτου⁷⁰ τροφὸν λούσουσαν παιδίον ἐν σκάφῃ, καὶ πρῶτον μὲν ἀπολύσουσαν τὰ σπάργανα, εἶτα δὲ ἐκ τοῦ λουτροῦ⁷¹ κατειλοῦσαν⁷² αὐτὸν, παραφυλάξας ἔνθα⁷³ ἀνέπομπε τὸ βρέφος, ὡς εἰδεν ἐρημίαν, εἰσέθηρε⁷⁴ διά τινας ἀνεψιγμένης θυρῆος, ἐξ οὗ⁷⁵ καὶ πάντα σύνοπτα ἦν καὶ ἄρας ἐκ τῆς εὐνῆς τὸ παιδίον, καὶ γυμνώσας ὡς ἔτυχεν ἰδὼν, καὶ κομίσας εἰς μέσον τὴν σκάφην, ζέον ὕδωρ (καὶ γὰρ ἦν ἐπί τινων ἀνθράκων θερμαινόμενον) τοῦ δυσυχοῦς παιδίου κατέχεε⁷⁶, καὶ μέν τοι καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν οἰκτιστα.

Ἐν τῷ γνωρίζει τοῦ συβότου τὴν φωνὴν, καὶ ὑπακούει καλοῦντος⁷⁷, καὶ ἦ πλανηθεῖσα πλησίον⁷⁸ δὲ τούτου τὸ μαρτύριον. Τῇ γῇ τῇ Τυρρήνῳ⁷⁹ κακοῦσι γοι ναῦν λήστειραν προσέσχον⁸⁰, καὶ προσελύόντες αὐλίφ⁸¹ περιτυγχάνουσι, καὶ ἦν συβοτῶν τὸ αὐλίον, καὶ εἴχεν ὅς πολλάς ταύτας οὖν συλλαβόντες εἰς τὴν ναῦν ἐνέβαλον, καὶ ἀπολύσαντες τὰ πείσματα⁸² εἴχοντο τοῦ πλοῦ⁸³. Οἱ τοίνυν συβόται, παρόντων μὲν τῶν ληστῶν, ἵστησον, ἐπειδὲ ἔτυχον τῆς γῆς ἀποσαλεύσαντες⁸⁴, διὸν τε γέγονε βοσκας⁸⁵, ἐνταῦθα τοι τὰς ὅς τῇ συνήθει βοῆ ὀπίσω καὶ παρὰ σφᾶς ἀπεκλιούν οἱ συβόται. Αἱ δὲ ὡς ἥκουσαν, ἐπὶ θάτερα⁸⁶ τοῦ πλοίου ἐστὰς συνώσασαι, ἀνέτρεψαν αὐτό. Καὶ οἱ μὲν κακοῦργοι παραχρῆμα διεφίάρησαν, αἱ δὲ ὅς παρὰ τοὺς ἐστῶν δεσπότας ἀπενήξαντο⁸⁷.

Ο δὲ ναυτήλος πολύπους μέν ἔστι καὶ αὐτὸς, καὶ κόγχην⁸⁸ μίαν ἔχει. Ἀναπλεῖ μὲν οὖν ἐκ τῆς θαλάττης τὴν κόγχην ἐκτρέψας περὶ τὰ κάτω, ἵνα μὴ τῆς ἀλμης⁸⁹ ἀρύσσηται, καὶ ὠθήσῃ⁹⁰ αὐθίς αὐτὸν γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῖς κύμασιν, διταν μὲν ἡ γαλήνη καὶ εἰρήνη πνευμάτων, σρέψει τὴν κόγχην ὑπτίαν, ἡ δὲ ἐπιπλεῖ δίκην πορθμίδος⁹¹ καὶ παρεῖ⁹² δύνω πλεκτάνας⁹³ ἐντεῦθεν τε καὶ ἔκειθεν, καὶ ὑποκινῶν ἡσυχῆ, ἐρέττει τε καὶ προωθεῖ τὴν συμφυῆ⁹⁴ ναῦν εἰ δὲ εἴη πνεῦμα⁹⁵, τοὺς ἐρετμοὺς μὲν τοὺς τέως⁹⁶ προτείνας μακροτέρους, οἴακας ἐργάζεται⁹⁷, ἄλλας δὲ ἀνατείνας πλεκτάνας, ὃν μέσος χιτών ἔστι λεπτότατος, τοῦτον διαστήσας, ἵσιον αὐτὸν ἀποφαίνεται. Πλεῖ μὲν δὴ τὸν τρόπον τοῦτον ἀδεῆς ὄντος ἐὰν μέν τοι φοβηθῇ τι τῶν ἀδροτέρων⁹⁸, βιθίσας τὴν κόγχην ἐπλήρωσε⁹⁹, καὶ κατώλισθεν ἐκ τοῦ βά-

⁶⁹⁾ Αντὶ Ἐστίν. ⁷⁰⁾ Απὸ ὑψηλὸν μέρος. ⁷¹⁾ Μετὰ τὸ λουτρόν. ⁷²⁾ Τειλίσσασαν.

⁷⁰⁾ Τὸν τόπον ἔνθα. ⁷¹⁾ Εἰσθρόστκω. ⁷²⁾ Αὐτῷ. ⁷³⁾ Ἐχει κατά, ἐπὶ τοῦ δυστυχοῦς.

⁷⁴⁾ Τὰ αἰσθήσας σημαντικὰ μετὰ γενικῆς, ⁷⁵⁾ Πρόχειρον, τὸ ἔξηρα. ⁷⁶⁾ Ἐπαρχίας τῆς Ἰταλίας. ⁷⁷⁾ Ἐπλησίασαν, προσώρμησαν. ⁷⁸⁾ Μάνδρα. ⁷⁹⁾ Σχοινία, παλαμάρια.

⁷⁸⁾ Ήρχισαν νὰ πλέωσι. ⁸⁰⁾ Μακρυνθέντες. ⁸¹⁾ Στίχος ἐκ τοῦ Ομήρου Όδυσ. E, 400

⁸²⁾ Οσον ἀκούεται τις φωνάξεις γεγωνυῖα, δυνατῆ τῇ φωνῇ. ⁸³⁾ Μέρη, πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν. ⁸⁴⁾ Εκολύμβησαν καὶ ἐξηλύσον. ⁸⁵⁾ Καύκαλον. ⁸⁶⁾ Τοῦ θαλασσίσιος ὕδατος.

⁸⁵⁾ Πρὸς τὰ κάτω. ⁸⁶⁾ Ως πορθμίς. ⁸⁷⁾ Αφεῖς, ἔχαγαγών. ⁸⁸⁾ Πλοκάμους.

⁸⁹⁾ Εαυτῷ συμφυῆ, κολλημένην εἰς αὐτόν. ⁹⁰⁾ Σφοδρὸς ἄνεμος. ⁹¹⁾ Τοὺς ἔως τότε χρησιμεύοντας αὐτῷ ὡς. ⁹²⁾ Τοὺς μεταχειρίζεται ὡς οἴακας. ⁹³⁾ Ζώων. ⁹⁴⁾ Τὴν πλη-

ρους, καὶ ἐαυτὸν ἀφανίσας⁹⁵, τὸν ἐγχήρον ἀπέδραψείται ἐν εἰρήνῃ γενόμενος⁹⁶, ἀνέθηρε τε καὶ πλεις πάλιν· καὶ ἐκ τούτων⁹⁷ σχέει τὸ ὄνομα.

Ἐκβάλλει δὲ ὁ Ἰσραῖς⁹⁸ εἰς τὸν Εὔξεινον⁹⁹. Γίνονται δὲ ἐνταῦθα ἰχθύων γένη διάφορα, μύλλοι τε καὶ ἀντακαῖοι, καὶ κυπρῖνοι μέλανες οὗτοι, πέροι καὶ τε ἐπὶ τούτοις, καὶ ἔιραι¹⁰⁰ πρέπουσι δὲ τῷ ὄνόματι οἱ ἰχθύες οἵδε¹⁰¹, καὶ τὸ μαρτύριον¹⁰². τὸ μὲν ἄλλο πᾶν σῶμα ἀπαλοὶ τ' εἰσι, καὶ ἀλυποι προσαπτόμενό¹⁰³ καὶ ὀδόντες οἱ οὐ πάντη σκολιοί, οὐδὲ ἀπηνεῖς ἴδειν οὐκ ἄκανθα ἐπὶ τῷ νώτῳ ὅρθῃ ως; τῶν δειλφίνων ἐκπέφυκεν, οὐ κατὰ τὸ οὐραῖον¹⁰⁴. ὃ δέ ἐστι θαῦμα καὶ ἀκούσαντι καὶ ἴδοντι, ὑπ' αὐτὴν τὴν ῥῆσιν, ἐξ ἡς καὶ ἀναπνεῖ, καὶ τὸ ρεῦμα¹⁰⁵ αὐτῷ διαρρέει εἰς τὰ βράγχια καὶ ἐκπίπτει, εἰς ὃδὲ οἱ προήκει ἡ γένους, καὶ εὐθεῖα ἐστι, καὶ αὐξάνεται κατ' ὅλιγον εἰς μηκός τε καὶ πάχος¹⁰⁶ καὶ κητουμένων¹⁰⁷ τῷ ἰχθύϊ συνεπείγεται¹⁰⁸ καὶ ἐκείνη, καὶ ἔοικε τρίχους ἐμβόλῳ. Καὶ δι' ἀπολαύσας¹⁰⁹ ἐμπίπτων ὁ ἔιραις ἰχθύσι, καὶ ἀποκτείνας, εἴται θοινάται, καὶ ἀμύνεται δὲ τῷ αὐτῷ τὰ μέγιστα τῶν κητῶν¹¹⁰ καὶ ἀγάλκευτόν γε τοῦτο τὸ ὄπλον προσπέφυκεν οἱ, καὶ τέληκται¹¹¹ φύσει. Οὐκοῦν οὖτε οἱ ἔιραις εἰς μέγεθος προρχοντες ἔρχονται καὶ νεώς ἀντίον. Καὶ νεανιεύονται¹¹² γέ τινες λέγοντες¹¹³ γαύνη Βιθυνία¹¹⁴ ἴδειν ἀνασπωμένην, ἵνα αὐτῇ¹¹⁵ πονήσασα¹¹⁶ ὑπὸ γήρας ἡ τρόπις τύχη τῆς δεούσης κομιδῆς¹¹⁷ οὐκοῦν προστὴλωμένην θεάσασθαι τὴν τοῦ ἔιραιος κεφαλὴν, αὐτοῦ τοῦ θηρός ἐμπήξαντος μὲν τῷ σκάρει τὴν αἰχμὴν τὴν συμφυῆν, ἀποσπάσαι τε αὐτὸν πειρωμένου, ὑπὸ τῆς ἡώμης τῆς πολλῆς, ἀποσχισθῆναι μὲν ἀπὸ τοῦ τένοντος τὸ καν σῶμα, τὴν δὲ ἀπομεῖναι¹¹⁸ πεπηγμένην, ως ἐνέπεσεν ἐξ ἀρχῆς. Θηρᾶται δὲ οὗτος ἄρα καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῷ Ἰστρῷ, χαίρει δὲ καὶ πικρῷ θάσιτι καὶ γλυκεῖ ρεύματι.

Πινοκέρωτος εἶδος¹¹⁹ γράφειν τρισέωλόν¹²⁰ ἐστιν· ἵσασι γάρ καὶ Ἐλλήνων πυλαῖς καὶ Ῥωμαίων οἱ τελεαμένοι· τὰ δὲ ἵλια αὐτοῦ κατὰ τὸν βίον εἰπεῖν οὐ χεῖρόν¹²¹ ἐστιν. Ἐπ' ἄκρας τῆς ῥινὸς τὸ κέρας φέρει, ἐνθεν τοι¹²² κέκληται καὶ ἐστι μὲν ὀξύτατον ἐπ' ἄκρου, σιδῆρῳ δὲ τὸ καρτερόδον¹²³ αὐτοῦ προσείκασται. Ταῖς πέτραις γε μήνιν αὐτὸν παρατίθων, εἴ-

⁹⁵) Ἀφανῆ καταστῆσας, γενόμενος ἀφαντος. ⁹⁶) Ἀφ' οὐδὲν ἡσυχάσῃ πάλιν. ⁹⁷⁾ Τῶν ἔργων, τῶν πράξεων αὐτοῦ. ⁹⁸⁾ Ο Δούναβις. ⁹⁹⁾ Πόντον. ¹⁰⁰⁾ Οἱ ἔιραις· ταῖριάζει. ¹⁰¹⁾ Τούτου ἐστὶ τὸ ἐξήνη. ¹⁰²⁾ Δὲν βλάπτουν ἐκείνον ὅστις τοὺς ἐγγίζει.

¹⁰³⁾ Ἐκπέφυκεν οἱ ἄκανθα. ¹⁰⁴⁾ Τοῦ θαλασσίου ὄχατος. ¹⁰⁵⁾ Ἐν ὅσῳ αὐξάνει, κητος γινόμενος. ¹⁰⁶⁾ Συναυξάνει, συμπροσθένει εἰς μέγεθος. ¹⁰⁷⁾ Ὄταν δὲν ἔχῃ τροφήν.

¹⁰⁸⁾ Εἶναι ἡχοντιμένον. ¹⁰⁹⁾ Τερατολογοῦσι. ¹¹⁰⁾ Δὲν εἶναι διόλεις νεανίευμα τὸ περὶ ἔιραιον διήγημα· διότι σώζεται εἰς ἐν τῶν Εὐρωπαϊκῶν μουσείων σανὶς πλοίου γονθρότατη, διεληλαμένον ἔχουσα τὸ τοῦ ἔιραιον τούτο ἐμβόλον, θάυμα τῷ δόντι ἰδεύθαι.

¹¹¹⁾ Ἐκ Βιθυνίας, ἐπαργίας τῆς Μικρᾶς Λαίας παρὰ τὴν Προποντίδα. ¹¹²⁾ Δοτική περιποιητική διὰ τὸ ἐπακολούθουν Κομιδῆς. ¹¹³⁾ Κακοπαθεύοντα. ¹¹⁴⁾ Απαράλλακτον τὸ Ἀπομένων ως καὶ παρ' ἡμῖν¹¹⁵ χωρίως ἐπρεπε νὰ ἦναι (καὶ ίσως ἡτον) Ἐναπομεῖναι. ¹¹⁵⁾ Μορφήν. ¹¹⁶⁾ Παμπάλαιον. ¹¹⁷⁾ Οὐ καχόν. ¹¹⁸⁾ Δοτική περιποιητική, ως εἰ διλεγεν. ¹¹⁹⁾ Δι' ἑρωτάς νὰ μάθῃς. ¹²⁰⁾ Τὰ Ισηνικάτερον αὐτοῦ μέρος.

τα ἐπιθήσεται¹²⁰ ἐλέφαντι όμόστε ἴών¹²¹ τὰ δὲ ἄλλα¹²² οὐκ ὡς ἀξιόμαχος¹²³, διά τε τὸ ἔκεινον ὑψος, καὶ τὴν ῥώμην τὴν τοῦ θηρός τὴν τοσαύτην, ὑπεισιν αὐτοῦ τὰ σκέλη¹²⁴, καὶ τὴν νηὸν ὑποτέμνει τε καὶ ὑποσχίζει τῷ κέρατι· ὃ δὲ οὐ μετὰ μικρὸν ἔκρουέντος οἱ τοῦ αἴματος κατολισθαινεῖ. Μάχη δὲ ῥινοκέρωτος πρὸς ἐλέφαντα ὑπέρ τῆς νομῆς ἔστι, καὶ πολλοῖς ἐλέφασιν ἔντυχεν ἔστι¹²⁵ τελεωῶσι τοῦτον τὸν τρόπον. Ἀν δὲ μὴ φθάσῃ ὁ ῥινόκερως δράσας τοῦτο, ἀλλὰ ὑποτοσέχων πιὼς ὑποπεσόντος πιεσθῆ¹²⁶, περιβαλόμενος τὴν προδοσκίδα¹²⁷, καὶ κατέχει, καὶ πρὸς ἕαυτὸν ἔλκει, καὶ ἐμπίπτων τοῖς κέρασι¹²⁸ κατακόπτει ὡς πελέκεστιν. Εἰ γάρ καὶ φορίνη¹²⁹ ὁ ῥινόκερως ἔχει στερεὰν καὶ δυσδιακότιστον¹³⁰, ἀλλ’ ἡ βία του ἐμπίπτοντος μάλα καρτερά.

Ορέωδειν ὁ ἐλέφας κεράστην κριὸν καὶ χοίρου βοήν. Οὗτοι, φασι, καὶ Ῥωμαῖοι τοὺς σὺν Πύρρῳ τῷ Ἡπειρώτῃ¹³¹ ετείψαντο ἐλέφατας, καὶ ἡ νίκη σὺν τοῖς Ῥωμαίοις λαμπρῶς ἐγένετο¹³². — Τῷ ἐλέφαντι ὁ μυκτήρ ἔστι μαχρὸς καὶ ἰσχυρὸς, καὶ χρήται αὐτῷ ὅστε περ χειρὶ λαιβάνει γάρ τούτῳ, καὶ εἰς τὸ στόμα προσφέρεται τὴν τροφὴν, καὶ τὴν ὑγρὰν καὶ τὴν ἔηράν, μόνον τῶν ζώων. — Οἱ ἐλέφαντες μάχονται σφοδρῶς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τύπτουσι τοῖς ὀδοῦσι σφᾶς αὐτούς· ὃ δὲ ἡ ττῆθεις δουλοῦται, καὶ οὐκ ὑπομένει τὴν τοῦ νικήτα τος φωνήν. Διαφέρουσι δὲ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ οἱ ἐλέφαντες θαυμαστὸν δύον¹³³. — Οἱ ἐλέφαντες ζῶσιν ἔτη πλείω τῶν διακοσίων. Τῶν δὲ Λιβυκῶν οἱ Ἰνδικοὶ μείον οὐς τέ εἰσι καὶ ῥωμαλεώτεροι. Ταῖς γοῦν προδοσκίσιν ἐπάλξεις καθαιροῦσι, καὶ δένδρα ἀνασπῶσι πρόρριζα, διανιστάμενοι εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας. Τοσούτον δέ εἰσιν εὐτιθάσσευτοι καὶ θυμόσοφοι, ὅστε καὶ λιθά εἰν ἐπὶ σκοπὸν μανθάνουσι, καὶ δπλοὶς χρῆσθαι, καὶ νεῖν¹³⁴. — Η θηρα τῶν ἐλεφάντων τοιάδε ἔστιν ἀναβάντες ἐπὶ τινας τῶν τιθασῶν καὶ ἀνδρειῶν διώκουσι, καὶ ὅταν καταλάβωσι, τύπτειν προστάττουσι τούτοις ἔως ἂν ἐκλύσωσι. Τότε δὲ ὁ ἐλέφαντιστής ἐπιπηδήσας κατευθύνει τῷ δρεπανῷ ταχέως δὲ μετὰ ταῦτα τιθασσεύεται καὶ πειθαρχεῖ. Ἐπιθενκότος¹³⁵ μὲν οὖν τοῦ ἐλεφαντιστοῦ ἀπαντες προφεῖς εἰσιν· ὅταν δὲ ἀποβῇ, οἱ μὲν, οἱ δὲ οὐδὲν ἀλλὰ τῶν ἐαγριουμένων τὰ πρόσθια σκέλη δεσμεύουσι σειραῖς, ήν' ἡσυχάζωσιν.

¹²⁰⁾ Ἡμπορεῖ νῦν ἐφορμήσῃ. ¹²¹⁾ Ὁμηρικὴ φράσις. Συμπλακεῖς μετ' αὐτοῦ.

¹²²⁾ Κατὰ τὰ δέλλα. ¹²³⁾ Κατὰ τοῦ ἐλέφαντος. ¹²⁴⁾ Εἰσχωρεῖ ὑπὸ τὰ σκέλη του.

¹²⁵⁾ Δύναται ν' ἀπαντήσῃ τις, ἀπαντωντει πολλοί. ¹²⁶⁾ Ὅποτρέγων αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἐλέφαντας, πιεσθῆ ὑπ' αὐτοῦ ὑποπεσοντος, ζωες ἐπιπεσοντος. ¹²⁷⁾ Ὁ ἐλέφας.

¹²⁸⁾ Καταγρητικῶς, διότι κυρίως εἶναι δόδοντες, ἀν καὶ γρηγορεούσιν αντὶ κεράτων.

¹²⁹⁾ Δέρμα, τομάριον. ¹³⁰⁾ Δι' ἡς δυσκολῶς διέργεται τὸ ἀκοντίον. ¹³¹⁾ Ὁντας.

¹³²⁾ Αἰλ. ¹³³⁾ Αριστ. ¹³⁴⁾ Στράβ. ¹³⁵⁾ Ἐπιθεινώ.

Π'. ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ.

Ο Λουκιανὸς ἔγεννήθη ἐκ πενιγρᾶς οἰκογενεῖας εἰς Σαμόσατα, πόλιν τῆς Συρίας, ήν δεύτερον αἰώνα μ. Χ. Ο Μάρκος Αὐρήλιος τὸν ἀνέδεικε περὶ τὰ ἔσχατα τοῦ βίου του Τοπάρχην τῆς Αἴγυπτου. "Ἐγράψε συγγράμματα πάμπολλα, ἐν οἷς ἀναπτύσσει μεγίστην καὶ πνεύματος ποικιλίαν καὶ μαθήσεως ἔκτασιν. Τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ἐν εἶδει διαλόγων, τὰ δὲ ἐν εἶδει πραγματειῶν, καὶ πάντα ἐμφαίνουσι μετ' ἀκμήτου εὐφύειαν, καὶ ἀττικοῦ ἀλατοῦ, εἰς τοσοῦτον βαθυμὸν παρ' ὅλιγοις τῶν ἀρχαίων εὑρισκομένου, τὴν τῆθικὴν κατάστασιν τῆς συγγράφου του κοινωνίας. Σύρος αὐτὸς, ἔγραψε τὴν 'Ελληνικὴν μετὰ χάριτος επανίς καὶ ἐν Ἀθήναις,

ΕΚ ΤΩΝ ΝΕΚΡΙΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ.

Εἰς τοὺς νεκρικοὺς τούτους διαλόγους ὑποτίθενται σινομιλεῖσθαις νέκροι εἰς τὸν φίδην καὶ συνήθως σατυρίζοντες τοὺς ζῶντας. Εἰσὶ δὲ οὗτοι τριάκοντα ἑπτά τὸν ἀριθμόν.

Α'. ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ¹ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ².

ΔΙΟΓ. Ω Πολύδευκες, ἐντέλλομαι σοι, ἐπειδὴν τάχστα³ ἀνέλθης (σὸν γάρ ἐσίν⁴, οἶκαι, τὸ ἀναβιῶνται αὔτον), ἦν που τῆς Μένιππον τὸν Κύνα⁵ (εὔροις δ' ἄγ⁶ αὐτὸν, ἐν Κορίνθῳ κατὰ τὸ Καράνειον⁷, η ἐν Λυκείῳ⁸ τῶν ἐι-ζόντων πρὸς ἀλλήλους φιλοσόφων καταγελῶντα), εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν, ὅτι σοι, ὡ Μένιππε, κελεύει ὁ Διογένης, εἴ σοι ἵκανως τὰ ὑπὲρ γῆς καταγε-γέλασαι⁹, ἥκειν ἐνθάδε πολὺπλέον ἐπιγελασόμενον¹⁰. ἔκει μὲν γάρ ἐν ἀμφιβόλῳ¹¹ σοι ἔτι ὁ γέλως ἦν καὶ πολὺ το¹², Τίς γάρ ὅλως οὖθε τὰ μετὰ τὸν βίον; ἐνταῦθα ὃντας οὐ παύσῃ βεβαίως γεῖων, καθάπερ ἐγώ νῦν¹³ καὶ μάλιστα ἐπειδὴν δῆθε; τοὺς πλουσίους, καὶ σατράπας, καὶ τυράννους, οὕτω ταπεινοὺς; καὶ ἀσήμους; ἐκ μόνης οἰμωγῆς διαγιγνωσκομένους¹⁴ καὶ ὅτι μαλιθαῖοι καὶ ἀγενεῖς εἰσι, μεμνημένοι τῶν ἄνω. Ταῦτα λέγε αὐτῷ, καὶ προσέτι, ἐμπλητάμενον τὴν πήρα¹⁵ ἥκειν θέρμων τε πολλῶν, καὶ εἴπου εὔροι¹⁶ ἐν τῇ τριόδῳ 'Ἐκάτης δεῖπνον κείμενον η ὡδὸν ἐκ καθαρίστου'¹⁷,

¹⁾ Διογένης δέ ἐπικαλούμενος Κύνων η φιλόσοφος κυνικὸς, διότι ἐπρέσβευεν διτὶ ἡ εὐτυ-χία συνίσταται εἰς τὴν περιφρόνησιν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, καὶ ἐπομένως ἐξη βίον πε-νιχρότατον, περιφρέρομένος ἀνυπόδητος καὶ ἡμίγυμνος, κατοικῶν εἰς πίθον, η ζῶν ἀπὸ ἔλένη· ἥκμαζεν ἐπὶ 'Ἀλεξάνδρου καὶ κατήγετο ἀπὸ τὴν Σινώπην πόλιν τοῦ Πόντου.

²⁾ Οι Διόσκοροι Κάστος καὶ Πολυδέυκης, ησαν υἱοὶ τοῦ Διόδη καὶ τῆς Δήμας. Ο δέ Πολυδέυκης, τυχὸν τῆς ἀθανασίας, παρεκάλεσε τὸν Δία νὰ διασείμῃ αὐτὸν μὲ τὸν ἀ-θελφὸν του, η οὕτως ἀπεφασίσθη, ἔκτειρος αὐτῶν ἐναλλήλος νὰ ζητῶνται μίαν ἡμέραν νὰ φένει εἰς τὸν φίδην. ³⁾ Αντί: τάχιστα ἐπειδὴν, εὐθὺς ὅπου. ⁴⁾ Εἰς σὲ ἀνήκει, ἀράδα σου εἶναι. ⁵⁾ Αλλος Κυνικὸς φιλόσοφος ἐκ Φαινίκης, μαθητὴς τοῦ Διογένες, σατυρικὸς ποιητής. ⁶⁾ Δύνασαι νὰ τὸν εύρῃς. ⁷⁾ Περίπατος κυπαρισσόφυτος εἰς Κόρινθον.

⁸⁾ Γυμνάσιον εἰς Ἀθήνας, παρὰ τὰς δύχθες τοῦ Πατεσσοῦ. ⁹⁾ Αν τὰ ὑπὲρ γῆς κατεγε-λάσθησαν ὑπὸ σοῦ Κ. § 365. κατεγέλασας τὰ... ¹⁰⁾ Μετοχὴ ταῖκήν. Κ. § 532, c.

¹¹⁾ Αντί: ἀμφιβόλος. ¹²⁾ Καὶ πολὺ ἦν σοι τὸ, δῆλον, καὶ πολὺ ἐλέγετο τὸ ἐξηγη-

¹³⁾ Οι Κυνικοὶ ἔφερον ἐπὶ τῶν ὅμων πήραν, ἡτις περιείχε τὰς ζωτορφίας των.

¹⁴⁾ Κ. § 404, γ. ¹⁵⁾ Τὴν τριάκοστὴν ἔκστοτον μηνὸς ἔξεθετον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὰς φρίδας εὐγέ, κρομμύδια, ἀρτεσοκας χοιρες ὡς θυσίαν εἰς τὴν χθονίαν θεῶν 'Ἐκάτηη, η

τι τοιοῦτο. — ΠΟΛ. Ἀλλ' ἀπαγγελῶ ταῦτα, ὡς Διόγενες¹⁸ ὅπως δὲ εἰδῶ¹⁹ μάλιστα, ὅποιός τις ἔστι τὴν ὄψιν; — ΔΙΟΓ. Γέρων, φαλακρός, τριβώνιον ἔχων πολύθυρον²⁰, ἀπαγτή ἀνέμφ ἀναπεπταμένον, καὶ ταῖς ἐπιπτυχαῖς²¹ τῶν ῥακίων ποικίλον²² γελῆ²³ δὲ φέτη, καὶ τὰ πολλὰ²⁴ τοὺς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους ἐπισκώπτει. — ΠΟΛ. Ράδιον εύρειν ἀπὸ γε τούτων²⁵. — ΔΙΟΓ. Βούλει καὶ πρὸς αὐτοὺς ἑκείνους ἐντελῶματ²⁶ τι τοὺς φιλοσόφους; — ΠΟΛ. Λέγε· οὐ βαρὺ γάρ οὐδὲ τοῦτο — ΔΙΟΓ. Τὸ μὲν δόλον, παύσασθαι αὐτοῖς παρεγγύα ληροῦσι²⁷, καὶ περὶ τῶν δόλων ἐρίζουσι, καὶ κέρατα φύουσιν ἀλλήλοις²⁸, καὶ κροκοδεῖλούς ποιοῦσι²⁹, καὶ τοιαῦτα ἀπορα ἐρωτᾶν διδάσκουσι τὸν νοῦν³⁰. — ΠΟΛ. Ἀλλ' ἐμὲ ἀμαθῆ καὶ ἀπαλδευτον εἰναι φῆσουσι, κατηγοροῦντα τῆς σοφίας αὐτῶν. — ΔΙΟΓ. Σὺ δὲ οἱρώζειν³¹ κύτοις παρ' ἐμοῦ λέγε. — ΠΟΛ. Καὶ ταῦτα, ὡς Διόγενες, ἀπαγγελῶ. — ΔΙΟΓ. Τοῖς πλουσίοις δὲ, ὡς φίλατον Πολυδεύκιον, ἀπάγγελλε ταῦτα παρ' ἡμῖν. Τί, ὡς μάταιοι, τὸν χρυσὸν φυλάττετε; τί δὲ τιμωρεῖσθε³² ἔαυτοὺς ἰογύζομενοι τοὺς τόκους, καὶ τάλαντα ἐπὶ ταλάντοις³³ συντιθέντες, οὓς γρὴ ἔνα ὀδόλον³⁴ ἔχοντας ἡκείνι μετ' ὀλίγον; — ΠΟΛ. Εἰρήσται καὶ ταῦτα πρὸς ἑκείνους; — ΔΙΟΓ. Ἀλλὰ καὶ τοῖς καλοῖς γε καὶ ἴσχυροῖς λέγε, Μεγίλω τε τῷ Κορινθίῳ καὶ Δαμοξένῳ τῷ παλαιτῇ, διτὶ παρ' ἡμῖν οὔτε ἡ, ἔανθη κόμη, οὔτε τὰ χαροπὰ ἡ μελανὰ ὄμρατα, ἡ ἐρύθημα ἐπὶ τοῦ προσώπου ἔτι ἔστιν, ἡ νεῦρα εὔτονα, ἡ ὥμιοι καρτεροί³⁵ ἀλλὰ πάντα μία ἡμῖν κόνις, φασί³⁶, κρανία γυμνὰ τοῦ κάλλους. — ΠΟΛ. Οὐ χαλεπὸν οὐδὲ ταῦτα εἴπειν πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ ἴσχυρούς. — ΔΙΟΓ. Καὶ τοῖς πένησιν, ὡς Λάκων, (πολλοὶ δὲ εἰσὶ, καὶ ἀχθόμενοι τῷ πράγματι³⁷, καὶ οἰκτεροντες τὴν ἀπορίαν³⁸) λέγε μήτε δακρύειν, μήτ' οἱρώζειν, διηγησάμενος τὴν ἐνταῦθα ἴστοιμίαν³⁹ καὶ διτὶ ὅψονται τοὺς ἑκεῖ πλουσίους οὐδὲν⁴⁰ ἀμείνους κύτων. Καὶ Λακεδαιμονίοις δὲ τοῖς σοῖς ταῦτα, εἰ δοκεῖ, παρ' ἐμοῦ ἐπιτίημσον, λέγων ἐκλείνουσι αὐτούς⁴¹. — ΠΟΛ. Μηδὲν, ὡς Διόγενες, περὶ Λακεδαιμονίων λέγε· οὐ γάρ ἀνέξοματ⁴² γε⁴³. δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους ἔφησθα, ἀπαγγελῶ. — ΔΙΟΓ. Εάσωμεν τούτους, ἐπειὶ σοὶ δοκεῖ· σὺ δὲ οἵς προειπον ἀπένεγκατ⁴⁴ παρ' ἐμοῦ τοὺς λόγους.

πρὸς κάθαρσιν τῶν οἶκων. Αὐτὰ ἔκαλουντο δεῖ πνον τῆς Ἐκάτης⁴⁵ καὶ αθέραις, καὶ αὐτὰ εύρισκοντες ἔτρωγον οἱ ἐπαῖται, οἱ δὲ τρώγοντες ἐθεωροῦντο ἀκάθαρτοι.

¹⁸⁾ Οἰδα. Γ. 478. Διὰ νὰ τὸν γνωρίσω δὲ εἰπέ μοι. ¹⁹⁾ Μὲ πολλὰς θύσις, δηλ. τρύπας. ²⁰⁾ Λ. Σ. 2). ²¹⁾ 'Ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον. ²²⁾ Ἐλλ. τῶν γνωρισμάτων. ²³⁾ Κ. § 409, δ'. ²⁴⁾ Κ. § 432, θ'. ²⁵⁾ Αἰνίττεται κακοζῆλον τι σφίσμα εἰς τὸ δόπον ἔχαιρον οἱ ψευθοφίλοσφοι, τὸ ἔξης. "Ο, τι δὲν ἔχασες τὸ ἔξης, κέρατα δὲν ἔχασες, ἄρα κέρατα ἔχεις.

²⁶⁾ "Άλλοι ὄμοιοι ἀλεινὸν σφίσμα, ἀντικείμενον ἔχον τὸν κροκόδειλον. ²⁷⁾ Απορεῖν νοῦν, κατὰ τὸ νόημα, δυσνόητα. ²⁸⁾ 'Ως κατάρα. Τὸν κακὸν τοὺς τὸν κειρόν.

²⁹⁾ Βασανίζεσθε. ³⁰⁾ Τὸ τάλαντον είχεν 8,000 Δραχ. ή δὲ Δραχ. ή δόλοις. ³¹⁾ Διὰ τὴν πενίαν τῶν.

³²⁾ Αυτούμενοι διὰ τὴν ἀνέχειαν. ³³⁾ Κατ' οὐδέν. ³⁴⁾ "Οτι παρέλυσαν. Τὰ ἔθιτα τῶν Λακεδαιμονίων δὲν ἦσαν πλέον τόσον αὐγηρὰ ὡς ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς ἐποχῆς τῆς Σπάρτης. ³⁵⁾ Ο Πολυδεύκης ἦτο Λακεδαιμόνιος, διότι ἡ μήτηρ του Άρδα ἦτο τυνὴ τοῦ Τυνδέρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης. ³⁶⁾ Διποτέρω.

Β'. ΕΡΜΟΥ¹ ΚΑΙ ΧΑΡΩΝΟΣ².

ΕΡΜ. Λογισώμεθα, ό πορθμεῦ, εὶ δοκεῖ³, δόπσα μοὶ δφείλεις ἥδη σπως μὴ αὖθις ἐρίζωμέν τι περὶ αὐτῶν.—ΧΑΡ. Λογισώμεθα, ό 'Ερμῆ, ἀμεινον γάρ ὁρίσθαι⁴ περὶ αὐτῶν, καὶ ἀπραγμονέστερον.—ΕΡΜ. "Ἄγκυραν ἔντειλαμένω⁵ ἐκόμιστα πέντε δραχμῶν⁶.—ΧΑΡ. Πολλοῦ λέγεις.—ΕΡΜ. Νὴ τὸν 'Αἴδωνά⁷, τῶν πέντε ὠνησάμην, καὶ τροπωτῆρα δύο δύο λῶν⁸.—ΧΑΡ. Τίθει πέντε δραχμὰς καὶ δύοις δύο.—ΕΡΜ. Καὶ ἀκέστραν ὑπὲρ τοῦ ιστίου⁹ πέντε δύοις ἐγὼ κατέβαλον.—ΧΑΡ. Καὶ τούτους προστίθει.—ΕΡΜ. Καὶ κηρὸν ὡς¹⁰ ως ἐπιπλάσαι τοῦ σκαφιδίου τὰ ἀνεῳγότα¹¹, καὶ ἥλους δὲ, καὶ καλώδιον, ἀφ' οὗ τὴν ὑπέραν¹² ἐποιητας, δύο δραχμῶν ἀπαντα.—ΧΑΡ. Εὔγε, ἄξια¹³ ταῦτα ὠνήσω.—ΕΡΜ. Ταῦτα ἔστιν, εἰ μή τι ἄλλο διέλαθεν ἡμᾶς ἐν τῷ λογισμῷ¹⁴. Πότε δ' οὖν ταῦτ' ἀποδώσειν φήσι;—ΧΑΡ. Νῦν μὲν, ό 'Ερμῆ, ἀδύνατον¹⁵ ἦν δὲ λοιμός τις, ἣ πόλεμος καταπέμψῃ ἀθρόους τινάς, ἐνέσται¹⁶ τότε ἀποχερδάναι ἐν τῷ πλῆθει παραλογιζόμενον τὰ πορθμεῖα¹⁷.—ΕΡΜ. Νῦν οὖν ἐγὼ καθεδούμαι¹⁸ τὰ κάκιστα εὐχόμενος γενέσθαι, ως ἂν ἀπὸ τούτων ἀπολαύσωμι;—ΧΑΡ. Οὐκ ἔστιν ἄλλως¹⁹, ό 'Ερμῆ νῦν δὲ δλίγοι, ως ὅρφες, ἀφικνοῦνται ἡμῖν²⁰ εἰρήνη γάρ.—ΕΡΜ. "Αμεινον οὕτως, εἰ καὶ ἡμῖν παρατείνοιτο²¹ ὑπὸ τοῦ τὸ ὄφλημα²² πλήγη ἄλλος οἱ μὲν παλαιοὶ, ό Χάρων, οἰσθα οἱ παρεγένοντο, ἀνδρεῖσται ἀπαντες, αἷματος ἀνάπλεψ, καὶ τραυματίαι οἱ πολιοί²³ νῦν δὲ ἡ φαρμάκω τις ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀποθανὼν, ἢ ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἣ ὑπὸ τρυφῆς ἐξωδηκὼς²⁴ τὴν γαστέρα καὶ τὰ σκέλη²⁵ ὥχροι²⁶ γάρ ἀπαντες, καὶ ἀγενεῖς²⁷, οὐδὲ δημοιοι ἐκείνοις²⁸ οἱ δὲ πλεῖστοι αὐτῶν διὰ χρήματα ἡκουσιν ἐπιθουλεύοντες ἀλλήλοις ως ἐόκαστι.—ΧΑΡ. Πάντα γάρ περιπόητά ἔστι ταῦτα.—ΕΡΜ. Οὐκοῦν οὐδὲ²⁹ ἐγὼ δέξαιμι ἀν ἀμαρτάνειν, πικρῶς ἀπαιτῶν τὰ δφειλόμενα παρὰ σοῦ.

Γ'. ΧΑΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΟΥ.

ΧΑΡ. 'Απόδος, ό κατάρατε, τὰ πορθμεῖα¹.—ΜΕΝ. Βόά, εὶ τοῦτο σοι ἥδιον², ό Χάρων.—ΧΑΡ. 'Απόδος, φημὶ, ἀνὴρ³ δύο⁴ σε διεπορθμευσάμην.—ΜΕΝ. Οὐκ ἀν λάθοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος.—ΧΑΡ. "Εστι δέ τις δύοιδος⁵ μὴ ἔχων;—ΜΕΝ. Εἰ μὲν καὶ ἄλλος τις, οὐκ οἰδα⁶ ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχω. —

¹) Ο 'Ερμῆς εἶχε πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν ὑπηρεσίαν νὰ φέρῃ τὰς ψυχὰς εἰς τὸν ἄδην.

²) Ο Χάρων ἡτον ὁ γέρων κωπηλάτης, δῖς διεπόρθμευε τὰς ψυχὰς ἐπὶ τῆς λίμνης Ἀχερούσιας εἰς τὸν ἄδην. ³) Αν ἐγκρίνεται. ⁴) Παρακείμενος παθητ., ἀπορεμφ. νὰ δρισθῶσιν διπαξ διὰ πάντα. ⁵) Ἐκόμισά σοι ἔντειλαμένω. ⁶) Διὰ πέντε δραχμάς. Κ. § 333, δ'. ⁷) Ο Πλούτων. ⁸) 6 δύοιοι ἀποτελοῦσι 1 δραχμήν. ⁹) Διὰ τὸ ιστίον. Κ. § 458, ὑπὲρ, 3). ¹⁰) Ἀντί: δοσε. Κ. § 463, Σ. 447, ως 3). ¹¹) Ἀνοίγω. ¹²) Ἀπλῆ. Τὸ σχοιν. τῆς ἀντένας. Α. Σ. ¹³) "Οσον ἀξίζουν. ¹⁴) Εἰς τὸν λογαριασμὸν.

¹⁵) Μέλλων τοῦ ἔνει με Δ. Σ. ¹⁶) 'Απατῶν εἰς τοὺς ὑπόλογοισμοὺς τῶν πορθμείων.

¹⁷) Καθέζομαι. ¹⁸) Οὕτως εἶναι. ¹⁹) Καλύπτερα νὰ ἥναι οὕτω, καὶ ἂν ἥθελε παρατελνεσθαι. ²⁰) Ἐξοιδαίνω. ²¹) "Ανανδρός.

²²) Τὴν πληρωμὴν τοῦ πλοῦ, τὰ καικιάτικα. ²³) "Αν τοῦτο σὲ φαίνεται νοστιμώσειν.

²⁴) "Αντὶ τοῦ ὅτι (τῶν ὑπηρεσιῶν ὅτι). ²⁵) Εἰς τὸ στόμα τῶν νεκρῶν ἔθετον οἱ δραχμαῖς ἔνα δραχμὴν διὰ δοθῆσθαι τὰς ποιησαῖς εἰς τὸν Χάρωνα.

ΧΑΡ. Καὶ μὴν σγέω σε, νὴ τὸν Πλούτωνα, ὡς μιαρε, τῷ μῇ ἀποδῶς.—
MEN. Κάγὼ τῷ ἔνδρῳ σου⁵ πατάξας διαλύσω τὸ χρανίον.—**ΧΑΡ.** Μάτην
 οὐν ἔσῃ πεπλευκώς⁶ τοσοῦτον πλοῦν; — **MEN.** Οἱ Ἐρμῆς ὑπὲρ ἐμοῦ σοι
 ἀποδότω, ὃς με παρέδωκε σοι.—**EPM.** Νὴ Δία, ὀναίμην⁷, εἰ μέλλω γε καθ
 ὑπερεκτίνειν⁸ τῶν νεκρῶν.—**ΧΑΡ.** Οὐκ ἀποσήσομαι⁹ σου.—**MEN.** Τούτου
 γε ἔνεκα νεωλκήσας¹⁰ τὸ πορθμεῖον, παράμενε πλὴν ἀλλ' ὅ, γε μὴ ἔχω
 πῶς ἀν λάθοις; — **ΧΑΡ.** Σὺ δὲ οὐκ ἥδεις¹¹ ὡς κομίζειν δέον; — **MEN.** Ή-
 δειν μὲν, οὐκ εἴχον δέ· τί οὖν; ἐχρῆν διὰ τοῦτο μὴ ἀποθανεῖν; — **ΧΑΡ.**
 Μόνος οὖν αὐχήστεις προῖκα πεπλευκέναι; — **MEN.** Οὐ προῖκα, ὡς βέλτι-
 σε· καὶ γάρ ἡντλησα, καὶ τῆς κώπης ἐπελαθόμην, καὶ οὐκ ἔκλαιον μόνος
 τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν.—**ΧΑΡ.** Οὐδὲν ταῦτα¹² πρὸς τὰ πορθμεῖα τὸν ὁδο-
 λὸν ἀποδοῦναι σε δεῖ· οὐ γάρ θέμις ἄλλως γενέσθαι.—**MEN.** Οὐκοῦν ἀ-
 πάγαγέ με αὐθίς ἐς τὸν βίον. — **ΧΑΡ.** Χαρίεν¹³ λέγεις, ἵνα καὶ πληγὰς
 ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Αἰακοῦ¹⁴ προσλάθω. — **MEN.** Μὴ ἐνόχλει οὖν. — **ΧΑΡ.**
 Δεῖξον, τί ἐν τῇ πήρα ἔχεις; — **MEN.** Θέρμους, εἰ θέλεις, καὶ τῆς Ἐκά-
 της τὸ δεῖπνον¹⁵. — **ΧΑΡ.** Πόθεν τοῦτον ἡμῖν, ὡς Ἐρμῆ, τὸν κύνα ἦγαγες;
 οἷα δὲ καὶ ἐλάλει παρὰ τὸν πλοῦν, τῶν ἐπιβατῶν ἀπάντων καταγελῶν,
 καὶ ἐπισκώπτων, καὶ μόνος ἄδων, οἵμωζόντων ἐκείνων.—**EPM.** Ἀγνοεῖς,
 ὡς Χάρων, ὅποιον ἄνδρα διεπόρθμευστας; ἐλεύθερον ἀκριβῶς, κούδενδες αὐ-
 τῷ μέλει· οὗτός ἐστιν ὁ Μένιππος. — **ΧΑΡ.** Καὶ μὴν ἄν σε λάθω πο-
 τε¹⁶. — **MEN.** Άν λάθης, ὡς βέλτιστε¹⁷ δις δὲ οὐκ ἀν λάθοις.

Δ'. ΧΑΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΚΡΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

ΧΑΡ. Ἀκούσατε, ὡς ἔχει ἡμῖν¹ τὰ πράγματα² μικρὸν μὲν ὑμῖν³, ὡς δ-
 ρᾶτε, τὸ σκαφίδιον καὶ ὑπόσαθρόν ἐστι, καὶ διαρρέει τὰ πολλὰ⁴, καὶ ἦν τρα-
 πῆ ἐπὶ θάτερα οἰχήστεται περιτραπέν⁵ ὑμεῖς δὲ τοσοῦτοι ἄμα ἥκετε, πολ-
 λὰ ἐπιφερόμενοι ἔκαστος⁶ ἦν οὖν μετὰ τούτων ἐμβῆτε, δέοία⁷ μὴ ὑστερον
 μετανοήσητε⁸ καὶ μάλιστα ὅπόσοι νεῦν οὐκ ἐπίστασθε. — **NEK.** Πῶς οὖν
 ποιήσαντες εὐπλοήστομεν; — **ΧΑΡ.** Ἐγὼ ὑμῖν φράσω· γυμνοὺς ἐπιβαίνεν
 χρὴ, τὰ περιττὰ ταῦτα πάντα ἐπὶ τῆς ἡδόνος καταλιπόντας⁹ μόλις γάρ ἄν
 καὶ οὕτω δέξαιτο ὑμᾶς τὸ πορθμεῖον¹⁰ σοι δὲ, ὡς Ἐρμῆ, μελήσει τὸ ἀπὸ
 τούτου¹¹ μηδένα παραδέχεσθαι αὐτῶν, δις ἄν μὴ φιλὸς¹² ἦν, καὶ τὰ ἐπιπλα,
 ὃς περ ἔφην, ἀποβαλῶν¹³. Παρὰ δὲ τὴν ἀποβάθραν ἐστώς διαγίνωσκε αὐ-
 τοὺς, καὶ ἀναλάμβανε, γυμνοὺς ἐπιβαίνεν ἀναγκάζων. — **EPM.** Εὖ λέγεις

¹⁾ Ἀποδίδ. εἰς τὸ χρανίον. ²⁾ Θά ἔχεις πλεύσει. ³⁾ Ανάλυσις τοῦ μετ' ὅλ. μέλλοντος.

⁴⁾ Όνινημι. Γ. 484. Καλὸν θά μ' ἔλθῃ, ἐπρόκοψα! τὸ διώρθωσα! κτλ.

⁵⁾ Εκτίνειν ὑπέρ. ⁶⁾ Ἀφίσταμαι. ¹⁰⁾ Νεωλχῶ, τραβῶ εἰς τὴν ξηράν.

⁷⁾ Οἶδα, Γ. 478. ¹²⁾ Αὐτὰ δὲν ἔχουν σχέσιν, δὲν ἔχουν νὰ κάμουν.

¹⁵⁾ Νόστιμον πρᾶγμα. ¹⁶⁾ Γίδες τοῦ Διδές καὶ τῆς νύμφης Αἰγίνης, βασιλεὺς τῆς Αἰ-
 γίνης, καὶ μετὰ θάνατον κριτής καὶ πυλωρὸς τοῦ ἄρδου. ¹⁵⁾ "Ιδ. Α'. 15. ¹⁶⁾ Αἴδι οὐ
 έν σὲ πάσα ποτέ. ¹⁷⁾ Καλέ μου.

¹⁾ Εἰς ποίαν κατάστασιν εἴτε περ' ἡμῖν. ²⁾ Εγώ Λ. Σ. ³⁾ Διὰ σᾶς. ⁵⁾ Παίρνεις νε-
 ρῶν εἰς πολλὰ μέρη. ⁴⁾ Παρακ. ἀντὶ ἐνεστ. τοῦ ἄγρ. δεῖδω. ⁶⁾ Τὸ ἀπὸ τούτου = ἀπὸ
 πλάνω. ⁸⁾ Ιμυρός. ⁷⁾ Ή ἀποβαλῶν = ἔχεις ἀπιειθημένα.

καὶ οὗτοι ποιήσωμεν. Οὗτοις τίς δὲ πρῶτος ἔστι; — ΜΕΝ. Μένιππος ἔγραψε,
ἄλλ' ἵδιον ἡ πήρα μοι, ὡς Ἐρμῆς, καὶ τὸ βάκτρον εἰς τὴν λίμνην ἀπερρί-
φθιων· τὸν τρίβωνα δὲ οὐκ ἐκόμισα, εὖ ποιῶν. — ΕΡΜ. Ἐμβαινε, ὡς Μένιπ-
πε, ἀνδρῶν ἄριστε, καὶ τὴν προεδρίαν ἔχε παρὰ τὸν κυβερνήτην ἐφ' ὑψη-
λοῦ, ὡς ἐπισκοπῆς ἀπαντας. 'Ο καλὸς δὲ οὗτος, τίς ἔστι; — ΧΑΡΜ. Χαρ-
μόλεως ὁ Μεγαρικός, ὁ ἐπέρασος, οὗ τὸ φίλημα διτάλαντον ἦν. — ΕΡΜ.
Ἄποδυθι τοιγαροῦν τὸ κάλλος, καὶ τὰ χεῖλη αὐτοῖς φιλήμασι, καὶ τὴν
κόμην τὴν βαθεῖαν, καὶ τὸ ἐπὶ τῶν παρειῶν ἐρύθημα καὶ τὸ δέρμα ὅλον
ἔχει καλῶς, εὐζωνος δὲ ἐπίδαινε ἥδη. 'Ο δὲ τὴν πορφυρίδα οὔτοις καὶ
τὸ διάδημα¹⁰, ὁ βλοσυρὸς, τίς ὁν τυγχάνεις¹¹; — ΛΑΜΠ. Λάμπιχος, Γε-
λώων¹² τύραννος. — ΕΡΜ. Τί οὖν, ὡς Λάμπιχος, τοσαῦτα ἔχων πάρει; —
ΛΑΜΠ. Τί οὖν ἐχρῆν, ὡς Ἐρμῆς, γυμνὸν ἤκειν τύραννον ἄνδρα; — ΕΡΜ.
Τύραννον μὲν οὐδαμῶς, νεκρὸν δὲ μάλα ὅστε ἀπόθου¹³ ταῦτα. — ΛΑΜΠ.
Ίδού σοι¹⁴ ὁ πλοῦτος ἀπέρριψει. — ΕΡΜ. Καὶ τὸν τύφον ἀπόρριψον,
Δάμπιχος, καὶ τὴν ὑπεροψίαν¹⁵ βαρήσει¹⁶ γὰρ τὸ ποιῆματον συνεμπεσόντα.
— ΛΑΜΠ. Οὐκοῦν ἀλλὰ¹⁷ τὸ διάδημα ἔστον με ἔχειν, καὶ τὴν ἐφερί-
δα. — ΕΡΜ. Οὐδαμῶς¹⁸ ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἄφες. — ΛΑΜΠ. Εἰσεν¹⁹, τί ἔτι;
πάντα γὰρ ἀφῆκα, ὡς ὁρᾶς. — ΕΡΜ. Καὶ τὴν ὠμότητα, καὶ τὴν ἄγοιαν,
καὶ τὴν ὕδριαν, καὶ τὴν ὄργην, καὶ ταῦτα ἄφες. — ΛΑΜΠ. Ίδού σοι ψιλός
εἴμι. — ΕΡΜ. Ἐμβαινε ἥδη. Σὺ δὲ ὁ παχὺς, ὁ πολύταρχος τίς εἶ; — ΔΑΜ.
Δαμασίας ὁ ἀθλητής. — ΕΡΜ. Ναί, ἔσκας²⁰ οίδα γάρ σε πολλάκις ἐν ταῖς
παλαιστραῖς ιδών. — ΔΑΜ. Ναί, ὡς Ἐρμῆς ἀλλὰ πατέδεξαι με γυμνὸν ὄν-
τα. — ΕΡΜ. Οὐ γυμνὸν, ὡς βέλτιστος, τοσαῦτας σάρκας πειθεῖδηλημένον,
ὅσε ἀπόδυθι αὐτάς, ἐπει καταδύσεις τὸ σκάφος, τὸν ἔτερον²¹ πόδα ὑπερ-
θεῖς μόνον²² ἀλλὰ καὶ τοὺς στεφάνους τούτους ἀπόρριψον καὶ τὰ κηρύγ-
ματα²³. — ΔΑΜ. Ίδού σοι γυμνὸς, ὡς ὁρᾶς, ἀληθῶς εἴμι, καὶ ίσοστάσιος²⁴
τοῖς ἄλλοις γενροῖς. — ΕΡΜ. Οὕτως ἄμεινον ἀδαρῇ εἶναι²⁵ ὥστε ἔμβαινε.
Καὶ σὺ δὲ τὸν πλοῦτον ἀποθέμενος, ὡς Κράτων, καὶ τὴν μαλακίαν²⁶ δὲ
προσέτι, καὶ τὴν τρυφήν, μηδὲ τὰ ἐντάφια²⁷ κόμιζε, μηδὲ τὰ τῶν προ-
γόνων ἀξιώματα²⁸ κατάλιπε δὲ καὶ γένος, καὶ δόξαν, καὶ εἰ ποτέ σε ἡ
πόλις ἀνεκήρυξεν, εὐεργέτην²⁹ ὅντος, καὶ τὰς τῶν ἀνδριάντων³⁰ ἐπί-
γραφάς, μηδὲ ὅτι μέγαν τάφον ἐπὶ σοὶ ἔχωσαν, λέγε. βαρύνει γὰρ καὶ
ταῦτα μηνύοντες μένενα. — ΚΡΑΤ. Οὐχ ἔκων μὲν, ἀπόρριψώ δέ τι γὰρ ἂν
καὶ πάθοιμ³¹; — ΕΡΜ. Βαθεῖ! σὺ δὲ ὁ ἔνοπλος τί βούλει; ἢ τὸ τρό-
παιον τοῦτο φέρεις; — ΣΤΡΑΤ. "Οτι³² ἐνίκησα, ὡς Ἐρμῆς, καὶ ἤριστευσα,

⁹⁾ Διὰ τοῦ δοποῖου τὸ φίλημα ἐπληρώνοντο δύω τάλαντα. ⁹⁾ Ἐλαφρός. Εὔζωνοι ἔλε-
γοντο οἱ ἔλαφοι στρατιῶται. ¹⁰⁾ Ἐλλ. ἔχων. ¹¹⁾ Άντι εἰ. ¹²⁾ Γέλα, πόλις Σικελικῆ.
¹³⁾ Ἀποθίθμι. ¹⁴⁾ Πρὸς γάριν σου. ¹⁵⁾ Ταῦτα συνεμπεσόντα βαρήσει, ἐνεργ. Κ. §
287. ¹⁶⁾ Οὐκοῦν ἀλλά. ἀλλ' ὅμως. ¹⁷⁾ γ. πληθ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τ. εὔκτ. τοῦ Εἵμι.
ἐπικρ. ἔστω. ¹⁸⁾ Τὸν ἔνα τῶν δύων. ¹⁹⁾ Δι' ὃν ἐκηρύττετο νικήτης. ²⁰⁾ Ισοδαρῆς.
²¹⁾ Χαύνωσιν. ²²⁾ Τὴν περὶ τὸν ἐνταφιασμὸν πομπήν. ²³⁾ "Οταν τις ὀφέλει διπω
θήποτε μίαν πόλιν, αὕτη ἐξέδιδε τιμητικὸν ψήφισμα καὶ τὸν ἀνεγνώριζεν εὐεργέ-
την²⁴ τὸ δηλονότι, ἀντὶ τοῦ τυχόν. ²⁵⁾ Εἰς τοὺς εὐεργέτας ἀνήγειρον πολλάκις ἀν-
θριάντας μὲ ἐπιγραφάς. ²⁶⁾ Τί ἡμπορῷ νὰ κάμω. ²⁷⁾ Διότε.

καὶ ἡ πόλις ἐτίμησέ με. — EPM. "Αφες ἐν γῇ τὸ τρόπαιον" ἐν ᾧδου γὰρ εἰρήνη καὶ οὐδὲν διπλων δεήσει. 'Ο σεμνὸς δὲ οὗτος ἀπό γε τοῦ σχῆματος²⁷⁾, καὶ βρευθύμενος, δὲ τὰς ὄφρους ἐπηρχώς²⁸⁾, δὲ ἐπὶ τῶν φροντίδων²⁹⁾, τις ἔστιν, δὲ τὸν βασίν πώγωνα καθειμένος³⁰⁾; — MEN. Φιλόσοφός τις, ὁ Ἐρμῆς μᾶλλον δὲ γόνης, καὶ τερατείας μεστός· ὥστε ἀπόδουσον καὶ τούτον δῆψει· γάρ πολλὰ καὶ γελοῖα ὑπὸ τῷ ἱματίῳ κρυπτόμεγα. — EPM. Κατάθιον σὺ τὸ σχῆμα πρῶτον· εἶτα καὶ ταῦτα πάντα. Ω Ζεῦ, διηγη μὲν τὴν ἀλαζονείαν κουβίζει, διηγη δὲ ἀμαλίαν, καὶ ἔριν, καὶ κενοδοξίαν, καὶ ἐρωτήσεις ἀπόρους³¹⁾, καὶ λόγους ἀκανθώδεις, καὶ ἐννοίας πολυπλόκους, ἀλλὰ καὶ ματαιοπονίαν μάλα πολλήν, καὶ ληπτὸν οὐκ ὅληρον, καὶ ὕθλους³²⁾, καὶ μικρολογίαν· νὴ Δία καὶ χρυσίον γε τούτι, καὶ ἡδυπάθειαν δὲ, καὶ ἀναισχυντιαν, καὶ ὄργην, καὶ τρυφήν, καὶ μαλακίαν³³⁾. οὐ λέληθε³⁴⁾ γάρ με, εἰ καὶ μᾶλλα περικρύπτεις αὐτά· καὶ τὸ φεῦδος δὲ ἀπόδου καὶ τὸν τύφον, καὶ τὸ οἰεῖσθαι³⁵⁾ ἀμεινωνά εἶναι τῶν ἀλλων· ὡς εἴγε πάντα ταῦτα ἔχων ἐμβινοῖς, ποία πεντηρύντορος³⁶⁾ δέξαιτο ἄν σε; — PHI. Ἀποτίθεμαι τοῖνυν αὐτὰ, ἐπείπερ οὕτω κελεύεις. — MEN. Ἀλλὰ καὶ τὸν πώγωνα τούτον ἀποθίσθω, ὁ Ἐρμῆς, βαρύν τε ὅντα, καὶ λάσιον, ὡς ὁ ἄρτος· πέντε μιῶν³⁷⁾ τρίγρις εἰσὶ τούλαχιστον. — EPM. Εὖ λέγεις ἀπόδου καὶ τοῦτον. — PHI. Καὶ τίς ὁ ἀποκείων ἔσται; — EPM. Μένιππος οὔτοις, λαβὼν πέλεκυν τῶν ναυπηγικῶν³⁸⁾, ἀποκόψει αὐτὸν, ἐπικόπω³⁹⁾ τῇ ἀναβάθμῃ χρησάμενος. — MEN. Οὐκ, ὁ Ἐρμῆς, ἀλλὰ πρίονά μοι ἀνάσος⁴⁰⁾, γελοιότερον γάρ τούτο. — EPM. Ο πέλεκυς ἵκανός. — MEN. Εὔγε· ἀνθρωπινώτερον γάρ νῦν ἀναπέφηγας⁴¹⁾, ἀποθέμενος αὐτοῦ τὴν κινάδραν⁴²⁾. βούλει μικρὸν ἀφέλωμαὶ καὶ τῶν ὄφρύων; — EPM. Μάλιστα⁴³⁾ ὑπὲρ τὸ μέτωπον γάρ καὶ ταῦτας ἐπηρχεν⁴⁴⁾, οὐκ οἶδ' ἐφ' ὅτῳ ἀνατείνων ἔαυτόν. Τί τοῦτο; καὶ δακρύεις; ὁ καθαρός, καὶ πρὸς τὸν θάνατον ἀποδειλιάς; ἔμβηθι δ' οὖν. — EEN. "Ἐν ἔτι τὸ βαρύτερον ὑπὸ μάλης ἔχει. — EPM. Τί, ὁ Μένιππε; — MEN. Κολακείαν, ὁ Ἐρμῆς, πολλὰ ἐν τῷ βίῳ χρησιμεύσασαν αὐτῷ. — PHI. Οὐκοῦν καὶ σὺ, ὁ Μένιππε, ἀπόδου τὴν ἐλευθερίαν καὶ παρρήσιαν, καὶ τὸ ἀλυπόν, καὶ τὸ γενναῖον, καὶ τὸν γέλωτα. Μόνος γοῦν τῶν ἀλλων γελᾷς. — EPM. Μηδαμῶς, ἀλλὰ καὶ ἔχει ταῦτα, κοῦφα γε καὶ πάνυ εὔφορα⁴⁵⁾ ὄντα, καὶ πρὸς τὸν κατάπλουν χρήσιμα. Καὶ ὁ ἥρτωρ δὲ σὺ, ἀπόδου τῶν ῥημάτων τὴν τοσαύτην ἀπεραντολογίαν, καὶ ἀντιθέσεις καὶ παρισώσεις⁴⁶⁾, καὶ περιόδους, καὶ βαρθαρισμούς, καὶ ταλλα βάρη τῶν λόγων. — PHT. "Ἔνι" ἰδού, ἀποτίθεμαι. — EPM. Εὖ ἔχει, ὥστε λύε τὰ ἀπόγεια⁴⁷⁾, τὴν ἀποθάρρων ἀγελώμεθα⁴⁸⁾, τὸ ἀγκύριον ἀνεσπάσθω· πέτασον τὸ ἴστιον, εἴ-

²⁷⁾ Κατὰ τὸ σχῆμα. K. § 458. ἀπὸ 8. ²⁸⁾ Ἐπαίρω. ²⁹⁾ Ὁ σκεπτόμενος. ³⁰⁾ Καθημι. A. S. ³¹⁾ Ἀσσφεῖς, ἵδε Α'. (23 καὶ 24). ³²⁾ Φιλομαρία. "Ολα τὰ ἐλαττώματα τῶν σοφικῶν. ³³⁾ Ταῦτα πάντα δηλ. ³⁴⁾ Τὸ νῦν νομίζεις. ³⁵⁾ Πλοῖον μὲν πεντήκοντα κιώπας. ³⁶⁾ Ἡ μνᾶ ἦτον σχεδὸν 1700 μὲν λίτρων, ἢ εἰλίξ 100 Δραχ., περίπους 130 δράματα. ³⁷⁾ Ἐκ τῶν v. ³⁸⁾ Κρεατοσάνιδον, τὸ ξύλον ὃπου κόπτουν τὸ κρέας. ³⁹⁾ Δός. A. S. ⁴⁰⁾ Ἀναφαίω. ⁴¹⁾ Η δυσδιάτια τῶν τράχων, λέγει τὸ γένειον. ⁴²⁾ Ἐπαίρω. ⁴³⁾ Εὐκολοσήκωτα. ⁴⁴⁾ Σχήματα ῥητορικά. Ἀντιθέσεις, ὅταν παρατίθενται φράσεις ἡ λέξεις ἐναντίαν διλήληται ἔχουσαι σημασίαν. Παρίσωσις. "Οταν παρατίθενται φράσεις τὸν αὐτὸν ρυθμὸν ἔχουσαι. ⁴⁵⁾ Πελαμάρια. ⁴⁶⁾ Ἀναιροῦμαι. Γ. 470.

θυνε, ὃ πορθμεῖ, τὸ πηδάλιον· εὐπλῶμεν⁴⁷. Τί οἰκαύζετε, τῷ μάταιῳ καὶ μάλιστα ὁ φιλόσοφος σύ, ὃ ἀρτίως τὸν πώγωνα δεῖηγμένος⁴⁸; — ΦΙΔ. "Οτι, ὃ Ερμῆς, ἀλίγατον φημην⁴⁹ τὴν ψυχὴν πάρχειν.—ΜΕΝ. Ψεύ-δεται. ἄλλας γὰρ ἔσικε λυπεῖν αὐτόν.—ΕΡΜ. Τὰ ποῖα;—ΜΕΝ. "Οτι μη-κέτι δειπνήσεις πολυτελῆ δεῖπνα, μηδὲ νύκτωρ ἔξιών, ἀπαντας λανθάνων, τῷ ἥματι φ τὴν κενσαλήν κατειλήσας⁵⁰ περίηστιν ἐν κύκλῳ τὰ χαμαιτυ-πεῖα. καὶ ἔωθεν ἔξαπατῶν τοὺς νέους ἐπὶ τῇ σοφίᾳ ἀργύριον λήφεται. Ταῦτα λυπεῖ αὐτόν.—ΦΙΔ. Σὺ δὲ, ὃ Μένιππε, οὐκ ἄχθῃ ἀποθανών;—ΜΕΝ. Πῶς, δις ἔσπευσα ἐπὶ τὸν θάγατον, καλέσαντος μηδενός. Ἅλλα μεταξὺ λόγων οὐ κοσυγή τις ἀκούεται, ὥσπερ τίνῶν ἀπὸ γῆς βοώντων; — ΕΡΜ. Ναί, ὃ Μένιππε, οὐκ ἀφ' ἐνός γε χωρίου. ἄλλ' οἱ μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν συνελθόντες ἀσμενοὶ γελῶσι πάντες ἐπὶ τῷ Δαρμπίχου θανά-τῳ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ συνέχεται πρὸς τῶν γυναικῶν, καὶ τὰ παιδία, νεο-γνὰ ὅντα, ὅμοιώς κάκεινα ὑπὸ τῶν παίδων βάλλεται ἀφθόνοις τοῖς λί-θοις. ἄλλοι δὲ Διόφαντον τὸν ῥήτορα ἐπαινοῦσιν ἐν Σικυῶνι ἐπιτα-φίους λόγους διεξιόντα⁵¹ ἐπὶ Κράτωνι τούτῳ· καὶ νὴ Δία γε, ἡ Δα-μασίου μήτηρ κωκύουσα ἔξαρχει τοῦ θρήνου σὺν γυναιξὶν ἐπὶ τῷ Δα-μασίᾳ· σὲ δὲ οὐδεὶς, ὃ Μένιππε, δακρύει⁵², καθ' ἡσυχίαν δὲ κεῖσαι μό-νος.—ΜΕΝ. Οὐδαμῶς, ἄλλ' ἀκούσῃ τῶν κυνῶν μετ' ὀλίγων ὀρυμέ-νων οἰκιστον⁵³ ἐπ' ἐμοὶ, καὶ τῶν κοράκων τυπτομένων τοῖς πτεροῖς, ὅπότ' ἂν συνελθόντες θάπτωσί με.—ΕΡΜ. Γεννάδας εἰ, ὃ Μένιππε. Ἅλλ' ἐπεὶ καταπεπλεύκαμεν [ἡμεῖς], ὑμεῖς μὲν ἄπιτε πρὸς τὸ δικα-στήριον, εὐθεῖαν ἔκείνην προϊόντες⁵⁴. ἐγὼ δὲ καὶ ὁ πορθμεὺς ἄλλους μετελευτόμεθα⁵⁵.—ΜΕΝ. Εὐπλοεῖτε, ὃ Ερμῆς· προσώμεν⁵⁶ δὲ καὶ ἡμεῖς. Τί οὖν ἔτι καὶ μέλλετε; πάντως δικασθῆναι δεῖσθε· καὶ τὰς καταδίκας φαστὶν εἶναι βαρείας, τροχούς, καὶ γῦπας καὶ λίθους. Δει-χθήσεται δὲ ὁ ἔκάστου βίος.

⁴⁷⁾ Ὡρα καλὴ μας! ⁴⁸⁾ Δηδω=βημάζω. ⁴⁹⁾ Οἴομαι Γ. 470. ⁵⁰⁾ Κατειλέω=Τυλ-
ω. ⁵¹⁾ Διέέρε μι. Α. Σ. ⁵²⁾ Ἐνεργ. ως τὸ σὲ κλαίει. ⁵³⁾ Ἐπίρ. Οἰκιστως.

⁵⁴⁾ Προειμι. ⁵⁵⁾ Θὰ πηγαίνωμεν πρός. Ιδε Μετέρχομαι Α. Σ.

ΕΝΥΠΝΙΟΝ

HTOI

ΒΙΟΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Τὸ ἐνύπνιον τοῦτο εἶναι ἀντιπαράθεσις τῶν πλεονεκτημάτων τῆς τέγνης καὶ τῶν τῆς παιδείας, καὶ προτροπὴ πρὸς τοὺς νέους νὰ προτιμώσιν αὐτὴν τῶν βαναύσων ἐπιτηδευμάτων.

ΑΡΤΙ μὲν ἐπεπαύμην¹ εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν², ἥδη τὴν ἡλικίαν πρόστησος³ ὄν· ὁ δὲ πατὴρ ἐσκοπεῖτο μετὰ τῶν φίλων, διτικαὶ διδάξαιτό με⁴. Τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεία μὲν καὶ πόγου πολλοῦ, καὶ χρόνου μαχροῦ, καὶ δαπάνης οὐ σμειρᾶς, καὶ τύχης δεῖσθαι⁵ λαμπρᾶς· τὰ δὲ ἡμέτερα⁶ μικρά τε εἶναι καὶ ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν ἀπαιτεῖν. Εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύσων τούτων ἔκμάθοιμι⁷, τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἐν αὐτῷ ἔχειν τὰ ἀρκοῦντα παρὰ τῆς τέχνης, καὶ μηκέτι οἰκόσιτος⁸ εἶναι, τηλικούτος⁹ ὄν· οὐκ εἰς μαχράν¹⁰ δὲ καὶ τὸν πατέρα εὑρράνειν, ἀποφέρων ἀεὶ τὸ γιγνόμενον¹¹.

Δευτέρας μὲν οὖν σκέψεως ἀρχὴ προύτεθη, τίς ἀρίστη τῶν τεχνῶν, καὶ ἥφτη ἐκμαθεῖν, καὶ ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ πρέπουσα καὶ πρόχειρον ἔχουσα τὴν χορηγίαν¹² καὶ διαρκῆτὸν πόρον. Ἀλλούτοινυν ἄλλην ἐπαινοῦντος, ὡς ἔκκαστος γνώμης ἡ ἐμπειρίας ἐλέχειν¹³, ὁ πατὴρ εἰς τὸν θεῖον ἀπιδὼν, (παρὴν γάρ ὁ πρὸς μητρός¹⁴ θεῖος, ἀοιστος ἐρμογλύφος¹⁵) εἶναι δοκῶν, καὶ λιθοξόος εν τοῖς μάλιστα¹⁶ εὐδόκιμος) οὐθέμις, εἰπεν, ἀλληγοτέχνην ἐπικρατεῖν, σοῦ παρόντος· ἀλλὰ τοῦτον ἄγε, δεῖξας¹⁷ ἐμέ, καὶ διδασκε παραλαβῶν λιθῶν ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρμοστήν, καὶ ἐρμογλυφέα¹⁸. δύναται γάρ καὶ τοῦτο, φύσεως γε, ὡς οἰσθα, ἔχων¹⁹ δεξιᾶς ἐτεκμαίρετο δὲ²⁰ ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδεῖται²¹. ὅπό τε γάρ ἀφεθείην²² ἀπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἀν τὸν κηρόν, ἡ βίσας, ἡ ἱππους, ἡ καὶ νῇ Δί²³ ἀνθρώπους ἀνέπλαττον εἰκότως²⁴, ὡς ἐδόκουν τῷ πατρί· ἐφ' οἷς²⁵ παρὰ μὲν τῶν διδασκάλων πληγὰς ἐλάμβανον· τότε δὲ ἐπαινος εἰς τὴν εὐφυίαν καὶ ταῦτα ἦν²⁶ καὶ χρη-

¹⁾ Υπερσυντ. Εἶχα πανσει. ²⁾ Κ. § 452, Η'. ³⁾ Πλησιάζων εἰς τὸν ἔφθον, ἔφθος δὲ ητο τις 14 ἑτῶν. ⁴⁾ Κ. § 401. Τὸ μέσον διδάσκομαι δηλοῖ πέμπω τινὰ εἰς διδάσκαλον νὰ μάθῃ. ⁵⁾ Ή παιδεῖα ἔδοξε δεῖσθαι πόνου κτλ. Κ. § 380, γ'. ⁶⁾ Τὰ ἡμέτερα πράγματα ἡ κατάστασις ήταν. ⁷⁾ Υπεν. τὸ ἔδοξεν. ⁸⁾ Ο τρεφόμενος εἰς τὸν οἰκον, ἀπὸ τῶν συγγενεῖς του. ⁹⁾ Τοσον μένας τι. ν ἡλικίαν. ¹⁰⁾ Μετ' οὐ πολύ. ¹¹⁾ Τὸ προϊδν τῆς ἐργασίας ¹²⁾ Χορηγοῦσα προειρέως τὰ κέρδη. ¹³⁾ Καθ' ἣν εἶχεν ἐκαστος γνωμῆν ἡ ἐμπειρίαν Λ. Σ. ἔχω 8. ¹⁴⁾ Ἐκ μερους τῆς μητρός. ¹⁵⁾ Μαρμαροκοπος· Ἐρμῶν, σηλῶν μὲν κεφαλὴν Ἐρμοῦ, τὰς δόποις ἐστηγον εἰς τὰς δόδους. ¹⁶⁾ Λιθοξόος εὐδόκιμος ἐν τοῖς λ. τοῖς μάλιστα εὐδόκιμοις, δηλ. εἰς τὸν καλλιέργειων λιθοξόων. ¹⁷⁾ Ο πατὴρ εἰπε δεῖσθαι. ¹⁸⁾ Ερμογλυφέως, ταῦτον τῷ Ερμογλύφος. ¹⁹⁾ ἔχω δεξιὰν φύσιν, ήτο 13). ²⁰⁾ Ἐλλ. τοῦτο. ²¹⁾ Απὸ τὰ παιγνίδια. ²²⁾ ἀφεθείην ἄν, ηθελα ἀφεθ. ²³⁾ Οροκος ἐπιτατικός. Ἀκόμη καὶ. ²⁴⁾ Καθ' μοιότητα, διαιτάζοντες. ²⁵⁾ Διὰ τὰς δόποις πρέσεις μου. ²⁶⁾ Αὐτὰ ἐχρησίμευον εἰς ὅπαινον τῆς εὐφυίας μου.

στὰς εἶχον ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἑλπίδας, ὡς ἐν βραχεῖ²⁷ μαθήσομαι· ἣν τέχνην, ἀπ' ἔκεινης γε τῆς πλαστικῆς²⁸.

"Αματεοῦν ἐπιτήδειος ἐδόκει ἡμέρᾳ²⁹ τέχνης ἐνάργεσθαι, κάγὼ παρεδιδόμην τῷ θείῳ, μὰ τὸν Δί' οὐ σφόδρα τῷ πράγματι³⁰ ἀχθόμενος· ἀλλά μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀτερπῇ ἐδόκει εἶχειν, καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν³¹ εἰ φανοίμην³² θεούς τε γλυφών³³, καὶ ἀγαλμάτια τινα μικρὰ κατασκευάζων ἐμαυτῷ τε κάκείνοις, οἵς προηρούμην. Καὶ τό γε πρῶτον ἔκεινο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο· ἐγκοπέα³⁴ γάρ τινά μοι δοὺς ὁ θεῖος ἐκέλευσέ μοι· ἥρεμα καθικέσθαι³⁵ πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπειπὼν τὸ κοινὸν³⁶, 'Ἀρχὴ δέ τοι ἡμίσυ πάντος'³⁷. Σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος³⁸ ὑπ' ἀπειρίας, κατέάγη³⁹ μὲν ἡ πλάξ· ὁ δὲ, ἀγανακτήσας, σκυτάλῃ τινὰ κειμένην πλησίον λαβὼν, οὐ πράως, οὐδὲ προτρεπτικῶς μού κατήρξατο⁴⁰, ὥστε δάκρυά μοι τὰ προσίμια τῆς τέχνης⁴¹.

'Αποδράς οὖν ἔκειθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικούμαι, συνεχεῖς⁴² ἀναλύζων, καὶ δακρύων τοὺς ὄφθαλμούς ὑπόπλεως· καὶ διηργοῦμαι τὴν σκυτάλην, καὶ τοὺς μώλωπας ἐδείκνυον, καὶ κατηγόρουν πολλὴν τινα ὠμότητα⁴³, προσθείει δὲ τι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἕδραστε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλλωμαι· κατὰ τὴν τέχνην· 'Αγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς, καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νῦν ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρυς. καὶ τὴν νύχθ⁴⁴ δλην ἐννοῶν⁴⁵.

Μέχρι μὲν δὴ τούτων γελάσιμα⁴⁶ καὶ μειρακιώδη τὰ εἰρημένα· τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὡς ἄνδρες, ἀκούσεσθε, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόων ἀκροστῶν δεόμενα⁴⁷. "Ινα γάρ καθ' 'Ομηρον εἴπω⁴⁸,

Θεῖος μοι ἐνύπνιον⁴⁹ ἤλθεν δνειρός

'Αμβροσίη⁵⁰ διὰ νύκτα⁵¹, ἐναργῆς οὕτως, ὡςε μηδὲν ἀπολεῖ πεσθαι⁵² τῆς ἀληθείας· ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τά τε σχήματά μοι τῶν φανέντων ἐν τοῖς ὄφθαλμοῖς παραμένει, καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔγαυλος⁵³. οὕτω σαφῇ πάντα ἦν!

Δύο γυγακίκες λαβόμεναι ταῖν χεροῖν⁵⁴ εἰλκόν με πρὸς ἑαυτὴν ἐκατέρα μᾶλλα βιαίως καὶ καρτερῶς· μικροῦ γοῦν με διεσπάσαντο⁵⁵ πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμεναι· καὶ γάρ ἅρτει μὲν ἀνέτέρα ἐπεκράτει⁵⁶ καὶ παρὰ μικρὸν δὲ ον εἰχέμει· ἅρτει δ' ἀν αὖθις ὑπὸ τῆς ἐτέρας εἰχόμην. Ἐδόνων δὲ πρὸς ἀλλήλας ἐκατέρα, ἡ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτῆσθαι βούλοιτο⁵⁷. ἡ δὲ, ὡς

²⁷⁾ Ἐλλ. χρόνῳ. ²⁸⁾ Ἀπ' ἔκεινης τῆς πλ. εἰχον τὰς ἐλ. ²⁹⁾ Δηλ. μὴ ἀποφράς, διότι οἱ ἀρχαῖοι εἰχον τὴν δεισιδαίμονα ἰδέαν ὅτι τινὲς ἡμέραι ἡσαν ἀποφράδες, ζῷοι, τι εἴνετο εἰς αὐτὰς ἀπετύγχανε. ³⁰⁾ Διὰ τὸ πράγμα τοῦτο, ὅτι δηλ. εἰχα παραδοθῆ. ³¹⁾ Οὐτὶ εἶχει ἐπίδειξιν, δηλ. ὅτι μοι παρέχει τρόπους ἐπιδειξεως. ³²⁾ Κ. § 400. ³³⁾ Λατομῶν, κόπτων. ³⁴⁾ Σφυρὶ. ³⁵⁾ Καθικνέομαι· κεκτῶ. Γ. 462. ³⁶⁾ Τὴν κοινὴν παροιμίαν.

³⁷⁾ Ἐλλ. ἔργῳ. ³⁸⁾ Καταφέρω. Γ. 513 ἐλλ. ἐμοῦ. ³⁹⁾ Ἀγνοῦμι. Γ. 433.

⁴⁰⁾ Κατάρχω Α. Σ. ⁴¹⁾ Ἐλλ. ἦν. ⁴²⁾ Ἐπιφέρηματικῶς ἀνεῖ συνεχῶς. ⁴³⁾ Ωμότητα ἐκ τετάρτου ἐπὶ τρίτου ὑπεν. ἡ γενικὴ τοῦ θείου. ⁴⁴⁾ Συλλογίζουμενος.

⁴⁵⁾ Ἀξιογέλαστα. ⁴⁶⁾ ἀκούσεσθε τὰ μετὰ ταῦτα οὐκ εὐκαταφρόνητα, ἀλλὰ δεόμενα.

⁴⁷⁾ Φράσις ἐλλείπτικη, τὸ ἀκόλαθον λέγωντα εἴπω κατὰ τὸν "Ομηρον, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Ομήρου. ⁴⁸⁾ Ἐπιφέρηματικῶς, καθ' ὑπον. ⁴⁹⁾ Ποιητικῶς ἀντί: ἀμβροσίαν, τὴν χαρίεσσαν. ⁵⁰⁾ Ποιεῖ. ἀντὶ διὰ νυκτός. ⁵¹⁾ Ὁστε κατ' οὐδὲν δὲν ἔμενεν δύσις τῆς ἀλ. Κ. § 403, ὥστε 1). ⁵²⁾ Ἐλλ. παραμένει. ιδ. ἔγαυλος Α. Σ. ⁵³⁾ Γενικὴ δυϊκή. ⁵⁴⁾ Αντέ μικροῦ ἐδέησε διασπάσασθαι με. 'Ολίγον ἐλειψε νὰ μὲ σχίσωσιν. ⁵⁵⁾ Ἐπεκράτει ἂν, διλητον ἐλειπε νὰ ἐπικρατήσῃ. 'Ο ἄν, τὸ ἀδέβαιον. ⁵⁶⁾ Μὲ βούλοιτο κεκτῆσθαι με ὄντα.

μάτην τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιοῦτο⁵⁷. Ὡν δὲ ή μὲν ἐργατική, καὶ ἀνδρι-
κή, καὶ αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τῷ χεῖρε⁵⁸ τύλων ἀνάπλεως, διεζωσμένη
τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα, οἷος ἦν ὁ θεῖος, ὅποτε ξέοι τοὺς λί-
θους· ἡ ἑτέρω τὸ μάλα εὐπρόσωπος, καὶ τὸ σχῆμα εὐπρεπής, καὶ κόσμιος
τὴν ἀνησυχίαν⁵⁹. Τέλος δ' οὖν ἐφιαστί⁶⁰ μοι δικάζειν, ὅποτερα βουλοίμην
συνεῖναι⁶¹ αὐτῶν. Προτέρα δὲ ή σκληρὰ ἔκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεσεν.

'Ἐγὼ, φίλε παῖ, Ἐρυογλυφικὴ τέχνη εἰμι, ἥν χθὲς ἡρξῶ μανθάνειν οἰ-
κεῖα τέ σοι καὶ συγγενής οἰκοθεν ὅτε γάρ πάππος σου (εἴπουστα τούνομα
τοῦ μητροπάτορος⁶²) λιθοζόος ἦν, καὶ τῷ θείῳ ἀμφοτέρῳ καὶ μάλα εὔδοκι-
μεῖτον δι' ἡμᾶς. Εἰ δὲ θέλεις λῆρων μὲν καὶ φληγάφων τῶν παρὰ ταῦτης
ἀπέχεσθαι (δεῖξας τὴν ἑτέραν), ἔπειτα δὲ καὶ συνοικεῖν ἐμοὶ, πρῶτα
μὲν ὥρεψη γενικῶς⁶³, καὶ τοὺς ἄμους ἔξεις καρτερούς, φιόνου δεῖπαντὸς
ἀλλοτρίος ἔσῃ, καὶ οὐ ποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπήν⁶⁴, τὴν πατρίδα καὶ
τοὺς οἰκείους καταληπτῶν· οὐδὲ ἐπί λόγοις ἐπαινέσονται σε πάντες.⁶⁵

Μὴ μυστήρις δὲ τοῦ σώματος τὸ εὐτελές⁶⁶, μηδὲ τῆς ἐσθῆτος τὸ πι-
ναρόν· ἀπὸ γαρ τῶν τοιούτων ὅρμωμενος καὶ Φειδίας⁶⁷ ἔκεινος; ἔδειξε τὸν
Δία, καὶ Πολύκλειτος⁶⁸ τὴν Ἡραν εἰργάσατο, καὶ Μύρων⁶⁹ ἐπηγένθη, καὶ
Πραξιτέλης⁷⁰ ἐθικυμάσθη· προσκυγοῦνται γοῦν οὗτοι μετὰ τῶν θεῶν. Εἰ
δὴ τούτων εἰς γένοιο⁷¹, πώς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς περὶ πάσιν ἀγθρῶποις
γένοιο; ⁷² ζηλωτὸνδὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περὶ θλεπτον δὲ ἀποφανεῖς
καὶ τὴν πατρίδα. Γάντα καὶ ἔτι τούτων κλεινὸν διεπταίσουσι, καὶ Βαρβα-
ρίζουσα πάντοθεν εἶπεν ἡ Τέχνη, μάλα δὴ σπουδῇ συνείρουσα⁷³, καὶ πεί-
θειν με πειρωμένη· ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαι· τὰ πλεῖστα γάρ ηδη μου τὴν
μνήμην διέψυγεν. Ἐπεὶ δὲ οὖν ἐπαυσατο, ἀρχεται· ἡ ἑτέρα ώδε πως.

'Ἐγὼ δέ, ὡς τέκνον, Παιδεῖα εἰμι, συνήθης σοι· καὶ γνωρίμη, εἰ καὶ
μηδέπω εἰς τέλος⁷⁴ μου πεπείρασται. Ἡλίκα μὲν οὖν τὰ ἀγαθὰ ποριῆ⁷⁵ λι-
θοζόος γενόμενος, αὐτὴ προείρηκεν· οὐδὲν γάρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔσῃ,⁷⁶ τῷ
σώματι πονῶν, καν⁷⁷ τούτῳ τὴν ἀπασχαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφ-
νής μὲν αὐτὸς ὅν, ὀλίγα καὶ ἀγενὴ λαμβάνων, ταπεινὸς τὴν γνώμην⁷⁸,
εὐτελῆς δὲ τὴν πρόσοδον, οὐτε φίλοις ἐπιδικάσιμος⁷⁹, οὐτε ἐχθροῖς φοβε-
ρός, οὐτε τοῖς πολίταις· ζηλωτός· ἀλλ' αὐτὸς μόνον ἐργάτης, καὶ τῶν ἐκ
τοῦ πολλοῦ δῆμου εἰς, φει τὸν προσχοντανοποτήσσων⁸⁰ καὶ τὸν λέγειν δύ-

⁵⁷) "Ἡ δὲ ἔβοα ὡς ἡ πρώτη ἀντιποιοῦτο. ⁵⁸) Διεκή αἰτιατική· κατὰ τὰς χεῖρας.

⁵⁹) Ἐνδυμαστίαν. Λ. Σ. 2). ⁶⁰) Ἐφίλμι. γ'. πληρο. προ. τ. ἐνεστ. τ. δριστ.

⁶¹) Να συζησθω. ⁶²) Τοῦ πατρὸς· τῆς μητρός· μου. ⁶³) Θενά τρώγη γερά. ⁶⁴⁾ ΕΛΛ.

χώρων· τὴν ξενητειάν. ⁶⁵⁾ Απει, ἐνεστ. δετ. ἀντι μέλλ. ἀπελεύσει. ⁶⁶⁾ Δι· ἀπλήν σύν-

θεσιν ματαίων λόγων. ⁶⁷⁾ Τὴν εὐτέλειαν, τὸ οὐδ. ἀντι τοῦ ἀφρη. θηλ. ⁶⁸⁾ Περιφήμος

γάληπτης· Αθηναῖος ἐπὶ Περικλέους, ποιήσας γυροσολεψάντανα ἀγάλματα τῆς Αθηνᾶς,

εἰς Αθήνας καὶ τοῦ Ολυμπίου Διδεῖς Ολυμπίων. ⁶⁹⁾ Ἀνέδειξε, παρτίγαγε. ⁷⁰⁾ Αγαλμα-

τοπούς· Αργεῖος ἐπὶ Περικλέους, κατασκευάσας τὸ ἀγαλμα τῆς Ἡρας εἰς τὸ Ηράκιον,

αύδον πειρήμημον πλησίον τοῦ ⁷¹⁾ Αργους. ⁷²⁾ Αλλος· περιφήμος ἀγαλματοποίδες ἐξ Ελευ-

θερῶν τῆς Αττικῆς, σύγχρυνος τοῦ προτέρου. ⁷³⁾ Αθηναῖος· η Πάριος ἀγαλματοπούς,

λίγον μεταγενέσερος. ⁷⁴⁾ Αν θελεῖς γίνεται. Κ. § 404. γ'. ⁷⁵⁾ Συνδέουσα τοὺς λόγους

μὲν τοχύτητα. ⁷⁶⁾ Μέχρι τέλους. ⁷⁷⁾ Πορίζω. ⁷⁸⁾ Δὲν είναι τρόπος νὰ μὴ γίνης ἐργάτης.

⁷⁹⁾ Κατέν. ⁸⁰⁾ ΕΛΛ. κατά. ⁸¹⁾ Περισπούδαστος; ⁸²⁾ Φοισούμενος, ζαρόνων ἐμπρόδε

νέμενον⁸¹ θεραπείων, λαργά βίον ζῶν, καὶ τοῦ χρείττονος ἔρμακιον⁸² ὅν
Εἰ δὲ καὶ Φαιδίας ἡ Πολύχλειτος⁸³ γένοιο, καὶ θαυμαστὰ πολλὰ ἔξερ-
γάσαιο, τὴν μὲν τέχνην ἀπαντες ἐπαινέσονται, οὐκ ἔτι δὲ τὰς ἰδόν-
των⁸⁴, εἰ νοῦν ἔχοι, εὑξαιτο ἂν σοις ὅμοιος γενέσθαι· οἶος γάρ ἂν ἡς,
βάναυσος, καὶ γενερώναξ, καὶ ἀποχειροβίωτος⁸⁵ νομισθήσῃ.

"Ην δέ μοι ταῦτη, πρῶτον μέν σοι πολλὰ ἐπιδεῖξω παλαιῶν ἀνδρῶν
ἔργα, καὶ πράξεις θαυμαστὰς, καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα, καὶ
πάντων, ὡς εἰπεῖν⁸⁶, ἔμπειρον ἀποράλινουσα· καὶ τὴν φυχὴν, διπερ
κυριώτετό ἔστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, τω-
ρροστήνη, δικαστούνη, εὔσεβειά, προφότης, ἐπιεικείη, συνέσει, καρτερίη,
τῷ τῶν καλῶν ἔρωτε, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὄρμῃ· ταῦτα γάρ ἔστιν δ
τῆς φυχῆς ἀκήρατος⁸⁷ ὡς ἀληγθῶς κόσμος· λίγοις⁸⁸ δὲ σε οὕτε παλαιὸν
οὐδέν, οὕτε νῦν γενέσθαι δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ δέοντα⁸⁹ προσθεῖ μετ' ἑμοῦ,
καὶ δῶλας, ἀπαντα, δόπσα ἔστι τά τε θεῖα, τά τε ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μα-
κρά⁹⁰ σε διδάξομαι.

Καὶ οὐνῦ πένης, δο τοῦ δεῖνος⁹¹, δο βουλευσάμενος τι⁹² περὶ ἀγενοῦς οὐ-
τω τέχνης, μετ' ὀλίγον ἀπασι ζηλωτὸς καὶ ἐπίφθονος ἔστη, τιμώμενος καὶ
ἐπαινούμενος, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρίζοις⁹³ εὐδοκιμῶν, καὶ τῶν γένει καὶ πλού-
τῳ προύχόντων ἀποβλεπόμενος⁹⁴, ἐσθῆτα μὲν τοιαύτην ἀμπεχόμενος, δεί-
κεσσα τὴν ἑαυτῆς (πάνυ δὲ λαμπρὰν ἐφόρει). ἀρχῆς⁹⁵ δὲ καὶ προεδρίας ἀ-
ξιούμενος· καν που ἀποδημής, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἀγνῶς οὐδ' ἀφανῆς
ἴση· τοιαῦτά σοι περιθήσω τὰ γνωρίσματα, ὥστε τῶν ὄρωντων ἔκαστος,
τὸν πλησίον κινήσας⁹⁶, δεῖξει σε τῷ δακτύλῳ, ΟΙΤΟΣ ΕΚΕΙΝΟΣ λέγων.

"Ἄν δέ τι σπουδῆς ἔξιον ή⁹⁷, καὶ τοὺς φίλους η τὴν πόλιν δληγ κατα-
λαμβάνη, εἰς σε πάντες ἀποβλέψονται· καν ποὺ τι λέγων τύχης, κεχη-
νότες οἱ πολλοὶ ἀκούσονται, θαυμάζοντες, καὶ εύδαιμονίζοντές σε τῶν
λόγων τῆς δυνάμεως⁹⁸, καὶ τὸν πατέρα τῆς εὐποτιμίας. "Ο δέ λέγουσιν, ως
ἔρα ἀθάνατοι γίγνονται τινες ἔξι ἀνθρώπων, τοῦτο σοι περιποιήσω. Καὶ
γάρ ἡν αὐτὸς ἐκ τοῦ βίου ἀπέλθης, οὐ ποτε παύσῃ συνῶν τοῖς πεπαιδευ-
μένοις, καὶ προσομιλῶν τοῖς ἀρίζοις⁹⁹: Ορᾶς τὸν Δημοσθένην ἐκεῖνον, τίνος
υίδην δητα ἐγώ ἥλικον ἐποίησα¹⁰⁰; ὁρᾶς τὸν Αἰσχίνην¹⁰¹, δε τυμπινιερίας
μίδης; ἀλλ' ὅμως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος¹⁰² ἔθεράπευσεν· δὲ Σωκράτης¹⁰³,
καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῷ Ἐρμογλυφικῇ ταῦτη τραφεὶς, ἐπειδὴ τάχιστα συνῆκε¹⁰⁴,

⁸¹) Τὸν αὐγλωτεον· τὸν φήτορα. ⁸²) Θύμα. Τὰ ἀνάλπιστα εὐρήματα ὑπετίθεντο δῶρα
τοῦ Ἐρμοῦ. ⁸³) "Ιδε 67 καὶ 69). ⁸⁴⁾ Οὐδὲ ἔστεν οὐδεὶς τῶν ἰδόντων ὄστις. ⁸⁵⁾ Ζῶν ἀπὸ
τῶν χειρῶν σου τὸν κόπον. ⁸⁶⁾ Διὰ νὰ εἰπῶ οὕτω σχεδόν. ⁸⁷⁾ Μή συγκεραστρένος,
εἴδολος. ⁸⁸⁾ Λανθάνω. ⁸⁹⁾ Ισ. μέλλοντα. ⁹⁰⁾ Εἰς δχι μαχροῦ χρόνου διάστημα.

⁹¹⁾ Δηλ. ἀνθρώπου ἀγνώστου. ⁹²⁾ "Οστις ἐσκέφθης περὶ δύενος τέχνης, δηλ. περὶ
τοῦ νὰ δοθῆς εἰς αὐτήν. ⁹³⁾ Εἰς τὰ ἄριστα, εἰς τὰς δασχολίας αἱ ὀποῖαι θεωροῦνται· ως
τριστα. ⁹⁴⁾ Θαυμάζομενος. ⁹⁵⁾ Ἐξουσίας. ⁹⁶⁾ Κουνήσας τὸν ἴσταμενον πλησίον του.

⁹⁷⁾ "Ἄν συμβῇ τίποτε σκουδιάν. ⁹⁸⁾ Διὰ τὴν δύναμιν τῶν λόγων. ⁹⁹⁾ Διὰ τῶν συγ-
θηλονέται. ¹⁰⁰⁾ Τίνος υἱὸν δητα, βλέπεις πάσον μέγαν τὸν ἔκαμα! ¹⁰¹⁾

"Αἰσχέανδρου) ήτον υἱὸς μαχαιροποιοῦ. ¹⁰²⁾ Ο φήτωρ Αἰσχίνης,
τοῦ Δημοσθένους, ἦν υἱὸς αἰλητρίας. ¹⁰³⁾ Φίλιππος ὁ Μαχεδών
ὑπερασπίζετο τὸν ἀνείσαλόν του. ¹⁰⁴⁾ Ο πετήρη τοῦ Σω-
κράτης. ¹⁰⁵⁾ Συνίηται.

τοῦ κρείττονος, καὶ δραπετεύσας παρ' αὐτῆς ηὔτομόλησεν ὡς ἐμεῖς, ἀκούεις ὡς παρὰ πάντων ἄδεται¹⁰⁵;

Αφεὶς δὲ αὐτοὺς τηλεικούτους καὶ τοιούτους ἄνδρας, καὶ πρᾶξεις λαμπρὰς, καὶ λόγους σεμνούς, καὶ σχῆμα εὐπρεπὲς, καὶ τιμὴν, καὶ δόξαν, καὶ ἐπαινον, καὶ προεδρίας, καὶ δύναμιν, καὶ ἀρχὰς, καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκιμεῖν¹⁰⁶, καὶ τὸ ἐπὶ συνέσει εὐδαιμονίζεσθαι, χιτῶνιόν τε πιναρὸν ἔνδυση, καὶ σχῆμα δουλοπρεπὲς ἀναλήψη, καὶ μοχλία καὶ γλυφεῖα, καὶ κοπέας, καὶ κολαπτήρας¹⁰⁷ ἐν ταῖν χεροῖν ἔσεις, κάτω γενευκώς εἰς τὸ ἔργον, χαμαιπετῆς¹⁰⁸, καὶ χαμαιζῆλης¹⁰⁹, καὶ πάντα τρόπον ταπεινός· ἀνακύπτων δὲ οὐδέποτε, οὐδὲ ἀνδρῶδες, οὐδὲ ἐλευθέριον οὐδὲν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα¹¹⁰ ὅπως εὔρυθμα καὶ εὐσχήμονα ἔσται σοι προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εὔρυθμος τε καὶ κόσμιος ἔστη, ἦκιστα πεφροντικῶς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν λίθων;

Ταῦτα ἔτι λεγούστης αὐτῆς, οὐ παραμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων, φναζάς ἀπεφνήμην¹¹¹, καὶ τὴν ἄμορφον ἔκεινην καὶ ἔργατικὴν ἀπολιπῶν, μετέβαινον πρὸς τὴν Παιδείαν μάλα γεγηθώς· καὶ μάλιστα ἐπεὶ μοι καὶ εἰς νοῦν ἥλθεν ἡ σκυτάλη, καὶ ὅτι πληγάς εὐθὺς οὐκ ὀλίγας ἀρχομένω μοι χθὲς ἐνετρίψατο¹¹². Ἡ δὲ, ἀπολειψθεῖσα, τὸ μὲν πρῶτον ἥγανάκτει, καὶ τῷ χειρὶ συνεκρότει, καὶ τοὺς ὀδόντας ἐνέπριε¹¹³, τέλος δὲ, ὥσπερ τὴν Νιέσθην¹¹⁴ ἀκούομεν, ἐπεπήγει καὶ εἰς λίθον μετεβέβλητο¹¹⁵. Εἰ δὲ παράδοξα ἔπαθε, μὴ ἀπιστήσητε· θαυματοποιοὶ γάρ οἱ ὄντειροι.

Ἡ ἑτέρα δὲ, πρός με ἀπιδοῦσα, Τοιγαροῦν ἀμείφομαί σε, ἔφη, τῇσδε τῆς δικαιαιούντης¹¹⁶, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας. Καὶ ἐλθὲ ἥδη, ἐπίθημι τούτου τοῦ ὄχηματος¹¹⁷, (δεῖξασά τις ὄχημα ὑποπτέρων ἵππων τινῶν¹¹⁸, τῷ Πηγάσῳ¹¹⁹ ἔοικότων) ὅπως ἴδης οἴσα καὶ ἡλίκα μὴ ἀκολουθήσας ἐμοὶ ἀγνοήσειν ἔμελλες. Ἐπειδὲ¹²⁰ ἥλθον, ἡ μὲν ἥλαυνε, καὶ ὑφηνιόχει¹²¹. ἀρθεὶς δὲ εἰς ὑψός ἐγὼ ἐπεσκόπουν ἀπὸ τῆς ἔω ἀρξάμενος ἄχρι πρὸς ἐσπέραν¹²², πόλεις καὶ ἔθνη, καὶ δύμους καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος¹²³, ἀποσπείρων τι εἰς τὴν γῆν. Οὐκέτι μέντοι μέμνημαι, διὰ τὸ σπειρόμενον¹²⁴ ἔκεινο ἥγηπλήν τούτο μόνον, ὅτι κάτωθεν ἀφορῶντές με οἱ ἄνθρωποι ἐπήγουν, καὶ μετ' εὐφημίας· καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει¹²⁵, παρέπειμπον.

Δεῖξασα δὲ μοι τὰ τοιαῦτα¹²⁶, καμέτοις ἐπαινοῦσιν ἔκεινοις, ἐπανή-

¹⁰⁵⁾ Φυν. Στατ. ¹⁰⁶⁾ Τὸ εὐδοκιμεῖν ἐπὶ λ., διὰ λόγους. ¹⁰⁷⁾ Ολα λιθοῖσικά ἔργατα· οἱ Εἰσελῆς, ἐκ τοῦ χαμαλ πίπτω. ¹⁰⁸⁾ Χαμερπής, διηλεύων καὶ ἀγαπῶν τὰ χαμηλά. ¹⁰⁹⁾ Τὰ τῆς γλυπτικῆς. ¹¹⁰⁾ Ἐκήρυξα τὴν γνώμην μου. ¹¹¹⁾ Μὲ ἐκτύπησε ξύλον.

¹¹²⁾ Ἐπειρόνιζεν, ἔτριζεν ὡς τὸ πρίον. ¹¹³⁾ Θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου, γυνὴ τοῦ Αμφίωνος βασιλέως τῶν Θῆρῶν. Ἐπειδὴ ἐκόμπασεν ὅτι εἶναι εὐτεκνοτέρη τῆς Λητοῦς, μητρὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. ὁ Ἀπόλλων ἡ δὲ Ἄρτεμις κατετόξευσαν τὰ δώδεκα τέκνα της, αὕτη δὲ ἀπελθώθη ἀπὸ τὴν λύπην της. ¹¹⁴⁾ Εὐστόχως μεταμορφώνει εἰς λίθινον ἀνδρίαντα τὴν λιθοῖσικήν. ¹¹⁵⁾ Διὶ αὐτὴν τὴν δικαιούντην· ἐλλ. τῆς Ἀντί. ¹¹⁶⁾ Η γεν. συντακτικὴ τῆς ἐπι. ¹¹⁷⁾ Δηλ. συρόμενον ὑπό. ¹¹⁸⁾ Πτερωτὸς ἵππος, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Μεδουσῆς. ¹¹⁹⁾ Αντί. ήνωχει Λ. ¹²⁰⁾ Απὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμάς. ¹²¹⁾ Γίδες τοῦ Κελεοῦ, βασιλέως τῆς Ἐλευσίνος. Διαβαθύνεις ἀπὸ τὴν Δήμητραν, ἐφέρετο ἐπὶ ἀμάξης πτερωτῶν δρακόντων, καὶ ἔσπειρε σῖτον εἰς ὅλην τὴν γῆν, διδάσκων παντοῦ τὴν γεωργίαν.

¹²²⁾ Αἰνίτεται τὰ στέρπατα τῆς παιδείας. ¹²³⁾ Εκεῖνοι εἰς οὓς ἔφθανα διὰ τῆς πτήσεως. ¹²⁴⁾ Τὰ τόσα διάφορα πράγματα.

γαγεν αὐθίς, οὐκέτι τὴν σύτην ἐσθῆτα ἔκεινην ἐνδεδυκότα, την ειχον
αφιπτάμενος· ἀλλ' ἐμοὶ ἐδόκουν εὐπάρυφός τις ἐπανήκειν¹²⁶. Καταλα-
βοῦσα¹²⁷ φύη καὶ τὸν πατέρα ἑστῶτα καὶ περιμένοντα, ἐδείκνυεν αὐτῷ
ἔκεινην τὴν ἐσθῆτα, κἀμέ, οἵος ἥκοιμι¹²⁸, καὶ τι καὶ ὑπέμυησεν, οἴα μι-
κροῦ δεῖται¹²⁹ περὶ ἐμοῦ ἐβούλευσατο· ταῦτα μέμνημαι· ἰδὼν, ἀντίπαις¹³⁰
ἔτι ὡν, ἐμοὶ δοκεῖ¹³¹ ἐκταραχθεῖς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

Μεταξύ δὲ λέγοντος¹³¹, Ἡράκλεις, ἔφη τις, ως μαχρὸν τὸ ἐγύπτιον καὶ
δικαιοικόν¹³²! Εἰτ’ ἄλλος ὑπέρχρουσε¹³³. χειμερινὸς ὄνειρος, διτὶ μήκισται
εἰσιν αἱ νώκτες¹³⁴. ἡ τάχα που τριέσπερος, ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς¹³⁵, καὶ αὐ-
τός ἐστε· τι δὲ οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ¹³⁶ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμας, καὶ μνη-
σθῆναι παιδικῆς νυκτός, καὶ ὀνείρων παλαιῶν, καὶ ἦδη γεγηρακότων;
Ἔωλος¹³⁷ γάρ η ψυχρολογία· μηδ ὀνείρων ἡμᾶς ὑποχρετάς¹³⁸ τινας ὑπεί-
ληφεν¹³⁹; Οὐκ, ὡς γαβέ¹⁴⁰. οὐδὲ γάρ δι Εινοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ
ἐγύπτιον¹⁴¹, ως ἐδόκει αὐτῷ καίεσθαι· η πατρῷα οἰκία καὶ τὰ ἄλλα (ἴζε¹⁴²
γάρ), οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὅψιν οὐδὲ ώς φρυσαρεῖν ἐγνωκώς αὐτὰ διει-
κει¹⁴³. καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περιεστώ-
των πολεμίων ἀλλά τι καὶ χρήσιμον εἶγεν η διηγήσις.

Καὶ τοίνυν κάγω τοῦτον τὸν ὄγειρον ὑμῖν διηγησάμην ἐκείνου ἔνε-
κκ¹⁴⁵, δπῶς οἱ νέοι πρός τὰ βελτίω τρέπωνται, καὶ παιδείας ἔχωνται¹⁴⁶.
καὶ μάλιστα εἰ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖ¹⁴⁷, καὶ πρὸς τὰ ἡττώ¹⁴⁸
ἀποκλίνει φύσιν οὐκ ἀγενῆ διαφθείρων, ἐπιρρώσθισται εὖ οἴδ' ὅτι¹⁴⁹
κάκεινος, ἀκούστας τοῦ μύθου, ἵκανον ἔστι τῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησά-
μενος, ἐννοῶν οἶος μὲν ὃν πρός τὰ κάλλιστα ὥρμησα, καὶ παιδείας ἐπε-
θύμησα, μηδὲν¹⁵⁰ ἀποδειλίασας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε, οἶος δὲ
πρὸς ὑμᾶς ἐπαγελήλυθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο¹⁵¹, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθο-
γλύφων ἀδόξότερος.

¹²⁶) Ἐφαίγομην εἰς τὸν ἔχυτόν μου διὰ ἐπαγγλήθα εὐπάρουσφας. Α. Σ. ¹²⁷) Εὔροιςσα.

Οὐλίγον ἐλειψε φέντα βουλευθῆ. ¹²⁹ Μόλις ἔξελθων τῆς πατιδικῆς ἡλικίας, ταῦτα
Παράστηται. ¹³⁰ Οὐ μέντοι δύνεται. ¹³¹ Εγ καὶ πατέρες ἀντὶ ἔλευσα. ¹³² Μαραχὸν ὥς ἄποινον

Προστήσος. ¹³⁰ Ως ἐμοὶ δοκεῖ. ¹³¹ Εν τῷ μεταξύ, ἐν φέλεγα. ¹³² Μαχόδν ως οἱ ἐπί δικαιστηρίων λόγοι καὶ περιέχον δίκην μεταξύ τῶν δύο γυναικῶν. ¹³³ Ἠδε Λ. Σ.

¹³⁴⁾ Τοῦ χειμῶνος δηλ. ¹³⁵⁾ Οἱ Ἡρακλῆς ὡνομάζετο τριέσπερος, διότι ἡ υἱὸς εἰς τὴν ὁποίαν συνελήφθη διέτριχεσ τρία ἡμερόνυχτα. ¹³⁶⁾ Τι τὸν ἡλιθε, τι τὸν ἐφάνη;

⁴³⁷) Ξεθυμασμένη. Λ. Σ. ⁴³⁸⁾ Οὐειροχρίτης. ⁴³⁹⁾ Ὑπολαμβάνω.
⁴⁴⁰⁾ Ω ἀγαθέ, καλέ! ἀπόκοιτος τοῦ Λουκιανοῦ. ⁴⁴¹⁾ Ο Ξενοφῶν, περὶ οὗ ἦξε κατω-

τέων, εἰς τὴν Κύρου Ἀνάβασιν Γ. 1. διηγεῖται εἰς τοὺς συζεραπίωτας του ἐνύπνιον, διειδέ τὸν παταχών αἰκίζειν του, καὶ ὅτι κεραυνὸς ἔπεισεν εἰς αὐτήν. κτλ. 14^η) Οἶδα Γ.

⁴⁴⁸) Διέξειμι. Διηγούμενος ως έδοξει, οὐ διέξει οὐπόκρισιν (ώς οὐπόκρισιν, δι- θεα-

τερικήν Ήπ.). τίνι όψιν (τὸ δόραμα), ουδὲ διεῖπει αυτά ἐγγωκώς φλυσαρεῖν.¹¹⁴⁾ Ταπει-
νέ ποιει.¹¹⁵⁾ Διὰ τοῦτο.¹¹⁶⁾ Νὰ πιασθῶσιν ἀπὸ τὴν παιδείαν, νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν παι-

¹⁴⁷⁾ Ἀγαπᾶντες τὰ ἐπιμένη εἰς τὰ κακά. ¹⁴⁸⁾ Πρὸς τὰ χειρότερα. ¹⁴⁹⁾ Κῦ οἴδε, στις ἐπὶ. ¹⁵⁰⁾ Ἐπίθ. αὐτοὶ τοῦ οὐδαμῶς. ¹⁵¹⁾ Εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο κατορθώσας, ἔπει. Νήλυθε

βριμως ουδενεδις αδιοξότερος.

• ፳፻፲፭ ዓ.ም. ከፃ፻፲፭ ዓ.ም. በፃ፻፲፭ ዓ.ም. ተፃ፻፲፭ ዓ.ም.

Θ'. ΙΩΑΝ. ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

Ο Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐξ Ἀντιοχείας, ἡχματεῖς περὶ τὰ τέλη τοῦ 8^{ου} Κένονος μ. Χ. Ἐπὶ Λύτοράτορος Ἀρκαδίου ἀνεβίδασθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ κατεφέρετο κατὰ τῶν καταχρήσεων καὶ τῆς κολυτελείας, ἔξωρίσθη κατ' ἀπόφασιν τοπικῆς συνόδου, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν ἔξορίαν του. Έκ τῶν συγγραμμάτων του σώζονται 417 λόγοι καὶ 249 ἐπιστολαί. Διὰ δὲ τὴν εὐφράτειάν του δὲ ὀνομάσθη ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΕΥΤΡΟΠΙΟΝ

Ο Εὐτρόπιος ἡτον εὐνοῦχος εὐνοούμενος μεγάλως ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου, ὑπὸ τοῦ ὄποιου πρόχριθη εἰς ἴσχυν καὶ πλοῦτον, προβιβασθεὶς εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα Ὑπάτου καὶ Πατρικίου. Ἀλλὰ καταχρασθεὶς τῆς δυνάμεως του καὶ καθηβρίσας αὐτὸν τὸν Αὐτοκράτορα διὰ τῆς διαγωγῆς του, ὑπέπεσεν εἰς τὴν δργὴν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ στρατεύματος, καὶ ἀπογυμνωθεὶς τοῦ πλούτου καὶ τῶν ἀξιωμάτων του, μόλις ἔσωσε τὴν ζωήν του καταφυγών εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐν φᾶλλοτε εἰχε κηρυχθῆ ἐναντίος τῆς ἀσύλίας τῶν ἐκκλησιῶν.

ΑΕΙ μὲν, μάλιστα δὲ νῦν, εὐκαίρον¹ εἶπεῖν· ματαιότης ματαιοτήτων, καὶ πάντα ματαιότης². Ποῦ νῦν ἡ λαμπά τῆς ὑπατείας περιβολή³; ποῦ δὲ αἱ φαιδραὶ λαμπάδες; ποῦ δὲ οἱ χρότοι καὶ οἱ χοροί καὶ αἱ θαλίαι⁴ καὶ αἱ πανηγύρεις; ποῦ οἱ στέφανοι καὶ τὰ παραπετάσματα⁵; ποῦ δὲ τῆς πόλεως θόρυβος, καὶ αἱ ἐν ἱπποδρομίαις εὐφημίαι, καὶ τῶν θεατῶν αἱ κολακεῖαι; Πάντα ἐκεῖνα οἰχεται⁶, καὶ ἀνεμος πνεύσας ἀθρόον⁷ τὰ μὲν φύλλα κατέλαβε⁸, γυμνὸν δὲ ἡμῖν τὸ δένδρον ἔδειξε, καὶ ἀπὸ τῆς βίζης αὐτῆς σαλευόμενον λοιπόν⁹. Τοιαύτη γάρ η τοῦ πνεύματος¹⁰ γέγονε προσβολὴ, ὡς καὶ πρόρριζον¹¹ ἀπειλεῖν¹² ἀνασπᾶν¹³, καὶ αὐτὰ διασταλεῦσαι τοῦ δένδρου τὰ γεῦρα. Ποῦ νῦν οἱ πεπλασμένοι φίλοι; ποῦ τὰ συμπόσια καὶ τὰ δεῖπνα; ποῦ δὲ τῶν παρασίτων ἐσμόδες¹⁴, καὶ δὲ διάδηματα¹⁵ ἡμέρας ἐγχεόμενος ἄκρατος¹⁶, καὶ αἱ ποικίλαι τῶν μαγείρων τέχναι, καὶ οἱ τῆς δυναστείας θεραπευταί¹⁷, οἱ πάντα πρὸς χάριν¹⁸ ποιοῦντες καὶ λέγοντες; Νῦν ἦν¹⁹ πάντα ἐκεῖνα καὶ δυαρ, καὶ ἡμέρας γενομένης, ἥφαντοςθη. "Αγηθή ἦν ἔστιν, καὶ παρελθόντος τοῦ ἔαρος, ἀπαντα κατεμαράνθη· σκιὰ ἦν καὶ παρέδραμε· καπνὸς ἦν, καὶ διελύθη· πομφόλυγες ἦσαν, καὶ διερρά-

¹⁾ Εἶναι καίρος. ²⁾ Ἐκ Σολομ. ἐκκλησ. ³⁾ Περικύλωποις, πάντα τὰ περικυλλοῦντα καὶ αὐτὸν τὸ ὑπατικὸν περιβόλαιον, τὸ ὄποιον κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Προκοπίου καὶ δλλῶν ἴστορικῶν, ἡτον δχι μόνον κατάχρυσον δλλά καὶ λιθοκόλλητον. ⁴⁾ Συμπόσια.

⁵⁾ Τὰ εἰς τὸ θέατρον ἔκτεινομένα ὑπεράνωθεν τοῦ καθίσματος τῶν ἐπιστήμων ἀρχόντων. ⁶⁾ Κ. § 287. ⁷⁾ Ἐπτοῦ ἀντὶ ἀθρόου. ⁸⁾ Παραβάλλει τὸν δυστυχήσαντα αὐλικὸν μὲ δένδρον ἐκριζούμενον. ⁹⁾ (Εἰς τὸν) λοιπὸν (χρόνον). ¹⁰⁾ Τοῦ ἀνέμου. ¹¹⁾ Ἐκ τῶν βί-

¹²⁾ Κ. § 463, "Ωστε 1." ¹³⁾ Τὸ δένδρον. ¹⁴⁾ Συμηνὸς μελισσῶν, μτφ. πληθος. ¹⁵⁾ Ο εἷνος δταν δὲν ἡτο κεκερασμένος μὲ θδωρ ὡς συνήθως ἐγίνετο· ὅθεν παρ' ἡ-

μιν ἐπεκράτησε νὰ καληται κρασι. ¹⁶⁾ Κόλακες. ¹⁷⁾ Πρὸς εὐχαριστησεν του.

ἘΓΓΥ θεωρουνται νότι αφεγγανα

γησαν ἀράχνη¹³ ἦν, καὶ διεσπάσθη. Διὸ ταῦτην τὴν πνευματικὴν ὥστιν ἐπάδωμεν¹⁴ συνεχῶς ἐπιλέγοντες· Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης. Ταῦτην γάρ τὴν ὥστιν καὶ ἐν τοῖχοις, καὶ ἐν οἰκίᾳ, καὶ ἐν ἡματίοις, καὶ ἐν ἀγορᾷ, καὶ ἐν ὁδοῖς, καὶ ἐν θύραις, καὶ ἐν εἰσόδοις, καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ ἑκάστου συνειδότες συνεχῶς ἔγγεγράφθαι δεῖ, καὶ διὰ παντὸς αὐτὴν μελετᾶν. Ἐπειδὴ ἡ τῶν πραγμάτων ἀπάτη, καὶ τὰ προσωπεῖα¹⁵, καὶ ἡ ὑπόκρισις ἀλήθεια παρὰ τοῖς πολλοῖς εἶναι δοκεῖ· ταῦτην καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ἐν δείπνῳ, καὶ ἐν ἀρίστῳ¹⁶, καὶ ἐν συλλόγοις,¹⁷ ἐπιλέγειν ἐκαστον τῷ πλησίον ἔχοντι, καὶ παρὰ τοῦ πλησίου ἀκούειν, ὅτι Ματαιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης. Οὐκ ἔλεγόν σοι¹⁸ συνεχῶς δι· ὅραπέτης¹⁹ ὁ πλούτος ἔστι καὶ οἰκέτης; σὺ δὲ οὐκ ἔδουλον πείθεσθαι. Τίσου, ἐκ τῶν πραγμάτων ἔδειξεν ἡ πεῖρα, ὅτι οὐ δραπέτης μόνον, οὐδὲ ἀγνώμων, ἀλλὰ καὶ ἀνδροφόνος· οὗτος γάρ σε τρέμειν νῦν καὶ δεδουκέναι²⁰ παρεσκεύαστεν. Οὐκ ἔλεγόν σοι ἡνίκα συνεχῶς ἐπετίμασμοι λέγονται τὸ ἀληθῆ, ὅτι ἐγώ σε φιλῶ μᾶλλον τῶν κολακεύοντων; ἐγὼ δὲ ἐλέγγων πλέον κίδομαι τῶν χαριζομένων; Οὐ προστείθην τοῖς ῥῆμασι τούτοις, ὅτι ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλων²¹, ὑπὲρ ἑκούσια φιλήματα ἔχοντων; Εἰ τῶν ἐμῶν ἡγεσχού²² τραχυμάτων²³, οὐκ ἄν σοι τὰ φιλήματα ἐκείνων²⁴ τὸν θάνατον τοῦτον ἔτεκον τὰ γάρ ἐμὰ τραύματα ὑγείαν ἐργάζεται, τὰ δὲ ἐκείνων φιλήματα νόσον ἀνίστον κατεσκεύαστε. Ποῦ νῦν οἱ οἰνοχόοι; ποῦ δὲ οἱ σοδούντες²⁵ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ μυρία παρὰ πᾶσιν ἐγκώμια λέγοντες; Ἐδραπέτευσαν, ἡρήσαντο τὴν φιλίαν, ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς δὲ τῆς σῆς ἀγωνίας πορίζουσιν. Ἀλλ' οὐχ ἡμεῖς οὕτως²⁶. ἀλλὰ καὶ τότε δυσχεραίνοντός σου οὐκ ἀπεπηδῶμεν²⁷, καὶ νῦν πεσόντα περιστέλλομεν²⁸ καὶ θεραπεύομεν. Καὶ ἡ μὲν πολεμηθεῖσα Ἐκκλησία παρὰ σοῦ τοῦ κόλπους ἡπλωσε, καὶ ὑπεδέξατο²⁹ τὰ δὲ θεραπευθέντα³⁰ θέατρα, ὑπὲρ ωπολλάκις πρὸς ἡμᾶς ἡγανάκτεις, προσδωκε καὶ ἀπώλεστεν³¹. Ἀλλ' οὐδωνύκτης³² ἐπαυσάμεθα ἢ εἰ λέγοντες³³. τί ταῦτα ποιεῖς; ἐκβαχχεύεις τὴν Ἐκκλησίαν³⁴, καὶ κατὰ κρημνῶν σαυτὸν φέρεις· καὶ παρέτρεχες³⁵ ἀπαντασσαν³⁶. Καὶ αἱ μὲν ἱπποδρομίαι, τὸν πλοῦτόν σου ἀγαλώσασαι, τὸ ξίφος ἡκόνησαν³⁷. ἡ δὲ Ἐκκλησία, ἡ τῆς ὀργῆς τῆς σῆς ἀπολαύσασα τῆς ἀκαρου, πανταχοῦ παρατρέχει³⁸, τῶν δικτύων σε ἐξαρπάσαι βουλομένη. Καὶ ταῦτα λέγω νῦν, οὐκ ἐπεμβαίνων τῷ κείμενῳ³⁹, ἀλλὰ τοὺς ἑτῶτας ἀσφαλεστέρους ποιῆσαι βουλόμενος· οὐκ ἀναζάίνων τὰ ἔλκη τοῦ τε-

¹³⁾ Δηλ. ίστες ἀράχνης. ¹⁴⁾ Ἐπειδὴ ἦν ἡ στροφὴ ἡ ἐπιφρομένη πάντοτε μετὰ τέλος τοῦ ἀσματος. "Οθεν ἐπάδωμεν, ἂς ἐπανυλαμβάνωμεν. ²⁰⁾ Δηλ. τὰ πλαστικά πρόσωπα, ἡ ἐπιφάνεια. ²¹⁾ Τὸ γεῦμα. ²²⁾ Εἰς τὰς συναναστροφάς. ²³⁾ Ἀποστρέφεται πρὸ τὸν Εὐτρόπιον. ²⁴⁾ Δηλ. ὡς δοῦλος δραπετεύων. ²⁵⁾ Δεῖδω, δέδοικα. ²⁶⁾ Σὲ ἔκαμεν τερμένας. ²⁷⁾ Τὰ τραύματα τὰ δόποια μᾶς ἐπιφέρουσι φίλοι. ²⁸⁾ Ἀνέγομα. ²⁹⁾ "Οστε ἐπέφερεν νουθετῶν. ³⁰⁾ Τῶν κολάκων δηλ. κτλ. ³¹⁾ "Ανω καὶ κάνω τρίχοντες. ³²⁾ Δρῶμεν. ³³⁾ Δὲν ἐμάχρυνόμεθα ἀπὸ σὲ σταν ἐθύμωνες. ³⁴⁾ Περιποιούμεθα. ³⁵⁾ "Υφ' ἑαυτὴν, ὑπὲρ τὴν σκέπτην τῆς ἑδέξατο. ³⁶⁾ Τὰ ὄποια σὲ ἐπειρποιήθη. ³⁷⁾ Σέ. ³⁸⁾ K. § 442, II'. ³⁹⁾ Ηίσως διορθωτέον: Ἐκβαχχεύεις τὴν Ἐκκλησίαν. ⁴⁰⁾ Ἀδιαφοροῦσες πρὸς δῆλος ὅστις ἐλέγονται αὐταῖς ἔγειναν αἴτια τοῦ ν' ἀπειλήταις ἡ ζωὴ τοῦ. ⁴¹⁾ Σὲ παρακολούθει. ⁴²⁾ Ενυδρίζων τὸν κείμενον κατὰ τῆς.

τρωμένου, ἀλλὰ τοὺς μηδέπω τετρωμένους ἐν ὑγείᾳ διατηρήσα⁴⁵ ἀσφαλεῖ· οὐ καταποντίζων τὸν κλυδωνικόμενον, ἀλλὰ τοὺς ἐξ οὐρίας⁴⁶ πλέοντας παιδεύων, ὥστε μὴ γενέσθαι ὑποθρυχίους⁴⁷. Πως οὖν τοῦτο γένοιτο; Εἰ τὰς μεταβολὰς τῶν ἀνθρωπίνων ἐγγόνιμεθα⁴⁸ πραγμάτων. Καὶ γάρ οὗτος εἰ ἔδεισε⁴⁹ μεταβολὴν, οὐκ ἀν ὑπέμεινε μεταβολὴν. Ἀλλ' ἐπεί περ οὕτος οὔτε οἴκοθεν⁵⁰, οὔτε παρ' ἔτέρων ἐγένετο βελτίων, ὑμεῖς γοῦν οἱ κομψωτες⁵¹ τῷ πλούτῳ ἀπὸ τῆς τούτου κερδάνετε συμφορᾶς. Οὐδὲν γάρ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀσθενέστερον⁵². Διόπερ οἶον ἂν εἴποι τις ὅνομα τῆς εὐτελείας αὐτῶν⁵³, ἔλαττον τῆς ἀληθείας ἐρεῖ. Κανὸν⁵⁴ καπνὸν αὐτὰ, κανὸν χόρτον, κανὸν ὄντα, κανὸν ἄνθη ἐστιν⁵⁵, κανὸν δὲ τις οὐν⁵⁶ ὄνομάσθη. Οὕτως ἔστιν ἐπίκηρα⁵⁷, καὶ τῶν οὐδὲν ὄντων οὐδαμιγώτερα. "Οτι δὲ μετὰ τῆς ἀσθενείας καὶ πολὺ ἔχει τὸ ἀπόκρημνον⁵⁸, δῆλον ἐντεῦθεν⁵⁹. τις γάρ τούτου γέγονεν ὑψηλότερος; οὐ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην προτίθει⁶⁰ τῷ πλούτῳ; οὐ πρὸς αὐτὰς τῶν ἀξιωμάτων ἀγέθη τὰς κορυφάς; οὐχὶ πάντες αὐτὸν ἔτρεμον κοι ἐδεδοίκεισαν; ἀλλ' ίδου γέγονε καὶ δεσμωτῶν ἀθλιώτερος, καὶ οἰκετῶν ἐλεεινότερος, καὶ τῶν λιμφητηκομένων πτωχῶν ἐγγέστερος, καθ' ἔκάστην ἡμέραν ξίφη βλέπων ἡκονημένα⁶¹, καὶ βάραθρον, καὶ δημίους, καὶ τὴν ἐπὶ θάνατον ἀπαγωγήν⁶²; καὶ οὐδὲ εἰ ποτε γέγονεν ἐπὶ τῆς ἡδονῆς οἵδεν ἐκείνης⁶³, οὐδὲ αὐτῆς αἰσθάνεται τῆς ἀκτῖνος⁶⁴. ἀλλ' ἐν μετημόριᾳ μέσῃ⁶⁵, καθάπερ ἐν πυκνοτάτῃ νυκτὶ⁶⁶, περιεστοιχισμένος, οὕτω τὰς ὅψεις πεπήρωται· μᾶλλον δὲ, ὅσα ἀν φύλονεικήσωμεν, οὐ δυνησόμεθα τῷ λόγῳ παραστῆσαι τὸ πάθος, ὅπερ ὑπομένειν αὐτὸν εἰκός⁶⁷, καθ' ἔκάστην ὥραν ἀποκτείνεσθαι προσδοκῶντα. Ἀλλὰ γάρ τι δεῖ τῶν λόγων τῶν παρ' ἡμῶν, αὐτοῦ ταῦτα καθάπερ ἐν εἰκόνι σφράξ υπογράψαντος⁶⁸ ἡμῖν; τῇ γάρ προτεραιᾳ, ὅτε ἐπ' αὐτὸν ἥλθον ἐκ τῶν βασιλικῶν αὐλῶν, πρὸς βίαν⁶⁹ ἐφελκύσαι βουλόμενοι, καὶ τοῖς σκεύεσι προσέδραμε τοῖς ιεροῖς⁷⁰, ἦν τὸ μὲν πρόσωπον αὐτοῦ ὡχρόν, πελιδόνη, καὶ τανῦ⁷¹ νεκρωθέντος οὐδὲν⁷² ἀμειγον διακείμενον· κτύπος δὲ τῶν ὁδόντων καὶ πάταγος, καὶ τρόμος παντὸς τοῦ σώματος, καὶ φωνὴ δικοκοπομένη, καὶ γλῶττα διαλυμένη⁷³, καὶ σχῆμα τοιοῦτον⁷⁴, οἷον εἰκός τὴν λιθίνην ἔχειν ψυχήν⁷⁵. Καὶ ταῦτα λέγω, οὐκ διεγίζων, οὐδὲ ἐπεμβάίνων αὐτοῦ τῇ συμφορᾷ, ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν διά-

⁴⁴) Βουλόμενος. ⁴⁵) Μὲ οὔριον ἀνεμον. ⁴⁶) Νάμη καταποντισθεῖσα. ⁴⁷⁾ Φέρωμεν εἰς τὸν νοῦν μας. ⁴⁸⁾ "Αν εἴχε φοβηθῆται μεταβολὴν. ⁴⁹⁾ Αφ' οὔτοι, ⁵⁰⁾ Μτφ. ὑπερηφανευόμενοι. ⁵¹⁾ Οὐδὲν πράγμα ἔστιν ἀσθενέστερον ἀπὸ τὰ ἀνθρ. πρ. ⁵²⁾ "Ο.τι ὄνομα καὶ ἄν διώτα εἰς τὴν εὐτελείαν τῶν. ⁵³⁾ Καὶ ἄν. ⁵⁴⁾ Τὰ ὄποια δῆλο. ταχέως μαραίνονται.

⁵⁵⁾ "Ο.τι δῆποτε. ⁵⁶⁾ Πρόσκαιρα. ⁵⁷⁾ "Οτι εἴναι αὐτὰ οὐ μόνον ἀσθενή, ἀλλὰ καὶ ἀπόκρημνα, δῆλο. εἴναι φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ καταρρηματίζωσι τοὺς ἐπ' αὐτῶν ισταμένους. ⁵⁸⁾ 'Αφ' ὅσα μέλλειν νὰ εἰπῃ. ⁵⁹⁾ Εξεπέρασε. ⁶⁰⁾ Διάτοι οἱ στρατιώται ἐφοδειρίζον τὴν ζωὴν του. ⁶¹⁾ Τὸ δέ τι φέρεται. ⁶²⁾ Δὲν ἡξέρειται δὲν ἐνθυμεῖται δὲν ποτὲ ἀπήλαυσεν ἔκεινην τὴν ἡδονήν. ⁶³⁾ Τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου. ⁶⁴⁾ Κοιν. Καταμετήμερα.

⁶⁵⁾ Μᾶλλον ἔπειπεν: ὑπὸ πυκν. νυκτὸς· η διαγραπτέον τὴν ἐν. ⁶⁶⁾ Εἶναι πιθανόν, ἐπόμενον νὰ ὑπομένη. ⁶⁷⁾ Περιγράψαντος. ⁶⁸⁾ Διὰ βίας. ⁶⁹⁾ Κατέφυγεν εἰς τὸ ἄγιον βῆμα, καὶ ἐνηγκαλίσθη τὴν ἀγίαν τράπεζαν. ⁷⁰⁾ Αρτίως, ηδη. ⁷¹⁾ Κατ' οὐδέν.

⁷²⁾ Περαλυμένη. ⁷³⁾ "Ην. ⁷⁴⁾ "Ισως διορθωτέον: τὸν λίθον εἰ εἴχε ψυχήν.

νοιαν μαλάξαι βουλόμενος, καὶ εἰς ἔλαιον ἐπισπάσασθαι, καὶ πεῖσαι ἀρκεσθῆναι τῇ τιμωρίᾳ τῇ γεγενημένῃ⁷⁵.

'Επειδὴ γάρ εἰσι πολλοὶ παρ' ἡμῖν ἀπάνθρωποι, ὥστε δόμοίως καὶ ἡμῖν ἐγκαλεῖν⁷⁶, δις: αὐτὸν ἐδεξάμεθα τῷ βίηματι⁷⁷, τὸ ἄστοργον αὐτῶν⁷⁸ τοῖς διηγήμασι μαλάξαι βουλόμενος, ἐκπομπεύω⁷⁹ τὰ τούτου πάθη. Τίνος γάρ ἔνεκεν ἀγανακτεῖς, εἰπέ μοι, ἀγαπητέ⁸⁰? "Οτι, φησὶν⁸¹, εἰς ἐκκλησίαν κατέφυγεν ὁ πολεμήσας αὐτὴν διγνησκώς. Διὰ τοῦτο⁸² μάλιστα δοξάζειν ἔχρητην τὸν θεόν· δις ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν τοσαύτῃ κατασῆναι ἀγάγηρ, ὥστε καὶ τὴν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν μαθεῖν. Τὴν δύναμιν μὲν ἀφ' ὅν⁸³ τοσαύτην ὑπέμεινε μεταβολὴν ἐκ τῶν πρὸς ἐκείνην πολέμων· τὴν φιλανθρωπίαν δὲ, ἐξ ὅν⁸⁴, πολεμηθεῖσα νῦν τὴν ἀσπίδα προβάλλεται, καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας ἐδέξατο τὰς αὔτης, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ πάσῃ κατέσησεν, οὐ μηδικακήτασσα ὑπὲρ τῶν ἐμπροσθεν⁸⁵ οὐδενός, ἀλλὰ τοὺς κόλπους αὐτῷ μετὰ πολλῆς ἀπλώσασα τῆς φιλοσοφίας. Τοῦτο γάρ τροπαίου παντὸς λαμπρότερον, τοῦτο νίκη περιφανῆς, τοῦτο "Ἐλληνας"⁸⁶ ἐντρέπει⁸⁷, τοῦτο καὶ Ἰουδαίους καταισχύνει, τοῦτο φαιδρὸν αὐτῆς τὸ πρόσωπον δείκνυσιν· δις τὸν πολέμιον αἰχμάλωτον λαθοῦσα φείδεται⁸⁸, καὶ πάντων αὐτὴν ἐν ἐρημίᾳ παρεδόντων, μόνη καθάπερ μήτηρ φιλότοργος ὑπὸ τὰ παραπετάσματα αὐτῆς ἔκρυψε, καὶ πρὸς βασιλικὴν ὄργην ἔσῃ⁸⁹, πρὸς δῆμους θυμὸν, καὶ πρὸς μῆσος ἀφόρητον. Τοῦτο τῷ θυσιαστηρίῳ κόσμος, φησὶν⁹⁰, τὸ τὸν ἐναγῆ καὶ πλεονέκτην καὶ ἀρπαγα ἀπεισθαι τοῦ θυσιαστηρίου; Μή λέγε ταῦτα⁹¹! ἐπειδὴ καὶ ἡ πόρην ἡψήτο τῶν ποδῶν τοῦ Χριστοῦ, ἡ σφρόδρα ἐναγῆς καὶ ἀκάθαρτος, καὶ οὐκ ἦν ἐγκλημα τῷ Ἰησοῦ τῷ γεννόμενον, ἀλλὰ θαῦμα καὶ ὕμνος μέγας. Οὐ γάρ τὸν καθαύδον ἔθλαπτεν ἡ ἀκάθαρτος· ἀλλὰ τὴν ἐναγῆ πόρην ὁ καθαύδος καὶ ἀμωμος διὰ τῆς ἀρφῆς καθαύδαν εἰργάσατο. Μή δῆ⁹² μηδικακήτης, ὡς ἀνθρωπε· ἐκείνου οἰκέται ἐσμὲν τοῦ ἐσταυρωμένου, καὶ λέγοντος· «Ἄφες αὐτοῖς οὐ γάρ οἴδασι τί ποιοῦσιν⁹³». "Ἀλλ' ἀπετείχισέ, φησὶν⁹⁴, τὴν ἐνταῦθα καταφυγὴν γράμμασι καὶ νόμοις διαφόροις. "Ἀλλ' ίδοις διὰ τῶν ἔργων ἐμαθεῖν⁹⁵ διπέρ ἐποίησε, καὶ τὸν νόμον ἔλυσε⁹⁶ πρῶτος αὐτὸς δι' ὅν ἐπάθε, καὶ γέγονε τῆς οἰκουμένης θεατρον⁹⁷. καὶ σιγῶν ἐντεῦθεν ἀφίσης φωνὴν⁹⁸ ἀπαστήπαντας παραιγῶν· μή ποιεῖτε τοιαῦτα, ἵνα μὴ πάθητε τοιαῦτα. Διδάσκαλος ἀνεφάνη διὰ τῆς συμφορᾶς· καὶ λαμπρόνα μεγάλην ἀφίησι τὸ θυσιαστηρίον, νῦν φοβερὸν μά-

⁷⁵) Διότι ἐπέμενον δις πρέπει· νά θανατωθῇ. ⁷⁶) Τοιούτοις, ὥστε ἐγκαλεῖν, νά μάς κατηγορῶσι. ⁷⁷) Ἐλλ. τὶς Ἐν. ⁷⁸) Τῶν ἐγκαλούντων. ⁷⁹) Θεατρίζω.

⁸⁰) Ἀπότενεται δῆθεν πρὸς ἔνα τῶν ἐγκαλούντων. ⁸¹) Ὁ ἐγκαλῶν.

⁸²) Ἀπόκρισις τοῦ ἡγετορος. ⁸³) Ἐκ τοῦ διτοῦ διὶς τὸν κατ' ἐκείνης πολέμιος ὑπέμεινε κτλ. ⁸⁴) Ἐκ τούτου ἔμαθε τὴν φιλανθρωπίαν της, δις πολεμηθεῖσα ἡ ἀκάλη. ὑπ' αὐτοῦ, θέτει τὴν ἀσπίδα της ἐμπρὸς αὐτοῦ. ⁸⁵) Δι' ὅσα πρὸς ἐπράξεις κατ' αὐτῆς. ⁸⁶) Ἐννοεῖ τούς εἰδωλολάτρας. ⁸⁷⁾ Ἐντροπιάζει. ⁸⁸⁾ Αὐτοῦ. ⁸⁹⁾ Άνεση. ⁹⁰⁾ Τοῦτο εἶναι σολῆλη εἰς τὸ θ.

⁹¹) Ὁ ἐγκαλῶν λέγει δις ὁ Εὔτρ. διὰ τὴν γραπτῶν διαταγῶν καὶ νόμων ἐμπόδισε τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καταφυγήν. ⁹²⁾ Εὐδότε. ⁹³⁾ Ἡκύρωσε. ⁹⁴⁾ Παίγνιον.

⁹⁵⁾ Καὶ σιωπῶν φωνάζει, δηλ. καὶ χωρὶς νά διμιλῇ αὐτὸς τὰ παθήματά του λέγουσε.

λιστα καὶ ἐκ τούτου φαινόμενον, ὅτι τὸν λέοντα δεδεμένον ἔχει. Ἐπεὶ καὶ βασιλικὴ εἰκόνη¹⁰⁰ μέγας; γένοιτο κόσμος, οὐχ ὅταν ἐπὶ τοῦ θρόνου κάθηται πορφυρίδα περιβεβλημένος, καὶ διάδημα περικείμενος¹⁰¹ ὁ βασιλεὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπὸ τῷ ποδὶ τῷ βασιλικῷ βάρβαροι τῶν χειρῶν¹⁰² δύπισσα δεδεμένοι κάτω τὰς κεφαλὰς νεύωσι κείμενοι. Καὶ ὅτι οὐ πιθανότητι κέχρημαι λόγων¹⁰³, ὑμεῖς μάρτυρες τῆς σπουδῆς καὶ τῆς συνδρομῆς¹⁰⁴. καὶ γάρ λαμπτὸν ὥμιν τὸ θέατρον¹⁰⁵ σήμερον, καὶ φαιδρὸς ὁ σύλλογος, καὶ ὅσον ἐν τῷ Πάσχῃ τῷ ιερῷ δῆμον εἶδον ξυναγόμενον, τοσοῦτον ὄρῳ καὶ ἐνταῦθα νῦν. Καὶ οὕτω σιγῶν πάντας ἐκάλεσε, σάλπιγγος λαμπρότεραν φωνὴν διὰ τῶν πραγμάτων ἀφείς¹⁰⁶. Καὶ παρθένοι θαλάμους, καὶ γυναικες γυναικῶν, καὶ ἀνδρες τὴν ἀγορὰν κενώσαντες, πάντες ἐνταῦθα συνεδράμετε, ἵνα τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἴδητε ἐλεγχομένην¹⁰⁷, καὶ τῶν βιωτικῶν πραγμάτων τὸ ἐπίκηρον ἀπογυμνούμενον, καὶ τὴν πορνικὴν ὄψιν τὴν θῆσιν καὶ πρόφητην φαιδρὸν¹⁰⁸ ἀπολάμπουσαν (καὶ γάρ τοιοῦτον¹⁰⁹ ἡ εὐπραγία ἡ ἀπὸ τῶν πλεονεξῶν), παντὸς γραιδίου ῥυτίδας ἔχοντος αἰσχροτέραν¹¹⁰ φαινομένην, καθάπερ σπογγιᾷ τινι¹¹¹ τῇ μεταβολῇ τὰ ἐπιτρίμματα¹¹² καὶ τὰς ἐπιγραφὰς¹¹³ ἐκμάξασαν¹¹⁴. Τοιαύτη γάρ τῆς δυσημερίας ταύτης ἡ ἴσχυς, τὸν φαιδρὸν καὶ περιφανῆ, πάντων ἐποίησεν εὐτελέστερον φαίνεσθαι νῦν. Κἄν πλούσιος εἰσέλθῃ¹¹⁵, μεγάλα κερδάσιν· ὄρῳ γάρ ἐκ τοσαύτης κορυφῆς¹¹⁶ κατενεγχέντα τὸν τείοντα τὴν οἰκουμένην ἀπασαν, καὶ συνεσταλμένον, καὶ λαγωοῦ καὶ βατράχου δειλότερον γεγενημένον καὶ χωρὶς δεσμῶν τῷ κίονι τούτῳ προσηλωμένον¹¹⁷, καὶ ἀντὶ ἀλύσεως τῷ φόδῳ περισφιγγόμενον, καὶ δεδοικότα, καὶ τρέμοντα, καταστέλλει¹¹⁸ τὴν φλεγμονὴν, καθαιρεῖ τὸ φύσημα¹¹⁹ καὶ, φιλοσοφήσας, ἀχρὶ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων φιλοσοφεῖν, οὕτως ἀπεισιγνωστικός, ἀδιάρημάτων λέγουσιν αἱ Γραφαὶ¹²⁰, ταῦτα διὰ τῶν πραγμάτων μανθάνων· «Οτι πᾶσα σάρξ χόρτος καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου καὶ ὁ χόρτος ἔξηράνθη, καὶ τὸ ἄνθος ἔξεπεσεν¹²¹». «οἶον, ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται, καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται». «ὅτι, ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι αὐτοῦ¹²²», καὶ ὅσα τοιαῦτα. Πάλιν ὁ πένης εἰσελθὼν, καὶ πρὸς τὴν ὄψιν ταύτην ἴδων¹²³, οὐκ ἔξευτελίζει ἔσωτόν, οὐδὲ ὁδονῆται διὰ τὴν πτωχείαν ἀλλὰ καὶ χάριν οἴσει¹²⁴ τῇ πενίᾳ, ὅτι χωρίον αὐτῷ γέγονεν ἀσύλον, καὶ λαμήν ἀκύμαν-

¹⁰⁰) Εἰς εἰκόνα παριστῶσα, βασιλέα, ¹⁰¹) "Ἐχων περιδεμένον.

¹⁰²) Ἀπὸ τῶν χειρῶν. ¹⁰³) Οτι σᾶς λέγω ὅχι πιθανὸν ἀλλ' ἀληθῆν, τὸ βλέπετε μόνοι σας. Τὸ κείμενον ὅμως ἔχει: Κέχρηται. ¹⁰⁴) Η φράσις φαίνεται: δετελής. Σεΐς εἰσθε μάρτυρες τούτου, οἵτινες βλέπετε τὴν συζήτην τοῦ πλήθους εἰς τὴν ἐκκλ. ¹⁰⁵) Αἰνίτεται τι, ν ἐκκλ. ¹⁰⁶) Τὰ πράγματα αὐτὰ ἐφώναξαν. ¹⁰⁷⁾ Αποδεικνυμένην ὅποια εἶναι. ¹⁰⁸⁾ Επέφ. φαιδρῶς. ¹⁰⁹⁾ Τί έστι. ¹¹⁰⁾ Ασγημοτέραν. ¹¹¹⁾ Διὰ τῆς μεταβολῆς ὡς μὲ σπόγγον ἔξαλειφεται. ¹¹²⁾ Φυκιασθία. ¹¹³⁾ Βάθυμον τῶν ὄφρυδων κτλ. ¹¹⁴⁾ Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔχοντα διορθωτέον, πρὸς εὐόδωτων τῆς συντάξεως, τὸ χωρίον. ¹¹⁵⁾ Αν τις πλούσιος εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ τὸν ἰδῃ. ¹¹⁶⁾ Τοσοῦτου ύψους. ¹¹⁷⁾ Διότι ἐνηγκαλίζετο τὸν κίονα τὸν κρατοῦντα τὴν ἀγίαν πράξεαν. ¹¹⁸⁾ Ο πλούσιος τὴν ἴδιαν φλ. ¹¹⁹⁾ Τὸν τύφων. ¹²⁰⁾ Αἱ Γραφαὶ. ¹²¹⁾ Εἴκη τοῦ Ἡσαΐου. ¹²²⁾ Ψελμ. τοῦ Δαυίδ. ¹²³⁾ Προσιδῶν τὴν ὄψιν ταύτην. ¹²⁴⁾ Εὔγνωμονει.

νος καὶ τεῖχος ἀσφαλές. Καὶ πολλάκις ἐν ἔλοιτο¹²⁵, ταυτα δρῶν, μένειν ἔνθα ἐστὶν¹²⁶, ἡ πρὸς βραχὺ¹²⁷ τὰ πάντα λαβῶν, ὑστερον καὶ ὑπὲρ ἔμπατος κινδυνεύειν ἔστοι. Ὁρᾶς ώς οὐ μικρὸν κέρδος γέγονε καὶ πλουτίος καὶ πένητι, καὶ ταπεινοῖς καὶ ὑψηλοῖς, καὶ δούλοις καὶ ἐλευθεροῖς ἀπὸ τῆς ἐγταῦθα τούτου καταφυγῆς; Ὁρᾶς πῶς ἔκαστος φάρμακα λαβῶν ἐγταῦθα ἄπεισιν, ἀπὸ τῆς ὁψεως ταύτης μόνος θεραπευόμενος; "Ἄρα ἐμάλαξα ὑμῶν τὸ πάθος, καὶ ἐξέβαλον τὴν ὄργην"¹²⁸; ἀρα ἔσθεσα τὴν ἀπανθρωπίαν; ἀρα εἰς συμπάθειαν ἥγαγον; σφόδρα ἔγωγε εἶμαι, καὶ δηλοῖ⁶ τὰ πρόσωπα¹²⁹, καὶ αἱ τῶν δακρύων πηγαί.

"Ἐπει οὖν ἡμῖν ἡ πέτρα γέγονε βαθύγειος¹³⁰, καὶ λιπαρὰ χώρα, φέρε δὴ καὶ καρπὸν ἐλεγμοσύνης βλαστήσαντες, καὶ τὸν στάχυν κομῶντα¹³¹ τῆς συμπαθείας ἐπιδειξάμενοι, προσπέσωμεν τῷ βασιλεῖ, μᾶλλον δὲ παρακαλέσωμεν τὸν φιλάνθρωπον Θεόν μαλάξαι τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως καὶ ἀπαλὴν αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν καρδίαν, ὥστε ὀλόκληρον ἡμῖν δοῦναι τὴν χάριν. Καὶ ἦδη μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡς¹³² οὗτος κατέφυγεν ἐγταῦθα, οὐ μικρὰ γέγονεν ἡ μεταβολὴ¹³³. Ἐπειδὴ γὰρ δι βασιλεὺς ἔγνω, δι τοὺς τὸ ἄσυλον τοῦτο χωρίον κατέδραμε, τοῦ στρατοπέδου παρόντος, καὶ παροξυομένου νπὲρ τῶν αὐτῷ πεπλημμελημένων¹³⁴, καὶ εἰς σφαγὴν αὐτὸν αἰτούντων¹³⁵, μικρὸν ἀπέτεινε λόγον¹³⁶, τὸν στρατιωτικὸν καταστέλλων θυμὸν, ἀξιῶν μὴ τὰ ἀμαρτήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ εἴτι αὐτῷ¹³⁷ γέγονε κατόρθωμα καὶ τοῦτο λογίζεσθαι· καὶ τοῖς μὲν εἰδέναι χάριν¹³⁸ ὄμοιογῶν, ὑπὲρ δὲ τῶν ἑτέρων ἔχόντων ὡς ἀνθρώπῳ συγγενώσκων¹³⁹. Ὡς δὲ ἐπέκειντο¹⁴⁰ πάλιν εἰς ἐκδικίαν τοῦ ὑδρίσμένου βασιλέως, βιῶντες, πηδῶντες, θανάτου μεμνημένοι¹⁴¹, καὶ τὰ δόρατα σείοντες πηγὰς λοιπὸν¹⁴² ἀφεῖς δακρύων ἀπὸ τῶν ἡμερωτάτων ὀφθαλμῶν, καὶ ἀναμνήσας τῆς ἱερᾶς τραπέζης¹⁴³, εἰς ἣν κατέφυγεν, οὕτω τὴν ὄργην κατέπαυσε. Πλὴν ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τὰ παρ' ἐστῶν προσθῶμεν. Τίνος γὰρ ἂν ἦτε συγγνώμης ἄξιοι, εἰ, τοῦ βασιλέως τοῦ ὑδρίσμένου μὴ μηνιστικοῦτος, ὑμεῖς οἱ μηδὲν τοιούτον παθόντες τοσαύτην ὄργην ἐπιδειξθεῖ; πῶς δὲ τοῦ θεάτρου¹⁴⁴ τούτου λυθέντος, ὑμεῖς μυστηρίων ἀψεσθε, καὶ τὴν εὐχὴν ἐρεῖτε ἐκείνην¹⁴⁵, δι' ἣς κελευσμέθα λέγειν, «"Ἄφες ἡμῖν, καθὼς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν», τὸν ἡμῶν ὀφειλέτην ἀπαιτοῦντες δίκην¹⁴⁶; "Ηδίκησε μεγάλα καὶ ὑδρίσεν· οὐδὲ ἡμεῖς ἀντεροῦμεν. Ἀλλ' οὐ δικαστηρίου καιρὸς νῦν ἀλλ' ἐλέους· οὐκ εὐθύνης, ἀλλὰ φιλανθρωπίας· οὐκ ἔξετάσεως, ἀλλὰ συγχωρήσεως· οὐ φήφου καὶ δίκης, ἀλλ' οίκτου

¹²⁵⁾ Προτιμᾶ. ¹²⁶⁾ Εἰς ἣν εὑρίσκεται κατάστασιν. ¹²⁷⁾ Δι' ὀλίγον καιρὸν. ¹²⁸⁾ Προσπαθεῖ νὰ τοὺς πείσῃ νὰ μὴ θέλωσι τελείων ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ ἡδη δυστυχοῦντος. ¹²⁹⁾ Υμῶν. ¹³⁰⁾ Η πέτρα, δηλ. ἡ σκληρότης τῆς καρδίας σας ἔγεινε χώρα μὲ βαθὺ γῶμα, δηλ. ἐμαλάχηθ. ¹³¹⁾ "Ἐχοντα παχεῖαν κόμην ἡ γένειον" ἐποι. πολύχουν, μεστὸν γεννημάτος. ¹³²⁾ Καθ' ἣν. ¹³³⁾ Τοῦ θυμοῦ τοῦ βασιλέως. ¹³⁴⁾ Δι' ὅσα αὐτὸς ἐπλή, μέλησε Κ. §. 365. ¹³⁵⁾ Τὸ πληθυντικὸν διὰ τοῦ Στρατοπέδου, ὡς περιληπτικοῦ. ¹³⁶⁾ Πρὸς τὸ στρατοπέδον. ¹³⁷⁾ "Ὕπ' αὐτοῦ. ¹³⁸⁾ Ὄμολογῶν οἵτι νῦν γνωρίζει χάριν διὰ τὰ κατορθώματα. ¹³⁹⁾ Διάτῳ. ¹⁴⁰⁾ Επέμενον. ¹⁴¹⁾ Διαφέροντες θάνατον. ¹⁴²⁾ Αὔτε: Τότε. ¹⁴³⁾ Κ. §. 347, γ'. ¹⁴⁴⁾ Τῆς σκηνῆς ταύτης διειλυθείσες. ¹⁴⁵⁾ Τὸ Πάτερ ἡμῶν. ¹⁴⁶⁾ Νὰ δικασθῇ.

καὶ χάριτος. Μὴ τοίνυν φλεγμαῖνέτω¹⁴⁷ τις, μηδὲ δυσχεραινέτω, ἀλλὰ μᾶλλον δειθῶμεν τοῦφιλανθρώπου Θεοῦ, δοῦναι αὐτῷ προύεσμίαν¹⁴⁸ ζωῆς, καὶ τῆς ἀπειλουμένης ἔξαρπάσαι σφαγῆς, ὥστε αὐτὸν ἀποδύσασθαι τὰ πεπλημμελημένα¹⁴⁹. Καὶ κοινῇ προσέλθωμεν τῷ φιλανθρώπῳ βασιλεῖ, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ θυσιαστήριου, ἵνα ἄνδρα τῇ τραπέζῃ τῇ ξερῷ¹⁵⁰ χαρισθῆγει παρακαλοῦντες. "Ἄν τοῦτο ποιήσωμεν, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἀποδέξεται, καὶ ὁ Θεός πρὸ τοῦ βασιλέως ἐπαινέσεται"¹⁵¹, καὶ μεγάλην ἡμῖν τῆς φιλανθρωπίας ἀποδώσει τὴν ἀμοιβήν. "Ωσπερ γάρ τὸν ὥμον καὶ ἀπάνθρωπον ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ, οὕτω τὸν ἐλεήμονα καὶ φιλάνθρωπον προσίεται"¹⁵² καὶ φιλεῖ. Καν¹⁵³ μὲν δίκαιος ὁ τοιούτος ἦν, λαμπροτέρους αὐτῷ πλέκει τοὺς σεφάνους· ἂν δὲ ἀμαρτωλὸς, παρατρέχει τὰ ἀμαρτήματα, τὴν πρὸς τὸν ὄμδόδουλον συμπαθείας ἀμοιβήν αὐτῷ ταύτην ἀποδιδούς. "Ἐλεον γάρ, φησί, θέλω, καὶ οὐ θυσίαν¹⁵⁴. Καὶ πανταχοῦ τῶν Γραφῶν¹⁵⁵ ὅρφς αὐτὸν τοῦτο ἀεὶ ἐπικητοῦντα, καὶ ταύτην λύσιν τῶν ἀμαρτημάτων εἶναι λέγοντα. Οὕτω τοίνυν αὐτὸν καὶ ἡμεῖς ἔλεων ἔργασθωμεθα¹⁵⁶, οὕτω τὰ ἡμέτερα διαλύσωμεν πλημμελήματα, οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν κοσμήσωμεν· οὕτω καὶ βασιλεὺς ἡμᾶς ὁ φιλάνθρωπος ἐπαινέσεται, καθάπερ ἔφθην εἰπὼν¹⁵⁷, καὶ ἄπας ὁ δῆμος κροτήσει¹⁵⁸, καὶ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὸ φιλανθρωπον καὶ ἡμερον¹⁵⁹ τῆς πόλεως θαυμάσεται· καὶ μαθόντες οἱ πανταχοῦ τῆς γῆς τὰ γενόμενα, κηρύξουσιν ἡμᾶς¹⁶⁰. "Ἴγα οὖν ἀπολαύσωμεν τῶν τοιούτων ἀγαθῶν, προσπέσωμεν¹⁶¹, παρακαλέσωμεν, δειθῶμεν, ἔξαρπάσωμεν τοῦ κινδύνου τὸν αἰχμάλωτον, τὸν φυγάδα, τὸν ἱκέτην, ἵνα καὶ αὐτοὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, φὴ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¹⁴⁷) "Ἄς μὴν ἔξάπτεται. ¹⁴⁸) Διάρκειαν. ¹⁴⁹) Τὸ Αὔτδν ὑποκειμ., τὰ πεπληγμ. δὲ ἀντικείμ. τοῦ ἀπαρεμφ. ¹⁵⁰) Διότι κατέψυγεν εἰς αὐτὴν, νὰ ἀφεθῇ πρὸς χάριν τῆς τραπέζης. ¹⁵¹) Τοῦ ἐπαινῶ ὁ μέλλων, ἐπαινέσω καὶ ἐπαινέσομαι. ¹⁵²) Ἐγκολποῦται, ὑποδέχεται. ¹⁵³) Καὶ ἐν. ¹⁵⁴) Προφ. Θασέ. ¹⁵⁵) Εἰς ὅλα τῶν Γραφῶν τὰ μέρη.

¹⁵⁶) "Ἄς τὸν ἔξελεωσωμεν. Εἰς τὸ κείμενον δὲ εἶναι καὶ τὰ τρία ταῦτα ἥττατα εἰς μέλλοντα. ¹⁵⁷) Ἐπρόφθασα μόλις νὰ εἴπω, δηλ. πρὸ δλίγου εἰπα. ¹⁵⁸) τ. χεῖρας, θὰ μάς χειροκοπήῃ. ¹⁵⁹) Οὐδέτερος ἀντὶ δημητρ. τὴν φιλανθρωπίαν κτλ. ¹⁶⁰) Θὰ κηρύξωσι τὴν ἀρετὴν μας. ¹⁶¹⁾ Αὐθύπότακτ. ἀς προσπέσωμεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

"Οτι δη προσευχή είναι συνομιλία με τὸν Θεόν, δη ἐνισχύει τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετὴν, δη καθαίρει τὴν ψυχὴν, δη ὑψώτ τὸν ἀνθρωπὸν πρὸς τὸν πλάστην, δη σώζει αὐτὸν καὶ ἀπὸ κινδύνους.

ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ἔνεκα προσήκει τοὺς τοῦ Θεοῦ θεράποντας¹ μακαρίζειν καὶ θαυμάζειν, δη τὴν ἐλπίδα τῆς ἔαυτῶν σωτηρίας ἐν ταῖς ἀγίαις εἰχον εὐχαῖς, καὶ δη γραφὴ φυλάξαντες τοὺς ὄμηνος καὶ τὰς λατρείας ἃς τῷ Θεῷ σὺν χαρᾶς καὶ φόβῳ προσέφερον, καὶ εἰς ἡμᾶς διέδωκαν τὸν ἔαυτῶν θησαυρὸν, ἵνα πρὸς τὸν οἰκεῖον ζῆλον πᾶν τὸ ἐπιγιγνόμενον² ἐπισπάσασθαι δυνηθῶσι. Διαβάσινειν γάρ προσήκει τὸν τῶν διδασκάλων ἐπὶ τοὺς διμιλοῦντας³ τρόπον, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν μαθητὰς⁴ μιμητὰς [προσήκει] φαίνεσθαι τῆς ἐκείνων δικαιοσύνης, ἵνα πάντα τὸν χρόνον ταῖς προσευχαῖς, καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ καὶ μελέτῃ συζῶμεν, τοῦτο ζωὴν, τοῦτο ὑγιείαν καὶ πλοῦτον, τοῦτο πέρας ἀγαθῶν εἶναι νομίζοντες, τὸ προσεύχεσθαι τῷ Θεῷ μετὰ καλαρᾶς καὶ ἀδιαφθόρου ψυχῆς. "Ωσπερ γάρ τῷ σώματι φῶς ἥλιος, οὕτω ψυχὴ⁵ προσευχῆς. Εἰ σῦν τυφλῷ ζημία τὸ μὴ δράζειν τὸν ἥλιον, πόση ζημία χριστιανῷ τὸ μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς, καὶ διὰ τῆς εὐχῆς τὸ τοῦ Χριστοῦ φῶς εἰς τὴν ψυχὴν συνάγειν;

Καὶ τοι⁶ τίς οὐκ ἂν ἐκπλαγείη καὶ θαυμάσειε τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν, ἦν εἰς ἡμᾶς ἐπιδείκνυται, τοσαύτην τιμὴν ἀνθρώποις χαριζόμενος, ὡς καὶ προσευχῆς ἀξιῶσαι καὶ διμιλίας τῆς ἔαυτου; Θεῷ γαρ ἀληθῶς λαλοῦμεν τῷ καιρῷ τῆς προσευχῆς, δι' ἡς καὶ τοῖς ἀγγέλοις συναπτόμεθα, καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄλογα κοινωνίαν πολὺ φαινόμεθα διαφεύγοντες. Ἀγγέλων γάρ ἕργον η προσευχὴ, ὑπεραίρουσα καὶ τὴν ἐκείνων ἀξίαν, εἴπερ κρείττον ἔστι τῇς Ἀγγέλων ἀξίας τῷ Θεῷ διαλέγεσθαι. Καὶ δη γε κρείττον ἔστι, αὐτοῖς⁷ διδάσκουσιν ἡμᾶς, σὺν πολλῷ μὲν φόβῳ τὰς εὐχὰς προσφέροντες, παρέχοντες δὲ ἡμῖν εἰδέναι καὶ μανθάνειν, δη προσήκει, τῷ Θεῷ προσιόντας, σὺν χαρῇ καὶ φόβῳ τοῦτο ποιεῖν φόβῳ μὲν, δεδοικότας μὴ τῆς προσευχῆς ἀνάξιοι φανῶμεν, χαρᾶς δὲ μεστοὺς γενομένους ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς τιμῆς, δη τοσαύτης καὶ τοιαύτης προνοίας τὸ θυητὸν ἡξιώθη γένος, ὡς καὶ θείας ἀπολαύειν διμιλίας⁸ συνεχῶς, δι' ἡς καὶ θηγητοὶ εἶναι καὶ πρόσκαιροι διαφεύγομεν, φύσει μὲν δυτες θηγητοὶ, τῇ δὲ πρὸς Θεόν διμιλίᾳ πρὸς ἀλάγατον ζωὴν μεταβαίνοντες. Ἀνάγκη γάρ τὸν διμιλοῦντα Θεῷ, καὶ κρείττονα γενέσθαι θανάτου καὶ πάσης διαφθορᾶς. Καὶ ὥσπερ ἀνάγκη πᾶσα τὴν ἥλιακῆς ἀκτῖνος ἀπολαύοντα

¹⁾ Τοὺς προφήτας, καὶ μάλιστα τὸν Δασιδ, τοῦ δποίου οἱ ψαλμοὶ ἡσαν ἔκπαλαι, ἡ βάτης προσευχῆς τῶν Χριστιανῶν. ²⁾ Γένος ἀνθρώπων, τοὺς μεταγενεστέρους. ³⁾ Τοὺς τὰς τῶν. ⁴⁾ Τοὺς χριστιανούς. ⁵⁾ Φῶς ἔστιν. ⁶⁾ Μεταβατικὸς ἀντὶ τοῦ Ἀλλά, Οὐ δλλά. ⁷⁾ Ἐν τῷ καιρῷ. ⁸⁾ Οἱ ἄγγελοι. ⁹⁾ Συνομιλίας.

διαφεύγειν ὁ Κιστος¹⁰ οὕτως ἀνάγκη πᾶσα, τὸν θείας δμιλίας ἀπολαύοντα, μηκέτι εἶναι θνητόν. Αὐτὸ γὰρ τὸ τῆς τιμῆς μέγεθος πρὸς ἀθανασίαν ἡμᾶς μεθίστησιν. Εἰ γὰρ τοὺς βασιλεῖς διαλεγομένους καὶ τῆς παρέκεινου τιμῆς ἀπολαύοντας, ἀμήχανον εἶναι πένητας, πολλῷ μᾶλλον ἀδύνατον τοὺς τῷ Θεῷ προσευχομένους καὶ λαλοῦντας, θνητὰς ἔχειν ψυχάς. Θάνατος γὰρ ψυχῆς ἀσέβεια καὶ βίος παράνομος οὐκοῦν καὶ ζωὴ ψυχῆς, η τοι Θεοῦ λατρεία καὶ βίος ὁ ταύτῃ¹¹ πρέπων.

Βί οὐ δὲ ὅσιον καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ πρέποντα προσευχὴ συνάγει καὶ θησαυρίζει θαυμασῶς ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς. Εἴτε γὰρ παρθενίας τις ἐραστὴς, εἴτε τὴν ἐν γάμῳ σωφροσύνην τιμᾷ ἐσπουδακώς, εἴτε κρατεῖν ὄργης καὶ προφύτης συζῆν, εἴτε φύόνον καθαρεύειν, εἴτε ἄλλο τι τῶν προσηκύντων ποιεῖν, προσευχῆς ἡγουμένης καὶ προλεσαινούσης τὴν τοιαύτην ὁδὸν τοῦ βίου, εὐχερή τε καὶ ῥάδιον ἔξει¹² τὸν τῆς ἀσεβείας δρόμον. Οὐ γάρ ἔσιν, οὐκ ἔστι τοὺς αἰτοῦντας παρὰ τοῦ Θεοῦ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ πραότητα καὶ χρηστότητα, μὴ τυγχάνειν τῆς εὐχῆς. «Ἄλτετε γὰρ, φησὶ¹³, καὶ δοθήσεται ὑμῖν. Ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.» Καὶ ἀλλαχοῦ¹⁴ πάλιν. «Τίς ἔστι, φησὶν, ἔξ ὑμῶν, δις ἐὰν αἰτήσῃ ὁ αἱρέτης αὐτοῦ, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; » Η ἐν ἵχθυν αἰτήσῃ, μὴ ὅφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναται τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος δῶσει Πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; » Τοιούτοις μὲν λόγοις καὶ τοιαύταις ἐλπίσιν ἐπὶ προσευχὴν παρεκάλεσεν¹⁵ ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων Κύρος. Ἡμᾶς δὲ προσῆκει, τῷ Θεῷ πειθομένους, φὲι ζῆν ἐν ὑμνοῖς καὶ προσευχαῖς, ἀκριβέστερον τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας ἐχομένους, η τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς. Οὗτω γὰρ ἡμῖν ὑπάρξειε ζῆν φὲι τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις ζωὴν.

Οὓς γὰρ οὐ προσεύχεται τῷ Θεῷ, οὐδὲ θείας δμιλίας ἀπολαύειν ἐπιθυμεῖ συνεχῶς, νεκρός ἔστι καὶ ἀψυχος, καὶ οὐ μετέχει τοῦ φρονεῖν¹⁶. Αὐτὸ γὰρ τοῦτο μέγιστον ἀφροσύνης σημεῖον, τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς, μηδὲ ἐρῆν προσευχῆς, μηδὲ θάνατον ἡγεῖσθαι ψυχῆς τὸ μὴ προσκυνεῖν τῷ Θεῷ. «Ωσπερ γὰρ, οἶμαι, τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἡμέτερον, ψυχῆς μὴ παρούσης, νεκρὸν ἔστι καὶ δυστῶδες. οὗτω ψυχὴ, μὴ κινοῦσα ἑαυτὴν εἰς προσευχὴν, νεκρά ἔστι καὶ ἀθλία καὶ δυσδόης. Ἀλλὰ μὴν διτὶ γε θανάτου παντὸς πικρότερον ἡγεῖσθαι προσῆκει στερηθῆναι προσευχῆς, διδάσκει καλῶς ἡμᾶς Δανιὴλ ὁ μέγας προφήτης, μᾶλλον ἐλόμενος ἀποθανεῖν, η τρεῖς ἡμέρας μόνας¹⁷ στερηθῆναι προσευχῆς. [Οὐ γὰρ ἀσεβῆσαι τούτῳ προσέταξεν ὁ τῶν Περσῶν

10) Τῇ λατρείᾳ. 11) Ο τοιοῦτος. 12) Ο Χριστὸς ἐν Εὐαγγελίοις. Ματθ. Ζ'. 7. Λουκ. ΙΑ'. 9. 15) Μαθ. Ζ'. 9. 11. Λουκ. ΙΑ'. 12. 13. 13) Παρεκίνησε. 14) Φρονήσεως.

15) Εν τῇ βιβλῳ τοῦ Δανιὴλ Κεφ. Σ'. 7. Η ἀπαγόρευσις τοῦ βασιλέως ἐπεκτείνεται εἰς τριάκοντα ἡμέρας. Φαίνεται λοιπὸν διτὶ κατὰ σχῆμα ὑπερβολῆς μετεποίησεν δ θεῖος πατὴρ τὰς τριάκοντα εἰς τρεῖς μόνας ἡμέρας.

βασιλεὺς, ἀλλὰ τὰς τρεῖς μόνον ἡμέρας σκοπούμενος εὐρεῖ¹⁷⁾.] "Ανευ γάρ τῆς θείας ῥοπῆς¹⁸⁾ οὐκ ἄν τι τῶν ἀγαθῶν εἰς τὰς ἡμετέρας ἔλθοι φυχάς. Θεοῦ δὲ ῥοπὴ συνεφάπτεται τῶν πόνων ἡμῖν, καὶ τούτους ἐπικουφίζει καλῶς, ἢν ἵδη προσευχὴν ἀγαπῶντας, καὶ συνεχῶς τοῦ Θεοῦ δεομένους, καὶ πάντα ἔκεινα τὰ ἀγαθὰ καταβήσεσθαι¹⁹⁾ προσδοκῶντας.

"Οταν οὖν ἴδω τινὰ μὴ φιλοῦντα προσευχὴν, μηδὲ θερμὸν ἔρωτα ταῦτης ἔχοντα καὶ σφοδρὸν, ἥδη μοι οὗτος δῆλος ἐστιν ὡς οὐδὲν γενναῖον ἐν τῇ φυχῇ κέκτηται. "Οταν δὲ ἴδω τινὰ τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας ἀκορέσως ἔχομενον, καὶ τὸ μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς ἐν ταῖς μεγίσταις ἀριθμοῦντα ζημιάις, τεκμαίρομαι τὸν τοιοῦτον πάσης ἀρετῆς ἀσκητὴν εἶναι βέβαιον, καὶ τοῦ Θεοῦ ναὸν. Εἰ γάρ σολισμὸς ἀνδρὸς καὶ βῆμα ποδὸς καὶ γέλως ὁδόντων ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα²⁰⁾, πολλῷ μᾶλλον εὐχὴ καὶ λατρεία Θεοῦ σημείον ἐστι δικαιοσύνης ἀπάστης, σολῆ τις οὖσα πνευματικὴ καὶ θεία, πολλὴν εὐμορφίαν καὶ κάλλος κατέχεισα ταῖς ἡμετέραις διαίνοιαις, τὸν ἑκάστου ρυθμίζουσα βίον, οὐκ ἐῶσα φαῦλον οὐδὲν οὐδὲν ἄτοπον τῆς διανοίας κρατεῖν, αἰδεῖσθαι πείθουσα τὸν Θεὸν καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ τιμὴν, πᾶσαν τοῦ πονηροῦ²¹⁾ γοητείαν ἀποπέμπεσθαι παιδεύουσα, τοὺς αἰσχροὺς καὶ ἀτόπους ἐξελαύνουσα λογισμούς, ἐν ὑπεροψίᾳ τῆς ἡδονῆς καθιστῶσα τὴν ἑκάστου φυχήν. Αὕτη γάρ ἡ ὑπερηφανία μόνη πρέπει τοῖς τὸν Χριστὸν σεβομένοις, τὸ μηδενὶ δουλεύειν αἰσχρῷ, ἀλλὰ τηρεῖν ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν φυχὴν, καὶ βίῳ κεκαθαριμένῳ.

"Οτι μὲν οὖν παντελῶς ἀμήχανον ἄνευ προσευχῆς ἀρετὴ συζῆν, καὶ μετὰ ταῦτης πορεύεσθαι τὸν βίον, οἷμαι δῆλον ἀπασιν εἶναι. Πῶς γάρ ἂν τις ἀρετὴν ἀσκήσειε, μὴ προσιών καὶ προσπίπτων συνεχῶς τῷ ταῦτης χορηγῷ καὶ δοτῆσι; πῶς δὲ ἂν τις ἐπιθυμήσειε εἶναι σώφρων καὶ δίκαιος, μὴ ὅμιλῶν ἡδέων τῷ ταῦτά τε καὶ πλείω τούτων ἀπαιτοῦντι παρ' ἡμῶν;

Βούλομαι δέ επιδεῖξαι διὰ βραχέων, διὰ τὴν ἀμαρτημάτων γέμοντας εἰ προσευχαὶ λάβωσιν²²⁾ ἡμᾶς, ταχέως ἀποκαθαίρουσι. Καὶ τοι τί μεῖζον γένοιτ' ἂν προσευχῆς ἡ θειότερον, ὅταν ἀλεξιφράμακον φανῇ τι οὖσα τοῖς τὰς φυχὰς νοσοῦσιν; Οὐκοῦν πρῶτοι Νινευῖται φαίνονται διὰ προσευχῆς ἀγαλυσάμενοι²³⁾ τὰς πολλὰς πορὸς Θεὸν ἀμαρτίας. "Αμα τε γάρ ἔλαθεν²⁴⁾ αὐτοὺς ἡ προσευχὴ, καὶ δικαίους ἐποίησε, καὶ πόλιν εἴθισμένην ἀκολαστή καὶ πονηρία καὶ παρανόμῳ βίῳ συζῆν, ἐπανωρθωσεν δέσμως, παλαιάς συνηθείας μεῖζον ἴσχυσασα, τῶν οὐρανίων δύμων πλήρη πεποιηκυῖα τὴν πόλιν, συνεφελκομένη μεθ' ἔαυτῆς καὶ σωφροσύνην καὶ φιλανθρωπίαν καὶ πραότητα καὶ πρόνοιαν πτωχῶν. Οὐ γχρ ἀνέχεται²⁵⁾ χωρὶς τούτων ἐνδιαιτᾶσθαι φυχαῖς, ἀλλ' εἰς ἦν ἀν οἰκήσῃ διάγοισαν, πλήρη ποιεῖ δικαιοσύνης πάτης, παιδοτριβοῦσα πρὸς ἀρετὴν, καὶ κακίαν ἔξορίζουσα. Καὶ δὴ καὶ τότε εἰ τις εἰσῆλθεν εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν, καὶ πρότερον αὐτὴν ἀκριβῶς ἐπιστά-

¹⁷⁾ Τὸ χωρίον φίνεται ἐλλιπές. ¹⁸⁾ Συνεργείας. ¹⁹⁾ «Οτι πᾶν δώρημα τέλειον ξυναθέν ἐστι καταδίνον», κατὰ τὸν θείον Ἀπόστολον. ²⁰⁾ Σειράχ, Κεφ. ΙΘ'. 30.

²¹⁾ Τοῦ διαβόλου. ²²⁾ Εὔρωσιν. ²³⁾ Δύσιν (ἀφεσιν) αὐτῶν εὑράμενοι πρὸς Θεοῦ. Εἰς δὲ τῶν γειρογράφων εῦρηται: Απολυσάμενοι, θεων πιθανὸν ὅτι ὑπῆρχεν Απολυσάμενοι. ²⁴⁾ Πασάλασσα ἀριστωθέντας πρὸς αὐτὴν. ²⁵⁾ Ή προσευχὴ.

μενούς, οὐκ ἀν ἐπέγνω τὴν πόλιν. Οὗτως ἔξαιρην ἀπὸ τοῦ φαυλοτέρου βίου πρὸς εὔσέβειαν μετεπήδησεν. "Οσπερ γάρ γυναῖκα πτωχὴν ὁπίας φέρουσαν, μετὰ ταῦτά τις χρυσοῖς ἴματοῖς κεκοσμημένην ἤδων, οὐκ ἀν ἐπιγνοίη τὸ γύναιον· οὗτως ὁ τὴν πόλιν ἐκείνην εἰδὼς πτωχεύουσαν πρότερον, καὶ τῶν πνευματικῶν ἔρημον οὔσαν θησαυρῶν, ἡγνόησεν ἄν ποια, ἡ τίς ἦν ἡ πόλις, ἣν τοσοῦτον ἵσχυσεν εὐχὴ μεταβαλοῦσα καὶ τρόπον καὶ βίον πρὸς ἀρετὴν ἐπαναγαγεῖν. Καὶ γυνὴ δέ τις²⁶ ἐν ἀκολασίᾳ καὶ πορνείᾳ πάντα βεβιωκοῦσα τὸν χρόνον, ἀμε τη προσέπεια πρὸς τοὺς πόδας; τοῦ Χριστοῦ, καὶ σωτηρίας ἔτυχεν.

Οὐ τοίνυν ἀποκαθαίρει μόνον ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ κινδύνους ἀποκρύπται μεγάλους. "Ο γέ τοι βασιλεὺς ὅμοι τε καὶ Προφήτης, ὁ θαυμάσιος Δαβὶδ, τοὺς πολλοὺς καὶ χαλεποὺς πολέμους τῇ προσευχῇ διέψυγε, τοῦτο μόνον τὸ δύπλον τῆς στρατιᾶς προβαλλόμενος, καὶ παρέχων τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις καὶ ἡσυχίαν καὶ ἀσειαν ἀπολαύειν τῆς νίκης. "Ως²⁷ οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς, ἐν τῇ τῶν στρατιῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τέχνῃ, καὶ τοξόταις καὶ ὄπλιταις καὶ ἱππεῦσι τὴν ἐλπίδας τῆς σωτηρίας εἶχον· δὲ μέγας Δαβὶδ ταῖς ἀγίαις εὐχαῖς τὴν στρατιὰν ἐτείχιζεν, οὐβλέπων εἰς ὅφυν²⁸ στρατιῶν καὶ ταξιάρχων καὶ ἱππάρχων, οὐδὲ χρήματα συλλέγων, οὐδὲ ὅπλα κατασκευάζων, ἀλλὰ τὴν θείαν πανοπλίαν ἔξ Οὐρανοῦ καταφέρων. Πανοπλία γάρ, ὡς ἀληθῶς, οὐράνιος ἡ θεία προσευχὴ, καὶ μόνη δύναται φυλάττειν βεβαίως τοὺς δειδωκότας ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ. Τὴν μὲν γάρ τῶν ὄπλιτῶν ἵσχυν τε καὶ ἐπιστήμην καὶ τοξοῶν ἐμπειρίαν, καὶ προδοσία πολλάκις ἀποφαίνει μάταιον²⁹, καὶ βλέμματα πολεμικὰ^{30*}, καὶ ἀντιπόλων εὐψυχία καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις. Προσευχὴ δὲ ἀμαγον ὅπλον καὶ ἀσφαλὲς φυλακτήριον, δμοίως μὲν στρατιώτην ἔνα, δμοίως δὲ καὶ πολλὰς ἀποκρυμένη μυριάδας. "Ἐπει καὶ Δαβὶδ ὁ θαυμάσιος τὸν Γολιάθ ἐκεῖνον³⁰, ὥσπερ δαίμονά τινα φοβερὸν ἐπερχόμενον, οὐχ ὅπλοις, οὐδὲ ἔιρεσιν, ἀλλ᾽ εὐχαῖς κατήνεγκεν. Οὗτως ἵσχυρὸν μὲν βασιλεῦσιν ἐν μάχαις ὄπλον ἡ προσευχὴ, ἵσχυρὸν δὲ καὶ ἡμῖν πρὸς δαίμονας. Οὗτως καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας³¹ περιγγένεται τῷ πολέμῳ τῶν Περσῶν, στρατιὰν μὲν οὐχ ὄπλισας, εὐχὰς δὲ μόνας ἀντιτίσσας τῷ πλήθει τῶν ἀντιπάλων. Οὗτως καὶ θάνατον διέψυγε³² μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας τῷ Θεῷ προσπεσῶν, καὶ ἡ προσευχὴ μόνη δέδωκεν ἀναβίωναι τῷ βασιλεῖ.

Καὶ μέν γε ὅτι ψυχὴν ἡμαρτηκίαν ἡ προσευχὴ ῥᾷδίως ἀποκαθαίρει, διδάσκει ἡμᾶς ὁ τελώνης³³, δειγμεῖς τοῦ Θεοῦ τυχειν ἀφέσεως καὶ τυχών διδάσκει δὲ καὶ ὁ λεπρὸς³⁴, ἀμα τε προσπεσῶν τῷ Θεῷ καὶ καθαρεῖς εὐθέως. Εἰ δὲ σῶμα διεφθαρμένον ὁ Θεὸς ὀξέως ἰάσατο, πολλῷ μᾶλλον ψυχὴν νενοσηκοῦσαν θεραπεύεται φιλανθρώπως. "Οσῳ γάρ τιμιωτέρα τοῦ σώ-

²⁶) Ἡ ἀλεῖψασα τὸν Κύριον μέρῳ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, Δουκ. 2'.

²⁷) Διπολογικῶς: οἱ μὲν γάρ ἄλλοι θεοί. ²⁸⁾ Ἔπορσιν. ²⁹⁾ Αἰτ. ἡ πρὸς τὸ σημαντέρνον (ἐννοούμενον τοῦ Πρᾶγμα). ^{30*)} Κατάσκοποι τῶν ἐχθρῶν. ³¹⁾ Βασιλ. Α'. ιζ'. 4, 52. ³¹⁾ Βασιλ. Α', ἡ. 17. ΙΘ'. ³²⁾ Ο αὐτὸς Ἐζεκίας, Βασιλ. Δ'. κ'.

³³⁾ Προσθετικός. ³⁴⁾ Τῆς παραβολῆς τοῦ Εὐαγγελίου Δουκ. ΙΔ'. ΙΩ. ΙΙ. 52. Ο Ιακώβης ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Μαθ. ΙΙ'

ματος ἡ ψυχὴ, τοσούτῳ μᾶλλον ειπός περὶ ταύτην πλείονα σπουδὴν ἐπι-
δείχνυσθαι τὸν Θεόν. Καὶ μυρία ἄντις ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ καὶ και-
νὰ³⁶, εἰ πάντας ἔξαριθμεῖσθαι βούλοιτο τοὺς διὰ προσευχῆς σεσωμένους.

"Ισως δέ τις τῶν ῥαθυμοτέρων, καὶ οὐκ ἔθελόντων ἐπιμελῶς προσεύ-
χεσθαι καὶ σπουδαίως ἑκεῖνα τὰ ὁρήματα φήσειεν ἀνὴρ ικέναι τὸν Θεόν,
ώς «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι³⁷, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν
» τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν Οὐρα-
νῷ νοῖς.» Ἔγὼ δὲ³⁸ εἰ μόνην ἔξαρκειν πρός τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν τὴν
προσευχὴν ἐνδιμίζον, εἰκότως ἄντις τούτοις ἐκέχρητο τοῖς λόγοις. Ἐπεὶ
δὲ κεφάλαιον εἴναι ἀγαθῶν τὴν προσευχὴν φημι καὶ κρηπίδα καὶ βίζαν
τοῦ λυσιτελοῦντος³⁹ βίου, μηδεὶς ἐπὶ προφάσει ῥαθυμίας ἑκείνους κεχρή-
σθω τοῖς λόγοις. Οὐδὲ γάρ σωφροσύνη μόνη δύναται σώζειν ἀνευ τῶν
ἄλλων ἀγαθῶν, οὐδὲ πρόνοια πτωχῶν, οὐδὲ χρηστότης, οὐδὲ ἄλλο τι
τῶν σπουδαίων, ἀλλὰ δεῖ πάντα συνδραμεῖν εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχάς.
Προσευχὴ δὲ, ὥσπερ βίζα καὶ κρηπίδη, ὑπόκειται. Καὶ ὥσπερ πλοίον καὶ
οἰκίαν⁴⁰ τὰ κάτωθεν⁴¹ ἴσχυρὰ ποιεῖ καὶ συγέχει, οὕτω τὸν ἡμέτερον βίον
αἱ προσευχαὶ συγκρατοῦσιν. "Ἄνευ δὲ ταύτης οὐδὲν ἄν ἡμῖν ἀγαθὸν οὐδὲ
σωτήριον γένοιτο.

Διὰ τοῦτο δὲ Παῦλος ἔγκειται συνεχῶς ἡμῖν διακελευόμενος, καὶ λέγων,
«Τῇ προσευχῇ⁴² προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐνεύχαριστά.» Καὶ
ἄλλασχον⁴³. «Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, φησὶν, ἐν παντὶ εὐχαριστοῦντες,
τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα Θεοῦ.» Καὶ ἐτέρωθι⁴⁴ πάλιν· «Προσεύχεσθε ἐν παντὶ
καρπῷ, ἐν Πνεύματι⁴⁵, εἰς αὐτὸν ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ
δεήσει⁴⁶.» Οὕτω πολλαῖς καὶ θείαις φωναῖς ἐπὶ προσευχὴν ἡμᾶς ἐκάλει
συνεχῶς δὲ τῶν Ἀποστόλων ἡγεμών. Προσήκει τοίνυν ὑπὲρ ἑκείνου παι-
δευομένους μετὰ προσευχῆς πορεύεσθαι⁴⁸ τὸν βίον καὶ ταύτη συνεχῶς
τὴν διάνοιαν ἀρδειν. Χρηζομεν γάρ οἱ πάντες ἄνθρωποι ταύτης οὐχ ἡτ-
τον, ἢ τὰ δένδρα τῶν ὑδάτων. Οὔτε γάρ ἑκεῖνα δύνανται ἐκφέρειν τοὺς
καρπούς, μὴ πίνοντα διὰ τῶν βίζων. οὔτε ἡμεῖς τοῖς πολυτιμήτοις καρ-
ποῖς τῆς εὐσεβείας δυνησόμεθα βρύειν, μὴ ταῖς προσευχαῖς ἀρδόμενοι.

Διόπερ χρὴ καὶ τῆς κλίνης ἀπανιζαμένους φθάνειν⁴⁹ φέρει τὸν ἥλιον τὴν
τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ καὶ τραπέζῃς ἀπτομένους⁵⁰, καὶ καθεύδειν μέλλοντας
μᾶλλον δὲ καθ'⁵¹ ἔκάσην ὥραν μίαν εὐχὴν τῷ Θεῷ προστέροντας, οἵσον τὴν

³⁶⁾ Καὶ ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ ἐκ τῆς Καινῆς διαθήκης παραδείγματα. ³⁷⁾ Ματθ. Ζ'. 21. ³⁸⁾ Τὸ σχῆμα πρωθύστερον. Εἰκότως δέ τις τούτοις ἐκέχρητο τοῖς λόγοις, εἰ ἔγω
ἐνόμιζον κτλ. ³⁹⁾ Τοῦ χριστιανικοῦ, τοῦ κατ' ἀρετὴν, ως τοῦ μη τοιούτου μη λυσι-
τελοῦντος. ⁴⁰⁾ Παράβαλε τὸ αὐτὸν τούτο παράδειγμα τοῦ Δημοσθένους, ὃν καὶ ὁ θεῖος
πατήρ εἶχε βέσσαια κατά νοῦν. ⁴¹⁾ Μέρη τοῦ μὲν πλοίου ἡ τρόπις, τῆς δὲ οἰκίας τὰ θεμέ-
λια. ⁴²⁾ Πρὸς Ῥωμ. ΙΒ'. 12, καὶ πρὸς Κολαστ. Δ'. 2. ⁴³⁾ Πρὸς Θεσσαλον. Α'. 6.

⁴⁴⁾ Πρὸς Ἐφεσ. σ'. 18. ⁴⁵⁾ Ἐπικαλούμενοι τὴν χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, τὸ «Βασιλεὺν Οὐρανίαν. Παράκλητε, •
προτάσσει συνήθως τῶν ἱερῶν προσευχῶν. ⁴⁶⁾ Πρὸς τοῦτο τὸ προσεύχεσθαι.

⁴⁷⁾ Μετὰ πολλῆς ἐπιμονῆς ἡ προσευχὴς (προσκαρτερήσεως καὶ δεήσεως).

⁴⁸⁾ Μεταφορικῶς ἀντὶ Διάγειν, ἔην, ως ἡ ἐν σελ. 8. σ. 10. ⁴⁹⁾ Προφάνειν, προλαμ-
βάνειν τὴν ἀνάτολήν τοῦ ἥλιου, δρθίζοντας εἰς προσευχὴν. ⁵⁰⁾ Ἐννοεῖται, ως καὶ ἐν
τοῖς ἐφεδραῖς, τὸ: Χρὴ προσευχεσθαι, οὐ μέντοι κατ' ἀκριβεῖαν "Ἐλληνος λόγου.

ἥμερφ δρόμον τρέχοντας. Ἐν δέ γε τῇ τοῦ χειρῶνος ὥρᾳ, καὶ τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖστον μέρος εἰς προσευχὰς ἀναλίσκοντας, καὶ τὰ γόνατα κάμπτοντας, σὺν πολλῷ τῷ φόβῳ τῇ δεήσει προσέχοντας, μακαρίζοντας ἑαυτοὺς ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ. Εἶπε μοι, πῶς ὄψει τὸν ἡλιον, μὴ προσκυνήσας τὸν πέμποντα τοῖς σοῖς ὄφθαλμοῖς γλυκύτατον φῶς; Πῶς ἀπολαύσεις τραπέζης, μὴ προσκυνήσας τὸν τοσούτων ἀγαθῶν ὕστηρα καὶ χορηγόν; Μετὰ ποίας ἐλπίδος ἐπὶ τὸν τῆς νυκτὸς ἥξεις καιρόν; Ποίοις προσδοκῆς δινέισασιν ὅμιλοται, μὴ τειχίσας⁵¹ σαυτὸν προσευχαῖς, ἀλλ' ἀφίλακτος ἐπὶ τὸν ὄπον ἐλθών; Εὐκαταφρόνητος καὶ εὐάλωτος τοῖς πονηροτάτοις δαιμοσιν ἔσῃ, οἱ περιέρχονται συνεχῶς καιροφυλακτοῦντες ἥμας, τίνα λαβόντες γυμνὸν προσευχῆς ἀναρπάσαιεν ὅξεως. "Αν μὲν οὖν ἔδωσιν ἥμας πεφραγμένους ταῖς προσευχαῖς, ἀποπηδῶσιν εὐθέως, ὅσπερ λησταὶ καὶ κακοῦργοι, πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ σρατιώτου ξίφος ὁρῶντες κρεμάμενον.⁵² ἐν δὲ ἀρά συμβῆ τινα γυμνὸν εἴναι προσευχῆς, οὔτος ἀνάσπαστος ὑπὸ τῶν δαιμόνων φέρεται εἰς ἀμαρτίας ὀθούμενος καὶ συμφοράς καὶ κακά.

Ταῦτα δεῖ πάντα φοβουμένους ἥμας, προσευχαῖς καὶ ὄμνοις φέλ τε-
χίζειν ἑαυτούς, ίνα πάντας ὁ Θεὸς ἐλεήσας, ἀξίους ἀπεργάσηται τῆς
τῶν Οὐρανῶν βασιλείας διὰ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ, φήνα δέξα καὶ
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Άμην.

ΤΟΥ ΑΓΤΟΥ

Περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτεύεσθαι καὶ εἰς τὸ Στενή ἡ πύλη
κτλ. καὶ Ἐρμηνεία τῆς προσευχῆς τοῦ Πάτερ ἥμων.

"Οτι δέν πρέπει νὰ παραβαίνωμεν τάς θελάς ἐντολάς, ούδε νὰ θεραπεύωμεν τὸ σῶ-
μα μᾶλλον ἢ τὴν ψυχὴν, ούδε νὰ ζητῶμεν διὰ τῆς προσευχῆς πρόστκαιρα καὶ μάταια
ἔγαθα, διότι ὁ Θεὸς ἥξειρε τι πρέπει νὰ μᾶς δίδῃ. "Οθεν καὶ μᾶς ἐδίδαξε νὰ προσευ-
χώμεθα τὸ «ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ», ὅπερ ἔξηγεῖται ἐνταῦθα λεπτομερώς.

ΠΑΣΗΣ μὲν θεοπνεύζου Γραφῆς ἡ ἀνάγνωσις γίνεται τοῖς προσέχουσιν
εὐτεθειας ἐπίγνωσις⁵³ ἡ δὲ σεπτὴ τῶν εὐαγγείλων Γραφὴ ὑψηλοτέρων ἐστὶ⁵⁴
διδαγμάτων ὑπεροχῆς⁵⁵: τὰ γάρ ἐν αὐταῖς ἐμφερόμενα λόγια, ὑψίου βα-
σιλέως ὑπάρχει θεσπίσματα⁵⁶ διότι καὶ φοβερά τις ἡπειληται κόλασις τοῖς
μὴ φυλάκτουσιν ἀκριβῶς τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰργμένα. Εἰ γάρ τῶν ἐπὶ γῆς ἀρ-
χόντων ὁ παραβαίνων τοὺς νόμους ἀπαραίτητον ὑφίσαται κόλασιν, πόσῳ
μᾶλλον ἀφορήτοις ἐκδοθῆσεται βατάνοις ὁ τοῦ ἐπουρανίου δεσπότου ἀλε-
τῶν τὰ προστάγματα; Ἐπει οὖν μέγας ἐσὶν ὁ τῆς ἀπροσεξίας⁵⁷ κίνδυνος,
μετὰ πολλῆς ἀκριβείας προσέχωμεν τῇ ἀκροάστε τῶν ἀρτίων ἀναγνω-
θέντων ἥμιν ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ἥρμάτων⁵⁸ τίνα ὃν ταῦτα ἐσί; «Στενή,

⁵¹⁾ Περιφρουρήσας. ⁵²⁾ Ζωηροτάτη μεταφορά.

⁵³⁾ Ὑπερέχει τῶν ὅλων θειῶν Γραφῶν κατὰ τὸ ὑψηλότερον τῆς διδασκαλίας.

⁵⁴⁾ Ο ἐκ τῆς ἀπροσεξίας.

φησιν, τη πορη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ξωτήν, καὶ σόλιγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.» καὶ πάλιν· «Πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ διερχόμενοι δι' αὐτῆς.» Τούτων ἐγὼ συνεχῶς ἀκούων τῶν λόγων, καὶ τῶν ἀνθρώπων τὴν ἐπὶ τὰ μάταια βλέπων σκουδήν, λίαν θαυμάζω τῶν εἰρημένων τὴν ἀλήθειαν. Πάντες γάρ διὰ τῆς πλατείας βαδίζουσιν ὅδοῦ πάντες εἰς τὰ παρόντα κεχήναστι πράγματα καὶ τῶν μελλόντων οὐδέποτε λαμβάνουσιν ἔννοιαν⁵⁾. ἀλλ᾽ εἰς μὲν τὰς σωματικὰς ἀπολαύσεις ἀδιαλείπτως ἐπείγονται⁶⁾, τὰς δὲ ψυχὰς ἔωσιν ἐν λιμῷ κατατήκεσθαι· καὶ μυρία καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβάνοντες τραύματα οὐδέποτε αἰσθητον ἔχουσι τῶν ἐνοίς εἰσι κακῶν⁷⁾. καὶ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἔνεκα ποθημάτων⁸⁾ φοιτῶσι πρός τοὺς ταῦτα θεραπεύοντας, καὶ αὐτοὺς δὲ τούτους οἴκαδε παραπέμπονται⁹⁾, καὶ μισθούς παρέχουσιν ὅτι μάλιστα πλείστους, καὶ καρτερίαν ἐπιδείκνυνται πολλὴν, καὶ τῆς ἐπόπονού θεραπείας ἀνέχονται, ἵνα τὴν ἐκείνου¹⁰⁾ ὑγείαν ὀντίσωνται· εἰ δὲ ψυχῆς κακῶς διακειμένης παντελῶς ἀμελοῦσι, καὶ τὴν ἀξιέραστον αὐτῆς ὑγείαν λαβεῖν οὐ σπουδάζουσι, καὶ τοις σωφρῶς ἐπιτέλμενοι, ὅτι τὸ μὲν σῶμα θνήτον ἐστι καὶ ἐπίκηρον, καὶ τοῖς ἑαρινοῖς ἔσικεν ἄνθεσιν ὅμοίως γάρ ἐκείνοις μαραίνεται καὶ σθένυνται, καὶ φθορὴ παραδίδοται· τὴν δὲ ψυχὴν ἴστοιν ἀλανατίᾳ τετιμημένην, καὶ κατ' εἰκόνα θείαν γεγενημένην, καὶ τοῦ ζώου¹¹⁾ πεπισευμένην τούς οἶκας. «Οπερ γάρ ἐσιν ἡνίοχος ἄρματι, καὶ κυβερνήτης πλοίῳ, καὶ μουσικὸς ὄργανῳ, τοῦτο εἶναι τῷ γινόμενῷ τούτῳ σκεύει τὴν ψυχὴν ὁ πλάστης ἐνομοθέτησεν· αὕτη γάρ κατέχει τὰς ἡνίας, καὶ κινεῖ τὰ πηδάλια, καὶ τὰς χορδὰς ἀνακρούεται· καὶ εὖ μὲν τοῦτο πράττουσα, τὸ παναρμόνιον τῆς ἀρετῆς ἀνακρούεται μέλος· ὅταν δὲ, ἡ χαλάσῃ τοὺς φθόγγους ἡ διατείνη πέρα τοῦ δέοντος, καὶ τῇ τέχνῃ καὶ τῇ ἀρμονίᾳ λυμαίνεται. Ταύτης τοίνυν ἀμελοῦσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ οὐδὲ βραχείας αὐτὴν ἐπιμελείας ἀξιοῦσιν, ἀλλ' ἀπαντα τῆς ζωῆς αὐτῶν τὸν χρόνον εἰς τὰς σωματικὰς ἀναλίσκουσι φροντίδας. Καὶ οἱ μὲν τὸν τῶν ναυτίλων ἀσπάζονται βίον, καὶ κύμασι καὶ πνεύμασι μάχονται, τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον μεθ' ἑαυτῶν περιφέροντες, καὶ τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἐν ὀλίγαις σανίσι κατέχοντες· οἱ δὲ τὸν τῆς γεωπονίας ἀναλέχονται ἱρῶτα, βιοῦς ἀροτῆρας ζευγνύντες, καὶ τὴν γῆν ἀροτριῶντες, καὶ νῦν μὲν σπείροντες καὶ θερίζοντες, νῦν δὲ φυτεύοντες καὶ τρυγῶντες, καὶ ἀποικίας αὐτῆς ὁ χρόνος μετὰ τῆς τοιαύτης ὁδούει ταλαιπωρίας· οἱ δὲ τὰς ἐμπορίας ἐπέρχονται¹²⁾, καὶ ὑπὲρ τούτων τὰς ἐν γῇ τε καὶ θαλάσσῃ ποιοῦνται ἀποδημίας, καὶ τῆς οἰκείας τῆς ἀλλοδαπῆς προτιμῶσι, καὶ πατέρεბα, καὶ γένος, καὶ φίλους, καὶ ὅμοζύγους¹³⁾ μετὰ παῖδων καταλιμπάνοντες, ὀλίγων ἔνεκα κερδῶν τὴν ξένην¹⁴⁾ ἀσπάζονται· καὶ τί δὴ πάσας καταλέγειν τὰς τέχνας, ἀς ταῖς χρείαις

⁵⁾ Ματθ. 2'. 14. ⁶⁾ Δὲν στοχάζονται τὰ μέλλοντα. ⁷⁾ Ὁρμοῖς. ⁸⁾ Τῶν κακῶν ὑπὸ τῶν ἐποίων κυριεύονται. ⁹⁾ Καὶ ἔνεκα μὲν τοῦ σώματος π. ¹⁰⁾ Ισ. Μεταπέμπονται.

¹¹⁾ Τοῦ σώματος. ¹²⁾ Τοῦ ζωαδίου σώματος. ¹³⁾ Ἐν ἄλλ. Μετέρχονται. ¹⁴⁾ Συζύγους, γυναῖκες. ¹⁵⁾ Γάμοι.

τοσ σώματος ἔξευρον οἱ ἀνθρωποι, ἐν αἷς διημερεύοντες καὶ διαγυκτερεύοντες, τὴν μὲν ἐκείνου¹⁴⁾ θεραπείαν ἑαυτοῖς περιποιοῦνται, τὴν δὲ ψυχῆν ὑπερορῶσι πεινῶσάν τε καὶ διψῶσαν καὶ αὐχμῶσαν καὶ ρυπῶσαν, καὶ ὑπὸ μυρίων ἐνοχλουμένην κακῶν; καὶ μετὰ πολλοὺς ἰδρῶτας, καὶ πόνους, οὐδὲ τὸ θυητὸν σῶμα θανάτου κρείττον¹⁵⁾ ἐργάζονται, καὶ τὴν ἀθάνατον μετὰ τοῦ θυητοῦ τοῖς ἀθανάτοις ὑποβάλλουσι τιμωρίαις.

Διὰ τοῦτο λίγην ὀλοφυρόμενος τὴν περικεχυμένην ἄγνοιαν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, καὶ τῆς ἐπικειμένης αὐτοῖς ἀχλύος τὴν παχύτητα, ἐθουσιάρην μὲν εὑρεῖν σκοπιάν τινα ὑψηλήν ἀποδεικνύουσάν μοι¹⁶⁾ πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων γένη· ἐθουσιάρην δὲ καὶ φωνῆς τυχεῖν πάντα περιηχούσης τὰ πέρατα, καὶ πᾶσιν ἀρκούσης τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ σῆναν καὶ βοῆσαι, καὶ τὴν Δαυΐδικην ἐκείνην ἀνακράξαι φωνήν· «Ἔιοι ἀνθρώπων¹⁷⁾, ἔως πότε νικαριάρδοι; ἵνα τί ἀγαπᾶτε ματαίοτητα καὶ ζητεῖτε φεῦδος; προτιμῶντες τῶν οὐρανίων τὰ γῆνα, τῶν αἰώνιων τὰ πρόσκαιρα, τῶν ἀφθάρτων τὰ φθειρόμενα; ἔως πότε τοὺς ὄφθαλμοὺς μυετε, καὶ τὰ ὄτα βύετε, οὐ καὶ τῆς φωνῆς οὐκ ἀκούετε τῆς καθ' ἐκάστην ἡμέραν βοῶσης; Άλλα τεῖτε¹⁸⁾ γάρ καὶ δυθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὔρήσετε, κρούετε, καὶ ἀν νοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γάρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.» Ἐπειδὴ δέ τινες ἀτελέστερον διακείμενοι, καὶ πρὸς τὰ βιωτικὰ μᾶλλον ἐπιρρέπως ἔχοντες, καὶ τοῖς φιλοσάρχοις¹⁹⁾ ἐνηδυπαθοῦντες λογισμοῖς, οὐ καθηκόντως ποιοῦνται τὰς αἰτήσεις, τούτου χάριν ὁ κοινὸς δεσπότης εὐχῆς ἡμῖν διδασκαλίαν ὑπέδειξεν, εἰπών· «Οταν προσεύχησθε²⁰⁾, μὴ βαττολογήστε, ὥσπερ οἱ ἔθνικοι· δοκοῦσι γάρ, ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται·» βαττολογίαν ὄνομάζου τὴν φιλαρίαν, τὴν διὰ πολλῶν μὲν λόγων προφερομένην, ὡφελεῖας δὲ πάσης ἔσειρημένην. Ταπαινίττεται τοίνυν, ἀπάγγορεύων τὴν βαττολογίαν ὁ Κύριος, μὴ χρῆναι τοὺς προσευχομένους αἴτειν τὰ ἔροντα²¹⁾ καὶ ἀπολλύμενα· μὴ σώματος ὡραιότητα τὴν ὑπὸ χρόνου μαρατινομένην καὶ ὑπὸ γόνου δαπανομένην, καὶ ὑπὸ θυητοῦ καλυπτομένην· τοιοῦτον γάρ τὸ σωματικὸν κάλλος· ἄγιος ἐσὶν ὀλιγοχρόνιον, πρὸς ὀλίγον μὲν φαινόμενον τῷ ἔστι²²⁾ τῆς νεοτήτος, μετ' ὀλίγον δὲ φιερόμενον ὑπὸ τῆς χρόνου παλαιότητος. Εἰ δὲ καὶ τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ²³⁾ τις ἔκετάζειν ἔθελοι, τότε πλέον αὐτοῦ διαπτύειν δυνήσεται²⁴⁾. Οὐδὲν γάρ ἔτερόν ἐστιν, ἢ φλέγμα καὶ αἷμα καὶ ρεῦμα²⁵⁾, καὶ τροφῆς διαμασθείσης χυλός· ἐκ τούτων γάρ καὶ ὄφθαλμοί, καὶ παρειαί, καὶ ῥίνες, καὶ ὀφεύσεις, καὶ χειλη, καὶ ὅλον ἀρδεύεται τὸ σῶμα· κανέν επιλείψη ποτὲ ἡ τούτων ἀρδεία, συνεπιλείψει πάντως καὶ τοῦ προσώπου ἡ εύμορφία. Μή²⁶⁾ πλοῦτον χρημάτων τὸν καθ' ὄμοιότητα τῶν ποταμίων ὑδάτων ἐπιρρέοντά τε καὶ μεταξύέοντα, καὶ νῦν μὲν παρὰ τούτον, νῦν δὲ παρ' ἔκεινον πγδῶντα²⁷⁾, καὶ τοὺς κατέχοντας φεύγοντα, καὶ

¹⁴⁾ Τοῦ σώματος. ¹⁵⁾ Αθάνατον, ἀνώτερον τοῦ θυητοῦ. ¹⁶⁾ Δεικνύουσαν, ἐξ ἣς νὰ βλέπω. ¹⁷⁾ Ψαλ. Δ'. 3. ¹⁸⁾ Ματθ. Ζ'. 7. ¹⁹⁾ Τοὺς ἀγαπῶντας τὴν σάρκα, τὰς ὄλικὰς ἀπολαύσεις. ²⁰⁾ Ματθ. ζ'. 7. ²¹⁾ Τὰ πρόσκαιρα. ²²⁾ Ἐν τῷ ἔστι. ²³⁾ Τὴν ἀληθῆ οὐσίαν αὐτοῦ, τοῦ κάλλους. ²⁴⁾ Θίλει τὸ θεωρήσει ὡς κατάπτυστον. ²⁵⁾ Τγρότης.

²⁶⁾ Χρῆναι πίττειν (τὰ καίνα τῶν ἀντέρων). ²⁷⁾ Εν δλλ. Φοιτῶντα.

τοῖς φιλοῦσιν αὐτὸν παραμένειν οὐκ ἀνέχόμενον, καὶ μυρίους ἐπιβούλους
ἔχοντα, καὶ σῆτας²⁸, καὶ ληστὰς, καὶ συκοφάντας, καὶ ἐμπρησμούς, καὶ
ναυάγια, καὶ πολέμων ἐφόδους, καὶ δῆμων ἐπαναστάσεις, καὶ κακουργίας
οἰκετῶν, καὶ γραμμάτων²⁹ ἀφαιρέσεις καὶ προσθήκας καὶ μειώσεις, καὶ
τάλλα, ὅσα τοις ἔρωτι χρημάτων ὑπὸ τῆς φιλοποιούτιας ἐπιφύεται δεινά.
Μή³⁰ δυναστείαν ἀξιωμάτων πολλὰ γάρ καὶ ταύτῃ ἀλγεινὰ παραφύεται,
φροντίδων τηκεδόνες, ἀγρυπνίαι συνεχεῖς, ἐπιθυμοὶ παρὰ τῶν φθονούν-
των, κατασκευαὶ³¹ παρὰ τῶν μισούντων, στωματία ρήθρων, τοῖς κατευ-
γλωττισμένοις λόγοις ὑποκλέπτουσα τὴν ἀλήθειαν, καὶ πολὺν τοῖς δικά-
ζουσι³² προξενοῦσα κίνδυνον. Εἰσὶ γάρ, εἰσὶ βαττολόγοι τινὲς, καὶ μαται-
ολόγοι, ταῦτα τε καὶ τὰ τοιοῦτα παρὰ τοῦ Θεοῦ τῶν δλων αἰτοῦντες καὶ
τῶν δοντων ἀγαθῶν οὐδένα ποιούμενοι λόγον καὶ τὸν μὲν ἱατρὸν οὐχ οἱ
νοσοῦντες διδάσκουσι τῶν φαρμάκων τὴν χρῆσιν, ἀλλὰ τῶν ὑπὸ αὐτοῦ
προσφερομένων ἀνέχονται μόνον, κανὸν ἐπίπονος ή δ τῆς θεραπείας τρό-
πος· καὶ τὸν κυερηνῆτην οἱ πλέοντες οὐ κελεύουσι τοιωσδε κατέχειν τοὺς
οἰκακας, καὶ τὸ σκάφος θύμνειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων καθήμενοι
τῆς ἐκείνου ἐπιστήμης ἀνέχονται, οὐ μόνον ἐξ οὐρίων³³ φερόμενοι, ἀλλὰ
καὶ τὸν ἔσχατον ὑπομένοντες κίνδυνον. Τῷ Θεῷ δὲ μόνον, τῷ τὸ συμ-
φέρον ἡμῖν ἀκριβῶς ἐπισταμένῳ διδόνται, οἱ τὰς φρένας κακῶς διακείμε-
νοι, παραχωρεῖν οὐκ ἀνέχονται, ἀλλ' αἰτοῦσιν ὡς ὠφίλιμα τὰ δλέθρια,
ὅμιοιν ποιοῦντες ἀρρώτω, τὸν ἱατρὸν δοῦναι αὐτῷ παρακαλοῦντι, οὐχ
ὅσα λύει τὴν νόσον, ἀλλ' ὅσα τρέψει τὴν ὑλὴν τὴν τῆς νόσου μητέρα.
Ἄλλοντος ἀνέξεται ὁ ἱατρὸς τῆς τοῦ κάμινοντος ἵκεσίας, ἀλλὰ κανὸν δακρύ-
οντα ἔδη καὶ ὀλοφυρόμενον, τῷ νόμῳ τῆς τέχνης ἀκολουθεῖ μᾶλλον, η
τοῖς τούτου δάκρυσιν ἐπικάμπτεται, καὶ τὴν ἀπάθειαν³⁴ οὐκ ἀπανθρωπίαν,
ἀλλὰ φιλανθρωπίαν δινομάζομεν. Πειθόμενος μὲν γάρ τῷ νοσοῦντι, καὶ τὰ
πρὸς ἡδονὴν χαριζόμενος³⁵, τὰ πολεμίων³⁶ εἰς αὐτὸν ἐργάζεται· ἀντιτεί-
νων δὲ αὐτῷ, καὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ μαχόμενος, ἐλέφι κέχρηται καὶ φιλανθρω-
πία. Οὕτω καὶ ὁ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ἱατρὸς, οὐκ ἀνέχεται δοῦναι τοῖς
αἰτοῦσι τὰ εἰς βλάσphemην αὐτοῖς ἐσθμενα. Οὔτε γάρ οἱ φιλόστοροι πατέρες
τοῖς κομιδῇ νηπίοις μαχαίρας ἐπιζητοῦσιν³⁷, η πυρὸς ἄνθρακας, ὁργειν
ἀνέχονται· ίσασι γάρ σαφῶς βλαβερὰν αὐτοῖς οὖσαν τὴν τοιαύτην δόσιν.
Τινὲς δὲ τῶν εἰς ἐσχάτην ἀλογίαν ἐκπεπτωκότων, οὐ μόνον σώματος
ώραιότητα, καὶ πλούτον καὶ δυναστείαν, καὶ δσα τοιαῦτα παρὰ τοῦ τῶν
δλων Θεοῦ αἰτοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔχθροῖς αὐτῶν ἐπαρῶνται, καὶ τινες
μοιχθηρίαν³⁸ ἐπενεγύθηναι αὐτοῖς ἱκετεύουσι, καὶ δνέαυτοῖς ἡμερον εἶναι
καὶ φιλάνθρωπον εὑχούται³⁹ τοῦτον τοῖς ἔχθροῖς ἀγήμερην γενέσθαι καὶ
ἀπάνθρωπον βούλονται. Ταῦτα τοίνυν ὁ δεσπότης προσαναστέλλων, πα-

²⁸⁾ Καθ' ὁ διεργίσθειροντας τὰ πολυτελῆ ἐνδύματα. ²⁹⁾ Συμβολαίων, δμολογιῶν.

³⁰⁾ Χρῆναι αἰτεῖν (ὧς ἀνωτέρω). ³¹⁾ Σκευωρίαι, φρεδουργίαι. ³²⁾ Τοῖς δρκουσοις.

³³⁾ Συνήθως ἐν γρήσαις τὸ ἔξ οὐρίων (ἴνν. πνοῆς ή αὔρας), ἀλλὰ καὶ τὸ Ἔξ οὐρίων (ἴνν. πνευμάτων ή ἀνέμων) εύδοστο ἄν. ³⁴⁾ Τοῦ ἱατροῦ. ³⁵⁾ Διῶν πρὸς χάριν αὐτοῦ ἐκεῖνα δρῦν τῷ προξενοῦσιν ἡδονὴν. ³⁶⁾ Ἐργα. ³⁷⁾ Δοτ. τῆς μετοχ. Τοῖς νηπίοις δ-
ταν ζητῶσι. ³⁸⁾ Βλάσphemην. ³⁹⁾ Τὸν θεόν.

ρεγγυαῖ μὲν μὴ βαττολογεῖν· διδάσκει δὲ τίνα χρὴ λέγειν ἐν τῇ προτευ-
χῇ, καὶ ἐν ὅλῃσι βρήμασι πᾶσαν ἀρετὴν ἐκπαιδεύει. Οὐ μόνον γάρ εὐχῆς
ἐστι διδασκαλία ἔκεινα τὰ βρήματα, ἀλλὰ καὶ βίου τελείου παιδαργαγία.

Τίνα δὲ ἔτι ταῦτα, καὶ τίς ἡ τούτων ἔννοια, μετὰ πολλῆς ἀκριβείας
ἴετασμεν, καὶ ὡς θείους νόμους ἀσφαλῶς τηρήσωμεν. «Πάτερ ἡμῶν ὃ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς». «Ω πόσῃ τῆς φιλανθρωπίας ἡ ὑπερβολή! Ὡ πόσῃ τῆς
φιλοτιμίας ἡ ὑπεροχή! Ποῖος ἀρκέσει λόγος πρὸς εὐχαριστίαν τοῦ τοσαῦ-
τα πηγάζοντος⁴⁰ ἡμῖν ἀγαθά; Σχόπησον, ἀγαπητὲ, τῆς σῆς καὶ ἐμῆς φύ-
τεως τὴν εὐτέλειαν, ἐρεύνησον τὴν συγγένειαν⁴¹, τὴν γῆν, τὸν χοῦν, τὸν
πηλὸν, τὴν πλίνθον, τὴν σποδόν· ἀπὸ γάρ τῆς γῆς διαπλασθέντες, πάλιν
εἰς τὴν γῆν μετὰ τὸ τέλος ἀναλύομεν⁴². Ταῦτα οὖν ἔννοησας, ἐκπλάγηθε
τὸν ἀνεγγίαστον πλοῦτον τῆς πολλῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος,
ὅτι πατέρα καλεῖν προσετάχθης αὐτὸν, διγῆνος τὸν οὐράνιον, διθυητὸς
τὸν ἀθάνατον, διφθαρτὸς τὸν ἀφθαρτον, διόρσκαιρος τὸν αἰώνιον, διχθὲς
καὶ πρῷην πηλὸς, τὸν δῆντα πρὸ τῶν αἰώνων Θεόν. 'Αλλ' οὐ μάτην ἔδι-
δάχθης ταῦτην ἀφίεναι: τὴν φωνὴν, ἀλλ' ἵνα τὴν ὑπὸ τῆς γλώττης σου
προφερομένην τοῦ πατρὸς ὄνομασίαν αἰδούμενος, μιμῆς αὐτοῦ τὴν ἀγαθό-
τητα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ⁴³ φησι· «Γίνεσθε ὅμοιοι τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν
οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηρούς καὶ ἀγεθούς, καὶ
βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους». Οὐδύναται γάρ πατέρα καλεῖν τὸν φι-
λάνθρωπον θεόν ὁ τὴν γνώμην ἔχων θηριώδην καὶ ἀπάνθρωπον οὐδὲ γάρ
σώζει⁴⁴ τοὺς χωρακτήρας τῆς ἐν τῷ ἐπουρανίῳ πατρὶ ἀγαθότητος, ἀλλ'
εἰς τὸ θηριῶδες εἶδος ἔστι τὸν μετεμόρφωσε, καὶ τῆς θεῖκῆς εὐγενείας ἔξ-
πεσε, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Δασβίδ εἰρημένον⁴⁵. » «Ανθρωπος ἐν τιμῇ ὕπουσυ-
ῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνόητοις, καὶ ὀμοιώθη αὐτοῖς. »
«Οταν γάρ τις σκιρτᾷ μὲν ὡς ταῦρος, λακτίζῃ δὲ ὡς ὄνος, μηνιστικῇ δὲ
ὡς κάμηλος, καὶ γαστριμαργῇ μὲν ὡς ἄρκτος, ἀρπάζῃ δὲ ὡς λύκος,
πλήγτη δὲ ὡς σκορπίος, ὕπουλος δὲ ὡς ἀλώπηξ, χρεμετίζῃ δὲ ἐπὶ γυ-
ναιξὶν ὡς ἵππος θηλυμανῆς, πῶς δύναται ὁ τοιοῦτος τὴν υἱῷ πρέπουσαν
ἀναπέμψαι φωνὴν, καὶ πατέρα ἔστι τὸν θεόν; Τί οὖν ὄνομάζε-
σθαι χρὴ τὸν τοιοῦτον; θηρίον; ἀλλὰ τὰ θηρία ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαττωμά-
των κατέχεται· οὗτος δὲ πάντα συναγαγὼν ἐν ἔστι, καὶ τῆς ἔκείνων
ἀλογίας γέγονεν ἀλογώτερος. Καὶ τί λέγω θηρίον; θηρίου παντὸς χαλε-
πώτερὸς ἐστιν ὁ τοιοῦτος. » Εκεῖνα μὲν γάρ, καὶ τοικατὰ φύσιν ἄγρια ὄν-
τα, ἀνθρωπίνης ἀπολαύσαντα τέχνης, ἡμερα πολλάκις γίνεται· οὗτος δὲ,
ἄνθρωπος ὁν, καὶ τὴν ἔκεινου ἀγριότητα τὴν κατὰ φύσιν εἰς τὴν ἡμερό-
τητα μεταβάλλων τὴν παρὰ φύσιν, ποίαν ἔξει ἀπολογίαν, τὴν ἔστι
πραχτητα τὴν κατὰ φύσιν, εἰς ἀγριότητα ἐξάγων τὴν παρὰ φύσιν, καὶ τὸ
μὲν ἄγριον φύσει ποιῶν ἡμερον, ἔστι τὸν ἡμερον φύσει ποιῶν ἄγριον;
καὶ λέοντα μὲν τιθασσεύων, καὶ χειροήθη ποιῶν, τὸν δὲ θυμόντὸν·

⁴⁰) Ἐκεργ. Χορηγοῦντος. ⁴¹) Μὲ ποῖα πράγματα ἔχεις συγγένειαν, μὲ τὸν χοῦν κτλ.

⁴²) Άντι ἀναλύομεθα, (ὢς καὶ ἐν τῷ συνηθείᾳ). ⁴³) Ματθ. Ε'. 45. ⁴⁴) Διατηρεῖ.

⁴⁵) Ψαλ. ΜΗ'. 29.

διον λέοντος κατασκευάζων ἀγριώτερον; Καὶ τοι ἐκεί⁴⁶ δύο ἔστι κωλύματα, καὶ τὸ λογισμοῦ ἔστεοηθεῖαι τὸ θηρίον, καὶ τὸ πάντων εἶναι θυμωδέστερον· ἀλλ' ὅμως διὰ τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δοθείσης σοφίας καὶ τῆς θηριώδους περιγίνεται φύσεω⁴⁷. καὶ ὁ ἐπὶ τῶν θηρίων τὴν φύσιν νικῶν, ἐφ' ἔκυτοῦ μετὰ τῆς φύσεως καὶ τὸ τῆς προσαρέσεως ἀπόλλυσι καλόν καὶ λέοντα μὲν ποιεῖ ἀνθρώπον, ἑαυτὸν δὲ περιορᾶ ἐξ ἀνθρώπου γινόμενον λέοντα καὶ ἐκείνῳ μὲν τὰ ὑπέρ φύσιν χαρίζεται, ἑαυτῷ δὲ οὐδὲ τὰ κατασύτιν πορ.ζεται. Πῶς τοίνυν ὁ τοιοῦτος δυνήσεται πατέρα καλεῖν τὸν θεόν; Ὁ μέν τοι περὶ τοὺς πλησίον ἡμερος καὶ φιλάνθρωπος, καὶ τοὺς εἰς αὐτὸν πληρμελοῦντας οὐκ ἀμυνόμενος, ἀλλ' εὐεργεσίαις τὰς ἀδικίας ἀμειβόμενος, οὐ κατακρίνεται πατέρα καλῶν τὸν Θεόν. Πρόσεχε δὲ τῇ ἀκριβεῖᾳ τοῦ λόγου⁴⁸, πῶς ἡμῖν νομοθετεῖ τὸ φιλάλληλον⁴⁹, καὶ εἰς ἀγαπητικὴν ἀπαντας συνάπτει ειάλεσιν ὃς γάρ ἐκέλευσε λέγειν, Πάτερ μου, δὲν τοῖς οὐρανοῖς, ἀλλὲ, Πάτερ ἡμῶν δὲν τοῖς οὐρανοῖς, ἵνα κοινὸν πατέρα ἔχειν διδάχθεντες, ἀδελφικὴν πρὸς ἀλλήλους δεικνύωμεν εὔνοιαν. Είτα διδάσκων ἡμᾶς καταλιπεῖν τὴν γῆν καὶ τὰ περὶ γῆν, καὶ μὴ κενήνειν κάτω, ἀλλὰ τῆς πίστεως λαβεῖν τὰ πτερά, καὶ ἀναπτήναι τὸν ἀέρα, καὶ διαβήναι τὸν αἰθέρα, καὶ ζητήσαι τὸν καλούμενον πατέρον, προσέταξε λέγειν «Πάτερ ἡμῶν, δὲν τοῖς οὐρανοῖς», οὐκέπειδὴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς μόνον ἔστιν δὲδός, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς κάτω περὶ γῆν κυλινδουμένους ἀνανεῦσαι εἰς οὐρανοὺς παρασκευάσῃ, καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν περιλάμψῃς τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν πᾶσαν ἐκεῖ μετενέγκῃ.

Είτα δευτέρων προσέθηκε ῥῆσιν, εἰπών «Ἄγιασθήτω τὸ ὄνομά σου». Καὶ μοι μηδεὶς ἀνοήτως ὑπολαμβάνεται ἀγιασμοῦ προσθήκην χαρίζεσθαι τῷ θεῷ ἐν τῷ λέγειν. Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἄγιος γάρ ἐσι καὶ πανάγιος, καὶ ἀγίων ἀγιώτατος καὶ ταύτην αὐτῷ τὴν ὑμνῳδίαν προσφέρει τὰ Σεραφεῖμ ἀσιγήτοις βοῶντα κραυγαῖς, Ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος, Κύριος Σαβαὼθ, πλήρης δὲ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ· ἀλλ' ὥσπερ οἱ τοῖς βασιλεῦσι τὰς εὐφημίας προσφέροντες, καὶ βασιλέας καλοῦντες, καὶ αὐτοκράτορας, οὐχ δὲ μὴ ἔχουσι χαρίζονται, ἀλλ' ὅπερ ἔχουσιν, εὐφημούσιν, οὕτω καὶ ἡμεῖς οὐ τὴν οὐκ οὔσαν ἀγιωσύνην προσφέρομεν τῷ θεῷ, λέγοντες· Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἀλλὰ τὴν οὔσαν δοξάζομεν· τὸ γάρ Ἀγιασθήτω, ἀντὶ τοῦ Δοξασθήτω, εἰρηται. Διδάσκομεθα τοιγυν διὰ τῆς φωνῆς ταύτης τὸν κατ' ἀρετὴν μετιέναι βίον⁵⁰, ἵνα τοῦτον⁵¹ δρῶντες οἱ ἀνθρώποι, τὸν οὐράνιον ἡμῶν πατέρα δοξάζωσιν· δὲ καὶ ἀλλοχού φησι⁵². «Λαμψά» τω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα «ὑμῶν, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Μετὰ τοῦτο λέγειν ἐδιάχθημεν· «Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου». Τυραννούμενοι γάρ ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων, καὶ μυρίας πειρασμῶν δεχόμενοι προσβολὰς, τῆς τοῦ θεοῦ χρήσομεν βασιλείας, ἵνα μὴ βασιλεύσῃ ἡ ἀμαρ-

⁴⁶⁾ Ἐν τῇ τοῦ λέοντος ἡμερώσει.. ⁴⁷⁾ Ὁ ἔνθρωπος. ⁴⁸⁾ Τοῦ θείου λόγου, τοῦ λόγου τῆς προσευχῆς. ⁴⁹⁾ Τὸ ἀγαπὴν ἀλλήλους. ⁵⁰⁾ Ἐναρέτως ζῆν. ⁵¹⁾ Τὸν βίον.

⁵²⁾ Ματθ. Ε', 16.

είταν τῷ θυητῷ σώματι ἡμῶν εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ⁵³, μηδὲ παρισάνωμεν τὰ μέλη ἡμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἀραρτίᾳ, ἀλλ’ ἵνα παρασήσωμεν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ, καὶ στρατεύμεθα τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων. Διδασκόμεθα δὲ πρὸς τούτους, μὴ περδόρος τῷ παρόντι βίῳ προσετηκέναι, ἀλλὰ καταφρονεῖν μὲν τῶν παρόντων, ἐπιθυμεῖν δὲ τῶν μελλόντων ὡς μενόντων, καὶ τὴν βασιλείαν ἔκεινην ζητεῖν τὴν οὐράνιον καὶ αἰώνιον, καὶ τοῖς ἐνταῦθα τερπνοῖς μὴ κατέχεσθαι, μὴ σώματος εὔμορφίᾳ, μὴ χρημάτων εὐπορίᾳ, μὴ κτημάτων εὐθηνίᾳ, μὴ λίθων⁵⁴ πολυτελείαις, μὴ οἰκων μεγαλουργίαις, μὴ ἡγεμονίαις καὶ στρατηγίαις, μὴ ἄλουργίδαις καὶ διαδήματι, μὴ ὄψοποιίαις καὶ καρυκείαις καὶ παντοδαπαῖς χλιδαῖς, μὴ ἄλλῳ τινὶ τῶν τὰς ἡμετέρας δελεαζόντων αἰσθήσεις· ἀλλὰ πᾶσι τούτοις ἐρρώσθαι φράσαντες⁵⁵ τῆς τοῦ Θεοῦ βασιλείας ἀδιαλείπτως ὀρέγεσθαι. Οὕτως ἡμᾶς καὶ ταύτην διδάξας τὴν ἀρετὴν, ἐκέλευσε λέγειν «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς». Ἐντεθεικὼς γάρ ἡμῖν τῶν μελλόντων τὸν ἔρωτα, καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τρώσας ἡμᾶς ἔκεινφ τῷ πόθῳ, παρασκευάζει λέγειν· Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Δός ἡμῖν, φησί, Δέσποτα, τὴν ἐν οὐρανῷ μιμεῖσθαι πολιτείαν, ἵνα & θέλεις αὐτὸς καὶ ἡμεῖς θέλωμεν· ἐπάρκεσον⁵⁶ [τοίνυν] προαιρέσει καμνούσῃ καὶ ποιεῖν μὲν ἐπιθυμούσῃ τὰ σὰ, ὑπὸ δὲ τῆς τοῦ σώματος ἀσθενείας κωλυομένῃ· ὅρεξον χειρὰ τοῖς τρέχειν μὲν ἐπειγομένοις, χωλεύειν δὲ ἡναγκασμένοις· ὑπόπτερος ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ βαρύνει ταύτην ἡ σάρξ· ὅξεια ἔκεινη πρὸς τὰ οὐράνια, ἀλλὰ βραδεῖα αὐτῇ πρὸς τὰ ἐπίγεια· τῆς δὲ σῆς βοήθειας παρούσης, ἔξαι δυνατὰ καὶ τὰ λίαν ἀδύνατα. Γενηθήτω τοίνυν τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ ἐπειδὴ τῆς γῆς ἐμνημόνευσε, χρεία δὲ τοῖς ἐξ αὐτῆς γεγενημένοις καὶ ἐν αὐτῇ διαιτωμένοις καὶ γηγενές σῶμα περικειμένοις⁵⁷, καὶ τῆς καταλλήλου τροφῆς, ἀναγκαῖως ἐπήγαγε· «Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον». Ἅρτον ἐκέλευσεν αἰτεῖν ἐπιούσιον, οὐ τρυφήν, ἀλλὰ τροφήν, τὴν τὸ ἔλλειπον ἀναπληροῦσαν τοῦ σώματος, καὶ τὸν ἐκ λιμοῦ κωλύουσαν θάνατον· οὐ τραπέζας φλεγμονούσας⁵⁸, οὐδὲ ὄψων ποιείας καὶ ὄψοποιῶν μαγγανείας, καὶ ἀρτοποιῶν ἐπινοίας, καλοῖγους ἀνθοσμίας, καὶ τ’ ἄλλα, δσα τὸν μὲν λαμδὸν ἥδυνει, τὴν δὲ γατέρα φορτίζει, τὴν δὲ διένοιαν σκοτίζει, καὶ σκηρτάν τὸ σῶμα κατὰ τῆς ψυχῆς παρασκευάζει, καὶ δυστήνιον τῷ ἡνικόχρῳ τὸν πῶλον⁵⁹ ἐργάζεται· οὐ ταῦτα ἡμᾶς αἰτεῖν ὄλογος ἐδίδαξεν· ἀλλ’ ἄρτον ἐπιούσιον, τοῦτ’ ἔστιν, ἐπὶ τὴν θύσιαν τοῦ σώματος διαβαίγοντα, καὶ συγχροτῆσαι⁶⁰ ταύτην δυνάμενον καὶ τοῦτον δὲ οὐκεὶς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν αἴτειν ἐκελεύσθημεν, ἀλλὰ τὴν σήμερον ἡμῖν ἀρκοῦντα μόνον· «Μὴ μεριμνήσητε γάρ, φησίν⁶¹, εἰς

⁵³) Πρὸς Ῥωμ. σ. 22. ⁵⁴) Ἀδαμάντινων, πετραδίων. ⁵⁵) Νὰ τὰ εἰπώμεν νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ καλόν, νὰ τὸ ἀρνηθῶμεν. ⁵⁶) Βοήθειον. ⁵⁷) Περιβεβλημένοις. ⁵⁸) Πολυτελεῖς, πληθύσους περιπτοῖς βρώμασιν, (ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν φλεγματινότων σωμάτων. ⁵⁹) Ἰδεῖν αὐτότερω σελ. 76, στίχ. 21. ⁶⁰) Ιωα: συγχρετῆσαι, ⁶¹) Ματθ. σ. 34.

τὴν αὔριον». Τί δήποτε γάρ περὶ τῆς αὔριου φροντίζει τις ὁ τὴν αὔριον οὐ πάντως δύψομενος, ἀλλὰ τὸν μὲν πόνον⁶¹ δεχόμενος τὸν δὲ καρπὸν οὐ δρεπόμενος; Θάρρηστον τῷ θεῷ τῷ διδόντι τροφὴν πάσῃ σαρκί⁶². Ὁ τὸ σῶμά σοι δεδωκὼς καὶ τὴν ψυχὴν ἐμφυσήσας καὶ ζῶσν σε λογικὸν κατατκευάσας, καὶ πάντα σοι τὰ ἀγαθὰ πρὸ διαπλάσεως ἐτοιμάσας, πῶς σε διαπλασθέντα παρόψεται, δις⁶³ «ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαιούς καὶ ἀδίκους»; Τούτῳ τοίγινον θαρρῶν, τὴν ἐφήμερον μόνον αἴτει τροφὴν, τῆς δὲ αὔριον αὐτῷ κατάλιπε τὴν φροντίδα, ὡς καὶ ὁ μακάριος ἔλεγε Δαΐδι⁶⁴: «Ἐπίρριψον ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμνάν σου καὶ αὐτός σε διαθρέψει». Οὕτω διὰ τῶν εἰρημένων τὴν ἄκραν ἐκπαιδεύσας⁶⁵ φιλοσοφίαν, εἰδὼς, ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐστὶν, ἀνθρώπους ἡμᾶς σύντας, καὶ θητὸν τῶμα περικιμένους, μὴ πταίειν, ἐδίδαξε λέγειν: «Καὶ ἀφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.» Τρία κατ' αὐτὸν⁶⁶ ἀγαθὰ διὰ τοῦ λόγου πραγματεύεται· τοὺς μὲν ἄκρους τὴν ἀρετὴν, μετοιδότητα διδάσκει φρονήματος, καὶ παρακελεύεται μὴ θαρρεῖν τοῖς κατορθώμασιν, ἀλλὰ δεδίέναι καὶ τρέμειν καὶ τῶν προτέρων ἀμαρτημάτων μνημονεύειν· ὡς καὶ ὁ θεσπέσιος ποιεῖ Παῦλος, μετὰ μυρία κατορθώματα λέγων⁶⁷: «Οτι 'Ιησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλούς σῶσαι, ὃν πρῶτος εἶμι ἐγώ.» οὐκ εἰπεν ἡμην, ἀλλ' εἶμι, δεικνὺς ὅτι ἀπαυστον εἴχε τῶν εἰργασμένων τὴν μνήμην. Τοῖς μὲν οὖν ἄκροις τὴν ἀρετὴν ἀπὸ τῆς ταπεινοφροσύνης ἀσφάλειαν διὰ τούτων τῶν λόγων ἐμηχανήσατο· τοὺς δὲ πταίσαντας μετὰ τὴν τοῦ ἀγίου Βαπτίσματος χάριν, οὐκ ἀρίστους ἀπογιγνώσκειν τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, ἀλλ' αἵτειν διδάσκει παρὰ τοῦ ἱατροῦ τῶν ψυχῶν τῆς ἀφέσεως τὰ φάρμακα· πρὸς δὲ τούτους καὶ φιλανθρωπίας διδικταλίαν ὁ λόγος διποτίθεται· βούλεται γάρ ἡμᾶς ἡμέρους εἶναι περὶ τοὺς ὑπευθύνους, ἀμνησικάκους περὶ τοὺς εἰς ἡμᾶς πλημμελοῦντας, καὶ τῇ περὶ τούτους συγγνώμη ἔχοτος δωρεῖσθαις συγγνώμην, καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς προεισφέρειν τῆς φιλανθρωπίας τὰ μέτρα· τοσοῦτον γάρ αἰτοῦμεν λαβεῖν, ὅσον τοῖς πλησίον παρέχομεν, καὶ τοσαύτης ἀξιούμεν συγγνώμης τυχεῖν, δῆσην τοῖς ὀφειλουσι δωρούμεθα. Πρὸς τούτους ἐκελεύσθημεν λέγειν: «Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ δύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.» Πολλὰ μὲν γάρ ἡμῖν ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας προστίγνεται λυπηρά, πολλὰ δὲ καὶ ἐξ ἀνθρώπων, ἡ προφανῶς ἐπηρεαζόντων, ἡ ἀφανῶς ἐπιβούλευόντων· καὶ τὸ σῶμα ποτὲ μὲν ἐπανιστάμενον τῇ ψυχῇ χαλεπὴν ἐργάζεται βλάβην· ποτὲ δὲ παντοδικοῖς ἀρρώστημασι περιπίπτον, δόνυας ἡμῖν ἐπιφέρει καὶ ἀγθηδόνας. Ἐπειδὴ τοίγινον πολλὰ καὶ διάφορά ἔστι τὰ πολλαχότεν προσπίπτοντα λυπηρά, ἐδιδάχθημεν παρὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων αἵτειν τὴν τούτων ἀπαλλαγῆν· αὐτοῦ γάρ ἐπαιμύνοντος, πᾶσα μὲν κατασβέννυται ζάλη, δὲ καὶ λύδων εἰς γαλήνην μεθίσταται, καὶ ὑποχωρεῖ κατησχυμένος δ πονηρός, καθάπερ ποτὲ τοὺς ἀνθρώπους καταλιπών κατὰ ζούρων ἐχώ-

⁶¹) Τῆς φροντίδος. ⁶²) Ψαλμ. ΡΔΕ' 25. ⁶³) Ματθ. Ε', 45. ⁶⁴) Ψαλμ. ΝΔ', 25.

⁶⁵⁾ Ημᾶς. ⁶⁶⁾ Κατὰ τὸν αὐτὸν γρόνον, συγχρόνως. ⁶⁷⁾ Πρὸς Τιμόθ. Α', 4, 15.

μησεν, ουδὲ ἔκεινο⁶⁹ ποιῆσαι τολμήσας δίχα τοῦ κελεύσαντος· ὁ δὲ κατὰ χοίρων ἔξουσίαν οὐκ ἔχων, πῶς ἀνθρώπων ἐγρηγορότων καὶ νηφόντων, καὶ ὑπὸ θεοῦ φυλαττομένων, καὶ βασιλέα οἰκεῖον ἡγουμένων αὐτὸν, κρατήσαι δυνήσεται; Διὰ τοῦτο καὶ τῷ τέλει τῆς προσευχῆς τοῦ θεοῦ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν ὑπέδειξεν, εἰπών· «Οτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν». Ταῦτα γάρ, φησιν, αἰτῶ παρὰ σοῦ, διὰ οἰδά σε βασιλέα πάντων, αἰώνιον κεκτημένον κράτος, καὶ πάντα δυνάμενον, δσα περ ἀνθέλης, καὶ δόξαν κεκτημένον ἀναραβίετον. Υπὲρ δὲ⁷⁰ τούτων ἀπάντων ἐγχαριστήσωμεν τῷ τοσούτῳν ἡμᾶς ἀξιώσαντι ἀγαθῶν, διὰ αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ κράτος, τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Γίψῃ, καὶ τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ φέτι, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΔΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΟΛΗΝ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ

Ο λόγος οὗτος ἀποτελεῖται πρὸς τοὺς μέλλοντας βαπτισθῆναι, καὶ καταδεικνύει αὐτοῖς τὸ δόγμα τῆς μετανοίας διὰ τῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου υἱοῦ, δν, πᾶσαν αὐτοῦ επιπλάνησαντα τὴν οὐσίαν, ἐν μετανοίᾳ δὲ πανελθόντα, ἐδέξατο ὁ πατὴρ ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ, καὶ ἔθυσεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

ΑΕΙ μὲν, ἀδελφοί, τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν, (δι᾽ αὐτῆς γάρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμὲν) μάλιστα δὲ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ⁷¹ χρεωστοῦμεν⁷² τοῦτο ποιεῖν, διὰ τὴν κοινὴν ὁφέλειαν, καὶ τὴν εὐεργεσίαν τῶν μελλόντων ἐκ τῆς κοιλυμβήθρας ἀνατέλλειν ἀστέρων⁷³. Καὶ γάρ οὕτοι διὰ ταύτης ἐκλάμψουσι, καὶ ἡμεῖς δι᾽ αὐτῆς ἐσώθημεν καὶ σωζόμεθα· ήτις ἡμῖν ἀντὶ κληρονομίας ἐδόθη ἐκ τοῦ δημητιοργοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν. Εἴπωμεν τοίνυν περὶ αὐτῆς, ἀπερ εἰπεν διεσπότης Χριστός, διὰ τοῦ φιλανθρωποῦ οὐδέ τοῦ φιλανθρώπου Πατρὸς, διάδοσος ἀξιόχρεως τῆς πατρώς οὐσίας ἐξηγητής· ἀναπτύξωμεν πᾶσαν τὴν περὶ τοῦ Ἀσώτου παραβολὴν, ἵνα μάθωμεν ἐξ αὐτῆς, πῶς δεῖ προσπελάξειν τῷ ἀπροσπελάξφ, καὶ συγγνώμην τῶν πταισμάτων αἰτεῖν.

⁶⁹) Τὸ κατὰ χοίρων γωρεῖν. ⁷⁰) Ισ. Δῆ.

⁷¹) Στίχος τοῦ ποιητοῦ Ἀράτου, τὸν ὄποιον ἀναφέρει καὶ δὲ Απόστολος Παῦλος.

⁷²) Τῷ τῆς πλησιεύσας, νηστείας, διότι ἡ παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου ἀναγινώσκεται, φεγγωσθὲν, τῷ πρὸ τῆς ἀποκρέων Κυριακῇ. ⁷³) Άντι τοῦ πρὸ μικροῦ θεοφίλομεν, καθὼς μεταγειρίζομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον τὴν λέξιν. ⁷⁴⁾ Τῶν πρὸς τὸ βάπτισμα εὐτρεπούμενων, καὶ καθ' ὅλην μὲν τὴν τεσσαρακοστήν κατηγορούμενων, τῷ δὲ μεγάλῳ Σεκδάτῳ βαπτιζούμενων. Διότι κατὰ τοὺς κρήσουντας ἐκείνους ἐβαπτίζοντο τριακοντούτες οἱ Χριστιανοί.

⁷⁵⁾ Τῆς Κολυμβήθρας· ἡ δὲ μεταφορὰ διαρκής ἐν ἀπαντί τῷ τοῦ βαπτισμάτος, μετηρίφ, τὸ δὲ ποιῶν ἡ Φωτισμα ὠνομάζετο, ἢ οἱ βαπτιζόμενοι Νεοφύτοις, ἢ ἡ τοῦ θεοῦ Βαπτισμοῦ ἔօρτη Φῶτα. Καὶ ἀλλως δὲ ὡς λαμπαδίφορούντες καὶ λευκοφόροι οἱ βαπτιζόμενοι, ἀπεικόνιζον καὶ εἰσθητότερον πώς τοὺς ἐν νυκτὶ στίλβοντας ἀστέρας.

"Ανθρωπός τις, φησίν⁶, εἶχε δύο υἱούς. Παραβολικῶς ὁ Σωτὴρ, οὐδὲν θυγατερικῶς διαλέγεται. Διὰ τοῦτο περὶ τοῦ ἰδίου πατρὸς, ὃς περὶ ἀνθρώπου τινὸς, ὄμιλε⁷, καὶ περὶ τῶν δούλων, ὡς περὶ τέκνων λαλεῖ, ἵνα δεῖ-
ῆται τοῦ Θεοῦ τὴν περὶ τοὺς ἀνθρώπους στοργήν. "Ανθρωπός τις, φησίν,
σίχε δύο υἱούς. Τίς ἔστιν οὗτος ὁ ἀνθρωπός; ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν,
καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως. Τίνας δὲ εἶχε τούτους τοὺς δύο υἱούς; τοὺς δικαίους, καὶ τοὺς ἀμαρτωλούς· τοὺς ἐμμένοντας τοῖς θείοις αὐτοῦ προστάγματι, καὶ τοὺς παραβαίνοντας τὰς δεσποτικὰς ἐντολάς. Καὶ
εἶπεν ὁ γενέτερος αὐτῶν τῷ Πατρί. Καὶ τίς ἔστιν οὗτος ὁ γενέτερος υἱός;
ὁ τὴν γνώμην ἀστατού κεκτημένος, καὶ ταῖς αὔραις τῆς γεύτητος ριπίζ-
μενος. Πατέρα ἐγνώρισεν ἥψις τὸν πλάσαντα, εἰ καὶ μὴ ἐτίμησε προα-
ρεσίς τὸν ποιήσαντα⁸. Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιθάλλον⁹ μέρος τῆς οὐσίας.
Καλῶς ἥτησε τὰ τοῦ Θεοῦ παρὰ τοῦ Θεοῦ. ἀλλὰ κακῶς, ἀπερᾶλαβε, κατη-
νάλωσε. Καὶ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον¹⁰ ὁ πατήρ. "Εδωκεν αὐτοῖς, ὡς οἰκονίδιον,
ὅλον τὸν κόσμον ἔδωκεν αὐτοῖς, ὡς Κτίστης, δλην τὴν κτίσιν παρέσχεν
αὐτοῖς σώματα καὶ φυχὰς λογικὰς, ἵνα τῷ λόγῳ εὐλόγιος χειραγωγού-
μενοι μηδὲν ἀλογον πράξωσιν ἐπέστησεν αὐτοῖς τὸν ἑαυτοῦ νόμον, τὸν
φυσικὸν, καὶ τὸν γραπτὸν, ὡς θεῖον παιδαγωγόν. Ἱγα τούτῳ παιδαγω-
γούμενοι πληρώσωσι τοῦ νομοθέτου τὸ βούλευμα. Καὶ μετ'οὐ πολλὰς
ἡμέρας συναγαγὼν πάντα¹¹ ὁ γενέτερος υἱός (ὡς γενέτερος¹² ἐπράξεν)
ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν ἀπέστη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπέστη ἀπ'
αὐτοῦ ὁ Θεός. Οὐ γάρ βιάζεται¹³ τὸν μὴ βεσύλομένον δουλεύειν αὐτῷ. Γνώ-
μης¹⁴ γάρ οὐκ ἀνάγκης αἰχρέται ἀπασται. Καὶ ἐκεῖδιεσκόπισε τὴν οὐσίαν
αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως· ἐκεῖ τῆς φυχῆς δλον τὸν πλοῦτον ἀπώλεσεν. ἐκεῖ
τέρπων καὶ τερπόμενος ἐναυάγησεν. ἐκεῖ παίζων καὶ ἐμπαιζόμενος πέ-
νης ἐγένετο. ἐκεῖ ψυχοθίδρους ἥδονάς ἀγοράζων, καὶ γέλωτας ὠνούμενος,
πατέρας δακρύων¹⁵ ἔλαβε. Καὶ τὰς μὲν ἀρετὰς, ἃς εἶχεν, ἀπεβάλετο·
τὰς δὲ κακίας, ἃς οὐκ εἶχε, προσελάβετο. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα,
(οὐ πέψυκε γάρ τοῖς αἰσχρῶς βιοῦσι παραμένειν ὁ πλοῦτος τῆς χάριτος¹⁶)
ἐγένετο (οὐν) λιμός ἴσχυρός κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην. "Οπου γάρ τῆς
σωφροσύνης διῆτος οὐ γεωργεῖται, ἐκεῖ λιμός ἴσχυρός· διο τῆς ἐγκρα-
τείας ἡ ἄμπελος οὐ πεφύτευται, ἐκεῖ λιμός ἴσχυρός· διο τῆς ἀγνοίας δι
βότρυς οὐ ληγοπατεῖται, ἐκεῖ λιμός ἴσχυρός· διο τὸ ούρανον γλεῦκος οὐ
βρύει, ἐκεῖ λιμός ἴσχυρός· διο εὑφορία κακῶν, ἐκεῖ πάντως ἀφορία τῶν
ἀγαθῶν· διο εὐθηνία πράξεων πονηρῶν, ἐκεῖ πάντως σπάνις τῶν ἀρε-
τῶν· διο τῆς φιλανθρωπίας τὸ ἔλαιον οὐ πηγάζει, ἐκεῖ λιμός ἴσχυρός.
Τότε οὖν καὶ αὐτὸς ἥρξατο οὐτερεῖσθαι¹⁷. Οὐδὲν γάρ αὐτῷ λοιπὸν ἔ-

⁶⁾ Εὐαγγ. Λοικ. ΙΕ'. 11. 7) "Πλέξις οὐ κατ' ἐκρίθειαν." Ελληνος λόγου, ὃς καὶ τὸ
κατωτέρω λαλεῖ. ⁸⁾ Φύει: μὲν δὲ πατήρ ἔστι πάντων ἀνθρώπων ὁ Θεός· ἀλλ' ἡ προ-
πίεσίς τῶν ἀμαρτωλῶν οὐ τιμῆ φέτα πατέρα τὸν πλάσαντα τὴν ποιητὴν αὐτῶν. ⁹⁾ Τὸ δι-
ατλογοῦν, τὸ ἀνήκοντα εἰς ἐμέ. ¹⁰⁾ Τὴν περιουσίαν της. ¹¹⁾ Τὰ κτήματα αὐτοῦ. ¹²⁾ Α-
ρρόνως δηλαδή. ¹³⁾ Δὲν κρατεῖ διὰ τῆς βίας. ¹⁴⁾ Τῆς γνώμης, τῆς προαιρέσεως προϊόν.
εἰπεν αἰ ρέται. ¹⁵⁾ "Ελασε τοὺς γέλωτας πατέρας (παρατίτος) δακρύων.

¹⁶⁾ Λίξις τοῦ πατέρα μεταξύ της Ελληνισμού καὶ της Σταραξίσθετης

μενον, ετι μὴ μόνον τὰ τῆς ἀκρασίας κακά, ἐπειδὴ ἔπραζε τὰ τῆς ἀκο-
μίλας κακά. Καὶ πορευθὺς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκεί-
νης. Πολίται δὲ τῆς χώρας ἐκείνης ἦσαν οἱ δαίμονες, ἐν ᾧ ἐτύγχανε
μετανάστιος. Καὶ ἐπεμψεν αὐτὸν ὁ πολίτης ἐκεῖνος εἰς τὸν ἄγρον αὐ-
τοῦ βόσκειν χοίρους. Οὗτω γάρ τιμῶσιν οἱ δαίμονες τοὺς τιμῶντας
αὐτούς· οὗτω φιλοῦσι τοὺς φιλοῦντας αὐτούς· τοιαύτας δωρεὰς χαρί-
ζονται τοῖς πειθομένοις αὐτοῖς. Καὶ ἐπειθύμεις γεμίσαι τὴν κοιλίαν αύ-
τοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων¹⁷, ὡν ἥσθιον οἱ χοίροι. Τί δ' ἔστιν, ἀπὸ τῶν κερα-
τίων; τῶν κερατίων ἡ γευσίς γλυκεῖά ἔστιν, ἀλλ' διμως καὶ σκληρὰ κατ'
αὐτότεκαὶ τραχεῖα. Τοιαύτη γάρ καὶ τῆς ἀμαρτίας ἡ φύσις· εὐφραίνει
μὲν μικρὰ, καὶ κολάζει μεγάλα· τέρπει πρόσκαιρα, καὶ μαστίζει αἰώ-
νια. Εἰς ἔστιν δὲ ἐλθών, καὶ λογισάμενος τὴν προτέραν μακριότητα,
καὶ τὴν δευτέραν ἀθλιότητα, καὶ βαλὼν κατὰ νοῦν¹⁸ τίς μὲν ἦν, ὅτε ἦν
μετὰ τὸν Θεοῦ καὶ Πατρὸς τεταγμένος, τίς δὲ γέγονεν, ὑποτεταγμένος
τοῖς δαίμοσιν· εἰς ἔστιν οὖν ἐλθών¹⁹, εἴπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς
μου περισσεύουσιν ἄρτων²⁰, ἐγὼ δὲ ὡδε λιμῷ ἀπόλλυμαι; πόσοι νῦν
κατηχούμενοι κατατρυφῶσι τῶν ἀγίων γραφῶν²¹, τῷ λιμῷ δὲ τῶν θείων
λογίων ἐγὼ συνέχομαι; "Ω πόσων ἀγάθων ἐμαυτὸν ἔστερησα! "Ω
πόσοις κακοῖς ἐμαυτὸν περιέβαλον! τί²² γάρ ἀφιστάμην τῆς μακαρίας
ἐκείνης διαγωγῆς; τί δὲ ταύτης ἐντὸς ἐγενόμην τῆς θανατηφόρου ζωῆς;
ἔμαθον ἀφ' ὧν ἔπαθον, μὴ ἐγκαταλιμπάνειν Θεόν· ἔμαθον κρατεῖν²³ τὸν
φύλακτον τα τοὺς κρατοῦντας αὐτόν. ἔμαθον μὴ πιστεύειν τοῖς ἀ-
καλάρτοις δαίμοσι, τοῖς διδάσκουσι· πᾶσαν ἀκαθαρσίαν τε καὶ φθοράν.

Τί οὖν φησιν; Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου. Ὑποστρέ-
ψω καλῶς, διθεν ἐξῆλθον κακῶς· ἀπέλθω²⁴ πρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ ποι-
ητὴν καὶ δεσπότην καὶ κηρεύματα καὶ προνοήτην καταλάθω²⁵ τὸν πάλαι
περιμένοντα καὶ προλαμβάνοντα τοὺς πρὸς αὐτὸν ἐπιειρέφοντας. Ἀναστὰς
πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν
οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἀξίος κληθῆναι υἱός σου· ποίη-
σόνμε ως ἔνα τῶν μισθίων σου. Ἀρκεῖ μοι πρὸς σωτηρίαν ταῦτα τὰ ῥή-
ματα· ἀρκεῖ μοι πρὸς τὴν πρεσβείαν τοῦ πατρὸς μου τὸ ὄνομα²⁶. οὐ δύ-
ναται γάρ ὁ πατὴρ ὁ ἐκλός, πατὴρ προσαγορευθεὶς παρ' ἐμοῦ, μὴ φανῆ-
ναι τοῖς ἔργοις πατήρ· οὐ δύναται μῆκινησαι τὰ σπλάγχνα²⁷, εἰσπλαγ-
χνος ὡν· οὐ δύναται τὸ "Πατερον ἀκούσας, μὴ δοῦναι συγγράψῃν τοῖς
ἔμοις δλισθήμασιν· οὐ δύναται τῇς ἐμῆς ἀκούσας φωνῆς μὴ ἐπιλαθέσθαι
τῆς δικαίας ὄργης. Οἶδα πόσα δύναται παρ' αὐτῷ ἡ μετάνοια· οἶδα πῶς
ἰσχύει παρ' αὐτῷ τὰ δάκρυα· οἶδα πῶς ἔκαστος ἀμαρτωλὸς πρὸς αὐτὸν
ἔναντεύων²⁸, καὶ δακρύων θερμῶς, ως ὁ Πέτρος, λαμβάνει τῶν ἀμαρτημά-
των τὴν ἄφεσιν· οἶδα τοῦ θεοῦ μετ τὴν ἀγαθότητα· οἶδα τοῦ πατρὸς μον

¹⁷⁾ Συλοχέρατα. ¹⁸⁾ Διαλογισθεὶς, ως παρ' ἡμῖν, ἔδαλεν εἰς τὸν νοῦν του. ¹⁹⁾ Συν-
ιλθών, ἐλθών εἰς τὸν ἔστιν του. ²⁰⁾ "Ἐγουσιν ἄρτον περιττόν. ²¹⁾ Ἀπολαμβάνουσι κατὰ
κόρον τῶν γρ. ²²⁾ Διατέλ. ²³⁾ "Ως παρ' ἡμῖν νὰ βιχώ, νὰ φυλάττω παρ' ἐμοὶ ²⁴⁾ Ὁρθ.
Ἀπελεύσομαι. ²⁵⁾ Καταλήψουμαι. ²⁶⁾ Πρὸς ἐπιειρήσαν τῆς πρεσβείας, τῆς προσευχῆς με,
ἀρκεῖ νὰ δονομάτω τὸν πατέρα μα. ²⁷⁾ Αὔτοῦ. ²⁸⁾ Νεύων, ἀφορῶν δινω πρὸς αὐτὸν.

τὴν ἡμερότητα· ἐλεήσει με μεταγοοῦντα, δν οὐκ ἔκόλασεν ἀμαρτῆσαντα. Καὶ ἀναστὰς ἥλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Προσέθυκε τῇ καλῇ βουλῇ τὴν πρᾶξιν τὴν ἀγαθήν. Δεῖ γάρ ἡμᾶς οὐ μόνον βουλεύεσθαι τὰ συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀγαθὰς ὄρμὰς δεικνύειν ταῖς πράξεις.

"Ἐτις δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος τοῦ τόπου, πλησίον δὲ ὅντος τῷ τρόπῳ²⁹, καὶ τὰς χειρας συχνῶς ἐπιφρήγγυντος, καὶ τύποτον τὸ ἔδιον εὑρίσθιος, ως τῶν πονηρῶν λογισμῶν [ὑπάρχον] ἐργαστήριον, καὶ τὸ πρόσωπον προσηλοῦντος τῇ γῇ, καί τοὺς ὁψιθαλμοὺς ἀπαιτοῦντος δοῦναι συμπρεσβευτὰς τὰς τῶν δακρύων σαγόνας, καὶ προμελετῶντος τὴν ἀπολογίαν, φύάσαι ἀγεθόνησε³⁰ φωνῇ μεγάλῃ μετὰ δακρύων λέγων· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐγώ πιόνσου. "Ημαρτον, οἶδα, Χριστὲ Δέσποτα καὶ Θεέ· ἐμὰς ἡμαρτίας σὺ μόνος ἐπίζεσαι! "Ημαρτον, ἐλέησον ως Θεός καὶ Δεσπότης. Οὐκ εἰμὶ ἄξιος εἰς τὸν οὐρανὸν βλέπειν, καὶ παρακαλεῖν σε τὸν ἀγαθὸν μου Δεσπότην, γέμων μεγίστων καὶ χαλεπῶν ἐγκλημάτων· οὐκ ἔσιν ἀριθμὸς τῶν ἐμῶν ἀμαρτημάτων. "Ἐλέησον ως ἀγαθὸς Θεός ὃν φεί· δτι οὐκ εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου, ποιήσόν με ως ἓνατῶν μισθίων σου. Οὕτως ἰκετεύοντα ἐκ βάθους τῆς καρδίας εἰδεν αὐτὸν ὁ βλέπων πλημμελοῦντας, καὶ παραβλέπων ἀμαρτάνοντας, καὶ περιμένων αὐτῶν τὴν μετάνοιαν· εἰδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη. Πατήρ γάρ ἦν τῷ χρηστότητι, εἰ καὶ Θεὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει. Καὶ δραμὼν ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράγηλον αὐτοῦ, καὶ κατεξέλυσεν αὐτόν. Οὐκ ἀνέμεινε τὸν προσκρούσαντα πλησίον ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτὸς αὐτῷ προσπήντησε προθύμως. Καὶ οὐκέπιδελύσατο τὸν τράγηλον αὐτοῦ, ως ταῖς κηλίσι τῆς ἀστωτίας κατάζειτον καὶ μεμιασμένον· ἀλλὰ ταῖς ἀχράντοις αὐτοῦ χερσὶ περιλαβών κατεψήλγησεν ἀπλήστως τὸν πάλαι ποτὲ ποθούμενον. "Ω τῆς ἀφάτου τε καὶ φονερᾶς εὐσπλαγχνίας! "Ω παραδόξου φιλανθρωπίας! "Ω ξένων σπονδῶν! "Ω ξένων καταλαγῶν! "Επεισεν εὐθὺς τὸν Θεὸν εἰς ῥοπὴν μίαν καὶ συγκαταβῆναι τοῖς δάκρυσι, καὶ παραδραμεῖν πλήθος τοσοῦτον ἀμαρτιῶν.

"Εθαύμασας ἐνορῶν Θεὸν κολακεύοντα ἀμαρτωλὸν; Ὡς τῆς στοργῆς τῶν σπλάγχνων τῶν πατρικῶν! "Ο ἀμαρτωλὸς ἐπὶ γῆς ἐδάκρυσε, καὶ διέμνος ἀναμάρτητος οὐρανόθεν ἐαυτὸν πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν ἐπέκλιεν. Τίς εἰδέ ποτε ἀμαρτωλὸν ὑπὸ Θεοῦ κολακευόμενον; τίς εἰδέ ποτε τὸν δικαστὴν, κατάδικον θεραπεύοντα; τίς εἰδέ ποτε κατάκριτον κολακευόμενον; "Αλλ' δύμως ὁ Θεὸς παρακαλεῖ, ὡς ποτε τὸν Ἰσραὴλ. Λαός μου, φησὶ³¹, τί δίκησά σε, ἢ τί παρηγώγησά σοι; καὶ νῦν τὰ αὐτὰ γίνεται καὶ ἐγένετο³², ἐπειδὴ οὔτως ὁ εὐκατάλλακτος βούλεται Θεός, οὔτως εἴωθεν ὑφέσαυτοῦ νικᾶσθαι ὁ Πατήρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεός πάσις παρακλήσεως.

Οὐ μὲν³³ ἡρκέσθη τούτοις ὁ ἄστωτος οὗτος υἱός· ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς τῆς μετανοίας ἀγαθοῖς ἄστωτος ὃν³⁴, οὐδὲ ἐνόμισεν αὐτῷ (πρὸς τὸ πλήθος τῶν

²⁹ διὰ τοῦ τρόπου ἡτο πλησίον, διότι ἐπεφάστησε νὰ ἔλθῃ. ³⁰ Ἀπὸ ἀπολύτου γενε-

κῆς μετοχῆς εἰς ταύτην προσωποῦν ῥῆμα· σημεῖον παντελοῦς ἐκπιλάσεως τῆς γλώσσης.

³¹ Ησ. Ε'. 3. ³² Τὸ νῦν οὐ φέρεται πρὸς τὸ ἐγένετο: ὁ δὲ Αἴτης τοῦ "Ως.

³³ Ισαὶας ἡτο μήνα τὸν ὀποῖον ἀπαιτεῖται ἡ σειρά τοῦ λόγου. ³⁴ Μή ἀρκούμενος μὲ δλί-

ἀμαρτηθέντων) τὴν τοσαύτην φιλανθρωπίαν πρὸς τὴν τελείαν σωτηρίαν ἀρκεῖν· ἀλλ’ ἐπερ ἐμελέτησεν εἰπεῖν τῷ πατρὶ, ταῦτα καὶ παρὼν διελέγετο μετὰ τοῦ πρέποντος σχῆματος. Πάτερ, εἰ γε δὲκας ἔξεστί μοι πατέρα σε εἰπεῖν· εἰ μὴ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων μου παταισμάτων, καλῶνσε πατέρα ἔξαμαρτάνω· εἰ μὴ ὑδρίζω τῇ κλήσει τὸ ἀνύδριον ὅνομα· εἰ μὴ κλείσει μου τὰ χεῖλα τὸ συνειδός· εἰ μὴ δεσμεῖ μου τὴν γλῶσσαν ὁ τρόπος τῆς πράξεως· εἰ μὴ κωλύει μου τὸν λόγον ὁ βίος³⁵. Δέξαι, πάτερ ἄγιε, δέησον· ρύπαρὰν ἐκ στόματος ρύπαροῦ. Πάτερ κατὰ χάριν, καὶ δημιουργὲ κατὰ φύσιν, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. "Ἡμαρτον, δύολογῶ τὰ παραπτώματά μου, οὐ κρύπτω ἀπερ βλέπεις, οὐκ ἀρροῦμαι ἀπερ ἐπίστασαι· ως ὁ πεύθυνος πρόκειμαι, ως παράνομος κατακρίνομαι· ως κριτής ἐλέησόν με. "Ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. Δέδοικα εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ δύματά μου ἀνατεῖναι, (φοβοῦμαι γάρ τοῦ στερεώματος τὴν μυρφὴν, ως κατηγόρου φωνῆν) εὐλαβοῦμαι ἐνατενίσαι τῷ φωτὶ τῇ; Θεότητος, ρύπαροὺς ἔχων τοὺς τῆς διανοίας ὄφθαλμούς. "Πυρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Ἰδού ἐμαυτὸν ἀνακηρύττω, ἐμαυτὸν κατακρίνω, κατέμαυτον ἀποφαίνομαι. Οὐ δέομαι δικαζοῦ πρὸς ἀπόφασιν, οὐ δέομαι κατηγόρων πρὸς ἔλεγχον, οὐ δέομαι μαρτύρων πρὸς ἔγγραφα³⁶. "Ἐνδον ἔχω προκαθήμενον³⁷ τὸ συνειδός, τὸν ἀπαραίτητον³⁸ δικαστήν· ἐν τῇ ψυχῇ βασάζω τὸ φοβερὸν δικαστήριον· ἐν τῷ συνειδότι περιφέρω τοὺς μάρτυρας· ἐν τοῖς ἐμοῖς ὄφθαλμοῖς τοὺς κατηγόρους ἐπάγω. Τὰ θέατρά³⁹ μου κατηγορεῖ, αἱ πίποδρομίαι μου κατακράζουσιν, αἱ θεωρίαι τῶν θυριομαχούντων καταδοσί μου. Ἡ ἀστεία θριαμβεύει με⁴⁰, αἱ πράξεις μου στηλιτεύουσί με, ἡ παροῦσα γυμνότης φανεροῖ με, αὐτὰ τὰ ῥάκη τῆς αἰσχύνης, ἡ περιβέλλημαι, καταισχύνει με, καὶ οὐκείμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ως ἓν τῶν μισθίων σου. Μήτε τῆς αὐλῆς σου ἀποπέμψῃς με, Δέσποτα, ἵνα μὴ πάλιν ὁ πολέμιος εὐρών με πεπλανημένον, ως αἰχμάλωτον ἀπαγάγῃ· μήτε πλησίον ἐλκύσῃς με τῆς φοβερᾶς σου καὶ μυστικῆς τραπέζης· οὐ γάρ τολμῶ ὄφθαλμοῖς ἐναγέσιν ὄρφην τῶν ἀγίων τὰ ἄγια. "Εασόν με στήναι μετὰ τῶν κατηγορούμενων, τῶν θυρῶν τῆς Ἑκκλησίας ἐνδον⁴¹. ἵνα θεωρῶ τὰ ἐν αὐτῇ τελούμενα μυστήρια, ποιήσω κατὰ μικρὸν ταῦτα πάλιν ἀναλαβεῖν. ἵνα τοῖς θεοῖς νάμασιν ἐπαντλούμενος, ἀποστήξω τὴν αἰσχύνην τῶν αἰσχρῶν ἀσμάτων, τὸν ρύπον τὸν ἐγκείμενον ταῖς ἐμαῖς ἀκοαῖς· ἵνα θεωρῶ τοὺς μαρ-

γα ἀγαθὰ τῆς μετανοίας.³⁵ Οἱ τρόποι καθ' ὃν ἔξησε μέγιρι τούδε³⁶) Δηλ. περιττοὶ εἰναι μάρτυρες, ὥστε νὰ γραφῇ ἡ κατ' ἐμοῦ ἀπόφασις.³⁷⁾ Ως οἱ δικασταὶ ἐπὶ τοῦ βήματος.³⁸⁾ Ἀδέκασον.³⁹⁾ Ἀδιάλλακτον πόλεμον εἶχεν ὁ θεῖος σύντος πατὴρ μὲ τὰ θέατρα καὶ τὰ ἴπποδρόμια, τὰ ὄποια κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀκόμη μη γρενῶν ἀρέξαντα, εἰχον κατανήσει πάθος; τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινούπολεως, ἔως ὃτου ἐφθασαν ἢ εἰς ἐμφύλιον μάχην, φονευθέντων 30,000 ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Ἰστιντανοῦ ἐκραγείσῃ ὡς ἐν τῶν ἴπποδρομῶν τούτων σάσει.⁴⁰⁾ Μὲ θεατρίζει.⁴¹⁾ Οἱ τόποι ὅπου ἔσταντο ἐν καιρῷ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας οἱ κατηγορούμενοι ἦτο περὶ τὸν Νάρθηκα, ὅπερ ποιὸν ἀργίσῃ ἡ θεία αὐτῇ μυσταγωγία, ὁ διάκονος ἔκραζεν, ως καὶ κράτε ἀκέμη: "Οοοι οἱ κατηγορούμενοι, προσέλθετε, Μή τις τῶν κατηγορούμενων.

γαρίτας ἀρπαζομένους παρὰ τῶν εὐσεβῶν ἀνδρῶν, ἐπιθυμήσω κάγδῳ κτήνεσθαις χεῖρας ἄξιας τῆς τούτων ὑποδοχῆς.

Ταῦτα τοῦ Ἀσώτου προσκρούσαντος⁴⁹, καὶ μετὰ δακρύων βοῶντος, εἶπεν ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· πρὸς ποίους δούλους; ἀκουε. Πρὸς τοὺς Ἱερεῖς καὶ λειτουργούς τῶν αὐτοῦ προσταγμάτων. Ἐξενέγκατε ταχὺ τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν ἔξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν ἀνωθεν ὑφαντήν, τὴν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ πυρὸς καταρτίζομένην· ἔξενέγκατε τὴν σολῆν τὴν ἐν τοῖς ὅδασι τῆς κολυμβήθρας ὑφανομένην· ἔξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ πυρὸς κατασκευαζομένην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν. Ἐνδύσατε τὸν ἕαυτὸν ἀποδύσαντα, ἐνδύσατε τὸν νέον Ἄδαμ, διὸ ἐγύμνωσεν ὁ διάβολος⁵⁰ ἐγδύσατε τὸν βασιλέα τῆς κτίσεως⁵¹. κοσμήσατε τούτον, δι’ διὸ τὸν κόσμον ἐκόσμησα⁵² καλλωπίσατε τοῦ υἱοῦ μου τὰ φύλατα μέλη. Οὐ φέρω γάρ αὐτὸν ἀκαλλώπιστον καθισθῆν⁵³ οὐ φέρω τὴν ἐμὴν εἰκόνα γεγυμνωμένην καταλιπεῖν· ἐμὸν ὄνειδος ἡγοῦμαι τὸ ὄνειδος τοῦ ἐμοῦ παιδός· ἐμὴ δόξαι ἡγοῦμαι τού οὐ τὴν εὔκλειαν. Δότε καὶ δάκτυλον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἵνα φορῇ τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος, καὶ φορῶν αὐτὸν φρουρῆθῇ ὑπ’ αὐτοῦ τοῦ Πνεύματος· ἵνα τὴν ἐμὴν σφραγίδα περιφέρων, φορεὸς ἢ πᾶσι τοῖς πολεμίοις τε καὶ ἐναντίοις ἵνα πόρρωθεν φαίνηται, ποίου πατρός ἐστιν οὗτος υἱός. Δότε καὶ ὑποδηματα εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἵνα μὴ πάλιν εὑρῇ ὁ δρις γυμνὴν τὴν πτέρων αὐτοῦ, καὶ πατάξῃ αὐτὸν διὰ τοῦ κέντρου⁵⁴ ἀλλ’ ἵνα μᾶλλον αὐτὸς καταπατῇ τὴν τοῦ δράκοντος κεφαλήν, ἵνα συντρίψῃ τοῦ πολεμίου τὰ κέντρα, καὶ ἵνα τρέχῃ τὴν κατὰ Θεὸν ὁδὸν. Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, θύσατε. Ποῖον μόσχον λέγει σιτευτὸν; ποῖον; διὸ ἡ δαμαλίς Μαρία Παρθένος ἐγέννησεν· ἐνέγκατε τὸν μόσχον τὸν ἀδάμαστον, τὸν μὴ δεξιάμενον ἀμαρτίας ζυγὸν, τὸν παρθένον καὶ ἐκ παρθένου, τὸν ἀκολουθοῦντα τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ, οὐκ ἔξι ἀνάγκης⁵⁵ ἀλλ’ ἐκουσίως τὸν μὴ χρώμενον τῇ δυνάμει αὐτοῦ, μηδὲ τοῖς κέρασιν, ἀλλ’ ἐτόλμως ὑποκλίναντα τὸν ἔαυτοῦ αὐχένα τοῖς σφράτειν θέλουσι. Θύσατε τὸν ἔχοντα θυόμενον, θύσατε τὸν ζωοποιοῦντα τοὺς θύοντας, θύσατε τὸν θυόμενον καὶ μὴ τεκρούμενον⁵⁶ θύσατε τὸν μελιζόμενον, καὶ τοὺς μελιζοντας αὐτὸν ἀγιάζοντα⁵⁷ θύσατε τὸν ἐσθίομενον παρὰ τῶν εἰδότων αὐτὸν, καὶ μηδέποτε δαπανώμενον⁵⁸ θύσατε τὸν τοὺς ἐσθίοντας μακαρίους ἀπεργαζόμενον. Καὶ φαγόντες πάντες εὐφρατιθῶμεν⁵⁹ διτὶ οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν ἀπολωλώς ἦν, καὶ εὐρέθη.

Καὶ ἤρξαντο εὐφρατίνεσθαι. Ἐπίστασθε τὴν πνευματικὴν εὐφροσύνην, οἵ ταύτης γευσάμενοι, καὶ μειωμένοι⁶⁰ τῶν φρικτῶν μυστηρίων, τῶν λειτουργῶν τῆς θείας Ἱερουργίας⁶¹, τῶν μιμουμένων τὰς τῶν Ἀγγέλων πτέρυγας ταῖς λεπταῖς ὅθόναις ταῖς ἐπὶ τῶν ἀριστερῶν ὅμων κειμέναις, καὶ

⁴⁹⁾ Παράδοξος ἡ λέξις: ἀντὶ τοῦ Ὑποκρόσαντος, εἰπόντος. ⁵⁰⁾ Τὸν ἄνθρωπον.

⁵¹⁾ Οὐκ ἔξι ἀνάγκης ἀκολουθοῦντα. ⁵²⁾ "Ισ. θεον Μεμνημένον: διότι ἔλλως μένουσι δουλάρητα καὶ ἀνανταπόδοτα τὰ ἔξης. ⁵³⁾ Τῶν δακρόνων, οἵτινες φοροῦσι τὸ ὄμρον κρατοῦντες αὐτοὺς τὰν ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὅμου κοειμαζένην ἔκραν.

ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περιτρεχόντων καὶ βοῶντων. Μή τις τῶν κατιχουμένων, μή τις τῶν μὴ ἐσθιόντων, μή τις τῶν κατασκόπων, μή τις τῶν μὴ δύναμένων θεάσασθαι τὸν μόσχον ἐσθιόμενον, μή τις τῶν μὴ δυναμένων λέάσασθαι τὸ οὐράνιον αἷμα τὸ ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν, μή τις ἀξίος τῆς ζώσης θυσίας, μή τις ἀμύνητος, μή τις μὴ δυνάμενος ἀκατοίκητος προστιθέσθαι τῶν φρικτῶν μυστηρίων. Είτα καὶ τῶν γέλων οὐρανόθεν ἐπευφημούντων καὶ λεγόντων "Ἄγιος ὁ Πατήρ, ὁ ήσας τυθῆναι τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, τὸν μὴ γνόντα ἀμαρτίαν, καφῆσιν ὁ προφήτης Ἡσαΐας"⁷⁷⁾. «Ος ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὔδολος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ». "Ἄγιος ὁ Γέρος, ἀμαρτίαν μόσχος, ὁ θυόμενος ἔκων, καὶ φίει ζῶν. "Ἄγιος ὁ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ "Δ- , τὸ τὴν θυσίαν τελεσιουργῆσαν.

Τούτων οὖν ἔνδον ἐπιτελουμένων, ὁ πρεσβύτερος οὐδὲ μακρόθεν παραγενόμενος ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν⁷⁸⁾ καὶ προσκαλεσάμενος ἔνα τῶν πατέρων, ἐπιυθάνετο τί ἄν εἴη τούτο; Ἡχός τις περιεκτύπει⁷⁹⁾ μου τὰ ὀτα. 'Ο δέ φησι, Δακτύλος ὁ προφήτης ἔνδον μελῳδεῖ. «Τότε ἀνοίσουσιν ἐιλ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους⁸⁰⁾». 'Ο αὐτὸς πάλιν προτρέπεται τοὺς παρόντας πρὸς τὴν ἑστίασιν καὶ λέγει⁸¹⁾. «Γεύσασθε, καὶ θέτε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος». Παῦλος ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἔξηγητής, ἀναλογούσης καὶ λέγει⁸²⁾. «Τὸ Πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός». Η Ἐκκλησία πανηγυρίζει εὐφραινομένη καὶ χορεύει. 'Ο δέ φησι πρὸς τὸν δοῦλον Ναί, καὶ⁸³⁾ μὴ παρόντος ἐμοῦ, ἀλλοι τὰ ἐμὰ μυστήρια, παρὰ τὴν ἐμὴν ἀπουσίαν, ἐν τῇ ἐμῇ αὐλῇ μερίζονται; Ναί, φησιν⁸⁴⁾, ὅτι ὁ ἀδελφὸς σου ἥκει, καὶ⁸⁵⁾ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλασεν. Ὀργίσθη δὲ πρὸς ταῦτα ὁ δίκαιος, καὶ οὐκ ἡθέλησεν εἰσελθεῖν. Ὀργίσθη ὁ δίκαιος, καὶ τοῦ φιόνου ἐγένετο δοῦλος; ὁ καταπατήσας τοῦ βίου τὰ τερπνὰ φιόνων κεκράτηται; Καὶ πῶς φησιν ὁ Παῦλος λέγων⁸⁶⁾? «Ἐλουλόμην αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα είναι ἀπὸ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα»; Οὐχί⁸⁷⁾ ίνα βάσκανον δεῖη τὸν δίκαιον, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χρηστότητος⁸⁸⁾ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ τοῦτο δηλοῖ διὰ τῶν ἐφεξῆς. 'Ο γάρ πατήρ αὐτοῦ, φησιν, ἔξελιθων, παρεκάλει αὐτόν. "Ω σοφίας ἀρρήγητο! Ὁ προνοίας θεοφίλους! καὶ τὸν ἀμαρτιῶν ἡλένησε, καὶ τὸν δίκαιον ἐκολάκευσε⁸⁹⁾ καὶ τὸν ἴσαμενον οὐκ ἀφῆκε⁹⁰⁾ λεσεῖν, καὶ τὸν πεσόντα ἤγειρε⁹¹⁾ καὶ τὸν πένητα πλούσιον ἀπέδειξε, καὶ⁹²⁾ τὸν πλούσιον οὐ συνεχώρησε τῷ φιόνῳ γενέσθαι πτωχόν.

'Ο δέ⁹³⁾ ἀποκρίθεις εἶπε τῷ πατρί· 'Ιδού ἐγὼ τοσαῦτα ἔτη ἔχω δουλεύων σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολὴν σου παρήλθον⁹⁴⁾ καὶ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκάς ποτε ἔσιφον, ίνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ⁹⁵⁾ ἀλλὰ περιέρχομαι ἐν μηλωταῖς⁹⁶⁾, ἐν

⁷⁷⁾ 'Ησ. Κεφ. ΝΓ', 9. ⁷⁸⁾ "Ισως ἡτον Περικτυπεῖ. ⁷⁹⁾ Ψαλμ. ΝΑ', 19. ⁸⁰⁾ Ψαλμ. ΔΔ', 8. ⁸¹⁾ Πρὸς Κορινθ. Α', ε'. 7. ⁸²⁾ "Ισως περιττὸν τὸ Ναὶ. 'Ο δὲ Καὶ, ἐνστατικός, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἐν ταῖς ἐρωτήσεσι: Καὶ πῶς...; ⁸³⁾ Ο ἐρωτηθεὶς ὑπηρέτης.

⁸⁴⁾ Πρὸς Ρωμ. Θ', 3. ⁸⁵⁾ Δηλοί τὴν μεγάλην γηραστότητα. ⁸⁶⁾ Ο πως: εύεσσος ιλός.

⁸⁷⁾ 'Εκ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. πρὸς Ἐφρ. ΙΑ', 37.

αἰγείοις δέρμασιν, ὑγερούμενος⁵⁸, θλιβόμενος, κακουχούμενος. "Οταν"⁵⁹ δὲ
οἱ υἱοὶ σου οὗτος ἥλθεν, ὁ καταφρονήγας σου, καὶ καταφαγών σου τὸν βίον
μετὰ πορνῶν, εὐθέως ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σ. τευτόν· καὶ οὕτε ᾧ·
ματι ἐνεκάλεσας αὐτῷ, οὔτε σχήματι τὸ πρόσωπόν σου ἀπέστρεψας ἀπ'
αὐτοῦ· ἀλλ' εὐθέως ἔξενοδόχησας αὐτὸν, καὶ πάσῃ τῇ σολῇ σου κατε-
κόσμησας, καὶ τῷ χρυσῷ δακτυλίῳ περιήστραφας, καὶ τοῖς ὑποδήμασι πε-
ριέφραξας, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἡγέψεις, καὶ τὴν τράπεζαν ἐκαλλώπισας,
καὶ τοὺς κρατῆρας ἐπλήρωσας, καὶ τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν κατέσφαξας,
καὶ πρὸς τὴν εὐωχίαν τοὺς πιεσοὺς προσεκάλεσας, καὶ τοὺς Ἀγγέλους
χορεύειν ἐποίησας, καὶ ἔνον⁶⁰ οὐρανοῦ καὶ γῆς συμπόσιον συγεκρότησας·
καὶ τοιαύτας καὶ τοσαύτας ὀωρεᾶς παρέσχες τῷ καταφρονήσαντι τῆς σῆς
ἀγαθότητος, καὶ τὴν εὐγένειαν⁶¹ κοινούρισταντι. Τί εἴπω πρὸς τὸ βάθος καὶ
τὸ πέλαγος τῶν σῶν οἰκτιρμῶν; πῶς θαυμάσω τὴν θάλασσαν τῆς σῆς γα-
ληνότητος; Ἐλεεῖς, Κύριε, πάντας, ὅτι πάντα δύνασαι, καὶ παρορᾶς ἀ-
μαρτήματα ἀνθρώπων προσερχομένων εἰς μετάνοιαν. "Ο δὲ πατὴρ αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἔμοι εἰ· σὺ τῶν ἐμῶν κόλπων οὐκ
ἔχωρίσθης ποτέ· σὺ τῇς ἐκκλησίας τῆς ἐμῆς οὐκ ἀπεσκίρτησας· σὺ φαλ-
μοῖς καὶ ὕμνοις προσέσχες φει· σὺ μετὰ τῶν Ἀγγέλων ἐντυγχάνεις⁶² διὰ
παντός· σὺ τῷ θυσιαστηρίῳ παριείσαμενος μετὰ παρήγσίας βοῆς· Πάτερ
ἡμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Οὗτος δὲ προσηλθέμοις
κατακεκριμένος, κατησχυμένος, τὸ πρόσωπον ὡθῶν εἰς τὴν γῆν, καὶ με-
τὰ συντετριψμένης καὶ συγῆς φωνῆς ἀνεβόγης· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν
οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκ εἴμι ἀξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν⁶³
με ω· ἔνατῶν μισθίων σου. Τί εἰχον ποιῆσαι πρὸς τὰ ῥήματα ταῦτα· ἡ-
δυνάμην μὴ ἐλεῖσαι τὸν ἔμον σὺν προσελθόντα μοι· σὺ δίκασον ὁ θυμού-
μενος. 'Αλλ' οὐ πέφυκα, φιλάνθρωπος ὁν, ἀπάνθρωπόν τι διαπράξασθαι·
οὐ δύναμαι μὴ ἐλεῖσαι, ὅν γέγω ἐποίησα· οὐ δύναμαι μὴ οἰκτείρειν, ὅν ἐκ
τῶν ἐμῶν σπλάγχνων ἐγένηντα. Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἔμοι εἰ·, καὶ
τὰ ἐμὰ πάντα σά ἔσιν· οὐ οὐρανὸς σὸς, τὸ σερέωμα σὸν, ὁ ἡλιος δρόσου-
χος σὸς, ἡ σελήνη θεραπαίνη σὴ, οἱ ἀσέρες λαμπτῆρες σοὶ, ὁ ἄλπερ τροφεὺς
σὸς, καὶ πάντα τὰ ἑναέρια σά· η γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, σά· η θάλασσα καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ, σά· ὁ κόσμος, σός· η Ἐκκλησία, σὴ· τὸ θυσιαστηρίον, σόν· ὁ
μόσχος διστευτός, σός· η θυσία, σὴ· οἱ Ἀγγεῖοι, σοί· οἱ Απόστολοι, σοί·
οἱ Μάρτυρες, σοί· τὰ παρόντα, σά· τὰ μέλλοντα, σά· η ἀνάστασις, σὴ· η
ἀθανασία, σὴ· η ἀφθαρτία, σὴ· η βασιλεία τῶν οὐρανῶν, σὴ· πάντα τὰ
φαινόμενα καὶ τὰ νοούμενα, σά. Μή τὰ σὰ ἀπήγγαγον, κάκείνῳ προσή-
γαγον; μή σε ἀπέδυσα, κάκείνον ἐνέδυσα; οὐχὶ ἐκ τῶν ἐμῶν πρεγμά-
των ἔχαρισάμην τὸ ἔλεος; Οὐχ ὅμοίως εἴμι καὶ σοῦ κάκείνου πατέρος;
καὶ σὲ τιμῶ διὰ τὴν ἀρετὴν, κάκείνον ἐλεώ διὰ τὴν καλλίσην ἐπιτρο-
φῆν· καὶ σὲ ποιῶ διὰ τὴν ζωὴν⁶⁴, κάκείνον διὰ τὴν μεταβολήν· καὶ σὲ

58) Παρακαλάντος ἐλληνισμοῦ ἀντὶ: στερούμενος. 59) "Οτεν πρὸς παρφημένον,
ἀντὶ τοῦ "Οτε, ω· καὶ παρ' ἡμῖν. 60) Παράξενον. 61) Τὴν σὴν. 62) Εμοὶ προσεύχε-

63) Τὴν ἀνάστασον διλοντα·

διὸ τὴν πολιτείαν φιλῶ, κἀκεῖνον διὰ τὴν μετάνοιαν· καὶ σὲ διὰ μακροθυμίαν, κἀκεῖνον διὰ τὴν ἐν ἐμοὶ ἐπιστροφήν.

« Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι σε ἔδει, ὅτι οὗτος ὁ ἀδελφός σου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν ἀπολωλώς ἦν, καὶ εὑρέθη ». Τίς βλέπων νεκρὸν ἀνιστάμενον οὐκ εὐφραίνεται; καὶ τίς εύρων ἢ ἀπώλεσεν, οὐκ ἀγάλλεται; Δεῦρο καὶ σὺ, υἱὲ μου, συγευφράνθητι σὺν ἡμῖν, καὶ συσκίρτησον σὺν τοῖς ἄγγελοις, καὶ περίπτουξον σὺν ἡμῖν τὸν σὸν ἀδελφὸν, καὶ σύμψαλλε τῷ Δαβὶδ ἐκεῖνῳ τὸ πνευματικὸν μέλος, τὸ πρέπον τῇ παρόσῃ πανηγύρει. Μακάριοι⁶⁴⁾ ὅντες ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ἀπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ, φὶ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἀμαρτίαν.

Ηκούσατε τῆς θείας παραβολῆς, καὶ τὸν ταύτης σκοπὸν ἔγνωτε, καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς εἰδέτε· ἐμάθετε πῶς φιλάνθρωπον ἔχομεν Κύριον, πῶς ἀνεξίκακον. Αὐτῷ τοίνυν προσφύγωμεν μετὰ καθαρᾶς καρδίας. Δεῦτε κοινῇ φωνῇ βοήσωμεν πρὸς αὐτόν. Δέσποτα, Κύριε φιλάνθρωπε, μονογενὲς Γιε τοῦ Θεοῦ, ἡμάρτομεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σου, καὶ οὐκ ἐσμὲν ἀξεῖοι κληθῆναι υἱοί σου· ἀλλὰ θαρροῦμεν τοῖς σοῖς οἰκτιρμοῖς· ἔχομεν ὀμηρα τῆς σῆς φιλανθρωπίας τὸν τίμιον Σταυρὸν, ὃν ὑπέμεινας δι’ ἡμᾶς· ἔχομεν ἐγγυητὰς τῆς σῆς εὐσπλαγχνίας, τὴν ποτὲ Πόρνην καὶ τὸν ποτὲ Ληστήν. Διὰ τούτων γάρ καὶ ἡμεῖς πάντες οἱ ἀμαρτωλοὶ προτρεπόμεθα προστρέχειν τῇ σῇ φιλανθρωπίᾳ. 'Ως ἐκείνους ἀοιδίμους καὶ μακαρίους ἀπέδειξας, Κύριε, καὶ ἡμᾶς προσπίπτοντάς σοι ἐλέησον· ὡς ἀνέστησας νεκρούς σταυρωθεὶς, καὶ ἡμᾶς νεκρωθέντας τῇ ἀμαρτίᾳ διὰ τὴν πολλὴν σου φιλανθρωπίαν ἀνάστησον, ἵνα ἀπολαύσωμεν μετὰ τῶν ἀπολυτρωσαμένων⁶⁵⁾ τῆς σῆς ἀναστάσεως. Ταῦτα λέγοντες, ἐπιμείνωμεν, ἵνα καὶ πρὸς ἡμᾶς εἴπῃ ὁ Δεσπότης ἡμῶν Χριστός· 'Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν».

Καὶ ὑμεῖς οἱ μέλλοντες ἀπολαύειν τῆς τοῦ Βαπτίσματος ὀωρεᾶς, πάντα λογισμὸν ἀλλότριον ἀπορρίψαντες, καὶ τὰς ψυχὰς ὑμῶν εἰς τὸν οὐράνιον γυμφίον εὐθύναντες, τῆς τοῦ ἀγίου Πνεύματος χάριτος ἀπολαύσατε. 'Ο Κύριος ἔγγυς, μηδὲν μεριμνᾶτε· ἐπὶ θύραις ὁ λυτρωτῆς ἐφέστηκεν, ὁ ἱατρὸς τοῖς πιστεύουσι πάρεστι, τὸ ἱατρεῖον ἡγέωκται, τὰ φάρμακα προκεινται, ἡ κολυμβήθρα πάντας προσδέχεται, ἡ χάρις ἐξήπλωται, ἡ πνευματικὴ στολὴ παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ὑιοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐξυφαίνεται. Μακάριοι οἱ καταξιούμενοι φορέσαι τὴν στολὴν. Μόνον ὑμεῖς τῆς πίστεως τὰς λαμπάδας ἀνάψατε, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς εὐσεβείας δαψιλῶς ἐπιβάλετε, ἵνα νυκτὸς, ὅταν γένηται φωνὴ λέγουσα, 'Ίδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται, ἐξέλθητε εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ μετὰ φαιδρῶν τῶν λαμπάδων, χορεύοντες καὶ σκιρτῶντες καὶ βοῶντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὄνόματι Κυρίου. Αὐτῷ ή δέξα καὶ τὸ κράτος, γῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 'Αμήν.

⁶⁴⁾ Ψαλμ. ΑΒ'. ⁶⁵⁾ Τῶν ἀπολελυτρωμένων (δια).

Γ'. ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ

ΠΙΝΑΞ.

Ο Κέβης ἐκ Θηρῶν ἦν μαθητὴς ἐπιστήθιος τοῦ Σωκράτους· ἔγραψε δὲ τρεῖς διαιλόγους περὶ ἡθικῆς φιλοσοφίας, ἐξ ὧν δὲ εἰς ἐπεγράφετο ΠΙΝΑΞ. Ἀπὸ τοὺς κριτικοὺς ἀμφιβόλετοι ἦν ὁ ἐπόμενος θιάλογος ἦντα γνήσιον τοῦ Κέβητος ἔργον· οἱ πλεῖσται δῆμοις τὸν παραδέχονται ὡς τοιοῦτον.

ΞΕΝΟΣ καὶ ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

ΞΕΝ. ΕΤΥΓΧΑΝΟΜΕΝ περιπατοῦντες¹⁾ ἐν τῷ τοῦ Κρόνου τερψ, ἐν φυλλὶ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα²⁾ ἐθεωροῦμεν· αὐγέσειτο³⁾ δὲ καὶ Πίναξ τις ἐμπροσθεν τοῦ νεώ, ἐν φύῃ γραφῇ τις ἑνέη, καὶ μύθους ἔχουσα ἴδειους, οὓς οὐκ ἡδυνάμεθα συμβαλεῖν⁴⁾, τίνες καὶ ποτ' ἥσαν⁵⁾. Οὔτε γάρ πόλεις ἔδόκει ἡμῖν εἶναι τὸ γεγραμμένον, οὔτε στρατόπεδον· ἀλλὰ περιβόλος ἦν, ἐν αὐτῷ ἔχων ἑτέρους περιβόλους δύο, τὸν μὲν μείζων, τὸν δὲ ἐλάττω. Ἡν δὲ καὶ πύλη ἐπὶ τοῦ πρώτου περιβόλου· πρὸς δὲ τὴν πύλην ὅχλος ἔδόκει ἡμῖν πολὺς ἐφιστάναι. Καὶ ἔνδον δὲ, ἐν τῷ περιβόλῳ, πλῆθος τιναὶ κυναικῶν ἐωρᾶτο. Ἐπὶ δὲ τῇς εἰσόδου τοῦ πρώτου πυλῶνος καὶ περιβόλου γέρων τις ἑστὼς, ἔμφασιν ἐποιεῖ⁶⁾, ως προστάττων τι τῷ εἰσιόντι ὅχλῳ. Ἀπορούντων οὖν ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τις παρεῖως, — ΠΡ. Οὐδὲν διειδόν πάσχετε⁷⁾, ως Ξένος, (ἔφη), ἀποροῦντες περὶ τῆς γραφῆς ταυτῆς· οὐδὲ γάρ των ἐπιχωρίων πολλοὶ ἵσται, τι ποτε αὐτῇ ἡ μυθολογία δύνατο⁸⁾. οὐδὲ γάρ ἔστι πολιτικὸν⁹⁾ τὸ ἀνάθημα· ἀλλὰ ἔνοις τις πάλαι ποτὲ ἀρίστος δεῦρο, ἀντίο ἐμφρων, καὶ δειγός περὶ σοφίαν, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενίδειον¹⁰⁾ ἐξηλωκός βίον, δις, τότε ιερὸν τούτο, καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ Κρόνῳ. — **ΞΕΝ.** Πότερον¹¹⁾ οὖν (ἔφην ἐγώ), καὶ αὐτὸν τὸν ἀνδρα γιγνώσκεις ἐωρακώς¹²⁾; — ΠΡ. Καὶ¹³⁾ ἐλαυνατά γ. (ἐγή) αὐτὸν πολὺν χρόνον νεώτερος ὡν. Πολλὰ γάρ καὶ σπουδεῖα διείγετο· καὶ περὶ ταύτης δὲ τῆς μυθολογίας πολλάκις αὐτοῦ ἡκηκόειν διεξιόντος¹⁴⁾. — **ΞΕΝ.** Πρὸς Διόδη¹⁵⁾ τοίνυν (ἔφην ἐγώ), εἰ μη τίς σοι μεγάλη ἀσχολία τυγχάνει οὗτα, διῆγησαι ἡμῖν· πάνυ γάρ ἐπιθυμοῦμεν ἀκοῦσαι, τι ποτ' ἔστιν ὁ μύθος. — ΠΡ. Οὐδεὶς φθόνος¹⁶⁾, ως ἔνοις (ἔφη). Αλιάτουτι περῶτον δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι, διτὶ ἐπικινδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξηγησίς. — **ΞΕΝ.** Οἶον τί (ἔφην ἐγώ); —

1) Ἐτυγχανε νά περιπατῶμεν. 2) Ἀφιερώματα. 3) Ἡν ἀνατεθείμενος. 4) Παράδοξος.

5) Ἐννοήσαις. 6) Τίνες ποτὲ, ὅποις ἀρά γε. 7) Ἐρψίνετο. 8) Δὲν πάσχετε τι πατέραδόξον, δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι ἀπορεῖτε. 9) Τι τάχα ἐννοεῖ. 10) Ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἡ τινὸς τῶν πολιτῶν. 11) Κατὰ Πυθαγόραν ἡ Παρμενίδην. Ἡν δὲ ὁ Παρμενίδης φιλόσοφος "Ἐλεάτης, γράψας ἐμμέτρως διάφορα φιλοσοφικά συγγράμματα μηδ διεσωθῆντα. "Ο Σωκράτης ἐπὶ νεότητος του τὸν ἐγγάρωτος γέροντα. 12) Καὶ τί; Τί ἐκ τῶν δύο; τὸν γνωρίζεις ἡ δύναμι; 13) Τὸν εἰδεῖς καὶ τὸν γνωρίζεις; 14) Καὶ τὸν ἐγγάρωτος καὶ τὸν ἐθαύμαστα ἐπὶ πολὺν χρόνον. 15) Η § 347, ά. 16) Πρὸς χάριν τοῦ διδού, μὲν τὰ δια. 17) Ωδεῖς ἔστι μοι τούτου φθόνος, προθισσα.

ΠΡ. "Οτε, εἰ μὲν προσέξετε (ἔφη), καὶ συνήσετε¹⁸ τῷ πεγματικῷ, φρόνιμοι καὶ εὐδαιμονες ἔσεσθε· εἰ δὲ μὴ, ἄφρονες, καὶ κακοδαιμονες, καὶ πικροί, καὶ ἀμαθεῖς γενόμενοι, κακῶς βιώσεσθε. "Εσι γάρ ή ἐξήγησις ἐοικεῖ τῷ τῆς Σφιγγὸς¹⁹ αἰνίγματι, δὲ ἐκείνη προύβαλλετο τοῖς ἀνθρώποις. Εἰ μὲν οὖν αὐτὸς συνίη τις, ἐσώζετο· εἰ δὲ μὴ συνίη, ἀπώλλυτο ὑπὸ τῆς Σφιγγός. Ωσταύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγησίας ἔχει ταύτης. Ή γάρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις Σφίγη²⁰ ἐστιν. Αἰνίττεται²¹ δὲ τάδε· τί ἀγαθόν, τί κακόν, τί οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν ἐσιν ἐν τῷ βίῳ. Ταῦτ' οὖν ἔαν μέντις μὴ συνῇ, ἀπόλλυται ὑπ' αὐτῆς· οὐκ εἰσάπαξ²², ὥσπερ ὁ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς καταβρωθεὶς ἀπέθνησκεν· ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐνδλωπόν τῷ βίῳ καταφεύρεται, καθάπερ τῇ Τιμωρίᾳ²³ παραδιδόμενος. Έὰν δέ τις γνῷ, ἀνάπαλιν, ή μὲν ἀφροσύνη ἀπόλλυται, αὐτὸς δὲ σώζεται, καὶ μακάριος, καὶ εὐδαιμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. Υμεῖς οὖν προσέχετε, καὶ μὴ παρακούστε. — ΞΕΝ. "Ω 'Ηροκλεῖς'²⁴! ώς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει. — ΠΡ. 'Αλλ' ἔστιν (ἔφη) οὗτως ἔχοντα²⁵. — ΞΕΝ. Οὐκ ἀν φάνοις τοίνυν διηγούμενος²⁶, ώς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ τὸ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἔστιν;

'Αναλαβὼν οὖν ῥάβδον τινὰ, καὶ εκτείνας πρὸς τὴν γραφήν, — ΠΡ. 'Οράτε (ἔφη) τὸν περίβολον τοῦτον; — ΞΕΝ. 'Ορώμεν. — ΠΡ. Τοῦτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς, διτὶ καλεῖται ὁ τόπος οὗτος Βίος²⁷. καὶ ὁ ὄχλος ὁ πολὺς, ὁ παρὰ τὴν πύλην ἐφεσώς, οἱ μέλλοντες εἰσπορεύεσθαι τὸν βίον, οὗτοι εἰσιν²⁸. Ό δὲ γέρων, ὁ ἄνω ἑσπηκώς, ἔχων χάρτην τινὰ ἐν τῇ χειρὶ, καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὡσπερ δεικνύων τι, οὗτος δαίμων²⁹ καλεῖται· προσάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ώς ἂν³⁰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον· καὶ δεικνύει ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν, εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν³¹ ἐν τῷ βίῳ. — ΞΕΝ. Ποίαν οὖν ὅδὸν κείεται βαδίζειν, ή πῶς (ἔφην ἐγώ); — ΠΡ. 'Ορέξ (εἶπε) παρὰ τὴν πύλην θρόνον τινὰ κείμενον κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ὃν εἰσπορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ' οὐ κάθηται γυνὴ πεπλασμένη τῷ θῆρι³², καὶ πιθανὴ φαινομένη³³, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσα ποτήριόν τι; — ΞΕΝ. 'Ορῶ. 'Αλλὰ τίς ἔσιν αὐτῇ (ἔφην ἐγώ); — ΠΡ. 'Απάτη καλεῖται (φησίν), ή πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. — ΞΕΝ. Εἴτα τέ πράττει αὐτῇ; — ΠΡ. Τοῦτο δὲ τίέσι τὸ ποτόν; — ΠΡ. Ηλάνος³⁴ (ἔφη), καὶ "Αγνοια. — ΞΕΝ. Εἴτατί; — ΠΡ. Ηλόντες τοῦτο πορεύονται εἰς τὸν βίον. — ΞΕΝ. Πότερον οὖν πάντες πίνουσι τὸν πλάνον, ηδού; — ΠΡ. Πάντες πίνουσιν

¹⁸) Συνίημ. ¹⁹) 'Η Σφίγη, τέρας παρακαθίσαν εἰς τὸς Θύρας. Προτείνουσα αἰνιγμάτι τοις ἐπιστάτας τὸν δόλους ὅσοι δὲν ἔδιναντο νά τὸ λύσασιν, ἀλλ' ὁ Οἰδίπους τὸ ἔλυτε, καὶ ἡ Σφίγη ἐφονεύθη. ²⁰) Εἶναι ὄποια ητον ἡ Σφίγη. ²¹) Προτείνει ως αἰνιγμα.

²²) Διὰ μιᾶς. ²³) Εἰς βασανιστήσιον. ²⁴) Θεματικόν ἐπιφύλακτον. ²⁵) "Εστιν οὕτως ἔχοντα, περιφρασίς πρὸς ἐπιβεβιώσιν πάντως εὑτως ἔχεισι. ²⁶) Δὲν ἡμιπορεῖς νὰ προσβάσῃς (τὴν ἀνυπομονηταν μας), δῆλον σπεύσου. ²⁷) "Ολη ἡ γραφὴ εἶναι ἀλληγορία τοῦ βίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ. ²⁸) Οὗτοι εἰσιν οἱ μέλλοντες. ²⁹) Θεῖς, τὸ ἀγαθόν πνεύμα. ³⁰) "Άμα. ³¹) "Ἄν πρέπη, ἐν λίθωσι. ³²) "Βεγούσα ηθος πλαστόν. ³³) Φαινομένη μὲ τοιούτους τρόπους, ὥστε νὰ πιστεύηται. ³⁴) Δύναμις παρὰ τοῖς λατροῖς ζητήμασι ποτὸν λατρισμόν. ³⁵) Ηλάνη

(ἔφη). ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖον, οἱ δὲ ἔττον. "Ετι δὲ οὐχ ὄρφς ἐνδον τῆς πύλης πληθός τι γυναικῶνέταιρῶν, παντοδαπάς μορφάς ἔχουσῶν; — ΞΕΝ. 'Ορφ. — ΠΡ. Αὗται τοῖνυν, Δόξαι⁵⁶ καὶ Ἐπιθυμίαι, καὶ Ἡδοναὶ καλοῦνται. "Οταν οὖν εἰσπορεύηται ὁ ὄχλος, ἀναπηδῶσιν αὔται καὶ περιπλέκονται⁵⁷ πρὸς ἔκαστον, εἴτα ἀπάγουσι. — ΞΕΝ. Ποῦ δὲ ἀπάγουσιν αὐτούς; — ΠΡ. Αἱ μὲν εἰς τὸ σωζεσθαι⁵⁸ (ἔφη), αἱ δὲ εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν ἀπάτην. — ΞΕΝ. "Ω δαιμόνιε, ως χαλεπὸν τὸ πόμα λέγεις! — ΠΡ. Καὶ πᾶσαι γε (ἔφη) ἐπαγγέλλονται ως ἐπὶ τὰ βέλτιστα ἔξουσαι, καὶ εἰς βίον εὐδαίμονα καὶ λυτιτελῆ. Οἱ δὲ, διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, δυ πεπώκασι παρὰ τῆς ἀπάτης, οὐχ εὐρίσκουσι ποία ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὅδος ἡ ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ πλανῶνται εἰκῇ⁵⁹, ὥσπερ ὄρφς, καὶ τοὺς πρότερον εἰσπρευσμένους, ως περιάγοντας⁶⁰ ὅπη ἀνττύχῃ. — ΞΕΝ. 'Ορῶ τούτους (ἔφην).

"Η δὲ γυνὴ ἔκεινη τίς ἔσιν, ἡ ὥσπερ τυφλὴ καὶ μαινομένη τις εἶναι δοκοῦσα καὶ ἐξηκυῖα ἐπὶ λίθου τινὸς σρογγύλου; — ΠΡ. Καλεῖται μὲν (ἔφη) Τύχη· ἔσι δὲ οὐ μόνον τυφλή, ἀλλὰ καὶ μαινομένη, καὶ κωφή. — ΞΕΝ. Αὕτη οὖν τί ἔργον ἔχει; — ΠΡ. Περιπορεύεται πανταχοῦ (ἔφη). καὶ παρ' ὅν⁶¹ μὲν ἀρπάζει τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἐτέροις δίδωσι· παρὰ δὲ τῶν αὐτῶν⁶² πάλιν ἀραιεῖται παραχρῆμα ἢ ἔδωκε· καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκῇ καὶ ἀβεβαίως. Διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μηγύει τὴν φύσιν αὐτῆς. — ΞΕΝ. Ποιῶν τοῦτο (ἔφην ἔγω); — ΠΡ. "Οτι ἐπὶ σρογγύλου λίθου ἔστηκε. — ΞΕΝ. Εἴτα τί τοῦτο σημαίνει; — ΠΡ. "Οτι οὐκ ἀσφαλής, οὐδὲ βεβεία ἐστὶν ἡ παρ' αὐτῆς δόσις. 'Εκπτώσεις⁶³ γάρ μεγάλαι καὶ σκληραὶ γίγνονται, ὅταν τις αὐτῇ πισεύσῃ. — ΞΕΝ. 'Οδὲ ὄχλος τῶν ἀνθρώπων, ὁ πολὺς οὗτος περὶ αὐτήν ἐσήκως, τί βούλεται; καὶ τίνες καλοῦνται; — ΠΡ. Καλοῦνται μὲν οὗτοι 'Απροσούλευτοι· αἰτοῦσι δὲ ἔκαστος αὐτῶν ἢ ἔριπτει. — ΞΕΝ. Ήώς οὖν οὐχ ὄμοιαν ἔχουσι τὴν μορφὴν, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δοκοῦστε χαίρειν, οἱ δὲ ἀνίμουσιν, ἔκτετακότες⁶⁴ τὰς χεῖρας; — ΠΡ. Οἱ μὲν δοκοῦντες (ἔφη) χαίρειν καὶ γελάντων, οἱ εἰλληφότες τι παρὰ τῆς Τύχης εἰσίν, οὗτοι δὲ καὶ 'Αγαθὴν Τύχην αὐτὴν καλεῦσιν. Οἱ δὲ δοκοῦντες καλαίειν καὶ τὰς χεῖρας ἔκτετακότες, εἰσὶ παρ' ὅν⁶⁵ ἀφείλετο ἢ δέδωκε πρότερον αὐτοῖς. Οὗτοι δὲ πάλιν Κακὴν Τύχην αὐτήν καλοῦσι. — ΞΕΝ. Τίνα οὖν ἔσιν⁶⁶, ἢ δίδωσιν αὐτοῖς, διτε οὕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες χαίρουσιν, οἱ δὲ ἀποβάλλοντες⁶⁷ κλαίουσι; — ΠΡ. Ταῦτα (ἔφη), ἢ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγαθά. — ΞΕΝ. Ταῦτα οὖν τίνα ἔσι; — ΠΡ. Πλοῦτος ὅηλαδή, καὶ Δόξα, καὶ Εὐγένεια, καὶ Τέκνα, καὶ Τυραννίδες, καὶ Βασιλεῖαι, καὶ τἄλλα, ὅσα τούτοις παραπλήσια. — ΞΕΝ. Ταῦτα οὖν πῶς οὖν ἔσιν ἀγαθά; — ΠΡ. Περὶ μὲν τούτων (ἔφη) καὶ αὐθις ἐκποιήσει⁶⁸ διαλέγεται. Νῦν δὲ περὶ τὴν μυθολογίαν γενώμεθα⁶⁹. — ΞΕΝ. "Εἶσα οὕτως.

⁵⁶) Δοξασίαι. ⁵⁷) Τὸν ἐναγκαλίζονται ⁵⁸) 'Απαρέμφ. δνοματ. εἰς τὴν σωτηρίαν.

⁵⁹) Ματαίως ⁶⁰) Μέσως· περιφερομένους. ⁶¹) Παρά τινων. ⁶²) Τῶν τελευταίων τούτων. ⁶³) 'Ανατροπα τυχῆς, καταστροφαί. ⁶⁴) 'Εκτείνω. ⁶⁵) 'Εκεῖνοι παρ' ὅν. ⁶⁶) Τὰ πράγματα εἶναι ἔκεινα τὰ δύοτα δίδει; Ε. § 237. ⁶⁷) 'Αποστερούμενοι.

⁶⁸⁾ Θέλεις εἰσθαι καιρός. (Α. Σ. 'Εκποιώ 7). Θέλεις εἰσθαι καιρός να δημιύργησωμεν και

ΠΡ. Ὁρῆς οὖν, ώς ἀν παρέλθης τὴν πύλην ταῦτην ἀγώτερον ἄλλον περίβολον, καὶ γυναικας ἔξω τοῦ περιβόλου ἐσηκυάς, κεκοσμημένας, ὁσπερ [αἱ] ἑταῖραι εἰώθαστι; — ΕΕΝ. Καὶ μάλα. — ΠΡ. Αὗται τοῖνυν ἡ μὲν Ἀκρασία καλεῖται, ἡδὲ Ἀσωτία, ἡδὲ Κολακεία. — ΕΕΝ. Τί οὖν ὅδε ἐσήκασιν αὔται; — ΠΡ. Παρατηροῦσιν (ἔφη) τοὺς εἰληφότας τι παρὰ τῆς Τύχης. — ΕΕΝ. Είτα τί; — ΠΡ. Ἀγαπηδῶσι, καὶ συμπλέκονται αὐτοῖς καὶ κολακεύουσι καὶ ἀξιοῦσι παρ' αὐταῖς μένειν, λέγουσαι δὲ τις οὖν ἔξουσιν ἡδύν, καὶ ἄπονον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐδεμίαν. Ἐὰν οὖν τις παισθῆν π' αὐτῶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν, μέχρι μέγε τυγος ἡδεῖα δοκεῖ εἶναι ἡ διατριβή, ἥως ἀν⁵⁰ γαργαλίζῃ τὸν ἄνθρωπον· εἰτ' οὐκ ἔτι. "Οταν γάρ ἀνανήψῃ⁵¹ αἰσθάνεται διτι οὐκ ἡσθιειν⁵², ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς⁵³ κατησθίετο καὶ οὐδεὶς ζετο. Διὸ καὶ ὅταν ἀναλόσῃ πάντα, δσα ἔλαθε παρὰ τῆς Τύχης, ἀναγκάζεται ταύταις γυναικὶ δουλεύειν, καὶ πανθ' ὑπομένειν, καὶ ἀσχημονεῖν, καὶ ποιεῖν ἔνεκεν τούτων, δσα ἐστὶ βλαβερά, οἷον ἀποσερεῖν⁵⁴, ἱεροσυλεῖν, ἐπιορκεῖν, προδιδόναι, λητίζεσθαι⁵⁵ καὶ πάνθ' δσα τούτοις παραπλήσια. "Οταν οὖν πάντα αὐτοῖς⁵⁶ ἐπιλίπη, παραδίδονται τῇ Τιμωρίᾳ — ΕΕΝ. Ποία δ' ἔξιν αὕτη; — ΠΡ. Ὁρῆς ὄπιστα τι αὐτῶν (ἔφη), ὡς περιθύριον⁵⁷ μικρόν, καὶ τόπον σενόντινα, καὶ σκοτεινόν; — ΕΕΝ. Καὶ μάλα. — ΠΡ. Οὐκοῦν καὶ γυναικες αἰσχραί⁵⁸, καὶ ρύπανται, καὶ ράκη ἡμψιεσμέναι: δοκοῦσι συνεῖναι; — ΕΕΝ. Καὶ μάλα. — ΠΡ. Αὗται τοῖνυν (ἔφη), ἡ μὲν τὴν μάστιγα ἔχουσα, καλεῖται Τιμωρία· ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχουσα, Λύπη· ἡ δὲ τὰς τρίχας τίλλουσα αἴστης, Οδύνη. — ΕΕΝ. Ο δ' ἄλλος οὗτος, ὁ παρεσκήνως αὐταῖς, δυσειδής τις καὶ λεπτός, καὶ γυμνός, καὶ μετ' αὐτοῦ τις δύοια αὐτῷ, αἰσχρά, καὶ λεπτή, τίνες εἰσίν; — ΠΡ. Ὁ μὲν Οδυρμὸς καλεῖται (ἔφη). ἡ δὲ, ἀδελφὴ αὐτοῦ, Αθυμία. Τούτοις οὖν παραδίδοται⁵⁹ καὶ μετὰ τούτων συμβοῖς τιμωρούμενος. Είτα ἐνταῦθα πάλιν εἰς τὸν ἔτερον οίκον δίπτεται, εἰς τὴν Κακοδαιμονίαν, καὶ ὅδε τὸν λοιπὸν βίον κατασρέφει⁶⁰ ἐν πάσῃ κακοπραγίᾳ, ἢν μὴ ἡ Μετάνοια αὐτῷ τύχη συναντήσασα. — ΕΕΝ. Είτα τί γίνεται, ἐὰν δὲ μετάνοια αὐτῷ συγαντήσῃ; — ΠΡ. Ἐξαίρει⁶¹ αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, καὶ συγίσησιν⁶² αὐτῷ ἔτέραν Δόξαν καὶ Ἐπιθυμίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσαν, ἀμα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν Ψευδοπαιδείαν καλουμένην. — ΕΕΝ. Είτα τί γίγνεται; — ΠΡ. Ἐὰν μέν (φησι) τὴν Δόξαν ταῦτην προσδέξηται, τὴν ἄξουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καθαρίθεις ὑπ' αὐτῆς, σώζεται, καὶ μακάριος καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ· εἰ δὲ μή, πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς Ψευδοδόξιας⁶³. — ΕΕΝ. "Ω Πράκλεις, ώς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος! Ή δὲ Ψευδοπαιδεία, ποία ἔξιν (ἔφην ἐγώ); — ΠΡ. Οὐχ ὄρῆς τὸν ἔτερον

εἰς τὸ μέλλον περὶ τούτων.⁶⁴) "Ἄς ἀσχοληθῶμεν.⁶⁵) "Ἐν δσω.⁶⁶) "Οταν ἐξέλθῃς μέθης δ ἄνθρωπος.⁶⁷) "Οτι δὲν ἔτρωγεν αὐτὸς εἰς τὴν εὐώχιαν, εἰς τὴν ὄποιας τὸν προσεκάλουν.⁶⁸) Τῇ ἡδυπαθείᾳ,⁶⁹) Κλέπτειν.⁷⁰) Λεηλατεῖν.⁷¹) Τοῖς ἀνθρώποις.⁷²) Μικράν θύραν.⁷³) "Ασχημοι.⁷⁴) Συνεγῶς μεταβαίνει ἀπὸ ἐνικοῦ εἰς πληρωθυντικόν, ἔννουῶν δὲ μὲν τοὺς ἄνθρωπους, ὅτε δὲ τὸν πεισθέντα εἰς αὐτὰς ἄνθρωπον.⁷⁵) Τελειώνει.⁷⁶⁾ Τὸν ἄρτιον ἀπὸ τὰ κακά.⁷⁷⁾ Τῷ συσταίνει.

⁶⁴) Τῇς ψευδοῦς δοξασίας τῇς φερούσῃς αὐτὸν εἰς τὴν ψευδή παιδείαν.

περιβόλου ἔκεινον; — ΕΕΝ. Καὶ μάλα (ἔφην ἐγώ). — ΠΡ. Οὐκοῦν ἔξω τοῦ περιβόλου παρὰ τὴν εἰσόδον γυνή τις ἔστηκεν, ἡ δοκεῖ πάνυ καθάριος καὶ εὔπακτος εἶναι; — ΕΕΝ. Καὶ μάλα. — ΠΡ. Ταύτην τοίγυν οἱ πολλοὶ καὶ εἰκαῖοι⁶³ τῶν ἀνθρώπων, Παιδείαν καλοῦσιν· οὐκ ἔστι δὲ⁶⁴, ἀλλὰ Ψευδοπαιδεία (ἔφη). Οἱ μέν τοι σωζόμενοι, διπόταν βαύλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἐλθεῖν, ὡδε πρῶτον παραχρήγονται. — ΕΕΝ. Πότερον οὖν, ἀλληδόδος οὐκ ἔξιν ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσται; — ΠΡ. "Εἰς (ἔφη). — Οὗτος δὲ οἱ ἀνθρώποι, οἱ ἔστω τοῦ περιβόλου ἀνακάμπτοντες⁶⁵, τίνες εἰσίν; — ΠΡ. Οἱ τῆς Ψευδοπαιδείας (ἔφη) ἥρασται, ἡ πατημένοι, καὶ οἰόμενοι μετὰ τῆς ἀληθινῆς παιδείας συνομιλεῖν. — ΕΕΝ. Τίνες οὖν καλοῦνται οὗτοι; — ΠΡ. Οἱ μὲν, Ποιηταί (ἔφη), οἱ δὲ, 'Ρήτορες, οἱ δὲ Διαλεκτικοί⁶⁶, οἱ δὲ, Μουσικοί, οἱ δὲ, Ἀριθμητικοί, οἱ δὲ Γεωμέτραι, οἱ δὲ, Ἀστρολόγοι, οἱ δὲ, Ἡδονικοί⁶⁷, οἱ δὲ, Ηεριπατητικοί⁶⁸, οἱ δὲ Κριτικοί⁶⁹, καὶ όσοι ἀλλοι τούτοις εἰσὶ παραπλήσιοι. — ΕΕΝ. Αἱ δὲ γυναῖκες ἔκειναι, αἱ δοκοῦσται περιτρέχειν, ὅμοιοι ταῖς πρώταις, ἐν αἷς ἔφης εἶναι τὴν Ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι μετ' αὐτῶν τίνες εἰσίν; — ΠΡ. Αὕτας ἔκειναι⁷⁰ εἰσιν (ἔφη). — ΕΕΝ. Πότερον οὖν καὶ ὡδε εἰσπόρευονται; — ΠΡ. Νὴ Δία καὶ ὡδε· σπουδώς δὲ, καὶ οὐχὶ ὁσπερ ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. — ΕΕΝ. Πότερον οὖν καὶ αἱ Δόξαι; — ΠΡ. Ναι (ἔφη). Μένει γάρ καὶ ἐν τούτοις⁷¹ τὸ πόνικα, διέπιον παρὰ τὴν Ἀπάτην, καὶ ἡ Ἀγνοία μένει καὶ ἐν τούτοις, Νὴ Δία καὶ μετ' αὐτῆς γε Ἀφροτύνη· καὶ οὐ μὴ ἀπέλθῃ⁷² ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ· η Δόξα, οὐδὲ· η λοιπὴ κακία, μέχρις ἀνἀπογγόντες τῆς Ψευδοπαιδείας, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν ὁδὸν, καὶ πίωσι τὰς τούτων⁷³ καθαρικαὶ δυνάμεις⁷⁴. Εἰτα, ὅταν κοθαρθῶσι, καὶ ἐκβάλωσι τὰ κακὰ πάνυ⁷⁵ δοσ' ἀν ἔχωσι, καὶ τὰς Δόξας, καὶ τὴν Ἀγνοίαν καὶ τὴν λοιπὴν Κακίαν πᾶσαν, τότε ἀν οὕτω σωθήσονται. Ήδος δὴ μένοντες παρὰ τῇ Ψευδοπαιδείᾳ οὐδέποτε ἀπολυτήσονται⁷⁶ οὐδὲ ἐλλείψει αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν ἔγεκκα τούτων τῶν μαθημάτων⁷⁷.

ΕΕΝ. Ποία οὖν ἔξιν αὕτη ἡ ὁδὸς, ἡ φέρουσα εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν (ἔφην); — ΠΡ. Ὁρᾶς ἀνω (ἔφη) τόπον τινὰ ἔκεινον, διπού οὐδεὶς ἐπικατοικεῖ, ἀλλ' ἔρημος δοκεῖ εἶναι; — ΕΕΝ. Ὁρῶ. — ΠΡ. Οὐκοῦν καὶ θύραν τινὰ μικράν, καὶ ὁδὸν τινα πρὸ τῆς θύρας, ἡτις οὐ πολὺ ὀχλεῖται⁷⁸, ἀλλ' ὁδίγοις πάνυ πορεύονται, ὡσπερ ἀνοδίας⁷⁹ τινὸς καὶ τραχείας καὶ πετρώδους εἶναι δοκούσης; — ΕΕΝ. Καὶ μάλα (ἔφην). — ΠΡ. Οὐκοῦν καὶ βουνός τις ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις σενή πάνυ, καὶ κρημνούς ἔχουστα ἔνθεν καὶ ἔνθεν βαθεῖς; — ΕΕΝ. Ὁρῶ. — ΠΡ. Αὕτη τοίνυν ἔξιν ἡ ὁδὸς (ἔφη),

⁶³) Οἱ κοινοὶ, οἱ ἀστόχαστοι. ⁶⁴) Οὐδὲ ἔστι παιδεῖα, ἀλλ' ἔστι φευδόπ. ⁶⁵) Περιφερόμενοι. ⁶⁶) Οἱ περὶ τὴν λογικὴν ἀσχολούμενοι. ⁶⁷) Ἐπικούριοι, δινήκοντες; εἰς τὴν σχολὴν τὴν πρεσβεύουσαν, ὅτι· η ἡδονὴ εἶναι τῆς ζωῆς ὁ σκοπός. ⁶⁸⁾ Περιπέλεγοντο οἱ Ἀριστοτελεῖοι φιλόσοφοι. Ἀλλ' ὁ Κέρθης ἦν ἀρχαιότερος τοῦ Ἀριστοτέλους, ὃντεν καὶ ἐνομίσθη ὅτι ὁ διάλογος αὐτὸς εἶναι φευδόνυμος. Πιθανὸν δῆμος κατέλους, ὃντεν καὶ ἐνομίσθη ὅτι ὁ διάλογος αὐτὸς εἶναι φευδόνυμος. Πειπατητικοί, ἀς ἐν τῷ πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους νεῦ ὑπῆρχον φιλόσοφοι καλούμενοι· Πειπατητικοί, ἀς ἐν τῷ περιβόλῳ Φιλοσοφούμενοι. ⁷⁰⁾ Γραμματικοί. ⁷¹⁾ Αἱ πρῶται. ⁷²⁾ Τοῖς ἐν τῷ περιβόλῳ τούτωφ. ⁷³⁾ Καὶ δὲν θέλει ἀπέλθει. ⁷⁴⁾ Τὰς κακχιαρούσας· ἀπὸ τὴν Δόξαν καὶ τὴν λοιπὴν κακίαν. ⁷⁵⁾ Δὲν θέλουν ἐλευθερωθῆναι τῆς Ψευδοπαιδείας. ⁷⁶⁾ Εἴς αλτίας τῶν μαθημάτων αὐτῆς. ⁷⁷⁾ Συγνάζεται. ⁷⁸⁾ Κακοστρατικά, ἐλλειψέις ὁδοῦ.

ἢ ἀγουστα πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν. — ΞΕΝ. Καὶ μάλα γε χαλεπὴ προσιδεῖν. — ΠΡ. Οὐκοῦν καὶ ἄνω ἐπὶ τοῦ βουνοῦ ὅρᾶς πέτραν τινὰ μεγάλην καὶ ὑψηλὴν καὶ κύκλῳ ἀπόκρημνον; — ΞΕΝ. Ὁρῶ (ἔφην). — ΠΡ. Ὁρᾶς οὖν καὶ γυναικας δύο ἑστηκας ἐπὶ τῇ πέτρᾳ λιπαράς⁷⁹, καὶ εὔκετούσας τῷ σώματι, ὡς ἔκτετάκαστι τὰς γεῖρας προσίμως; — ΞΕΝ. Ὁρῶ. Ἀλλὰ τίνες καλοῦνται (ἔφην) αὗται; — ΠΡ. ᾩ μὲν, Ἐγκράτεια καλεῖται (ἔφην). ἡ δὲ Καρτερία⁸⁰ εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. — ΞΕΝ. Τί οὖν τὰς χεῖρας ἔκτετάκαστι οὕτω προσίμως; — ΠΡ. Παρακαλοῦσιν (ἔφην) τοὺς παραγγενομένους ἐπὶ τὸν τόπον θαρρεῖν, καὶ μὴ ἀποδειλιάν, λέγουσαι, ὅτι βραχὺ ἔτι δεῖ καρτερῆσαι αὐτοὺς, εἴτα ἥξουσιν εἰς δόδον καλήν. — ΞΕΝ. "Οταν οὖν παραγένωνται ἐπὶ τὴν πέτραν, πῶς ἀναβαλνουσιν; Ὁρῶ γάρ δόδον φέρουσαν οὐδεμίλαν ἐπ' αὐτήν." — ΠΡ. Αὗται ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ προσκαταβαίνουσι, καὶ Ἐλκουσιν αὐτοὺς ἄνω πρὸς αὐτάς. Εἴτα κελεύουσιν αὐτοὺς διαναπαύσασθαι⁸¹ καὶ μετὰ μικρὸν διδάσσουσιν Ἰσχὺν καὶ Θάρσος, καὶ ἐπαγγέλλονται αὐτοὺς καταστήσειν⁸² πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν δόδον ὡς ἔσι καλή τε καὶ δμαλή, καὶ εὐπόρευτος, καὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὅρᾶς. — ΞΕΝ. Ἐμφαίνει⁸³, νὴ Δία. — ΠΡ. Ὁρᾶς οὖν (ἔφην) ἔμπροσθεν τοῦ ἄλσους⁸⁴ ἐκείνου καὶ τόπον τινὰ, δις δοκεῖ καλός τε εἶναι, καὶ λειμωνοειδῆς, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος; — ΞΕΝ. Καὶ μάλα. — ΠΡ. Κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τῷ λειμῶνι περίθολον ἔτερον, καὶ πύλην ἐτέραν; — ΞΕΝ. "Ἐσιν οὕτως. Ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος οὗτος; — ΠΡ. Εὐδαιμόνων οἰκητήριον (ἔφην)." Ζωδε γάρ διατέλθουσιν αἱ Ἀρεταὶ πᾶσαι, καὶ ἡ Εὐδαιμονία. — ΞΕΝ. Εἰεν⁸⁵ (ἔφην ἐγώ) ὡς⁸⁶ καλὸν λέγεις τὸν τόπον εἶναι. — ΠΡ. Οὐκοῦν παρὰ τὴν πύλην ὅρᾶς (ἔφη), ὅτι γυνή τίς ἔσι καλὴ καὶ καθεγκυτα⁸⁷ τὸ πρόσωπον, μέση δὲ καὶ κεκριμένη ἡδη τῇ ἡλικίᾳ⁸⁸, σολῆν δ' ἔχουσα ἀπλῆν τε καὶ ἀκαλλώπιτον; ἔτηχε δὲ οὐκ ἐπὶ σρογγύλου λίθου, ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνου ἀσφαλῶς κειμένου. Καὶ μετ' αὐτῆς ἄλλαι δύο εἰσὶ, θυγατέρες τινὲς δοκοῦσαι εἶναι. — ΞΕΝ. Ἐμφαίνει⁸⁹ οὕτως ἔχειν. — ΠΡ. Τούτων τοίνυν ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ, Παιδεία ἔστιν, ἡ δὲ, Ἀληθεία, ἡ δὲ Πειθώ. — ΞΕΝ. Τί δὲ ἔσηκεν ἐπὶ λίθου τετραγώνου αὔτῃ; — ΠΡ. Σημεῖον⁹⁰ (ἔφη), ὅτι ἀσφαλῆς τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς αὐτήν δόδος ἔσι τοῖς ἀφικνουμένοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλῆς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσι⁹¹. — ΞΕΝ. Καὶ τίνα ἔστιν, δὲ δίδωσιν αὔτῃ; — ΠΡ. Θάρσος, καὶ Ἀφοβία (ἔφη ἐκεῖνος). — ΞΕΝ. Ταῦτα δὲ τίνα⁹² ἔστι; — ΠΡ. Ἐπιζήμη⁹³ (ἔφη) τοῦ μηδὲν ἄν ποτε δεινὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. — ΞΕΝ. "Ω Ἡράκλεις, ὡς καλὰ (ἔφην) τὰ δῶρα! Ἀλλὰ τίνος ἔνεκεν οὕτως ἔξω τοῦ περίθολου ἔσηκεν; — ΠΡ. Οπως τοὺς παραγγενομένους (ἔφη) θεραπεύῃ, καὶ πορέῃ τὴν καθαρτικὴν δύναμιν⁹⁴. Εἴθι, δέ τινα καθαρθῶσιν, οὕτως αὐτοὺς εἰσάγει πρὸς τὰς Ἀρετάς. — ΞΕΝ. Πῶς

⁷⁹) Εὐρώστους, φαιδράς. ⁸⁰) Νὰ τοὺς φέρωσι. ⁸¹) Οὕτω φαίνεται. ⁸²) Ἱεροῦ δάσους
⁸³) Ὄμοιάκων λειμῶνα, λειβάδι. ⁸⁴) Καλά· ἡ θαυμαστ. ω! ⁸⁵) Πόσον! ⁸⁶) Σεμνὸν,
 ὀραῖον ἔχουσα τὸ πρόσωπον. ⁸⁷⁾ Μεσοκόπη. ⁸⁸⁾ Εστι τούτο. ⁸⁹⁾ Καὶ ὅτι τοῖς λαμ-
 βάνουσιν ἀσφαλῆς ἔστιν ἡ δόσις τῶν διδομένων· ὅτι τὰ διδομένα ὑπ' αὐτῆς μένουσιν
 ἀσφαλῶς εἰς τοὺς λαμβάνοντας αὐτί. ⁹⁰⁾ Οσταί τινα. ⁹¹⁾ Αὐτὰ εἰσὶν ἡ ἐπιζήμη καὶ

τοῦτο (ἔφην ἐγώ); Οὐ γὰρ συνίημι.—ΠΡ. Ἀλλὰ συνήσεις (ἔφη). Ός ἄν,
εἴ τις φιλόθιοις⁹² κάμψων ἐτύγχανε⁹³ πρὸς ίατρὸν ἀνδήπου γεγόμενος,
πρότερον καθαρικοῖς ἔξεβαλε τὰ νοσοποιοῦντα⁹⁴. εἴτα οὕτως ἀν αὐτὸν δ
ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν⁹⁵ καὶ ὑγίειαν κατέστησεν. Εἰ δὲ μὴ ἐπείθετο οἷς ἐπέ-
ταττεν, εὐλόγιας ἀν δῆπου ἀπωσθεὶς⁹⁶ ἔξωλετο ὑπὸ τῆς νόσου.—ΞΕΝ.
Ταῦτα μὲν συνίημι (ἔφην ἐγώ).—ΠΡ. Τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον (ἔφη), καὶ
πρὸς τὴν Παιδείαν ὅταν τις παραγίγνηται, θεραπεύει αὐτόν, καὶ ποτίζει
τῇ ἑαυτῆς δυνάμει, δπως ἐκκαθάρη πρῶτον καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακά, δσα ἔχων
ἡλθε. —ΞΕΝ. Ποιὰ ταῦτα;—ΠΡ. Τὴν Ἀγνοίαν, καὶ τὸν Πλάνον, δ παρὰ
τῆς Ἀπάτης ἐπεπώκει, καὶ τὴν Ἀλαζονείαν, καὶ τὴν Ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν
Ἀκρασίαν, καὶ τὸν Θυμόν, καὶ τὴν Φιλαργυρίαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα,
ῶν ἐνεπλήσθη ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ.—ΞΕΝ. “Οταν οὖν καθαρῇ, ποὺ
αὐτὸν ἀποστέλλει;—ΠΡ. “Ενδον (ἔφη) πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, καὶ πρὸς
τὰς ἄλλας Ἀρετές.—ΞΕΝ. Ποιάς ταύτας;—ΠΡ. Οὐχ ὁρᾶς (ἔφη) ἔσω
τῆς πύλης χορὸν γυναικῶν ὡς εὐειδεῖς δοκοῦσιν εἶναι, καὶ εὔτακτοι, καὶ
στολὴν ἀτρύφερον⁹⁷ καὶ ἀπλῆγη ἔχουσιν ἔτι τε ὡς ἀπλαστοὶ εἰσι, καὶ οὐ-
δαμῶς κεκαλλωπισμέναι, καθάπερ αἱ ἄλλαι;—ΞΕΝ. ‘Ορῶ (ἔφην). ‘Αλ-
λὰ τίνες αὗται καλοῦνται;—ΠΡ. ‘Η μὲν πρώτη, Ἐπιστήμη (ἔφη) καλεῖ-
ται· αἱ δὲ ἄλλαι, ταύτης ἀδελφαι, Ἀνδρεῖα, Δικαιοσύνη, Καλοκαγαθία,
Σωφροσύνη, Εὐταξία, Ἐλευθερία, Ἐγκράτεια, Προράτης.—ΞΕΝ. “Ω καλ-
λισται (ἔφην ἐγωγε)! ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἐσμέν⁹⁸!—ΠΡ. ‘Ἐὰν συνῆτε
(ἔφη), καὶ ἔξιν περιποιήσησθ⁹⁹ ὧν ἀκούετε.—ΞΕΝ. ‘Αλλὰ προσέξουμε
ὡς μάλιστα (ἔφην ἐγωγε).—ΠΡ. Τοιγαροῦν (ἔφη) σωθήσεσθε.

ΞΕΝ. “Οτανοῦν παραλάβωσιν αὐτὸν αὗται, ποὺ ἀπάγουστ;—ΠΡ. Πρὸς
τὴν μητέρων ἔφη.—ΞΕΝ. Αὕτη δὲ τίς ἐστιν;—ΠΡ. Εὐδαιμονία (ἔφη).—
ΞΕΝ. Ποιὰ δὲ ἐστιν αὕτη;—ΠΡ. ‘Ορᾶς τὴν ὅδὸν ἐκείνην τὴν φέρουσαν
ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο, δ ἐστιν ἀκρόπολις τῶν περιβόλων πάντων;—ΞΕΝ
‘Ορῶ.—ΠΡ. Οὐκοῦν ἐπὶ τοῦ πρωτοπλατίου γυνὴ καθεστηκοῦ¹⁰⁰ εὐειδῆ
τις καθηται ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, κεκοσμημένη ἐλευθέρως¹⁰¹, καὶ ἀπεριέρ-
γως¹⁰², καὶ ἐστεφανωμένη στεφάνῳ εὐανθεῖ πάνω καὶ ποικίλῳ;—ΞΕΝ
‘Εμραίνει οὕτω.—ΠΡ. Αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία (ἔφη).—ΞΕΝ
“Οταν οὖν ᾔδετις παραγένηται, τί ποιεῖ;—ΠΡ. Στεφανοῖ αὐτὸν (ἔφη)
τῇ ἑαυτῆς δυνάμει¹⁰³ ἡ τε Εὐδαιμονία καὶ αἱ ἄλλαι Ἀρεταὶ πᾶσαι ὡς
περ γενικηκότα τοὺς μεγίστους ἀγῶνας¹⁰⁴.—ΞΕΝ. Καὶ ποίους ἀγῶνας
νενίκηκεν αὐτὸς (ἔφην ἐγώ);—ΠΡ. Τοὺς μεγίστους (ἔφη), καὶ τὰ μέγιστα
θηρία, δ πρότερον αὐτὸν κατήσθιε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δοῦλον, ταῦ-
τα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπέρριψεν ἀρ’ ἐστοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἔστιν

⁹²) Δαίμαργος, Ἀγαπῶν τὰς τραπέζας. ⁹³) Ποσθένει. ⁹⁴) Τὰς ὄλες, δσαι ἀποτελοῦ-
τὴν νόσου του. ⁹⁵) Αὐτόρρωται. ⁹⁶) Αποβληθεῖς, παρατηθεῖς ἀπὸ τὸν ίατρόν.

⁹⁷) Μὴ τρυφηλήν. ⁹⁸⁾) Οποιας ἐλπίδας ἔχουμεν, ἀν δηλ. φθίσωμεν μέχρις αὐτοῦ.

⁹⁹⁾ Καὶ παραδεχθῆτε, ἀποκτήσητε. ¹⁰⁰⁾ Σεμνή. ¹⁰¹⁾ Εὐγενῶς. ¹⁰²⁾ Αφελῶς, ἀνεπιτε-
θεῖστας. ¹⁰³⁾ Μὲ τὴν δύναμιν της. Τὴν λέξιν δύναμις ἀλλοῦ μετεχειρίσθη ὡς ίατρικός
ἐδῶ δε, φτινεται ὡς ἐπιφροήν, ὡς κατωτέρω. Τι; ή δύναμις του σεφάνου; ¹⁰⁴⁾ Οἱ νική-
τεις τοὺς ἀγῶνας ἐζεφανοῦντο. Οἱ δὲ μέγιστοι ἡσαν τὰ Όλυμπιτες, Νέμεα, Ισθμία, Πύλο-

ζου¹⁰³, ὥστε ἐκεῖνα γῦν τούτῳ δουλεύουσι, καθάπερ οὗτος ἐκείνοις πρότερον.—ΕΕΝ. Ποῖα ταῦτα λέγεις θηρία; πάνυ γάρ ἐπιποθῶ ἀκοῦσαι.—ΠΡ. Πρώτον μὲν (ἔφη) τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον. "Ἡ οὐ δοκεῖ σοι σοι θηρία ταῦτα εἶναι;—ΕΕΝ. Καὶ πονηρά γε (ἔφην ἐγώ).—ΠΡ. Εἴτα τὴν Δύπην, καὶ τὸν Ὄδυρμὸν, καὶ τὴν Ὑπερηφάνειαν, καὶ τὴν Φιλαργυρίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν κακίαν. Πάντων τούτων κρατεῖ, καὶ οὐ κρατεῖται, ὥσπερ τὸ πρότερον.—ΕΕΝ. "Ω καλῶν ἔργων¹⁰⁶ (ἔφην ἐγώ), καὶ καλλίστης νίκης! Ἀλλ' ἐκεῖνο ἔτι μοι εἰπέ τίς ἡ δύναμις τοῦ στεφάνου, φέρεις στεφανωθεὶς ταῦτη τῇ δυνάμει, εὐδαιμόνιον¹⁰⁷, ὃ νεανίσκε. 'Ο γάρ στεφανωθεὶς ταῦτη τῇ δυνάμει, εὐδαιμόνιον γίγνεται καὶ μακάριος, καὶ ἔχει οὐκ ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐν αὐτῷ.—ΕΕΝ. 'Ως καλὸν τὸ νίκημα λέγεις! "Οταν δὲ σεφανωθῇ, τί ποιεῖ, η̄ ποῖ βαδίζει;—ΠΡ. "Ἄγουσιν αὐτὸν ὑπολαβοῦσαι¹⁰⁸ αἱ Ἀρεταὶ πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἡλθε πρῶτον, καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως ζῶσι, καὶ ὡς ναυαγοῦσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ πλανῶνται καὶ ἀγονται κατακεκρατημένοι ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων, οἱ μὲν ὑπ' Ἀκρασίας, οἱ δὲ ὑπ' Ἀλαζονείας, οἱ δὲ ὑπὸ Φιλαργυρίας, ἑτεροὶ δὲ ὑπὸ Κενοδοξίας, ἑτεροὶ δὲ ὑφ' ἑτέρων κακῶν· ἐξῶν οὖν δύνανται ἐκλύσαι ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν¹⁰⁹, οἵς δέδενται, ὥστε σωθῆναι, καὶ ἀφικέσθαι ψδεῖ· ἀλλὰ ταράττονται διὰ παντὸς τοῦ βίου. Τοῦτο δὲ πάσχουσι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν ἐνθάδε ὄδὸν εὑρεῖν· ἐπελάθοντο γάρ τὸ παρὰ τοῦ Δαιμονίου πρόσταγμα.

ΕΕΝ. 'Ορθίως μοι δοκεῖς λέγειν. 'Αλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν ἀπορῶ, διὰ τὰ δεικνύουσιν αὐτῷ τὸν τόπον ἐκεῖνον αἱ Ἀρεταὶ, ὅθεν ἡκεῖ τὸ πρότερον;—ΠΡ. Οὐκ ἀκριβῶς ἡδεί¹¹⁰, οὐδὲ ἡπίσατο (ἔφη) οὐδὲν τῶν ἐκεῖ ἀλλ' ἐνδοίαζε¹¹¹ καὶ διὰ τὴν "Ἀγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον δν δὴ ἐπεπώκει, τὰ μὴ διητα ἀγαθὰ ἐνόμιζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ διητα κακὰ, κακά. Διὸ καὶ ἔνη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκεῖ διατρίβοντες. Νῦν δὲ, ἀνειληφὼς¹¹² τὴν ἐπισήμην τῶν συμφερόντων, αὐτός τε καλῶς ζῆ, καὶ τούτους θεωρεῖ ὡς κακῶς πράσσουσι¹¹³.—ΕΕΝ. 'Επειδὸν οὖν θεωρήσῃ πάντα, τί ποιεῖ, η̄ ποῖ βαδίζει;—ΠΡ. "Οποι ἀν βούληται (ἔφη) πανταχοῦ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἀσφάλεια, ὥσπερ τῷ τὸ κηρύκειον¹¹⁴ ἔχοντι. Καὶ πανταχοῦ οὐ¹¹⁵ ἀν ἀφεκται, πάντα¹¹⁶ καλῶς βιώσεται μετὰ πάσης ἀσφαλείας. 'Ἔποδεξονται γάρ αὐτὸν ἀσμένως πάντες, καθάπερ τὸν ἴατρὸν οἱ πάσχοντες.—ΕΕΝ. Πρότερον οὖν κάκείνας τὰς γυναικας, δις ἔφης θηρία εἶναι, οὐκ ἔτι φοβεῖται, μήτι πάθη ὑπ' αὐτῶν;—ΠΡ. Νή Δισ, οὐδὲν¹¹⁷ οὐ μὴ διοχληθήσεται, οὔτε ὑπὸ Ὄδύνης, οὔτε ὑπὸ Λύπης, οὔτε ὑπ' Ἀκρασίας, οὔτε ὑπὸ Φιλαργυρίας, οὔτε ὑπὸ Πενίας, οὔτε ὑπ' ἄλλου κακοῦ οὐδενός. 'Απάγτων γάρ κυριεύει,

¹⁰³) Κεράτηκεν, αὐτὸς ἑαυτοῦ. ¹⁰⁶) Κ. § 460, η'. ¹⁰⁷) Χορηγοῦσα εὐδαιμονίαν.

¹⁰⁸) Παραλαβοῦσαι. ¹⁰⁹) 'Εξ ὧν, τῶν δεινῶν. ¹¹⁰) Εἶχε μάθει. ¹¹¹⁾ Ἀμφιβολίε.

¹¹²) 'Αναλαβών, μαθών. ¹¹³) Δυστυχοῦσι. ¹¹⁴) Τὴν ράβδον τὴν ὁποίαν κρατῶν ἀκριβῶς διέρχεται ἀσφαλῶς διὰ τῶν ἐχθρῶν. ¹¹⁵) Οπου. ¹¹⁶) Θάλεις ζήσει ὅλην τὴν ζωὴν καλῶς. ¹¹⁷) Κατ' οὐδὲν, ἐπινάληψις τῆς ἰδιότητος πρὸς ἐμφασιν.

καὶ ἐπάνω¹¹⁸ πάγτων ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων καθάπερ οἱ ἔχοι-λέκται¹¹⁹. Τὰ γὰρ θηρία δήπου, τὰ πάντας τοὺς ἄλλους κακοποιοῦντα μέχρι θανάτου ἐκείνους οὐλυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτούς. Οὕτω καὶ τοῦτον οὐκέτι οὐθὲν λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν¹²⁰ τὸ αντιφάρμακον.—ΞΕΝ. Καλῶς ἐμοὶ δοκεῖ λέγειν. 'Αλλ' ἔτι τοῦτο μοι εἰπέ· τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκοῦντες ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ βουγοῦ παραγίγνεσθαι; καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, ἐξε-φανωμένοι, ἔμφασιν ποιοῦσιν εὐφροσύνης τενός· οἱ δέ, ἀσεφάνωτοι, λύπης καὶ ταραχῆς· καὶ τὰς κνήμας δὲ καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρίφθαι¹²¹, κατέχονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν τινῶν.—ΠΡ. Οἱ μὲν ἐξεφανωμένοι, οἱ σε-σωτρέμενοι εἰσὶ πρὸς τὴν Παιδείαν¹²², καὶ εὐφροσύνονται, τετυχηκότες αὐτῆς, οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν, ἀπεγγωσμένοι¹²³ ὑπὸ τῆς Παιδείας, ἀνακάμ-πτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι· οἱ δέ, ἀποδειλιακότες, καὶ ἀνα-θεῖηκότες πρὸς τὴν Καρτερίαν, πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ πλανῶνται ἀνο-δίᾳ¹²⁴.—ΞΕΝ. Αἱ δὲ γυναικες, οἵ μετ' αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν αὗται;—ΠΡ. Λύπαι (ἔφη), καὶ 'Οδύναι, καὶ 'Αλυμίαι καὶ 'Αδεξίαι, καὶ 'Αγνοιαι.—ΞΕΝ. Πάντα κακά λέγεις αὐτοῖς ἀκολουθεῖν.—ΠΡ. Νὴ Δία, πάντα (ἔφη) καὶ ἐπακολουθοῦσιν. Οὗτοι δέ, ὅταν παραγένωνται εἰς τὸν πειδῶτον περίθουλον πρὸς τὴν Ἡδυπάθειαν καὶ τὴν Ἀκρασίαν, οὐχ ἔχουσιν αἰτιῶνται, ἀλλ' εὐθὺς κακῶς λέγουσι¹²⁵ καὶ τὴν Παιδείαν καὶ τοὺς ἐκεῖσε βαδίζοντας, ὡς ταλαιπωροὶ καὶ ἕθλοι εἰσι¹²⁶ καὶ κακοδάίμονες, οἵ¹²⁷, τὸν βίον τὸν παρ' αὐτοῖς καταλιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ οὐκ ἀπολαύουσι τῶν παρ' αὐτοῖς ἀγαθῶν.—ΞΕΝ. Ποῖα δὲ καὶ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι;—ΠΡ. Τὴν Ἀσωτίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν ὡς εἴποι ἂν τις ἐπὶ κεφαλαίου¹²⁸. Τὸ γὰρ εὐωχεῖσθαι βοσκημάτων τρόπον¹²⁹, καὶ ἀπολαύειν μέγιστον ἀγαθὸν ἥγουνται εἶναι.—ΞΕΝ. Αἱ δὲ ἐκεῖθεν παραγιγνόμεναι ἔτεραι γυναικες ἵλαραι τε καὶ γελῶσαι, τίνες καλοῦνται;—ΠΡ. Δόξαι¹³⁰ (ἔφη) καὶ ἀγα-γοῦσαι πρὸς τὴν Παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς Ἀρετάς, ἀνακάμ-πτουσιν, ὅπως ἔτέρους ἀγάγωσι, καὶ ἀναγγείλωσιν, ὅτι εὐδαίμονες ηδη γεγόνασιν, οὓς¹³¹ τότε ἀπήγαγον.—ΞΕΝ. Πότερον οὖν (ἔφην ἐγώ) αὗται εἴσω πρὸς τὰς Ἀρετάς εἰσπορεύονται;—ΠΡ. ("Ἐφη) Οὐ γὰρ θέμις Δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ τῇ Παιδείᾳ παραδιδόσ-σιν αὐτούς¹³². Είτα, ὅταν ἡ Παιδεία παραλάθῃ, ἀνακάμπτουσιν αὗται πάλιν, ἄλλους ἔξουσται· ὥσπερ αἱ νῆσες, τὰ φορτία ἔξελόμεναι, πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ ἄλλων τινῶν γεμίζονται.

ΞΕΝ. Ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς (ἔφην) ἔξηγεῖσθαι. 'Αλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω ήμιν δεδήλωκας, τί προσάττει τὸ Δαιμόνιον τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὸν βίον ποιεῖν;—ΠΡ. Θαρρέειν (ἔφη). Διὸ καὶ ύμεις θαρρέετε· πάντα

¹¹⁸⁾ Τπεράνω, ἀνώτερος. ¹¹⁹⁾ Οἱ συλλέγοντες καὶ ἔξημεροῦντες τὰς ἔχθνας.

¹²⁰⁾ Κ. § 416. ¹²¹⁾ "Οτι ἔχουσιν ἀπηνδημένας, κατασυντριμένας τὰς κνήμας κελο-

¹²²⁾ "Οσοι διετώθησαν καὶ ἔφεσσαν εἰς τὴν Παιδείαν. ¹²³⁾ Ἀποδικιασθέντες.

¹²⁴⁾ Εἰς μέρος ὃπου ἔδει ἐπάγει. ¹²⁵⁾ Κακολογοῦσι. ¹²⁶⁾ Λέγουσιν ὡς εἰσὶν εἴ-βετούστες. ¹²⁷⁾ Οἱ εὐδίζονται, οὖτες, ὅντι συνδέσμου αἰτιοῦ. διότι. ¹²⁸⁾ Διὰ νὰ εἰπῃ τις ἐν συντόμῳ. ¹²⁹⁾ Κατὰ τὸν τρόπον τῷ βοσκημάτῳ, τῶν κτηνῶν. ¹³⁰⁾ Δοξάσαι-

¹³¹⁾ Κ. § 427. ¹³²⁾ Διότι τὰς δοξασίας ἡ παιδεία μονον προάγει εἰς ἐπιστήμην.

γάρ οὐδὲν ἔξηγήσομαι, καὶ οὐδὲν ἀποχρύψω.—ΞΕΝ. Καλῶς λέγεις (ἔφην ἐγώ).—Ἐκτείνας οὖν τὴν γυναικαν πάλιν, —ΠΡ. Ὁρᾶτε (ἔφη) τὴν γυναικαν ἐκείνην, ἡ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι καὶ ἐπὶ λίθου στρογγύλου ἐστάναι, ἥν καὶ ἄρτι οὐδὲν εἴπον ὅτι. Τύχη καλεῖται; —ΞΕΝ. Ὁρῶμεν. —ΠΡ. Ταύτη¹³³ κελεύει (ἔφη) μὴ πιστεύειν, καὶ βέβαιον μηδὲν πιστεύειν μηδὲ ἀσφαλὲς ἔχειν, ὅτι ἂν παρ' αὐτῆς λάθῃ τις, μηδὲ ὡς ἴδια ἡγεῖσθαι¹³⁴. Οὐδὲν γάρ κωλὺει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι¹³⁵, καὶ ἑτέρῳ διδόναι· πολλάκις γάρ τοῦτο εἰσθεί¹³⁶ ποιεῖν. Καὶ διὰ ταύτην οὐντήν αἰτίαν κελεύει¹³⁷ πρὸς τὰς παρ' αὐτῆς δόσεις ἀγητήτους¹³⁸ γίγνεσθαι, καὶ μήτε χαίρειν ὅταν διδῷ, μήτε ἀθυμεῖν ὅταν ἀφέληται, καὶ μήτε φέγειν αὐτή, μήτε ἐπαιγεῖν. Οὐδὲν γάρ ποιεῖ μετὰ λογισμοῦ, ἀλλ' εἰκῇ¹³⁹ καὶ ὡς ἔτυχε πάντα, ὥσπερ πρότερον ὑπὸν Ἐλεῖξα. Διὰ τοῦτο οὖν τὸ Δαιμόνιον κελεύει μὴ θυμάζειν, ὅτι ἂν πράττῃ αὐτή, μηδὲ γίγνεσθαι ὅμοιος τοῖς κακοῖς τραπεζίταις. Καὶ γάρ ἐκεῖνοι, ὅταν μὲν λάθωσι τὸ ἀργύριον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, χαίρουσι, καὶ ἴδιον νομίζουσι γείναι. “Οταν δὲ ἀπαιτῶνται¹⁴⁰ ἀγανακτοῦσι, καὶ δειγὰ οἰσται πεπονθέναι, οὐ μημονεύοντες, διτὶ ἐπὶ τούτῳ ἔλαβον τὰ θέματα¹⁴¹, ἐφ' ψ.¹⁴² οὐδὲν κωλύει τὸν θέμενον πάλιν κομίσασθαι¹⁴³. Ωσαύτως τοίνυν κελεύει ἔχειν τὸ Δαιμόνιον καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς δόσιν¹⁴⁴. καὶ μημονεύειν ὅτι τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ Τύχη, ὡς δὲ δέδωκεν, ἀφελέσθαι¹⁴⁵, καὶ ταχέως πάλιν δοῦναι πολλαπλάσια, αὐθὶς δὲ ἀφελέσθαι δὲ δέδωκεν οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὰ προϋπάρχοντα¹⁴⁶. “Α γοῦν ἀν διδῷ¹⁴⁷, κελεύει¹⁴⁸ λαμβάνειν παρ' αὐτῆς, καὶ συντόμως ἀπελθεῖν ἔχοντας πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ δόσιν.¹⁴⁹ —ΞΕΝ. Ποίαν ταύτην (ἔφην ἐγώ); —ΠΡ. “Ην λήψονται παρὰ τῆς παιδείας, ἥν¹⁵⁰ δικασθῶσιν ἐκεῖ. —ΞΕΝ. Αὕτη¹⁵¹ οὖν τίς ἐστιν; —ΠΡ. ‘Η ἀληθής ἐπιστήμη (ἔφη) τῶν συμφερόντων, καὶ ἀσφαλῆς δόσις, καὶ βεβαία καὶ ἀμετάβλητος. Φεύγειν οὖν κελεύει συντόμως πρὸς ταύτην· καὶ ὅταν ἔλθωσι πρὸς τὰς γυναικας ἐκείνας δὲ πρότερον εἰπον δέ τις Ακρασία, καὶ Ἡδυπάθεια καλοῦνται, καὶ ἐντεῦθεν κελεύει συντόμως ἀπαλλάττεσθαι¹⁵², καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲ ταύταις μηδέν¹⁵³. Ως¹⁵⁴ δέ ἀν πρὸς τὴν Ψευδοπαιδείαν ἀρίκιωνται, κελεύει αὐτοῖς χρόνον τινὸν ἐνδιατρίψαι, καὶ λαβεῖν ὅτι ἀν βούλωνται παρ' αὐτῆς, ὥσπερ ἐφόδιον¹⁵⁵, εἴτα ἐντεῦθεν ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀληθητικὴν Παιδείαν συντόμως. Ταῦτ' ἐστιν, δὲ προστάσσει τὸ Δαιμόνιον. “Οστις τοίνυν παρ' αὐτά τι ποιεῖ ἢ παρακούει, ἀπόλλυται κακὸς κακῶς. Ο μὲν δὴ μῦθος, ὃ Ξένοι, δὲ ἐν τῷ πί-

¹³³) Κελεύει (τοῖς εἰσπορευομένοις) μὴ πιστεύειν ταύτη. ¹³⁴) Ἐκεῖνος δὲ ἀν λάθῃ τις παρ' αὐτῆς. ¹³⁵) Αὔτην. ¹³⁶) Παραχ. ἀντὶ ἐνεστ. διχρ. ἐκ τοῦ "Εθω. 137) Τὸ Δαιμόνιον.

¹³⁷) Ἀνικήτους, ἀδιαφόρους. ¹³⁸⁾ "Οπως τύχη. ¹³⁹⁾ Παθαί. ὅταν εἰ ἀνθρώποις ἀπαιτῶσιν ἀπὸ αὐτούς. ¹⁴⁰⁾ Τὰς περιχαταΐκας. ¹⁴¹⁾ Ἐπὶ συμφωνίᾳ δὲ οὐδὲν κωλεῖται.

¹⁴²⁾ Νὰ τὰ λάθῃ διπέσω. ¹⁴³⁾ Τὸ διχρ. κελεύει τοῖς ἀνθρώποις ἔχειν ὡσαύτως, νὰ κάθηγονται οὕτω, νὰ ἥναι τοιούτοι. ¹⁴⁴⁾ Κ. § 465, ὥστε, 1). ¹⁴⁵⁾ Ἀφελέσθαι δὲ οὐ μόνον δὲ δέδωκεν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ πάργοντα, πρὸν ἢ δώτη. ¹⁴⁶⁾ Η τύχη. ¹⁴⁷⁾ Τὸ Δαιμόνιον. ¹⁴⁸⁾ Καὶ ἔχοντας δὲ ἀν διδῷ ἀπελθεῖν συντόμως πρὸς. ¹⁴⁹⁾ Εάν. ¹⁵⁰⁾ Η παρακούεις δόσις. ¹⁵¹⁾ Αναχωρεῖν. ¹⁵²⁾ Κατὰ μηδέν. ¹⁵³⁾ Οταν. ¹⁵⁴⁾ Η Ψευδοπαιδεία δύναται νὰ χορηγήσῃ διάφορος ἱψίαις καὶ κοστομάται τοῦ βίου, ως βητορείαν, μουσικήν, ἀλλ' ὃς οὐμως; καὶ τὴν ἀληθῆ παιδείαν, τὴν φιλοσοφίαν.

νακι, τοιούτος ὑμεῖς ἔστιν. Εἰ δὲ δεῖ τι προσπυθέσθαι¹⁵⁶ περὶ ἐκάστου τοῦ-
των, οὐδεὶς φύσιος¹⁵⁷. Ἐγὼ γὰρ ὑμῖν φράσω.

ΕΞΝ. Καλῶς λέγεις (ἔφην ἔγώ). Ἀλλὰ τί κελεύει αὐτοὺς τὸ Δαιμό-
νον λαβεῖν παρὰ τῆς Ψευδοπαιδείας; — ΠΡ. Ταῦθ' & δοκεῖ εὔχρηστα εἶναι
— ΕΞΝ. Ταῦτ' οὖν τίνα ἔστι; — ΠΡ. Γράμματα (ἔφη), καὶ τῶν ἄλλων μα-
θημάτων, ἀ καὶ Πλάτων¹⁵⁸ φησὶν, ὡσανεὶ χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔχειν¹⁵⁹
τοῖς γέοις, ἵνα μὴ εἰς ἔτερα περισπῶνται. — ΕΞΝ. Πότερον δὲ, ἀνάγκη
ταῦτα λαβεῖν εἰ μέλλοι τις ἥξειν¹⁶⁰ πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, ἢ οὐ; —
ΠΡ. Ἀνάγκη μὲν οὐδεμία (ἔφη), χρήσιμα μέντοι ἔστι. Πρὸς δὲ τὸ βελ-
τίους γενέσθαι οὐδὲν συμβάλλεται ταῦτα¹⁶¹. — ΕΞΝ. Οὐδὲν ἄρα λέγεις
ταῦτα χρήσιμα εἶναι πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἄνδρας; — ΠΡ. Οὐδὲν.
"Εστι"¹⁶² γὰρ καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι ὅμως δ' οὐκ ἀχρηστα
κάκεινά ἔστιν. "Ως γὰρ δι' ἐρμηνέως συμβάλλομεν"¹⁶³ τὰ λεγόμενά τε πο-
τε, ὅμως μέντοι γε οὐκ ἀχρηστον ἦν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν¹⁶⁴ ἀκρι-
θεστέραν ἔχειν¹⁶⁵, ἃν τι συνήκαμψεν¹⁶⁶. οὕτω καὶ ἄνευ τούτων τῶν μαθη-
μάτων οὐδὲν κωλύσει γενέσθαι¹⁶⁷. — ΕΞΝ. Πότερον οὐδὲν προέχουσιν οὐ-
τοὶ οἱ μαθηματικοὶ¹⁶⁸, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι, τῶν ἄλλων ἀνθρώπων;
— ΠΡ. Πῶς μέλλουσι προέχειν, ἐπειδὰν φαίνωνται ἡπατημένοι περὶ ἀ-
γαθῶν καὶ κακῶν¹⁶⁹, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔτι κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης
κακίας; οὐδὲν γὰρ κωλύει, εἰδέναται μὲν γράμματα, καὶ κατέχειν τὰ μα-
θημάτα πάντα, ὁμοίως¹⁷⁰ δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατὴ εἶναι, καὶ φιλάργυρον καὶ
ζέδων, καὶ προδότην, καὶ τὸ πέρας¹⁷¹ ἄφρονα. — ΕΞΝ. Ἄμελει, πολλοὺς
τοιούτους ἔστιν ἰδεῖν. — ΠΡ. Πῶς οὖν οὗτοι προέχουσιν (ἔφη) εἰς τὸ βελ-
τίους ἄνδρας γενέσθαι, ἔνεκα τούτων τῶν μαθημάτων; — ΕΞΝ. Οὐδαμῶς
φαίνεται ἐκ τούτου τοῦ λόγου¹⁷². Ἀλλὰ τί ἔστιν (ἔφην ἔγώ) τὸ αἴτιον, ὅτι
ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ διατρίβουσιν, ὥσπερ ἐγγίζοντες πρὸς τὴν ἀλη-
θινὴν Παιδείαν; — ΠΡ. Καὶ τί τοῦτο ὡφελεῖ αὐτοὺς (ἔφη), ὅτε πολλάκις
ἔστιν ἰδεῖν παραγιγνομένους ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου ἀπὸ τῆς Ἀκρασίας
καὶ τῆς ἄλλης Κακίας, εἰς τὸν τρίτον περιβόλον, πρὸς τὴν Παιδείαν τὴν
ἀληθινὴν, οἱ¹⁷³ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάτουσιν¹⁷⁴. "Ως, πῶς
ἔτι προέχουσιν; ἄρα ἡ ἀκινητότεροι, ἡ δυσμαθέστεροι εἰσι. — ΕΞΝ. Πῶς
τοῦτ' (ἔφην ἔγώ); — ΠΡ. "Οτι ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ, εἰ μηδὲν ἄλλο¹⁷⁵,
προσποιοῦνται γε ἐπίστασθαι & οὐκ οἶδασιν. "Εως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν

¹⁵⁶) Νὰ ἐρωτήσῃστε τι περισσότερον. ¹⁵⁷⁾ Πλάτων ἐν τῷ Ζ'. περὶ νόμων. Καὶ τοῦ-
το ἀπόδειξις ὅτι ὁ παρὸν διάλογος δὲν εἶναι τοῦ Κένθητος, διότι δὲν ἡθελεν ἀναφέρεις
χωρίον τοῦ συμμαθητοῦ του Πλάτωνος. ¹⁵⁸⁾ Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἔκεινα &
Πλάτων φησιν ἔχειν ὡς δύναμιν χαλινοῦ. ¹⁵⁹⁾ Οταν μέλλῃ τις νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀλη-
θινὴν παιδείαν, εἶναι ἡ ὥστις ἀνάγκη νὰ λάθῃ καὶ αὐτὸς; ¹⁶⁰⁾ Ταῦτα δὲν συντελούσιν
εἰς τὸ νὰ γένωνται οἱ ἀνθρώποι καλήτεροι. ¹⁶¹⁾ Εἶναι δυνατόν. ¹⁶²⁾ Ἔννοούμεν.

¹⁶³⁾ Τὴν ἔνην γλώσσαν. ¹⁶⁴⁾ Νὰ γνωρίζωμεν ἀκριθέστερον. ¹⁶⁵⁾ "Ισως, συνήκωμεν,
θπως ἐννοήσωμεν. ¹⁶⁶⁾ Γενέσθαι βελτίους. Ἀλλ' οὕτω τὸ συμπέρασμα εἶναι ἐναντίον
τῆς προτάσεως ὅτι δὲν εἶναι διχρηστα. 'Ο Κοραζῆς διορθοῖ: οὕτω καὶ τούτων τῶν
μαθ. οὐδὲν κωλύσει γενέσθαι. ¹⁶⁷⁾ οἱ πεπαιδεύμενοι. ¹⁶⁸⁾ Περὶ τοῦ τί ἔστιν ἀγαθόν
καὶ τί κακόν. ¹⁶⁹⁾ Οὐχ ήτον. "Ισως δέ οἱ ὅμως. ¹⁷⁰⁾ Τέλος πάντων. ¹⁷¹⁾ 'Εκ τοῦ λό-
γου διν εἰπας. ¹⁷²⁾ Εστιν ἰδεῖν (τινας) οἱ ¹⁷³⁾ Ξεπερνῶσιν, ἀφήγουσιν διπίσω.

¹⁷⁴⁾ Ποιοῦσι.

δέξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι πρὸς τὸ δόρυ¹⁷⁵ πρὸς τὴν ἄληθινήν Παιδείαν. Εἴτα τὸ ἔτερον οὐχ ὅρξε, ὅτι καὶ αἱ Δέξαι ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου εἰπορεύονται πρόσαυτοὺς ὁμοίως; "Ωςέος οὐδὲν οὔτοι εἰκείνων"¹⁷⁶ βελτίους εἰσὶν, ἐὰν μὴ καὶ τούτοις συνῇ¹⁷⁷ Μεταμέλεια, καὶ πεισθῶσιν, ὅτι οὐ Παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ Ψευδοπαιδείαν, δι' ἣν ἀπατῶνται. Οὕτω δὲ διακείμενοι, οὐκ ἂν ποτε σωθεῖεν.

Καὶ ὑμεῖς τοίνυν, ὦ Ξένοι¹⁷⁸ (ἔφη), ἐὰν μὴ οὕτω ποιήτε, καὶ ἐνδιατρέθητε¹⁷⁹ τοῖς λεγομένοις, μέχρις ἀνέξιν λαβεῖν¹⁸⁰. Ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις δεῖ ἐπισκοπεῖν, καὶ μὴ διαλείπειν¹⁸¹. τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγήσασθαι. Εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν ὄφελος ἔχαι οὐδὲν ὄνταν γῆναν ἀκούετε.—ΞΕΝ. Ποιήσομεν. Τοῦτο δὲ ἔξήγησαι, πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθό, ὅστις λαμβάνουσιν οἱ ἀνθρώποι παρὰ τῆς Τύχης; οἶον τὸ ζῆν, τὸ οὐγιαίνειν, τὸ πλουτεῖν, τὸ εὐδαιμονεῖν, τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὸ λοιπὸν ὅστις τούτοις παραπλήσιας; ἢ πάλιν τὰ ἐναντία πῶς οὐκ ἔστι κακά; Πάνυ γάρ ήμεν παράδοξον καὶ ἀπιζον δοκεῖ τὸ λεγόμενον.—ΠΡ. "Ἄγε τοίνυν, πειρῶ (ἔφη) ἀποκρίγασθαι τὸ φυινόμενον"¹⁸² περὶ ὃν ἀν σεέρωτῷ.—ΞΕΝ. Ἀλλὰ ποιήσω τοῦτο (ἔφην ἐγώ).—ΠΡ. Πότερον οὖν, κανὸς κακῶς τις ζῆν, ἀγαθὸν ἐκείνῳ τὸ ζῆν¹⁸³?—ΞΕΝ. Οὕμοι δοκεῖ, ἀλλὰ κακὸν (ἔφην ἐγώ).—ΠΡ. Πῶς οὖν ἀγαθόν ἔστι τὸ ζῆν (ἔφη), εἴπερ τοῦτο ἔχει κακόν?—ΞΕΝ. "Οτι¹⁸⁴ τοῖς μὲν κακῶς ζῶσι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθόν".—ΠΡ. Καὶ κακόν ἄρα λέγεις τὸ ζῆν, καὶ ἀγαθὸν εἶναι;—ΞΕΝ. "Ἔγωγε¹⁸⁵".—ΠΡ. Μὴ οὖν ἀπιθάνως λέγε¹⁸⁶. 'Αδύνατον γάρ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ κακόν καὶ ἀγαθὸν εἶναι. Οὕτω γάρ καὶ ὡφέλιμον καὶ βλαβερὸν ἀν εἴη, καὶ αἱρετὸν¹⁸⁷ καὶ φευκτὸν ἀμαρτίας.¹⁸⁸—ΞΕΝ. 'Απίθανον μέν¹⁸⁹. ἀλλὰ πῶς οὐκ εἰ τὸ κακῶς ζῆν φάντατον κακόν τι ὑπάρχει αὐτῷ, κακόν αὐτῷ τὸ ζῆν ἔστι¹⁹⁰?—ΠΡ. 'Αλλ' οὐ τὸ αὐτὸ (ἔφη) ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κακῶς ζῆν¹⁹⁰. "Η οὐ σοι φαίνεται;—ΞΕΝ. 'Αμελεῖ, οὐδὲ ἐμοὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι.—ΠΡ. Τὸ κακῶς τοίνυν ζῆν, κακόν ἔστι· τὸ δὲ ζῆν οὐ κακόν ἔστιν· ἐπει, εἰ ἦν κακόν, τοῖς ζῶσι καλῶς κακόν δηνπῆρχεν¹⁹¹, ἐπει τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν¹⁹² ὅπερ ἔστι κακόν.—ΞΕΝ. 'Αληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν.—ΠΡ. 'Επει τοίνυν ἀμφοτέροις συμβαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς κακῶς ζῶσι καὶ τοῖς καλῶς, οὐκ ἀν εἴη οὔτε ἀγαθὸν εἶναι¹⁹³ τὸ ζῆν, οὔτε κακόν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ τέμνειν καὶ καίειν ἐν τοῖς ἀρρώστοιςίν ἔστι νοτερὸν καὶ ὑγιεινόν¹⁹⁴. οὐκοῦν οὕτω

¹⁷⁵⁾ Δὲν κινοῦνται εἰς τὸ νὰ δρμήσωσιν, ὥστε νὰ δρμήσωσιν. ¹⁷⁶⁾ Τῶν ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. ¹⁷⁷⁾ Σύνειμ. ¹⁷⁸⁾ Οὐκ ἀν ποτε σωθείητε. ¹⁷⁹⁾ Καὶ ἂν μὴ ἐνδιατρέθητε. ¹⁸⁰⁾ Μέγρις οὐ τὰ προστηθῆτε ως ἴδιας σας πεποιθήσεις. ¹⁸¹⁾ Νὰ μὴ διακόπτητε τὴν μελέτην σας. ¹⁸²⁾ Τὶ σοι φαίνεται. ¹⁸³⁾ Τὸ ζῆν εἶναι ἀγαθὸν εἰς ἄνθρωπον ἀν κακῶς. ¹⁸⁴⁾ Διάτι ἀποκρίνεται εἰς τὸ Πῶς. ¹⁸⁵⁾ Μάλιστα. ¹⁸⁶⁾ Μήνη ὁμιλῆσε μὲ τρόπον ἀπίθανον μὴ λέγε ἀπίθανα. ¹⁸⁷⁾ "Ἄξιον ἐκλογῆς, ἐπιθυμητόν. ¹⁸⁸⁾ Τούτο, τὸ νὰ ηναι συγχρόνως τὸ αὐτὸ πρᾶγμα αἱρετὸν καὶ φευκτόν. ¹⁸⁹⁾ Πῶς τὸ ζῆν δὲν εἶναι κακόν, ὅταν ηναι κακόν τὸ κακῶς ζῆν εἰς τὸν ἔχοντα τοῦτο, δηλ., εἰς τὸν κακῶς ζῶντα. Πειρινοημένη φράσις κατὰ σοφιστικὸν τρόπον. ¹⁹⁰⁾ "Αλλο ζῆν, καὶ ἄλλο κακῶς ζῆν.

¹⁹¹⁾ "Αν τὸ ζῆν ητο κακόν ηθελεν ἐνυπάρχει κακόν τι καὶ εἰς τοὺς καλῶς ζῶντας. ¹⁹²⁾ Διάτι ἐνυπάρχει εἰς αὐτοὺς τὸ ζῆν. ¹⁹³⁾ Πλεονάζει τὸ εἰν αι, ἡ ὑπεννοητέον τὸ δυνατόν ἡς ἀντικείμενον τοῦ Εἴη. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ηναι τὸ ζῆν οὔτε καλὸν οὔτε κακόν.

¹⁹⁴⁾ Αὐτὸ καὶ ἀντὸ δηλ. ἀλλὰ κατὰ τὰς περιστάσεις τῇς ἀσθενετας.

καὶ ἐπὶ τοῦ ζῆν.—ΕΕΝ. Ἐστι ταῦτα.—ΠΡ. Σὺ τοῖνυν οὕτω θεώρησδιν
Πότερον ἀνθρώποιο, ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν καλῶς καὶ ἀνδρείως;—ΕΕΝ.
*Ἀποθανεῖν ἔγωγε¹⁹⁵ καλῶς. ΠΡ.—Οὐκοῦν οὐδὲν τὸ ἀποθανεῖν κακόν,
ἐστιν, εἰπερ αἱρετώτερόν ἐστι πολλάκις τὸ ἀποθανεῖν τοῦ ζῆν.—ΕΕΝ.
*Ἐστι ταῦτα.—ΠΡ. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος¹⁹⁶ καὶ περὶ τοῦ ὑγιαίνειν καὶ
νοτεῖν. Πολλάκις γάρ οὐ συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τούναντίον, ὅταν ἡ πε-
ρίστασις τουταῦτη.—ΕΕΝ. Ἀληθῆ λέγεται.—ΠΡ. Ἄγε δὴ, σκεψάμεθα καὶ
περὶ τοῦ πλουτεῖν οὕτως¹⁹⁷. Εἴ γε¹⁹⁸ θεωρεῖν ἐστιν¹⁹⁹ (ώς πολλάκις ἐστὶν
ἴδειν²⁰⁰) ὑπάρχοντά τινι πλοῦτον, κακῶς δὲ ζῶντα τοῦτον²⁰¹ καὶ ἀθλίωςα
—ΕΕΝ. Νὴ Δία, πολλούς γε.—ΠΡ. Οὐκοῦν οὐδὲν τούτοις ὁ πλοῦτος βο-
γῇθε εἰς τὸ ζῆν καλῶς;—ΕΕΝ. Φάνεται· αὐτοὶ γάρ φαῦλοί εἰναι.—ΠΡ.
Οὐκοῦν τὸ σπουδαίους εἶναι, οὐχὶ ὁ πλοῦτος ποιεῖ, ἀλλ᾽ ἡ Παιδεία.—ΕΕΝ.
Εἰκός γε, ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου.—ΠΡ. Ποῦ δὲ ὁ πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν
εἰπερ οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχουσιν αὐτόν, εἰς τὸ βελτίους εἶναι;—ΕΕΝ. Φά-
νεται²⁰².—ΠΡ. Οὕτως οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπί-
στωνται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι.—ΕΕΝ. Δοκεῖ μοι.—ΠΡ. Πῶς οὖν τοῦτο
ἄν τις κρίνειν ἀγαθὸν εἶναι δι πολλάκις οὐ συμφέρει ὑπάρχειν;—ΕΕΝ.
Οὐδαμῶς.—ΠΡ. Οὐκοῦν εἰ μέν τις ἐπίσταται πλούτῳ χρῆσθαι καλῶς καὶ
ἐμπείρως, εὖ βιώσεται· εἰ δὲ μὴ, κακῶς.—ΕΕΝ. Ἀληθέστατά μοι δοκεῖς
τοῦτο λέγειν.—ΠΡ. Καὶ τὸ σύνολον δὲ²⁰³, τὸ τιμῆν ταῦτα ὡς ἀγαθὰ ὄν-
τα, ἢ ἀτιμάζειν ὡς κακά, τοῦτο²⁰⁴ δ' ἐστι τὸ ταράττον τοὺς ἀνθρώπους
καὶ βλάπτον, ὅταν τιμῶνται²⁰⁵ τε καὶ οἰωνται²⁰⁶ διὰ τούτων μόνον εἶναι
τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ πάνθ' ἐπομένως πράττωσιν ἐνεκα τούτων, καὶ τὰ ἀ-
σεβέστατα δοκοῦντα εἶναι. Ταῦτα δὲ πάσχουσι διὰ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἀ-
γνοιαν. Ἀγνοοῦσι γάρ, ὅτι οὐ γίνεται ἐκ κακῶν ἀγαθόν. Πλοῦτον δὲ ἐστι
πολλοὺς κτησαμένους ἴδειν ἐκ κακῶν καὶ αἰσχρῶν ἔργων οἰον λέγω ἐκ
τοῦ προδιδόντων καὶ λητίζεσθαι, καὶ ἀνδροφορεῖν, καὶ συκοφαντεῖν, καὶ ἀ-
ποστρεψιν, καὶ ἐξ ἀλλων πολλῶν καὶ μοχθηρῶν.—ΕΕΝ. Ἐσι ταῦτα.—
ΠΡ. Εἰ τοῖνυν γίνεται ἐκ κακοῦ ἀγαθὸν μηδὲν, ὥσπερ εἰκός, πλοῦτος δὲ
γίνεται ἐκ κακῶν ἔργων, ἀνάγκη μὴ εἶναι ἀγαθὸν τὸν πλοῦτον. —ΕΕΝ.
Συμβαίνει²⁰⁷ οὕτως ἐκ τούτου τοῦ λόγου.—ΠΡ. Ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ φρονεῖν²⁰⁸
γε, οὐδὲ δικαιοπραγεῖν²⁰⁹ οὐκ ἔστι κτήσασθαι ἐκ κακῶν ἔργων· ὡσαύτως
δὲ οὐδὲ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀφρονεῖν, ἐκ καλῶν ἔργων οὐδὲ ὑπάρχειν ἄμα τῷ
αὐτῷ δυνανται. Πλοῦτον δὲ καὶ δῆταν, καὶ τὸ νικῆν, καὶ τὰ λοιπὰ δύσα-
τούτοις παραπλήσια, οὐδὲν κωλύει ὑπάρχειν τινὲς ἄμα μετὰ κακίας πολ-
λῆς. “Ως εἰς ἀνεΐη ταῦτα ἀγαθὰ οὐδὲ κακά. ἀλλὰ τὸ φρονεῖν μόνον ἀγα-
θὸν, τὸ δὲ ἀφρονεῖν κακόν.”—ΕΕΝ. Ἰκανῶς²¹⁰ μοι δοκεῖς λέγειν (ἔφην).

¹⁹⁵⁾ Βεβαίως. ¹⁹⁶⁾ Τὸ αὐτὸν δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν. ¹⁹⁷⁾ Κατὰ τὸν αὐτὸν τοόπον, φέ-
ται σκέψθημεν περὶ τῶν ἄλλων. ¹⁹⁸⁾ Σκεψάμεθα. ¹⁹⁹⁾ Ἀν τὸν διανατον. ²⁰⁰⁾ Συνωνύ-
μως τῷ θεωρεῖν. ²⁰¹⁾ Εκεῖνον εἰς ὃν ὑπάρχει δι πλοῦτος. ²⁰²⁾ Φάνεται δι τοῦ αὐ-
τοῦ ἀγαθὸν ἔστι. ²⁰³⁾ Ἔν γένει δέ. ²⁰⁴⁾ Τὸ τιμῆν δὲ τὸ πλεονᾶσθαι. ²⁰⁵⁾ Ταῦτα. ²⁰⁶⁾ Οἱ ἄν-
θρωποι. ²⁰⁷⁾ Ἔπειται. ²⁰⁸⁾ Ἐχειν φρονεῖν. ²⁰⁹⁾ Πράττειν δίκαια ἔργα. ²¹⁰⁾ Ωστε
νὰ μᾶς πείσωσι.

ΙΑ'. ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ.

Θεόφραστος ἔξι 'Ερεσοῦ τῆς Λέσβου, ἐγεννήθη τὸ 372 π. Χ. Ἐσπούδασε τὴν φυλοσοφίαν ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, τὸν ὄποιον καὶ διεδέχθη ἔγραψε σὲ διάφορα φυσικῆς ἴστοριας καὶ ἡθικά συγγράμματα, ἐν οἷς καὶ τοὺς Χαρακτῆρες. Τὰ κείμενον τῶν σωζόμενων εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον διεφθαρμένον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΠΕΡΙ ΚΟΔΑΚΕΙΑΣ.

ΤΗΝ δὲ κολακεῖαν ὑπολάβοι ἂν τις ὅμιλιαν¹ αἰσχρὰν εἶναι, συμφέρουσαν δὲ τῷ κολακεύοντι. Τὸν δὲ κόλακα τοιοῦτόν τινα, ὥστε πορευόμενον ἔμινεν². «Ἐνθυμῇ ὡς ἀποβλέπουσι πρὸς σὲ οἱ ἄνθρωποι; τοῦτο οὐδὲ θενὶ τῶν ἐν τῇ πόλει γίνεται πλὴν σοὶ εὐδοκίμεις³ χθὲς ἐν τῇ στοᾷ⁴ πλειστῶν γάρ ἡ τριάκοντα ἀθρώπων καθημένων, καὶ ἐμπεισόντος λόγου, τις εἶη βέλτιος, ἀπ' αὐτοῦ⁵ ἀρέσμενους πάντας ἐπὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ κατενεγκέθηναι⁶ καὶ ἀλλα τοικῦτα λέγειν. Ἀπὸ τοῦ ἴματίου ἀφελεῖν κροκίδα⁷ καὶ ἔάν τι πρὸς τὸ τρίχωμα τῆς κεφαλῆς ἀπὸ πνεύματος⁸ προσενεγκθῆ ἄχυρον, καρφολογῆσαι⁹ καὶ ἐπιγελάσαι δὲ εἰπεῖν, «ἄρξες, διτὶ δυοῖν σε ἡμερῶν οὐκ ἐντετύγητα, πολιῶν¹⁰ ἐσχηκας τὸν πώγωνα μεστόν¹¹ καὶ περ, εἴτις καὶ ἄλλος¹², ἔχεις πρὸς τὰ ἔτη¹³ μέλαιναν τὴν τρίχα». Καὶ λέγοντος δὲ αὐτοῦ τι, τοὺς ἄλλους σιωπήσαι καὶ ἐπαινέσαι δὲ ἀκούοντος¹⁴, καὶ ἐπισημήνυσθαι δὲ, εἰ παύσεται. «Ορθῶς» καὶ σκώψαντι ψυχρῶς, ἐπιγελάσαι¹⁵, τὸ τε ἴματίον ὃσαι εἰς τὸ στόμα, ὡς δὴ οὐ δυνάμενος κατασχεῖν τὸν γέλωτα¹⁶ καὶ τοὺς ἀπαντῶντας ἀποστῆγαι κελεῦσαι, ἔως ἂν Αὔτος¹⁷ παρέλθῃ. Καὶ τοῖς παιδίοις¹⁸ μῆλα καὶ ἀπίους πριάμενος, εἰσενέγκας δοῦναι, δρῶντος αὐτοῦ καὶ φιλήσας δὲ εἰπεῖν, «Χρηστοῦ πατρὸς νεδττια». Καὶ συναγούμενος¹⁹ δὲ κρηπίδας, τὸν πόδα φῆσαι εἶναι εὐρυθυμότερον τοῦ ὑποδήματος. Καὶ πορευομένου πρὸς τινα τῶν φίλων, προσδραμών εἰπεῖν, διτὶ πρὸς σὲ ἔρχεται²⁰. ταῦτα ἀναστρέψας²¹, διτὶ προσῆγγελκα. Ἄμελει²² δὲ καὶ τὰ ἐκ γυναικείας ἀγορᾶς²³ διε-

¹⁾ Συναναστροφήν, σχέσιν. ²⁾ Ἐν φεριπατεῖ μετά τινος, συγχρόνως νὰ λέγῃ.

³⁾ Ἐννοεῖς. ⁴⁾ Ἐπαινεῖσο. ⁵⁾ Στοά, περίπατοι ὑπόσεγοι εἰς Ἀθήνας, διου συνήρχοντο οἱ πολῖται. ⁶⁾ Ἀπὸ δευτέρους σρέψει πάλιν τὸν λόγον τοῦ εἰς γ. πρόσωπον ἔξι ερτῶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν. ⁷⁾ Τρίχα, σκουπίδι. ⁸⁾ Ἀπὸ τὸν ἄνευμον. ⁹⁾ Τὸ παιρνεῖ μὲ τὴν χειρά του. ¹⁰⁾ Λευκῶν τριχῶν ἔννοων τὸ ἄχυρον. ¹¹⁾ Ἀν ἔχεις ἄλλος, ἔχεις καὶ σὺ δηλ. ἔχεις ὑπὲρ πάντας ἄλλον. ¹²⁾ Ως πρὸς τὴν ἡλικίαν σου.

¹³⁾ Εἶναι ίκανδς νὰ τὸν ἐπαινέσῃ παρουσίᾳ του, διτὶ ἀκόύη. ¹⁴⁾ Ἐπιγελάσαι αὐτῷ σκώψαντι, διτὸν ἔκεινος τὸν ὄποιον κολακεύει εἰπῆ τι ψυχρὸν σκώμμα. ¹⁵⁾ Ο κολακεύμενος, τὸ Αὔτος ἔχει ἔμφασιν. ¹⁶⁾ Τοῦ κολακευομένου. ¹⁷⁾ Ἀγοράζων ὅμοι μὲ τὸν κολακευόμενον. ¹⁸⁾ Τρέχει ἐμπρὸς νὰ δώσῃ εἴδησιν. ¹⁹⁾ Εἰπαίν. ²⁰⁾ Μάλιστα ἀκόμη.

²¹⁾ Οσα ἀγοράζονται εἰς χρήσιν τῶν γυναικῶν.

κονγῆσαι δυνατὸς ἀπονευστὶ²². Καὶ τῶν ἑστιωμένων πρῶτος ἐπιτίνεται τὸν
οὐνόν²³ καὶ παραμένων,²⁴ εἰπεῖν, «Ω; μαλακῶς²⁵ ἐσθίεις» καὶ ἄρας²⁶ τι
τῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης, φῆσαι, «Τουτὶ ἄρα ως χρηστὸν ἐστι» καὶ ἔρω-
τῆσαι, μὴ ρύγον, καὶ εἰ ἐπιβαλέσθαι²⁷ βούλεται²⁸ καὶ ἔτι περιστεῖλαι²⁹ αὐ-
τὸν. Καὶ μήν ταῦτα λέγων, πρὸς τὸ οὖς προσπίπτων, ψιθυρίζειν³⁰ καὶ εἰς
ἔκεινον ἀποδιέπων, τοῖς ἄλλοις λαλεῖν. Καὶ τοῦ παιδὸς³¹ ἐν τῷ θεάτρῳ
ἀφελόμενος τὰ προσκεφάλαια, αὐτὸς ὑποστρῶσαι³². Καὶ τὴν οἰκίαν φῆσαι
εὗ ἡρχιτεκτονῆσθαι, καὶ τὸν ἄγρὸν εὑ περιτεῦσθαι, καὶ τὴν εἰκόνα ὅμοι-
αν εἶναι. Καὶ τὸ κεφάλαιον³³, τὸν κόλακά ἐστι θεάσασθαι, πάντα καὶ λέ-
γοντα καὶ πράττοντα, οἵς χαριεῖσθαι οὐ πολαριζάνειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

ΠΕΡΙ ΑΚΑΙΡΙΑΣ

Ἡ μὲν οὖν ἀκαίρια ἐστιν ἐπίτευξις³⁴ λυποῦσσα τοὺς ἐντυγχάνοντας. Ο
δὲ ἀκαίρος τοιοῦτός τις, εἴος ἀσχολούμενῳ προσελθών ἀγακονοῦσθαι. Καὶ
δίκην ὡφληρκότα ἐγγύης, προσελθών, κελεύσαι αὐτὸν ἀναδέξασθαι³⁵. Καὶ
μαρτυρήσων παρεῖναι, τοῦ πράγματος ἡδη κεκριμένου. Καὶ κεκλημένος εἰς
γάμους, τοῦ γυναικείου γένους κατηγορεῖν³⁶. Καὶ ἐκ μακρᾶς ὅδου ἤκοντας
ἄρτι, παρακαλεῖν εἰς περίπατον. Δεινὸς δὲ καὶ προσάγειν ὠνητήν πλείω
διδόντα ἡδη πεπρακότι³⁷ καὶ ἀκηρούτας καὶ μεμαθηρότας ἀνίστασθαι ἐξ ἀρ-
χῆς διδάξων. Καὶ πρόθυμος δὲ ἐπιμεληθῆναι ἢ μὴ βούλεται (μέν) τις γε-
νέσθαι, αἰσχύνεται δὲ ἀπέπασθαι. Καὶ θύοντας καὶ ἀναλίσκοντας ἤκει-
τόμον³⁸ ἀπαιτήσων. Καὶ μαστιγουμένου οἰκέτου, παρεστώς, διηγεῖσθαι ὅτι
καὶ αὐτοῦ ποτε παῖς οὕτω πληγὰς λαβὼν ἀπῆγετο³⁹. Καὶ παρὼν διατή⁴⁰,
συγκρούειν, ἀμφοτέρων βουλομένων διαλύεσθαι. Καὶ ὄρχησόμενος ἀψι-
σθαι ἑταῖρου μηδέπω μεθύοντος⁴¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ'.

ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ.

Ἐστιν ἀμέλει⁴² ἀπιστία, ὑπόληψίς τις ἀδικίας κατὰ πάντων⁴³. Ο δὲ ἀ-

²²) Ταχέως, προθύμως. ²³) Μένων πλησίου εἰς τὸν κολακεύμενον. ²⁴) Χωρὶς δρε-
ξιν, δλίγον. ²⁵) Προσφέρων. ²⁶) Νὰ φορέσῃ τὸ ἐπίδημα του. ²⁷⁾ Εἶναι δυνατὸς νὰ
τὸν ἐνδύσῃ μόνος του. ²⁸⁾ Τοῦ ὑπηρέτω. ²⁹⁾ Εἰς τὸ θέατρον ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν
προσκεφάλαια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκάθητο, διότι τὰ ἔδωλα ή καθίσματα ἦσαν λιθίγα.
³⁰⁾ Ἐν γένει.

⁴⁰) "Ἐντευξις. ²) Ἐγγυήσασθαι. ⁵) 'Η πάρ' ἡμῖν κοινὴ παροιμία ἐκφράζει τὴν αὐ-
τὴν ἰδέαν κατ' ἄλλον τρόπον. «Πάρ' τὸν σὸν γάμον σου, νὰ σὲ πῆ. Καὶ τοῦ χρόνου!

⁴¹⁾ Ἐν ἄλλοις Τόκον, καὶ ἄλλαχού Δόγον⁴² ὁ Κοραῆς προτιμῆ τὴν τελευταῖς
επιύην ἀνάγνωσιν. ⁵) Αἱ λέξεις αὐταις μᾶς ἀποδεικνύουσι τὴν δεινήν κατάστασιν τῶν
βούλων παρὰ τοῖς ἀρχαιοῖς. ⁶⁾ Ως διαιτής, ἡ πειθανώτερον, ἐπιδιαιτήτης μᾶλλον,
ἢ ἡς κατὰ σύμπτωσιν παρευρεθῆσε⁴³ διότι καὶ ὁ Δημοσθένης «Οι παρόντες ἐκατέριψ
ἐπὶ τῇ διαιτῇ» εἶπεν, ἐννοῶν τοὺς διαιτητάς. ⁷⁾ Διότι, κατὰ τὸν Κικέρωνα (pro-
Murena, 6.), «Οὐδεὶς ὀρχεῖτο μὴ μεθύον, πλὴν εἰ μὴ μωρὸς ἦν.»

⁴²⁾ Ἐπική. βεβαιωτε. ²⁾ Ὑπελθει τεθ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶν ἔδικοι.

πιστος τοιοῦτος τις, οἷος⁵ ἀποξεῖλας τὸν παιδα δύψωνήσοντα⁶, ἔτερον παιδα πέμπτεν πευσόμενον πόσου⁷ ἐπράτο. Καὶ φέρων⁸ αὐτὸς τὸ ἀργύριον, κατὰ στάδιον⁹ ἀειθυεῖν¹⁰ πόσου ἐστί. Καὶ τὴν γυναικα τὴν αὐτοῦ ἑρωτὴν καταχείμενος, εἰς κέκλεικε τὴν κιβωτὸν, καὶ εἰς σεσήμανται τὸ κοιλιούχιον¹¹, καὶ εἰς ὁ μοχλὸς εἰς τὴν θύραν τὴν αὐλείαν ἐμβέβληται¹² καὶ ἐὰν ἐκείνη φῆ¹³, μηδὲν ἡττον αὐτὸς ἀναστὰς γυμνὸς ἐκ τῶν στρωμάτων καὶ ἀνυπόδητος, τὸν λύχνον ἀφας, ταῦτα πάντα περιόραμάν ἐπισκέψασθα, καὶ οὕτω μόλις ὅπου τυγχάνειν. Καὶ τοὺς ὄφελοντας αὐτῷ ἀργύριον μετὰ μαρτύρων ἀπαιτεῖν τοὺς τόκους, ὅπως μὴ ὀνύμαντο ἔξαρνοι γενέσθαι¹⁴. Καὶ τὸ ἱμάτιον δὲ ἐκδουναι δεινὸς¹⁵, οὐχ ὡς βέλτιστα ἐργάσεται¹⁶, ἀλλ’ ὅτ’ ἂν ἡ ἄξιος¹⁷ ἐγγυητὴς τοῦ γυναφέως. Καὶ ὅτ’ ἂν ἡκη τις αἴτησμενος¹⁸ ἐκπώματα, μάλιστα¹⁹ μὲν μὴ δοῦναι²⁰. Καὶ τὸν παιδα δὲ ἀκολουθοῦντα²¹ κελεύειν αὐτοῦ ὅπισθεν μὴ βασίζειν, ἀλλ’ ἐμπροσθεν, ἵνα φυλάττηται αὐτῷ²² μὴ ἐν τῇ ὁδῷ ἀπορράσῃ. Καὶ τοῖς εἰληφόσοις²³ τι παρ’ αὐτοῦ καὶ λέγουσι «πόσου²⁴», — «κατάλου²⁵ οὐ γάρ σχολάζω πέμπτεν²⁶».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΦΙΑΟΤΙΜΙΑΣ.

Ἡ δὲ μικροφιλοτιμία δόξειν ἀν εἶναι δρεῖς τιμῆς ἀνελεύθερος. Ὁ δὲ μικροφιλότιμος²⁷ τοιοῦτος τις, οἷος σπουδάσαι, ἐπὶ δεῖπνον κληθῆς, παρ’ αὐτὸν τὸν καλέσαντα καταχείμενος δειπνῆσαι. Καὶ τὸν υἱὸν ἀποκεῖται ἀπαγαγὼν εἰς Δελφούς²⁸. Καὶ ἐπιμεληθῆναι δὲ δπως αὐτῷ ὁ ἀκόλουθος Αἴθιοψ ἔσται. Καὶ ἀποδιδόντες μνᾶν ἀργυρίου, κανίὸν²⁹ ποιήσαι ἀποδούναι. Καὶ βοῦν θύσας, τὸ προμετωπίδιον³⁰ ἀπαντικοῦ τῆς εἰσόδου προσπαταλεῦσαι, στέμμασι μεγάλοις περιδήσας, δπως οἱ εἰσιόντες ἔδωσιν διε βοῦν ἔθυσε. Καὶ πομπεύσας δὲ μετὰ τῶν ἴππεων³¹, τὰ μὲν ἄλλα πάντα³² δοῦναι τῷ παιδὶ ἀπενεγκεῖν οὐκαδέ, ἀναβαλόμενος δὲ θυμάτιον³³, εἰς τὴν ἀγορὰν περιπατεῖν. Καὶ κυναρίου δὲ τελευτήσαντος, αὐτῷ μνῆμα καὶ στηλίδιον ποιήσας, ἐπιγράψαι «καλάδος Μελιταῖος³⁴». Καὶ ἀναθεῖς δακτύλιον

⁵) "Ωςε. ⁶) K. § 432, c'. ⁷) K. § 355, d'. ⁸) "Οταν φέρη. ⁹) Εἰς ἔκαστον σάδιον.

¹⁰) Τούτῳ καὶ τὸ ἀκόλουθα ἀπάρτωντα ἔξαρτωνται ἀπὸ τοῦ Οἰος. ¹¹) Λέξις ἀπαξ ἀπαγνωτώμενη. Ταμέτον. ¹²) Εἰπτ να. ¹³) Νὰ ἀρνηθῶσι. ¹⁴) Εἶναι δεινὸς, περιφύμασι εἰς τὸ νὰ κάμην τοῦτο. ¹⁵) Ο γνωστὸς εἰς δν ἡθελε τὸ δώσει. Ισως δν ἀντὶ ὡς.

¹⁶) "Αἴτιόγρως. ¹⁷) Νὰ ζητήσῃ νὰ δανεισθῇ. ¹⁸) Κυρίως, συνήθως. ¹⁹) Τὸ χωρίον φυλεταὶ ἀλλειπέται διάτι δὲν μένει ἀνατοπόδητος. ²⁰) Τὸν ὑπηρέτην δισὶς κρατῶν δι, τι δήποτε τὸν ἀκόλουθον. ²¹) Καὶ ἄλλους εἰτόν: διὰ νὰ τὸν προσέχῃ. ²²) Εἰς τοὺς ἀγοράσαντας (ἄν τηνα ἔμπορος). ²³) "Ο ἀπιστῶν ἀποσχίνεται" κατάδιπλε τὴν τιμήν.

²⁴) Νὰ στείλω νὰ τὴν ζητήσω.

²⁵) Τὸν ὄπιον κοινῆς ἡμεῖς διαμέζοιμεν ξιππασμένον. ²⁶) Κατὰ τὴν παλαιάν τῶν Ἀθηναίων συνήθειαν (ἰδε Πλούτ. Θηρ. ., ἡ δποια δμως ἐπὶ θεοφράσου δὲν ἦτον πλέον ἐν γρήσει. ²⁷) Τὸ ἀργύριον, καινωργιοχομένον. ²⁸) Τῆς ή τοῦ Βοδε. ²⁹) Οι ἰππεῖς ἡσαν οἱ πλειστεροὶ τῶν Ἀθηναίων 1200 τὸν ἀριθμόν, ἢ αἱ πομπαὶ τῶν ἡσαν οὐσιεῖδες τῶν δημοσίων ἑρτῶν μέρος. ³⁰) Ξενοφ. Ἰππαρχ. Δημοσθ. κατὰ Μειδ. Υ Πλούταρχ. Φωκ. ³¹) Δηλαδὴ τὸν ἴππον, τὴν σκευὴν ό τε δηλα. ³²) Τὸ τῆς ἰππασίας, τὸ δποιον ὄνομαζετο Ξενίς. Τὸ χιρόγραφον τοῦ Βατικάνου ἔχει καὶ: «ἐν τοῖς μύωψιν» ή μὲ τὰ σπειρούντα εἰς τὰ ὑπόδηματα, καθὼς ό τὴν σήμερον συνειθίζειν πολλοὶ τῶν ξιππασμένων μας. ³³) Διότι τὰ μικρότερα ό γλαυφυρώτερα τῶν παλαιῶν μνάρια ἐκεῖθεν

χαλκοῦν εν τῷ πιστηληπτείῳ, τούτον ἔκτριβειν στεφανῶν. Καὶ ἀλείφεσθαι
ίσημέραι⁹. Ἀμέλει δὲ καὶ συγδιοικήσασθαι¹⁰ παρὰ τῶν Πρυτάνεων¹¹, ὅπως
ἴπαγγελη τῷ δῆμῳ τὰ ἱερὰ¹², καὶ παρασκευασάμενος λαμπρὸν ἵματιον,
καὶ ἐστεφανωμένος παρελθὼν εἰπεῖν « Ὡ οὐδρες Ἀθηναῖοι, ἐθύομεν οἱ
πρυτάνεις τὰ ἱερὰ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν¹³ ἄξια καὶ καλά· καὶ ὑμεῖς δέ-
ν χεσθείς¹⁴ τὰ ἀγαθά ». Καὶ ταῦτα ἀπαγγελαῖς, ἀπιών διηγήσασθαι οἰκα-
δε τῇ ἑαυτοῦ γυναικὶ ὡς καθ' ὑπερβολὴν εὐημερεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

ΠΕΡΙ ΑΝΕΔΕΥΘΕΡΙΑΣ.

« Π δὲ ἀνελευθερία ἔστι περιουσία τις ἀπὸ φιλοτιμίας δαπάνην ἔχου-
σα¹. Ο δὲ ἀνελεύθερος τοιοῦτός τις, οἵος νικήσας τραγῳδοῖς², ταυτὸν ἀ-
ναθεῖναι ἡσιλίνην³ τῷ Διονύσῳ, ἐπιγράψας αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Καὶ ἐπιδόσεων⁴
γινομένων ἐκ τοῦ δημου, ἀναστὰς, σιωπῆν, η ἐκ μέσου⁵ ἀπελθεῖν. Καὶ
ἐκδισοὺς⁶ αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, τοῦ μὲν ἱερέου⁷, πλὴν τῶν ἱερῶν⁸, τὰ κρά-
ἀποδίδοσθαι⁹, τοὺς δὲ διακονοῦντας ἐν τοῖς γάμοις, οἰκοσίτους μισθωσα-
σθαι¹⁰. Καὶ τριηραρχῶν¹¹, τὰ τοῦ κυβερνήτου στρώματα ἐπὶ τοῦ κατα-
στρώματος ὑποστορέννυσθαι, τὰ δὲ αὐτοῦ ἀποτιθέναι¹². Καὶ ἔξ αγορᾶς δὲ
ὄβησθαις, τὰ κρέα αὐτὸς; φέρειν καὶ τὰ λάχανα ἐν τῷ προκολπίῳ¹³. Καὶ
ἔνδοι μενεῖν, ὅτ' ἂν ἐκδῆθι θυμάτιον¹⁴ ἐκπλύναι. Καὶ φίλους ἔρανον συλ-
λέγοντος, προειδόμενος, ἀποκάμψεις¹⁵ ἐκ τῆς ὁδοῦ οἰκαδες πορευθῆναι. Καὶ
μὴ πρίσθαι θεραπαιναῖς¹⁶, ἀλλὰ μισθοῦσθαι εἰς τὰς ἔξόδους¹⁷. Καὶ ἀνα-
στὰς τὴν οἰκίαν καλλῦναι¹⁸ καὶ τὰς κλίνας ἐκκορηζται¹⁹. Καὶ καθεξόμενος
παραστρέψαι²⁰ τὸν τρίβωνα διν αὐτὸς φορεῖ.

ἔφέρο το. 9) Ὁρθότρον φέρεται ἐν ἀλλοις στεφανῶν καὶ ἀλείφων διημέραι.

10) Ἐνεργῆσαι, κατορθῶσαι. 11) Τῶν ὅποιων ἦτον καὶ αὐτὸς εἰς. 12) Τὰ κατὰ τὴν
θυσίαν, ήτις ἐτελεῖτο πρὸ ἔκκεστης τῶν τεσσάρων ἐκκλησιῶν, τῶν συγχροτουμένων
ἐν ἑκάστῃ πρυτανείᾳ. 13) Τῷ Κυβέλῃ, τῆς δοπιας ὁ θωμαδές έδρυτο ἐντὸς τοῦ Πρυτα-
νείου. 14) Βήσουν δὲ δῆλοι μονον εἰς αὐτήν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν, τὸν Ἀπόλ-
λωνα καὶ τὴν Νίκην. 15) Ἐν ἀλλοις Ἐκδέχεσθε.

16) Ο δρισμὸς σκοτεινὸς ἡ τὸ χωρίον ἐλλιπεῖς εἶναι περιουσία ἔχουσα δαπάνην,
διπανῶσσα ἐπ τῆς φιλοτιμίας, τὰ κεφάλαια οὐτως εἰπεῖν τῆς φιλοτιμίας, περιουσία
ὑπάρχουσα δαπάνῃ ἡ βλάβη τῆς φιλοτιμίας. 2) Εἰς παράστασιν τραγῳδίας. Οι πλού-
σιοι κατέβαλλον τὰ ἔξοδα τῶν δραματικῶν χορῶν (ἐχορήγουν) εἰς τὴν ἀρτὴν τοῦ
Βάκχου, καὶ νικητὴς ἀνηγορεύετο ἐκεῖνος τοῦ ὅποιου ὁ χρός εὐηρέστει περισσότερον.

17) Συνήθως οι νικηταὶ ἀφίέρουν εἰς τὸν Βάκχον τρίποδας χαλκοῦς, καὶ ἀνήγειρον
τοι μνημεῖα. Η δὲ ταῦτα εἰδος στεφάνου. 18) Συνεισφορῶν. 19) Τῆς συνελεύσεως.

20) Γιανδρεύσων. 1) Ιοῦ θύματος τοῦ θυμένου εἰς τὴν θυσίαν τοῦ γάμου. 2) Τῶν
μερῶν ὅσα ἐκαίστο εἰς τὸν θωμόν. Ήσαν δὲ τὰ σ πλάγια καὶ ἔν σκέλος.

21) Πωλεῖν. 20) Μισθοῖ, ἐνοικιάζει προσωρινῶς ὑπηρέτας, οἱ δοποῖοι δμως νὰ τρέψων
γωσιν εἰς τὸν οἰκόν των καὶ ὅχι ἀπὸ αὐτὸν. 21) Ἐκαστος πολίτης Ἀθηναῖος ἐχρεώ-
σται δταν ἦτον ἀνάγκη καὶ ἥρχετο ἡ σειρά του, νὰ πληροῖ ἐξ ίδιων του μιαν τριή-
ρη, καὶ νὰ συνεκπλέγει εἰς τὰς ναυμαχίας. 22) Ντ τὰ θέτηγ κατὰ μέρος διὰ νὰ μὴ τὰ
φθείρῃ. 23) Τὸ μέρος τοῦ μανδύου τὸ ἐμπρός τοῦ στήθους. 24) Ἐντὸς τῆς οἰκίας του

25) Τὸ ἵματιον. 26) Ἀποστραφεῖς διὰ νὰ μὴ τὸν ἀπαντήσῃ χ δώσῃ. 27) Δούλας διὰ
τὴν γυναικά του. 28) Δι' ὅταν μόνον ἡ γυνὴ τοι ἐξέρχεται τῆς οἰκίας, διότι αἱ γυ-
ναικες τῶν πλούσιων παρηκολουθοῦσση εἰς τὰς ὁδοὺς ἀπὸ θεραπαινίδας. 29) Σκουπί-
ζει (μένος του). 30) Καθαϊζει ἀπὸ κορηούς. 21) Τὸν γυρίζει. διὰ νὰ μὴ σθασῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.
ΠΕΡΙ ΔΕΙΔΑΙΣ.

Διμέλει δὲ ἡ δειλία δόξειεν ἂν εἶναι ὑπειξις⁴ τῆς ψυχῆς ἔμφοδος. Οὐ δὲ δειλὸς τοιοῦτός τις οἶστις πλέων, τὰς ἄκρας⁵ φάσκειν ἡμιολίας⁶ εἶναι⁷ καὶ, εἰλυδωνίου γενομένου, ἐρωτᾶν εἴ τις μὴ μεμύηται⁸ τῶν πλεόντων⁹ καὶ τοῦ κυβερνήτου ἀνακόπτοντος¹⁰ πυθάνεσθαι εἴ μεσοπορεῖ¹¹, καὶ τί δοκεῖ εὐτῷ τὰ τοῦ θεοῦ¹²; Καὶ πρὸς τὸν παρακαλήμενον λέγειν, ὅτι φοβεῖται ἥπο ἐνυπνίου τινός¹³ καὶ ἐκδύνει διδόναι τῷ παιδὶ τὸν χιτωνίσκον¹⁴ καὶ δεῖσθαι πρὸς τὴν γῆν προσάγειν αὐτόν. Καὶ στρατευόμενος δὲ προσκαλεῖν πάντας πρὸς αὐτὸν, καὶ στάντας πρῶτον περιῆδειν, καὶ λέγειν ὡς ἔργον¹⁵ διαγνώναι ἔστι πότερόν είστιν οἱ πολέμιοι¹⁶. Καὶ ἀκούων κραυγῆς, ὁρῶν πλιπτοντας, εἰπεῖν πρὸς τοὺς παρεστηκότας, ὅτι τὴν σπάλην λαβεῖν ὑπὸ τῆς σπουδῆς ἐπελάθετο¹⁷ καὶ τρέχειν ὑπὸ τὴν σκηνὴν, τὸν παῖδα ἐκπέμψας, κελεύειν προσκοπεῖσθαι ποῦ είστιν οἱ πολέμιοι, καὶ ἀποκρύψαι αὐτὴν¹⁸ ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, είτα διατρίβειν πολὺν χρόνον. Καὶ ἐν τῇ σκηνῇ ὁρῶν τραυματίαν προσφερόμενον τῶν φίλων¹⁹, προσδραμεῖν, καὶ θαρρεῖν κελεύειν, καὶ τοῦτον θεραπεύειν²⁰ καὶ περισπογγίζειν, καὶ μυίας σοβεῖν²¹ καὶ πᾶν μᾶλλον²² ἢ μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις²³ καὶ τοῦ σαλπιστοῦ πολεμικοῦ²⁴ σημήναντος, καθίμενος ἐν σκηνῇ, «ἄπαγ²⁵ ἐς κόρακας²⁶ οὐκ ἔατει; τὸν ἄνθρωπον ὑπνου λαβεῖν, πυκνὰ σημαίνων²⁷»; καὶ αἷματος δὲ ἀνάπλεως ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου τραύματος, ἐντυγχάνειν τοῖς ἐκ τῆς μάχης ἐπανιοῦσι, καὶ διηγεῖσθαι ὡς κινδυνεύσας σέσωκε τὸν φίλον²⁸ καὶ εἰσάγειν πρὸς τὸν κατακέμενον, σκεψομένους τοὺς φυλέτας²⁹, τὸν δῆμον³⁰ καὶ τούτων ἡμα τέκατεφ διηγεῖσθαι ὡς αὐτὸς αὐτὸν ταῖς αὐτοῦ χερσὶν ἐπει σκηνὴν ἐκόμισεν.

⁴) Ὑπογόρησις, συστολή. ⁵) Τὰ ἀκρωτήρια. ⁶) Πειρατικά πλοιάρια. ⁷) Η Γολέτις ἡμιπορεῖ νὰ κληθῇ ἡ μιολία, διότι ἔχει ἔνα ίστὸν καὶ ἡμισυν. ⁸) "Αν ὑπάρχῃ κάνεις διτις δὲν ἐμαγήθῃ τὰ μιστήρια τῆς Σαμοθράκης, τὰ ὅποια ἐφρόνουν ὅτι εἰχον δύναμιν νὰ σώζωσιν ἀπὸ κινδύνους θαλάσσης. ⁹) Ἀνακαχεύοντος, ἀναχατίζοντος τὸ κλοῖον. ¹⁰) "Αν ἦναι εἰς τὰ ἀνοικτὰ, ἐν δὲν ἐκάθισε. ¹¹) Οὐ οὐρανὸς, δικτρός. ¹²) Διότι εἰδέ τι ἐνύπνιον. ¹³) Διὰ νὰ ἦναι ἑτοιμος νὰ κολυμβήσῃ. ¹⁴) Ἐργῶδες δύσκολον.

¹⁵) "Αν οἱ ἐπερχόμενοι ἦναι οἱ ἔχθροι. Κάμνει δὲ αὐτὰ ὅλα διότι δὲν θέλεις νὰ βιασθῇ νὰ κινήσῃς κατὰ τῶν ἐγχρῶν. ¹⁶) Τὴν σπάλην. ¹⁷) Ὁρῶν τῶν φίλων τινὲς προσφερόμενον τραυματίαν. ¹⁸) Ποιεῖν. ¹⁹) Τὸ πολεμικὸν ἄζμα. ²⁰) Λέγειν. ²¹) Ταῦτα λέγει διότι δὲν θέλεις ν' ἀκούῃς τὴν σάλπιγγα καὶ νὰ προσκαλήσῃς εἰς μάχην. ²²) Τοὺς τὰς τὴν αὔτην φυλὴν ἀνήκοντας. ²³) Τοὺς συνδημότας.

ΙΒ'. ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ.

Στράδων ἐκ Καππαδοκίας, ἀχμάσεις κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα μ. χ. περιῆλθε διάφορη μέρη τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, καὶ συλλέξας ἄρθρον ὅλην, ἔγραψε πακεπτά βιβλία γεωγραφίας, ἐξ ὧν τινα μόνον ἐπιτομῇ διεσώθησαν. Τὸ δύγγραμμά του περιέχει πολλάς εἰδήσεις ἱστορικάς καὶ ἀρχαιολογικάς καὶ διέσωσε πολὺτιμα τεμάχια συγγραφέων ἀπολεσθέντων.

ΒΙΒΛ. Α'. §. 7 καὶ 8.

ἘΝ δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πρώτη μὲν ὑπὲρ τῶν Ὡστίων¹ ἐστὶν ἡ 'Ρώμη, καὶ μόνη γε ἐπὶ τῷ Τίβερι² κεῖται³ περὶ ής, ὅτι πρὸς ἀνάγκην, οὐ πρὸς αἱρεσιν⁴ ἔκτισαι, εἰρηται⁵ προσθετέον δ', ὅτι οὐδὲ οἱ μετὰ ταῦτα προσκτίσαντές τινα μέρη, κύριοι τοῦ βελτίους⁶ ἥσχαν, ἀλλ' ἐδούλευον τοῖς προϋποκειμένοις⁷. Οἱ μὲν γε πρῶτοι τὸ Καπιτώλιον καὶ τὸ Παλάτιον, καὶ τὸν Κουΐριον λόφον⁸ ἔτείχισαν, ὃς ἡνὶ οὕτως εὐεπίθατος τοῖς ἔξωθεν, ὡς ἐξ ἐφόδου Τίτος Τάτιος⁹ εἴλεν ἐπελθὼν, ἥγικα μετίη¹⁰ τῶν ἀρπαγεισῶν παρθενῶν ὅδριν¹¹. "Αγκος τε Μάρκιος¹², προσλαβὼν¹³ τὸ Κέλλιον δρός, καὶ τὸ Ἀθεντίνον δρός, καὶ τὸ μεταξὺ τούτων πεδίον, διηρτημένα καὶ τὰ ἀπ' ἀλλήλων¹⁴ καὶ τῶν ἀπὸ προτετειχισμένων, προσείθηκεν ἀναγκαῖως¹⁵ οὕτε γάρ οὕτως ἐρυμνοὺς λόφους ἔξω τείχους ἔσται τοῖς βουλομένοις ἐπιτείχισμά τι καλῶς εἶχεν¹⁶, οὕτι¹⁷ δόλον ἐκπληρῶσαι τὸν τοίχον ἰσχυσε τὸν μέχρι τοῦ Κουΐριον. "Ηλεγκες δὲ Σερούιος¹⁸ τὴν ἔκλειψιν¹⁹ ἀνεπλήρωσε γάρ προσθεῖς τὸν τε 'Ησκυλίγον λόφον, καὶ τὸν Οὐέμιγαλιον²⁰ καὶ ταῦτα δ' εὐέρῳδα²¹ τοῖς ἔξωθεν ἐσι· διόπερ τάφρον βαθεῖαν ὄρύζαντες, εἰς τὸ ἐντὸς ἐδέξαντο τὴν γῆγ²², καὶ ἔξετειναν δόσον ἔξασάδιον χῶμα ἐπὶ τῇ ἐντὸς ὁφρῷ τῆς τάφρου, καὶ ἐπέβαλον τείχος καὶ πύργους ἀπὸ τῆς Κολλίνας πύλης, μέχρι τῆς 'Ησκυλίγας²³ ὑπὸ μέσω δὲ τῷ χώματι²⁴ τρίτη ἐσὶ πύλη ὁμώνυμος τῷ Οὐέμιγαλιῷ λόφῳ. Τὸ μὲν οὖν ἐρυμάτων τοιοῦτον ἐστὶ τὸ τῆς πόλεως, ἐρυμάτων ἑτέρων δεόμενον²⁵. Κατὰ μοι δοκοῦσιν οἱ πρῶτοι τὸν αὐτὸν λαβεῖν διαλογισμὸν, περὶ τε σφῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ὅπε-

¹⁾ Τὰ 'Ωστια, πόλις παραβαλασσία τοῦ Λατίου. ²⁾ Ο διὰ τῆς 'Ρώμης ρέων ποταμός. ³⁾ Κατ' ἀνάγκην καὶ οὐκέτι ἔχοντις. Κ. § 457 Πρὸς, γ'. ⁴⁾ Δηλ. τοῦ διατίθεντος αὐτὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον. ⁵⁾ 'Ησκολούθους κατ' ἀνάγκην τὰ πρὸ αὐτῶν γενόμενα.

⁶⁾ Τρεῖς θέσεις τῆς πόλεως. ⁷⁾ Βασιλεὺς τῶν Σασίνων. ⁸⁾ Μετέρχομαι. Α. Σ. 2), δηπήγε νά ἐκδικηθῇ. ⁹⁾ Ο 'Ρώμιλος φύκοδημησε τὴν 'Ρώμην μετά τινων βιφοκινδύνων στρατιωτῶν. Θέλων δὲ καὶ νὰ οικίσῃ αὐτὴν, ἥρπασε τὰς θυγατέρας τῶν γειτόνων Σασίνων. ¹⁰⁾ Ο τέταρτος βασιλεὺς τῆς 'Ρώμης. ¹¹⁾ Συμπαραλεῦν εἰς τὸν τείχισμόν. ¹²⁾ Αποκεχωρισμένα δυταὶ καὶ (κατὰ) τὰ μεταξὺ τῶν (μέρη). ¹³⁾ Καλῶς εἰχεν ἔσται, ήτοι καλὸν νὰ ἀφήγη ἔξω κτλ. ¹⁴⁾ Μεταγενέστερος βασιλεὺς τῆς 'Ρώμης. ¹⁵⁾ Τὴν παράλειψιν. ¹⁶⁾ Εὔχολοπάτητα. ¹⁷⁾ Σχάψαντες τάφρον οἱ περὶ τὸν Σερούιον, ἔχουσεν γῆν εἰς τὸ ἐντός. ¹⁸⁾ Κατὰ τὸ μέσον τοῦ χώματος καὶ ὑπ' αὐτῷ. ¹⁹⁾ Δηλ. ἀνεπαρκές καὶ ἔχον ἀνάγκην καὶ ἔλλων διχυρωμάτων.

ρον²⁰, διότι 'Ρωμαίοις προσῆκεν οὐχ ἀπὸ τῶν ἐρυμάτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὅπλων καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς²¹ ἔχειν τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἀλλήγην εὐ-
πορίαν²² προβλήματα²³ νομίζοντες οὐ τὰ τείχη τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρας τοῖς τείχεσι. Καταρχὰς μὲν οὖν ἀλλοτρίας²⁴ τῆς κύκλων χώρας οὐ-
σης ἀγαθῆς τε καὶ πολλῆς, τοῦ δὲ τῆς πόλεως ἐδάφους εὐεπιχειρήτου²⁵, τὸ μακαρισθησόμενον οὐδὲν ἦν τοπικὸν εὐκλήρημα²⁶. τῇ δ' ἀρετῇ καὶ τῷ
πόνῳ τῆς χώρας οἰκείας γενομένης²⁷, ἐφάνη συνδρομή τις ἀγαθῶν, & πα-
σαν εὐφύιαν²⁸ ὑπερβάλλουσα· δι' ἣν²⁹ ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθεῖσα³⁰ ἡ πόλις
ἀντέχει, τοῦτο μὲν τροφῆ³¹, τοῦτο δὲ ξύλοις, καὶ λίθοις πρὸς τὰς οἰκο-
δομίας, ἃς ἀδιαλείπτως ποιοῦσιν αἱ συμπτώσεις³² καὶ ἐμπρήστεις, καὶ με-
ταπράστεις, ἀδιάλειπτοι καὶ αὔται οὖσαι· καὶ γάρ αἱ μεταπράστεις, ἔκου-
σιοί τινες συμπτώσεις εἰσὶ, καταβαλλόντων καὶ ἀνοικοδομούντων πρὸς
τὰς ἐπιθυμίας ἔτερα ἐξ ἑτέρων³³. Πεδὸς ταῦτ' οὖν τὸ τε τῶν μετάλλων
πλῆθος καὶ ἡ ὄλη³⁴, καὶ οἱ κατακομίζοντες ποταμοί, θαυμαστὴν παρέ-
χουσι τὴν ὑποχορηγίαν. Πρῶτος μὲν Ἀνίων, ἐξ Ἀλβας ῥέων τῆς πρὸς
Μαρσῖος Λατίνης πόλεως³⁵, καὶ διὰ τοῦ ὑπὸ αὐτῆς πεδίου μέχρι τῆς πρὸς
τὸν Τίθεριν συμβολῆς³⁶ ἐπειθ' ὁ Νάρη, καὶ ὁ Τενέας, οἱ διὰ τῆς Ομβρι-
κῆς³⁷ εἰς τὸν αὐτὸν καταφερόμενοι ποταμὸν, τὸν Τίθεριν³⁸ διὰ δὲ Τυρρη-
νίας καὶ τῆς Κλουστηνῆς³⁹ ὁ Κλάνις. Ἐπεμελήθη μὲν οὖν ὁ Σεθασός· Και-
σαρ⁴⁰ τῶν τοιούτων ἐδιατηρούμενα τῆς πόλεως, πρὸς μὲν τὰς ἐμπρήστεις,
συντάξας στρατιωτικὸν⁴¹ ἐκ τῶν ἀπελευθέρων τὸ βοηθῆσον⁴². πρὸς δὲ τὰς
συμπτώσεις τὰ ὑψη τῶν κατενῶν οἰκοδομημάτων καθελὼν⁴³, καὶ κωλύσας
ἔξαρτειν⁴⁴ ποδῶν ὁ τὸ πρὸς τὰς ὁδοὺς τὰς δημοσίας⁴⁵. Ἄλλ' ὅμως ἐπέ-
λιπεν ἀνὴρ ἐπανόρθωσις, εἰ μὴ τὰ μέταλλα καὶ ἡ ὄλη, καὶ τὸ τῆς πορθ-
μίας εὐμεταχειρίστον⁴⁶ ἀντεῖχε.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡ φύσις τῆς χώρας παρέχεται τὰ εὐτυχήματα τῇ πό-
λει· προσέθεσαν δὲ οἱ 'Ρωμαῖοι καὶ τὰ ἐκ τῆς προνοίας⁴⁷. Τῶν γάρ Ἑλλή-
νων πρὸς τὰς κτίσεις μάλιστα εὐτυχῆσαι⁴⁸ δοξάντων, διτι καλλους ἐξοχά-
ζοντο⁴⁹ καὶ ἐρυμνότητος, καὶ λιμένων, καὶ χώρας εὐφυούς οὗτοι⁵⁰ προύνη-
σαν μάλιστα ὡν ὀλιγώρησαν ἐκεῖνοι, στρώσεως ὁδῶν, καὶ ὑδάτων εἰσα-

²⁰) Περὶ τῶν μεταγενεστέρων 'Ρωμαίων. ²¹) 'Ανδρίας. ²²) Προπύργιον, ὑπεράσπισιν.
²³) Δηλ., μὴ ἀνηκούσης εἰς τὴν πόλιν. ²⁴) Κατὰ τοῦ δροίου ἐδύναντο εὐκόλως νῦν
γίνωστο πολεμικὴ ἐπιχειρήσεις· εὐπροσβλήτου. ²⁵) Κάνεν τοπικὸν πλεονέκτημα δὲν
ὑπῆρχεν ἀξιόλογον, ἀξιὸν μακαρισμοῦ. ²⁶) 'Αφ' οὖν δι' ἀνδρίας καὶ κόπου ἡ 'Ρώμη
προσεκτήθη τὴν πέριξ χώραν. ²⁷) Φυσικὴν ἀρμοδιότητα. ²⁸) Συνδρομήν. ²⁹) 'Αν καὶ
ηὐξήθη. ³⁰) 'Αντέχει ως πρὸς τὴν τροφὴν, δηλ. δὲν πάσχει ἐλλειψιν τροφῆς. ³¹) Αἱ
συνεχεῖς καταπτώσεις τῶν οἰκιῶν ποιοῦσιν ἀδιαλείπτους τὰς οἰκοδομῆσεις νέων.

³²) Παρφδίς τοῦ 'Οδου. P. 566. Οἱ ἀγοράζοντες τοὺς οἴκους τοὺς μετασκευάζουν
τοὺς κάμρους ἀλλους ἐξ ἀλων. ³³) Τὰ παρακείμενα δάση. ³⁴) 'Αλβας, πόλεις Λα-
τίνης, τῆς ἐπαρχίας Λατίου, πλησίον τοῦ τόπου τῶν Μαρσῶν. ³⁵) 'Επαρχία τῆς
'Ιταλίας. ³⁶) 'Επαρχία τῆς 'Ιταλίας. ³⁷) 'Ο Αὔγουστος. ³⁸) Σῶμα. ³⁹) K. § 432. 5'.
40) Κατὰ δὲ τῶν καταπτώσεων τῶν οἰκιῶν, καθαιρέσας τὸ ὕψος τῶν νέων οἰκοδο-
μῶν, δηλ. ἐμποδίσας νὰ μὴ ἔχωσι τόσον ὕψος δύον ταῖς ἐδίδετο πρότερον. ⁴¹) Νὰ ὑ-
ψώνωσιν ὑπεράνω 70. ⁴²) Τὸ μέρος τὸ βλέπον πρὸς τὰς ὁδούς. ⁴³) 'Η εὐκολία. ⁴⁴) Κατ
δέσα παρέχεται ἡ πρόνοια, ἡ φροντίς. ⁴⁵⁾ Οτις ἐπέτυχον εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῶν κόλε-
ῶν των. ⁴⁶⁾ Κεφρόντειζον διὰ τὸ κάλλος. ⁴⁷⁾ Οι 'Ρωμαῖοι.

γωγῆς, καὶ ὑπονόμων τῶν δυναμένων ἐκκλύειν τὰ λύματα⁴⁸ τῆς πόλεως εἰς τὸν Τίθεριν. Ἐσρωσαν δὲ καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν ὅδους, προσθέντες ἐκκοπάς τε λόφων, καὶ ἐγχώσεις κοιλάδων, ὡστε τὰς ἀρμαράξας δέχεσθαι πορθμείων φορτία⁴⁹ οἱ δ' ὑπόνομοι, συνήρμψ⁵⁰ λιθῷ κατακαμφέντες⁵¹, ὅδους ἀμάξαις χόρτου πορευτὰς⁵² ἐνίας ἀπολελοπασι. Τοσούτον δ' ἔστι τὸ εἰσαγώγματον ὅστιον διὰ τῶν ὑδραγωγείων, ὡστε ποταμοὺς διὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν ὑπονόμων ῥεῖν· ἀπασταν δὲ οἰκίαν σχεδὸν δεικμενάς καὶ σίφωνας καὶ κρουούνος ἔχειν ἀφθόνους, ὃν πλειστην ἐπιμέλειαν ἔποιήσατο Μάρκος Ἀγρίπας⁵³, πολοῖς καὶ ἄλλοις ἀναθήμασι κοσμήσας τὴν πόλιν. Ός δ' εἴπεν⁵⁴, οἱ παλαιοὶ μὲν τοῦ κάλλους τῆς Ῥώμης ωλιγώρουν, πρὸς ἄλλοις μείζοις καὶ ἀναγκαιοτέροις ὄντες⁵⁵. οἱ δ' ὑπερον, καὶ μάλιστα οἱ νῦν καθ' ἡμᾶς, οὐδὲ τούτου καθιστέρησαν⁵⁶, ἀλλ' ἀναθημάτων πολλῶν καὶ καλῶν ἐπλήρωσαν τὴν πόλιν. Καὶ γάρ Πορπιγίος, καὶ ὁ θεὸς Καίσαρ⁵⁷, καὶ ὁ Σεβαστὸς καὶ οἱ τούτου παῖδες, καὶ οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, πάσαν ὑπερεβάλοντο⁵⁸ σπουδὴν καὶ δαπάνην εἰς τὰς κατασκευάς. Τούτων δὲ τὰ πλεῖστα ὁ Μάρκος ἔχει κάμπος⁵⁹, πρὸς τῇ φύσει προσλαβῶν καὶ τὸν ἐκ προνοίας κόσμον. Καὶ γάρ τὸ μέγεθος τοῦ πεδίου θαυμαστὸν ἄμα, καὶ τὰς ἀρματοδρομίας, καὶ τὴν ἀλληγενιαν, ἀκάλυπτον περιέχον τῷ τοσούτῳ πλήθει, τῶν σφαίρας καὶ κίρκων⁶⁰, καὶ παλαίστρα γυμναζομένων⁶¹ καὶ τὰ παρακείμενα ἔργα⁶², καὶ τὸ ἔδαφος ποάζον δι' ἔτους⁶³, καὶ τῶν λόφων στεφάναι⁶⁴ τῶν ὑπέρ τοῦ ποταμοῦ⁶⁵ μέχρι τοῦ ῥεύματος σκηνογραφικὴν ὄψιν ἐπιδεικνυμένων, δυσταπάλλακτον⁶⁶ παρέχουσι τὴν θέαν. Πλήσιον δ' εἰς τοῦ πεδίου τούτου καὶ ἄλλο πεδίον, καὶ στοιχίον κύκλῳ παυπιληθεῖς, καὶ ἄλση, καὶ θέατρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, καὶ γαστὶ πολυτελεῖς, καὶ συνεχεῖς ἀλλήλοις⁶⁷ ὡς πάρεργον ἂν δέξατεν ἀποφανεῖν τὴν ἀλληγενιαν πόλεων⁶⁸. Διόπερ ἴεροπρεπέστατον νομίσαντες τὸν τόπον τοῦτον, καὶ τὰ τῶν ἐπιφρανεστάτων μνήματα ἐνταῦθα κατεσκεύασσαν ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. Ἀξιολογώτατον δὲ⁶⁹ τὸ Μαυσώλειον καλούμενον⁷⁰, ἐπὶ κρηπίδος ὑψηλῆς λευκολίθου πρὸς τῷ ποταμῷ χῶμα, ἀγριοὶ κορυφῆς τοῖς φειθαλέσι τῶν δένδρων συνηρεφές⁷¹. ἐπ' ἄκρῳ μὲν οὖν εἰκὼν ἔστι χαλκῆ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος⁷² ὑπὸ δὲ τῷ χώματι, θῆκαι⁷³ εἰσιν αὐτοῦ καὶ τῶν συγγεγῶν καὶ οἰκείων⁷⁴ ὅπισθεν δὲ μέγα ἄλσος, πε-

⁴⁸) Ηδὲ διοιχετέωσι τὰς διαθαρσίας. ⁴⁹) Κόφαντες λόφους καὶ γεμί-αντες κοιλάδας ξετρωσαν τοιαύτας ὅδους, ὡστε τὰ φορτία τῶν ποιῶν μετεκομίζοντο εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς χώρας δι' ἀμαξῶν. ⁵⁰) Κατατετμημένῳ, πελεκητῷ, μὲ τρόπον ὡστε νὰ συναρμόζηται. ⁵¹) Εἰς θόλους σχηματισθέντες. ⁵²) Δι' ὧν δύναται νὰ πορευθῇ ἀμιτά φορτωμένη χόρτον. ⁵³) Ἀγρονόμος Ῥώμης 33 ἔτη π. Χ. ⁵⁴) Ἐν γένει δέ. ⁵⁵) Πρὸς ἄλλοις ὄντες, εἰς ἄλλα προσέγγυοντες. ⁵⁶) Οὐδὲ κατὰ τοῦτο ἔμειναν ὅπισσα. ⁵⁷) Οἱ Ίουλιος Καίσαρ, τὸν ὄπισσον ἡ τότε κολακεία τῆς οἰκουμένης ὡνόμασε θεόν. ⁵⁸) Ὑπερτέρησαν τέον προτέραν σπουδήν. ⁵⁹) Λατιν. λέκτεις, σημαίνονται: τὸ πεδίον τοῦ Ἀρεως.

⁶⁰) Ισ. διακ. ϕ. 61) Τὰ πέριξ οἰκοδομήματα. ⁶¹) Δι' ὅλου τοῦ ἔτους. ⁶²) Τῶν ἐν σχήματι στεφάνης περικειμένων λόφων. ⁶³⁾ Τού Τιθέριος. ⁶⁴⁾ Τέσσον ὠραίαν ὡστε δυσκόλως τὴν ἐγκαταστάσει τι. ⁶⁵⁾ Ωστε αἱ στοιχίαι καὶ οἱ ναοὶ κτλ. φαίνονται δεικνύοντες ὡς κύριον μὲν μέρος τῆς πόλεως τὸν κάμπον, τὴν δὲ ἀλληγενιαν πόλιν ὡς μέρος πάρεργον. ⁶⁶⁾ Κατεσκεύασσαν. ⁶⁷⁾ Κατὰ μίμησιν τοῦ Μαυσώλειον τάφου τοῦ Μαυσώλου, βασιλέως τῆς Καρίας. ⁶⁸⁾ Συνεκισσμένον. ⁶⁹⁾ Τάφοι.

ριπάτους θαυμαστούς ἔχον· ἐν μέσῳ δὲ τῷ πεδίῳ⁷¹ δὲ τῆς καύστρας αὐτοῦ⁷² περίβολος, καὶ οὗτος λίθου λευκοῦ, κύκλῳ μὲν περικείμενον ἔχων σιδηροῦν περίφραγμα, ἐντὸς δὲ αἰγείροις κατάφυτον. Πάλιν δὲ εἰς τις, εἰς τὴν ἀγορὰν παρελθὼν τὴν ἀρχαίαν, ἀλλην ἐξ ἀλλης ἵδιοι παρασθεβλημένην ταύτην⁷³, καὶ βασιλικὰς στοάς καὶ ναοὺς, ἵδιοι δὲ καὶ τὸ Καπιτώλιον, καὶ τὰ ἐνταῦθα ἕργα καὶ τὰ ἐν τῷ Παλατίῳ, καὶ τῷ τῆς Λιβίης περιεπάτῳ⁷⁴, ἥρδιως ἐκλάθοιτ' ἀν τῶν ἔξωθεν⁷⁵. Τοιαῦτη μὲν ἡ Ἀράβη.

ΒΙΒΛ. Η'. ΚΕΦΑΛ. Ζ'.

Ο δὲ Κόρινθος¹ ἀφγειόδε² μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπορεῖον, ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ κείμενος, καὶ δυοῖν λιμένων κύριος, ὃν δὲ μὲν τῆς Ἀσίας, δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς³ ἐσί· καὶ ῥάδιως ποιεῖ τὰς ἑκατέρῳθεν ἀμοιβὰς⁴ τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεστῶσιν⁵. Ἡν δὲ ὡσπερ δ πορθμὸς οὐκ εὔπλους ὁ κατὰ τὴν Σικελίαν τὸ παλαιὸν⁶, οὕτω καὶ τὰ πελάγη⁷, καὶ μάλιστα τὸ ὑπέρ τῶν Μαλεῶν⁸ διὰ τὰς ἀντιποιαίς⁹ ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται·

Μαλεᾶς δὲ κάμψας, ἐπιλάθου τῶν οἰκαδε.

Ἄγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐμπόρους, ἀφεῖτο τὸν ἐπὶ Μαλεᾶς πλοῦν, ἐς Κόρινθον κατάγεσθαι¹⁰ τὸν φόστον αὐτόθι· καὶ πεζῇ δὲ τῶν ἐκλοιμιζομένων ἐκ τῆς Πελοπονησου, καὶ τῶν εἰσαγομένων¹¹ ἐπιπτε τὰ τέλη¹² τοῖς τὰ κλεῖθρα ἔχουσι¹³. Διέμεινε δὲ τοῦτο καὶ εἰς ὕσερον μέχρι παντός¹⁴: τοῖς δὲ ὕσερον καὶ πλεῖστοι προσεγένετο πλεονεκτήματα· καὶ γάρ δὲ Ισθμιακὸς ἀγῶν¹⁵ ἐκεῖ συντελούμενος ὅχλους ἐπήγειτο. Καὶ γάρ οἱ Βαχχιάδαι¹⁶ τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολιορκοὶ, διακόσια ἔτη σχεδόν τι κατέσχον τὴν ἀρχὴν¹⁷, καὶ τὸ ἐμπορεῖον ἀδεῶς ἐκαρπώσαντο· τούτους τε Κύψελος¹⁸ καταλύσας αὐτὸς ἐτυράννησε, καὶ μέχρι τριγονίας¹⁹ δὲ οἶκος αὐτοῦ συνέμεινε. Τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον τοῦτον²⁰ πλούτου μαρτύριον, τὸ Ολυμπιαστιν²¹ ἀνάθημα Κυψέλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδρίας εὑμεγένης. Δημάρατός²² τε εἰς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις, το-

⁷¹⁾ Τῷ πεδ. τοῦ Ἀρεως. ⁷²⁾ Τοῦ μέρους διποι αὐτὸς (ὁ νεκρὸς τοῦ Σεβαστοῦ) ἐκάη, περίβολος τῆς πυρᾶς. ⁷³⁾ Ηπαράδαλλων τὴν ἀγορὰν πρὸς τὸ πεδίον ἢδη αὐτὴν ἀλλάγη καὶ ἀλλας καλλονὰς ἔχουσαν. ⁷⁴⁾ Μέροι τῆς Ἀράβης. ⁷⁵⁾ Τῶν ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἀρεως, τὸ δόπον ήν ἔξω τῆς πόλεως.

¹⁾ Ο καὶ ἡ Κόρινθος. ²⁾ Πλουσία· οὕτω τὴν δυνομάζει· δὲ Ομηρος. ³⁾ Δηλ. ἐστραμμένος πρὸς Ἀσίαν, ἐγγὺς διὰ τοὺς πλέοντας. ⁴⁾ Ἀλλαγάς. ⁵⁾ Κατοικοις τῆς Ασίας ἡ Ισταλία. ⁶⁾ Ωσπερ δὲ κατὰ τὴν Σικ. πορθμὸς οὐκ ἡν εὔπλους (εὐκόλως πλεόμενος) θέτως ἡν ἢ τὰ πελάγη. ⁷⁾ Ισ. ταῦτα τὰ πελάγη, δηλ. τὰ περὶ τὴν Πελοπόννησον τὰ ποικιλλαχοῦ ὄντα. ⁸⁾ Τὸ μεστομβριώτατον ἀχρωτήριον τῆς Πελοποννήσου.

⁹⁾ Τοὺς ἔναντιούς ἀνέμους. ¹⁰⁾ Φαινέται διὰ ἐλλείπει ἄλλο ῥῆμα, ισ. Διατίθεσθαι ἢ θεμελίσθει. ¹¹⁾ Εἰς Πελοπ. ¹²⁾ Οἱ τελωνιακοὶ σόροι. ¹³⁾ Τοῖς ἔχουσι τὴν Κόρινθον, ἡ-τοῖς ἡν ὁμοιείθον τῆς Πελοποννήσου. ¹⁴⁾ Διὰ παντός. ¹⁵⁾ Ἀγῶν τελούμενος εἰς τὸν Ισθμὸν εἰς τιμὴν τοῦ Ποσειδώνος. ¹⁶⁾ Γενεὰ δωριέων βασιλεύσασα εἰς Κόρινθον ἀρχαιοτάτα. ¹⁷⁾ Ο διόδωρος λέγει ὅτι 99 ἔτη ἡρξαν. Ήσαν δὲ αὐτοὶ τὸν ἀριθμὸν 200, θέντων ἵσις ἐσύγχυσεν σὸ Στράβων τὰς ἴδιας. ¹⁸⁾ Τύραννος τῆς Κόρινθου ἀποδιώκας τοὺς Βαχχιάδας. ¹⁹⁾ Τρίτης γενεᾶς, μέχρις ἐγγόνου. Ο Κυψέλος, ο Περιάνθρος, καὶ δὲ Ψαμμήτιχος. ²⁰⁾ Τὴν οἰκογένειαν τῶν Κυψελίδων. ²¹⁾ Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ολυμπίου Διός εἰς Ἡλίδα. ²²⁾ Βαχχιάδης, συγαδευθεὶς ὑπὸ τοῦ Κυψέλου.

σούτον ἥρηγκατο πλοῦτον οἰκοθεν εἰς τὴν Τυρρήνιαν²⁵, ὡστε αὐτὸς μὲν
ἥρη τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως²⁶ ὁ δ' οὐδὲς αὐτοῦ²⁷ καὶ 'Ρωμαίων κα-
τέστη βασιλεὺς. Τό τε τῆς Ἀφροδίτης ἵερὸν οὗτον πλούσιον ὑπῆρχεν, ὡσ-
τε πλειστὸς ἡ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταῖρας²⁸, δις ἀγετίθεσαν τῷ
θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναικεῖς.

* * *

Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως, ἐξ ḏν 'Ιερώνυμος τις εἶρηκε καὶ Εὔ-
δοξος²⁹ καὶ ἄλλοι, καὶ αὐτὸς δὲ εἰδόμεν νεωστὶ ἀγαληθείσῃς³⁰ ὑπὸ τῶν
'Ρωμαίων, τοιάνδε εἶναι συμβαίνει. "Ορος ὑψηλὸν δσον τριῶν ἡμισου³¹
σταδίων ἔχον τὴν κάλετον³², τὴν δ' ἀνάδασιν καὶ τριάκοντα σταδίων, εἰς
ἥξειαν τελευτὴ κορυφήν" καλεῖται δ' Ἀκροκόριγθος, οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρε-
κτον μέρος ἐστὶ τὸ μάλιστα ὅρθιον³³ ὑφ' φ κεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώ-
δους³⁴ ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτὴν τῇ ρίζῃ τοῦ Ἀκροκόριγνου. Αὐτῆς μὲν
οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τεσσαράκοντα σταδίων ὑπῆρχεν³⁵. ἐτετελ-
χιστο δ' δσον τῆς πόλεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὅρους³⁶. συμπεριείληπτο δὲ τῷ
περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὅρος αὐτὸ δ' Ἀκροκόριγνος, ἢ³⁷ δυνατὸν ἦν τεχ-
τονόν δέξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνουσιν ἢν δῆλα τὰ ἐρείπια τῆς σχοινίας³⁸
ἴσοι³⁹ ή πᾶσα περίμετρος ἐγένετο περὶ πέντε καὶ ὄγδοοίκοντα σταδίους.
'Απὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἦττον δρθιόν ἐστι τὸ ὅρος⁴⁰ ἀνατέτακται μὲν τὸ
ἐνθένδε⁴¹ ἵκανῶς, καὶ περίοπτόν ἐστι. 'Η μὲν οὖν κορυφὴ ναῖδιον ἔχει Ἀ-
φροδίτης⁴² ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τὴν τε Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἔκ-
ρυσιν⁴³ μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεστὴν δ' φειδίους καὶ ποτίους ὑδατος.
Φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἔξ ἄλλων ὑπονόμων τινῶν φλεβῶν⁴⁴ συνθλίβε-
σθαι τὴν πρὸς τῇ ρίζῃ τοῦ ὅρους κρήνην⁴⁵, ἐκρέουσαν εἰς τὴν πόλιν, ὡσθ'
ἵκανῶς ὑπὸ αὐτῆς ὑδρεύεσθαι⁴⁶. "Ἐστι δὲ καὶ τῶν φρεάτων εὔπορίᾳ κατὰ
τὴν πόλιν⁴⁷ λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀκροκόριγνον⁴⁸. οὐ μὴν ἡμεῖς γε εἴ-
δομεν. Τοῦ δὲ ὕδων Εὔριπίδου φῆσαντος οὕτως,

"Ἡκω περίκλυστον⁴⁹ προλίποῦσ'

"Ἀκρον Κόρινθον

"Ιερὸν οὐθον⁵⁰ πόλιν Ἀφροδίτας⁵¹.

εὸ περίκλυστον ἦτοι κατὰ βάθους⁵² λεχτέον, ἐπει καὶ φρέατα καὶ ὑπόγο-

²⁵) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας. ²⁶) Τῆς Ταρκυνίας. ²⁷) Δούκιος Ταρκυνίος Πρίσκος.

²⁸) Γυναικαὶ ἀφειρωμένας εἰς τὸ ιερὸν καὶ δούλας αὐτοῦ. ²⁹) Ἀρχαῖοι συγγραφεῖς
ἀπολεσθέντες. ³⁰) Ἄφ' οὐ ἀνώνυμοι μήτη, ἴδε 'Αναλαμένων. Α. Ε. 8). ³¹⁾ Ἀκλίτως ἀνεῖ
καὶ ἡμίσεως τοῦ παρακαμένοντος Ἑλληνισμοῦ, ως καὶ παρ' ἡμίν. ³²⁾ Τὸ κατὰ κάθετον
ὑψός, κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς κορυφῆς του καθέτως ἀγομένην τραγούμην ἐπὶ τὸν βάσιν.

³³⁾ "Ἐχοντος σχῆμα τραπεζίου, δηλ. τετράπλευρον μὲν τὸ δώμα πλαττήληνος πλευρές.

³⁴⁾ "Ἄλλοτε δῆλοι. διότι, ἀρ' οὐ κατεκάη ὑπὸ τῶν 'Ρωμαίων, ἡλαττώθη. ³⁵⁾ Δηλ. τὸ
μέρος αὐτῆς δον δὲν ἑκαδύπτετο ὑπὸ τοῦ ὅρους. ³⁶⁾ "Οπε. ³⁷⁾ Τῆς σειρᾶς τοῦ τείχους.

³⁸⁾ "Ισσως: μέντοι καὶ ἐνθένδε, δηλ. ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη. ³⁹⁾ Μέρος δποι νὰ ἔκρει τὸ
ὕδωρ της. ⁴⁰⁾ Μεικρῶν φλεβῶν ὑπογείων. ⁴¹⁾ "Οτι θίδεται: τὸ δέδωρ καὶ συνέρχεται εἰς
τὴν ἄλλην κρήνην. ⁴²⁾ Τοὺς πολίτας. ⁴³⁾ Εἶναι εὔπορίαν κτλ. ⁴⁴⁾ Περιθρέκτον, ίσως
λέγει ἀμφίκλυσον τὸν Ἀκροκόριγνον δεύτερην καθ' δεκάμενον μεταξὺ δύο βα-
θεών, καὶ ὅγι δὲ αἴτιος εἰκάζει δεύτερην δεύτερην. ⁴⁵⁾ Λόφον. ⁴⁶⁾ Στίχοι εἰς τῆς μῆ-
διας θείας Τραγῳδίας τοῦ Εύριπίδου δεύτερην αἴτιος εἰκάζεται δεύτερην. ⁴⁷⁾ Διὰ το-
ῦτο βάθους τοῦ ὅρους υπέρχοντα δέδωται.

⁴⁸⁾ Οὐδὲν οὐδὲν, ταρχαριούσι δὲ τροπήν. Οὐδὲν οὐδὲν, ταρχαριούσι δὲ τροπήν.
ταρχαριούσι δὲ τροπήν. Οὐδὲν οὐδὲν, ταρχαριούσι δὲ τροπήν.
ταρχαριούσι δὲ τροπήν. Οὐδὲν οὐδὲν, ταρχαριούσι δὲ τροπήν.

ποι λιβάδες⁴⁶ διήκουσι δι' αὐτοῦ· ή τὸ παλαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήγην ἐπιπολάζειν⁴⁷, καὶ κατάρρυτον ποιεῖν τὸ ὄρος. Ἐνταῦθα δέ φασι πίνοντα τὸν Πήγασον ἀλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου, πτηνὸν ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς Μεδούσης ἀναπαλέντα⁴⁸ κατὰ τὴν Γοργοτομίαν⁴⁹. τὸν δ' αὐτὸν φασι καὶ τὴν "Ιππου Κρήνην"⁵⁰ ἀναβαλεῖν⁵¹ ἐν τῷ Ἐλικώνι πλήξαντα τῷ διυχὶ τὴν ὑποπεσοῦσαν⁵² πέτραν. Υπὸ δὲ τῇ Πειρήγῃ τὸ Σισύφειόν ἔσιν, ἱεροῦ τυγος η̄ βασιλείου⁵³, λευκῷ λίθῳ πεποιημένου, διασῶζον ἐρείπια σύνδικα. Ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς πρὸς ἄρκτον μὲν ἀφορᾶται δέ τε Παργαστός καὶ δὲ Ελικών, ὅρη ὑψηλὰ καὶ νιφδολα· καὶ δὲ Κριοσαῖς κόλπος⁵⁴ ὑποπεπτωκὼς⁵⁵ ἀμφοτέροις, περιεχόμενος ὑπὸ τῆς Φωκίδος, καὶ τῆς Βοιωτίδος, καὶ τῆς Μεγαρίδος, καὶ τῆς ἀγυπιόρθυμου Κορινθίας τῇ Φωκίδῃ⁵⁶, καὶ Σικουωνίας πρὸς ἑσπέραν. Υπέρκειται δὲ τούτων ἀπάντων τὰ λαλούμενα "Ονεια ὅρη, διατείγοντα⁵⁷ μέχρι Βοιωτίας καὶ Κιθαιρῶνος⁵⁸ ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν⁵⁹, ἀπὸ τῆς παρὰ ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀττικήν.

⁴⁶⁾ Ἡ πόδις εἰς χρῆναι. ⁴⁷⁾ Ἐξεχειλίεις. ⁴⁸⁾ Ἀναπηδήσαντα, τιναχθέντα. ⁴⁹⁾ Τὴν τομὴν τῆς κεφαλῆς τῆς Γοργόνος ὁ Περσέας, ηρως Ἀργείος, ἐφόνευσε συνεργείῃ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν Μέδουσαν, μίαν τῶν τριῶν Γοργόνων, τῆς ὅποιας η̄ κεφαλή, ἔχουσα ὅψεις ἐντὸς πλοκάμων, ἀπελίθου ὅποιον τὴν ἔβλεπεν· ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς ἀνεπήδησεν ὁ πεπρωτὸς Ἰππός Πήγασος, τὸν διόποιν ἀναβάς δὲ Κορινθίος ηρως Βελλεροφόντης, ἐφόνευσε τὸ τέρας τὴν Χίμαιραν. ⁵⁰⁾ Ἀλλως "Ιπποκρήνην". ⁵¹⁾ Ἐκαύειν ν' ἀναβρύσῃ.

⁵²⁾ Τὴν προστυχοῦσαν ἔκεινην, τὴν δόποιαν κτυπήσας ἀπήντησε.

⁵³⁾ Παλατίου· δὲ δίσυφος η̄ πάππος τοῦ Βελλεροφόντου καὶ θεμελιωτὴς τῆς Κομίθου. ⁵⁴⁾ Τὸ ἐνδότερον τοῦ Κορινθίακου κόλπου. ⁵⁵⁾ Κείμενος ὑποκάτω. ⁵⁶⁾ Τῆς ἀνηπέραν τοῦ πορθμοῦ, τῆς Κορινθίας, κειμένης πέραν τοῦ κόλπου, ἄντικρυ τῆς Φωκίδος. ⁵⁷⁾ Ἐκτεινόμενα. ⁵⁸⁾ Ὁρος τῆς Βοιωτίας. ⁵⁹⁾ Βράχοι τοῦ Γερανίου δρους, δι' οὓς λιέρχεται η̄ παραθαλασσία ὁδὸς ἀπὸ Κορινθίου εἰς Μέγαρα.

ΙΓ'. ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ.

Ο Ξενοφῶν ἡ τον Ἀθηναῖς, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ὅταν τὰ πράγματα τῶν Ἀθηνῶν δὲν παρεῖχον πλέον ἀφορμὴν δόξης, ὁ Ξενοφῶν παρηκολούθησε μετ' ἔλλον Ἑλλήνων τὸν νεώτερον Κύρον εἰς τὴν κατὰ τοῦ Ιελεφοῦ του Ἀρταξέρξου, βασιλέως τῆς Περσίας, ἐκστρατείαν. Ἄφ' οὗ δ' ὁ Κύρος ἐπεύθη, καὶ διὰ προδοσίας ἐθνανατώθησαν καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἀνέλαβον εὐτὸς τὴν δόῃγιαν τῶν ὑπολοίπων δεκακιχλίων συμπατριωτῶν του, καὶ διὰ μηρῶν κινδύνων καὶ ἀγώνων τὸ δὲ ἐπανήγαγε σώους εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τιμῆσες δὲ καὶ ἀνεπαιρθεὶς πλουσίως ὑπὸ τῶν Δασκεδαιμονίων, ἐγκατεβίωσεν εἰς ἐν κτήμα τὸ διοικοῦν ἄγροντας τῆς Ἰλλίδος, καὶ ἐκεῖ ἔγραψε διάφορα φιλοσοφικὰ καὶ ἱερικὰ συγγράμματα, πλήρη ἀρετῶν καὶ χάριτος, καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἡθικῆς προτιθέμενα. Τὰ πρώταστα δὲ αὐτῶν εἶναι: ή ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ, δηλ. ἡ διήγησις τῆς μετὰ τοῦ Κύρου συνεχεστρατείας του, η ΚΥΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ, μυθιστόρημα, ἀντικείμενον ἔχον τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀρχαίου Κύρου, η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, ἀφ' ὃπου παύει ὁ Θουκυδίδης μέχρι τῶν ἡμερῶν του, καὶ τὰ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ τοῦ διδασκάλου του Σωκράτους.

ΕΚ ΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Οὐτὶ δὲ Κύρος διὰ τὰς ἀρετὰς του ἡρεῖ πολλῶν καὶ παντοίων ἔθνῶν.

ΕΝΝΟΙΑ¹⁾ ποθ' ἡμῖν ἐγένετο, δῖσαι δημοκρατίαι κατελύθησαν²⁾ ὑπὸ τῶν ἀλλιώς πως³⁾ βουλομένων ποιῶντες σταθμοὺς⁴⁾ μᾶλλον, ἢ ἐν δημοκρατίᾳ⁵⁾ δῖσαι τὸν μοναρχίαν, δῖσαι τε ὀλιγαρχίαν⁶⁾ ἀνήρηνται⁷⁾ ἥδη ὑπὸ δημων⁸⁾ καὶ δῖσαι τυραννεῖν επιχειρήσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν⁹⁾ κατελύθησαν¹⁰⁾ οἱ δὲ, καὶ ὁ ποσοῦν χρόνον⁹⁾ ἀρχοντες διαγένωνται¹¹⁾, θαυμάζονται, ὡς σοφοὶ τε καὶ εὐτυχεῖς ἄνδρες γεγενημένοι¹¹⁾. Πολλοὺς δὲ ἐδοκοῦμεν καταμεμαθηκέναι¹²⁾ καὶ ἐν ἰδίοις¹³⁾ οἰκοῖς τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλεόνας¹⁴⁾ οἰκέτας, τοὺς δὲ, καὶ πάνυ ὀλίγους, καὶ δύμως οὐδὲ τοῖς ὀλίγοις τούτοις πάντι τι δυναμένους χρῆσθαι πειθούμενοι¹⁵⁾ τοὺς δεσπότας.

Ἐτι δὲ πρὸς τούτοις ἐνεγοῦμεν¹⁶⁾, δῖτι ἀρχοντες μὲν εἰσὶ καὶ οἱ βουκόλοι τῶν βιῶν, καὶ οἱ ἵπποφορδοί¹⁷⁾ τῶν ἵππων¹⁸⁾ καὶ πάντες δὲ οἱ καλούμενοι νο-

¹⁾ Σκέψις ἐγένετο ποτὲ ἡμῖν, ἔννοια¹⁹⁾ ἐσκέψθημέν ποτε. ²⁾ Κατεστράφησαν.

³⁾ Ἀλλιώς πως μᾶλλον ἦ. ⁴⁾ Νὰ κυβερνῶνται. ⁵⁾ Δημοκρατία, διου η ὑπεράσπει ἀρχὴ περιέρχεται εἰς δόλους τοὺς πολίτας ἀδιαχρήτως. Ὁλιγαρχία, διου ἀνήκει εἰς μίσου πολιτῶν τάξιν²⁰⁾ μοναρχία δὲ δόλου ἀνήκει εἰς ἔνα καὶ μόνον. ⁶⁾ Κατηγρήθησαν.

⁷⁾ Δακοὶ θελόντων τὴν δημοκρατίαν. ⁸⁾ Ταχύτατα, ἥπατα ἐπεχειρήσαν. ⁹⁾ Οσον δῆστε ς ὀλίγος ἔαν ἦναι. ¹⁰⁾ Διαιμείνωσι. ¹¹⁾ Ἐπάρχοντες. ¹²⁾ Μᾶς ἐφαίνετο οὐτὶ ἐγνωμόσαμεν. Τὸ ἐδοκοῦμεν εἰς παρατατικὸν ἀντὶ ἐνεργῶτος, διότι δῆλοι αὐτὸν τὸ βῆμα, ἀλλὰ τὸ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον ἐμφαίνει παρφυημένον χρόνον. Μᾶς φανεται οὐτὶ ἐγνωμόσαμεν. ¹³⁾ Ἰδιωτικοῖς. ¹⁴⁾ Τὸ συγχριτικὸν πρός τὸ Πάνων ὀλίγους. Περισσοτέρους τῶν ὀλίγων, ἀρκετούς. ¹⁵⁾ Τοὺς δεσπότας δυναμένους χρῆσθαι τούτοις πειθούμενοι. Νὰ τοὺς μεταγειρίζωνται οὕτως, ὡς νὰ πειθωνται, νὰ τοὺς ἔχωσιν εὐκείσθει.

¹⁶⁾ Ερεκτειακά. ¹⁷⁾ Οἱ ταέργοντες ἴκουσοι.

γείς¹⁸, όν τον επιστατωσι ζώων, εἰκότως ἀν ἄρχοντες τούτων νομίζοιν¹⁹ δο²⁰ πάσας τούνυν ταύτας τὰς ἀγέλας ἐδοκούμεν δράγη μᾶλλον ἔθελούσας τελέσθαι τοῖς νομεῦσιν, ἢ τοὺς ἀνθρώπους²⁰ τοῖς ἄρχουσι. Πορεύονται τε γάρ αἱ ἀγέλαι οἱ²¹ ἀν αὐτὰς εὐθύνωσιν οἱ νομεῖς, νέμονται τε χωρία, ἐφ' ποια ἀν αὐτὰς ἐφιώσιν, ἀπέχονται τε, ὡν²² ἀν αὐτὰς ἀπειργωστοί καὶ τοῖς καρποῖς τούνυν, τοῖς γιγιομένοις εἴς αὐτῶν²³, ἐῶσι²⁴ τοὺς νομέας χρῆσθαι οὔτως, δπως ἀν αὐτοὶ βούλωνται. "Ετι τοίνυν οὐδεμίαν πώποτε ἀγέλην ἡσθήμεθα²⁵ συστᾶσαν²⁶ ἐπὶ τους νομέας²⁷, οὔτε ὡς²⁸ μὴ πείθεσθαι, οὔτε ὡς μὴ ἐπιτρέπειν²⁹ τῷ καρπῷ χρῆσθαι· ἀλλὰ καὶ χαλεπώτερα³⁰ εἰσιν αἱ ἀγέλαι πάσι τοῖς ἄλλοις, ἢ τοῖς ἄρχουσι τε αὐτῶν, καὶ ὡφελουμένοις ὑπ' αὐτῶν³¹ ἀνθρώποι δὲ ἐπ' οὐδένας μᾶλλον συνιστανται, ἢ ἐπὶ τούτους, οὓς ἀν αἰσθωνται ἄρχειν αὐτῶν ἐπιχειροῦντας.

"Οτε μὲν δὴ ταῦτα ἐνεθυμούμεθα³², οὔτως ἐγινώσκομεν³³ περὶ αὐτῶν, ὡς³⁴ ἀνθρώπῳ πεφυκότι³⁵ πάντων τῶν ἄλλων ζώων εἴη ἕξον ἢ ἀνθρώπων, ἄρχειν³⁶. Ἐπειδὴ δὲ ἐνενοήσαμεν διτι Κύρος³⁷ ἐγένετο³⁸ Πέρσης, δις παμπόλλους μὲν ἀνθρώπους ἐκτήσατο πειθομένους³⁹ αὐτῷ, παμπόλλας δὲ πόλεις, πάμπολλα δὲ ἔθνη, ἐκ τούτου δὴ ἡγαγκάδόμεθα μετανοεῖν⁴⁰, μὴ οὔτε τῶν ἀδυνάτων, οὔτε τῶν χαλεπῶν ἔργων ἢ⁴¹ τὸ ἀνθρώπων ἄρχειν, ἢ τις ἐπισταμένως⁴² τούτο πράττῃ. Κύρῳ γοῦν ἴσμεν⁴³ ἔθελήσαντας⁴⁴ πείθεσθαι, τοὺς μὲν⁴⁵, ἀπέχοντας παμπόλλων ἡμερῶν δόδον, τοὺς δὲ, καὶ μηνῶν, τοὺς δὲ, οὐδὲ ἑωρακότας πώποτε αὐτὸν, τοὺς δὲ, καὶ εὖ εἰδότας διτι οὐδὲ⁴⁶ ἦν ισοίεν⁴⁷· καὶ δύως ηθελον αὐτῷ ὑπακούειν.

Καὶ γάρ τοι τοσοῦτον διήγεγκε⁴⁸ τῶν ἄλλων βασιλέων καὶ τῶν πατρίους ἄρχας περιειληφότων⁴⁹, καὶ τῶν δὲ ἑαυτῶν κτησαμένων⁵⁰, ὥστε δι μὲν Σκύθης⁵¹, καίπερ παμπόλλων ὅντων Σκύθων⁵², ἄλλου μὲν οὐδενὸς δύναται⁵³ ἀν ἔθνους⁵⁴ ἐπάρξαι⁵⁵, ἀγαπῷη⁵⁶ δὲ ἀν, εἰ τοῦ ἑαυτοῦ ἔθνους ἄρχων

¹⁸) Βοσκοί. ¹⁹) Εἰκότως νομίζοιντο ἀν (ηθελον νομίζεσθαι) ἄρχοντες τούτων (ἐκείνων) τῶν ζώων, ὃν δὲ ἐπιτελώτιν. ²⁰) "Η τους ἀνθρώπους πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι. ²¹) "Οπου.

²²) Ἀπέχονται ἐκείνων τῶν χωρίων, ὃν ἀπειργωσιν ἀν (οἱ νομεῖς) Αὐτάς. ²³) Τῶν διγελῶν, θηλ. τοῖς ἐρίοις, τῷ γάλακτι, κτλ. ²⁴) Αἱ ἀρέλαι. ²⁵) Ησανθρίπεν, ἡρκούσαμεν. ²⁶) Συμφωνήσασεν, συνομόσασαν. ²⁷) Κατὰ τῶν. ²⁸) Ἐπὶ σκοπῷ τοῦ. ²⁹) Μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς νομεῦσι, γηρῆσθαι τῷ καρπῷ. ³⁰) Ἐχθρικώτεραι. ³¹) Ἐσυλλογιζόμεθα. ³²) Ἀπεφασίζαμεν.

³³) Οὔτως, ως. Ἀπεφασίζαμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διτι. ³⁴) "Οτι εἰς ἐκεῖνον, διτις εἶναι ἀνθρώπος, εἰς τὸν ἀνθρωπόν. ³⁵) Εἴη ἕξον ἄρχειν πάντων. ³⁶) Κύρος δὲ ἀρχαῖος, ἀκμάσας περὶ τὴν δοτὴν Οὐρυπάδο (550 π. Χ.), δὲ πρώτος περιποίησας εἰς τὴν Περσίαν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ασίας, ἀνήκασταν πρὸν εἰς τοὺς Μήδους. Ο Ξενοφῶν μεταπλάτετε τὴν Ιεροπλ. τε ἐπὶ τὸ μαθιζορικώτερον. ³⁷) Ἐγεννήθη ἢ ὑπῆρξε. ³⁸) Τὸ Πειθομένος ἀπὸ κοινοῦ ζεῖ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ζεῖ εἰς τὰς πόλεις ζεῖ εἰς τὰ ἔθνη. Τῷ ἔδοσε δὲ τὸ γένος τοῦ πλησιερέρος οὐσιασικοῦ. ³⁹) Νὰ μεταβάλωμεν γνῶμην. ⁴⁰) Ἐπεννοεῖται, (σχετόμενοι) μήπως οὐκ ἡ οὔτε τῶν ἀδυνάτων, κτλ. ⁴¹) Ηξεύρων πῶς νά τὸ κάμη. ⁴²) Οἴδας. ⁴³) Ηξεύρωμεν διτι ηθελησαν, οἱ μέν. ⁴⁴) Ἀντικείμενον τοῦ Ισμεν. ⁴⁵) Οὔτε ητο δυνατὸν νά εὖν ίδωσι ποτε. ⁴⁶) Διαφέρω. ⁴⁷⁾ Εκείνων ὁσοι παρέλασον τὴν ἔκσταν ἀπὸ τὸν πατέρα των. ⁴⁸⁾ Οσοι ἀπέκτησαν αὐτὴν δι' ἑαυτῶν, διὰ τῶν ὅπλων των. ⁴⁹⁾ Σκύθαι, νομάδες, κατοικοῦντες τὸ πάλαι πρὸς τὰ μέρη τῆς ομηρινῆς Ήρωσίας καὶ Ταρταρίας.

⁵⁰⁾ Σκύθικῶν ἔθνων. ⁵¹⁾ Σκύθικον ἔθνους. Ἔννοει δέ· ἐν φύη ὑπάρχουσι πολλὰ Σκύθικα ἔθνη, δύως ἔκαστος Σκύθης ἡμεροει νά ἄργη μόνον εἰς τὸ ίδιον του ἔθνος καὶ σχετικοῖς τοῖς τοὺς ἄλλους Σκύθας. ⁵²⁾ Νά ἄρξῃ ἄλλου ἀκτές τοῦ ίδιοκού του. Τοῦτο σημαίνει τὸ ή Επί. ⁵³⁾ Εύκαστασαν.

διαγένοιτο⁶⁰, καὶ ὁ Θρᾷξ Θρᾳκῶν, καὶ ὁ Ἰλλυρίδς Ἰλλυριῶν⁶¹ καὶ τάλλα δὲ ὡσαύτως ἔθνη ἀκούομεν⁶². τὰ γοῦν ἐν τῇ Εὐρώπῃ⁶³ ἔτι καὶ νῦν αὐτόνομα εἰναι λέγεται, καὶ λελύσθαι⁶⁴ ἀπ' ἀλλήλων. Κύρος δὲ, παραλαβὼν ὠσαύτως οὕτω καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνη αὐτόνομα ὅντα, ὄρμηθεις⁶⁵ σὺν διέγη Περσῶν στρατῖ, ἑκόντων μὲν ἡγήσατο⁶⁶ Μήδων, ἑκόντων δὲ Ὑρκανίων⁶⁷ κατεστρέψατο δὲ Σύρους, Ἀσσυρίους, Ἀραβίας, Καππαδόκας, Φρύγας ἀμφοτέρους, Λυδούς, Κάρας, Φοίνικας, Βαθύλωνίους⁶⁸ ἥρξε δὲ καὶ Βαχτρίων καὶ Ἰνδῶν, καὶ Κιλίκων⁶⁹ ὠσαύτως δὲ Σακῶν καὶ Παφλαγίων, καὶ Μαριανδυνῶν⁷⁰, καὶ ἄλλων δὲ παρπόλιων ἔθνων, ὃν οὐδὲ τὰ ὄνδρατα ἔχοις τις⁷¹ εἶπεν. Ἐπῆρξε⁷² δὲ καὶ Ἐλλήνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ⁷³ καταβὰς δὲ ἐπὶ θάλατταν, καὶ Κυπρίων καὶ Αἴγυπτίων⁷⁴.

Καὶ τούτων τούτων τῶν ἔθνων ἥρξεν, οὐδὲ ἑαυτῷ ὅμοιολόττων ὅντων⁷⁵, οὔτε ἀλλήλους⁷⁶ καὶ δῆμως ἐδυνήθη ἀφικέσθαι⁷⁷ μὲν ἐπὶ τοσαύτην γῆν τῷ ἀφ' ἑαυτοῦ φόδρῳ⁷⁸ ὥστε καταπλήξαι πάντας, καὶ μηδένα ἐπιχειρεῖν αὐτῷ⁷⁹. ἐδυνήθη δὲ ἐπιθυμίαν ἐμβαλεῖν τοσαύτην τοῦ πάντας αὐτῷ χαρίζεσθαι⁸⁰, ὥστε ᾧδε τῇ αὐτοῦ γνώμῃ ἀξιοῦν⁸¹ κυθερωτάσθαι. Ἀνηρτήσατο⁸² δὲ τοσαύτα φύλα⁸³, ὅσα καὶ διελθεῖν⁸⁴ ἔργον ἔστιν⁸⁵, ὅποι ἀνάρξηται τις πορεύεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλείων⁸⁶ ἢν τε πρὸς ἔω, ἢν τε πρὸς ἑσπέραν· ἢν τε πρὸς ἄρκτον, ἢν τε πρὸς μεσημβρίαν. Ἡμεῖς μὲν δὴ ὡς ἀξιοῦν ὅνται θαυμάζεσθαι τούτον τὸν ἄνδρα, ἐσκεφάμεθα⁸⁷, τίς ποτ' ὅν γενεὰν⁸⁸, καὶ πολλα τινὰ φύσιν ἔχων, καὶ ποίᾳ τινὶ παιδείᾳ παιδευθεὶς, τοσοῦτον διήνεγκεν⁸⁹ εἰς τὸ ἄρχειν ἀνθρώπων. Ὁσα οὖν καὶ ἐπιθύμεια⁹⁰ καὶ ἥσθησθαι⁹¹ δοκοῦμεν περὶ αὐτοῦ, ταῦτα πειρασόμεθα διηγήσασθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

"Η παρὰ Πέρσαις ἀγωγὴ τῶν νέων.

Πατρὸς⁹² μὲν δὴ λέγεται ὁ Κύρος γενέσθαι Καμβύσου, Περσῶν Βασιλέως (ό δὲ Καμβύσης οὗτος τοῦ Περσειδῶν γένους⁹³ ἦν, οἱ δὲ Περσεῖδαι⁹⁴ ἀπὸ Περσέως κληγέζονται⁹⁵). μητρὸς δὲ ὅμοιογείται⁹⁶ Μαγδάνης γενέσθαι·

⁶⁰) Γίνεται καὶ διαμείνη. ⁶¹) Η Ἰλλυρία ἔνω τῆς Ἡπείρου παρὰ τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον. ⁶²) Ποιοῦντα. ⁶³) "Ἐθν., ⁶⁴) "Οτι εἰναι λελυμένα, ἀνεξάρτητα. ⁶⁵) Κινήσας, ἀρχίσας τὴν βασιλείαν του. ⁶⁶) "Εκρίευσε. ⁶⁷) "Ολα αὐτὰ ἔθνη τῆς Λοισας. Δέγει δὲ Φρύγας ἀμφοτέρους, διότι ἡ Φρυγία διῃρεῖτο εἰς μεγάλην, τὴν μεσόγειον, καὶ μικράν, τὴν περὶ τὸν Ἐλλήνα ποτανον. ⁶⁸) "Ηδελε δυνηθῆ τις. ⁶⁹) "Εννοεῖ τοὺς κατοικοῦντας τὴν δυτικὴν περιλείαν τῆς μικρᾶς Ἀσίας. ⁷⁰) "Υπῆρξε. ⁷¹) "Εχόντων τὴν εὖλην γλώσσαν αὐτῷ. ⁷²) Νὰ φύσῃ, νὰ ἔκταθη εἰς τόσην γῆν, νὰ τὴν κυριεύσῃ.

⁷³) Διὰ τοῦ φίου τὸν δόπον οὐκέπενεν. ⁷⁴) Νὰ ἐπιχειρῇ τι, νὰ κινηθῇ κατ' αὐτοῦ ⁷⁵) Νὰ ἐμπνέεσθαι ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ πράττωσιν δῆλοι δέ, τις τῷ ήρεσκε. ⁷⁶) "Ἄξιοις πάντας, νὰ ἀπαιτῶσι, νὰ θέλωσι νὰ κυβερνῶνται κατὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην.

⁷⁷) Προτήρησεν εἰς ἑαυτόν. ⁷⁸) Φυλάς, ἔθνη. ⁷⁹) Νὰ τὰ διατρέξῃ, νὰ τὰ πειρέλθῃ. ⁸⁰) "Εργῶδες, δύσκολον. ⁸¹) "Απὸ τὴν κατοικίαν τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τὴν καθέδραν τοῦ Κύρου. ⁸²) "Εσκεφάμεθα (μεταβατικῶς) τούτον τὸν ἄνδρα. Ἐξετάσαμεν περὶ αὐτοῦ τὸν δινόρδον. ⁸³) Κατὰ τὴν γενεάν. ⁸⁴) Διέφερεν, ὑπερεῖχε τῶν ἔλλων. ⁸⁵) "Ηκούσαμεν.

⁸⁶) Φαίνεται διτὶ ἐννοήσαμεν. ⁸⁷) καὶ Κύρ. Πτ. 3. 1'. α'. 14. ⁸⁸) "Εκ πατρὸς, η οἰδεις πατέρες. ⁸⁹) "Ἐκ τοῦ γένους. ⁹⁰) Οἱ Πέρσαι δίγροι τοις διάφορα γένη η φυλάς. ⁹¹⁾ Φημίζονται, λέγονται καταγόμενοι. ⁹²⁾ Εἰπε Δεγεταί, καὶ ηδη Ὀμολογεῖται, διειπέται η ἡ πατέρας καταγόη του δὲν νομίζεται τόσον βεβαία έσσον η ἐκ μητρός.

ἡ δὲ Μαγδάνη αὕτη Ἀστούγους ἡνὶ θυγάτηρ, τοῦ Μήδων γενομένου βασιλέως. Φῦναι⁸⁶ δὲ ὁ Κύρος λέγεται, καὶ ἔδειται⁸⁷ ἐτί καὶ νῦν ὑπὸ τῶν βαρθάρων, εἶδος⁸⁸ μὲν κάλλιστος⁸⁹, ψυχὴν δὲ φιλανθρωπότατος, καὶ φιλομαθέστατος, καὶ φιλοτιμότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλῆναι⁹⁰, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαιγεῖσθαι ἔνεκα.

Φύσιν μὲν δὴ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοιαύτην ἔχων διαμνημένευεται⁹¹ ἐπαιδεύθη γε μὴν ἐν Περσῶν νόμοις. Οὗτοι δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἀρχεῖσθαι τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι⁹². οὐχ ὅμοίως γὰρ ταῖς πλεισταῖς πόλεσιν ἀρχονται⁹³. Αἱ μὲν γὰρ πλεισται πόλεις, ἀφεῖσαι παιδεύειν, ὅπως τις ἐθέλει, τοὺς ἑαυτοῦ παιδας καὶ αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους⁹⁴, ὅπως ἐθέλουσι, διάγειν, ἐπειτα ἐπιτάττουσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν, μὴ ἀρπάζειν, μὴ βίᾳ εἰς οικίαν παριέναι⁹⁵, μὴ παιειν δη μὴ δίκαιον⁹⁶, μὴ ματχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἀρχοντι, καὶ ταῦλα τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως ἡνὶ δέ τις τούτων τι παραβαίνῃ, ζημιλαν⁹⁷ αὐτοῖς⁹⁸ ἐπέθεσαν.

Οἱ δὲ Περσικοὶ νόμοι προλαβόντες, ἐπιμέλονται ὅπως τὴν ἀρχὴν⁹⁹ μὴ τοιούτοις ἔσονται οἱ πολῖται, ὡςτε πονηροῦ τινος ἔργου ἢ αἰσχροῦ ἐψίεσθαι. Ἐπιμέλονται δὲ ὡς¹⁰⁰. ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρα ἀγορὰ καλουμένη¹⁰¹, ἐνīα τά τε βασιλεῖα καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα¹⁰² πεποίηται. Ἐγτεῦθεν τὰ μὲν ὕντα¹⁰³, καὶ οἱ ἀγοραῖοι¹⁰⁴, καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι ἀπελήλανται¹⁰⁵ εἰς ἄλλον τόπον ὡς¹⁰⁶ μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὔκοσμίᾳ.

Διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ, ἡ περὶ τὰ ἀρχεῖα, εἰς τέτταρα μέρη¹⁰⁷ τούτων δ' ἔστιν¹⁰⁸ ἐν μὲν παισὶν, ἐν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο τελείοις ἀνδράσιν¹⁰⁹, ἄλλο τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἐτη γεγονόσι¹¹⁰. Νόμῳ¹⁰⁹ δὲ εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας¹¹¹ ἔκαστος τούτων πάρεισν, οἱ μὲν παιδεῖς ἀμα τῇ ἡμέρᾳ¹¹², καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες¹¹³ οἱ δὲ γεράτεροι, ἤντικ' ἀν ἔκάσφ προχωρῆ¹¹⁴, πλὴν ἐν ταῖς τεταγμέναις¹¹⁵ ἡμέραις, ἐν αἷς δεῖ¹¹⁶ αὐτοὺς παρεῖναι. Οἱ δὲ ἐφηβοὶ καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα σὺν τοῖς γυμνικοῖς διπλοῖς¹¹⁷, πλὴν τῶν γεγαμηκότων¹¹⁸ οὗτοι δὲ οὔτε ἐπιζητοῦνται, ἡνὶ μὴ προρρήθη παρεῖναι¹¹⁹. οὔτε πολλάκις ἀπεῖναι καλόν¹²⁰.

"Ἀρχοντες δ' ἐφ' ἐκάστῳ τούτων τῶν μερῶν εἰσι δώδεκα (δώδεκα γὰρ

86) "Οτι ἐγεννήθη. 87) Δηλ. ἀναφέρεται τοῦτο ἐξ εἰς τὰ ἄσματα τῶν βαρθάρων, ἣ μέτον φημίζεται. 88) Μορφήν. 89) Ἀντικείμενον τοῦ φύναι. 90) Νὰ ὑπομένῃ ἔκπρεπες ἀπὸ τοῦ ὕστε. 91) "Ἄρχεισθαι ἐπιμελούμενοι. "Οτι ἀρέσως ἀπ' ἀρχῆς ἐπιμελουνται.

92) Οἱ νόμοι. 93) Ἀφεῖσαι τοὺς πρεσβυτέρους διάγειν. 94) Εἰσέρχεσθαι. 95) Μὴ παιεῖν ἀκεῖνον δη οὐκ ἔξι δικαιον πατεῖν. 96) Τιμωρίαν. 97) Τοῖς παραβαίνουσι· καίσοι πληθ. ἀναφέρεται εἰς τὸ Τί. 98) "Απ' ἀρχῆς. 99) Κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. 100) Ἀγορά τις καλούμενη ἐλευθέρα. 101) Η κατοικία τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν. 102) Τὰ πωλούμενα εἰς τὴν ἀγοράν πράγματα. 103) Οἱ κοινοὶ ἀνθρώποι, οἱ ἀναφρεγόμενοι εἰς τὴν ἀγοράν. 104) Ἀπελάννα, Ἐδιώκοντο. 105) Αἴτιοι. "Οπως, Ήνα. 106) Μετὰ δοτικής, ἀνήκει. 107) Κατωτέρω διακρίνονται αἱ ἡλικίαι αὐται. 108) "Οσοι ἐπέρασαν τὴν ἡλικίαν καθ' ἡνὶ ὑποχρεούνται τις νὰ ὑπηρετῇ ὡς γρατιώτης. 109) Κατὰ νόμον. 110) "Βασις εἰς τὴν θέσιν τὴν δι' αὐτὸν προσδιωρισμένην. 111) "Αμα ἐξημερωθῇ. 112) Εἶναι δυνατόν. 113) Ὡρισμέναις. 114) Εἶναι ἀνάγκη νὰ παρειροκωνται. 115) Τὰ ὅπλα τὰ χρήσιμα δε τὰ γυμνάσματα. 116) Νενυμφευμένων. 117) "Δη δὲν προμηνυθεσι νὲ ἔλθωσι.

118) Οὐκ ἔστι καλὸν ἀπεῖναι αὐτούς.

καὶ Περσῶν φύλατο διηγηρηταί¹¹⁹: καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παιστν εκ τῶν γερατέρων ἡρημένοι εἰσὶν, εἰ ἀν δοκῶστ¹²⁰ τοὺς παῖδας βελτίστους ἢν ἀποδεικνῦναι¹²¹ ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφήβοις, ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν, οἱ ἀν αὐτοὺς ἐφῆβοις βελτίστους δοκῶσι παρέχειν¹²². ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν, οἱ ἀν δοκῶσι παρέχειν αὐτοὺς μάλιστα τὰ τεταγμένα ποιοῦντας, καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῆς μεγίστης¹²³ ἀρχῆς εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γερατέρων προσάται¹²⁴ ἡρημένοι, οἱ προσατεύουσιν¹²⁵, δπως καὶ αὐτοὶ τὰ καθήκοντα ἀποτελῶσιν.

"Α δὲ ἔκαστη ἡλικίᾳ¹²⁶ προστέταχται ποιεῖν, διηγησόμεθα, ὡς μᾶλλον δῆλον γένηται, ἢ ἐπικελόνται, ώς ἀν βέλτιστοι εἰεν οἱ πολῖται. Οἱ μὲν δὴ παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, διάγουσι μανιάνοντες δικαιοσύνην¹²⁷ καὶ λέγουσιν¹²⁸ ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ τὰ γραμματα μαθησόμενοι. Οἱ δὲ ἀρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοὺς¹²⁹. Πίγνεται γάρ δὴ καὶ παισι πρὸς ἀλλήλους, ὥσπερ ἀνδράσιν, ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς, καὶ ἀρπαγῆς, καὶ βίας, καὶ ἀπάτης, καὶ κακολογίας, καὶ ἄλλων, οῶν εἰκός¹³⁰. Οὓς δ' ἀν γνῶσι τούτων τι ἀδικοῦντας, τιμωροῦνται¹³¹. κολάζουσι δὲ καὶ οὓς ἀν δοίκως ἐγκαίουνται¹³² εὑρίσκωσι.

Δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος¹³³, οὐ ἔνεκα ἀνθρώποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ ἡκιστα¹³⁴, ἀχαριστα¹³⁵, καὶ δν ἀν γνῶσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόνται, μὴ ἀποδιδόντα δὲ, κολάζουσι καὶ τούτον ἴσχυρῶς¹³⁶ εἰοῦται γάρ τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεούς ἀν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν¹³⁷, καὶ περὶ γονέας, καὶ πατρίδα, καὶ φίλους. Ἐπειθαὶ δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστῇ ἡ ἀναισχυντία¹³⁸ καὶ γάρ αὕτη¹³⁹ μεγίστη δοκεῖ εἶναι ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ ἡγεμῶν¹⁴⁰.

Διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην¹⁴¹ μέγα¹⁴² δὲ συμβάλλεται¹⁴³ εἰς τὸ μανιάνεν σωφρονεῖν αὐτοὺς, ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν ἀνά¹⁴⁴ πάσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. Διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ πειθοῦσι τοὺς ἀρχουσι¹⁴⁵ μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὁρῶσι¹⁴⁶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πειθομένους τοὺς ἀρχουσιν ἴσχυρῶς. Διδάσκουσι δὲ¹⁴⁷ καὶ ἐγκροτεῖς εἶναι γαστρὸς καὶ ποτοῦ¹⁴⁸ μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὁρῶσι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας¹⁴⁹ γαστρὸς ἔνεκα¹⁵⁰, πρὸν ἀν ἀφῶσιν οἱ ἀρχοντες¹⁵¹ καὶ διτὶ οὐ παρὰ μητρὶ στοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ, διτὰν οἱ ἀρχοντες σημήνωσι¹⁵². Φέρουται¹⁵³ δὲ οἰκοθεν σῖτον¹⁵⁴ μὲν, ἄρτον, ὄψον¹⁵⁵ δὲ, κάρδαμον¹⁵⁶ πιεῖν δὲ,

¹¹⁹⁾ Εἴτε διηρημένα: δώδεκα φύλατο Περσῶν, ἤτοι οἱ Πέρσαι διαιροῦνται εἰς δώδεκα φύλατα. ¹²⁰⁾ Ήρημένοι εἰσὶν ἔκεινοι, οἱ ἀν δοκῶστι. ¹²¹⁾ "Οτι δύνανται ν' ἀναδείξωσι, νὰ κατατεγνώσωσι. ¹²²⁾ Καθιερώσαν. ¹²³⁾ Ἀνωτάτης, τῆς Βασιλείας. ¹²⁴⁾ Ἐπιστάται, ἐπιτηρηταῖς.

¹²⁵⁾ Ἐπιτηροῦσι. ¹²⁶⁾ Εἰς τοὺς πολίτας ἔκάστης ἡλικίας. ¹²⁷⁾ Πώς. ¹²⁸⁾ Οἱ παῖδες. ¹²⁹⁾ Πειτοιητη. ἢ ἐν αὐτοῖς. ¹³⁰⁾ Οια εἰκός ἔστι γίνεσθαι. ¹³¹⁾ Μέσως κολάζουσι.

¹³²⁾ Κατηγοροῦνται ἄλλους. ¹³³⁾ Περι, ἢ ἔνεκα. ¹³⁴⁾ Πολλὰ δλίγον, παντοπασι.

¹³⁵⁾ Τοῦτο εἶναι τὸ ἐγκλήμα. ¹³⁶⁾ Αμελεῖς εἰναι πρὸς τοὺς θεούς. ¹³⁷⁾ Ἡ ἀχαριστία. ¹³⁸⁾ Οδηγός. ¹³⁹⁾ Επιφ. Μεγάλως. ¹⁴⁰⁾ Συντελεῖ. ¹⁴¹⁾ κατά. ¹⁴²⁾ Τὸ διτὶ ὁρῶσι συμβάλλεται. ¹⁴³⁾ Διδάσκουσι τοὺς παῖδας εἶναι ἐγκροτεῖς. ¹⁴⁴⁾ Ἀναγρωροῦνται τοὺς τόπους συνελεύσεως. ¹⁴⁵⁾ Διὰ νὰ φάγωσι. ¹⁴⁶⁾ Αιστάκεως, δώσωσι τὸ σημεῖον, τὸ σύνθημα.

¹⁴⁷⁾ Φέρουσι μάλιστα συναντῶν. ¹⁴⁸⁾ Γρούσην. ¹⁴⁹⁾ Ποσοσφάγιον.

ην τις διύπη, καθηγωνα¹⁵¹, ως ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσσασθαι¹⁵². Πρὸς δὲ τούς τοις μανθάνουστος τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν. Μέχρι μὲν δὴ ἐξ ἡ ἑπτακαλέσκα ἔτῶν ἀπὸ γενεᾶς¹⁵³, οἱ παιδεῖς ταῦτα πράττουσιν· ἐκ τούτου¹⁵⁵ δὲ τοὺς ἐφήβους ἐξέρχονται¹⁵⁴.

Οὗτοι δὲ αὖ οἱ ἔφηβοι διάγουσιν ὅδε· δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παιδῶν Κέλθωσι, κοιμῶνται μὲν περὶ τὰ ἀρχεῖα, ὥσπερ προσειρηται, καὶ φυλαῆς ἔνεκα¹⁵⁵ τῆς πόλεως καὶ σωφροσύνης (δοκεῖ γὰρ αὐτῇ ἡ ἡλικία μάλιστα ἐπιμελεῖας δεῖσθαι) παρέχουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἑαυτοὺς μάλιστα τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι¹⁵⁶, ἢν τι δέωνται ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καὶ δταν μὲν δέη, πάντες μένουσι περὶ τὰ ἀρχεῖα· ὅταν δὲ ἐξή βασιλεὺς ἐπὶ θῆραν, ἐξάγει τὴν ἡμίσειαν τῆς φυλακῆς¹⁵⁷. ποιεῖ δὲ τοῦτο πολλάκις τοῦ μηνός. Ἐχειν δὲ δεῖ τοὺς ἐξιόντας¹⁵⁸ τόξα παρὰ τὴν φαρέτραν, καὶ ἐν κολεῷ¹⁵⁹ κοπίδα ἡ σάγαριν¹⁶⁰. ἔτι δὲ καὶ γέρρον, καὶ παλτὰ¹⁶¹ δύο, ὅστε τὸ μὲν ἀφίεναι, τῷ δ', ἀν δέη, ἐκ χειρὸς χρῆσθαι¹⁶².

Διὰ τοῦτο δὲ δημοσίᾳ τοῦ θηρῷ ἐπιμέλονται, καὶ βασιλεὺς, ὥσπερ καὶ ἐν πολέμῳ, ἡγεμών αὐτοῖς ἐστι, καὶ αὐτός τε θηρά, καὶ τῶν ἀλλων ἐπιμελεῖται, δπως ἂν θηρῶν, δτι¹⁶³ ἀληθεστάτη αὐτοῖς δοκεῖ αὐτῇ ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πόλεμον¹⁶⁴ εἶναι. Καὶ γὰρ πρωτὶ ἀνίστασθαι ἐλέξει, καὶ ψύχη καὶ θάλπη ἀνέχεσθαι· γυμνάσει δὲ καὶ ὁδοιπορίαις¹⁶⁵ καὶ δρόμοις¹⁶⁶. ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεύειν θηρίον, καὶ ἀκοντίσαι, ὅπου ἀν παραπίπτῃ¹⁶⁷. Καὶ τὴν ψυχὴν δὲ πολλάκις ἀνάγκη θήγεσθαι¹⁶⁸ ἐν τῇ θηρᾷ, ὅταν τι τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀνθίστηται¹⁶⁹ παίειν μὲν γὰρ δεῖ τὸ ὄμβρε γιγνόμενον¹⁶⁹, φυλάξασθαι δὲ τὸ ἐπιφερόμενον¹⁷⁰. ὅστε οὐ ῥάδιον εὑρεῖν τί ἐν τῇ θηρᾷ ἀπεστι τῶν ἐν πολέμῳ παρόντων¹⁷¹.

Ἐξέρχονται δὲ ἐπὶ τὴν θηραν, ἄριστον¹⁷² ἔχοντες πλεῖον μὲν, ως τὸ εἰκὸς¹⁷³, τῶν παιδῶν, ταλλὰ δὲ δμοιον. Καὶ θηρώντες¹⁷⁴ μὲν, οὐκ ἀν ἀριστήσαιεν¹⁷⁵. ἢν δὲ τι δέη θηρίου ἔνεκα ἐπικαταρμεῖναι¹⁷⁶, ἡ ἄλλως βουληθώσι διατοψίαι περὶ τὴν θηραν, τὸ ἄριστον¹⁷⁷ τοῦτο δαιπνήσαντες, τὴν ὑστεραῖαν¹⁷⁸ αὐθ θηρῶσι μέχρι δείπνου καὶ μιλαν ἀμφο ταῦτας τὰς ἡμέρας λογίζονται, δτι μιᾶς ἡμέρας σίτον δαπανῶσι. Τοῦτο δὲ ποιοῦσι τοῦ ἐθίζεσθαι ἔνεκα, ἵνα καὶ, ἐάν τι ἐν πολέμῳ δεήσῃ¹⁷⁹, δύνωνται τοῦτο ποι-

¹⁵⁰ Ποτήριον. ¹⁵¹ Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δώς· δάστε νὰ ἀντλῶ. ¹⁵² Ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς γενήσεως τῶν. ¹⁵³ Ἀπὸ τούτου τοῦ καιροῦ. ¹⁵⁴ Ἐξέρχονται τῆς παιδικῆς ἡλικίας· μεθεβαίνουσι. ¹⁵⁵ Διὰ νὰ φυλάττωσι τὴν πόλιν. ¹⁵⁶ Διδουσιν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς ἄρχοντας νὰ τοὺς μεταχειρίζωνται. Δηλαδὴ πράττουσιν δτι διατάττουσιν οἱ ἄρχοντες.

¹⁵⁷ Διὰ τοῦτο ἀποτολόύντων τὴν φυλακήν. ¹⁵⁸ Ἀπεργομένους εἰς τὴν θηραν. ¹⁵⁹ Θηρη. ¹⁶⁰ Εἶδος μαχαίρας ἡ πελέκεως. ¹⁶¹ Τὸ γέρρον, τετράγωνος ἀσπίς.—Τὰ παλτά, βραχεῖται λόγχαι. ¹⁶² Νὰ μεταχειρίζωνται κρατοῦντές το, δηλ. χωρὶς νὰ τὸ βίττωσι. ¹⁶³ Διὰ τοῦτο, δτι διότι. ¹⁶⁴ Αὔτη ἡ μελέτη δοκεῖ αὐτοῖς εἶναι (μελέτη) ἀληθεστάτη τῶν πρὸς πόλεμον, τὸν πολεμικῶν ἔργων. ¹⁶⁵ Ἐν ὁδοιπορίαις.

¹⁶⁶ Εἰς τὸ νὰ τρέχωσι. ¹⁶⁷ Τύχη, φανῆ ἐμπρός. ¹⁶⁸ Νὰ ἀχονίζηται, νὰ ἐνθαρρύνηται. ¹⁶⁹ Τὸ πλησιάζον. ¹⁷⁰ Τὸ μακροθεν ἐργομένον. ¹⁷¹ Τὶ ἀπεστιν ἐν τῇ θηρᾳ τῶν παρόντων κτλ. ¹⁷² Φαγητόν. ¹⁷³ Ὡς εἶναι ἐπόμενον. ¹⁷⁴ Ἐν δσφ θηρεύουσιν. ¹⁷⁵ Δὲν γεύονται. ¹⁷⁶ Νὰ μείνωσιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. ¹⁷⁷ Ἄριστον ἣν καὶ τὸ μεσημερινόν, ἀλλὰ γενικῶς καὶ τὸν ωρητόν. ¹⁷⁸ Τὸν ἐπαύριον. ¹⁷⁹ Αὐ δεήσῃ τι ποιεῖν.

εῖν. Καὶ ὅφον δὲ τοῦτο ἔχουσιν οἱ τηλικοῦτοι¹⁸⁰, διπλαίσι¹⁸¹ ἢν θηράσωσιν¹⁸² εἰ δὲ μῆ¹⁸³, τὸ κάρδαμον. Εἰ δέ τις αὐτοὺς οἴεται ἡ ἐσθίειν ἀγδῶς¹⁸⁵, διταν κάρδαμον μόνον ἔχωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀγδῶς, διταν ὑδωρ πάνωσιν, ἀναμυησθήτω πῶς μὲν ἥδυ μάζα καὶ ἄρτος πεινῶντι φαγεῖν¹⁸⁶, πῶς δὲ ἥδυ ὑδωρ διψῶντι πιεῖν.

Αἱ δὲ αὖ μένουσαι φυλαὶ¹⁸⁷ διατρέθουσι μελετῶσαι τὰ τε ἄλλα, ἢ παιδεῖς δύντες¹⁸⁸ ἔμαθον, καὶ τοξεύειν, καὶ ἀχοντίζειν¹⁸⁹ καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα πρὸς ἄλληλους διατελοῦσιν. Εἰσὶ δὲ¹⁹⁰ καὶ δημοσίοις τούτων ἀγωνίες, καὶ ἄλλα προτίθεται¹⁹¹. ἐν ᾧ δὲ ἢν τῶν φυλῶν πλεῖστοι ὡσι διαμονέστατοι¹⁹², καὶ ἀνδρικώτατοι, καὶ εὐπιεστάτοι¹⁹³, ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται¹⁹⁴, καὶ τιμῶσιν οὐ μόνον τὸν νῦν ἀρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ δυτικοὺς¹⁹⁵ αὐτοὺς παιδεῖς δύντας ἐπαίδευσε. Χρῶνται δὲ τοῖς μένουσι τῶν ἐφήβων αἱ ἀρχαὶ, ἤν τι φρουρῆσαι δεήσῃ, ἢ κακούργους ἐρευνῆσαι¹⁹⁶, ἢ ληστὰς ὑποδραμεῖν¹⁹⁷, ἢ καὶ ἄλλο τι, ὅσα ἰσχύος ἢ τάχους ἔργα ἔστι. Ταῦτα μὲν δὴ οἱ ἐφῆβοι πράττουσιν. Ἐπειδὰν δὲ τὰ δέκα ἔτη¹⁹⁸ διατελέσωσιν, ἐξέρχονται εἰς τοὺς τελείους ἀνδρας.

Ἄφ' οὐ δέ ἢν ἔξελθωσι χρόνου ἐκ τῶν ἐφήβων, οὗτοι αὖ πέντε καὶ εἰκοσιν ἔτη διέγουσιν ὡδε¹⁹⁹. πρῶτον μὲν, ὥστερ οἱ ἐφῆβοι, παρέχουσιν ἑαυτοῖς ταῖς ἀρχαῖς χρῆσθαι, ἢν τι δέῃ περὶ τοῦ κοινοῦ, ὅσα φρονούντων²⁰⁰ τε ἡδη ἔργα ἔστι καὶ ἔτι δύναμένων²⁰¹. "Ὕπει που δεήσῃ στρατεύεσθαι²⁰², τόξα μὲν οἱ οὔτω πεπαιδευμένοι οὐκέτι ἔχοντες οὐδὲ παλτά, στρατεύονται" τὰ δὲ ἀγγέλμαχα²⁰³ ὅπλα καλούμενα, Ὡώρακά τε περὶ τοῖς στέρνοις, καὶ γέρρον ἐν τῇ ἀριστερῇ σίδον περ γράφονται²⁰⁴ οἱ Πέρσαι ἔχοντες²⁰⁵. ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχαιραν ἢ κοπίδα. Καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲ πᾶσαι ἐκ τούτων καθίστανται²⁰⁶, πλὴν οἱ τῶν παιδῶν διδάσκαλοι. Ἐπειδὰν δὲ τὰ πέντε καὶ εἰκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἶησαν μὲν ἢν²⁰⁷ οὗτοι πλειόν τι ἢ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ γενεᾶς²⁰⁸. ἐξέρχονται δὲ τηνικαῦτα²⁰⁹ εἰς τοὺς γεραιτέρους δύντας τε καὶ καλουμένους²¹⁰.

Οἱ δὲ αὖ γεραιτεροι οὗτοι στρατεύονται μὲν οὐκ ἔτι ἔξω τῆς ἑαυτῶν²¹⁰, οἳκοι δὲ μένοντες δικάζουσι τά τε κοινὰ πάντα καὶ τὰ ἔδια²¹¹, καὶ θανάτου²¹² δὲ οὗτοι κρίνουσι, καὶ τὰς ἀρχὰς οὗτοι πάσας αἰροῦνται²¹³ καὶ ἢν τις, ἢ ἐν ἐφῆβοις, ἢ ἐν τελείοις ἀνδράσιν, ἐλλιπεῖ²¹⁴ τι τῶν νομίμων, φαί-

¹⁸⁰⁾ Οἱ τοιούτην ἡλικίαν ἔχοντες. ¹⁸¹⁾ Τοῦτο, δ. τι. ¹⁸²⁾ Εἰ δὲ μὴ θηρεύσωσιν, ἔχουσιν δύον τὸ κάρδαμον. ¹⁸³⁾ Οὐτὶ ἀγδέλαζουσι τρώγοντες δὲν τρώγων μὲν ἡδονήν. ¹⁸⁴⁾ Μάζα ἢ ἄρτος εἰσὶν ἥδυ χορήμα τῷ πεινῶντι, ὡσε φαγεῖν. ¹⁸⁵⁾ Αἱ ἡμίσεις, αἱ μὲν ἐκερχόμεναι εἰς τὴν θήραν. ¹⁸⁶⁾ Αἱ φυλαὶ δ. τες, διότι αἱ φυλαὶ περιληπτικῶν ἀνδρῶν.

¹⁸⁷⁾ Ἀγωνιζόμενοι τές τίνα νὰ νικήσῃ. ¹⁸⁸⁾ Γ' πάργυσοι τίνες. ¹⁸⁹⁾ Τοῖς νικηταῖς.

¹⁹⁰⁾ Αρισταὶ ήσκημένοι. ¹⁹¹⁾ Αντι, εὐπιεστότ., εὐπειθεῖς. ¹⁹²⁾ Ἐπαινοῦσι (τὴν φυλὴν θειεύνην) ἐν ᾧ. ¹⁹³⁾ Τιμῶσιν (ἐκείνον) δύοις. ¹⁹⁴⁾ Νὰ ζητήσωσι διὰ νὰ εύρωσι κακούργυς

¹⁹⁵⁾ Νὰ καταδιώξωσι. ¹⁹⁶⁾ Δέκα ἔτη τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας δηλ. μέχρι 26—27 ἐτῶν

¹⁹⁷⁾ Ός ἐπετα. ¹⁹⁸⁾ Φρονίμων, ἔχόντων φρονησ. ¹⁹⁹⁾ Προσέτι ἔχόντων δύναμιν σωματικήν. ²⁰⁰⁾ Μέσ. ἀντὶ ἐνεργ. Ἐγκρατεύειν. ²⁰¹⁾ Τὰ χρήματα εἰς τὸν ἐκ τοῦ πλησίον πεύλεμον. ²⁰²⁾ Καθ' οἷον τρόπον. ²⁰³⁾ Ζωγραφοῦνται. ²⁰⁴⁾ Αὐτά. ²⁰⁵⁾ Διορίζονται.

²⁰⁶⁾ Δύνανται νὰ ηναι, εἶναι περίου. ²⁰⁷⁾ Απὸ τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως.

²⁰⁸⁾ Τότε. ²⁰⁹⁾ Εἰς τοὺς δύντας καὶ καλουμένους γερ. ²¹⁰⁾ Ἐδιωτικά πράγματα.

²¹¹⁾ Τὰ θειέσια δύοις ἐγκλήματα. ²¹²⁾ Αθετήσῃ.

πουσι²¹¹ μὲν οἱ φύλαρχοι ἔκαστον, καὶ τῶν ἄλλων²¹² διβουλόμενος²¹³ οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκούσταντες, ἐκκρίνουσιν²¹⁴. ὁ δὲ ἐκκριθεῖς, ὅτικος τὸν λοιπὸν βίον διατελεῖ.

Ίνα δὲ σαφέστερον δηλωθῆ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπάνει-
μι²¹⁵. νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ ἀν δηλωθείη, διὰ τὰ προειρημένα²¹⁶. Δέγον-
ται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι²¹⁷ τούτων δὲ οὐδεὶς
ἐπελήλαται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν²¹⁸, ἀλλ' ἔξει πᾶσι Πέρσαις πέμπειν
τοὺς ἑαυτῶν παιδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα. Ἀλλ' οἱ
μὲν δυνάμενοι τρέφειν τοὺς παιδας ἀργοῦντας²¹⁹, πέμπουσιν οἱ δὲ μὴ δυ-
νάμενη, οὐ πέμπουσιν. Οἱ δὲ ἀν παιδευθῶσι παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκά-
λοις, ἔξεστιν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφήβοις νεανισκεύεσθαι²²⁰. τοῖς δὲ μὴ διαπαι-
θευθεῖσιν οὔτως, οὐκ ἔξεστιν. Οἱ δὲ ἀν ἐν τοῖς ἐφήβοις διατελῶσι τὰ νόμι-
μα²²¹ ποιοῦντες, ἔξεστι τούτοις εἰς τοὺς τελείους ἄνδρας συναυλίζεσθαι²²²,
καὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν μετέχειν²²³. οἱ δὲ ἀν ἐν τοῖς παισὶ μὴ διατελέσω-
σιν, ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ εἰσέρχονται εἰς τοὺς τελείους²²⁴ οἱ δὲ ἀν ἀν ἐν
τοῖς τελείους διαγένωνται²²⁵ ἀνεπίληπτοι, οὗτοι τῶν γεραίτερων²²⁶ γίνονται.
Οὕτω μὲν δὴ γεραίτεροι διὰ πάντων τῶν καλῶν ἐλληνισθότες καθίστανται
καὶ ἡ πολιτεία αὕτη, ἣ οἴονται χρώμενοι βέλτιστοι ἀν εἶναι²²⁷.

Καὶ νῦν δὲ ἔτι ἐμμένει²²⁸ μαρτυρία καὶ τῆς μετρίας διαίτης αὐτῶν, καὶ
τοῦ ἐκπονεῖσθαι τὴν διάταξιν²²⁹. αἰσχρὸν μὲν γὰρ ἔι καὶ νῦν ἐσὶ Πέρσαις
καὶ τὸ ἀποπτύειν, καὶ τὸ ἀπομύττεσθαι²³⁰, καὶ τὸ φύσης μεττοὺς²³¹ φα-
νεσθαι²³² αἰσχρὸν δὲ ἔτι καὶ τὸ ἴοντα που²³³ φανερὸν γενέσθαι, ἢ τοῦ οὐρῆ-
σαι ἔνεκα, ἢ καὶ ἄλλου τινός τοιούτου. Ταῦτα οὐκ ἀν ἐδύναντο ποιεῖν,
εἰ μὴ καὶ διατῇ μετρίᾳ ἐχρῶντο, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκπονοῦντες ἀντίλισκον²³⁴,
ὅπει ἄλλῃ ποι²³⁵ ἀποχωρεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κύρου ἀγωγὴ, καὶ ἡ εἰς Μήδους μετὰ τῆς μητρὸς ἅφεσις.

Ταῦτα μὲν δὴ κατὰ πάντων²³⁶ Περσῶν ἔχομεν λέγειν οὐ δὲ ἔνεκα ὁ
λόγος ὥρμητη²³⁷, νῦν λέξομεν τὰς Κύρου πράξεις²³⁸ ἀρξάμενοι ἀπὸ παιδός.

Κύρος μὲν γὰρ²³⁹ μέχρι δώδεκα ἑτῶν ἡ ὀλίγη φ πλειον ταύτη τῇ παι-
δείᾳ²⁴⁰ ἐπαιδεύθη, καὶ πάντων τῶν ἡλίκων²⁴¹ διαφέρων ἐφαίνετο, καὶ εἰς
τὸ ταχὺ μανθάνειν, ἀ δέοι²⁴², καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἔκαστα ποι-

²¹¹) Καταγγέλλουσι. ²¹²) οἱ λων πολιτῶν. ²¹³) Ἀκοδάλλουσι (τὸν ἀθετήσαντα).

²¹⁴) Ἐπ' δίλιγον ἐπανέρχομαι εἰς δόσα εἰπον. ²¹⁵) Δηλ. ἀφ' οὐ ἔκγησσα τὰ προειρη-

μένα, τὰ λοιπὰ δύναμαι νὰ τὰ ἔκγησσα βραχέως. ²¹⁶) Ο νόμος κανένα δὲν ἀποκλείει
τῶν τιμῶν. ²¹⁷⁾ Δηλ. χωρὶς νὰ τοὺς βουθίσω παραδ. γ. εἰς τοὺς ἀγρούς. ²¹⁸⁾ Μετά

τῶν τεναίσκων διαιτᾶσθαι. ²¹⁹⁾ Τὰ κατά νόμον. ²²⁰⁾ Συνδιαιτᾶσθαι. ²²¹⁾ Περάσων
θλον τὸν κατρόν. ²²²⁾ Ἐκ τῶν γ. ²²³⁾ Η πολιτεία αὕτη (ἔστι ἔκεινη) ἢ χρώμενοι
θίνονται εἶναι ἀν βέλτιστοι. ²²⁴⁾ Διαιμένει μέχρι τοῦδε. ²²⁵⁾ Καὶ οἵτις ἡνωνον τὴν διαι-

τῶν των μὲ κόπον, ²²⁶⁾ Νὰ ἐδγάζουν τὴν μύξαν των. ²²⁷⁾ Ανέμων, φλάτων.

²²⁸⁾ Τινὰ αὐτῶν. ²²⁹⁾ Διὰ τοῦ κόπου κατεδάπάνων τὸ ἐν τῷ σώματι τῶν ὑγρον.

²³⁰⁾ Ἀλλαχοῦ π. χ. διὰ τοῦ ἰδρώτος. ²³¹⁾ Περὶ πάντων. ²³²⁾ Ελαβεῖν ἀφορμήν.

²³³⁾ Λέξομεν τὰς πράξεις, οὐ (πράγματος) ἔνεκα. ²³⁴⁾ Διηγῆμ. Λοιπον. ²³⁵⁾ Τὴ προθ-

ηθείση. ²³⁶⁾ Τῶν συνηλικιωτῶν. ²³⁷⁾ Κ. § 400.

εῖν. Ἐκ δὲ τούτου τοῦ χρόνου μετεπέμψατο²²¹ Ἀστυάγης τὴν εἰσιτοῦ θυ-
γατέρα, καὶ τὸν παιδία αὐτῆς· ἰδεῖν γὰρ ἐπεθύμει, ὅτι ἔχουε καλὸν κά-
γαδὸν αὐτὸν εἶναι. Ἔρχεται δ' αὐτῇ τε ἡ Μανδάνη πρὸς τὸν πατέρα καὶ
τὸν Κύρον τὸν οὐδὲν ἔχουσα.

Ως δὲ ἀφίκετο τάχιστα²²² καὶ ἔγνω ὁ Κύρος τὸν Ἀστυάγην τῆς μη-
τρὸς πατέρος δύντα²²³, εὐθὺς, οἷα²²⁴ ὅῃ παῖς φιλόστοργος ὃν φύσει, ἥσπά-
ζετο τε αὐτὸν, ὥσπερ ἂν εἴ τις πάλαι συντεῖραμμένος καὶ πάλαι φιλῶν
ἀσπάζοιτο, καὶ ὅρῶν δὴ αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῆ²²⁵
καὶ χρώματος ἐντριψεῖ²²⁶ καὶ κόμαις προσθέτοις²²⁷, οὐδὲν νόμιμα²²⁸ ἦν ἐν
Μήδοις· ταῦτα γὰρ πάντα Μηδικά ἔστι, καὶ οἱ πορφυροὶ χιτῶνες, καὶ οἱ
κάνδυες²²⁹, καὶ οἱ στρεπτοὶ οἱ περὶ τῇ δέρῃ²³⁰, καὶ τὰ φέλλια²³¹ περὶ τῶν
χεροῖν²³² ἐν Πέρσαις δὲ τοῖς οἶκοι²³³ καὶ νῦν ἔτι πολὺ καὶ ἐσθῆτες φαινό-
τεροι, καὶ δίαιται εὐτελέστεραι· ὅρῶν δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάππου, ἐμ-
βλέπων²³⁴ αὐτῷ, ἔλεγεν, Ὡ μῆτερ, ὡς καίδες μοι²³⁵ ὁ πάππος. Ἔρωτώ-
σης δὲ τῆς μητρὸς αὐτὸν, πότερος δοκεῖ καλλίων αὐτῷ εἶναι²³⁶, ὁ πατήρ,
ἢ οὗτος, ἀπεκρίνατο ἄρα²³⁷ ὁ Κύρος, Ὡ μῆτερ²³⁸ Περσῶν²³⁹ μὲν πολὺ κάλ-
λιστος ὁ ἐμὸς πατήρ²⁴⁰, Μήδων μέντοι²⁴¹ δύσων²⁴² ἔωραχα ἔγω καὶ ἐν ταῖς
ὅδοις καὶ ἐπὶ θύραις²⁴³, πολὺ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος.

Ἀντασπάζομενος δὲ αὐτὸν ὁ Ἀστυάγης, καὶ στοιχὴ καὶ τὴν ἐνέδυσε,
καὶ στρεπτοῖς καὶ φελλίοις ἐτίμα καὶ ἐκόσμει· καὶ εἰ που ἔξει/αύνοι²⁴⁴,
ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίου περιῆγεν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς εἰώθει πορεύεσθαι·
οὐδὲ Κύρος, ἀτε παῖς ὃν φιλόκαλος καὶ φιλότιμος, ἥσετο τῇ στοιχῇ καὶ
ἴππεύεν μανθάνων ὑπερέχαιρεν²⁴⁵ ἐν Πέρσαις γὰρ διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι
καὶ τρέφειν ἵππους καὶ ίππεύειν ἐν ὁ. εἰνῆς οὐσῃ τῇ χώρᾳ²⁴⁶, καὶ θεῖν
ἵππον πάνυ σπάνιον ἦν.

Δειπνῶν δὲ ὁ Ἀστυάγης σὺν τῇ θυγατρὶ καὶ τῷ Κύρῳ, βουλόμενος
τὸν παιδία ὡς ἡδιστα δειπνεῖν, ἵνα ἱσσον τὰ σικαδε ποιοΐη²⁴⁷, προσηγα-
γεν αὐτῷ καὶ παρούσιδας²⁴⁸, καὶ παντοδαπά ἐμβάμυτα²⁴⁹ καὶ βρώματα.
Τὸν δὲ Κύρον ἔφασαν λέγειν, Ὡ πάππε, δοσ πράγματα ἔχεις ἐν τῷ δει-
πνῷ, εἰ²⁵⁰ ἀνάγκη σοι ἐπὶ πάντα τὰ λεκάνια ταῦτα διατείνειν τὰς χεῖ-

221) Ἔσει λε χε ϕερεν. Ο Ἀστυάγης ἡτον δ βασιλεὺς τῶν Μήδων, πατήρ τῆς Μανδά-
της, μητρὸς τοῦ Κύρου. 222) Ός... τάχιστα έμα ως. 223) "Οτι ἡτον. Κ. § 432, 2.

224) Ός, ήλ. Ἐπολει οία ἔδει ποιεῖν. 225) Μέ βάψιμον τῶν βλεφάρων. 226) Μέ τριψι-
μον χρώματος, δηλ. ψιμωθίν, διότι οἱ θηλυτρεπεῖς Ασιανοί ἔσολιζοντο ως γυναικες.
227) Μέ φενάκην, περούκων. 228) "Εθι. α. 229) Περσικὸς μανδύας, καρτάνι, 230) Στρε-
πτὸν, ή σλυσις (χαρχάλι). Δέρη, ή λαιμούς, δύον τὸ στρεπτὸν λέγεται χε περιθέραιον.

231) Βραχιόδιλα. 232) Τοὺς ἐν τῷ πατρίδι διαμένοντας, τοὺς μὴ διαφθαρέντας διὰ τῆς
διπλαιξίας. 233) Ἐπαναλαμβάνει τὸ δρῶν, τὸ δόπον ἐπάνω ἀφησεν ἀναταπόδοτον.

234) Ἐνατενίζων. 235) Κ. § 361, 6'. Σημ. 4. 236) Δοκεῖ αὐτῷ εἶναι καλλίων. 237) Πα-
ρεπληρωματικός. Κ. § 463. Σ. 325. 238) Κ. § 342. 239) Πατήρ του ἡτον δ καμβύ-
ρεπληρωματικός. 240) 'Αλλ' άμως, σύνθετον ἐκ τοῦ μήν καὶ τοι. 241) 'Αντε
σης, βασιλεὺς τῶν Περσῶν. 242) Ταῖς βασιλικαῖς θύραις.
243) Ταῦτα πατετωτεῖται Ἀττικῶς μὲ τὸ πρός δ ἀναφερεται. 244) Ταῖς βασιλικαῖς θύραις.
245) Ταῦτα πατετωτεῖται Ἀττικῶς μὲ τὸ πρός δ ἀναφερεται. 246) Ταῖς βασιλικαῖς θύραις.
247) Ταῦτα πατετωτεῖται Ἀττικῶς μὲ τὸ πρός δ ἀναφερεται. 248) Ταῖς βασιλικαῖς θύραις.
249) Ταῦτα πατετωτεῖται Ἀττικῶς μὲ τὸ πρός δ ἀναφερεται. 250) Ταῖς βασιλικαῖς θύραις.

251) Κ. § 400. Ἐνειώς τῆς εὐκτ. μὲ σημασίαν παρατατικοῦ. 252) Διὰ τὸ εἶναι γαλ-
λικούς εἰν τῷ χ. οὔση δρειν. 253) Η εὐκτική διὰ τὸ βλασφεμος, τὸ δόπον διὰ ἐνε-
ικούς εἰν τῷ χρόνου, ξει σημασίαν παρατ. 254) Επειδή ἔσολετο. 255) Παροψίς πινάκι. καὶ
ετῶτος χρόνου, ξει σημασίαν παρατ. 256) Σλάτσα. 257) Σλάτσα. 258) 'Αφ' οὐ, ξειειδή Α. Σ. § 31.

ρας, καὶ ἀπογεύεσθαι τούτων τῶν παντοδιπῶν βρωμάτων. Τί δέ; φάναι τὸν Ἀστυάγην²⁷⁰, οὐ γὰρ πολὺ σοι δοκεῖ καλλιον τόδε τὸ δεῖπνον²⁷¹ εἶναι τοῦ ἐν Πέρσαις; Τὸν δὲ Κῦρον πρὸς ταῦτα ἀποκρίνασθαι λέγεται· Κύρ, ὁ πάππε, ἀλλὰ πολὺ ἀπλουστέρα καὶ εὐθυτέρα παρ' ἡμῖν ἡ ὁδός ξιτιν ἐπὶ τὸ ἐμπλησθῆναι²⁷² ἢ παρ' ὑμῖν. Παρ' ἡμῖν μὲν γὰρ ἄρτος καὶ κρέας εἰς τοῦτο ἄγει²⁷³, ὑμεῖς δὲ εἰς μὲν τὸ αὐτὸ²⁷⁴ ἡμῖν σπεύδετε, πολλοὺς δέ τινας ἐλιγμούς ἄνω καὶ κάτω πλανώμενοι μόλις ἀφικεῖτε θεῖς ὅποι ἡμεῖς πάλαι²⁷⁵ ἥκομεν.

'Αλλ', ὁ παῖ, φάναι τὸν Ἀστυάγην, οὐκ ἀχθόμενοι ταῦτα περιπλανώμεθα· γευόμενος δ', ἔφη²⁷⁶, καὶ σὺ γνώσει ὅτι ἡδέα ταῦτα ἔσιν. 'Αλλὰ καὶ σὲ, φάναι τὸν Κῦρον, ὁ πάππε, μυσταττόμενον ταῦτα τὰ βρωματα δρῶ. Καὶ τὸν Ἀσυάγην ἐπερέσθαι· Καὶ τίνι δὴ τεκμαιρόμενος, ὁ παῖ, ταῦτα λέγεις; "Οτι σε, φάναι, δρῶ, ὅταν μὲν τοῦ ἄρτου ἄψη, εἰς οὐδὲν τὴν χεῖρα ἀποφύμενον²⁷⁷, ὅταν δὲ τούτων τινὸς θίγης, εὐθὺς ἀποκαθαίρει τὴν χεῖρα εἰς τὰ χειρόμακτρα, ὡς πάνυ ἀχθόμενος ὅτι πλέα σοι ἀπ' αὐτῶν ἐγένετο.

Πρὸς ταῦτα δὲ τὸν Ἀστυάγην εἰπεῖν· Εἴ τοίνυν οὕτω γιγγώσκεις²⁷⁸, ὁ παῖ, ἀλλὰ κρέα γε εὐώχου²⁷⁹, ἵνα γεαγίας²⁸⁰ οἰκαδε ἀπέλθῃς. "Αμα δὲ ταῦτα λέγοντα πολλὰ αὐτῷ παραφέρειν²⁸⁰ καὶ θήρεια καὶ τῶν ἡμέρων. Καὶ τὸν Κῦρον, ἐπει ἐώρα πολλὰ τὰ κρέα, εἰπεῖν· "Η²⁸¹ καὶ δίδως, φάναι²⁸², ὁ πάππε, πάντα ταῦτά μοι τὰ κρέα δέ, τι ἀν βούλωμαι αὐτοῖς χρῆσθαι; Νὴ Δία, φάναι, ἔγωγέ σοι²⁸³, ὁ παῖ.

'Ενταῦθα δὴ τὸν Κῦρον λαβόντα τῶν κρεῶν διαδιδόνται τοῖς ἀμφὶ τὸν πάππον θεραπευταῖς, ἐπιλέγοντα ἑκάστῳ. Σοὶ μὲν²⁸⁴ τοῦτο, ὅτι προθύμως με ἴππεύει διδάσκεις, σοὶ δὲ, ὅτι μοι παλτὸν ἔδωκας· τοῦτο γὰρ νῦν ἔχω· σοὶ δὲ, ὅτι μου τὴν μητέρα τιμᾶς· τοιαῦτα ἐποίει, ἔως διεδίδου πάντα, ἀ ἐλαύνε, κρέα.

Σάκρ δὲ, φάναι τὸν Ἀσυάγην, τῷ οἰνοχόῳ, δν ἔγω μάλιστα τιμῶ, οὐδὲν δίδως; 'Ο δὲ Σάκρας ἄρα καλός τε²⁸⁵ ὃν ἐτύγχανε, καὶ τιμὴν²⁸⁶ ἔχων προσάγειν τοὺς δεομένους Ἀστυάγους καὶ ἀποκωλύειν οὓς μη καιρὸς αὐτῷ δοκοίη εἶναι προσάγειν. Καὶ τὸν Κῦρον ἐπερέσθαι προπετῶς, ὡς ἂν παῖς μηδέπω ὑποπτήσσων· Διὰ τί δὴ, ὁ πάππε, τοῦτον οὕτω τιμᾶς; Καὶ τὸν Ἀσυάγην σκῶψαντα²⁸⁷ εἰπεῖν· Οὐχ ὅρῆς, φάναι²⁸⁸, ὡς καλῶς οἰνοχοεῖ καὶ εὐσχημόνως; Οἱ δὲ τῶν βασιλέων τούτων οἰνοχόοι κομψῶς τε οἰνοχοοῦσι, καὶ καθαρείως ἔγχέουσι, καὶ διδόσατι, τοῖς τρισὶ δακτύλοις ὁχοῦντες²⁸⁹.

²⁷⁰) 'Εξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφασαν ή λέγεται .. 271) Συνήθως τὸ ἐσπερινόν, ἐδῶ ὅμως ἀπλῶς τὸ φαγί²⁷¹). Νὰ χορταίνωμεν, νὰ γεμίζωμεν τὴν κοιλίαν. 272) Φέρει εἰς αὐτὸ, τὸν χορτασμόν. 273) Πράγμα. 274) Πολὺ πρὸ ύμῶν. 275) Εἰς ὀριστικὴν πρὸς ἀποφύγην τῶν ἐπανειλημμένων ἀπαρεμπάτων, τὰ ὄποια ἔξεχολουσθεῖ κατωτέρω.

276) Ὁρῶ σε ἀπολύμενον. 277) "Δν οὕτω φρονῆς. 278) Συνήθως ἀμεταβάτως. *Αλλὰ καὶ μεταθ. μετὰ αἰτιατ. ή γεν. ὡς νὰ ἔλεγεν· Εὐώχουν τρώγων κρέα. 279) Διὰ νὰ μεγαλώσῃς. 280) (Λέγεται) αὐτὸν (τὸν Ἀστυάγην) λέγουν ταῦτα, παραφέρειν αὐτῷ (τῷ Κύρῳ) πολλά. 281) Τῷ δοῦτι, ἐπ' ἐρωτήσεως. 282) 'Επανάληψις τοῦ φάναι μετὰ τὸ εἰπεῖν. Τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι ἀτέλειαι, ἀλλὰ χρακτηρίζουσι τοῦ διαλογικοῦ ὄφους τὴν ἀφέλειαν. 283) 'Ελλείπει Δίδωμι. 284) Δίδωμι. 285) Τὴν ἐντιμὸν ὑπηρεσίαν. 286) 'Αστειευόμενον. 287) Κρατῶ, μεταφ. ἐκ τῶν διχημάτων.

τὴν φιληγ, καὶ προσφέρουσιν, ως ἂν ἐνδοῖεν²⁸⁸ τὸ ἔκπωμα εὐληπτότα
τα²⁸⁹ τῷ μέλλοντι πίνειν.

Κέλευσον δὴ, φάναι, ὡς πάππε, τῷ Σάκφ καὶ ἐμοὶ δοῦναι τὸ ἔκπωμα,
ἵνα καγὼ καλῶς σοι πιεῖν ἐγχέας ἀνακτήσωμαι²⁹⁰ σε, ἵν δύνωμαι. Καὶ τὸν²⁹¹
κελεῦσαι δοῦναι. Λαβόντα δὲ τὸν Κύρον, οὕτω μὲν εὑ κλύσαι τὸ ἔκπωμα,
ὅσπερ τὸν Σάκαν ἑώρα, οὕτω δὲ στήσαντα τὸ πρόσωπον σπουδαίως καὶ
εὐσχημόνως προσενεγκεῖν καὶ ἐκδοῦναι τὴν φιληγ τῷ πάππῳ, διστε τῇ
μητρὶ καὶ τῷ Ἀσυάγῃ πολὺν γέλωτα παρασχεῖν. Καὶ αὐτὸς ἐε τὸν Κύ-
ρον ἐγγελάσαντα ἀναπηδῆσαι πρὸς τὸν πάππον, καὶ φιλοῦντα ἄμα εἰς
πιεῖν. "Ω Σάκα, ἀπόλωλας;" ἐκβαλῶ σε τῆς τιμῆς²⁹² τὰ τε γάρ ἄλλα²⁹³,
φάναι, σοῦ κάλλιον οἰνοχόήσω, καὶ οὐκ ἐκπίσμαι αὐτὸς τὸν οἶνον. (Οἱ
γάρ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι, ἐπειδὴν ἐνδιδῶσι τὴν φιληγ, ἀρύσαντες ἀπ'
αὐτῆς τῷ κυάλῳ²⁹⁴, εἰς τὴν ἀριστερὰν χείρα ἐγχεάμενοι καταρρόφοῦσι'
τοῦ δὴ, εἰ φάρμακα ἐγχέοιν, μὴ λυσιτελεῖν αὐτοῖς²⁹⁵).

"Ἐκ τούτων δὴ ὁ Ἀσυάγης ἐπισκήπτων, Καὶ τί²⁹⁶, δὴ, ἔφη, ὁ Κύρος, τὰ
ἄλλα μιμούμενος τὸν Σάκαν, οὐκ ἀπερρόφησας τοῦ οἴνου; "Οτι Νή Δί,
ἔνη, ἐδεδοίκειν, μὴ ἐν τῷ κρατήρι φάρμακα μεμιγμένα εῖη. Καὶ γάρ διε
εἰστίας σὺ τοὺς φίλους ἐν τοῖς γενεθλίοις, σαρῶς κατέμαθον φάρμακα αὐ-
τὸν ὑπὲν ἐγχέαντα. Καὶ πῶς δὴ, ἔφη, σὺ, ὡς παῖ, τοῦτο κατέγνως; "Οτι
νή Δί", ἔφη, ὑμᾶς ἑώρων καὶ ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς σώμασι σφαλλομέ-
νους. Πρώτον μὲν γάρ, οὐκ ἔατε ἥμᾶς τοὺς παιδας ποιεῖν, ταῦτα αὐ-
τοὶ ἐποιεῖτε. Πάντες μὲν γάρ ἄμα ἐκεκράγετε, ἐμαυθάνετε²⁹⁷ δὲ οὐδὲ ἐν
ἐκλήρων²⁹⁸ ηὔθετε δὲ καὶ μάλα γελοίως²⁹⁹ οὐκ ἀκρωμενοὶ δὲ τοῦ ἄδοντος,
ῶμνύστε ἄδειν ἄξιστα. Λέγων δὲ ἐκαστος ὑμῶν τὴν ἑαυτοῦ ῥώμην²⁹⁸, ἐ-
πει ἐνασταίητε ὀρχηστόμενοι²⁹⁹, μὴ δπως ὀρχεῖσθαι³⁰⁰ ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ'
δριθοῦσθαι ἐδύνασθε. Ἐπελέλησθε δὲ παντάπαις, σύ τε, διτι βασιλεὺς ἡ-
στα³⁰¹, οἱ τε ἄλλοι, διτι σὺν ἀρχαν. Τότε δὴ ἔγωγε καὶ πρῶτον κατέ-
μαθον, διτι τοῦτ' ἄρα ἦν ἡ ἴσηγορία, δ ὑμεῖς τότε ἐποιεῖτε³⁰² οὐδέποτε
γοῦν³⁰² ἐστιωπάτε.

Καὶ ὁ Ἀστυάγης εἶπεν, "Ο δὲ σὸς πατήρ, ὡς παῖ, πίνων οὐ μεθύσκε-
ται; Οὐ μὰ Δί, ἔφη. Ἀλλὰ πῶς ποιεῖ; Διψῶν παύεται³⁰³. ἄλλο δὲ κα-
κὸν οὐδὲν πάσχει³⁰⁴ οὐ γάρ, οἴμαι, ὡς πάππε, Σάκας αὐτῷ οἰνοχοεῖ. Καὶ ἡ
μήτηρ εἶπεν· Ἀλλὰ τί ποτε σὺ, ὡς παῖ, οὕτω τῷ Σάκφ πολεμεῖς; Τὸν
δὲ Κύρον εἶπεῖν³⁰⁵, "Οτι, νή Δία, φάναι³⁰⁶, μισῶ αὐτὸν³⁰⁷ πολλάκις γάρ με,
πρὸς τὸν πάππον ἐπιθυμοῦντα προσδραμεῖν, οὗτος δι μιαρώτατος ἀποκω-

²⁸⁸⁾ Μὲ τρέπον ὅσε νὰ δύνανται νὰ δίδωσι. ²⁸⁹⁾ Τοι:ετοτρόπως ὅσε νὰ λαμβάνηται εμ-
κολώτατα. ²⁹⁰⁾ Νὰ σὲ κερδίσω ὑπὲρ ἐμοῦ. ²⁹¹⁾ Ἀντὶ δεικτικῆς ἀντωνυμίας αὐτὸν, ως
καρὰ ποιηταῖς. ²⁹²⁾ Γεν. συντακτ. τῆς ἐ. ²⁹³⁾ Κατὰ τὰ ἄλλα. ²⁹⁴⁾ Μικρὸν ποτήριον.
295) ("Ενεκα) τοῦ μὴ λασ. αὐτοῖς, εἰ ἐγγ. = διὰ νὰ μὴ τοῖς ὀφελῆ, κατ' εὐφημισμὸν, ἀντὶ

διὰ νὰ τοῖς γίνηται δλέθριον. ²⁹⁶⁾ Διατέ, ὡς ἢ παρ' ἥμιν. ²⁹⁷⁾ Δὲν ἐννοούσατε παντελῶς
δι εἰς τὸν δλλον. ²⁹⁸⁾ Διηγούμενος περὶ τῆς ρ. ²⁹⁹⁾ Μετογή τελική. Κ. § 432, σ'.
300) Οὐδ' ὀρχεῖσθαι ἐδύνασθε, μὴ δπως ὀρχεῖσθαι = πολλὴ μᾶλλον νὰ χορεύεται.

301) δ'. πρ. ἐν. τοι παρατ. τοῦ εἰμι, κατὰ πρόσληψιν τοῦ θὰ ἀττικ. ³⁰²⁾ "Εχει ε-
τιολογικήν τινα σημασίαν. ³⁰³⁾ Πάνει τοῦ νὰ διψᾷ. ³⁰⁴⁾ Ἀφ οὐ ἐπὶ πολὺ ξέφερεν δρόσ
τὸν λόγον, ποικίλλων τὸν στρέψει πάλιν εἰς ἀπαρέμφατον ἀπεννοῶν τὸ: λέγεται

λύει. Ἀλλὰ ἵκετεύω, φάναι, ὡς πάππε, δός μοι τρεῖς ἡμέρας ἄρξαι αὐτοῦ. Καὶ τὸν Ἀστυάγην εἴπειν, Καὶ πῶς δὴ ἂν ἄρξαι⁵⁰⁵ αὐτοῦ; Καὶ τὸν Κύρον φάναι, Στὰς ἀν, ὥσπερ οὗτος, ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ, ἔπειτα, ὅπότε βούλοιτο εἰσίειν ἐπ' ἄριστον⁵⁰⁶, λέγοιμ⁵⁰⁷ ἀν, διτὶ οὕπω δυνατὸν τῷ ἄριστῷ ἐντυχεῖν, σπουδάζει γάρ πρός τινας⁵⁰⁸. Εἴθ⁵⁰⁹ διπόταν ἦκη ἐπὶ τὸ δεῖπνον, λέγοιμ⁵¹⁰ ἀν διτὶ λοῦται. Εἰ δὲ πάνυ σπουδάζει φαγεῖν, εἴποιμ⁵¹¹ ἀν, διτὶ παρατείνει ἀπὸ σοῦ κωλύων.

Τοιαύτας μὲν αὐτοῖς εὐθυμίας παρεῖχεν ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ· τὰς δὲ ἡμέρας, εἰ τινος αἰσθοίτο δεόμενον ἢ τὸν πάππον⁵⁰⁹ ἢ τὸν τῆς μητρὸς ἀδελφὸν, χαλεπὸν ἦν ἄλλον φθάσαι τοῦτο ποιήσοντα⁵¹⁰. διτὶ γάρ δύνατο δικύρος, ὑπερέχαιρεν αὐτοῖς χαριζόμενος⁵¹¹.

Ἐπει τὸ Μανδάγην παρεσκευάζετο ὡς ἀπιοῦσα πάλιν πρὸς τὸν ἄνδρα, ἁδεῖτο αὐτῆς διαστήσης καταλιπεῖν τὸν Κύρον. Η δὲ ἀπεκρίνατο, διτὶ βούλοιτο μὲν ἀν ἄπαντα τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι, ἀκοντα μέντοι τὸν παῖδα χαλεπὸν νομίζειν εἶναι καταλιπεῖν⁵¹².

Ἐνθα δὴ διαστήσης λέγει πρὸς τὸν Κύρον, ω παῖ, ἦν μένης παρ' ἐμοὶ, πρῶτον μὲν τῆς παρ' ἐμὲ εἰσδόου σοι οὐ Σάχας ἄρξει, ἀλλ' ὅπόταν βούληγειν εἰσίειν ὡς ἐμὲ, ἐπὶ τοι ἔσαι⁵¹³, καὶ χάριν σοι, ἔφη, μᾶλλον εἰσομαι⁵¹⁴, διτὶ δὲν πλεονάκις εἰσίης ὡς ἐμέ. Ἐπειτα δὲ, ἐπποιεις τοῖς ἐμοῖς χρήση, καὶ ἄλλοις, ὅπόσοις ἀν βούλῃ⁵¹⁵ καὶ δταν ἀπίης, ἔχων ἀπει, οὓς ἀν αὐτὸς ἔθελης. Ἐπειτα δὲ ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τῷ μετρίως σοι δοκοῦν ἔχειν⁵¹⁶ ὅποίσαν βούλει δόδον πορεύσθη. Ἐπειτα τά τε νῦν ὄντα ἐν τῷ παραδείσω⁵¹⁷ θηρία διδωμι σοι, καὶ ἄλλα παντοδαπὰ συλλέξω, δι σὺ, ἐπειδάν τάχις⁵¹⁸ ἴππεύειν μάθης, διώξῃ⁵¹⁹ καὶ τοξεύων καὶ ἀκοντίζων καταβαλεῖς, ὥσπερ οἱ μεγάλοι ἄνδρες. Καὶ παῖδας δὲ σοι ἐγώ συμπαίκτορας παρέξω⁵²⁰ καὶ ἄλλα, διτὶ ἀν βούλη, λέγων πρὸς ἐμὲ οὐκ ἀτυχήσεις⁵²¹.

Ἐπει δὲ ταῦτα εἴπεν διαστήσης λέγει πρὸς τὸν Κύρον, πότερα βούλοιτο μένειν, η ἀπιέναι. Ο δὲ οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ ταχὺ εἴπειν, διτὶ μένειν βούλοιτο. Ἐπερωτηθεὶς δὲ πάλιν ὑπὸ τῆς μητρὸς, Διὰ τί; εἴπειν λέγεται· Οτι οἵκοι μὲν τῶν ἡλίκων καὶ εἴμι καὶ δοκῶ κράτιστος εἶναι, ω μῆτερ, καὶ τοξεύων καὶ ἀκοντίζων· ἐνταῦθα δὲ, εὗ οἶδα, διτὶ ἴππεύειν ήττων εἴμι τῶν ἡλίκων⁵²² καὶ τοῦτο, εὗ ισθη, ἔφη, ω μῆτερ, διτὶ ἐμὲ πάνυ ἀντα. Η δέ με καταλίπης ἐνθάδε, καὶ μάλιστα ἴππεύειν, διταν μὲν ἐν Πέρσαις ω, οἷμα σοι⁵²³ ἔκεινους τοὺς ἀγαθοὺς τὰ πεζικὰ ῥαδίως νικήσειν⁵²⁴ δταν

⁵⁰⁵) Ηθελεις δρξει. ⁵⁰⁶) Τδ πρόγευμα. ⁵⁰⁷) Οτι τδ πρόγευμα έχεις έργασιαν μέτινας, ως τρδ ἔλεγεν δι Σάχας περὶ τοῦ Αἰσχυλ. ⁵⁰⁸) Νδ τὸν βασινίσω. Α. Σ. 2) ⁵⁰⁹) Αἰσθοίτο τὸν τάππον δεόμενόν τινος, διτὶ είχεν διάγκην ἀπό τι πρᾶγμα. ⁵¹⁰) Νδ προφθάσῃ να τδ κάμηρ πρὸ αὐτοῦ. ⁵¹¹⁾ Κάμνων τὴν χάριν των. ⁵¹²⁾ Νομίζειν εἶναι χ. καταλ. τὸν π. ξ-κοντα. ⁵¹³⁾ Θέλει εἶναι εἰς τὴν ἔκουσιαν του. ⁵¹⁴⁾ Οἶδα, θα σε γνωρίσω χάριν.

⁵¹⁵⁾ Πορεύεσι διποίαν βούλει δόδον ἐπὶ τὸ δοκοῦν σοι ἔχειν μετρίως· να βαδίσῃς τὸν δρόμον διτις σε φέρει εἰς δ. τι σοι φαίνεται μέτριον. Αινίτεται διτὶ εἴπεν δικύρος περὶ τῶν πολυπάγων. ⁵¹⁶⁾ Δάσος φυτευτόν, δικου εἴτερον θηρία διδι κυνήγιον.

⁵¹⁷⁾ Μέσον διτὶ τοῦ ἐνεργ. διώξῃς διδι τοῦ ἐπποι. ⁵¹⁸⁾ Διδυ θέλεις διτὶ είρωντικῶς ἔκεινους τοὺς κελούν σου.

δὲ εἰς Μῆδους ἔλεω, ἐνθάδε πειράσουμαι τῷ πάππῳ, ἀγαθῶν ἵππεων κράτιστος ὁν ἵππεὺς, συμμαχεῖν αὐτῷ⁵²⁰.

Τὴν δὲ μητέρα εἰπεῖν τὴν δὲ δικαιοσύνην, ὡς παῖ, πῶς μαθήσῃ ἐνθάδε, ἔκει ὄντων σοι τῶν διδασκάλων⁵²¹; Καὶ τὸν Κῦρον φάναι· 'Αλλ', ὡς μητέρ, ἀκριβῶς ταύτην γε οἶδα. Πώς σὺ οἰσθα; εἰπεῖν τὴν Μανδάνην. 'Οτι, φάναι ὁ διδασκαλός με, ὡς ἡδη ἀκριβοῦντα τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἥλλοις⁵²² καθίστη δικάζειν. Καὶ τοίνυν, φάναι, ἐπὶ μιᾷ δήποτε δίκη πληγὰς ἔλασθν, ὡς οὐκ ὅμιῶς δικάστας.

'Ην δὲ ἡ δίκη τοιάδε. Παῖς μέγας, μικρὸν ἔχων χιτῶνα, ἔτερον παῖδα μικρὸν, μέγαν ἔχοντα χιτῶνα, ἔκούσας αὐτὸν⁵²³, τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἔκεινον ἤμφεσε, τὸν δὲ ἔκεινον αὐτὸς ἐνέδυ. Ἐγὼ γοῦν τούτοις δικάζων, ἔγρων βελτιον εἶναι ἀμφοτέροις τὸν ἀρμόδοντα ἐκάτερον ἔχειν χιτῶνα. Ἐν δὲ τούτῳ με ἐπαιτεῖν ὁ διδασκαλός λέγων, διτὶ ὅπότε μὲν κατασταθεῖν⁵²⁴ τοῦ ἀριστοτοῦς κριτῆς, οὕτω δέοι⁵²⁵ ποιεῖν ὅπότε δὲ κρίναι δέοι, διοτέρου ὁ χιτὼν εἴη, τοῦτ' ἔφη σκεπτέον εἶναι⁵²⁶, τίς κτῆσις δικαία ἔστι πότερα τὸν βίᾳ ἀρεδόμενον ἔχειν, οὐ τὸν ποιησάμενον ἢ πριάμενον κεκτῆσαι⁵²⁷. 'Ἐπειτα δὲ ἔφη, τὸ μὲν νόμιμον δικαιον εἶναι τὸ δὲ ἀνομον, βίαιον. Σὺν τῷ νόμῳ⁵²⁸ οὖν ἐκέλευεν φέλε τὸν δικαστὴν τὴν φῆμον τίθεσθαι. Οὕτως ἐγὼ σοι⁵²⁹, ἔφη, ὡς μητέρ, τά γε δικαια παντάπατιν οίδα ἀκριβῶς⁵³⁰ ἦν δέ τι ἄρα προσδέωμαι, ὁ πάππος με, ἔφη, οὗτος ἐπιδιδάξει.

'Αλλ' οὐ ταῦτα⁵³¹, ἔφη, ὡς παῖ, παρά τε τῷ πάππῳ δικαια καὶ ἐν Πέρσαις ὄμοιογείται. Οὔτος μὲν γάρ τῶν ἐν Μῆδοις πάντων⁵³², δεσπότην ἐαυτὸν πεποίκην⁵³³ ἐν Πέρσαις δὲ τὸ ἴστον ἔχειν⁵³⁴ δικαιον νομίζεται. Καὶ ὁ σὸς πρώτος πατήρ⁵³⁵ τεταγμένα⁵³⁶ μὲν ποιεῖ, & ποιεῖ, τῇ πόλει, τεταγμένα δὲ λαμβάνει⁵³⁷ μέτρον δὲ αὐτῷ οὐχὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἔστιν. 'Οπως οὖν μὴ ἀποίη μαστιγούμενος⁵³⁸, επειδὲν οἷοι εἴης, ἀν παρὰ τούτου μαθὼν ἦκης, ἀντὶ τού βασιλικοῦ τὸ τυραννικόν⁵³⁹, ἐν φέρεται τὸ πλέον οὐεσθαι χρήγαις ἀπάντων ἔχειν⁵⁴⁰. 'Αλλ' ὁ γε σὸς πατήρ, εἶπεν ὁ Κῦρος, δεινότερός ἔστιν, ὡς μητέρ, διδάσκειν, μεῖν ἢ πλεῖστον ἔχειν. 'Η οὐχ ὄρφα, ἔφη, διτὶ καὶ Μῆδους ἀπαντας δειδίσαχεν ἑαυτοῦ μεῖν ἔχειν⁵⁴¹; 'Μωτε θάρσει, ὡς⁵⁴² ὁ σὸς γε πατήρ οὔτε ἄλλον οὐδένα οὔτ' ἐμὲ διδάξας πλεονεκτεῖν ἀποπέμψεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

'Ο, τι Κῦρος ἐποίει λειτθεὶς ἐν Μῆδοις.

Τοιαῦτα μὲν δὴ πολλὰ ἐλάλει ὁ Κῦρος· τέλος δὲ, ἡ μὲν μήτηρ ἀπῆλθε,

⁵²⁰) Πλεονάζει ἀφ' οὐ εἰπε τῷ πάππῳ. ⁵²¹⁾ Εἰς τὸ κεφ. 6'. εἰπεν διτὶ οἱ Πέρσαι εἰχον ψχολεῖα ὅπις ἐδιάσκοντο τὴν δικαιοσύνην. ⁵²²⁾ Συνήθως μετὰ αἰτιατ. τὸ δικάζω. Σκανίως διμως ἡ πρὸς δοτ. δημοσθ. Αἰσχ. ⁵²³⁾ Όμοιος πλεονάζει, ἀφ' οὐ εἰπε παῖδα. ⁵²⁴⁾ Εὐκτ. διὰ τὸ ἀμφίσθολον, κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἄν. Κ. § 403, γ. ⁵²⁵⁾ Τὸ εἰναι προσεξθη ἀττικῶς, ἔλλως περιττὸν, διότι τὸ σκεπτέον σημαίνει δεῖν σκέπτεσθαί τοι. ⁵²⁶⁾ Ἑλλ. δει. 3-7) Κατὰ τὸν νόμον. ⁵²⁷⁾ Αὐτὰ ταῦτα, τὰ ἴδια. ⁵²⁸⁾ 'Ολων τῶν κτημάτων εῶν Μῆδων. ⁵²⁹⁾ Τὸ νά ἔχωσιν ὅλοι ἴσα. ⁵³⁰⁾ Καὶ πρώτος ὁ σὸς πατήρ. ⁵³¹⁾ Τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου φρισμένα. ⁵³²⁾ Ἑλλ. ὄρα, δηλ. πρόσεγε. ⁵³³⁾ 'Ελλ. θόσ. τὴν θεόν. ⁵³⁴⁾ Τὸ οἰεσθαι ψήσην ἔχειν πλέον. ⁵³⁵⁾ Νὰ ἡναὶ κα τῷ τεροοι την οσι ἄδω. ⁵³⁶⁾ Διτιολ. διέπει.

Κύρος δὲ κατέμενε καὶ αὐτοῦ³³⁸ ἐτρέφετο. Καὶ ταχὺ μὲν τοῖς ἡλικιώτατις συνεκέχρατο, ὡς εἰς οἰκείως διαχεισθαι· ταχὺ δὲ τοὺς πατέρας αὐτῶν ἀνήρτητο³³⁹, προσιὼν, καὶ ἔνδηλος ὅν, ὅτι ἡ τράπεζος αὐτῶν τοὺς υἱεῖς· ὥστε καὶ εἴτις τοῦ βασιλέως δέοιντο, τοὺς παιδας ἐκέλευον Κύρου δεῖσθαι διαπράξασθαι σφίσιν. Ὁ δὲ Κύρος, ὅτι δέοιντο αὐτοῦ οἱ παιδεῖς, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ φιλοτιμίαν, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο³⁴⁰ διαπράτεσθαι.

Καὶ ὁ Ἀστυάργης δέ, διὰ τοῦ πατέρα τοῦ Κύρου, οὐδὲν ἐδύνατο ἀντιτέλειν μηδὲν χαρίζεσθαι³⁴¹. Καὶ γάρ, ἀσθενήσαντος αὐτοῦ³⁴², οὐδέποτε ἀπέλιπε τὸν πάππον, οὐδὲ κλαίων ποτὲ ἐπαύετο³⁴³. δῆλός τε ἦν πᾶσιν, ὅτι ὑπερεφοεῖτο, μή οὖ³⁴⁴ ὁ πάππος οὐ πάππος³⁴⁵. Καὶ γάρ εἰκόνα νυκτὸς³⁴⁶ εἴτινος δέοιτο Ἀστυάργης, πρῶτος ἡσθάνετο Κύρος, καὶ πάντων ἀσκνότατα ἀνεπήδα ὑπηρετήσων, ὅτι οἶετο χαριεῖσθαι· ὡς εἰς παντάπασιν ἀνεκτήσατο³⁴⁶ τὸν Ἀστυάργην.

Καὶ ἦν μὲν ἵσωσό Κύρος πολυλογώτερος³⁴⁷, ἀμα μὲν διὰ τὴν παιδείαν, διὰ ἡγαγκάζετο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ διδόναι λόγον ὅντας ἐποίει καὶ λαμβάνειν παρ' ἄλλων, ὅπότε δικάζοι· ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι, πολλὰ μὲν αὐτὸς ἀφεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα, πῶς ἔχοντα τυγχάνοι³⁴⁸. καὶ ὅσα μὲν αὐτὸς ὑπὸ ἄλλων ἐρωτῶτο διὰ τὸ ἀγγίνους εἶναι, ταχὺ ἀπεκρίνατο· ὥστε ἐκ πάντων τούτων ἡ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ. Ἄλλ· ὥσπερ γάρ εὖ σώματιν, ὅσοι νέοι ὄντες μέγεθος ἔλαθον, ὅμως ἐμφαίνεται τι νεαρὸν αὐτοῖς³⁴⁹ δικατηγορεῖ³⁵⁰ τὴν ὄλιγοτείαν· οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐθράσος διεφαίνετο, ἀλλ' ἀπλότητας καὶ φιλοστοργία³⁵¹. Ὅστε ἐπεθύμει ἄν τις ἔτι πλείω ἀκούειν αὐτοῦ ἡ σιωπῶντι παρεῖναι³⁵².

Ὦς δὲ προσήγεν ὁ χρόνος αὐτὸν σὺν τῷ μεγέθει εἰς ὥραν τοῦ πρόστηθον³⁵³ γενέσθαι, ἐν τούτῳ δὴ τοῖς μὲν λόγοις βραχυτέρους ἔχειτο κατῆφων³⁵⁴ ἡ συναγαγαῖτέρῳ· αἰδοῦς δὲ ἐνεπίμπλατο, ὥστε καὶ ἐρυθραίνεσθαι διόπτες συντυγχάνοι τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ τὸ σκυλακῶδες³⁵⁴, τὸ πᾶσιν ὅμοίως προσπίπτειν, οὐκ ἔθιτο διαφέρειν. Οὕτω δὲ ἡ συναγαίτερος μὲν ἦν, ἐν δὲ ταῖς συνουσίαις³⁵⁵ πάμπαν ἐπίχαρις. Καὶ γάρ ὅσα διαγωνίζονται πολλάκις ἡλικιες πρὸς ἀλιτήλους, οὐχ, ἀ κρείττων ἥδεις ὅν, ταῦτα³⁵⁶ προύκαλεῖτο τοὺς συνόντας, ἀλλ', ἀπερ εὖ ἥδεις ἐκυτὸν ἡττοναόντα³⁵⁷, ταῦτα ἐξηρχε, φάτκων κάλλιον αὐτῶν ποιήσειν, καὶ κατηρχεν ἡ διαγναπηδῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἡ διεκοντιούμενος ἡ διατοξεύσομενος ἀπὸ τῶν ἵππων, οὕτω πάνυ ἔποχος³⁵⁸ ὥν· ἡ ττώμενος δὲ αὐτὸς ἐφ' ἕαυτοῦ μάκλιστα ἐγέλα.

³³⁸⁾ Ἐπίφ. ἔκει, εἰς τὴν Μηδίαν. ³³⁹⁾ Ἀναρτῶ. Λ. Σ. 4). ³⁴⁰⁾ Ἐσπούδαζε μεγάλως.

³⁴¹⁾ Ἀττ. ἀντὶ μιᾶς ἀρνήσεως, διὰ δὲν θέλεις γαρισθῆναι. ³⁴²⁾ Τοῦ πάππου. Ἀφελῆς τοῦ λόγου ἡ κατασκευή. ³⁴³⁾ Κ. § 432 Η'. ³⁴⁴⁾ Ἀντων. πρωτότ. ἀντὶ αὐτῷ. Κ. § 363, 6. τημ. ἀ. ³⁴⁵⁾ Σημ. διάρκειαν χρόνου. Συνήθως προφέρεται ἀπροθέτως. ³⁴⁶⁾ Ἐκέρδισεν, εἶλκυσεν. ³⁴⁷⁾ Ἀφ' ὅτι ἡτον εἰκόνα κατὰ τὴν ἡλικίαν του. ³⁴⁸⁾ Πῶς εἶναι. ³⁴⁹⁾ Αὐτοῖς δοσο. ³⁵⁰⁾ Ἀποδεικνύει. ³⁵¹⁾ Τρυφερὰ ἀγάπη. ³⁵²⁾ Παρεῖναι αὐτῷ σιωπῶντι.

³⁵³⁾ Η ἡλικία καθ' ἥν ἐξέρχεται τις τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ πρὶν εἰςέλθῃ εἰς τὴν ἐφηδικήν· 13—14 ἔτη. ³⁵⁴⁾ Ο ποιοῦσιν οἱ σκύλοις, πᾶσιν ὅμοιως προσπίπτοντες.

³⁵⁵⁾ Εἰς τὰς συναναγροφάς. ³⁵⁶⁾ Ἐλλ. τῆς· Ἐπί· ἐπὶ τρύπα, ἐφ' ἀ γέδει. ³⁵⁷⁾ Τὸ εὔτε εἰπε πρῶτον ἥδεις ἐκυτὸν ὄντα. ³⁵⁸⁾ Στερεός· ἐπὶ τοὺς ἵππους.

Ως δ' οὐκ ἀπεδίδρασκεν ἐκ τοῦ ἡττᾶσθαι εἰς τὸ μὴ ποιεῖν⁵⁶⁹, οὐ ἡττώτο,
Αλλ' ἐκαλυγέδετο⁵⁷⁰ ἐν τῷ πειρᾶσθαι αὐθὶς βέλτιον ποιεῖν, ταχὺ μὲν εἰς
τὸ ίσον⁵⁷¹ ἀφίκετο τῇ ἴππικῇ τοῖς ἥλικιστας⁵⁷² ταχὺ δὲ παρήσει, διὰ τὸ
ἔργον τοῦ ἔργου⁵⁷³ ταχὺ δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ παραδεῖσῳ θηρία ἀνηλώκει, διώ-
κεν καὶ βάλλων καὶ κατακαίνων ὅστε Ἀστυάγης οὐκ ἔτ' εἶγεν⁵⁷⁴ αὐτῷ
συλλέγειν θηρία. Καὶ Κύρος αἰσθόμενος, ὅτι βουλόμενος οὐ δύναιτο οἱ
ζῶντα παρέχειν, πολλάκις ἐλεγε πρὸς αὐτόν. "Ω πάππε τί σε δεῖ θηρία
ζητοῦντα πρόσγυματα ἔχειν⁵⁷⁵; "Αλλ' ἦν ἐμὲ ἐκπέμπης ἐπὶ θηρίαν σὺν τῷ
θείῳ, νομιώ⁵⁷⁶, δσα ἀντὶ θηρία, ἐμοὶ⁵⁷⁷ ταῦτα τρέφεσθαι.

"Επιθυμῶν δὲ σφόδρα ἔξειναι ἐπὶ τὴν θηρίαν, οὐκέτι ὁμοίως λεπαρεῖ
ἐδύνατο, ὃσπερ παῖς ὁν, ἀλλ' ὀκνηρότερον⁵⁷⁸ προσῆγε. Καὶ ἡ πρόσθιεν τῷ
Σάκᾳ ἐμέμψετο⁵⁷⁹, ὅτι οὐ παρίει αὐτὸν πρὸς τὸν πάππον, αὐτὸς ἡδη Σά-
κας ἔσυτῷ ἐγίγνετο⁵⁸⁰ οὐ γάρ προσῆγε, εἰ μὴ προτίσι, εἰ καρός εἴη⁵⁸¹ καὶ
τοῦ Σάκα εδεῖτο πάντω; σημανεῖν αὐτῷ, ὅπότε ἐν κακῷ εἴη εἰσιέναι,
ὅπότε οὐκ ἐν καιρῷ⁵⁸² ὕστερον εἰσιέναι αὐτὸν, ὃσπερ καὶ οἱ
ἄλλοι πάντες.

"Ἐπειδὴ δὲ οὖν ἔγνω ὁ Ἀστυάγης σφόδρα αὐτὸν ἐπιθυμοῦντα τῆς ἔξω⁵⁸³
θηρίας, ἐκπέμπει αὐτὸν σὺν τῷ θείῳ, καὶ φύλακας συμπέμπει ἐφ' Ἰππον
πρεσβυτέρους, ὅπως ἀπὸ τῶν ὑπτυχωριῶν⁵⁸⁴ φυλάττοιεν αὐτὸν, καὶ εἰ τῶν
ἀγέλων τι φανεῖται θηρίων. "Ο οὖν Κύρος τῶν ἐπομένων⁵⁸⁵ προθύμως ἐπυ-
θάνετο, ὅποιοι οὐ χρὴ θηρίοις πελάσσειν, καὶ ὅποια χρὴ θαρροῦντα⁵⁸⁶ διώ-
κεν. Οἱ δὲ ἐλεγον, ὅτι ἄρχοι τε πολλοὺς ἡδη πλησιάσαντας διέφειραν
καὶ λέοντας καὶ κάπρους καὶ παρδάλεις⁵⁸⁷ αἱ δὲ ἔλαφοι καὶ δορκάδες καὶ οἱ
ἄγριοι δίες καὶ οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι ἀστενεῖς εἰσιν. "Ἐλεγον δὲ καὶ τοῦτο, τὰς
δυσγωρίας ὅτι δέοις φυτάττεσθαι⁵⁸⁸ οὐδὲν ἤττον, η τὰ θηρία πολλοὺς γάρ
ἡδη αὐτοῖς τοῖς Ἰπποῖς καταχρημνοῦθῆναι.

Καὶ ὁ Κύρος ταῦτα πάντα ἐμάνθανε προθύμως⁵⁸⁹ ὡς δὲ εἶδεν Ἐλαφον ἐχ-
τερήσαντα, πάτιν ἐπιλαθόμενος ὃν ἤκουσεν, ἐδίωκεν, οὐδὲν ἄλλο δρῶν,
ἢ δοποὶ ἐψευγε. Καὶ πως διαπηδῶν αὐτῷ ὁ Ἰππος πίπτει εἰς γόνατα, καὶ
μικροῦ κάκεντον ἔξετραχγήιτεν⁵⁹⁰ οὐ μὴν ἀλλ' ἐπέμενεν⁵⁹¹ ὁ Κύρος μόλις
πως, καὶ ὁ Ἰππος ἔξαντη. "Ως δὲ εἰς τὸ πεδίον ἤθεν, ἀκοντίσας κατα-
βάλλει τὴν ἔλαφον, καὶ ὃν τι χρῆμα καὶ μέγα⁵⁹². Καὶ ὁ μὲν δὴ ὑπερέγα-
ρεν⁵⁹³ οἱ δὲ φύλακες προσελάσαντες, ἐλοιδόρουν αὐτὸν, καὶ ἐλεγον εἰς οἵον
κίνδυνον ἔιθοι⁵⁹⁴, καὶ ἐφασαν κατερεῖν αὐτοῦ⁵⁹⁵ τῷ πάππῳ. "Ο οὖν Κύρος
εἰστήκει καταβεηκὼς, καὶ ἀκούων ταῦτα ἤκατο. "Ως δὲ ἤσθετο κραυγῆς
ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸν Ἰππον, ὃσπερ ἐνθουσιῶν⁵⁹⁶ καὶ ὡς εἶδεν ἐκ τοῦ ἐναγκείου

569) Ἐκ τῆς ἤττης δὲν κατέφυγεν εἰς τὸ μὴ ποιεῖν, δηλ. διαν ἐνικᾶτο δὲν ἔπειτε νό^ν
ἴσαναλαμάνη τὸ πράγμα. 570) Ἐκαλύπτετο, δηλ. ἐπανήρχετο εἰς τὸ νὰ δοκιμάζῃ κτλ.
571) Εἰς ίσην ἐπιδειξίτητα. 572) Ἐδύνατο. Δ. Σ. 9). 573) Νά ἐνοχλήσαι. 574) Νομίζει
575) Δοτ. Κεριποιετο, δι' ἐμέ. 576) Πήλεον συνεσταλμένως. Ήδε Ὁχνέω. Λ. Σ. 577) Ή
περιόδος ἐλλειπτική, ἢ τὸ δὲ ἀνανταπόδοτον⁵⁷⁸ ὡς νὰ ἐλεγον⁵⁷⁹ δὲ μέμφετο, ταῦτα αὐτοὶ⁵⁸⁰
ἔποιει, Σάκας διατῷ γινόμενος. 581) "Εἴώ τοῦ παραδεῖσος, εἰς τὰ δρη. 582) Κακοτοπία
583) Ἐλλ. τῆς παρά. 584) Αὐτὸν θαρροῦντα διώκειν. 585) "Οτι. δ. φ. τὰς δυσγωρίας
586) Ολίγον δέειψε νὰ ἐκτραχγήσῃ, νὰ δίψη ἐπάνω ἀπὸ τὸν τράχηλον τε. 587) Ουσαν.
588) Συντακτική τῆς κατέ.

παπρον προσφερόμενον, ἀντίος⁵⁷⁷ ἐλαύνει· καὶ διατεινάμενος εὐστόχως
βάλλει εἰς τὸ μέτωπον, καὶ κατέσχε τὸν κάπρον.

Ἐνταῦθα μέντοι ἡδη καὶ ὁ θεῖς; αὐτῷ ἐλοιδορεῖτο⁵⁷⁸ τὴν θρασύτητα
ὅρῶν. Οὐ δὲ αὐτοῦ λοιδοροῦμένου⁵⁷⁹ ὅμως ἐδεῖτο, ὅτα αὐτὸς ἔβαλε ταῦτα
ἔπειται αὐτὸν δοῦναι εἰσκομίσαντα τῷ πάππῳ. Τὸν δὲ θεῖον εἰπεῖν φασιν.
Ἄλλος⁵⁸⁰ ἦν αἰσθηταί, διτε ἐδίκωκες, οὐ σοὶ μόνον λοιδορήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ;
ὅτι σε εἶων. Κανὸν βούληται, φάναι αὐτὸν⁵⁸¹, μαστιγωσάτω, ἐπειδάν γε ἐ-
γὼ δῶ αὐτῷ. Καὶ σύ γε, εἰ βούλει, ἔφη, ὁ θεῖς, τιμωρησάμενος, διπ
βούλει, τοῦτο ὅμως χάρισαι μοι. Καὶ ὁ Κυαζάρης⁵⁸² μέντοι τελευτῶν εἶπε,
Ποίει δῆπας βούλει· σὺ γάρ νῦν γε ἥμῶν ἔσικας βασιλεὺς εἶναι.

Οὕτω δὴ ὁ Κύρος εἰσκομίσας τὰ θηρία, ἐδίδου τε τῷ πάππῳ καὶ ἔλε-
γεν, διτε αὐτὸς ταῦτα θηράστειν ἐκείνῳ²². Καὶ τὰ ἀκόντια ἐδείκνυε μὲν οὖ, κατέθηκε δὲ ἥματωμένα, ὅπου φέτο τὸν πάππον ὄψεσθαι. Οὐ δὲ Ἀστυά-
γης ἄρα⁵⁸³ εἶπεν. Ἄλλος, ὁ παῖ, δέχομαι μὲν ἔγωγε ἡδέως, ὅτα δὲ δῶς
οὐ μέντοι δέομαι γε τούτων οὐδενὸς, ὥστε σε κινδυνεύειν⁵⁸⁵. Καὶ ὁ Κύρος
ἔφη· Εἴ τοιν μὴ σὲ δέῃ, ἵκετειν, ὁ πάππε, ἐμοὶ δὲς αὐτὰ, δῆπας ἐγὼ
διαδῶ τοῖς ἡλικιώτας. Ἄλλος, ὁ παῖ, ἔφη ὁ Ἀστυάγης· καὶ ταῦτα λαβῶν
διαδίσου, δῆψε σὺ βούλει, καὶ τῶν ἄλλων ὑπόστα ἐθέλεις.

Καὶ ὁ Κύρος λαβών, ἐδίδου τε ἄρα⁵⁸⁶ τοῖς παισι, καὶ ἄμα ἐλεγεν· ὁ
Παῖδες, ὡς ἄρα⁵⁸⁷ ἐφρυξαοῦμεν, διτε τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ἐθηρῶ-
μεν· ὅμοιον γάρ ἐμοιγε δοκεῖ εἶναι⁵⁸⁸, οἵδιν περ εἴ τις δεδεμένα ζῶα θη-
ρῷ. Πρῶτον μὲν γάρ ἐν μικρῷ χωρίῳ ἦν⁵⁸⁹. ἐπειτα καὶ μικρὰ καὶ λε-
πτὰ καὶ ψωραλέα²³ καὶ τὸ μὲν αὐτῶν χωλὸν ἦν, τὸ δὲ κολοβόν· τὰ δὲ ἐν
τοῖς ὄρεσι καὶ λειμῶσι θηρία ὡς μὲν καλὰ, ὡς δὲ μεγάλα, ὡς δὲ λιπαρὰ
ἐφραίνετο! Καὶ αἱ μὲν ἔλαφοι, ὥσπερ πτηναὶ, ἥλλοντο πρὸς τὸν οὐρανὸν
οἱ δὲ κάπροι, ὥσπερ τοὺς ἄνδρας φασὶ τοὺς ἄνδρείους, ὅμοστε ἐφέροντο·
ὑπὸ δὲ τῆς πλατύτητος οὐδὲ ἀμαρτεῖν οἶντε ἦν αὐτῶν⁵⁹⁰. Καλλίωδὴ, ἔφη,
ἐμοιγε δοκεῖ καὶ τεθνηκότα ταῦτα εἶναι, η̄ ζῶντα ἐκεῖνα τὰ περιφοδομη-
μένα. Ἄλλὰ ἄρα ἀν, ἔφη, ἀφεῖν⁵⁹¹ καὶ ὑμᾶς οἱ πατέρες ἐπὶ τὴν θήραν;

Καὶ ὁ φίδιος γ' ἀν ἔφασαν, εἰ Ἀστυάγης κελεύοι. Καὶ ὁ Κύρος εἶπε· Τίς
ἄν οὖν ὑμῶν πρὸς Ἀστυάγην μνησθεῖν⁵⁹²? Τίς γάρ ἀν, ἔφασαν, σοῦ γε
ἰκανώτερος πεῖσαι; Ἄλλοδ μὰ τὴν Ἡραν⁵⁹³, ἔφη, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα δοτεῖς
τούθωραπος γεγένηματ²⁴ οὐδὲ γάρ οἶδος τ' εἰμὶ λέγειν ἔγωγε, οὐδὲ ἀναβλέ-
πειν πρὸς τὸν πάππον ἐκ τοῦ ἰσου⁵⁹⁴ ἔτι δύναμαι. Ἡν δὲ τοσοῦτον ἐπε-
διδῶ⁵⁹⁵, δέδοικα ἔφη μὴ παντάπασι βλάξ τις καὶ ἡλίθιος γένωμαι. Παιδά-
ρον δὲ ὁν, δεινότατον λαλεῖν ἐδόκουν εἶναι. Καὶ οἱ παῖδες εἶπον· Πονη-

577) Κατ' ἐπάνω τε. 578) Λοιδορῶ μετ' αἰτ. Λοιδοροῦμαι μετὰ δοτ. 579) Ἐδεῖτο οὐτοῦ
λοιδορεύειν. Τὸ Ὅμως διὸ τὴν ἐννυτοικατικὴν σημασίαν τῆς μετοχῆς. K. § 432, I.

580) Ιδὸν Κύρον. 581) Οἱ ἀδελφὸι τῆς μητρὸς τε. 582) Τότε λοιπόν. 583) Δὲν ἔγω τόσην
ἀνάγκην αὐτῶν, ὥστε νὰ κινδυνεύσῃ διὸ νὰ μοι τὰ δώσης. 584) Συμπερ. λοιπόν.

585) Πώς τρόπον. 586) Τὸ θηράν ἐν παρθεῖσφ. 587) Τὰ θηρία. 588) Δὲν τὸ δυνατό
να μὴ τὰ κτυπήσωμεν ἐξ αἰτίας τοῦ πλάτους ἢ τοῦ μεγέθους των. 589) Πίθελον δρά γε
ἀσθοῖς; 590) Θὰ τὸ ἐνεργήσῃ; Λ. Σ. 2). 591) "Ορκος συνήθης εἰς τὰς Ἀθηναίας γυναι-
κας. 592) Ὅμοιως ὡς καὶ προτοῦ. 593) "Αν προσβῶ εἰς τοῦτο (τὸ νὰ ἥμας δειλός).

ρόν λέγεις το πρόγραμμά³⁹⁶, εἰ μηδὲ ὑπέρ ἡμῶν, ἀν τι σεη, συνηση πρατ-
τειν, ἀλλ' ἄλλου τινὸς ἡμᾶς τὸ ἐπὶ σοι³⁹⁷, ἀνάγκη ἔσται δεῖσθαι.

'Ακούσας δὲ ταῦτα ὁ Κύρος ἐδημηθή³⁹⁸, καὶ σιγῇ ἀπειθών, διακελευσά-
μενος ἑαυτῷ τολμᾶν³⁹⁹, εἰσῆλθεν, ἐπιθουλεύσας, δῆπας ἀν ἀλυπότατα εἴ-
ποι πρὸς τὸν πάππον, καὶ διαπράξειν αὐτῷ τε καὶ τοῖς παισιν, ὃν ἐδέ-
στο. "Ιρέατο οὖν ὥδε.

Ἐπέρι μοι, ἔφη, ὁ πάππε, ἵν τις ἀποδράσῃ τῶν οἰκετῶν σε, καὶ λέ-
νης αὐτὸν, τί αὐτῷ χρῆ⁴⁰⁰; Τί δὴ ὅλο⁴⁰¹, ἔφη, ἢ δῆσας αὐτὸν ἐργάζε-
σθαι ἀναγκάζω; "Ἡν δὲ αὐτόματός τοι πάλιν ἐπέλθῃ, πῶς ποιεῖς; Τί δὲ,
ἔφη, ἢ μαστιγώσας αὐτὸν γε, ἵνα μὴ ἀλλις τοῦτο ποιῇ, ἐπειτα ἐξ ἀρχῆς
πάλιν αὐτῷ χρωμαι; "Ωρα ἀν, ἔφη ὁ Κύρος, παρασκευάζεσθαι σοι εἰς
τιῷ⁴⁰² μαστιγώσεις με, ὡς βουλεύομαι γε δῆπας σε ἀποδρῶ λαθῶν τοὺς
ἐμοὺς ἡλικιώτας ἐπὶ θήραν. Καὶ ὁ Ἀστυάγης, Καλῶς, ἔφη, ἐποίησας προ-
ειπών⁴⁰³ ἔνδοθεν γάρ ἀπαγορεύω σοι μὴ κινεῖσθαι· χαρίειν γάρ⁴⁰⁴, ἔφη, εἰ
ἔνεκα χρεδίων τῇ θυγατρὶ τὸν παιδία ἀποδουκολήσαιμι⁴⁰⁵.

'Ακούσας ταῦτα ὁ Κύρος, ἐπείστεο μὲν καὶ ἔμεινεν· ἀνιαρδεῖς δὲ καὶ
σκυθρωπὸς ὁν, σιωπῇ διῆγεν. "Ο μέντοι Ἀστυάγης, ἐπεὶ ἔγνω αὐτὸν λυ-
πούμενον ἴσχυρος, βουλέμενος αὐτῷ χαρίσασθαι, ἐξάγει ἐπὶ θήραν, καὶ
πεζοὺς πολλοὺς καὶ ἵππετας συναλλάσσει, καὶ τοὺς παιδίας⁴⁰⁶, καὶ συνελά-
σσεις τὰ ἐπιπάτιμα χωρία τὰ θηρία, ἐποίησε μεγάλην θήραν. Καὶ βα-
σιλικῶς⁴⁰⁷ δὲ αὐτὸς παρὼν, ἀπηγόρευε μηδένα⁴⁰⁸ βάλλειν, πρὸς Κύρος ἐμ-
πληγθεῖν βάλλων. "Ο δὲ Κύρος οὐκ εἴσα κωλύειν. 'Αλλ', εἰ βούλει, ἔφη,
ὁ πάππε, ἡδέως με θηρᾶν, ἄφεις πάντας τοὺς κατ' ἐμὲ⁴⁰⁹ διώκειν καὶ ἀσ-
γωνίζεσθαι, δῆπας ἔκαστος κράτιστα δύνατο.

'Ενταῦθα δὴ ὁ Ἀστυάγης ἀφίστη⁴¹⁰ καὶ στὰς ἔθεατο τοὺς ἀμιλλωμένους
ἐπὶ τὰ θηρία, καὶ φιλονεικοῦντας, καὶ διώκοντας, καὶ ἀκοντίζοντας. Καὶ τῷ Κύρῳ ἡδετο,
οὐ δυναμένῳ σιγῇν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι
γενναλῷ ἀνακλάζοντι, ὅπότε πλησιάζει θηρίῳ, καὶ παρακαλοῦντι ὄνομα-
στὶ ἔκαστον. Καὶ τοῦ μὲν καταγελῶντα⁴¹¹ αὐτὸν ὄρῶν εὐφραίνετο, τὸν δέ
τινα καὶ ἐπαινοῦντα αὐτὸν ἡδονάντο οὐδὲ⁴¹² δύωστιον φθονερῶς. Τέλος δὲ
οὗν πολλὰ θηρία ἔχων ὁ Ἀστυάγης, ἀπήσει. Καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἡδονή⁴¹³
τῇ τότε θηρᾳ, ὡς εἰσὶ, ὅπότε οἶόν τε εἴη, συνεζήσει τῷ Κύρῳ, καὶ ὅλους
τε πολλοὺς παρελάμβανε, καὶ τοὺς παιδίας, Κύρου ἔγεκα. Τὸν μὲν δὴ
πλειστον χρόνον οὕτω διῆγεν ὁ Κύρος, πᾶσιν ἡδονῆς μὲν καὶ ἀγαθοῦ τενος
συναίτιος ὁν, κακοῦ δὲ οὐδενί.

'Αμφὶ δὲ τὰ πέντε ἡ ἔκκαίδεκα⁴¹⁴ ἔτη αὐτοῦ γενομένου, ὁ οὔτος τοῦ τῶν
Ἀσσυρίων⁴¹⁵ βασιλέως, γαμεῖν⁴¹⁶ μέλλων, ἐπειθύμησε καὶ αὐτὸς θηρᾶσσε

395) Πενηδὸν (κακὸν) εἰπε τὸ πρ. δ λέγεις. 396) Τὸ ἐπὶ σοι κείμενον, τὸ διπλ σὲ ἔξαρ-
τώμενον. 397) Δάκνων. 'Επειράχθη. 398) Παραγγείλας τόλμην εἰς τὸν ἑαυτὸν τα, δηλ-
ἀποφεύγεσσες νὰ τολμήσῃ. 399) Πώς τὸν μεταχειρίζεσαι; τι τὸν κάμνεις; 400) 'Αναγκά-
ζει δῆπω. 401) Ἐπειράχθη. 402) 'Αφήσου νὰ γεῦῃ. 403) Συναλίσας.

404) 'Επειράχθη πομπή. 405) Τὸ δύρνηται μηδὲ ἐνα πλεονάζει μετά τὸ ἀπηγόρευε.
406) Τοὺς ἡλικιώτας μα. 407) Καταγελῶντα τοῦ μέν τινὸς μέν. 408) Δεκαπέντε τὸ
τεκατέ. 409) 'Η Ἀσσυρία, ἀκιράτειος τῆς δοσίας δύμορος τῷ Μηδίᾳ. 410) Νυμρευθῆ.

ἢ τοῦτον τὸν χρόνον. Ἀκούων οὖν, ἐν τοῖς μεθορίοις τοῖς τε αὐτῶν καὶ τοῖς Μῆδων πολλὰ θηρία εἰναι ἀτέ⁴¹¹ ἀλήρευτα δύτα διὰ τὸν πόλεμον, ἐνταῦθα ἐπειθύμησεν ἔξελθεν. "Οπως οὖν ἀγρολῶς θηράψῃ, ἵππεας τε προσδιαβε πολλοὺς καὶ πελαστὰς, οἵτινες ἔμελλον αὐτῷ ἐκ τῶν λασίων τὰ θηρία ἔξελαν εἰς τὰ ἔργατα⁴¹². Ἀφικόμενος δὲ, ὅπου ἦν αὐτῷ τὰ φρούρια, καὶ ἡ φυλακὴ, ἐνταῦθι ἐδειπνοκοιτεῖτο, ὡς πρωτὶ τῷ οὗτοι⁴¹³ θηράσων.

"Ηδη δὲ ἑσπέρας γενομένης, ἡ διαδοχὴ τῇ πρόσθεν φυλακῇ⁴¹⁴ ἔρχεται ἐκ πόλεως, καὶ πεζοῖ καὶ ἵππεις. Ἐδοξέν οὖν αὐτῷ πολλὴ στρατιὰ παρεῖναι⁴¹⁵ δύο γάρ ὁμοῦ ἡσαν φυλακαῖ καὶ πολλοὺς αὐτὸς ἔχων ἤκειν ἵππεας καὶ πεζούς. Ἐβουλεύσατο οὖν κράτιστον εἶναι λεγλατῆσαι ἐκ τῆς Μηδεκῆς καὶ λαμπρότερόν τι ἄν φανηναι τὸ ἔργον τῆς θήρας, καὶ λερέων⁴¹⁶ πολλὴν ἀφθονίαν ἐνόμιζε γενῆσθαι. Οὕτω δὴ πρωτὶ ἀναστὰς, ἥγε τὸν στρατὸν⁴¹⁷ καὶ τοὺς μὲν πεζοὺς καταλείπει ἀθρόους ἐν τοῖς μεθορίοις, αὐτὸς δὲ τοῖς ἵπποις προσελάσας πρὸς τὰ τῶν Μῆδων φρούρια, τοὺς μὲν βελτίσους καὶ πλεῖστους ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ, ἐνταῦθα κατέμεινεν, ὡς⁴¹⁸ μὴ βοηθοίσεν οἱ φρουροὶ τῶν Μῆδων ἐπὶ τοὺς καταθέοντας⁴¹⁹ τοὺς δὲ ἐπιτηδείους ἀφῆκε κατὰ φυλάκες⁴²⁰ ἄλλους ἄλλοσις καταθεῖν καὶ ἐκέλευε, περιβαλλομένους⁴²¹ διτριτικοῖς ἐντυγχάνοι, ἐλαύνειν πρόσειστον⁴²². Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐπράττον.

Σημανθέντων⁴²³ δὲ τῷ Ἀστυάγει διτὶ πολέμιοι εἰσιν ἐν τῇ χώρᾳ, ἔξεσθει καὶ αὐτὸς πρὸς τὰ δριμαὶ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν, καὶ διὰ τοὺς ὁσαύτως σὺν τοῖς παρατυχοῦσιν ἵπποτας, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ἐσήμαινε πᾶσιν ἐκβοηθεῖν. Ός δὲ εἶδον πολλοὺς ἀνθρώπους τῶν Ἀστυρίων συντεταγμένους, καὶ τοὺς ἵππεας ἡσυχίαν ἀγοντας, ἕστησαν καὶ οἱ Μῆδοι. "Ο ὁδὲ Κύρος, διῶν ἐκβοηθοῦντας καὶ τοὺς ἄλλους πασσυδεῖ⁴²⁴, ἐκβοηθεῖ καὶ αὐτὸς, πρῶτον τότε δπλα ἐνδὺς οὕποτε οἰόμενος⁴²⁵. Οὕτως ἐπειθύμει αὐτοῖς ἐξοπλισθεῖται. Καὶ γάρ μάλα καλὰ ἦν, καὶ εὖ ἀρμότοντα αὐτῷ, & οἱ διάποποι περὶ τὸ σῶμα ἐποκοίητο⁴²⁶. Οὕτω δὴ ἐξοπλισάμενος, προσῆλασε τῷ ἵππῳ. Καὶ δὲ Ἀστυάγης ἴδων ἐθαύμασε μὲν τίνος κελεύσαντος ἦκοι⁴²⁷ δημως δὲ εἶπεν αὐτῷ μένειν παρ' ἑαυτῷ.

"Ο δὲ Κύρος, ὡς εἶδε πολλοὺς ἵππεας ἀγτίους, ἥρετο· "Ἡ οὔτοι, ἔφη⁴²⁸, ω πάππε, πολέμιοι εἰσιν, οἱ ἐφεστήκατι τοῖς ἵπποις, ἡρέμα; Πολέμιοι μέν τοι ἔφη. "Ἡ καὶ ἐκεῖνοι, ἔφη, οἱ ἐλαύνοντες; Καὶ ἐκεῖνοι, μέντοι⁴²⁹. Νῆ τὸν Δι⁴³⁰ ἔφη, ω πάππε, ἀλλ' οὐ πονηροὶ γε φαινόμενοι⁴³¹ καὶ ἐπὶ πονηρῶν ἵππαριων, ἀγουστιν⁴³² ἡμῶν τὰ χρήματα⁴³³ οὐκοῦν χρὴ ἐλαύνειν τινὰς ἡμῶν ἐπ' αὐτούς. 'Αλλ' οὐχ ὅρξε, ἔφη, ω παῖ, δισον τὸ στίχος τῶν ἵππεων ἔστηκε.

⁴¹¹) Ως. ⁴¹²⁾ Πεδιάδας ἐπιτηδείους διὰ γεωργίαν καὶ ἵππασίαν. ⁴¹³⁾ ἘΛΛ. ἐν.

⁴¹⁴⁾ Οἱ διαδεξόμενοι τοὺς πρόσθεν φύλακας. ⁴¹⁵⁾ Ζῶα πρὸς θυσίαν ότι ἐν γένει σφετεροῦ. ⁴¹⁶⁾ Ινα. ⁴¹⁷⁾ Διγρημένους κατὰ φυλάκες. ⁴¹⁸⁾ Περικυκλοῦντες, συλλαμβάνοντες διετῶν διφρ. ⁴¹⁹⁾ Η αὐτοπαδ. διτῶν, διότι ταῦτα προσωπωπεῖ μὲν τὸ ὑποκείμ. ⁴²⁰⁾ ἘΛΛ. τῶν γινομένων. ⁴²¹⁾ Σωρηδόν. ⁴²²⁾ Οἴλομενος (ὑπὸ ἐπιθυμίας) οὕποτε ἐνδύσεσθαι.

⁴²³⁾ Εἴχε διετάξει νὰ κατασκευασθῶσιν. ή σημασία τοῦ μέσου ὑπερσυντ. ⁴²⁴⁾ Κατὰ τίνος καθεύδασμα ήλθε. ⁴²⁵⁾ Μάλιστα. ⁴²⁶⁾ Λάπτων. ⁴²⁷⁾ Λάπτων τοῖς μὲν πολίταις μέχουσι.

⁴²⁸⁾ Λεπτομερῶς. Α. Β.

συντεταγμένον; οἱ δὲ ἐπ' ἑκείνους ἡμεῖς ἐλαύνωμεν, ὑποτεμοῦνται⁴²⁹ πάλιν ἡμᾶς ἑκείνοις ἡμῖν δὲ οὐπώ ἵσχυς πάρεστιν. Ἀλλ' ἦν σὺ μέντος, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ ἀναλαμβάνῃς τοὺς προσδοκηθεῖντας, φοβήσονται οὗτοι, καὶ οὐ κινήσονται· οἱ δὲ ἄγοντες ἀφήσουσιν εὐθὺς τὴν λείαν, ἐπειδὴν ιδωσί τινας ἐπ' αὐτοὺς ἐλαύνοντας.

Ταῦτ' εἰπὼν, ἔδοξέ τι⁴³⁰ λέγειν τῷ Ἀστυάγει. Καὶ ἂμα θαυμάζων, ὡς καὶ ἐφρόνει καὶ ἐγρηγόρει, κιλεύει τὸν υἱόν, λαβόντα τάξιν⁴³¹ ἱππέων ἀλάσαι ἐπὶ τοὺς ἄγοντας τὴν λείαν. Ἐγὼ δὲ, ἔφη, ἐπὶ τούτους, ἦν ἐπὶ σὲ κινῶνται, ἐλῶ· ὥστε ἀναγκασθήσονται ἡμῖν προσέχειν τὸν νοῦν. Οὕτω δὴ δ' Κυαξάρης, λαβὼν τῶν ἐρρωμένων ἱππων τε καὶ ἀνδρῶν⁴³², προσελάνει. Καὶ ὁ Κῦρος, ὡς εἶδεν ὅρμωμένους, συνεξορμᾷ εὐθὺς, καὶ αὐτὸς πρῶτος ἤγειτο ταχέως. Καὶ ὁ Κυαξάρης μέντοι ἐφείπετο, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οὐκ ἀπελείποντο. Ως δὲ εἶδον αὐτοὺς πελάζοντας οἱ λεηλατοῦντες, εὐθὺς ἀφέντες τὰ χρήματα ἔρυγον.

Οἱ δὲ ἀρχὶ τὸν Κύρον ὑπετέμνοντο⁴³³, καὶ οὓς μὲν κατελάμβανον εὐθὺς ἔπαιον, πρῶτος δὲ ὁ Κῦρος· ὅσοι δὲ παραλλάξαντες αὐτῶν ἐφθασσαν⁴³⁴, κατέπιν τούτους ἐδίωκον, καὶ οὐκ ἀνίεσαν, ἀλλ' ἤρουν τινὰς αὐτῶν. "Ωσπερ δὲ κώνων γενναῖος, ἀπειρος, ἀπρονοήτως φέρεται πρὸς κάπρον, οὕτω καὶ ὁ Κῦρος ἐφέρετο, μόνον δὲ τὸ παίειν τὸν ἀλιτσκόμενον, ἀλλο δὲ οὐδὲν προνοῶν. Οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἔώρων πονοῦντας τοὺς σφετέρους, προύκινησαν τὸ σῖχος, ὡς παυσορμένους τοῦ διωγμοῦ⁴³⁵, ἐπει σφᾶς, ιδούειν προσορμήσαντας.

"Ο δὲ Κῦρος οὐδὲν μᾶλλον ἀνει, ἀλλ' ὑπὸ τῆς χαρμονῆς ἀνακαλῶν τὸν θεῖον ἐδίωκε καὶ τσχυρὰν τὴν φυγὴν τοῖς πολεμίοις κατέχων⁴³⁶ ἐποίει. Καὶ ὁ Κυαξάρης μέντοι ἐφείπετο, ἵστως μὲν⁴³⁷ καὶ αἰτσυνούμενος τὸν πατέρα· καὶ οἱ ἄλλοι δὲ εἴποντο, προθυμότεροι ὅντες ἐν τῷ τοιούτῳ⁴³⁸ εἰς τὸ διώκειν καὶ οἱ μὴ πάνυ πρὸς τοὺς ἐναντίους ἄλκιμοι⁴³⁹ ὅντες. Ο δὲ Ἀστυάγης, ὡς ἔώρα τοὺς μὲν ἀπρονοήτως διώκοντας, τοὺς δὲ πολεμίους ἀθρόους καὶ τεταγμένους ἀπαντῶντας, δείσας περὶ τε τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ Κύρου, μὴ εἰς παρεσκευασμένους ἀτάκτως ἐμπεσόντες πάλιοιέ τι, ἤγειτο εὐθὺς πρὸς τοὺς πολεμίους.

Οἱ δὲ αὖ πολέμιοι, ὡς εἶδον τοὺς Μῆδους προκινηθέντας, διατεινάμενοι καὶ μὲν τὰ παλτὰ, οἱ δὲ τὰ τόξα ἔστησαν, ὡς ἀν, ἐπειδὴ εἰς τόξευμά⁴⁴⁰ γε ἀφίκοντο, στήσομένους⁴⁴¹, ὥσπερ τὰ πλείστα εἰώθεσαν ποιεῖν. Μέχρι γάρ τοσούτου⁴⁴², ὅποτε ἐγγύτατα γίγνοιντο, προστήλανον ἀλλήλοις, καὶ ἀγροβολίζοντο πολλάκις μέχρις ἐσπέρας⁴⁴³. Ἐπεὶ δὲ⁴⁴⁴ ἔώρων τοὺς μὲν

⁴²⁹⁾ Θὰ μᾶς ἐμποδίζωσι. Δ. Σ. ⁴³⁰⁾ "Ἐδει τῷ Ἀσ. δτι κάτι λέγει, δοθὸν δηλ.

⁴³⁰⁾ Τάγμα. ⁴³¹⁾ Ὑπεν. τὸν ἀ. ⁴³²⁾ Τοῖς ἔποπτον τὸν δρόμον. ⁴³³⁾ Ἐρβασαν νέκερσωσιν ἐμπρός· ἴδε Δ. Σ. Παραλλάξεω, 3). ⁴³⁴⁾ Προύκινησαν (ἐπὶ τοὺς Μῆδους) ὡς παυσορμένους. ⁴³⁵⁾ Φθάνων. ⁴³⁶⁾ Δὲν ἔχει διέδοσιν. ὑπεν. δὲ, ἀλλὰ πάντως εἴπετο.

⁴³⁷⁾ Ἄγων. ⁴³⁸⁾ Ἀξιομάχοι πρὸς τοὺς ἐναντίους. ⁴³⁹⁾ Εἰς ἀπόστασιν ὅπε φάνεται. ⁴⁴⁰⁾ Αἰσθαντος. ⁴⁴¹⁾ Μέγρι τοξεύματος. ⁴⁴²⁾ Ταῦτα δηλ. ἐπραττον ἄλλωτε.

⁴⁴³⁾ Τοτε πασὰ τὴν ποσεδοκίαν των.

εφετέρους φυγῆ εἰς αὐτοὺς φερομένους, τοὺς δὲ ἀμφὶ Κύρον ὅμοι ἐπ' αὐτοὺς ἐπομένους, τὸν δὲ Ἀστυάγην σὺν τοῖς ἵπποις ἐντὸς γυγνόμενον ἥδη τοξεύματος, ἐκκλίνουσι καὶ φεύγουσιν. Οἱ δὲ⁴⁴⁷, διὰ διμόθεν διώχοντες, ἦρουν πολλοὺς ἀνὰ κράτος⁴⁴⁸ καὶ τοὺς μὲν ἀλισκομένους ἔπαιον, καὶ ἵππους καὶ ἄνδρας, τοὺς δὲ πίπτοντας κατέκαινον· καὶ οὐ πρόσθεν ἔστησαν, πρὶν ἡ πρὸς τοῖς πεζοῖς⁴⁴⁹ τῶν Ἀσσυρίων ἐγένοντο. Ἐνταῦθα μέντοι δεῖσαντες, μὴ καὶ ἐνέδρα τις μεῖζων ὑπείνη, ἐπέσχον.

Ἐκ τούτου δὴ ἀνήγαγεν⁴⁵⁰ δὲ Ἀστυάγης μᾶλα χαίρων τῇ ἵπποκρατίᾳ, καὶ τὸν Κύρον οὐκ ἔχων δι, τι χρὴ λέγειν⁴⁵¹. αἵτιον μὲν εἰδὼς ὅντα τοῦ Ἰ. you, μαινόμενον δὲ γιγάσκων τῇ τολμῇ. Καὶ γὰρ τότε ἀπιόντων οἴκαδε, μόνος τῶν ἄλλων ἑκεῖνος οὐδὲν ἄλλο⁴⁵² η τοὺς πεπτωκότας περιελαύνων ἔθεστο· καὶ μόλις αὐτὸν ἀφελκύσαντες οἱ ἐπὶ τούτῳ ταχθέντες προσῆγαγον τῷ Ἀστυάγει, μᾶλα ἐπίπροσθεν ποιούμενον τοὺς προσάγοντας⁴⁵³, δι τι ἔώρα τὸ πρόσωπον τοῦ πάππου ἡγιομένον ἐπὶ τῇ θέᾳ τῇ αὐτοῦ.

Ἐν μὲν δὴ Μῆδοις ταῦτα ἐγεγένητο· καὶ οὔτε ἄλλοι πάντες τὸν Κύρον διὰ στόματος εἶχον⁴⁵⁴ καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἐν φράσις δι τοῦ Ἀστυάγης καὶ πρόσθεν τιμῶν αὐτὸν, τότε ὑπερεξεπέπληκτο ἐπ' αὐτῷ⁴⁵⁵.

Καρβύσης δὲ, δ τοῦ Κύρου πατήρ, ἤδετο μὲν πυνθανόμενος ταῦτα⁴⁵⁶ ἐπὶ δὲ ἥκουσεν ἀνδρὸς ἥδη ἔργα διαχειρίζομενον τὸν Κύρον, ἀπεκάλει δὴ, ὅπως τὰ ἐν Πέρσαις ἐπιχώρια ἐπιτελοίη. Καὶ τὸν Κύρον δὴ ἐνταῦθα λέγεται εἰπεῖν, δι τὸ ἀπένεινα βούλοιτο, μὴ δο πατήρ τι ἄχθοτο· καὶ ἡ πόλις μέρη φοιτο⁴⁵⁷ αὐτῷ. Τῷ οὖν Ἀστυάγει ἐδόκει ἀναγκαῖον εἶναι ἀποπέμπειν αὐτὸν. Ἐνīα δὴ ἵππους τε αὐτῷ δοὺς, οἷς αὐτὸς ἐπεθύμει λαβεῖν, καὶ ἄλλα συσκευάσαι παντοδαπά, ἀπέπεμπε, καὶ διὰ τὸ φίλειν αὐτὸν, καὶ ἄμα ἐλπίδας μεγάλας ἔχων ἐν αὐτῷ, ἄνδρα ἔσεσθαι ἕκανδον καὶ φίλους ὁφελεῖν, καὶ ἔχθροὺς ἀνιψάν. Ἀπιόντα δὲ τὸν Κύρον προσῆπεμπον ἀπαντες, καὶ παῖδες, καὶ ἥλικες, καὶ ἄνδρες, καὶ γέροντες, ἐφ' ἵππων, καὶ Ἀστυάγης αὐτός· καὶ οὐδένα ἔφασαν⁴⁵⁸ ὅντες οὐ δακρύουντ' ἀποστρέψεσθαι.

Καὶ Κύρον δὲ αὐτὸν σὺν πολλοῖς δακρύοις λέγεται ἀποχωρῆσαι. Πολλὰ δὲ δῶρα διαδοῦναί φασιν αὐτὸν τοῖς ἥλικισταις, ὃν⁴⁵⁹ Ἀστυάγης αὐτῷ ἐδεῖδε· τέλος δὲ καὶ ἦν εἰχε στολὴν τὴν Μῆδικήν ἐκδύντα δοῦνας τινι, δηλονότι τούτῳ, δι μάλιστα ἡσπάζετο. Τοὺς μέντοι λαβόντας καὶ δεξαμένους τὰ δῶρα λέγεται Ἀστυάγει ἀπενεγκεῖν· Ἀστυάγην δὲ δεξαμένον Κύρῳ ἀποπέμψαι· τὸν δὲ πάλιν τε ἀποπέμψαι εἰς Μῆδους, καὶ εἰπεῖν· Ω πάππε, εἰ βούλει με καὶ πάλιν ιέναι ὡς⁴⁶⁰ σὲ μὴ αἰσχυνόμενον· ξα ἔχειν, εἰ τῷ⁴⁶¹ τι ἐγώ δέδωκα, Ἀστυάγην δὲ ταῦτα ἀκούσαντα, τοις θυσιαῖς ὥστε περ ὁ Κύρος ἐπέστειλεν⁴⁶².

⁴⁴⁷⁾ Μῆδοι. ⁴⁴⁸⁾ Μετὰ σπουδῆς. ⁴⁴⁹⁾ Πλησίον εἰς τοὺς πεζούς. ⁴⁵⁰⁾ Ἐπέστρεψε.

⁴⁵¹⁾ Μὴ ἡξεύρων τι ἔπειτε νὰ εἰπεῖν (πρὸς τὸν Κύρον. ⁴⁵²⁾ Ἐποίει. ⁴⁵³⁾ Εμβάζοντες διπρός του τοὺς δόδηγουντας αὐτὸν. ⁴⁵⁴⁾ Εἶχον εἰς τὸ στόμα των, ἐπήνουν αὐτὸν, ωλεύων ξεψαλλον περὶ αὐτοῦ. ⁴⁵⁵⁾ Ως πρὸς αὐτὸν. ⁴⁵⁶⁾ Αντι τὸ ἔθνος τα. Η πόλις εἰπεῖν δὲ Σενοφῶν, εἰθισμένος εἰς Ἀθηνῶν. ⁴⁵⁷⁾ Καὶ ἔλεγον δι τοις κάνεις δὲν ήτον δεῖτις δὲν ἐπέστρεψε. ⁴⁵⁸⁾ Εξ ἔκσινων. ⁴⁵⁹⁾ Επὶ ἐμψύχων ως η· ορ δὲ ἐπὶ ἀψύχων. ⁴⁶⁰⁾ Τινι· τὸ ἄρον δυτὶ τῆς ἀπρος. ἀντωνυμίας. ⁴⁶¹⁾ Εμήνυε λ' ἱκιστολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἐπιεροφὴ κύριος ἐτοιμάζει, συδικήσεις αὐτοῦ εἰς Μήδους. Δημηγορία αὐτοῦ πρὸς Πέρσας

‘Ο μὲν δῆ Κύρος, οὕτως ἀπελθὼν εἰς Πέρσας, ἐνικαυτὸν λέγεται ἔτι ἐι τοῖς παισὶ⁴⁶⁹ γενέσιαι. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ παιδεῖς ἔσκωπτον αὐτὸν, ὡς ἀδυταθεῖν μεμαθηκώς ἐν Μήδοις ήκοι· ἐπει δὲ καὶ ἐσθίοντα αὐτὸν ἑώρων, ὃς περ καὶ αὐτοὶ ἥδεως⁴⁷⁰, καὶ πίνοντα, καὶ εἴ ποτ’ ἐν ἑօρτῃ εὐώχῃ προστένοιτο, ἐπιδιόντα μᾶλλον αὐτὸν τοῦ ἑαυτοῦ μέρους ἥσθιάνοντο ἢ προσθέμενον, καὶ πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὰλλα κρατιστεύοντα⁴⁷¹ αὐτὸν ἑώρων (περὶ ἅπαντα ἑαυτῶν)· ἐνταῦθα⁴⁷² δὴ πάλιν ὑπέπτυσσον⁴⁷³ οἱ ἡλικες αὐτῷ. Ἐπει δὲ, διελθὼν τὴν παιδείαν ταύτην⁴⁷⁴, ἥδη εἰσῆλθεν εἰς τοὺς ἐφήβους, ἐν τούτοις αὖ ἐδόκει κρατιστεύειν, καὶ μελετῶν ἢ χρή, καὶ καρτερῶν ἢ έδει⁴⁷⁵, καὶ αἰδούμενος τοὺς πρεσβύτερους, καὶ πειθόμενος τοῖς ἄρχουσι.

Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ὁ μὲν Ἀστυάγης ἐν τοῖς Μήδοις ἀποιητεῖ⁴⁷⁶ ὁ δὲ Κυαξάρης, ὁ τοῦ Ἀστυάγους παῖς, τῆς δὲ Κύρου μητρὸς ἀδελφός, τὴν ἀρχὴν ἔλαβε τῶν Μήδων. Οὐ δὲ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς, καταστρεψάμενος μὲν πάντας Σύρους, φῦλον οὐ μικρὸν⁴⁷⁷, ὑπήκοον δὲ πεποιημένος τῶν Ἀράβων βασιλέα, ὑπηκόους δὲ ἔχων ἥδη καὶ Υρκανίους, πολιορκῶν δὲ καὶ Βακτρίους⁴⁷⁸, ἐνόμιζεν, εἰ τοὺς Μήδους ἀσθενεῖς ποιησειε, πάντων γε ἐν τῶν πέριξ ῥᾳδίως ἄρξειν (ἰσχυρότατον γάρ τῶν ἐγγὺς φύλων τοῦτο⁴⁷⁹ ἐδόκει εἶναι).

Οὕτω δὴ διεπέμπει πρὸς τε τοὺς ὑφ’ ἑαυτὸν πάντας, καὶ πρὸς Κροῖσον τῶν Λυδῶν βασιλέα, καὶ πρὸς τὸν Καπαδόκων, καὶ πρὸς Φρύγας ἀμφοτέρους⁴⁸⁰, καὶ πρὸς Κάρας, καὶ Παρφαγόνας, καὶ Ἰνδούς δὲ, καὶ πρὸς Κιλικας⁴⁷⁰, τὰ μὲν⁴⁷¹ διαβάλλων (πρὸς αὐτοὺς) τοὺς Μήδους καὶ Πέρσας, λέγων, ὡς μεγάλα τε εἴη ταῦτα ἔθνη καὶ ἴσχυρά, καὶ συνεστηκότα εἰς τὸ κύτο, καὶ ἐπιγαμιαὶς ἀλλήλοις πεποιημένοι εἰέν (καὶ συνεστήκοιεν εἰς ἐν), καὶ κινδυνεύοιεν, εἰ μὴ τις αὐτοὺς φιάστας⁴⁷² ἀσθενώτει, ἐπει ἐν ἔκαστον τῶν ἔθνων ίόντας⁴⁷³ καταστρέψασθαι. Οἱ μὲν δὴ, καὶ τοῖς λόγοις τούτοις πειθόμενοι, αὐτῷ συμμαχίαν ποιοῦνται· οἱ δὲ, καὶ δώροις καὶ χρήμασιν ἀναπειθόμενοι· πολλὰ γάρ καὶ ταῦτα⁴⁷⁴ ἦν αὐτῷ.

Κυαξάρης δὲ, ὁ τοῦ Ἀσυάγους παῖς, ἐπει ἥσθιάνετο τὴν τ’ ἐπιειδοῦλην καὶ τὴν παρασκευὴν τῶν συνιερμένων⁴⁷⁵ ἐφ’ ἑαυτὸν, αὐτὸς τε εὐθέως ὅστα⁴⁷⁶ ἐδύνατο ἀντιπαρεσκευάζετο, καὶ εἰς Πέρσας δὲ ἐπεμπει πρὸς τε τὸ κοινόν⁴⁷⁷

⁴⁶⁹) “Οτι διετέλεσεν ἐν ἑτοις εἰς τὴν τάξιν τῶν πατέων. ⁴⁷⁰) Τρώγοντα εὐχαρίστως ὁς αὐτοί, δηλ. εὐαρεστόμενον νὰ τρώγῃ ὡς αὐτοί. ⁴⁷¹) Καλύτερον ὄντα. ⁴⁷²) Ἄντι τούτων. ⁴⁷³) Γράπειον. ⁴⁷⁴) Τὴν μετὰ τῶν παιδῶν ἔκπαιδευσιν. ⁴⁷⁵) ΕΛΛ. τῆς ἐπι. ⁴⁷⁶) Οντας. ⁴⁷⁷⁾ Πάντα ταῦτα τὰ ἔθνη τῆς Μεγάλης Ἀσίας. ⁴⁷⁸⁾ Τὸ τῶν Μήδων φ. ⁴⁷⁹⁾ Ήσαν δύο Φρυγίαι, ἡ μεγάλη ἢ ἡ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. ⁴⁷⁰⁾ Ολα Ἀσιανὰ Εθνη. Συμβουλεύθητι γεωγρ. πίνακα. ⁴⁷¹⁾ Κατὰ μέρος μέν. Η φράσις ἀτελής. Τὰ μὲν, ἀπατεῖται τα δὲ, οἷον τα δὲ δώροις πειθῶν, ἡ ἄλλο τι τοιούτον. Ἀλλὰ κατὰ τὴν συνήθη ἀφέλειαν τοῦ λόγου τοῦ δε Σενοφῶν παρέλιπε τὸ δεύτερον κῶλον.

⁴⁷²⁾ Προλαβών. ⁴⁷³⁾ “Οτι οἱ Πέρσαι ἢ οἱ Μ. ίόντες καταερέψονται. ⁴⁷⁴⁾ Τὰ χρήματα. ⁴⁷⁵⁾ Συσσωματουμένων. Ει αυτὸν δὲ διὰ τὸ ταύτοπροσωπεῖν μὲ τὸ ὑποκείμενον. ⁴⁷⁶⁾ ΕΛΛ. τὰς κακας. ⁴⁷⁷⁾ Τὸν θυλάκιον εοι τὸν.

καὶ πρὸς Καμβύσην, τὸν τὴν ἀδελφὴν ἔχοντα καὶ βασιλεύοντα ἐν Πέρσαις.
Ἐπειπε δὲ καὶ πρὸς Κύρου, δεδμενος αὐτοῦ πειρᾶσθαι ἀρχοντα ἐλθεῖν τῶν
ἀνδρῶν, εἰ τινας πέμποι σρατιώτας τὸ Περσῶν κοινόν. "Πόδη γάρ καὶ δι Κύ-
ρος, διατετελεκώς τὰ ἐν τοῖς ἐφήβοις δέκα ἔτη, ἐν τοῖς τελείοις ἀνδράσιν ἦν.

Οὕτω δὴ δεξαμένου τοῦ Κύρου⁷⁷⁸, οἱ βουλεύοντες γεραίτεροι αἱροῦνται
εὔτὸν ἀρχοντα τῆς εἰς Μήδους βοηθείας. "Εδοσαν⁷⁷⁹ δὲ αὐτῷ διακοσίους
τῶν ὄμοιών⁷⁸⁰ προσελέσθαι τῶν δ' αὐτῶν διακοσίων ἑκάστῳ τέτταρας ἄγ-
δρας ἐκ τῶν ὄμοιών⁷⁸¹ ἔσοσταν προσελέσθαι γίγνονται μὲν δὴ οὗτοι χε-
λιοι τῶν δ' αὐτῶν χιλίων τούτων ἔδοσταν προσελέσθαι ἑκάστῳ ἐκ τοῦ Δήμου
τῶν Περσῶν δέκα μὲν πελταστὰς, δέκα δὲ σφενδονήτας, δέκα δὲ τοξό-
τας. Καὶ οὕτως ἐγένετο τοῦριοι μὲν τοξόται, μύριοι δὲ πελτασταὶ, μύριοι
δὲ σφενδονήται χωρὶς δὲ τούτων οἱ χιλιοὶ ὑπῆρχον. Τοσαύτη μὲν δὴ σρα-
τιὰ τῷ Κύρῳ ἐδόθη.

"Ἐπειδὴ δὲ ἡρεύη τάχιστα⁷⁸², ἡρέστο μὲν πρῶτον ἀπὸ τῶν θεῶν καλ-
λιερησάμενος⁷⁸³ δὲ, τότε προσηρρεῖτο τοὺς διακοσίους. Ἐπει δὲ προσελίουν-
το καὶ οὗτοι δὴ τοὺς τέσσερας ἔκαστοι, συνέλεξεν αὐτούς καὶ ἐλεξεν δ
Κύρος ἐν αὐτοῖς τότε πρῶτον τάδε.

"Ανδρες φίλοι, ἐγὼ προσειλόμην μὲν ὑμᾶς, οὐ νῦν πρῶτον δοκιμάσων,
ἀλλ' ἐκ πατέρων ὅρῶν ὑμᾶς, οὐ μὲν καὶ ἡ πόλις νομίζει προθύμως ταῦτα
ἐκπονοῦντας, οὐ δὲ αἰσχρὰ ἥγειται εἶναι, παντελῶς τούτων ἀπεχρομένους.
Ωγ δ' ἔνεκα αὐτός τε οὐκ ἄκων εἰς τόδε τὸ τέλος⁷⁸³ κατέστην, καὶ ὑμᾶς
παρεκάλεσα, δηλῶται ὑμῖν βούλομαι.

"Ἐγὼ γάρ⁷⁸⁴ κατενόησα, δτὶ οἱ πρόγονοι χείρους μὲν ἡμῶν οὐδὲν⁷⁸⁵
ἔγενοντο ἀσκοῦντες γοῦν κάκεινοι διετέλεσαν, ἀπερ ἔργα ἀρετῆς νομίζε-
ται⁷⁸⁶. δτὶ μέντοι προσεκτήσαντο τοιοῦτο δοτες ἡ τῷ τῶν Περσῶν κοινῷ
ἄγαλὸν ἡ αὐτοῖς, τούτο οὐκέτι δύναμαι κατιδεῖν.

"Καίτοι ἔγωγε οἴμαι, οὐδεμίαν ἀρετὴν ἀσκεῖσθαι ὑπ' ἀνθρώπων ὡς μη-
δὲν πλέον ἔχωσιν⁷⁸⁷ οἱ ἐσθλοὶ γενόμενοι τῶν πονηρῶν⁷⁸⁸. 'Αλλ' οἱ τε τῶν
παραυτίκα ἡδονῶν ἀπεχρήμενοι, οὐχ, ἵνα μηδέποτε εὐφρανθῶσι, τοῦτο πρά-
τουσιν, ἀλλ' ὡς διὰ ταῦτην τὴν ἐγκράτειαν πολλαπλάσια εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον εὐφρανόμενοι, οὕτω⁷⁸⁹ παρασκευάζονται οἱ τε λέγειν προθύμούμε-
νοι δεινοὶ γενέσθαι⁷⁹⁰, οὐχ ἵνα εὖ λέγοντες μηδέποτε παύσωνται, τοῦτο με-
ιετῶσιν, ἀλλ' ἐλπίζοντες τῷ λέγειν εὖ πειθούντες πολλοὺς ἀνθρώπους πολ-
λὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ διαπράξασθαι οἱ τε αὖ τὰ πολεμικὰ ἀσκοῦντες,
οὐχ ὡς⁷⁹¹ μαχόμενοι μηδέποτε παύσωνται, τοῦτ' ἐκπονοῦσιν, ἀλλὰ νομί-
ζοντες καὶ οὗτοι, τὰ πολεμικὰ ὀγαθὰ γενόμενοι, πολὺν μὲν ὅλον, πολλὴν
δὲ εὐδαιμονίαν, μεγάλας δὲ τιμὰς καὶ αὐτοῖς καὶ τῇ πόλει περιάψειν.

»Εἰ σέ τινες ταῦτα ἐκπονήσαντες, πρὶν τινα παρπὸν ἀπ' αὐτῶν κομι-

⁷⁷⁸⁾ Τὴν πρότασιν τοῦ Κυακάρου. ⁷⁷⁹⁾ Επέτρεψαν. ⁷⁸⁰⁾ Οἱ προύχοντες τῶν Περσῶν,
μηδοι κατὰ τὴν τιμὴν μεταξὺ τῶν. ⁷⁸¹⁾ Οἱ ὄμοιοι, τάξις τῶν εὐγενῶν κατωτέρα τῶν
μηδομένων. ⁷⁸²⁾ Θύσας θυσίας ἡτοις ἐφάνη εὐπρόσδεκτος. ⁷⁸³⁾ Τὴν ἀρχὴν, τὴν ὑπερεσίαν.

⁷⁸⁴⁾ Ἀφηγηματικός, η αἰτιολογῶ διδ τι ἐδέχθη κτλ. ⁷⁸⁵⁾ Ἐλλ. τῆς κατά. ⁷⁸⁶⁾ Τὰ
ἔργα δηπερ νομίζεται ἔργα δρετῆς. ⁷⁸⁷⁾ Οὕτως ὥστε μὴ πλέον ἔχωσι, μὴ ὑπερτερῶσι.

⁷⁸⁸⁾ Πλέον τῶν π. ⁷⁸⁹⁾ Οὕτω... ὧς. ⁷⁹⁰⁾ Οἱ προθ. γεν. δειν. λ. ⁷⁹¹⁾ Αὐτεὶ Τίνα.

σασθαι, περιεῖδον αὐτοὺς γῆρας ἀδυνάτους γενομένους⁴⁹², δύοιον ἔμοιγε δοκοῦσι πεπονθέναι, οἷον εἰ τις, γεωργὸς ἀγαθὸς προθυμηθεὶς γενέσθαι, καὶ εὑ σπειρῶν καὶ εὗ φυτεύων, ὑπότε αὐτὸν καρποῦσθαι ταῦτα δέοι, ἐψή⁴⁹³ τὸν καρπὸν ἀσυγκόμιστον εἰς τὴν γῆν πάλιν καταρρέειν. Καὶ εἴτις ἀθλητὴς, πολλὰ πονήσας καὶ ἀξιόνικος⁴⁹⁴ γενόμενος, ἀναγώνιζος διατελέσειν, οὐδ' ἀν οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ δικαίως ἀντίος⁴⁹⁵ εἶναι ἀφροσύνης.

»Αλλ' ἡμεῖς, διὰ ἄνδρες, μή πάθωμεν ταῦτα ἀλλ' ἐπείπερ σύγισμεν⁴⁹⁶ θημὲν αὐτοῖς ἀπὸ παίδων ἀρξάμενοι⁴⁹⁷ ἀσκηταὶ ὄντες τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἔργων, ἵωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὓς ἐγὼ σαρῶς ἐπίσταμαι, αὐτὸς ἰδὼν, ἴδιωτας⁴⁹⁸ ὄντας ὡς⁴⁹⁹ πρὸς θῆμας ἀγωνίζεσθαι. Οὐ γάρ τι πιο οὔτοι ἕκανον εἰσὶν ἀγωνισταὶ, οἱ ἀν τοξεύωσιν, η ἀκοντίζωσιν, η ἱππεύωσιν ἐπιστημόνως, ἢν δέ που πονήσαι δέῃ, τούτῳ λείπονται· ἀλλ' οὔτοι ἴδιωται εἰσὶ κατὰ τοὺς πόνους⁵⁰⁰ οὐδέ τε γε οἰτινες, ἀγρυπνῆσαι δέον⁵⁰¹, ηττῶνται⁵⁰² τούτου· ἀλλὰ καὶ οὔτοι ἴδιωται εἰσὶ κατὰ τὸν ὑπνον⁵⁰³ οὐ δέ τε γε οἱ ταῦτα μὲν ἕκανον, ἀπαίδευτοι δέ, ὡς⁵⁰⁴ χρῆ καὶ συμμάχοις καὶ πολεμίοις χρῆσθαι· ἀλλὰ καὶ οὔτοι δῆλοι ὅτι τῶν μεγίστων παιδευμάτων ἀπειρως ἔχουσιν⁵⁰⁵.

»Τιμεῖς δὲ νυκτὶ μὲν δῆπον, δισταρέ⁵⁰⁶ οἱ ἀλλοι ἡμέρᾳ δύνασθε χρῆσθαι· πόνους δὲ τοῦ ζῆν ἥδεως ἡγεμόνας νομίζετε⁵⁰⁷. Λιμῷ δὲ δισταρέ⁵⁰⁸ δῆψι φιλαγρῆσθε· ὑδροποσίαν δὲ ἐρῶν τῶν λεόντων⁵⁰⁹ φέρετε· κάλλιστον δὲ πάντων καὶ ποιεικώτατον κτῆμα εἰς τὰς φυχὰς συγκεχόμισθε· ἐπαιγνούμενοι γάρ μᾶλλον, η τοῖς ἄλλοις ἀπασι⁵¹⁰ χαίρετε. Τοὺς δὲ ἐπαίνουν ἐραστὰς ἀνάγκη κτᾶσθαι τὰ αἵτια⁵¹¹, καὶ διὰ τοῦτο πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ἥδεως ὑποδύεσθαι⁵¹².

»Εἰ δέ ταῦτα ἐγὼ λέγω περὶ ὑμῶν, ἄλλως γιγνώσκων, ἐμαυτὸν ἔξαπατω⁵¹³ εἰ γάρ μή τοιοῦτον⁵¹⁴ ἀποβήσεται παρ' ὑμῶν, εἰς ἐμὲ τὸ ἐλλεῖπον ζῆσι⁵¹⁵. Αλλὰ πιστεύω τοι τῇ πειρᾳ τῇ ἡμετέρᾳ καὶ τῇ ὑμῶν εἰς ἐυνοίᾳ, καὶ τῇ τῶν πολεμίων ἀνοίᾳ, μή ψεύσειν με ταῦτα τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας. Αλλὰ θαρρόῦντες ὄρμώμεθα, ἐπειδὴ καὶ ἐκ ποδῶν θῆμιν γεγένηται⁵¹⁶ τὸ δέξαι τῶν ἀλλοτρίων ἀδίκως ἐφίεσθαι. Νῦν γάρ ἔρχονται μὲν οἱ πολεμίοι, ἀρχοντες ἀδίκων χειρῶν⁵¹⁷ καλοῦσι δὲ ἡμᾶς ἐπικούρους οἱ φίλοι. Τί οὖν ἔσιν η τοῦ ἀλέξασθαι δικαιότερον, η τοῦ τοῖς φίλοις ἀργητεν κάλλιον;

»Αλλὰ μὴν καὶ ἐκεῖνο⁵¹⁸ ὑμᾶς οὐχ ἡκιστα οἴμαι θαρρεῖν⁵¹⁹, τὸ μὴ παρημεληκότα με τῶν θεῶν τὴν ἔξοδον ποιεῖσθαι. Πολλὰ γάρ μοι συν-

⁴⁹²) Ἡμέλησαν ἔαυτοὺς νὰ γίνωσι. ⁴⁹³) Ἰκανὸς νὰ νικᾷ. ⁴⁹⁴) Δὲν μοι φάίνεται ἀνά-
βισις νὰ κατηγορηθῇ δι. ἀφροσύνην, δῆλ. μοι φάίνεται ἄξιος κτλ. ⁴⁹⁵) Σύνοιδα. Γ. 478.

⁴⁹⁶) Σύνισμεν ήμ. οὐτ. ἀρξάμενοι = ἡξεύρομεν δι. ἀρχίσαμεν. ⁴⁹⁷) Ἀγυμνάστους.

⁴⁹⁸) "Ωστε. ⁴⁹⁹) Κ. § 459, 6'. ⁵⁰⁰) Μένεται κατώτεροι τούτου, εἰσὶν ἀνίκανοι πρὸς αὐτό.

⁵⁰¹) Περὶ τοῦ πῶς. ⁵⁰²) "Ἀπειροι εἰσι. ⁵⁰³) Αὐτὶ καθ' ὅσα περ ἡ καθίσθαι περ. ⁵⁰⁴) Νο-
μίζετε τοὺς πόνους παρόχους τῆς ἐν τῷ ζῆν ἥδονής. ⁵⁰⁵) Αὐτὶ να εἰπῇ τῶν ζῶν ἐν

γενει, εἴτε τῶν λεόντων, ὡς ὄμιλῶν πρὸς σρατιώτας. ⁵⁰⁶) Ἐλλ. ἐπὶ¹ ζ τὸ ἐπαί-
νούμενοι ἀντὶ ἐπὶ τοῖς ἐπαίνοις. ⁵⁰⁷) Τῶν ἐπείζινων. ⁵⁰⁸) Νὰ ἐνδύωνται, δῆλ.
ν' ἀναλαμβάνωσι. ⁵⁰⁹) Οἰον λέγω. ⁵¹⁰) Πάσα ἀλειψίς σας θέλει ἐπιπέσεις ἐπὶ ἐμὲ, ὡς
δργηγὸν σας. ⁵¹¹) Δὲν ἔχουμεν νὰ ἐμποδισθῶμεν ἀπὸ τὸν φόβον δι. θέλομεν φανῆ ἐπι-
θυμοῦντες τὰ ἀλλοτρία.

⁵¹²) Ἀργήζοντες τὴν ἀδίκων ἐπιχείρησιν. ⁵¹³) Ελλ. τῆς διά. ⁵¹⁴) Διὰ τὸ ποιεῖσθαι με... μη παραμελ. ⁵¹⁵) Ἐπιρρήμ. αντὶ διὰ πελλοῦ.

ντες ἔπιστασθε, οὐ μόνον τὰ μεγάλα, ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ πειρώμενον [ἐμὲ] φέλε ἀπὸ θεῶν δρμάτθαι. Τέλος, ἔφη, τί δεῖ λέγειν ἐτι; 'Ἄλλ' ὑπεῖς μὲν τοὺς ἄνδρας ἐλόμενοι καὶ ἀναλαβόντες, καὶ τάλλα παρασκευασάμενοι, ἵτε εἰς Μήδους' ἐγὼ δ' ἐπανελθὼν πρὸς τὸν πατέρα πρόσειμι δὴ⁵¹⁰, διπώς τὰ τῶν πολεμιῶν ως τάχιστα μαθὼν, οἴλα ἐστι, παρασκευάσω ὑμῖν, διπώς δὲ δύνωμαι, διπώς ως κάλλιστα σὺν θεῷ ἀγωνίζωμεθα». Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπραττον.

ΒΙΒΛΙΟΝ Η'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Τὰ ἔσχατα Κύρου, καὶ δημηγορία πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας.

Οὕτω δὴ τοῦ αἰῶνος προκεχωρηκότος⁵¹¹, μάλα δὴ πρεσβύτης ὁν δὲ Κῦρος, ἀφικνεῖται εἰς Πέρσας τὸ ἔβδομον⁵¹² ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς. Καὶ ὁ μὲν πατήρ καὶ ἡ μήτηρ, πάλαι δὴ, ὥσπερ εἰκός, ἐτετελευτήσαν⁵¹³ αὐτῷ· Ὁ δὲ Κῦρος ἐλθὼν ἔθυσε τὰ νομιζόμενα⁵¹⁴ ἱερὰ, καὶ τοῦ χοροῦ ἡγήσατο Πέρσας⁵¹⁵ κατὰ τὰ πάτρια, καὶ τὰ δῶρα πᾶσι διέδωκεν, ὥσπερ εἰώθει.

Κοιμηθεὶς δ' ἐν τῷ βασιλειῷ⁵¹⁶, ὅναρ εἶδε τοιόνδε· ἔδοξεν αὐτῷ προσελθών κρείττων τις ἡ κατ' ἄνθρωπον⁵¹⁷, εἰπεῖν⁵¹⁸. Συσκευάζου, ως Κύρε· ἦν γὰρ εἰς θεοὺς ἀπει. Τοῦτο δὲ ἰδὼν τὸ δναρ, ἐξηγέρθη, καὶ σχεδὸν ἐδόκει εἰδέναι, ὅτι τοῦ βίου ἡ τελευτὴ παρείη.

Εὔθυς οὖν, λαβὼν ἱερεῖα, ἔθυε Διὸς τε πατρῷφι καὶ Ἡλίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἐπὶ τῶν ἀκρων⁵¹⁹, ως Πέρσαι θύουσιν, ὡδε ἐπευχθύμενος· Ζεῦ πατρῷφε, καὶ Ἡλίε, καὶ πάντες θεοί, δέχεσθε τάδε, καὶ τελεστήρια⁵²⁰ πολλῶν καὶ καλῶν πράξεων, καὶ χαριστήρια, διτε ἐσημήνατε μοι καὶ ἐν λειροῖς⁵²¹ καὶ ἐν οὐρανίοις σημείοις καὶ ἐν οἰώνοις καὶ ἐν φύμασι⁵²², διτε ἐχρῆν ποιεῖν καὶ δούκε ἔχον. Πολλὴ δὲ ὑμῖν χάρις⁵²³, ὅτι κάγὼ ἐγίγνωσκον τὴν ὑμετέραν ἐπιμέλειαν, καὶ οὐδὲ πώποτε ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐφρόνησα. Αἰτοῦμαι δὲ ὑμᾶς, δοῦναι καὶ νῦν παισι μὲν καὶ γυναικὶ καὶ φίλοις καὶ πατέροις εὐδαιμονίαγε· ἐμοὶ δὲ, οἴον περ αἰῶνα⁵²⁴ δεδοκάτε τοιαύτην καὶ τελευτὴν δοῦναι.

'Ο μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας, καὶ αἰκαδεῖς ἀπελθὼν, ἔδοξεν⁵²⁵ ἀναπαύσασθαι, καὶ κατεκλιθη. Ἐπει δὲ ὥρα ἦν, οἱ τεταγμένοι⁵²⁶ προσιόντες λούσασθαι ἄνθρωπον ἐκέλευον. Ὁ δὲ ἐλεγεν, ὅτι ἡδέως ἀναπαύσοιτο. Οἱ δὲ αὖ τεταγμένοι, ἐπει δέ τις ἦν, δεῖπνον παρετίθεσαν· τῷ δὲ ἡψυχῇ σῖτον μὲν οὐ προστέθη⁵²⁷, διψῆν δὲ ἐδόκει, καὶ ἐπει τὴν ἡδέως.

⁵¹⁰) Αὐτὸν μὲν ἕδιξ ἀπέπεμψεν, αὐτὸς δὲ πάλιν μόνος ἀπῆλθε πρὸς τοὺς Μήδους.
η7) Τὸ τεράχιον τοῦτο λαμβάνεται ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ συγγράμματος. ⁵¹⁸⁾ Κεδδόνην
φάν. ⁵¹⁹⁾ Γερασοῦντι, εἰχον ἀποθέασι. ⁵²⁰⁾ Τὰ κατὰ τὰ ἔθυμα. ⁵²¹⁾ Ωδήγησε τὸν λε-
ιχορδὸν παρὰ τοὺς Πέρσας, Τὸ δῆρον μετὰ γεν. ἐν γ. καὶ δοτ. ἐν δ' σημεῖον
θύσιον. ⁵²²⁾ Εἰς τὸ ἀνάκτορον. ⁵²³⁾ Ἀνθρώπου. ⁵²⁴⁾ Αἱ δυναστικαὶ τὶς προσεσλ-
ην εἶναι υποχείμενα τοῦ ἐδοξεῖ, καὶ ὅχι τοῦ ἀπαρεμφάτου. ⁵²⁵⁾ Τῶν κορυφῶν, διότι
Πέρσαι ναοὺς δὲν εἰχον, ἀλλ' ἐπικαλούντο τοὺς θεοὺς ἐπὶ τῶν δρέων. ⁵²⁶⁾ Εὔχαρις ἦ-
δια τὴν ἐκτέλεσιν. ⁵²⁷⁾ Διὰ τῶν σπλάγχνων τῶν θυμάτων, διὰ τῶν δοπιῶν ὑπετί-
στο διτε μαντεύεται τὸ μέλλον. ⁵²⁸⁾ Ἀλλος τρόπος μαντείας ἦτον οἱ οἰωνοί, ἢ η πτη-
τῶν πενηνόν. Καὶ φῆμαί αἱ ἀπροσδοκήτως προσπίκτουσαι εἰς τὴν ακοήν ἐθεωροῦντε
ἔκφρασις τῆς θείας βουλῆς. ⁵²⁹⁾ Ἐστω. ⁵³⁰⁾ Χρόνον τοῦ βίου. ⁵³¹⁾ Καπεφάσιε.
⁵³²⁾ Οἱ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένοι ὑπηρέται. ⁵³³⁾ Ός περ ἡμῖν ἡ ψυχὴ τα δὲν ηθελε φεγτ.

‘Ως δὲ καὶ τῇ υστεράζῃ συνέβαινεν αὐτῷ τὰ αὐτὰ καὶ τῇ τρίτῃ, ἐκάλεσε τοὺς παιδεῖς· (οἱ δὲ ἔτυχον συνηκολουθήσεις αὐτῷ, καὶ ὄντες ἐν Ηέρσαις). Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς φίλους, καὶ τὰς Περσῶν ἀρχάς⁵⁵³, πουρόντων δὲ πάντων, ἥρχετο τοιοῦδε λόγου.

Παιδεῖς ἐμοὶ, καὶ πάντες οἱ παρόντες φίλοι, ἐμοὶ μὲν τοῦ βίου τὸ τέλος ἡδη πάρεστιν, (ἐκ πολλῶν τοῦτο σαφῶς γινώσκω). ὑμᾶς δὲ χρὴ, δταν τελευτῆσω, ὥσπερ εὐδαίμονος ἐμοῦ⁵⁵⁵ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν πάντα. Ἔγε γάρ, παις τε ὁν, τὰ ἐν παισὶ νομιζόμενα⁵⁵⁶ καλὰ δοκῶ κεκαρπῶσθαι⁵⁵⁷ καὶ ἐπεὶ τε ἡβησα, τὰ ἐν νεανίσκοις τέλειός τε ἀνήρ γενόμενος, τὰ ἐν ἀνδράσι⁵⁵⁸. σὺν τῷ χρόνῳ τε προϊόντι φέλ συναξανομένην ἐπιγιγνώσκειν ἐδόκουν καὶ τὴν ἐμὴν δύναμιν, ὃστε καὶ τούμδον γῆρας οὐδεπώποτε ἥσθη μην τῆς ἐμῆς γενέτητος ἀσθενέσερον γιγνόμενον, καὶ οὕτ’ ἐπιχειρήσας οὕτ’ ἐπιθυμήσας οίδα διου ἡτύχησα⁵⁵⁹.

Καὶ τοὺς μὲν φίλους ἐπειδὸν δι’ ἐμοῦ εὐδαίμονας γενομένους, τοὺς δὲ πολεμίους ὑπ’ ἐμοῦ δουλωθέντας· καὶ τὴν πατρίδα, πρόσθεν ἴδιωτεύουσαν⁵⁶⁰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, νῦν προτετιμημένην καταλείπω· ὃν τ’ ἔκτητάμην, οὐδὲν οἶδα, διτε οὐ διεσωσάμην. Καὶ τὸν μὲν παρελθόντα χρόνον ἐπραττον⁵⁶¹ οὐτως, ὥσπερ ηγερόμην φόβος δέ μοι συμπαρομαρτῶν, μή τι ἐν τῷ ἐπειόντι χρόνῳ ηδοῖμι⁵⁶² η ἀκούσαιμι η πάθοιμι χαλεπόν, οὐκείτα τελέως μέγα φρονεῖν, οὐδὲ εὐφράνεσθαι ἐκπεπταμένων⁵⁶³.

Λῦν δ’ ἦν τελευτῆσω, καταλείπω μὲν ὑμᾶς, ὡς παιδεῖς, ζῶντας, οὐστερεόδοσάν μοι οἱ θεοὶ γενέσθαι· καταλείπω δὲ πατρίδα καὶ φίλους εὐδαιμονοῦντας· ὃστε πῶς οὐκ ἀν ἐγὼ δικαίως μακαριζόμενος τὸν φέλ χρόνον μνήμης τυγχάνοιμι;

Δεῖ δὲ καὶ τὴν βασιλείαν μὲν ἡδη σαφηνίσαντα^{564*} καταλιπεῖν· ὃς ἂν μὴ ἀμφίλογος γενομένη πράγματα⁵⁶⁵ ὑμῖν παράσχῃ. Ἔγὼ οὖν φιλῶ μὲν ἀμφοτέρους ὑμᾶς ὅμοίως, ὡς παιδεῖς· τὸ δὲ προδουλεύειν⁵⁶⁶ καὶ τὸ ἡγεσθαι, ἐφ’ διτε ἀν κατρός δοκῆ εἰναι τοῦτο προστάττω τῷ προτέρῳ γενομένῳ, καὶ πλειόνων, κατὰ τὸ εἰκότις, ἐμπείρῳ.

Ἐπαιδεύθην δὲ καὶ αὐτὸς οὗτως ὑπὸ τῆς δε τῆς ἐμῆς τε καὶ ὑμετέρας πατρίδος, τοῖς πρεσβυτέροις οὐ μόνον ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ πολίταις καὶ δῶν καὶ θάκων καὶ λόγων ὑπείκειν⁵⁶⁷. καὶ ὑμᾶς δὲ, ὡς παιδεῖς, οὐτως ἐξ ἀρχῆς ἐπαιδεύον, τοὺς μὲν γεραιτέρους προτιμῶν, τῶν δὲ νεωτέρων προτετιμῆσθαι· ὡς οὖν παλαιά καὶ εἴθισμένα καὶ ἔννομα λέγοντος ἐμοῦ, οὐτως ἀποδέχεσθαι⁵⁶⁸.

Καὶ σὺ μὲν, ὡς Καμβύση, τὴν βασιλείαν ἔχε θεῶν τε διδόντων καὶ ἐμοῦ

⁵⁵³⁾ Τοὺς ἄργοντας. ⁵⁵⁵⁾ Δέγειν περὶ ἐμοῦ ὡς περὶ εὐδαιμονος· νά δηλῶσι περὶ αἱ κοῦ ὡς περὶ ἀνθρώπου δετις ἡτον εὐδαιμων. ⁵⁵⁶⁾ Οσα πράγματα θεωροῦνται δτι εἴναι καλά. ⁵⁵⁷⁾ Ἀπήλαυσα. ⁵⁵⁸⁾ Τὰ ἐν ἀνδρ. νομίζ. καλὰ δοκῶ κεκαρπ. ⁵⁵⁹⁾ Οὐκ οὐδὲ θα επιθυμήσας η ἐπιγ. τι διου ἡτύχησα. ⁵⁶⁰⁾ "Αστηκὸν οὔταν. ⁵⁶¹⁾ Εἶχα τύχην δηλῶντα. ⁵⁶²⁾ Ανοικτά, πληρέστατα. ⁵⁶³⁾ Σαφηνίσαντα τὰ περὶ αὐτῆς, τὰ περὶ τῆς παραδοχῆς της. ⁵⁶⁵⁾ Δυσχολίας. ⁵⁶⁶⁾ Σκέπτομαι πρῶτος η ὑπὲρ τῶν ξέλλων. ⁵⁶⁷⁾ Νά υπογωρῶ καὶ εἰς τὰς δόδυς, καὶ εἰς τὰ καθίσματα κτλ. Ἡ γεν. ἀλλ. τῆς ἀπό. ⁵⁶⁸⁾ Δεῖ οὐμάς.

ὅσον ἐν ἔμοι⁵⁴⁷ σοὶ δὲ, ς Ταναξάρη⁵⁴⁸, συτράπην εἶναι δέδωμι Μήδων τα
καὶ Ἀρμενίων, καὶ τρίτων Καδουσίων. Ταῦτα δέ σοι διδόους, νομίζω ἀρ-
χὴν μὲν μεῖζω καὶ τούνομα τῆς βασιλείας τῷ πρεσβυτέρῳ καταλιπεῖν,
εὐδαιμονίαν δέ σοι ἀλυπότεραν⁵⁴⁹.

Οποίας μὲν γὰρ ἀνθρωπίνης εὐφροσύνης ἐπιθέτης ἔστη, οὐχ ὁρῶ^{*} ἀλλὰ
πάντα σοι τὰ δοκοῦντα ἀνθρώπους εὐφραίνειν παρέσται. Τὸ δὲ δυσκατα-
πρακτοτέρων⁵⁵⁰ τε ἐρῆν, καὶ τὸ πολλὰ μεριμνᾶν, καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυ-
χίαν ἔχειν, κεντριζόμενον ὑπὸ τῆς πρὸς τάμα ἔργα φιλονεκίας⁵⁵¹, καὶ τὸ
ἐπιθυμεύειν καὶ τὸ ἐπιθυμεύεσθαι, ταῦτα τῷ βασιλεύοντι ἀνάγκη σου
μᾶλλον⁵⁵². συμπαρομαρτεῖν δέ, σάφ' ίσθι, τῷ εὐφραίνεσθαι πολλὰς ἀσχο-
λίας παρέχει⁵⁵³.

Οἰσθια μὲν οὖν καὶ σὺ, ς Καμβύση, δι τὸ τόδε τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον
τὸ τὴν βασιλείαν διασῶζόν ἔστιν, ἀλλ' οἱ πιστοὶ φίλοι σκῆπτρον βασιλεῦ-
σιν ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέστατον. Πιστοὺς δὲ μὴ νόμιζε φύσει φύεσθαι
ἀνθρώπους· (πᾶσι γὰρ ἀν οἱ αὐτοὶ πιστοὶ φαίνοντο, ὥσπερ καὶ τόλλα τὰ
πεφυκότα πᾶσι τὰ αὐτὰ φαίνεται)^{*} ἀλλὰ τοὺς πιστοὺς τίθεσθαι⁵⁵⁴ δεῖ ἐ-
καστον ἔαυτῷ^δ η δὲ κτήσις αὐτῶν ἔστιν οὐδαμῶς σὺν τῷ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλ-
λον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ.

Εἰ οὖν καὶ ἄλλους τινάς πειράσῃ συμφύλακας τῆς βασιλείας ποιεῖσθαι,
μηδαιμόθεν πρότερον ἄρχου, η ἀπὸ τοῦ ὅμοιον γινομένου⁵⁵⁵. Καὶ πολῖταί
τοι ἀνθρώποις ἀλλοδαπῶν οἰκειότεροι, καὶ σύστιοι ἀποσκήνων⁵⁵⁶. οἱ δὲ ὑπὸ^{*}
τοῦ αὐτοῦ σπέρματος φύντες, καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μητρὸς τραφέντες, καὶ
ἐν τῇ αὐτῇ οἰκιᾳ αὐξηθέντες, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων ἀγαπώμενοι, καὶ
τὴν αὐτὴν μητέρα καὶ τὸν αὐτὸν πατέρα προσαγορεύοντες⁵⁵⁷, πῶς οὐ πάν-
των οὗτοι οἰκειότατοι⁵⁵⁸.

Μή οὖν δοί θεοί οὐφρήγηται ἀγαθὰ εἰς οἰκειότητα τοῖς ἀδελφοῖς, μά-
ταιά ποτε ποιήσητε, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτα εὐθὺς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα^{*}
καὶ οὕτως ἡσὶ ἀνυπέρβλητος ἄλλοις ἔσται η ὑμετέρα φιλία. Εαυτοῦ τοι⁵⁵⁹
κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ^δ τίνι γὰρ ἄλλῳ ἀδελφῷ μέγας ὁν, οὕτω κα-
λὸν⁵⁶⁰, ως ἀδελφῷ; τίς δ' ἄλλος τιμήσεται δὴ ἀνόρᾳ μέγα δυνάμενον οὐ-
τῶς, ως ἀδελφός; τίνα δὲ φοβήσεται τις ἀδικεῖν ἀδελφοῦ μεγάλου ὄντος
οὗτως, ως τὸν ἀδελφόν;

Μήτε οὖν θάττον μηδεὶς σου⁵⁶¹ τούτῳ ὑπακούέτω, μήτε προθυμότερον
παρέστω^{*} οὐδενὶ γάρ οἰκειότερα τὰ τούτου οὔτε τ' ἀγαθὰ οὔτε τὰ δεινὰ η
τοι. Εννόει δέ καὶ τάδε^{*} τίνι χάρισμάμενος ἐλπίσαις ἀν μειζόνων τυχεῖν,

^{547) Καθ'} δοσον εἶναι εἰς τὴν ἔξουσιαν με. ⁵⁴⁸⁾ Ο δευτερότοκος υἱός του. Καμβύσης
δὲ ὁ πρωτότοκος. ⁵⁴⁹⁾ Μὲ διλυτάρες φροντίδας. ⁵⁵⁰⁾ Τὰ μᾶλλον δυσκατόρθωτα.

⁵⁵¹⁾ Απὸ φιλοτιμίαν νὰ μιμηθῆται τὰ ἔμα ἔργα. ⁵⁵²⁾ Τῷ βασ. μᾶλλον σου, παρὰ εἰς σέ.

⁵⁵³⁾ Ησέχει τόσας δασκολίας, ώστε οὐκ οἴον ἐξιν εὐφραίνεσθαι. ⁵⁵⁴⁾ "Εκαστος νὰ κάνει
μην τοὺς ἀνθρώπους πιστοὺς εἰς ἔστοτον. Διακρίνει μεταξὺ τοῦ φύσει καὶ θείσει,

⁵⁵⁵⁾ Δέγει τοὺς ὅμογενεῖς. Τὸ ἐν. οὐδ. περιληπτικός, ως τὸ "Βλ λη η νε ε, οι πε ζ οι. ⁵⁵⁶⁾ "Αλλας σκηνὰς οἰκούντων. ⁵⁵⁷⁾ Τὴν
ζύτην γυναικα προσαγορεύοντες μητέρα κτλ. ⁵⁵⁸⁾ Τοὺς ἀδελφοὺς λέγει, διότι οι Ιέρο-
ται βασιλεῖς ήσαν συνήθως μισάδελφοι. ⁵⁵⁹⁾ Βεβγιωτικός. ⁵⁶⁰⁾ Τίνι ἄλλω ἔστιν οὐρα-
καλὸν χρῆμα ἢ ἀδελφὸς ὁν μένας. ⁵⁶¹⁾ Πούς τὸν νεώτερον λέγει

ἢ τούτῳ; τίνι δὲ ἐν βοηθήσας ἴσχυρότερον σύμμαχον ἀντιλέσσοις⁵⁶³; τίκ
δὲ αἰσχιον μὴ φιλεῖν, η̄ τὸν ἀδελφόν; τίνα δὲ ἀπάντων κάλλιον προτιμῆν
η̄ τὸν ἀδελφόν; Μόνου τοι, ὁ Καρμένη, πρωτεύοντος ἀδελφοῦ παρ' ἀδελ-
φῷ οὐδὲ φιλόνος παρὰ τῶν ἄλλων ἀφικνεῖται⁵⁶⁵.

'Αλλὰ πρὸς θεῶν πατρόφων, ὁ παῖδες, τιμᾶτε ἀλλήλους, εἴτι καὶ τοῦ
ἷμοιο χαρέσσουται μέλει ὑμῖν⁵⁶⁶ οὐ γάρ δήπου τοῦτο γε σαφῶς δοκεῖτε εἰδέ-
ναι⁵⁶⁷, ὡς οὐδέν εἴμι ἔγώ ἔτι, ἐπειδὴν τοῦ ἀνθρώπινου βίου τελευτήσω
οὐδὲ γάρ νῦν τοι τὴν γέμην φυγὴν ἔωράτε⁵⁶⁸ ἀλλ' οἵ⁵⁶⁹ διεπράττετο,
τούτοις αὐτὴν ὡς οὔσαν κατεφωρᾶτε.

Τὰς δὲ τῶν ἄδικα παθόντων φυγὰς οὕπω κατενοήσατε, οἵους μὲν φέ-
ρους τοῖς μιασφόνοις ἐμβάλλουσιν⁵⁷⁰; οἵους δὲ παλαμυναούς⁵⁷¹ τοῖς ἀνοσίοις
ἐπιπέμπουσι; Τοῖς δὲ φιλμένοις τὰς τιμὰς διαμένειν ἔτι ἐν δοκεῖτε⁵⁷², εἰ
μηδενὸς αὐτῶν αἱ φυγαὶ κύριαι ἥσαν;

Οὔτοι⁵⁷³ ἔγωγε, ὁ παῖδες, οὐδὲ τοῦτο πώποτε ἐπείσθην, ὡς η̄ φυγὴ
ἦνας μὲν ἀν ἐν θητῷ σώματι η̄, ζῆ⁵⁷⁴ ὅταν δὲ τούτου ἀπαλλαγῇ, τέθυηκεν.
'Ο; ω γάρ διτι καὶ τὰ θητὰ σώματα, διον ἀν ἐν αὐτοῖς χρόνον η̄ η̄ φυγὴ⁵⁷⁵
ζέντα παρέγεται⁵⁷⁶.

Οὐδέ γε διποις ἀφρων⁵⁷⁷ ἔσται η̄ φυγὴ, ἐπειδὴν τοῦ ἀφρονος σώματος
ἔλγα γένηται, οὐδὲ τοῦτο πέπεισμαι⁵⁷⁸ ἀλλ' ὅταν ἄκρατος καὶ καθαρὸς ὁ
νοῦς ἐκκριθῇ⁵⁷⁹, τότε καὶ φρονιμώτατον εἰκός αὐτὸν εἶναι. Διαλυομένου δὲ
ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἔστιν ἔκαστα ἀπιόντα πρὸς τὸ ὄμβρυλον, πλὴν τῆς φυ-
γῆς⁵⁸⁰ αὐτῇ δὲ μόνῃ οὔτε παρούσα οὔτε ἀπιούσα ὄραται.

Ἐννοήσατε δὲ, ἔφη, διτι ἐγγύτερον μὲν τῷ ἀνθρωπίνῳ θανάτῳ οὐδὲν ἐ-
ξιν ὑπονού⁵⁸¹ η̄ δὲ τοῦ ἀνθρώπου φυγὴ τότε δήπου⁵⁸² θειοτάτη καταφαίνεται, καὶ
τότε τι τῶν μελλόντων προορῆ⁵⁸³ τότε γάρ, ὡς ἔοικε, μάλιστα ἐλευθεροῦται⁵⁸⁴.

Εἰ μὲν οὖν οὕτως ἔχει ταῦτα, ὥσπερ ἔγω ὀίομαι, καὶ η̄ φυγὴ κατα-
λείπει τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἐμήν φυγὴν καταιδούμενοι ποιεῖτε, ἀλλὰ ἔγω δέ
ομαι⁵⁸⁵ εἰ δὲ μὴ οὕτως⁵⁸⁶, ἀλλὰ μένουσα η̄ φυγὴ ἐν τῷ σώματι συναπο-
θνήσκει, ἀλλὰ θεούς γε⁵⁸⁷ τοὺς φέλοντας, καὶ πάντα δυναμένους, οἱ καὶ
τήνδε τὴν τῶν ὅλων τάξιν συνέχουσιν ἀτριθῇ καὶ ἀγήρατον καὶ ἀγαμάρ-
τητον καὶ ὑπὸ κάλλους καὶ μεγέθους⁵⁸⁸ ἀδιηγητον, τούτους φοβούμενοι, μή
ποτε ἀσεβές μηδὲν, μηδὲ ἀνόσιον μήτε ποιήσητε μήτε βούλευσητε. Μετὸ⁵⁸⁹
μέντοι θεούς, καὶ ἀνθρώπων τὸ πᾶν γένος, τὸ φέλον⁵⁹⁰, αἰδεῖ-
σθε⁵⁹¹ οὐ γάρ ἐν σκότῳ ὑμᾶς οἱ θεοὶ ἀποκρύπτοται, ἀλλ' ἐμφανῇ πᾶσιν

563) Αδέσις ἀντὶ (τῆς βοηθοῦ). 565) (Κατὰ) μόνις ἀδελφοῦ προτιμωμένης ὑπὸ ἀδελφοῦ
τῶν φίλων ὁ σθόνος τῶν ἄλλων (τῶν οἵτον τιμηθέντων). 564) Δὲν φαίνεται να η̄σει
ρεσε⁵⁹² διτι δὲν θὰ η̄σαι τίποτε μετὰ θάνατον. Δηλ. ἀμφισσολον είναι ἐν δὲν θὰ ὑπάρχει
καὶ μετὰ θάνατον. 566) Τούτεις (ἐκ τοιων) &. Συμφωνει μὲν τὸ πρὸς δ ἀναφέρεται.

567) Δὲν ἐννοήσατε ἀκόμη (ἐξ δύον εἰδάτο επὶ ζωῆς σας) ὅποιους φόδους αἱ φυγαὶ⁵⁹³
τῶν ἀδικηθέντων (φονευθέντων) ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς μιασφόνους. 568) Φόδουν ἐκδικη-
τάς. Λ. Σ. 2). 569) Νομίζετε διτι η̄σθελον διαμείνει. 570) "Οχῑ βέβαια. 571) Η φ. πα-
ρέχεται (καθιεστῇ) τὰ θν. σώμα. ζῶντα. 572) Μωρό. 573) Διαγωρισθῇ. 574) 'Ἐν τῷ
πνῳ. 575) Τῶν τοῦ σώματος διεσμῶν. 576) 'Αντικείμενον τοῦ ὑπονοουμένου ὑ μᾶς
καὶ εἰν. 577) Εχει ταῦτα. 578) Κάν. 579) Διὰ κάλλος καὶ μέγ. 580) Τὰ πάντοτε ἐ-
σρχομενον, τὰς μεταγενεστέρας γενεάς.

Ανάγκη φέλει ζῆν τὰ ύμετερα ἔργα⁵⁸⁰. "Αὐτὸν μὲν καθαρὰ καὶ ἔξω τῶν ἀδίκων⁵⁸¹ φαίνηται, δυνατοὺς ὑμᾶς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναδεῖξει· εἰ δὲ εἰς ἄλλήλους ἀδικόν τι φρονήσετε, ἐκ πάντων τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀξιόπιστον εἶναι ἀποδαλεῖτε⁵⁸². Οὐδεὶς γάρ ἂν ἦτι πιστεύσαι δύνατο ὑμῖν, οὐδὲ εἰ κάνυ προθυμοῖτο, ἵδων ἀδικούμενον τὸν μάλιστα φιλίᾳ προσήκοντα⁵⁸³.

Εἴ μὲν οὖν ἐγὼ ὑμᾶς ἴκανῶς διδάσκω, οἵους χρὴ πρὸς ἄλλήλους εἶναι⁵⁸⁴ εἰ δὲ μή, καὶ παρὰ τῶν προγεγενημένων⁵⁸⁵ μανθάνετε· αὕτη γάρ ἀριστη διδασκαλία. Οἱ μὲν γάρ πολλοὶ διαγεγένηται φίλοι μὲν γονεῖς παισι, φίλοι δὲ ἀδελφοὶ· ἀδελφοῖς· ἥδη δέ τινες τούτων καὶ τὰ ἐναντία ἄλλήλους⁵⁸⁶ ἐπορέαν· ὅποτέροις δὲ οὖν αἰσθάνησθε τὰ πραχθέντα συγεγεγόντα, ταῦτα δὴ⁵⁸⁷ αἴρομενοι, δρῖθε· δὲν βουλεύοισθε.

Καὶ τούτων μὲν ἕστις ηδη ἀλις⁵⁸⁸. Τὸ δὲ ἐμὸν σῶμα, ὡς παιδεῖς, δταγ τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θήτε μήτε ἐν ἀργύρῳ μηδὲ ἐν ἄλλῳ μηδὲν, ἄλλὰ τῇ γῇ ὡς τάχιστα ἀπόδοτε. Τί γάρ τούτου μακαριώτερον, τοῦ γῆς μιχθῆναι, ή πάντα μὲν τὰ καὶ τὰ, πάντα δὲ τάχιστα φύει τε καὶ τρέψει; Ἐγὼ δέ καὶ ἄλλως φιλάνθρωπος ἐγενόμην, καὶ νῦν ἡδέως ἂν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι τοῦ εὐεργετοῦντος⁵⁸⁹ ἀνθρώπους.

Αἱλλὰ γάρ ἥδη, ἔφη, ἐκλειπεῖν μοι φαίνεται ἡ φυχὴ, θίει περ⁵⁹⁰, ὡς οὐκε, πάσιν ἀρχεται ἀπολείπουσα. Εἴ τις οὖν ὑμῶν ἡ δεξιὰς βούλεται τῆς ἐμῆς ἀψίσθαι, ἡ δύμα τούμδον ζῶντος ἔτι προσιδεῖν ἐθέλει, προσίτω δταν δὲ ἐγὼ ἐγκαλύψωμαι, αἴτούμαι ὑμᾶς, ὡς παιδεῖς, μηδεὶς ἔτ' ἀνθρώπων τούμδον σῶμα ἰδέτω⁵⁹¹ μηδὲ αὐτοὶ ὑμεῖς.

Πέρσας μέντοι πάντας καὶ τοὺς συμμάχους ἐπὶ τὸ μνῆμα τούμδον παρακλεῖτε, συνησθησομένους ἐμοὶ, οἵτι ἐν τῷ ἀσφαλεῖ⁵⁹² ἥδη ἔσομαι, ὡς⁵⁹³ μηδὲν ἂν ἔτι κακὸν παθεῖν, μήτε ἡν μετὰ τοῦ θείου γένωμαι, μήτε ἡν μηδὲν ἔτι ὡς⁵⁹⁴ ὅποτοι δὲ ἂν ἐλθωσι, τούτους εῦ ποιήσαντες, ὅπόσα ἐπ' ἀνδρὶ εὐδάίμονι νομίζεται⁵⁹⁵, ἀποπέμπετε.

Καὶ τοῦτο, ἔφη, μέμνησθε μου τελευταῖον τοὺς φίλους εὐεργετοῦντες, καὶ τοὺς ἐγχθροὺς δυνήσθε τοιούτους κολάζειν. Καὶ χαίρετε⁵⁹⁶, ὡς φίλοι παιδεῖς, καὶ τῇ μητρὶ ἀπαγγέλλετε⁵⁹⁷ ὡς παρ' ἐμοῦ· καὶ πάντες δὲ οἱ παρόντες καὶ οἱ ἀπόντες φίλοι χαίρετε. Ταῦτ' εἶπὼν καὶ πάντας δεξιωσάμενος, συγκαλύψατο, καὶ οὗτως ἐτελεύτησεν.

580) Ἀνάγκη ἔστι ζῆν τὰ ὑμ. ἔργα ἐμφανῆ πάσι. 581) Μακρὸν τῆς ἀδικίας, δίκαια. 582) Θέλετε σερηθῆ τὸ νά τησθε ἀξιόπιζοι. Δὲν θέλετε πιγίεσθαι. 583) Τὸν ἀδελφόν. 584) Υπεν. Εὖ δὲν ἔχοι, καλῶς, ἡ ὑπακούεται ταῦτα. 585) Τῶν προγενεσέρων ἀνθρώπων. 586) Ἑλλ. τῆς πρὸς, ἐπραξαν πρὸς ἄλλήλους ἐναντία τῶν δσα εἶπα. 587) Τὸ δὲ τοῦ τέροις δὲν ἔχει απόδοσιν τοῦ ταῦτα. Εἶναι δὲ τοῦ λόγου ἡ ἀκολουθία. Τὰ πραχθέντα δὲ αἰσθ. συνενεγκ. ὅποτε (τοῖς μὲν ἡ τοῖς δ), ταῦτα κτλ. 588) (Ἐστιν) Ικανδηπά. 589) Τῆς γῆς ητὶς εὐεργετεῖ. 590) "Οτι δὲ μὲν ἀρήσῃ ἔκειθεν, δθεν. 591) "Αντὶ δι-βαλλήλου, αὶ τοῦ μαζι... λδέτω. 592) Τόπω. εἰς ἀσφάλειαν. 593) "Ωστε. 594) "Δη δηλ. ἡ φυχὴ δὲν ἔναι: δθάνατος. 595) "Οσα εἶναι έθος νὰ γίνωνται ἐπι τοῦ θανάτου ανδρὸς εὐδαίμονος. 596) "Εχετε θγειαν. 597) Χαίρετε.

ΕΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Τὴν Ἑλληνικὴν ιστορίαν ἔγραψεν ὁ Σενοφῶν εἰς βιβλία ἑπτά, ἀρχόμενος ἀφ' ὅπου παύει ὁ Θουκυδίδης δῆλος μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ μεγάλην ἡτταν τῶν Ἀθηναίων ('Ολ. 92, 6.) καὶ χωρῶν μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἐπαμεινῶνδου ('Ολ. 104, γ').

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.¹

ΑΥΓΑΝΔΡΟΣ δ' ἔξι Αβύδου² παρέπλει³ εἰς Λάρμαφακον⁴, ξύμμαχον οὖσαν⁵ Ἀθηναίων· καὶ οἱ Αβύδηνοι καὶ οἱ ἄλλοι παρήσαν πεζῇ. Ἡγεῖτο δὲ Θώραξ⁶ Δακεδαιμόνιος. Προσβαλόντες δὲ τῇ πόλει, αἴροντες κατὰ κράτος⁷, καὶ διήρπασαν οἱ σρατιώται, οὔσαν πλούσιαν, καὶ οἶνον καὶ σίτου, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων πλήρη· τὰ δὲ ἐλεύθερα σώματα⁸ πάντα ἀφήκε Λύσανδρος. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, κατὰ πόδας⁹ πλέοντες, ὥρμήσαντο τῆς Χερρόνησου ἐν Ἐλεοῦντι¹⁰ ναυσὶν ὄγδοι καὶ κατακλέκατόν¹¹. Ἐνταῦθα δὴ ἀριστοποιούμενοι¹² αὐτοῖς ἀγγέλλεται τὰ περὶ Λάρμαφακον¹³ καὶ εὐθὺς ἀνήχθησαν¹⁴ ἐς Σητόν. Ἐκεῖθεν δὲ αὐθις¹⁵ ἐπισιτισάμενοι¹⁶, ἐπλευσαν ἐς Αἴγας ποταμούς¹⁷, ἀντίον τῆς Λαρμάφακου (διείχεις δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ταύτης¹⁸ σαδίους¹⁹ ὡς πεντεκαίδεκα)²⁰ ἐνταῦθα δὴ ἐδειπνοποιοῦντο. Λύσανδρος δὲ τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ, ἐπειδὴ δρθροσῆν²¹ ἐσήμηνεν²² εἰς τὰς γαυῆς ἀριστοποιούσαμένους²³ ἐσθαίνειν. Πάντα δὲ παρασκευασάμενος ὡς ἐς ναυμαχίαν²⁴, καὶ τὰ παρασθήματα παραθάλλων²⁵, προσεῖπεν ὡς μηδεὶς κινήσοιτο²⁶ ἐκ τῆς τάξεως, μηδὲ ἀνάξοιτο. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἂμα τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι²⁷ ἐπὶ τῷ λιμένι παρετάξαντο ἐν μετώπῳ²⁸ ὡς ἐς ναυμαχίαν· ἐπειδὴ δούνι ἀντανίγαγε²⁹ Λύσανδρος, καὶ τῆς ἡμέρας ὅψὲ ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν εἰς τοὺς Αἴγας ποταμούς. Λύσανδρος δὲ τὰς ταχίσας τῶν νεῶν ἐκέλευσεν ἐπεσθαῖς τοῖς Ἀθηναίοις· ἐπειδὰν δὲ ἐκβῶται³⁰, κατιδόντας³¹ τι ποιούσιν ἀποπλεῖν, καὶ αὐτῷ ἔξαγγειλαί. Καὶ

1) Μετὰ τὰ Σικελικὰ οἱ Ἀθηναῖοι συλλέξαντες τὰς τελευταίας δυνάμεις των, ἔξηκολούθησαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Πελοποννησίων ίδιως εἰς τὸ Αἴγαιον πέλαγος καὶ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Αστας, καὶ ὑπερίσχουσαν πολλάκις κατὰ θάλασσαν. Τὸ παρὸν ἀπόσπασμα ἀναγέρεται εἰς 'Ολ. 93, 8. π. Χ. 405, ὅτε ὁ στρατηγὸς τῶν Δακεδαιμονίων Λύσανδρος ὡδήγηε τὸν Πελοποννησοκόν στολὸν. 2) Πόλις τοῦ Ἑλλήσποντος.

3) "Ἐπλει πλησίον εἰς τὸ περάλιον. 4) Πόλις τῆς Προποντίδος. 5) Αὔτην. 6) Σώματα συνήθως οἱ δοῦλοι· ἐλ. σ. λέγει τοὺς αἰγαλάτωτους. 7) Κατόπι, καταπόλι.

8) Ελεοῦς, πόλις τῆς Χερσονήσου, τοῦ δυτικοῦ περάλιον τοῦ Ἑλλήσποντος.

9) Ἐλλ. τῆς σύν. 10) "Ἐν φέποιούση δριστον, ἐπρογευμάτιζον. 11) Τὰ συμβάντα σὺς Λ. 12) "Ἀπέπλευσαν εἰς Σητόν, ἄλλην πόλιν τοῦ Ἑλλήσποντος ἄντικυρο τῆς Ἀβύδου. 13) Ἐφοδιασθέντες; μὲ τροφάς. Λ. Σ. 2. 14) Αἴγας ποταμοί, πόλις τῆς Προποντίδος. 15) Εἰς τοῦτο τὸ μέρος. 16) "Ἐν γεωγραφικὸν μίλιον περιείχε στάδια 41 3/4. 17) Αρα ἔκαστον στάδιον περίπου 3 λεπτά. 18) Ἄφ' οὐ ἔχαραξ. 19) Διὰ σημείου παρίγγειλε. 20) Εἰσβαίνειν (τοὺς ναύτας) δριστοποιησαμένους. 21) Ὡς διὰ ν. 21) Κρέμω παραπεδόματα εἰς τὰ πλευρὰ τῶν πλοίων. 22) Κ. § 409. 23) Κ. 417 καὶ § 463, δῆμο. 24) Παρουσιάζοντες πλατεῖται γραμμήν εἰς τὸν ἔχθρον. 25) Ἀνταναρέφω. Ἐπλέω ἔναντίον. 26) Οἱ Ἀθηναῖοι. 27) Τοὺς ἐν ταῖς ναυσί.

οὐ πρότερον ἐξεβίβασεν²⁸ ἐκ τῶν νεῶν, πρὶν αῦταις ἡμέναις. Ταῦτα δὲ ἐποίει τέσσαρας ἡμέρας· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπανήγοροι²⁹. Ἀλκιδιάδης δὲ, κατιδών ἀπὸ τῶν τειχῶν³⁰ τοὺς μὲν Ἀθηναίους ἐν αἰγαίαλῳ³¹ ὄρμοῦντας καὶ πρὸς οὐδεμιᾷ πόλει, τὰ δὲ ἐπιτήδεια³² ἐκ Σηστοῦ μετιόντας πεντεκαίδεκα σταδίους ἀπὸ τῶν νεῶν, τοὺς δὲ πολεμίους ἐν λιμένι καὶ πρὸς πόλιν ἔχοντας πάντα, οὐκ ἐν καλῷ³³ ἔφη αὐτοὺς ὅρμειν ἀλλὰ μεθορμίσαι εἰς Σηστὸν παρῆντει, πρότεροι λιμένα καὶ πρὸς πόλιν· οὐ³⁴ ὅντες ναυμαχήσετε, ἔφη, ὅταν βούλησθε. Οἱ δὲ στρατηγοὶ, μάλιστα δὲ Τυδεὺς καὶ Μένανδρος, ἀπίεναι αὐτὸν ἐκέλευσαν· αὐτοὺς γάρ νῦν στρατηγεῖν³⁵, οὐκ ἐκεῖνον. Καὶ ὁ μὲν ὄφετο. Λύσανδρος δὲ ἐπεὶ ἡμέρα ἦν πέμπτη ἐπιπλέοντας τοῖς Ἀθηναῖοις³⁶ εἴπει τοῖς παρ' αὐτοῦ ἐπομένοις³⁷, ἐπάν τατίδωσιν αὐτοὺς ἐκβεβηκότας καὶ ἐσκεδασμένους κατὰ τὴν Χερρόνησον, (ὅπερ ἐποίουν πολὺ μᾶλλον καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τάσει σιτία πόρρωθεν ὡγούμενοι, καὶ καταφρονοῦντες δὴ³⁸ τοῦ Λυσάνδρου, δτὶ οὐκ ἀντανῆγεν) ἀποπλέοντας τοῦμπαλιν παρ' αὐτὸν ἀραι τὴν ἀσπίδα κατὰ μέσον τὸν πλοῦν³⁹. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν ως ἐκέλευσε. Λύσανδρος δὲ εὐθὺς ἐσῆμαν⁴⁰, τὴν ταχίστην πλειν· ξυμπαρήσει⁴¹ δὲ καὶ Θώραξ⁴² τὸ πεζὸν ἔχων. Κόνων⁴³ δὲ, ἵδιων τὸν ἐπίπλουν, ἐσῆμανεν, εἰς τὰς ναῦς βοηθεῖν κατὰ κράτος. Διεσκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων δύτων, αἱ μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι⁴⁴ ἦσαν, αἱ δὲ μονόκροτοι, αἱ δὲ παντελῶς κεναί· ἡ δὲ Κόνωνος καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὸν ἐπτὰ πλήρεις ἀνήγθησαν, καὶ ἡ Πάραλος⁴⁵. Τὰς δὲ ἄλλας πάσας Λύσανδρος ἔλαβε⁴⁶ πρὸς τῇ γῇ. Τοὺς δὲ πλείστους ἄνδρας ἐν τῇ γῇ ἔνυνέ εἶχαν⁴⁷. οἱ δὲ⁴⁸ καὶ ἔψυγον εἰς τὰ τειχύδρια⁴⁹. Κόνων δὲ ταῖς ἐννέα ναυσὶ φεύγων, ἐπεὶ ἔγνω τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα διεφθαρμένα⁵⁰, κατασχὼν ἐπὶ τὴν Ἀβαρνίδα, τὴν Λαμψάκου ἄκραν, ἔλαβεν αὐτόθεν τὰ μεγάλα τῶν Λυσάνδρου νεῶν ἴστια. Καὶ αὐτὸς μὲν ὀκτὼ ναυσὶν ἀπέπλευσε παρ' Εὔαγόραν⁵¹ ἐξΚύπρου, ἡ δὲ Πάραλος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπαγγέλλουσα τὰ γεγονότα. Λύσανδρος δὲ τάστε ναῦς καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τάλλα πάντα εἰς Λάρμψακον ἀπήγαγεν, ἔλαβε δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν⁵² ἄλλους τε καὶ Φιλοκλέα καὶ Ἀδείμαντον. Ἡ δὲ ἡμέρᾳ⁵³ ταῦτα κατειργάσατο, ἐπεμψε Θεόπομπον

²⁸⁾ Τὰ πληρώματα. ²⁹⁾ Ἐξέπλεον κατ' αὐτῶν. ³⁰⁾ Ἀφ' ὅτου ὁ ὑπὸ τὸν Ἀλκιδιάδην στόλος είχε νικηθῆ ἐις Ἐρεστον ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου, ὁ Ἀλκιδιάδης ἔψυγεν εἰς Χερρόνησον τοῦ Ἐλλησπόντου, καὶ κατάφησεν εἰς τεῖχον ἡ φρούριον τὸ ὅποῖον εἰς αὐτὸν ἀνήκειν. ³¹⁾ Δηλ. εἰς ἀνοικτὸν αἰγαίαλον καὶ ὅπῃ εἰς λαμένα. ³²⁾ Τὰς ζωστροφίας.

³³⁾ Τόπῳ. ³⁴⁾ (Ἐρ) οὐ (τόπου) = ὅπου. ³⁵⁾ Ὑπενε. ἔφησαν. ³⁶⁾ Πέμπτη ἡμ. εἰς τοὺς Ἀθ. ἐπιπλέοντας, δηλαδὴ ὅτου ἐπέπλεον. ³⁷⁾ Ἐπομένοις εἰς τοὺς Ἀθ. κατὰ διαταγὴν του· ἡ ἵσως διορθωτέον πεμπομένοις εἰς τοὺς Ἀθ. ³⁸⁾ Τὸ δὴ κολαττικὸν, διότι τὸν κατεφρόνουν ἐν φρεπεῖ πᾶλλον νὰ τὸν φοβῶνται. ³⁹⁾ Φθάσαντες εἰς τὸ μέσον τοῦ πλοῦ των, νὰ ὑψώσωσι μίαν ἀσπίδα. ⁴⁰⁾ Πάρειμο. ⁴¹⁾ Στρατηγὸς τῶν Σπαρτιατῶν.

⁴²⁾ Εἰς τῶν στρατηγῶν τῶν Ἀθηναίων. ⁴³⁾ Αἱ ἔχουσαι δύω σειράς κωπῶν, τὴν μίαν ὑπὲρ τὴν ἄλλην· μενόχροοι τοι· δὲ αἱ ἔχουσαι μίαν. ⁴⁴⁾ Εδώ θέλει νὰ εἰπῇ ὅτι ἀπὸ τὰς τρήμεις (μετετρεπόμενες σειράς κωπῶν) οἱ ναῦται εἰσον σκορπισθῆ, καὶ ἀλλοῦ μὲν εἰς ξύλον μείνει ναῦται διὰ δύω μόνον σειράς, ἀλλοῦ δὲ διὰ μίαν, καὶ ἀλλοῦ διὰ κάλλιμαν.

⁴⁵⁾ Ναῦς ἱερὰ, προσδιωρισμένη εἰς δημοσίους ὑπηρεσίας. ⁴⁶⁾ Ἐκυρίεσσε, διότι ἦσαν κεναί. ⁴⁷⁾ Οἱ μετὰ τοῦ Λυσάνδρου. ⁴⁸⁾ Τινὲς δέ. ⁴⁹⁾ Μικρὰ τειχη ἡ φρούρια εἰς τὴν Χερρόνησον. ⁵⁰⁾ Οτι κατεστράφησαν αἱ ὑποθέσεις τῶν Ἀθ. ⁵¹⁾ Βασιλεὺς τῆς Εύπρου. ⁵²⁾ Τῶν Ἀθηναίων. ⁵³⁾ Ἐλλ. ἐν.

τὸν ληστὴν ἐς Λακεδαιμονα, ἀπαγγελοῦντα τὰ γεγονότα διὰ φιλόμενος τριταῖος⁵⁵ ἀπήγγειλε. Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρος, ἀθροίσας τοὺς ἔνυμάχους, ἐκέλευσε βουλεύεσθαι περὶ τῶν αἰχμαλώτων. Ἐνταῦθα δὴ κατηγόριαι ἐγίγνοντο πολλαὶ τῶν Ἀθηναίων, ἢ τε⁵⁶ ἡδη παρενεομήκεσαν⁵⁷, καὶ δὴ ἐψηφισμένοι ἦσαν ποιεῖν, εἰ κρατήσειαν⁵⁸ τῆς ναυμαχίας, τὴν δεξιὰν χεῖρα ἀποκόπτειν τῶν ζωγρηθέντων πάντων, καὶ διτ⁵⁹ λαβόντες δύο τρίηρεις Κορινθίαν καὶ Ἀνδρίαν, τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πάντας καταχρημάτειαν. Φιλοκλῆς δὲ ἦν στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, δις τούτους διέφθειρεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ ἄλλα πολλά· καὶ ἔδοξεν ἀποκτεῖναι τῶν αἰχμαλώτων δσοὶ⁶⁰ ἦσαν Ἀθηναῖοι, πλὴν Ἀδειμάντου, διτι μόνος ἐπελάθετο⁶¹ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ περὶ τῆς ἀποτομῆς τῶν χειρῶν ψηφίσματος. Ἡτιάθη μέν τοις ὑπό τινων προδοῦναι τὰς ναῦς. Λύσανδρος δὲ Φιλοκλέα πρῶτον ἐρωτήσας, δις τοὺς Ἀνδρίους καὶ Κορινθίους καταχρημάτειε, τι εἴη ἄξιος παθεῖν, ἀρξάμενος ἐς "Ελληνας παρανομεῖν, ἀπέσφαξεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

"Ἐπει δὲ τὰ ἐν τῇ Δαμφάκῳ κατεσήσατο⁶², ἐπλει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Χαλκηδόνα⁶³. Οἱ δὲ αὐτὸν ὑπεδέχοντο, τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀρέντες. Οἱ δὲ παραδόντες Ἀλκιβιάδῃ τὸ Βυζάντιον⁶⁴ τότε μὲν ἔρυγον εἰς τὸν Πόντον, οὔτερον δὲ ἐς Ἀθήνας, καὶ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι. Λύσανδρος δὲ τοὺς τε φρουροὺς τῶν Ἀθηναίων, καὶ εἰ τινά που ἄλλον ἔδοι Ἀθηναῖον, ἀπέπεμπεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διδοὺς ἐκεῖσε μόνον πλέουσιν ἀσφάλειαν⁶⁵, ἄλλοι δὲ οὐ εἰδώλι, διτι δισφ ἀν πλείους συλλεγώσιν εἰς τὸ ἄστον⁶⁶ καὶ τὸν Πειραιᾶ, θάττον⁶⁷ τῶν ἐπιτηδείων ἔνδειαν ἔστεθαι. Καταλιπὼν δὲ Βυζάντιον καὶ Χαλκηδόνος Σθενέλαιον ἀρμοστὴν⁶⁸, Λάκωνα, αὐτὸς ἀποπλεύστας εἰς Λάριψακον, τὰς ναῦς ἐπεσκεύαζεν.

"Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράδουλον ἀφικομένης νυκτὸς⁶⁹, ἐλέγετο ἡ ἔνυμαφορὰ, καὶ ἡ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μαχρῶν τειχῶν⁷⁰ ἐς ἄστον διῆκεν, δὲ ἔτερος τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων⁷¹, ὥστε κείνης⁷² τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες⁷³, ἄλλὰ πολὺ ἔτι μᾶλλον αὐτοὶ ἔστους πείστεθαι⁷⁴ νομίζοντες, οἷα ἐποίησαν Μηλίους τε Λακεδαιμονίων ἀπόκους δυτας, κρατήσαντες⁷⁵ πολιορκία, καὶ Ἰστιαίας⁷⁶ καὶ Σκιαναίους⁷⁷, καὶ Τορωναίους⁷⁸, καὶ Αίγινήτας, καὶ ἄλλους πολλοὺς

⁵⁵ Εἰς τρεῖς ήμέρας. ⁵⁶ (Περὶ ἐκείνων) §. ⁵⁷ Εἶχον παρανομήσει, ὑπερσυντελ.

⁵⁸ Κατηγ. ἐγίγνοντο διτι. ⁵⁹ Πάντας δσοι. ⁶⁰ Λ. Σ. Ἐπιλαμβάνω 6), ψέγω. ⁶¹ Οἱ Βυζάντιοι δσοὶ δῆλοτε εἴχον προδώσει κτλ. ⁶² Δηλ. ἀν ἄλλου ἐπλεον ἐσυλλαμβάνοντες ἐπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἐκεῖ δὲ τοῖς ἐπετρέπετο νὰ πλέωσιν ἀσφαλῶς. ⁶³ Η πόλις τῶν Ἀθηνῶν. ⁶⁴ (Τόση) θάττον. ⁶⁵ Αρμοστάς ἐκάλουν τοὺς διοικητὰς ἢ φρουράρχους τοὺς δοποὺς οἱ Λαχ. ἔσελλον εἰς τὰς καταχθημέσιας ἐπαρχίας. ⁶⁶ (Διά) νυκτὸς. Κ. § 289, δ. ⁶⁷ Δύο τειχή τὸ δοπία ήνων τὸ φρούριον τοῦ Πειραιῶς μὲν τὸ τῶν Ἀθηνῶν. ⁶⁸ Ὁνομας. ἀπόλυτος. Κατ ὅρθην σύνταξιν ἐπέρετε νὰ ἴησι γενική. Κ. § 436, δ'. Σημ. δ. δικεὶς παραδειγμάτα. ⁶⁹ ίων. διτι ἐκείνης. ⁷⁰ Ὁνομας. ὡς συμφωνοῦσα μὲ τὸ οὐδεὶς διότι οὐδεὶς ἐχοιμήθη εἶναι τὸ οὐδὲ μὲ πάντες οὐδεὶς μητι μήθησαν. ⁷¹ Πάσχω. ⁷² Χρονική διε ἐκράτησαν. ⁷³ Ἰστιαία, πόλις τῆς Βέσσαρας. ⁷⁴ Σκιάνη, κάλις τῆς Θράκης ὑπ' Ελλήνων οἰκουμένη. ⁷⁵ Τορώνη, Ελλ.

τῶν Ἐλλήνων. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐκκλησίαιν⁷⁶ ἐποίησαν, ἐν ᾧ ἔδοξε, τούς τε λιμένας ἀποχώσαι, πλὴν ἑνὸς, καὶ τὰ τείχη εὐτερεπίζειν, καὶ φύλακας ἐψιστάναι, καὶ τ' ἄλλα πάντα⁷⁷ ὡς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν. Καὶ οὗτοι μὲν περὶ ταῦτα ἦσαν.

Δύστανδρος δὲ ἐκ τοῦ Ἐλλησπόντου ναυσὶ διακοσίαις ἀφικόμενος ἐς τὴν Λέσθον, κατεσκευάσατο⁷⁸ τάς τε ἄλλας πόλεις ἐν αὐτῇ, καὶ Μιτυλήνην⁷⁹. ἐς δὲ τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία ἐπεμψε δέκα τριήρεις ἔχοντα Ἐτεόνικον, ὃς τὰ ἐκεῖ πάντα⁸⁰ πρὸς Λακεδαιμονίους μετέστητεν⁸¹. Εὔθυς δὲ καὶ ἡ ἄλλη Ἐλλὰς ὑφειστήκει Ἀθηναίων μετὰ τὴν ναυμαχίαν, πλὴν Σαμίων. Οὗτοι δὲ σφραγὶς τῶν γνωρίμων⁸² ποιήσαντες, κατεῖχον τὴν πόλιν. Δύστανδρος δὲ μεταταῦτα ἐπεμψε πρὸς "Αγιν"⁸³ τε ἐς Δεκέλειαν καὶ ἐς Λακεδαιμονία, ὅτι⁸⁴ προσπλεῖ σὺν διακοσίαις ναυσί. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἔξιεσαν πανδημεῖ, καὶ οἱ ἄλλοι Πελοποννήσιοι, πλὴν Ἀργείων, παραγγείλαντος τοῦ ἑτέρου Λακεδαιμονίων βασιλέως Παυσανίου. Ἐπεὶ δὲ ἀπάντες ἥθροίσθησαν, ἀναλαβὼν⁸⁵ αὐτοὺς, πρὸς τὴν πόλιν⁸⁶ ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, τῷ καλούμενῳ⁸⁷ γυμνασίῳ. Δύστανδρος δὲ ἀφικόμενος πρὸς Αἴγιναν, ἀπέδωκε τὴν πόλιν Αἴγινήταις, δισος ἥδυνατο πλείστους ἀθροίστας αὐτῶν⁸⁸. ὡς δ' αὐτῶς⁸⁹ καὶ Μηλίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, δισοι τῶν αὐτῶν⁹⁰ ἐστροῦγοτο. Μετὰ δὲ τοῦτο δηγώσας Σαλαμίνα, ὥρμίσατο πρὸς τὸν Πειραιᾶ ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ τὰ πλοῖα⁹¹ εἰργε τοῦ εἰσπλου.

Οἱ δὲ Ἀθηναίοι πολιορκούμενοι κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ἡπόρουν τί χρὴ ποιεῖν, οὕτε νεῶν οὕτε συμμάχων αὐτοῖς ὄντων, οὕτε σίτου ἐνόμιζον δὲ οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν, εἰ μὴ παθεῖν⁹², οὐδὲ τιμωρούμενοι ἐποίησαν, ἀλλὰ δὲ⁹³ ὑδρίην⁹⁴ ἥδικουν ἀνθρώπους μητροπολίτας⁹⁵, οὐδὲ ἐπὶ μιᾷ αἰτίᾳ ἑτέρᾳ, ἢ ὅτι ἐκείνοις⁹⁶ συνεμάχουν. Διὰ ταῦτα τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους⁹⁷ ποιήσαντες, ἐκαρτέρουν· καὶ ἀποθνητικόντων⁹⁸ ἐν τῇ πόλει λιμῷ πολλῶν, οὐδιελέγοντο περὶ διαλλαγῆς. Ἐκεῖ δὲ παντελῶς ἥδη ὁ σῖτος ἐπελελοίπει, ἐπεμψαν πρέσβεις πρὸς "Αγιν, Βουλόμενοι" ἔνυμαχοι εἶναι Λακεδαιμονίοις, ἔχοντες τὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ, καὶ ἐπὶ τούτοις⁹⁹ ἔυνθήκας ποιεῖσθαι. Οἱ δὲ αὐτοὺς ἐς Λακεδαιμονία ἐκέλευεντείναι· ὃ γάρ εἶναι κύριος¹⁰⁰ αὐτός. Ἐπεὶ δὲ ἀπήγγειλαν οἱ πρέσβεις ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπεμψαν αὐτοὺς εἰς Λακεδαιμονία. Οἱ δὲ ἐπει ἦσαν ἐν Σιλλα-

ληνικῇ πόλις τῆς Θράκης. ¹⁰¹ Συνεδρίσαν τοῦ λαοῦ. ¹⁰² (Κατὰ τ' ἄλλα. ¹⁰³) Διωργάνισεν, ἔβαλεν εἰς τάξιν, καὶ ἐδὼ : ὑπέταξεν. ¹⁰⁴ Τὴν πρωτεύουσαν πόλιν τῆς νήσου Δέσθου. ¹⁰⁵ Χωρία ἡ πράγματα. ¹⁰⁶ Εγρύπτειν, ἔκαμε νὰ στραφώσιν. ¹⁰⁷ Τῶν ἀρχόντων των. ¹⁰⁸ Τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης. ¹⁰⁹ ("Ἀγγέλλων") ὅτι. ¹¹⁰ Εξειμι. ¹¹¹ Λαεών αὐτοὺς μεθ' ἔστου. ¹¹² Τῶν Ἀθηνῶν. ¹¹³ Τῷ γυμνασίῳ τῷ καλουμένῳ Ἀκαδημίᾳ. ¹¹⁴ Διότι οἱ Ἀθην. κυριεύσαντες τὴν πόλιν εἶχον διώξει, τοὺς κατοίκους. ¹¹⁵ Ωσαύτως δὲ δομοίως.

¹¹⁶ Τῶν πόλεων ἔστων. ¹¹⁷ Τὰ σταγωγικά. ¹¹⁸ "Αν δὲν πάθωσιν ἦ : 'Αλλ' ὅτι πρέπει νὰ πάθωσιν. ¹¹⁹ "Οχι ἀντεκδικούμενοι, ἀλλ' ὑδρίζοντες. ¹²⁰ Κατοίκους μ. κρῶν πόλεων, ὡς τοὺς νησιώτας. ¹²¹ Τοῖς Σπαρτιάταις. ¹²² "Α τι μοι ἦσαν οἱ ἐπὶ κακουργήματι σερούμενοι τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν. Τούτους κατέστησαν ἐ π : τί μοις, δηλ. τοῖς ἀπέδοσαν τὸ δικαίωμα τοῦ δι : νὰ τὸ αὐλέντωσαν τὸν δριμύδον τῶν πολιτῶν, ἀφ' οὐ δημόσιος σχεδὸν ἐρημώθη ἀπὸ τὸ ἔσχατον διεστύχημα. ¹²³ Ἐναγτιώμ. "Αν καὶ ἀπέθνησκον. ¹²⁴ "Ἐπρεπε νὰ κῆπαν μᾶλλον, εἰ πει τὸν ὅτι βούλοντα. ¹²⁵ Κ. § 357. Επι., 6'. 6. ¹²⁶ ("Ἐλεγεν") οὐν εἶναι κύριος; (συνθήκας ποιεῖσθαι).

σίᾳ¹⁰³, πλησίον τῆς Λακωνικῆς καὶ ἐπύθοντο αὐτῶν οἱ "Ἐφόροι"¹⁰³, διῆλεγον, ὅντα οἴλα περ καὶ πρὸς "Αγιν."¹⁰⁴, αὐτόθιν αὐτοὺς ἐκέλευσον ἀπιέναι, καὶ εἴτε¹⁰⁵ δέονται εἰρήνης κάλλιον ἡμειν βουλευταμένους¹⁰⁶. Οἱ δὲ πρέσβεις ἐπει ἥκον οἴκαδε, καὶ ἀπήγγειλαν ταῦτα ἐς τὴν πόλιν, ἀμυνία ἐνέπεστα· φύοντο γάρ ἀνδραποδισθήσει, καὶ, ὡς ἀν πέμπωσιν ἑτέρους πρέσβεις, πολλοὺς τῷ λιμῷ ἀπολεῖσθαι. Περὶ δὲ τῶν τειχῶν τῆς καθαιρέσσεως¹⁰⁷ οὐδὲς ἡδούλετο¹⁰⁸ ξυμβουλεύειν· Ἀρχέστρατος¹⁰⁹ γάρ, εἰπὼν ἐν τῇ βουλῇ· Δακεδαιμονίοις κράτισον εἶναι, ἐφ' οἷς προεκαλοῦντο, εἰρήνην ποιεῖσθαι¹¹⁰, ἐδέθη¹¹¹ (προεκαλοῦντο¹¹² δὲ, τῶν μακρών τειχῶν ἐπὶ δέκας αδίους¹¹³ καθελεῖν ἐκάτερον). ἐγένετο δὲ ψήφισμα, μὴ ἔξιέντι περὶ τούτων ξυμβουλεύειν. Τοιούτων δὲ ὄντων¹¹⁴, Θηραμένης¹¹⁵ ἐν ἐκκλησίᾳ εἶπεν, ὅτι εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι περὶ Λύσανδρον, εἰδὼς ἥξει Δακεδαιμονίους¹¹⁶, πότερον ἔξανδραποδισθαῖται τὴν πόλιν βουλούμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν¹¹⁷, ἢ πίσεως ἔνεκα¹¹⁸. Πεμψθεὶς δὲ, διέτριψε παρὰ Λυσάνδρῳ¹¹⁹ τρεῖς μῆνας καὶ πλείω, ἐπιτηρῶν, ὅπότε Ἀθηναῖοι ἔμελλον, διὰ τὸ ἀπολελοιπόντα¹²⁰ τὸν σῖτον ἀπαχτα, διὰ τις λέγοι, ὄμολογίσειν¹²¹. Ἐπεὶ δὲ ἦκε τῷ τετάρτῳ μηνὶ, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχοι, εἰτα κελεύοι εἰς Δακεδαιμονίαν ιέναι· οὐ γάρ εἶναι κύριος, ὥν ἐρωτῶτούπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τούς· Ἐφόρους¹²². Μετὰ ταῦτα ἥρθε πρεσβευτῆς εἰς Δακεδαιμονίαν αὐτοκράτωρ¹²³ δέκατος αὐτός¹²⁴. Λύσανδρος δὲ τοῖς Ἐφόροις ἐπεμψεν ἀγγελοῦντα¹²⁵ μετ' ἄλλων Δακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα, ὅτι ἀποκρίνετο Θηραμένει κείνους¹²⁶ κυρίους εἰρήνης καὶ πολέμου. Θηραμένης δέ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις, ἐπει ἥσταν ἐν Σελλαῖσί, ἐρωτώμενοι, ἐπὶ τίνι λόγῳ ἥκοιεν¹²⁷, εἶπον, ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης. Μετὰ ταῦτα οἱ "Ἐφόροι" καλεῖν¹²⁸ ἐκέλευσον. Ἐπεὶ δὲ ἥκον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ἥ ἀγέτελεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐξαιρεῖν¹²⁹. Δακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔφασαν¹³⁰ πόλιν Ἑλληνίδα ἀνδραποδιεῖν, μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένοις τῇ Ἑλλάδι¹³¹. ἀλλ' ἐποιοῦντο, εἰρήνην, ἐφ' φτάτη τειχή καὶ τὸν Πειραιᾶ καθε-

¹⁰³) Πόλις εἰς τὰ ὅρια τῆς Λακωνίας. Οἱ "Αγιοι Πέτροι". ¹⁰³) Εἰς τὴν Σπάρτην πέντε ἀρχοντες ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. ¹⁰⁴) "Οὐτα δροια μὲ στα εἰχον εἰπει ποδις τὸν "Αγιν.

¹⁰⁵) Εἴαν κατα τι. ¹⁰⁶) "Ηκειν βουλ. κάλλιον, ἀφ' οὐ σκεψθεις κακήτερα, δηλ. φέροντες ἄλλας προτάσεις. ¹⁰⁷) Τῆς καθ. τῶν τειχῶν. ¹⁰⁸) Αττ. ἀντι ἐβούλετο. Κ. § 100.

¹⁰⁹) Στρατηγὸς τῶν Ἀθην. καὶ παρὰ Θουκυδ. ¹¹⁰) Κράτ. εἶναι ποιεῖσθαι εἰρ. Λαχ. ἐφ' οἰς προεκ. ¹¹¹) "Ἐρβίθρη δεμένος εἰς τὴν φυλακήν. ¹¹²) ἐπρότεινον. ¹¹³) Εἰς μῆκος δέκας ξαδίων (τὸς 16). ¹¹⁴) Τῶν πραγμάτων. ¹¹⁵) Στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων. ¹¹⁶) Κ. § 474. Εἰδὼς πότερον οἱ Δακεδαιμόνιοι κτλ. ¹¹⁷) Ἐπιμένουσι περὶ τῆς κρημνίσεως τῶν τειχῶν.

¹¹⁸) Δι' ἀσφάλειαν, μὴ ἀπιζήσωσι δηλ. οἱ Ἀθ. καὶ ἐπαναστάσισιν. ¹¹⁹) "Οζις εὐρισκετο εἰς τὴν Ἀσίαν. ¹²⁰) Διότις ἥθελον ἐκλείψει. ¹²¹) Θέλων ν' ἀναγκάσῃ τοὺς συμπολίτας του νὰ δεχθῶσιν ὁποιανδήποτε συνθήκην ἥθελε κλείσαι, μετεγιερίσθη αὐτὸδ τούτην τέλχασμα. ¹²²) "Ἐλεγεν οὐκ εἶναι κύριος, ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους εἶναι κυρίους. Εἰς τὸ πρώτων εἶναι τὸ ὑποκείμενο, τοῦ ἀπαρεμφ. ταῦτο μὲ τὸ τοῦ ἥματος, εἰς δὲ τὸ δευτέρων ὅχι.

¹²³) Πληρεισμούσιος. ¹²⁴) Μετ' ἄλλων ἐννέα. Κ. § 329. ¹²⁵) Μετ. τελ. εἰς μέλλοντα διὰ ν' ἀγγειλη. ¹²⁶) Τοὺς περὶ τὸν Θηραμένην. ¹²⁷) Νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσουν. Α. Σ. Εἴβαιος. ¹²⁸) "Ἐφεσσεν οὐκ ἀνδρ. ¹²⁹) Πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν Πειραιῶν.

λόντας¹⁵⁰, καὶ τὰς ναῦς πλὴν ὑώδεκα παραδόντας, καὶ τοὺς φυγάδας¹⁵¹ κατάδαντας, τὸν αὐτὸν ἔχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας¹⁵². Δακεδαιμονίοις, ἐπεσθιαὶ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, δύοι ἀνήγνωνται. Θηραμένη δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανεφέροντο ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰσιν ιόντας δ' αὐτοὺς ὅχλος περιεγεῖτο¹⁵³ πολὺς, φοβούμενοι¹⁵⁴, μὴ ὅπρακτα ἡκοεν̄ οὐ γάρ ἔτι ἐνεχώρει¹⁵⁵ μένειν¹⁵⁶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις, ἐφ' οὓς οἱ Δακεδαιμονίοι ποιοῦντο¹⁵⁷ τὴν εἰρηνὴν προηγόρει¹⁵⁸ δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων, ώς χρὴ πείθεσθαι Δακεδαιμονίοις, καὶ τὰ τείχη περιιαρεῖν. Ἀυτεπόντων δέ τινῶν αὐτῷ, πολλῆ δὲ πλειόνων ἔνυπαινεσάντων, ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρηνὴν. Μετὰ δὲ ταῦτα Δύσανδρός τε κατέπλει ἐξ τὸν Πειραιᾶ, καὶ οἱ φυγάδες κατήσαν¹⁵⁹, καὶ τὰ τείχη κατέσκαπτον¹⁶⁰ ὑπ' αὐλητρόδων¹⁶¹ πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἐλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας¹⁶².

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει¹⁶³, ἐν φέντῃ Ὁλυμπιάδις¹⁶⁴, ἢ τὸ σάδιον¹⁶⁵ ἐνίκα Κροκίνας Θετταλός, Εὐδίου ἐν Σπάρτη ἐφορεύοντος, Πυθοδώρου δὲ ἐν Ἀθήναις ἄρχοντος¹⁶⁶, διν 'Αιθηναῖοι, διτὶ ἐν διλιγαρχίᾳ ἡρέθη, οὐκ ὁνομάζουσιν¹⁶⁷, ἀλλ' ἀναρχίαν τὸν ἐνιαυτὸν καλοῦσιν (ἐγένετο¹⁶⁸ δὲ αὕτη ἡ διλιγαρχία ὅδε ἔδοξε τῷ δημιῳ, τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους ἔνγγράψουσι¹⁶⁹ καθ'¹⁷⁰ οὓς πολιτεύουσιν· καὶ τίρεθησαν οὗτοι, Πολυάρχης, Κριτίας, Μηλόθεος, Ἰππόλοχος, Εὐκλείδης, Ἰέρων, Μνησίλοχος, Χρέμων, Θηραμένης, Ἀρεσίας, Διοκλῆς, Φαιδρίας, Χαιρέλεως, Ἀγαλτίος, Πείσων, Σοφοκλῆς, Ἐρατοσθένης, Χαρικλῆς, Ὄνουμαχλῆς, Θέογνης, Αἰσχίνης, Θεογένης, Κλεομείδης, Ἐρασίστρατος, Φειδῶν, Δρακοντίδης, Εύμαθης, Ἀριστοτέλης, Ἰππόμαχος, Μνησιθείδης) τούτων δὴ πραγχέντων, ἀπέπλει Δύσανδρος πρὸς Σάμον. 'Αγις δ' ἐκ τῆς Δεκελείας¹⁷¹ ἀπαγαγών τὸ πεζὸν στράτευμα, διέλυσε κατὰ πόλεις ἔκάστους¹⁷².

¹⁵⁰ Ἐφ' οὓς Ἀθηναῖς καθελόντας, κτλ. ἐπεσθιαὶ. Κ. § 464, ἐφ' φ τε. ¹⁵¹ Οἱ φρονοῦντες τὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἡσαν φυγάδες ἡ ἔξαρις τοι. ¹⁵² Φράσις συνήθης εἰς τὰς συνήθειας. ¹⁵³ Ἐχεῖτο περὶ αὐτούς. ¹⁵⁴ Κ. § 273. ¹⁵⁵ Λ. Σ. 'Εγχωρῶ. 2). ¹⁵⁶ Νὰ πεμψεντοσ. ¹⁵⁷ Οὐμίλεις ἐν δύναμι τὸ δλων. ¹⁵⁸ Κάτειμι. ¹⁵⁹ Οἱ Δάκωνες. ¹⁶⁰ Δηλ. ἐν φεύλητρίδες ἔπαιξαν αὐλούς. ¹⁶¹ Κ. § 458, 'Γρ. ἀ. 4). ¹⁶² Εἶναι ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν Ἐλλάδα, διότι οἱ Αθ. ἐφέροντο φορτίκως ἢ τυραννικῶς πρὸς τοὺς συμμάχους. — (Οἱ ἐπόμενοι παράγραφος ἀφαιρεῖται ώς ἔνος εἰς τὴν διήγησιν). ¹⁶³ Τὸ 404 π. Χ.

¹⁶⁴ Δηλ. ἡρέθη νέας Ὁλυμπιάδις, ἡ 9. 'Εκάστη Ὁλυμπιάδις διήρκει 4 ἔτη, κατὰ δὲ τὸ πρῶτον ἐτελοῦντο τὰ Ὁλύμπια, ἡ οἱ ἐν Ὁλυμπιάδι τῆς 'Ηλιδος ἀγῶνες. ¹⁶⁵ Εἰς τὰς ἔνονα τοῦ σαδίου ἡ τοῦ τρεξίματος εἰς τὰ Ὁλύμπια. ¹⁶⁶ Ἐπειδὴ εἰς Αἴθηνας οἱ ἄρχοντες ἡλιαζον κατ' ἐνιαυτὸν, διὰ τοῦτο ἐδίδετο εἰς ἔκαστον ἐνιαυτὸν τὸ δύομα τοῦ ἄρχοντος τοῦ διὰ τοῦτο δύνομαζουμένης ἐπωνύμης. Οὔτοις ἀντὶ νὰ λέγωσι: τὸ δεῖνα ἔτος, θείγον ἐπὶ τοῦ δεῖνας ἄρχοντος. ¹⁶⁷ Δηλ. δὲν δίδεστ τὸ δύομά τη εἰς τὸ δέ τοι. ¹⁶⁸ Ἀπὸ τοῦ ἐγένετο μέχρι τοῦ Μνησιθείδης μακρὰ παρένθεσις. 'Ολα δὲ τὰ προηγούμενα ἀποδίδονται κάτω εἰς τὸ Απέπλει. ¹⁶⁹ Νὰ γράψωσι νέους νόμους ἀναλόγους εἰς τὰς περιστάσεις. ¹⁷⁰ Φρούριον τῆς Ἀττικῆς εἰς τὸ δρός Πάρνηθα. Τὴν σύμμερον Γατοῦ. ¹⁷¹ Ἀποδίδ. εἰς τὸ πεζὸν, ως περιληπτ. — ('Εδώ ἔπονται τρεῖς παράγραφοι διαφέρομενοι εἰς τὴν θεσσαλίαν. τὰς Συρακούσας καὶ τὴν Σάμην.

Οἱ δὲ τριάκοντα ἡρέθησαν μὲν ἐπεὶ τάχιστα¹⁵¹ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὰ περὶ τὸν Πειραιᾶ καθηρόθη¹⁵² αἰρεθέντες δὲ, ἐφ' ὧτε¹⁵³ ξυγγράψαι νόμους, καὶ οὓς τινας πολιτεύσοιντο¹⁵⁴, τούτους μὲν φέρειν ἐμελλον ξυγγράψειν¹⁵⁵ τε καὶ ἀποδεικνύαι¹⁵⁶, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἀλλας ἀρχὰς κατέστησαν, ὡς ἐδόκει¹⁵⁷ αὐτοῖς. Ἐπειτα πρῶτον μὲν οὓς πάντες ἡδεσαν¹⁵⁸ ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἀπὸ συκοφαντίας ζῶντας, καὶ τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς βαρεῖς¹⁵⁹ θνῶντας, συλλαμβάνοντες ὑπῆργον θανάτου¹⁶⁰ καὶ ἡ τε βουλὴ ἡδέως αὐτῶν κατεψήφιζετο¹⁶¹, οἱ τε ἄλλοι, ὅσοι ξυνήδεσαν ἔαυτοῖς μὴ οὔτες¹⁶² τοιοῦτοι, οὐδὲν θίθοντο. Ἐπεὶ δὲ ἥρξαντο¹⁶³ βουλεύεσθαι, ὅπως ἂν ἔξειν αὐτοῖς τῇ πόλει χρῆσθαι¹⁶⁴ δικας βούλοντο, ἐκ τούτου¹⁶⁵ πρῶτον μὲν, πέμψαντες ἐς Δακεδαίμονα Αἰσχύλην τε καὶ Ἀριστέλην, ἐπεισαν Δύστανδρον, φρουροὺς σφίσει ξυμπράτται¹⁶⁶ εἰλθεῖν, ἔως δὴ, τοὺς πονηροὺς ἐκποδῶν ποιησάμενοι, κατασήσαιντο τὴν πολιτείαν· θρέψειν δὲ¹⁶⁷ αὐτὸν ὑπισχγοῦντο. Οἱ δὲ, πεισθεῖς, τοὺς τε φρουρούς καὶ Καλλίθειον ἀρμοστὴν¹⁶⁸ ξυνέπραξεν αὐτοῖς πεμφθῆναι. Οἱ δὲ ἐπεὶ τὴν φρουρὰν ἔλαβον, τὸν μὲν Καλλίθειον ἐθεράπευσον πάσῃ θεραπείᾳ, ὡς πάντα ἐπαινοῦ¹⁶⁹, ἀπράττοιεν τῶν δὲ φρουρῶν¹⁷⁰ τούτου ξυμπέμποντος αὐτοῖς οὖς; ἐδούλοντο¹⁷¹, ξυνελάμβανον οὐκέτι τοὺς πονηρούς τε καὶ δίγους ἀξίους· ἀλλ᾽ ἡδη οὓς ἐνδιμίζον ηκιστα μὲν παραθουμένους ἀνάγέχεσθαι¹⁷², ἀντιπράττειν δέ τι ἐπιχειροῦντας πλείστους ἀν τοὺς ξυνελθόντας λαμβάνειν¹⁷³. Τῷ μὲν οὖν πρώτῳ χρόνῳ ὁ Κριτίας τῷ Θηραμένει διμογνώμων τε καὶ φίλος ἦν. Ἐπεὶ δὲ¹⁷⁴ αὐτὸς μὲν προπετής¹⁷⁵ ἦν ἐπὶ τὸ πολλοὺς ἀποκτεῖναι, ἀτε¹⁷⁶ καὶ φυγῶν¹⁷⁷ ὑπὸ τοῦ δήμου, ὃ δὲ Θηραμένης ἀντέκοπτε¹⁷⁸, λέγων, ὅτι οὐκ εἰκὸς εἴη¹⁷⁹ θανατοῦν, εἰ τις¹⁸⁰ ἐτιμάτω ὑπὸ τοῦ δήμου, τοὺς δὲ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς μηδὲν κακὸν εἰργάζετο¹⁸¹. ἐπεὶ καὶ ἔγω, ἔφη, καὶ σὺ πολλὰ δὴ τοῦ ἀρέσκειν ἔνεκα τῇ πόλει καὶ εἰπομεν καὶ ἐπράξαμεν¹⁸². Οἱ δὲ (ἔτι γάρ οἰκείως ἐχρήστο τῷ Θηραμένει) ἀντέλεγεν, ὅτι, οὐκ ἐγγωροί¹⁸³ τοῖς πλεονεκτεῖν βουλομένοις, μὴ οὐκ¹⁸⁴ ἐμποδῶν ποιεῖσθαι τοὺς ἴκανωτάτους διακαλύειν¹⁸⁵ εἰ δέ, ὅτι τριάκοντα ἐσμέν, καὶ οὐχ εἰς, ηττόν τι οὔτε, διπερ τυραννύδος¹⁸⁶, ταῦτης τῆς ἀρχῆς χρή-

¹⁵¹⁾ Τάχιστα ἐπει. ¹⁵²⁾ Δηλ. ἀνέθαλον νὰ τοὺς συγγράψωσι. ¹⁵³⁾ Καὶ νὰ τοὺς δημοσιεύσωσι. ¹⁵⁴⁾ Καθὼς τοῖς ἐφαίνετο καλὸν, καθὼς τοῖς ἐσύμφερε. ¹⁵⁵⁾ Οἶδα. ¹⁵⁶⁾ Ἐπαχθεῖς, κακοποιούς. ¹⁵⁷⁾ Καθυπέλαλον (εἰς δίκην) θανάτου. ¹⁵⁸⁾ Εὐψήφιζε κατ' αὐτῶν. ¹⁵⁹⁾ Κ. § 432, Z'. Σημ. 4. ¹⁶⁰⁾ Οἱ τριάκοντα. ¹⁶¹⁾ Νὰ κάμουν τὴν πόλιν δὲ τι θέλουν. ¹⁶²⁾ Εκτοτε ἡ τότε. ¹⁶³⁾ Τοὺς φρουρούς. ¹⁶⁴⁾ ἐκείνους τῶν φρ. οὗτοι. ¹⁶⁵⁾ Οἱ λ. ¹⁶⁶⁾ Ἀνάγεσθαι δὲν εἰ παραθιντο. ¹⁶⁷⁾ Δαμβάνειν δὲν. Τὸ ἐπιχ. ὑποκειτούς λαμβάνειν (ἀν ἐπεγείρουν). Πλείστους τοὺς ξυνελθ. ἀντικ. τοῦ λαμβ. Οτι ἐπιχειροῦντες νὰ ἀντιπράξωσι τι, δύνανται νὰ λαμβάνωσιν ὑπὸ τὴν δόηγιαν τῶν, δὲ περισσοτέρους συνερχομένους. ¹⁶⁸⁾ Τὸ ἐπει τοῦτο μένει ἀναντιπόδοτον, ἢ ἐκ παραλήγησ μὲ τὸ κατωτέρω ἐπει δὲ ὁ ποθὴν σακόντων αν, ἀποδίδεται εἰς τὸ δὲ τούτο μέντοι. Ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀρχείσας τοῦ Ξενοφῶντος, δια πρέπει νὰ ἀποφέγγωνται. ¹⁶⁹⁾ Πρόθυμος. Λ. Σ. 2). ¹⁷⁰⁾ Ως, καθ' δ. ¹⁷¹⁾ Φεύγω. Δ. Σ. 2). Τὸν Κριτίαν εἰχε προηγουμένως ἐξορίσει δὴμος. ¹⁷²⁾ Διτόν. ¹⁷³⁾ Εἰ τις ἔτι μάτο, θανατοῦν(αὐτὸν), ἀντι τοῦ θενατοῦν πάντας δοσι εἴτι μ. ¹⁷⁴⁾ Ο Θηραμένης. ¹⁷⁵⁾ Ο Θηρ. ἐμποδίζει τὸν Κριτ. νὰ θανατοῦν τοὺς πολίτας, ἐνδυμίζων εἰς αὐτὸν ὅσα ἀλλοτε ἐπράττον ἢ ἔλεγον διὰ νὰ δρέσσωσιν εἰς τὴν κόλιν. ¹⁷⁶⁾ Εκ παρελλήλου ἀντι μιᾶς ἀρνήσεως. ¹⁷⁷⁾ Ως οὕτης τυραννύδος, ηττις εἶναι τυραννίς.

ναι σπικελεῖσθαι, εὐήθης εἰ. Ἐπεὶ δὲ, ἀποθνησκόντων πολλῶν καὶ ἀδίκως πολλοὶ δῆλοι ἡσανξυιστάμενοί τε καὶ θαυμάζοντες, τί ἔσοιτο ἡ πολιτεία, πάλιν ἐλεγεν ό Θηραμένης, δτι, εἰ μή τις κοινωνούς ἴκανοὺς λήψοιτο τῶν πραγμάτων, ἀδύνατον ἔσοιτο τὴν διλιγαρχίαν διαμένειν. Ἐκ τούτου μέντοι Κριτίας καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκ τῶν τρισχιλίοντα, ἡδη φοβούμενοι¹⁷⁸, καὶ οὐχ ἥκιστα τὸν Θηραμένην, μὴ συρρέεισαν¹⁷⁹ πρὸς αὐτὸν οἱ πολῖται, καταλέγουσι τρισχιλίους τοὺς μεθέζοντας δὴ¹⁸⁰ τῶν πραγμάτων¹⁸¹. Ὁ δ' αὖ Θηραμένης καὶ πέδες ταῦτα ἐλεγεν, ὅτι ἀτοπον δοκεῖ έκυπει τῷ εἶναι, τὸ πρώτον μὲν¹⁸² βουλομένους τοὺς βελτίστους τῶν πολιτῶν κοινωνούς ποιήσασθαι¹⁸³ τρισχιλίους, ὃσπερ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἔχοντά¹⁸⁴ τινα ἀνάγκην καλούς καὶ ἀγαθούς εἶναι, καὶ οὗτ' ἔξω τούτων σπουδαίους, οὗτ' ἐντὸς τούτων πονηρούς οἴνον τε εἴη¹⁸⁵ γενέσθαι ἐπειτα δ, ἔφη, δρῶ ἔγωγε δύο ἡμᾶς τὰ ἐναντιώτατα πράττοντας, βαίλαν τε τὴν ἀρχὴν καὶ ἡττονα¹⁸⁶ τῶν ἀρχομένων κατασκευαζομένους. Ὁ μὲν ταῦτ' ἐλεγεν. Οἱ δ' ἔξετασιν ποιήσαντες τῶν μὲν τρισχιλίων ἐν τῇ ἀγορᾷ, τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου¹⁸⁷ ἄλλων ἄλλαχού, ἐπειτα κελεύσαντες ἐπὶ τὰ ὄπλα¹⁸⁸, ἐν φ¹⁸⁹ ἐκεῖνοι ἀπεληγύθεσαν, πέμψαντες τοὺς φρουρούς καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς ὄμοιγυμνοντας αὐτοῖς, τὰ ὄπλα πάντων, πλὴν τῶν τρισχιλίων, παρείλοντο καὶ ἐνακούσαντες ταῦτα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔξυνέθηκαν ἐν τῷ νεῷ¹⁹⁰. Τούτων δὲ γενομένων, ὡς ἔξὸν¹⁹¹ ἡδη ποιεῖν αὐτοῖς, δτι βούλοιντο, πολλοὺς μὲν ἔχθρας ἔνεκα ἀπέκτεινον, πολλοὺς δὲ χρημάτων¹⁹². Ἐδοξε δ' αὐτοῖς, δπως ἔχοιεν καὶ τοὺς φρουροὺς χρήματα διδόναι, καὶ τῶν μετοίκων¹⁹³ ἔνα ἔκαστον¹⁹⁴ λαθεῖν, καὶ αὐτοὺς μὲν ἀποκτεῖναι, τὰ δὲ χρήματα αὐτῶν ἀποσημήνασθαι¹⁹⁵. Ἐκέλευον δέ καὶ τὸν Θηραμένην λαθεῖν, δντιγαβούλοιτο. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο: Ἀλλ' οὐ δοκεῖ μοι, ἔφη, καὶ λόγον εἶναι φάσκοντας¹⁹⁶ βελτίστους εἶναι, ἀδικώτερα τῶν συκοφαντῶν ποιεῖν. Ἐκεῖνοι μὲν γάρ, παρ¹⁹⁷ ὧν¹⁹⁸ χρήματα λαμβάνοιεν¹⁹⁸, ζῆν εἴων· ἡμεῖς δὲ ἀποκτενοῦμεν μηδὲν ἀδικοῦντας ἵνα χρήματα λαμβάνωμεν; Πῶς οὐ ταῦτα τῷ παντὶ¹⁹⁹ ἔκείνων ἀδικώτερα; Οἱ δέ²⁰⁰, ἐμποδὼν νομίζοντες αὐτὸν εἶναι τῷ ποιεῖν²⁰¹ δ, τι βούλοιντο, ἐπιβουλεύουσιν αὐτῷ, καὶ ἰδέη πρὸς τοὺς βουλευτὰς ἄλλος πρὸς ἄλλον διέβαλλον, ὡς λυμαῖνόμενον τὴν πολιτείαν. Καὶ παραγγείλαντες νεανίσκοις, οἱ ἔδοκουν αὐτοῖς θρασύτατοι εἶναι, ξιφίδια ὑπὸ μάλης²⁰² ἔχον-

¹⁷⁸) (Καὶ ταῦτα). ¹⁷⁹) Μὴ ηθελον συρρέεισται, 23). ¹⁸⁰) Δῆθεν. Ὅπετιθετο δὲς ηθελον μεθέξει. ¹⁸¹) Τῆς διοικήσεως. ¹⁸²) Συνέσται μὲν τὸ κατωτέρω ἐπειτα δέ.

¹⁸³) Ἀποδίδεται καὶ εἰς τὸ βουλομένους καὶ εἰς τὸ τρισχιλίους. Οἰον: βουλομένους ποιήσασθαι κοινωνούς τοὺς ἀρίστους τ. π. ποιήσασθαι τρισχιλίους, θέλοντες νὰ κάμωσι κοινωνούς τοὺς ἀρίστους, ἔκαμαν τρισχιλίους. ¹⁸⁴) "Ωσπερ ἔχοντας, ἀπόδ. εἰς τὸ Τρισχιλίους, ἕνικας, διδοῖ ἀριθμὸν εἶναι περιληπτικὸν, καὶ συμφωνεῖ πάλιν μὲ τὸ πλ. καὶ λοις καὶ ἀγαθούς ὑποκέμ. τοῦ εἶναι.

¹⁸⁵) "Ως οὐκ εἴη. — "Ως νὰ μη ἡτο δυνατόν. ¹⁸⁶) Ασθενέστερον. ¹⁸⁷) Ἐκτὸς τῶν τρισχιλίων. ¹⁸⁸) Νὰ ὄπλισθωσ. ¹⁸⁹⁾ (Χρόνῳ) ως καὶ τὸ παρ' ἡττιν ἐν φ¹⁹⁰ Εἰς τὸν Πλάθηνων. ¹⁹¹) Εξὸν αὐτοῖς. Κ. § 339, 6'. ¹⁹²⁾ "Ενεκα. ¹⁹³⁾ Οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰς Αθήνας ἔνοι.: ¹⁹⁴⁾ "Ἐκαστον (τῶν λ.) λαθεῖν ἔνα τῶν μ. δπως δχ. διδ. ¹⁹⁵⁾ Νὰ σφραγίσωσιν ως δημευμένα. ¹⁹⁶⁾ Ημάζ. ¹⁹⁷⁾ "Ἐκείνους παρ' ὧν. ¹⁹⁸⁾ "Ενεστῶς μὲ σημαίαν παρατατικοῦ, εἰς εὐκτικήν διὰ τὸ ἀρίστον. ¹⁹⁹⁾ Κατὰ πάντα. ²⁰⁰⁾ Οἱ λ'.

²⁰¹⁾ Εμποδὼν τῷ ποιεῖν. ²⁰²⁾ Κ. § 458. ὑπὸ 4. 2.

τας παραγενέσθαι, ξυνέλεξαν τὴν βουλήν²⁰³. Ἐπεὶ δὲ Θηραμένης παρῆ-
ἀναστάς δὲ Κοιτίας ἔλεξαν ὡδε.

Ωάνδρες βουλευταὶ, εἰ μέν τις ὑμῶν νομίζει πλέονας τοῦ καιροῦ²⁰⁴ ἀπο-
θυνθικειν, ἐννοησάτω, δτι, δπου πολιτεῖαι μεθίστανται²⁰⁵, πανταχοῦ ταῦτα
γιγνεται· πλείους δ' ἀνάγκη πολεμίους είναι τοῖς ἐς ὀλιγαρχίαν μεθιεῖσ-
σι, διά τε τὸ πολυαγθρωποτάτην τῶν Ἐλληνίδων τὴν πόλιν²⁰⁶ είναι, καὶ διὰ
τὸ πλεῖστον χρόνον ἐν ἐλευθερίᾳ τὸν δῆμον τετράφθαι. Ήμεῖς δὲ, γνόντες
μέν, τοῖς οἶοις²⁰⁷ ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν χαλεπήν πολιτείαν είναι δημοκρατίαν,
γνόντες δὲ, δτι Λακεδαιμονίοις τοῖς περισώσασιν ἡμᾶς²⁰⁸ δὲ μὲν δῆμος οὐ-
ποτ' ἀν φίλος γένοιτο, οἱ δὲ βέλτιστοι φίλοι ἀν πιστοὶ διατελοῖεν, διὰ ταῦτα
σὺ τῇ Λακεδαιμονίων γνώμη τήνδε τὴν πολιτείαν καθίσαμεν. Καὶ ἔαν τι-
να αἰσθανόμεθα ἐναγτίον τῇ ὀλιγαρχίᾳ, δσον δυνάμεθα, ἐκποδῶν ποιού-
μεθα²⁰⁹. πολὺ δὲ μάλιστα ἡμῖν δοκεῖ δίκαιον είναι, εἰ τις ἡμῶν αὐτῷ²¹⁰
λυμαίνεται ταῦτη τῇ κατασάσται, δίκην αὐτῷ διδόναι²¹¹. Νῦν οὖν αἰσθανό-
μεθα Θηραμένην τουτονι, οἰς δύναται²¹², ἀπολλύντα ἡμᾶς τε καὶ ὑμᾶς. λΩς
δὲ ταῦτα ἀληθῆ²¹³, ἢν κατανοήτε²¹⁴, εύρήστε οὔτεψεψ ἔγοντα οὐδένα μᾶλισ-
τον Θηραμένους τουτοῦ τὰ παρόντα²¹⁵, οὔτε ἐναγτιούμενον, δταν τινὰ ἔκπο ών
βουλώμεθα ποιήσασθαι τῶν δημαρχωγῶν. Εἰ μὲν τοίνυν ἔξ αρχῆς ταῦτα
ἐγίγνωσκε, πολέμιος μὲν ἦν, οὐ μέντοι²¹⁶ πονηρός γ' ἀν δίκαιών ἐνομ-
ζετο, νῦν δὲ, αὐτὸς μὲν ἄρετας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους πίσεως καὶ φε-
λίας, αὐτὸς δὲ τῆς τοῦ δῆμου καταλύσεως, μάλιστα δὲ ἔξορμήσας ἡμᾶς
τοῖς πρώτοις ὑπαγομένοις²¹⁷, ἐς ἡμᾶς δίκην ἐπιτιθέναι, νῦν ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς
καὶ ἡμεῖς φανερῶς ἔχθροι τῷ δημαρχῳ γεγενήμεθα, οὐκέτ' αὐτῷ τὰ γιγνό-
μενα ἀρέσκει, ὅπως αὐτὸς μὲν αὐτὸν ἐν τῷ ἀτφαλεῖ²¹⁸ καταστῇ, ἡμεῖς δὲ
δίκην δώμεν²¹⁹ τῶν πεπραγμένων. "Ωσε οὐ μόνον ὡς ἔχθρῷ αὐτῷ προσ-
ήκει, ἀλλὰ καὶ ὡς προδότῃ ὑμῶν τε καὶ ἡμῶν, διδόναι τὴν δίκην. Καὶ
τοι τοσούτῳ μὲν δειγότερον²²⁰ προδοσία πολέμου, δσφ χαλεπώτερον φυ-
λακασθαι²²¹ τὸ ἀφανὲς τοῦ φανεροῦ· τοσούτῳ δὲ ἔχθρον, δσφ πολέμιοι μὲν
ἄνθρωποι καὶ σπένδονται αὐθίς, καὶ πιστοὶ γίγνονται· δν δὲ ἀν προδιδόν-
τα λαμβάνωσι, τούτῳ οὔτε ἐσπείσατο πώποτε οὐδείς, οὔτ' ἀν σπείσατο
τοῦ λοιποῦ. "Ινα δὲ εἰδῆτε δτι οὐ κοινὰ ταῦτα οὔτος ποιεῖ, ἀλλὰ φύσει
προδότης ἐστίν, ἀγαμγήσω ὑμᾶς τὰ τούτῳ²²² πεπραγμένα. Ούτος γάρ ἔξ
ἀρχῆς μὲν τιμώμενος ὑπὸ τοῦ δῆμου, κατὰ τὸν πατέρα "Ἀγνωνα"²²³, προ-

²⁰³⁾ Η Βουλὴ συνέκειτο ἀπὸ 500, ἐκλεγομένους ἐτησίων ἀνὰ 50 ἀπὸ ἔκάστην τῶν δέκα φυλῶν, εἰς δὲ διηρετὸ δ λαδ; τῆς Ἀττικῆς. ²⁰⁴⁾ 'Αφ' ὅ, τι δ καὶ δέ πατεῖ. ²⁰⁵⁾ Μετα-
βάλλουσι μορφήν. ²⁰⁶⁾ Τῶν Ἀθηνῶν, ἐπομένως ἔχθροι εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Λακε-
δαιμονίων, ὠνόμαζον τοὺς κατασροφεῖς τῆς πατρίδος τῶν σωτῆρος. ²⁰⁷⁾ Τὸν ἔγαζομεν
ἀπὸ τὴν μέσην. ²⁰⁸⁾ Τῶν δηλιγαρχιῶν δῆλο, ἡ τῶν τριάκοντα. ²⁰⁹⁾ Νὰ τιμωρηθῇ.

²¹⁰⁾ Τρόποις. ²¹¹⁾ "Ιναδὲ ἐνοήσητε ὥσ. ²¹²⁾ "Αν παρεπήρητητο. Α. Σ. 1). ²¹³⁾ Τὴν
περιοδικῶν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. ²¹⁴⁾ 'Αλλ' ὅμως οὐ. ²¹⁵⁾ "Ἐγκαλουμένους πρὸς
ἡμᾶς. Α. Σ. 3). ²¹⁶⁾ Εἰ; ἀτφαλεῖαν Τὸ οὐδέτε. ἐντὶ τοῦ ἀφηγημον²¹⁷⁾ Πράγμα είναι.
217) Νὰ φυλάττηται τις ἀπὸ τὸ δονιὲς περὶ ἀπὸ τὸ φυλερόν. Τὸ φυλάττομαι
ἔδω μέσον, δχι ὡς παρ' ἡμῖν παθητικόν. ²¹⁸⁾ Κ. § 365. ²¹⁹⁾ 'Εξ αἰτίας τοῦ πατρός
του. Ήτο δὲ δ 'Αγνων στρατηγὸς ἐπίσημος ἐπὶ τοῦ Ηελοπονησιακοῦ πολέμου.

πετέστατος ἔγενετο τὴν δημοκρατίαν μεταστῆσαι ἐς τοὺς τετραχοσίους²²⁵, καὶ ἐπώρτευεν ἐν ἑκείνοις. Ἐπεὶ δὲ ἥσθετο ἀντίπαλόν τι²²⁶ τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἔνιστάμενον, πρῶτος αὖ ἡγεμὼν τῷ δῆμῳ ἐπ' ἑκείνους²²⁷ ἔγένετο. "Οὗτον δῆπου καὶ κόθοργος²²⁸ ἐπικαλεῖται. [Καὶ γὰρ ὁ κόθοργος ἀρμότειν μὲν τοῖς ποσὶν ἀμφοτέροις δοκεῖ, ἀποβλέπει²²⁹ δ' ἐπ' ἀμφότερον]. Δεῖ δὲ, φησι Θηράμενες, ἀνδρα τὸν ἄξιον ζῆν οὐ προάγειν μὲν δειγόντων εἶναι τοὺς ξυνόντας εἰς πράγματα²³⁰, τὴν δέ τι ἀντικόπτη, εὐθὺς μεταβάλλεσθαι ἀλλ' ὥσπερ ἐν νηὶ διαπονεῖσθαι²³¹, ἕως ἂν ἐς οὔρον καταστῶσιν· εἰ δὲ μή, πῶς ἦν ἀφίκοντό ποτε ἔνθα δεῖ, εἰ, ἐπειδάν τι ἀντικόψῃ, εὐθὺς ἐς τάναγτα πλέοντα; Καὶ εἰσὶ μὲν δῆπου πᾶσαι μεταβολαὶ πολιτειῶν θανατηφόροι· σύ δὲ, διὰ τὸ εὐμετάβολος εἶναι, πλείστοις μὲν μεταίτιος εἰ ἐξ ὀλιγαρχίας²³² ὑπὸ τοῦ δῆμου ἀπολωλέναι, πλείστοις δ' ἐκ δημοκρατίας ὑπὸ τῶν βελτιώνων²³³. Οὗτος δέ τοι²³⁴ ἐστιν, δις, ταχθεὶς ἀγνελέσθαι. ὑπὸ τῶν στρατηγῶν²³⁵ τοὺς καταδύντας Ἀθηναίων ἐν τῇ περὶ Λέσβου ναυμαχίᾳ²³⁶, αὐτὸς οὐκ ἀνελόμενος, διμως τῶν στρατηγῶν κατηγορῶν ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, ἵνα αὐτὸς περιστωθείη. "Οστις²³⁷ γε μὴν φανερός ἐστι τοῦ μὲν πλεονεκτεῖν φέντε ἐπιμελούμενος, τοῦ δὲ καλοῦ καὶ τῶν φίλων μηδὲν ἐντρεπόμενος²³⁸, πῶς τούτου χρή ποτε φείσασθαι; πῶς δ' οὐ φυλάξασθαι, εἰδότας²³⁹ αὐτοῦ τὰς μεταβολὰς, ὡς μὴ καὶ ἡμᾶς ταῦτο δυνασθῆ²⁴⁰ ποιῆσαι; Ἡμεῖς οὖν τούτον ὑπάγομεν²⁴¹ καὶ ὡς ἐπικούλεύοντα, καὶ ὡς προδιδόντα ἡμᾶς τε καὶ ὑμᾶς. 'Ως δὲ εἰκότα ποιοῦμεν, καὶ τάδε²⁴² ἐννοήσατε²⁴³. Καλλίστη μὲν γὰρ δῆπου δοκεῖ πολιτεία εἶναι ἡ Λακεδαιμονίων· εἰ δὲ ἑκείνη ἐπιχειρήσειτε τις τῶν Ἐφόρων, ἀντὶ τοῦ τοῦ πλείστου πείθεσθαι, φέγειν τε τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐναντιοῦσθαι τοῖς πραττομένοις, οὐκ ἀν²⁴⁴ οἰσθε αὐτὸν καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἐφόρων καὶ ὑπὸ τῆς ἀλλῆς ἀπάστης πόλεως τῆς μεγίστης τιμωρίας ἀκινθῆναι; Καὶ ὑμεῖς οὖν, ἐὰν σωφρονῆτε, οὐ τούτου, ἀλλ' ὑμῶν φείσθε²⁴⁵ ὡς²⁴⁶ οὗτος σωθεὶς μὲν, πολλοὺς ἀν μέγα φρονεῖν ποιήσειε τῶν ἐναντίας γιγγωσκότων²⁴⁷ ὑμῖν²⁴⁸ ἀπολόμενος δὲ, πάντων καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἔξω²⁴⁹ ὑποτέμοι ἀν τὰς ἐλπίδας.

²²⁵⁾ Πρὸς 7 ἑτῶν δηλ. 411 π. Χ. ('Ολ. 92, 6') ή δριστοκρατικὴ φατρία τῶν Ἀθηνῶν, ὡφεληθεῖσα ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων εἰς Σικελίαν, κατέλευσε τὴν δημοκρατίαν, καὶ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν εἰς 400 ἄνδρας. 'Αλλ' ή δριστὴ τῶν δήροχεστε μόνον μηνάς τινας. ²²⁶⁾ Κόμμα η φατρίαν. ²²⁷⁾ Τοὺς 400. ²²⁸⁾ Γε κόδημος τῶν ἡθοποιῶν του θεάτρου. Λέγει διτὶ ὁ Θ. ὡνομάσθη κόθοργος ὡς ἐπαμφοτερίων καὶ ἀρμόζων εἰς ὅλας τὰς φατρίας. ²²⁹⁾ Εἶναι ἐστραμμένος ὅχι πρὸς ἐν μόνος θέρος. Πιθανὸν ὅλη αὐτὴ ἡ καρένθεις νὰ ἤναι προσθήκη ἐξηγητοῦ. ²³⁰⁾ Εἶναι δεινὸν προίγειν τοὺς ξυνοντας εἰς πράγματα. Νὰ τοὺς φέρῃ εἰς ἐμπερδεύματα. ²³¹⁾ Δεῖ.

²³⁰⁾ Πλείστοις ἐξ ὀλιγαρχίας, ἀντὶ πλείστοις ὀλιγάρχαις. ²³¹⁾ Τῶν διλιγαρχῶν. ²³²⁾ Εἰρων. δά. ²³³⁾ Ταχθεὶς ὑπὸ τῶν στρ. ²³⁴⁾ Εἰς τὴν ναυμαχίαν εἰς Ἀργινούστας περὶ τὴν Λέσβου, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθην. νικήσαντες τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐπεφόρεισαν τὸν Θηραμένην νὰ βοσθῆσῃ τοὺς πεσόντας εἰς τὴν θάλασσαν. Αὐτὸς δὲ ἐμποδίζομενος ἀπὸ τριχυμίαν δὲν τὸ κατώρθωσεν. "Ἐπειτα δὲ κατηγορηθέντω τῶν στρατηγῶν διτὶ ἡμέλησαν τὸ χρέος τοῦτο, τοὺς συγκατηγόρησε καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ δῆμος τοὺς κατεύθυνε εἰς θάνατον. ²³⁵⁾ Τούτους δέστις. ²³⁶⁾ Δέν φροντίζει Λ. Σ. ²³⁷⁾ Ἡμᾶς εἰδότας, ὑποκείμ. τοῦ ἀπαρεμφ. ²³⁸⁾ Ἐδυνήθην, ἡ ἐδυνάσθην, δάρ., δ. ²³⁹⁾ Γε ποδάλορεν εἰς δίκην. ²⁴⁰⁾ Συλλογισθῆτε. ²⁴¹⁾ ΤΑ ἀν εἰς τὸ δεικνύθηναι. ²⁴²⁾ Διότι. ²⁴³⁾ Φρεγανήτων. ²⁴⁴⁾ Τῶν φυγάδων.

'Ο μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἐκαθέζετο· Θηραμένης δὲ ἀναστὰς ἔλεξεν.

Αλλὰ πρῶτον μέν μυησθήσομαι²⁴⁵, ω̄ ἄνδρες, δ τελευταῖον κατ'²⁴⁶ ἐμοῦ εἶπε. Φησὶ γάρ με τοὺς στρατηγοὺς ἀποκτεῖναι κατηγοροῦντα²⁴⁷. Έγὼ δὲ οὐχ ἥρχον κατ'²⁴⁸ ἑκείνων λόγου, ἀλλ' ἑκείνοι ἐφασαν προσταχθέντα με υφ' ἔστων²⁴⁹ οὓς ἀνελέσθαι τοὺς δυστυχοῦντας ἐν τῇ περὶ Λέσβον ναυμαχίᾳ. Εγὼ δὲ ἀπολογούμενος, ω̄ διὰ τὸν χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μη̄ ὅτι²⁵⁰ ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἄνδρας δυνατὸν ἦν, ἔδοξα τῇ πόλει εἰκότα λέγειν, ἑκείνοι δὲ ἔστων κατηγορεῖν ἐφαίνοντο²⁵¹ φάσκοντες γάρ, οἴον τε εἶναι²⁵² σῶσαι τοὺς ἄνδρας, προέμενοι²⁵³ αὐτοὺς ἀπολέσθαι, ἀποπλέοντες ψχοντο. Οὐ μέντοι θαυμάζω γε τὸν Κριτίαν παρανεομηκέναι²⁵⁴ δτε γάρ ταῦτα ἦν, οὐ παρὼν ἐτύγχανεν, ἀλλ' ἐν Θετταλίᾳ μετὰ Προμηθέως²⁵⁵ δημοκρατίας κατασκευαστείων²⁵⁶ καὶ τοὺς πενέστας²⁵⁷ ὥπλιζεν ἐπὶ τοὺς δεσπότας. Όν μὲν οὗτος ἑκεὶ ἐπράττε μηδὲν ἐνθάδε γένοιτο²⁵⁸, τάδε γε μέντοι ὄμολογῶς ἐγὼ τούτῳ, εἰ τις ὑμᾶς²⁵⁹ μὲν τῆς ἀρχῆς βούλεται παῦσαι, τοὺς δὲ ἐπιβουλεύοντας ὑμῖν ἴσχυροὺς ποιεῖν, δίκαιον εἶναι τῆς μεγίστης αὐτὸν τιμωρίας τυγχάνειν²⁶⁰. δτις μέντοι ὁ ταῦτα πράττων ἐστίν, οἵμαι ἀν ἡμᾶς καλλιστα κρίνειν²⁶¹ τά τε πεπραγμένα, καὶ δὲ νῦν πράττει ἑκαστος ὑμῶν, εἰ κατανοήσετε²⁶². Οὐκοῦν μέχρι μὲν τοῦ ὑμᾶς τε καταστῆναι ἐς τὴν βουλὴν²⁶³, καὶ ἀρχὰς ἀποδειγμῆναι, καὶ τοὺς ὄμολογουμένους συκοφάντας ὑπάγεσθαι, πάντες ταῦτα ἐγιγνώσκομεν²⁶⁴ ἐπει δὲ οὗτοι ἡρξαντο ἄνδρας καλούς τε καὶ ἀγαθούς ξυλλαμβάνειν, ἐκ τούτου κάγω ἡρξάμην τάνατοις τούτοις γιγνώσκειν. "Ηδειν²⁶⁵ γάρ, δτι, ἀποθνήσκοντος μὲν Λέοντος τοῦ Σαλαμινίου, ἄνδρὸς καὶ ὄντος καὶ δοκοῦντος ἵκανον εἶναι²⁶⁶, ἀδικοῦντος δὲ οὐδὲ ἔν²⁶⁷, οἱ ὄμοιοι τούτῳ φοβήσοιντο²⁶⁸. φοβούμενοι δὲ ἐναντίοι τῇ δε τῇ πολιτείᾳ ἔσοιντο. Εγίγνωσκον δὲ, δτι ξυλλαμβανομένου Νικηφότου τοῦ Νικίου²⁶⁹, καὶ πλούσιου, καὶ οὐδὲν πώποτε δημοτικὸν²⁷⁰ οὔτε αὐτοῦ οὔτε τοῦ πατρὸς πράξαντος, οἱ τούτῳ ὄμοιοι δυσμενεῖς ἡμῖν γενήσοιντο. Άλλα μὴν, καὶ Ἀντιφῶντος²⁷¹ ὑφ' ὑμῶν ἀπολλυμένου, δς ἐν τῷ πολέμῳ δύο τριήρεις²⁷² εὑ πλεούσας παρείχετο, ἡπιστάμην, δτι καὶ οἱ πρόθυμοι τῇ πόλει γεγενημένοι πάντες ὑπόπτως ὑμῖν ἔξοιεν²⁷³. "Αντεῖπον δὲ καὶ, δτι τῶν μετοίκων ἔνα ἑκαστον²⁷⁴ λαβεῖν ἐφῆσαν χρῆναι²⁷⁵ εὐδηλον γάρ ἦν, δτι τῶν ἀπολομένων, καὶ οἱ μετοίκοι ἀπαντες πολέμοις τῇ πολιτείᾳ ἔσοιντο. "Αντεῖπον δὲ καὶ, δτε τὰ ὥπλα τοῦ πλήθους παρηγροῦντο²⁷⁶, οὐ νομίζων

²⁴⁵⁾ Θ' ἀναφέρω. ²⁴⁶⁾ Μὲ κατηγ. ὑποκείμενον τοῦ ἀποκτεῖναι. ²⁴⁷⁾ Αὐτοκαθ. "Αντεῖπον. Αἱότε ταῦτο προσωπεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον. ²⁴⁸⁾ Πολλῷ μᾶλλον. ²⁴⁹⁾ Οτι, ἡτον δυνατόν.

²⁵⁰⁾ Προβημ. ²⁵¹⁾ Φαινεται δτι ἡτον δ. Πρ. δημαρχούς τις ἐν Θεσσαλίᾳ. ²⁵²⁾ Εκπιθυμῶν νά κατασκευάσῃ. ²⁵³⁾ Οι δουλοπάροικοι τῆς Θεσσαλίας, ἐκ τοῦ πάνης. ²⁵⁴⁾ Δηλ τέσσον ἀποτρέπασι ησαν σσα ἐπραττεν, ώστε εἴθε νά μη γεινη δῶδ κάνθαν αὐτῶν.

²⁵⁵⁾ Τὴν βουλὴν. ²⁵⁶⁾ Κρίνειν δν, δτι δύνασθε νά κρίνητε. ²⁵⁷⁾ Μέχρι τῶν πράξεων δι' ὃν σεῖς κατέστητε εἰς τὴν βουλὴν καὶ διωρίσθησαν ἀρχαὶ κτλ. ²⁵⁸⁾ "Γεπερσυντ. τοῦ Οίδα. ²⁵⁹⁾ "Οντος καὶ δοκοῦντος εἶναι. ²⁶⁰⁾ Κατ' οὐδέν. ²⁶¹⁾ "Ηδειον φερθῆ. ²⁶²⁾ Νικήρατος, οὐδὲ τοῦ ἐν Σικελίᾳ φονεύθεντος περιφήμου στρατηγοῦ Νικίου, ἔχων τὸ δόνομα τοῦ πάππου του. ²⁶³⁾ Δημαρχούς, ἡ τείνον πρὸς ἄκραν δημοκρατιαν. ²⁶⁴⁾ "Άλλος κερά τὸν δρώμωνον ῥήτορα. ²⁶⁵⁾ Τὰς τριήρεις ώπλιζον εἰς Αθ. οι ιδιωται δι' ἑξόδων των. ²⁶⁶⁾ "Ηδειον διάκεισθαι ὑπόπτως, εἶναι δτι. ²⁶⁷⁾ Διφύρουν.

χρήναις ἀσθενῆ τὴν πόλιν ποιεῖν· οὐδὲ γάρ τοὺς Λακεδαιμονίους ἑώρων τούτου ἔνεκα βουλομένους περιστῶσαι ἡμᾶς, ὅπως δὲ λγοι γενόμενοι, μηδὲν δυναμέθα αὐτοὺς ὠφελεῖν ἐξῆν γὰρ αὐτοῖς, εἰ τούτου γε δέοιντο, καὶ μηδένα λιπεῖν, δὲ λγον ἔτι χρόνον τῷ λιμῷ πιέσαντας. Οὐδέ γε τὸ φρουρούς πισθοῦσθαι ξυνήρεσκε μοι, ἔξδον αὐτῶν²⁶⁸ τῶν πολιτῶν τοσούτους προσταμάνειν, ἔως ῥάδιων οἱ ἄρχοντες ἐμέλλομεν²⁶⁹ τῶν ἀρχομένων κρατήσειν. Ἐπει γε μήν πολλοὺς ἑώρων ἐν τῇ πόλει τῇ ἀρχῇ τῆδε²⁷⁰ δυσμενεῖς, πολλοὺς δὲ φυγάδας γενομένους, οὐκ ἀν ἐδόκει μοι οὔτε Θρασύβουλον, οὔτε Ἀγυτον, οὔτε Ἀλκιβιάδην φυγαδεύειν ἦδειν γὰρ ὅτι οὕτω γε τὸ ἀντίπαλον²⁷¹ ἵσχυρὸν ἔσοιτο, εἰ τῷ μὲν πλήθει ἡγεμόνες²⁷² ἱκανοὶ προσγενήσοιντο, τοῖς δὲ ἡγεμόναις βουλομένοις ξύμμαχοι πολλοὶ φαγήσοιντο. Ὁ ταῦτ' οὖν νομοθετῶν ἐν τῷ φανερῷ, πότερα εὐμενῆς ἀν δικαίως, ἢ προδότης νομίζοιτο; Οὐχ οἱ ἔχθροις, ὡς Κριτία, κωλύοντες πολλοὺς ποιεῖσθαι, οὐδὲ οἱ ξύμμαχοις πλείστους διδάσκοντες κτᾶσθαι, οὔτοι τοὺς πολεμίους ἵσχυρούς ποιοῦσιν ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οἱ ἀδίκως τε χρήματα ἀφαιρούμενοι, καὶ τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας ἀποκτείνοντες, οὔτοι εἰστιν οἱ καὶ πολλοὺς τοὺς ἐναντίους ποιοῦντες, καὶ ποδιδόντες οὐ μόνον τοὺς φίλους, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς, δι' αἰσχροκέρδειαν. Εἰ δὲ μὴ ἄλλως γνωστὸν, ὅτι ἀληθῆ λέγω, ὃδε ἐπισκέψαθε Πότερον οἰσθε, Θρασύβουλον²⁷³, καὶ Ἀγυτον²⁷⁴, καὶ τοὺς ἄλλους φυγάδας, ἢ ἔγώ λέγω, μᾶλλον ἀν ἐνθάδε βούλεσθαι γέγνεσθαι²⁷⁵, ἢ οὔτοι πράττουσιν; Ἔγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, νῦν μὲν αὐτοὺς²⁷⁶ νομίζειν, ξύμμαχων πάντα²⁷⁷ μεστὰ εἰναι· εἰ δὲ τὸ πράτιστον τῆς πόλεως²⁷⁸ προσφίλως ἡμῖν εἴχει²⁷⁹, χολεπόν ἀν ἡγεμόναις²⁸⁰ εἰναι καὶ τὸ ἐπιβαίνειν ποι τῆς χώρας. Ἄ δ' αὐτοὶ εἰπεν, ὡς ἔγώ εἰμι οἶος²⁸¹ φέποτε μεταβάλλεσθαι, κατανοήσατε καὶ ταῦτα. Τὴν μὲν γὰρ τῶν τετρακοσίων πολιτείαν καὶ αὐτὸς δῆποι ὁ δῆμος ἐψηρίσατο, διδασκόμενος, ὡς οἱ Λακεδαιμονίοι πάσῃ πολιτείᾳ μᾶλλον ἀν ἡ δημοκρατίᾳ πιστεύσειαν²⁸². Ἐπει δέ γε ἐκεῖνοι μὲν οὐδὲν ἀνέσαν²⁸³, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἀριστοτέλην καὶ Μελάνθιον καὶ Ἀρίσταρχον²⁸⁴, στρατηγοῦντες, φανεροὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῷ χώματι ἔρυμα τειχίζοντες²⁸⁵, ἐς δὲ ἔβούλοντο τοὺς πολεμίους δεξάμενοι ὑψοφαῖτοις αὐτοῖς καὶ τοὺς ἑτέροις²⁸⁶ τὴν πόλιν ποιήσασθαι· εἰ ταῦτ' αἰσθανόμενος ἔγω διεκώλυσα, τοῦτ' ἔστι προδότην εἶναι²⁸⁷ τῶν φίλων; Ἀποκαλεῖ δὲ κόδιονόν²⁸⁸ με, ὡς ἀμφοτέροις²⁸⁹ πειρώμενον ἀριμόττειν. Οστις δὲ μηδετέροις ἀρέσκει,

²⁶⁸⁾ Βέβ αὐτῶν. ²⁶⁹⁾ Τοσούτους... ἔως ἐμέλλομεν, δῆλο. τόσους, δοσι ἔχρειάζοντες διελλομεν, ή διά να δυνηθώμεν. ²⁷⁰⁾ Τῶν λ'. ²⁷¹⁾ Περιληπτ. ἀντι οι αντίπαλοι.

²⁷²⁾ Ἀρχηγοι εἰς ἐπανάστασιν. ²⁷³⁾ Ο στρατηγὸς ὅσις ἡλευθέρωσε μετά ταῦτα τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τοὺς λ'. ²⁷⁴⁾ Ο κατηγορήσας τὸν Σωκράτην ἐπ' ἀνεΐρ. ²⁷⁵⁾ Τοὺς φ. βούλεσθαι γίνεσθαι δι κτλ. δτο οι φ θέλουν να γίνονται σσα. ²⁷⁶⁾ Τοὺς φυγάδας.

²⁷⁷⁾ Ὁλὴν πόλις διότι οι λ'. δυσηρέουσιν τοὺς πολίτας. ²⁷⁸⁾ Δῆλο. οι κράτισοι τῶν π.

²⁷⁹⁾ Διέκειτο πρὸς ἡμᾶς. ²⁸⁰⁾ Οίμαι αὐτοὺς (τοὺς φ.) ἡγεμόναις ἀν χαλεπόν είναι.

²⁸¹⁾ Ἰκανός. ²⁸²⁾ Ηθελον ἔχειν ἐμπιστοσύνην. οἱ Ἀθηναῖοι νηκηθέντες τότε ἀπὸ τοὺς λ., καὶ ἔχοντες ἀνάγκην εἰρήνης μετέβαλον τὴν πολιτείαν των, ὅπως ἡν ἀρεστὸν εἰς ἐκείνους. ²⁸³⁾ οι Λαχ. δὲν ένεδοσαν, ἀλλ' ἔξηκολούσθουν πολεμοῦντες. ²⁸⁴⁾ Τρεῖς Ἀθην. στρατηγοι ἔχ τῶν 400. ο πρώτος ἡτον ἐκ τῶν λ'. ²⁸⁵⁾ Ἐπι τοῦ προχώματος τὸ δι ποιον περιετελγικα τὰς Ἀθήνας, ἡγειρον ἰδιαιτερον δγύρωμα διά να δειχθῶσι τοὺς ἔχαρούς. ²⁸⁶⁾ Τοῖς ἑτέροις ἐκ τῶν 400. ²⁸⁷⁾ οτι ἡμᾶς. ²⁸⁸⁾ καὶ εἰς τὰς δύο φατρίας.

τοῦτον, ὃ πρὸς τῶν Θεῶν, τί ποτε καὶ καλέσαι χρή; Σὺ γάρ δὴ ἐν μὲν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων μισθωμάτων ἐνομίζου, ἐν δὲ τῇ ἀριστοκρατίᾳ πάντων μισθωμάτων²⁸⁹ γεγένησαι. Ἐγώ δ', ὃ Κριτία, κείνοις²⁹⁰ μὲν φείποτε πολεμῶ, τοῖς οὐ πρόσθεν οἰομένοις καλὴν ἀν δημοκρατίαν εἶναι, πρὶν ἀν καὶ οἱ δοῦλοι, καὶ οἱ δι' ἀπορίαν δραχμῆς ἀν ἀποδόμενοι²⁹¹ τὴν πόλιν, δραχμῆς μετέχοιεν· καὶ τοῖς δέ γ' αὖ φέσι ἐναντίος εἴμι, οἱ οὐκ οἰονται καλὴν ἀν ἐγγενέσθαι ὀλιγαρχίαν, πρὶν ἀν ἐς τὸ ὑπ' ὀλίγων τυραννεῖσθαι τὴν πόλιν καταστήσειαν. Τὸ μέν τοι σὺν τοῖς δυναμένοις²⁹² καὶ μεθ' ἵππων καὶ μετ' ἀσπίδων²⁹³ ὀφελεῖν διὰ τοῦτο τὴν πολιτείαν²⁹⁴, καὶ πρόσθεν ἀριστὸν ἡγούμην εἶναι, καὶ νῦν οὐ μεταβάλλομαι. Εἰ δὲ ἔχεις εἰπεῖν²⁹⁵, ὃ Κριτία, ὅπου ἐγὼ ξὺν τοῖς δημοτικοῖς ἢ τυραννικοῖς τοὺς καλούς τε καγχαθούς ἀποστερεῖν πολιτείας²⁹⁶ ἐπεχείρησα, λέγε: ἐὰν γάρ ἐλεγχθῶ, ή νῦν ταῦτα πράττων, ή πρότερον πώποτε ταῦτα πεποιηκώς, διολογῶ τὰ πάντων ἐσχατώτατα²⁹⁷ παῖδαν ἀν δικαίως ἀποθνήσκειν.

'Ως δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο, καὶ ἡ βουλὴ δήλη ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα, γνοὺς ὁ Κριτίας, διτι, εἰ ἐπιτρέψει τῇ βουλῇ διαφηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ, ἀνασεύξοιτο²⁹⁸, καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν²⁹⁹ ἡγησάμενος, προσελθὼν καὶ διαλεχθεὶς τι τοῖς τριάκοντα εἴηλθε, καὶ ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερῶς³⁰⁰ τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δουφάκτοις³⁰¹. Πάλιν δ' εἰσελθὼν εἶπεν. Ἐγώ, ὃ βουλὴ, νομίζω, προστάτου³⁰² ἔργον εἰναι οἷον δεῖ³⁰³, δις ἀν³⁰⁴, ὁρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους, μὴ ἐπιτρέπῃ³⁰⁵. Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω. Καὶ γάρ οἶδε οἱ ἐφεστηκότες³⁰⁶ οὐ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν³⁰⁷, εἰ ἀνήσομεν³⁰⁸ ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμανόμενον. "Εστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις³⁰⁹, τῶν μὲν ἐν τοῖς τριτγελοῖς ὅντων μηδένα ἀποθνήσκειν ἀνευ τῆς ὑμετέρας φήμου, τῶν δὲ ἔξω τοῦ καταλόγου³¹⁰ κυρίους εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν. Ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονί εξαλείψω ἐκ τοῦ καταλόγου, ξυνδοκοῦν ἀπασιν ἡμῖν³¹¹. Καὶ τοῦτον, ἔφη³¹², ήμεῖς θανατοῦμεν. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἑστίαν³¹³, καὶ εἶπεν. Ἐγὼ δ', ἔφη, ὃ ἄνδρες, ἰκετεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα³¹⁴, μὴ ἐπὶ Κριτίᾳ³¹⁵ εἶναι ἐξαλείψειν μῆ-

²⁸⁹⁾ Μισητότατος τοῖς χρηστοῖς. ²⁹⁰⁾ Ἀποδ. ἀν. — δυνάμενοι ή πρόθυμοι νὰ πωλήσωσι. Λ. Σ. 'Αποδ.δωμι 7). ²⁹¹⁾ Ἰσχυροῖς. ²⁹²⁾ Στρατιωτῶν. ²⁹³⁾ Τὸ σὺν τοῖς δυναμένοις καὶ μεθ' ἵππων καὶ ἀσπίδων ὀφελεῖν. διὰ τοῦτο διτι δύνανται. ²⁹⁴⁾ Ἡμπορεῖς νὰ εἰπῆς. ²⁹⁵⁾ Νὰ μαχρύνω τῆς διοικήσεως. ²⁹⁶⁾ Δηλ. θάνατον. ²⁹⁷⁾ Ἡθελε διαφύγει, γλυστώσει. ²⁹⁸⁾ Ὑπορετδήν, μετά τὸ δόποντον ἡμέρας δὲ ζήσης πλέον δὲ Κριτίας. ²⁹⁹⁾ Μὲ τρόπον ὥστε νὰ σαίνωνται εἰς τὴν βουλὴν, διὰ νὰ τὴν φαίσουν. ³⁰⁰⁾ Εἰς τὰς κιγκλίδας. ³⁰¹⁾ Ἀποκαλεῖται ἐπαύτων ἀνερθρίστως προστάτην τῆς βουλῆς. ³⁰²⁾ Καθὼς πρέπει, καλοῦ. ³⁰³⁾ Ἐπερπετε νὰ εἰ πῆ προστ. ἔργ. εἰναῖ, δρῶντα... μὴ ἐπιτρέπειν. ³⁰⁴⁾ οὐδὲν δις ἀν, ως νὰ προηγεῖτο νομίζω ἀγαθὸν προστάτην εἰναι δικαίων, διτι. Καὶ τοῦτο τῆς ἀφελείας τοῦ λόγου. ³⁰⁵⁾ Ἐξαπατᾶσθαι αὐτούς. ³⁰⁶⁾ Οἱ ἔχοντες τὰ ἐγχειρίδια. ³⁰⁷⁾ Φασιν οὐκ ἐπιτρέψαι. ³⁰⁸⁾ Άντι ἀν: εἰναῖ. ³⁰⁹⁾ Εἰς τοὺς νόμους τοὺς δόποντος συνέγραψαν οἱ λ'. ³¹⁰⁾ Εἰ στι ἀντὶ εστι γεγραμμένον. ³¹¹⁾ Εἰκ τὸν ἔξω τοῦ καταλόγου (τῶν τρισχιλίων) Ἐλλείπει τὸ πρός δ ἀποδίδεται, οἷον, οὐδὲ βούλονται ή τοὺς ὄντας ἔχ. ³¹²⁾ Τοῖς τριάκοντα δύμιλει ὡς ἐπι προσώπου καὶ τῶν λοιπῶν. ³¹³⁾ Περιττὴ ή ἀπανάληψης τοῦ ἔφη. ³¹⁴⁾ Η μετὶς δὲ οἱ λ'. ³¹⁵⁾ Τὴν λερδὸν ἑστίαν ή δόποια εὐρίσκετο εἰς τὸ βουλευτήριον. ³¹⁶⁾ Ἐπικαλούμει τὰ ἐννομώτατα, ή ἰκετεύει γενέσθαι τὰ ἔνν. ³¹⁷⁾ Κ. Σ. 333, εἰς 6' 7.

τε ἐμὲ, μήτε ὑμῶν δν ἀν βούληται, ἀλλ', ὅνπερ νόμογ⁵¹⁵ οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, κατὰ τούτον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν δίναι. Καὶ τοῦτο μὲν, ἔφη, μά τοὺς θεοὺς, οὐκ ἀγνοῶ, δτι οὐδέν⁵¹⁶ μοι ἀρκέσει ὅδε ὁ βωμός· ἀλλὰ βούλομαι καὶ τοῦτο ἐπιδείξαι, δτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοὺς ἀσεβέστατοι. Ὕμῶν μέντοι, ἔφη, ὡς ἄνδρες καλοὶ καγαθοὶ, θαυμάζω⁵¹⁷, εὶ μὴ βοηθήσητε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα⁵¹⁸ γιγνώσκοντες, δτι οὐδὲν⁵¹⁹ τὸ ἐμὸν ὄνομα εἰεῖ-αλειπτότερον, ἢ τὸ ὑμῶν ἑκάστου. Ἐκ δὲ τούτου ἐκέλευσε μὲν ὁ τῶν τριάκοντα κήρυξ τοὺς ἔνδεκα⁵²⁰ ἐπὶ τὸν Θηραμένην⁵²⁰. Ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες⁵²¹ σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἥγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θρασυτάτου αὐτῶν καὶ ἀναιδεστάτου, εἶπε μὲν ὁ Κριτίας· Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τοιοντι κατακεχριμένον κατὰ τὸν νόμον⁵²² ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες, οἱ ἔνδεκα, οὐ δεῖ⁵²³, τὰ ἐκ τούτων⁵²⁴ πράσσετε. Ως δὲ ταῦτα εἶπεν, εἴλεκε μὲν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὁ Σάτυρος, εἴλκον δὲ οἱ ὑπηρέται. Ο δὲ Θηραμένης, ὥσπερ εἶκός, καὶ θεοὺς ἐπεκαλεῖτο καὶ ἀνθρώπους, καθορῆσκαν τὰ γιγνόμενα. Ή δὲ βουλὴ ἥσυχίαν εἶχεν, ὄρωσα καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις ὅρμοισι Σατύρῳ⁵²⁵, καὶ τὸ ἐμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου πλῆρες τῶν φρουρῶν, καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες, δτι ἐγχειρίδια ἔχοντες παρήσαν. Οἱ δὲ ἀπῆγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς, μάλα μεγάλη τῇ φωνῇ δηλοῦντα, οἷα ἔπασχε. Λέγεται δὲ ἐν ῥήμα καὶ τοῦτο αὐτοῦ. Ως εἶπεν ὁ Σάτυρος, δτι οἰμώξοιτο⁵²⁶, εὶ μὴ σιωπήσειεν, ἐπήρετο. "Ἄν δὲ σιωπῶ, οὐκ ἔρχα, ἔφη, οἰμώξομαι; Καὶ ἐπει γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος, τὸ κώνειον⁵²⁷ ἔπιε, τὸ λειπόμενον ἔφασαν⁵²⁸ ἀποκοτταθεῖσαντα⁵²⁹ εἶπεν αὐτόν. Κριτίκη τοῦτο⁵³⁰ ἔστω τῷ καλῷ. Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀγνοῶ, δτι ταῦτα ἀποφθέγματα οὐκ ἀξιόλογα⁵³¹ ἔκεινο δὲ κρίνω τοῦ ἀνδρὸς ἀγαστὸν, τὸ τοῦ θανάτου παρεστηκότος, μήτε τὸ φρόνιμον μήτε τὸ παιγνιώδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς⁵³².

⁵¹⁵⁾ Κατὰ τοῦτον... ὅνπερ. ⁵¹⁶⁾ Κατ' οὐδὲν ἡ ἀπλὴ ἄρνησις ὡς τὸ ἡμέτερον δὲ ν., τὸ δόπιον εἶναι αὐτοῦ συγκοπή. ⁵¹⁷⁾ Ἀπορῶ διὰ σάς. Κ. § 343, σημ. ἀ. ⁵¹⁸⁾ Καὶ ταῦτα (ποιήσετε) γιγνώσκοντες, "Αν ἡ γιγνώσκητε, ⁵¹⁹⁾ "Ηνδεκα, οἱ ἐκτελοῦντες τὰς θανάτων ποινὰς διὰ δημιών, ἐξελέγοντα ἀνὰ εἰς ἐξ ἔκστασης τῶν δέκα φυλῶν, ἡ εἰχον καὶ ἔνα γραμματέα. ⁵²⁰⁾ Νὰ ἐλθωσιν ἐπὶ τὸν Θηραμένην, δηλ. νὰ τὸν συλλάβωσι.

⁵²¹⁾ Κ. § 439, σημ. "Απόλυτος δόνομ. πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως μὲ τὴν ἐπομένην γεν. 'Αλλ' αἱ τοιαῦται ἀλευθερίαι εἶναι μάλλον ἐλαττώματα ἢ πρέπει νὰ ἀποφύγωνται. ⁵²²⁾ Δηλ., εἰς τὸ δεσμωτήριον. ⁵²³⁾ Τὰ μετὰ ταῦτα δηλ. τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ θανάτου, τὴν δόπιαν εὐλαβεῖται νὰ δονομάσῃ. ⁵²⁴⁾ Δηλ., ἐπίσης θρασεῖς. ⁵²⁵⁾ "Οτι θὰ τὸν καθηματίσῃ, συνήθης τρόπος ἀπειλῆς παρὰ τοῖς ἀργαῖοις. Λέγεται Οἰμώξω ἢ Οἰμώξομαι. ⁵²⁶⁾ Φάρμακον τὸ ὄπιον ἐπότικον συνήθως τοὺς καταδικαζομένους εἰς θάνατον.

⁵²⁷⁾ "Ἐλεγον ἡ λέγουν δτι εἶπε. ⁵²⁸⁾ Κότταβος ἡτον παιγνίδιον εἰς τὸ δόπιον ἀρ' οὐκ εἶπεν οἶνον, ἔφιπτον ἀπὸ τὸ ποτήριον δ, τι ἔμενεν εἰς μίαν λεχάνην, ἢ ἀπὸ τὸν κράτον ἡ ἀλλα σημεῖα εἰκαζον περὶ τοῦ μέλλοντος ἡ ἔκαμνον εὐχάρ. Ἀποκοτταθίζω, φίτω ἀπὸ τὸ ποτήριον τὰ λειψανα τοῦ ποτοῦ. ⁵²⁹⁾ Τὸ μὴ ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦτο τὴν φρόνησιν, οὔτε τὴν παιγνιώδη διάλεξιν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ.

Κύρου Ανάβασις ἐπιγέγραπται τὸ σύγγραμα τοῦτο τοῦ Ξενοφῶντος, ὡς περιέχον τὴν διήγησιν τῆς ἔκστρατείας δέκα χιλιάδων Ἐλλήνων μετὰ Κύρου νεωτέρου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀρταξέρκου βασιλέως τῆς Περσίας, καὶ τῆς ἐκείθεν ἐπιστροφῆς αὐτῶν, στρατηγούμενών ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Λέγεται δὲ νεώτερος ὁ Κύρος οὗτος καθ' ίπόγενος τοῦ ἑτέρου, τοῦ ἥρως τῆς Κύρου Ηιαδείας.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΔΑΡΕΙΟΥ καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρκης, γενέτερος δὲ Κύρος¹, ἐπεὶ δὲ ἡσθένει Δαρείος καὶ ὑπώπτευς τελευτὴν τοῦ βίου, ἔσοντετο οἱ τῷ παῖδες ἀμφοτέρω παρεῖναι. Οἱ μὲν οὖν πρεσβύτερος παῖδες ἐτύγχανεν². Κύρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἣς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ σρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων, ὃσοι εἰ; Καζωλού³ πεδίον ἀλισούσανται. Αναβαίνει οὖν ὁ Κύρος, λαβὼν Τισσαφέροντην ὡς φίλον, καὶ τῶν Ἐλλήνων δὲ ἔχων ὅπλατας ἀνέβη τριακοσίους, ὄργοντα δὲ αὐτὸν Ξενίαν Πυρράσιον⁴. Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρείος, καὶ κατεῖη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρκης, Τισσαφέροντος διαβάλλεται τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὃς ἐπικούλευει αὐτῷ. Οἱ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενών⁵, ἢ δὲ μήτηρ ἔξαιτησαμένη αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Οἱ δὲ ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθεὶς, βουλεύεται ὅπως μήποτε ἔτι ἔξαι ἐπὶ⁶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ' ἢ δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον, ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρκην. Οὓς δὲ ἀφίκεντο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, πάντας οὕτω διατιθεὶς ἀποπέμπετο, ὃσθ' ἔσατῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ. Καὶ τῶν παρ' ἔσατῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὡς πολεμεῖν τε ἵκανοι εἴησαν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ. Τὴν δὲ Ἐλληνικὴν δύναμιν ἥθροιζεν, ὡς μάλιστα ἐδύνατο ἐπικρυπτόμενος, ὅπως δὲ ἀπαρτικευασθεταν λάθοι βασιλέα. Ωδε οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογήν ὅπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς πόλεσι, παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἐκάστους λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους δὲ πλείσους καὶ βελτίστους, ὡς ἐπιθυμεύοντος Τισσαφέροντος ταῖς πόλεσι⁷ καὶ γὰρ ἥσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέροντος τὸ ἀρχαῖον, ἐκ βασιλέως δεδομέναι⁸ τότε δ' ἀφεζήσαν πρὸς Κύρου πᾶσαι πλὴν Μιλήτου. Ἐν Μιλήτῳ δὲ Τισσαφέροντος προσαιθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, ἀποσήγνα πρὸς Κύρον, τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξέβαλεν. Οἱ δὲ Κύρος ὑπολαβών τοὺς φεύγοντας, συλλέξας σράτευμα ἐποιούρκει Μιλήτου καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θαλασσαν, καὶ ἐπειράτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας. Καὶ αὕτη αὖ ἀλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ

¹⁾ Καστωλὸς, πόλις τῆς Αιδίτης, περὶ τὴν εὐρύχωρον πεδιάδα τῆς ὁποίας συνήρχοντο τὰ στρατεύματα τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων. ²⁾ Ηιαδείας, τῆς ἐν Ἀρχαδίᾳ πόλεως τῆς Ιεράχιας. ³⁾ Εἰς τὴν ἔξουσίαν τοῦ αδελφοῦ τοῦ

τοῦ αθροίζειν σράτευμα. Πρὸς δὲ βασιλέα πέμπων ἡξίου, ἀδελφὸς διν αὐτοῦ, δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον ἡ Τισσαφέρην ἄρχειν αὐτῶν, καὶ ἡ μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα· ὅτε βασιλεὺς τῆς μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλῆς οὐκ ἥσθάνετο, Τισσαφέρονει δὲ ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν πρὸς τὰ σράτεύματα δαπανᾶν· ὅτε οὐδὲν ἦχθετο αὐτῶν πολεμούντων· καὶ γάρ δὲ Κύρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων, ὃν Τισσαφέρην ἔτύγχανε ἔχων. Ἀλλο δὲ σράτευμα συνελέγετο αὐτῷ ἐν Χερρόνησῳ τῇ καταντιπέρας· Αβύδου τόνδε τὸν τρόπον. Κλέαρχος Δακεδαιμονίος φυγὰς ἥγε τούτῳ συγγενόμενος δὲ Κύρος, ἥγασθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς. Οὐ δὲ λαβὼν τὸ χρυσὸν, σράτευμα συγέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων, καὶ ἐπολέμει ἐκ Χερρόνησου δρυμώμενος τοῖς Θρακὶς ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκοῦσι, καὶ ὡφέλει τοὺς Ἑλληνας· ὅτε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν σρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντικαὶ πόλεις ἔκουσαι. Τοῦτο δὲ αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ τὸ σράτευμα. Ἀρίειππος δὲ δὲ θετταλὸς ξένος ὃν ἔτύγχανεν αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἰκοὶ ἀντιστατῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κύρον, καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους⁴⁾, καὶ τριῶν μηνῶν μισθὸν, ὡς οὕτω περιγενόμενος ἀν τῶν ἀντιστατῶν. Οὐ δὲ Κύρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἔξι μηνῶν μισθὸν, καὶ δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι⁵⁾ πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας, πρὶν ἀν αὐτῷ συμβουλεύσηται. Οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. Πρόξενον δὲ τὸν Βοιωτὸν, ξένον ὄντα αὐτῷ, ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας διτε πλείστους παραγενέσθαι, ὡς εἰς Πειστίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων Πειστίδων τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον⁶⁾ καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιόν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν διτε πλείστους, ὡς πολεμήσων Τισσαφέροντες σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων⁷⁾ καὶ ἐποιουν οὕτως οὕτοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐπειδὴ δὲ ἐδόξει αὐτῷ ἥδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο, ὡς Πειστίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας⁸⁾ καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τὸ τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐνταῦθα σράτευμα⁹⁾ καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἥκειν δοσον ἥν αὐτῷ σράτευμα¹⁰⁾ καὶ τῷ Ἀρίειππῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἰκοὶ, ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν δὲ εἰχε στράτευμα¹¹⁾ καὶ Σενίᾳ τῷ Ἀρκάδι, δις αὐτῷ παρεστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἥκειν παραγγέλλει λαβέντα τοὺς ἄνδρας, πλὴν διπόσοις ἵκανοι ἥσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μιληστοὺς πολιορκοῦντας, καὶ τοὺς φυγάδας¹²⁾ ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ σρατεύεσθαι, ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειν ἐφ' δὲ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσασθαι πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἰκαδε. Οἱ δὲ ἥδεως ἐπειθόντο¹³⁾ ἐ-

⁴⁾ Μισθωτοὺς στρατιώτας, συνήθως Ἑλληνας, ὑπηρετοῦντας παρὰ τοῖς βαρβάροις.

⁵⁾ Διαλλαγῆναι. ⁶⁾ Ξενίᾳ ἐν Ἀρκαδίᾳ πόλεως Στυμφάλου. ⁷⁾ Μιλησίους τοὺς ἐκθηθέντας ὑπὸ Τισσαφέροντος.

πίστευον γάρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρῆσαν εἰς Σάρδεις... Τισ-
σαφέρηνς δὲ κατανοήσας ταῦτα, καὶ μεῖζονα ἡγησάμενος εἶναι ἡ ὥστι
Πισίδις τὴν παρατηκεύην, πορεύεται ὡς βασιλέας ἡ ἐδύνατο τάχιστα, ἵ-
πέκις ἔχων ὡς πεντακοσίους. Καὶ βασιλεὺς μὲν δὴ, ἐπεὶ ἤκουσε παρὰ Τισ-
σαφέρηνος τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο.

Κύρος δὲ ἔχων οὓς εἴρηκε, ὠριμάτῳ ἀπὸ Σάρδεων· καὶ ἔξελαύνει διὰ τῆς
Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρατάγγας εἴκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαίανδρον
ποταμόν. Τούτον τὸ εὔρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπήν ἐπεζευγμένη πλοί-
οις ἐπτά. Τοῦτον διαβάς ἔξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἔνα παρατάγ-
γας ὀκτώ εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην.¹ Ἐν-
ταῦθι ἔμεινεν ἡμέρας ἐπτά... Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμὸν τρεῖς πα-
ρατάγγας εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην
καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθι Κύρῳ βασιλείᾳ ἦν καὶ παράδεισος μέγας, ἀγροί-
ων θηρίων πλήρης, ἢ ἔκεινος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὅπότε γυμνάσαι βούλοι-
το ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους. Διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ρεῖ ὁ Μαίαν-
δρος ποταμός, αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰστιν ἐκ τῶν βασιλείων· ρεῖ δὲ καὶ διὰ
της; Κελαινῶν πόλεως. "Εστιν δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως βασιλείᾳ ἐν Κε-
λαιναῖς ἐρυμάνθῳ ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει·
ρεῖ δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως, καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ
Μαρσύου τὸ εὔρος· ἐσιν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. Ἐνταῦθι λέγεται· Ἀπόλ-
λων ἐκεῖραι Μαρσύαν, νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας, καὶ τὸ δέρμα κρε-
μάσκα· ἐν τῷ ἄντρῳ δύεν αἱ πηγαὶ· διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται Μαρ-
σύας. Ἐνταῦθι Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει,
λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτα τὰ βασιλεῖα καὶ τὴν Κελαινῶν Ἀκρόπο-
λιν. Ἐνταῦθι ἔμεινεν Κύρος ἡμέρας τριάκοντα... καὶ ἔξετασιν καὶ ἀριθ-
μὸν τῶν Ἐλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπα-
τες ὄπλιται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι², πελταταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους.

Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμὸν δύο παρατάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πό-
λιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθι ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκάς τὰ
Δίκαια ἔψυσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὸ δὲ ἀθλὸν στλεγγίδες χρυσαῖ· ἔθεωρει
δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κύρος. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμὸν δύο παρατάγγας
διώδεκα εἰς Κεραμῶν ἀγορὰν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τὴν Μυσίην
χώραν. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμὸν τρεῖς παρατάγγας τριάκοντα εἰς
Καΐστρου πεδίον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθι ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ
τοῖς σρατιώταις ὠφελετο μισθὸς πλέον ἡ τριῶν μηνῶν, καὶ πολλάκις ἴον-
τες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπῆκουν. Οἱ δὲ ἐλπίδες λέγων διῆγε καὶ δῆλος ἡν ἀν-
ώμενος· οὐ γάρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόνται.

Ἐνταῦθι ἀφικενεῖται· Ἐπύαξα η Συννέτιος· γυνὴ τοῦ Κιλίκων βασιλέως
παρὰ Κύρον· καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δωῦναι χρήματα πολλά· τῇ δ' οὖν σρατι-
τότε ἀπέδωκε Κύρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν· εἶχε δὲ ἡ Κιλίσσα καὶ φύ-
λακας περὶ αὐτὴν Κιλίκας καὶ Ἀσπενδίους... Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμὸν

¹) Δηλ. 11,000.

δύο παρασάγγας δέκα εἰς Θύμβριον, πόλιν οίκουμένην· ἐνταῦθα ἡ παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἡ Μίδου καλουμένη, τοῦ Φρυγῶν βασιλέως, ἐφ' ἣ λέγεται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι, οἷν τοις κεράσταις αὐτήν. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Τυριαῖον, πόλιν οίκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· καὶ λέγεται δεηθῆναι ἡ Κίλισσα Κύρου ἐπιδείξαι τὸ στράτευμα αὐτῇ. Βουλόμενος οὖν ἐπιδείξαι, ἔξετασι ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. Ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἑλληνας ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι καὶ σῆναι, συντάξαι δὲ ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ. Ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων εἰχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος, καὶ οἱ ἑκίνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι σρατηγοί. Ἐθεώρει οὖν ὁ Κύρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατὰ ἔλασι τάξεις ἔτα δὲ τοὺς Ἑλληνας παρελαύνων ἐφ' ἀρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἀρμαμάξης εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικοῦς καὶ κνημῖδας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκενθαρμένας. Ἐπειδὴ δὲ πάντας παρήλασε, στήσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος, πέμψας Πίγρητα τὸν ἐρμηνέα παρὰ τοὺς σρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσε προσβαλέσθαι τὰ ὅπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα⁹⁾. Οἱ δὲ ταῦτα προεἶπον τοῖς σρατιώταις· καὶ ἐπει ἐσάλπιγξ, προσβαλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπὶ τοῖς σταυροῖς· ἐκ δὲ τούτου προϊόντων συν κραυγῇ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμους ἐγένετο τοῖς σρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνὰς, τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς καὶ ἄλλοις καὶ ἡ τε Κίλισσα ἔψυγεν ἐκ τῆς ἀρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ὀργορᾶς καταλιπόντες τὰ ὄντα ἔψυγον· οἱ δὲ Ἑλληνες σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἤλθον. Ἡ δὲ Κίλισσα ἴδουσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ σρατεύματος ἐθαύμασε. Κύρος δὲ ἡσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἴδων. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σαθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχάτην. Ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει διὰ τῆς Δυκανίας σαθμούς; πέντε παρασάγγας τριάκοντα· ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρράσαι τοῖς Ἑλλησιν ὡς πολεμίαν οὔσαν. Ἐντεῦθεν ὁ Κύρος τὴν Κίλισταν εἰς Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδὸν¹⁰⁾, καὶ συνέπεμψεν αὐτῇ σρατιώτας οὓς Μένων εἶχε, καὶ αὐτὸν. Κύρος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἔξελαύνει διὰ Καππαδοκίας σαθμοὺς τέτταρες παρασάγγας εἴκοσι καὶ πέντε πρὸς Δάνα, πόλιν οίκουμένην μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς ἐν φέρεται τοῦ Ἀνδρα. Πέρσην Μεγαφέρονην, φοινικιστὴν βασιλειον, καὶ ἐτερόν τινα τῶν ὑπάρχων δυνάστην, αἰτιασάμενος ἐπιθυουλεύειν αὐτῷ. Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰσθάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δὲ εἰσβολὴ ἦν ὁδὸς ἀμαξιτὸς ὄρθια ἵσγυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι, εἰ τις ἐκώλυεν· ἐλέγετο δὲ καὶ Συέγνεσις εἶναι ἐπὶ τῶν ἄκρων φυλάττων τὴν εἰσβολὴν, δι’ ὃ ἔμεινεν ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ· τῇ δ’ ὑστεραίᾳ ἤκεν ἄγγελος, λέγων ὅτι λεοπλῶς εἴτη Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπει ἥσθετο τό τε Μένωνος στράτευμα, ὅτι ἥδη ἐν Κιλικίᾳ ἦν εἴσω τῶν ὄρέων, καὶ ὅτι τριήρεις ἤκουε περιπλεούσας ἀπ’ Ιωνίας εἰς Κιλικίαν Ταμών ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κυ-

⁹⁾ Η αἰτιατικὴ ὡς ὑποκείμενη τῶν ἀπαρχαμέριτων. ¹⁰⁾ Διὰ τῆς συντομωτάτης οὗδος (ΕΔΔΗΝ. ΧΡΗΣΤ. ΤΟΜ. Α').

ρου. Κύρος δ' οὖν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὅρη οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ εἶδε τὰς σκηνὰς, οὓς οἱ Κιλικες ἐφύλαττον ἔντευθεν δὲ κατέβαινον εἰς πεδίον μέγα καὶ καλὸν, ἐπίρρυτον, καὶ δένδρων παντοδαπῶν ἔμπλεων καὶ ἀμπέλων· πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυροῦς καὶ κριθᾶς φέρει· ὅρος δ' αὐτὸς περιέχει ὄχυρόν καὶ ὑψηλὸν πάντη ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Καταβὰς δὲ διὰ τούτου τοῦ πεδίου ἤλασε σαθυμός τέτταρας παρασάγγας πέντε καὶ εἴκοσιν εἰς Ταρσούς, πόλιν τῆς Κιλικίας μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Συεννέσιος βασιλεῖα τοῦ Κιλικίου βασιλέως· διὰ μέσης δὲ τῆς πόλεως ἦταν ποταμὸς Κύδονος ὄνομα, εἶρος δύο πλέθρων. Ταύτην τὴν πόλιν ἔξελιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Συεννέσιος εἰς χωρὸν ὄχυρον ἐπὶ τὰ ὅρη, πλὴν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες ἐμειναν δὲ καὶ οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν οἰκοῦντες ἐν Σδόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς. Ἐπύαξα δὲ ἡ Συεννέσιος γυνὴ προτέρα Κύρου πέντε ἡμέραις εἰς Ταρσούς ἀφίκετο. Ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ὄρέων τῶν εἰς τὸ πεδίον δύο λόχοι τοῦ Μένωνος σρατεύματος ἀπώλοντο· οἱ μὲν ἔφασαν ἀρπάζοντάς τι κατακοπῆς ὑπὸ τῶν Κιλικίων, εἰ δὲ ὑπολειψθέντας, καὶ οὐ δυναμένους εὑρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα οὐδὲ τὰς ὁδούς, εἴτα πλανωμένους ἀπόλεσθαι· ἦσαν δ' οὖν οὗτοι ἔκατὸν δολεῖται. Οἱ δ' ἄλλοι ἐπειδὴ ξένοι, τίνη τε πόλιν τοὺς Ταρσούς διήρπασαν, διὰ τὸν δλεθρὸν τῶν σρατιωτῶν ὄργιζόμενοι, καὶ τὰ βασιλεῖα τὰ ἐν αὐτῇ. Κύρος δὲ ἐπειδὲ εἰσῆλασεν εἰς τὴν πόλιν, μετεπέμπετο τὸν Συέννεσιν πρὸς ἑαυτὸν· ὃ δ' οὔτε πρότερον οὐδενὶ πω̄ κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφη, οὔτε τότε Κύρῳ λέναι ήθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἐπεισεῖ καὶ πιστεῖς ἐλαθεῖ. Μετὰ δὲ ταύτα ἐπειδή συγεγένοντο ἀλλήλοις, Συέννεσις μὲν ἔδωκε Κύρῳ χρήματα κολλὰ εἰς τὴν¹¹ σρατιάν, Κύρος δὲ ἐκείνῳ δῶρα δὲ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ τίμια, ιππον χρυσοχάλινον καὶ σρεπτὸν χρυσοῦν καὶ φέλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στολὴν Περσικὴν, καὶ τὴν χώραν μηρέτι ἀφαρπάζεσθαι, τὰ δὲ ἥρπασμάντα ἀνδράποδα, ἦν που ἐντυγχάνωσιν, ἀπολαμβάνειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐνταῦθα ἐμεινε Κύρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἴκοσιν· οἱ γὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν λέναι τοῦ πρόσωπον γάρ ηδὲ ἐπὶ βασιλέα λέναι μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. Πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὐτοῦ σρατιώτας ἐβιάζετο λέναι· οἱ δὲ αὐτὸν τε ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποκύρια τὰ ἐκείνου ἐπειδὴ ξένοι προϊέναι. Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἔξεψυγε τοῦ μὴ καταπετρωθῆναι, ὕστερον δὲ ἐπειδὴ γέγονε διτὶ οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν· καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἐστώς· οἱ δὲ ὄρωντες ἔθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἴτα δὲ ἐλεῖται τοιάδε· "Ἄν δρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε διτὶ χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν· ἐμοὶ γάρ Κύρος ξένος ἐγένετο, καὶ με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τα ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς· οὓς ἐγὼ λαβών οὐκ εἰς ἓδιον κατειθέμην ἐμοὶ, ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. Καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θρᾳκας ἐπολέμησα καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τιμωρού-

¹¹⁾ Δι: τῆς.

μην μεθ' ὑμῶν, ἐκ τῆς Χερόρονήσου αὐτοὺς ἔξελαμγων, βουλομένους ἀφαιρεῖ-
σθαι τοὺς ἐνοικοῦντας "Ἐλληνας τὴν γῆν." Ἐπειδὴ δὲ Κύρος ἐκάλει, λαβὼν
ἡμᾶς ἐπορεύμην, ἵνα, εἴ τι δέοιτο, ὡφελοίην αὐτὸν ἀνθ' ὁν εὗ ἐπαθον ὑπ'
ἰκείνου. Ἐπει δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι η̄ ὑμᾶς
προδόντα τῇ Κύρου φιλᾳ χρῆσθαι, η̄ πρὸς ἐκείνον φευσάμενον μεθ' ὑμῶν
ἰέναι. Εἰ μὲν δὴ δικαια ποιησω οὐκ οἰδα¹⁾ αἱρήσομαι δῑ οὐν ὑμᾶς καὶ σὺν
ἡμῖν δῑ τι ἀν δέη πείσομαι²⁾ καὶ οὕποτε ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγώ "Ἐλληνας ἀγα-
γῶν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδόντας τοὺς "Ἐλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλαν
εἰλόμην. Ἀλλ' ἐπει ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πείθεσθαι, οὐδὲ ἐπεσθαι, ἐγὼ
σὺν ὑμῖν ἔψομαι, καὶ δῑ τι ἀν δέη πείσομαι. Νομίζω γάρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι
καὶ πατρόδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἀν εἶναι τίμιος
ὅπου ἀν ὡς, ὑμῶν δὲ ἐρημωθεὶς οὐκ ἀν ἴκανὸς εἶναι οἷμαι, οὕτ' ἀν φίλον
ῳ φελῆσθαι, οὕτ' ἀν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι. Ως ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπῃ ἀν καὶ ὑμεῖς,
οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. Ταῦτα εἰπεν³⁾ οἱ δὲ σρατιῶται, οἱ τε αὐτοῦ ἐκεί-
νου καὶ οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἀκούσαντες, διτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι
ἐπήνεσταν⁴⁾ παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους η̄ δισχιλιοὶ λαβόντες τὰ
ὅπλα τὰ σκευοφόρα ἐσρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλέαρχῳ. Κύρος δὲ τούτοις
ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον⁵⁾ δὲ ἐγέναι μὲν οὐκ
ἥθελε, λάθρα δὲ τῶν σρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἄγγελον, ἐλεγε θαρρεῖν, ὡς
κατασηρμένων τούτων εἰς τὸ δέον⁶⁾ μεταπέμπεσθαι δὲ ἐκέλευεν αὐτὸν,
αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ιέναι. Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγόν τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ σρα-
τιῶτας καὶ τοὺς προσελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον, ἐλεῖ
τοιάδε: "Ἄνδρες σρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον διτι οὕτως ἔχει πέδος
ἡμᾶς, ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκεῖνον⁷⁾ οὔτε γάρ ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρα-
τιῶται, ἐπει γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι ἡμῖν μισθοδότης. "Οτι
μέγιτος διδικεῖσθαι νομίζει ὑφ' ὑμῶν οἰδα⁸⁾ ὡς τε καὶ μεταπεμπομένου αὐτοῦ
οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιτον, αἰσχυνόμενος, διτι σύνοιδα ἐμαυτῷ πάν-
τα ἐψευσμένος αὐτὸν, ἐπειτα [δὲ] καὶ δεδιώς, μὴ λαβὼν με δικην ἐπιθῆ
φν νομίζει οὐ π' ἐμοῦ ἡδικῆσθαι. "Εμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύ-
δειν, οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλεύεσθαι δῑ τι χρῆ ποιεῖν ἐκ τού-
των⁹⁾, καὶ εἴ τε μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι, ὅπως ὡς ἀσφα-
λέσατα μένωμεν¹⁰⁾ εἴ τε δὴ δοκεῖ ἀπιέναι, δπως ἀσφαλέσατα ἀπιμεν, καὶ
ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν¹¹⁾ ἄγειν γάρ τούτων οὔτε σρατηγοῦ οὔτε ἰδιώτου
ὄφελος οὐδέν. Ο δ' ἀνήρ πολλοῦ μὲν ἄξιος φίλος, φ ἀν φίλος η̄, χαλεπώ-
τας δὲ ἐχθρὸς φ ἀν πολέμιος η̄. "Ετι δὲ δύναμιν ἔχει καὶ πεζὴν καὶ ἵπ-
πην καὶ ναυτικὴν, ἦν πάντες ὄμοιως ὄρωμέν τε καὶ ἐπιζάμεθα¹²⁾ καὶ γάρ
οὐδὲ πόρρω δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ καθέξεσθαι¹³⁾ ὥστε ὥρα λέγειν δῑ τις γι-
γνώσκει ἀριστον εἶναι. Ταῦτα εἰπών ἐπαύσατο. "Ἐκ δὲ τούτου ἀντίστοιο
μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου λέξοντες δ ἐγίγνωσκον, οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐγκέ-
λευσον, ἐπιδεικνύντες οἴα εἴη η̄ ἀπορία ἄγειν τῆς Κύρου γνώμης καὶ μένειν
καὶ οὐ ιέναι. Εἰς δὲ δὴ εἶπε, προσποιούμενος σπεύδειν ὡς τάχιστα πορεύ-
εσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, στρατηγοὺς μὲν ἐλέσθαι ἄλλους ὡς τάχιστα, οἱ μη

¹⁾ Πρὸς ταῦτα, τούτων οὕτως ἔχοντων.

βούλεται κλεαρχος απάγειν· τὰ δ' ἐπιτήδεια ἀγορασθεσαι, ηδὶ ἄγορὰ ἡν
ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι, καὶ συσκευάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κύρον αἰ-
τεῖν πλοῖα, ὡς ἀποπλέοιεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κῦ-
ρον, ὅστις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀποίσει· ἐὰν δὲ μηδὲ ἡγεμόνα διδῷ, συ-
τάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι δὲ καὶ προκαταληφούμενους τὰ ἄκρα,
ὅπως μὴ φύλασσοι μήτε Κύρος μήτε οἱ Κιλικες καταλαβόντες, ὃν πολλοὺς
καὶ πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἀγοραπακότες. Οὗτος μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπε·
μετὰ δὲ τοῦτον Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον. Ως μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ
ταύτην τὴν στρατηγίαν μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ, δι' αὐτοῦ
μοι τοῦτο οὐ ποιητέον· ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ διν ἐλησθε πείσομαι ηδὶ δυνατὸν
μάλιστα, ἵνα εἰδῆτε διτε καὶ ἀρχεσθαι ἐπισταμαι, ὡς τις καὶ ἄλλος μά-
λιστα ἀνθρώπων. Μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνὺς μὲν τὴν εὐθίστειαν
τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὃστερ πάλιν τὸν στόλον Κύρου μὴ ποι-
ουμένου· ἐπεδείκνυε δὲ ὡς εὐηθες εἴη ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου, φυλα-
μανθρόμεθα τὴν πρᾶξιν. Εἰ δέ τι καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύουμεν φῦν οὐ Κύρος
διδῷ, τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κύρον προκαταλαμβάνειν; Εγὼ
γὰρ ὄκνοίην μὲν ἀν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν διημῖν δοίη¹⁵⁾, μὴ ἡμᾶς αὐταῖς
ταῖς τριήρεσι καταδύσῃ φοβούμην δ' ἀν τῷ ἡγεμόνι φῦ δοίη ἐπεσθαι, μὴ
ἡμᾶς ἀγάγῃ θίεν οὐχ οἷόν τε ἔσται ἐξελθεῖν· βουλούμην δ' ἀν ἀκοντος ἀ-
πιῶν Κύρου λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθών¹⁶⁾ δού δυνατόν ἔστιν. Αλλ' ἔγωγέ φη-
μι ταῦτα μὲν φλυαρίκες εἰναι· δοκεῖ δέ μοι ἀνδρας ἐλθόντας πρὸς Κύρον,
οἵτινες ἐπιτήδειοι, σὺν Κλεάρχῳ ἐρωτᾷν ἐκεῖνον, τί βούλεται ἡμῖν χρῆ-
σθαι· καὶ ἐὰν μὲν ηδὶ πρᾶξις ηδὶ παραπλησία οὐκ περ καὶ πρόσθεν ἐχρήτο
τοις ξένοις, ἐπεσθαι καὶ ἡμᾶς, καὶ μὴ κακίους εἰναι τῶν πρόσθεν¹⁷⁾ τούτῳ
συνανδάντων· ἐὰν δὲ μεῖζων ηδὶ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπο-
νωτέρα καὶ ἐπικινδυνοτέρα, ἀξιοῦν ηδὶ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν, ηδὶ πεισθέντα
πρὸς¹⁸⁾ φιλίαν ἀφίέναι· οὕτω γὰρ καὶ ἐπόμενοι ἀν φίλοι αὐτῷ καὶ πρόσθι-
μοι ἐποίεισθαι, καὶ ἀπίστεταις ἀσφαλῶς ἀν ἀπίστειν· διτε δ' ἀν πρὸς ταῦτα
λέγη ἀναγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. Ε-
δοξεῖ ταῦτα, καὶ ἀνδρας ἀλόμενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπουσιν, οὐ ἡρώτων Κῦ-
ρον τὰ δόξαντα τῇ στρατιῇ· δ' ὁ ἀπεκρίνατο διτε ἀκούοις Ἀθροούμαν, ἐχ-
θρὸν ἀνδρα, ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς·
πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· καν μὲν ηδὶ ἔκει, τὴν δίκην ἔφη χρῆ-
ζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ· ηδὶ δὲ φεύγη, ἡμεῖς ἔκει πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα.
Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἱρετοὶ ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις· τοῖς δὲ
ὑποψίᾳ μὲν ηδὶ διτε ἄγει πρὸς βασιλέα, δόμως δὲ ἐδόκει ἐπεσθαι. Προσα-
τοῦσι δὲ μισθόν· δ' δὲ Κύρος ὑπισχγεῖται ἡμιδριον πᾶσι δώσειν οὖν πρότερον
ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδρεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ· διτε δὲ
ἐπὶ βασιλέα ἄγοι οὐδὲ ἐνταῦθα ἥκουεν οὐδεῖς ἐν γε τῷ φανερῷ.

¹⁵⁾ Η δοτικὴ χειρισικὴ, ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα διαδῶμεν δαρεικῶς ἡμεῖς. ¹⁶⁾ Οτε τὸ πρώ-
τον ἀνέδη, μετάπεμπτος ἀπὸ τοῦ κατρός· ἵδε τὴν ἀρχὴν τοῦ Δ'. χερσὸν. ¹⁷⁾ Οι τι-
λους, φιλικῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ἐντεῦθεν ἔξελαμνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας· δέκκα ἐπὶ τὸν Ψάρον ποταμὸν, οὐ δὲ τὸ εὔρος τρία πλέθρα. Ἐντεῦθεν ἔξελαμνει σαθμὸν ἓνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμὸν, οὐ τὸ εὔρος σάδιον. Ἐντεῦθεν ἔξελαμνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας πεντεκαΐδεκα εἰς Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν, ἐπὶ τῇ θαλάτῃ οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαιμονια. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆσαν αἱέκεν Πελοπονήσου νῆσες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπ' αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος ἤγειτο δ' αὐτῶν Ταμώς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν, αἱς ἐποιλιόρει Μίλητον, ὅτε Τισσαφέρνει φίλη ἦν, καὶ συνεπολέμει Κύρῳ πρὸς αὐτόν. Παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἐπτακοσίους ἔχων ὄπλιτας, δύνηστήγει παρὰ Κύρῳ. Αἱ δὲ νῆσες ὡρμουν κατὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ἐνταῦθα καὶ οἱ παρ' Ἀβρακόμα μισθοφόροι "Ἐλληνες ἀποστάντες ἥλθον παρὰ Κύρον, τετρακόσιοι ὄπλιται, καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα." Ἐντεῦθεν ἔξελαμνει σαθμὸν ἓνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ πύλας; τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας. Ἡσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη· καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις εἶχε καὶ Κιλίκων φυλακή· τὸ δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακή φυλάκτειν. Διὰ μέσου δὲ τούτων ἦσαν ποταμὸς Κάρσος ὄνομα, εὔροις πλέθρου. "Απαν δὲ τὸ μέσον τῶν τείχων ἥσαν σάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίᾳ· ἦν γάρ η πάροδος σενή καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθίκοντα, ὑπερθειν δὲ ἥσαν πέτραις ἡλίσκονται· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀκροτέροις ἐφειστήκεσαν πύλαι. Ταύτης οὖν ἔνεκα τῆς παρόδου Κύρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὄπλιτας ἀποβιβάσειν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εἰς φυλάκτοις ἐπὶ ταῖς Συρίαις πύλαις· ὅπερ φετο ποιήσειν ὁ Κύρος τὸν Ἀβρακόμαν, ἔχοντα πολὺ στράτευμα. Ἀβρακόμας δὲ οὐ τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουε Κύρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα, ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης πρὸς βασιλέα ἀπῆλαυνεν, ἔχων, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιῶν. Ἐντεῦθεν ἔξελαμνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἓνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυρίανδρον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάτῃ· ἐμπόριον δὲ τὸ χωρίον, καὶ ὡρμουν αὐτῷ διόλοκάδες πολλαῖ. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἑπτά· καὶ Ξενίας δὲ Αρκάς στρατηγὸς, καὶ Πατίων δὲ Μεγαρεὺς ἐμβάντες εἰς πλοῖον, καὶ τὰ πλείσους ἕξια ἐνθέμενοι ἀπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν φιλοτιμηθέντες, ὅτι τοὺς σρατιώτας αὐτῶν τοὺς πρὸς Κλέαρχον ἀπελθόντας, ὡς ἀπίστας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα, εἴκα Κύρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δὲ οὖν ἥσαν ἀφανεῖς, διῆλθε λόγος ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κύρος τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν εὔχοντο ὡς δολίους ὄντας αὐτοὺς ληφθῆναι, οἱ δὲ φάτετον εἰς ἀλώσιντο. Κύρος δὲ συγκαλέσας τοὺς σρατηγοὺς εἶπεν· "Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πατίων, ἀλλ' εὗγε μέντοι ἐπιεάσθωσαν ὅτι οὐτε ἀποδεράκεσιν· οἶδα γάρ διπλοῖσχονται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γάρ τριήρεις, ὡς εἴλεται τὸ ἐκείνων πλοῖον." Άλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοῖς θιώδει, οὐδὲ ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ ἔω; μὲν ἀν παρῇ τις χρῶμαι, ἐπειδὸν δὲ

κατέναι βούληται, συλλαβών καὶ αὐτοὺς κακούς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἐποσυλῶ. Ἀλλὰ Ἰόντων, εἰδότες δτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς ἡ ἡμεῖς περὶ ἔκεινους. Καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναικας ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα· ἀλλ' οὐδὲ τούτων στερήσονται, ἀλλ' ἀπολήψονται τῆς πρόσθεν ἔνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς. Καὶ δὲ μὲν ταῦτα εἶπεν οἱ δὲ "Ἐλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυμότερος ἢν πρὸς τὴν ἀγάθασιν, ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἡδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.

Μετὰ ταῦτα Κύρος ἔξελαύνει σταθμοὺς τέτταρες παρασάγγας εἰκοσιγ
έπι τὸν Χάλον ποταμὸν, ὅντα τὸ εὔρος πλέθρου, πλήρη δὲ ἱχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνδιμιζονταις ἀδικεῖν οὐκ εἴων οὐδὲ τὰς περιεράς. Αἱ δὲ κῶμαι, ἐν αἷς ἐσκήνων, Παρυσάτιδος ἡσαν εἰς ζώνην¹⁶⁾ δεδομέναι. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ Δάρδητος ποταμοῦ, οὗ τὸ εὔρος πλέθρου. Ἐνταῦθα ἥσαν τὰ Βελέσιος βασιλεια τοῦ Συρίας ἀρξαντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλὸς, ἔχων πάντα, ὅσα δραστικά φύουσι. Κύρος δὲ αὐτὸν ἔξεκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, ὅντα τὸ εὔρος τεττάρων σταδίων· καὶ πόλις αὐτόθι φύεται μεγάλη καὶ εὐδαιμόνων Θάψακος ὄνοματι. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ Κύρος μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἐλλήνων ἔλεγεν δτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαθυλῶνας καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ ἀναπείθειν ἔπεσθαι. Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ σρατιῶται ἔχαλεπαινον τοῖς σρατηγοῖς, καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας κρύπτειν, καὶ οὐκ ἔφασαν ίέναι, ἐὰν μήτις αὐτοῖς χρήματα διδῷ, ὥσπερ καὶ τοῖς πρότεροις μετὰ Κύρου ἀναβάσι ταρά τὸν πατέρα τοῦ Κύρου, καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάχην ίόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κύρου. Ταῦτα οἱ σρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· δὲ ὁ ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἔκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπάνει εἰς Βαθυλῶνας ἡκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῇ, μέχρις ἀναταξήσῃ τοὺς "Ἐλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. Τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ἐλληνικοῦ οὔτως ἔπεισθη. Μένων δὲ πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἔψονται Κύρῳ ἢ οὐ, συγέλεξε τὸ αὐτοῦ σράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ ἔλεξε τάδε· "Ανδρες, ἐὰν ἐμοὶ πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες, οὔτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθαι στρατιωτῶν ὑπὲρ Κύρου. Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; νῦν δεῖται Κύρος ἔπεσθαι τοὺς "Ἐλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ἡμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι δὲ τοιούτοις "Ἐλληνες ἀποκριγοῦνται Κύρῳ. "Ην μὲν γάρ φημίσωνται ἔπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἵτιοι εἶναι ἀρξαντες τοῦ διαβαίνειν, καὶ οὓς προθυμοτάτοις οὖσιν ἡμῖν χάριν εἰσεται Κύρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δὲ εἴτις καὶ ἄλλος· ἦν δὲ ἀποψήφισωνται οἱ ἄλλοι, ἀπιμεν μὲν πάντες εἰς τούμπαλιν, ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις πιεστάτοις χρήσεται καὶ εἰς προύρια καὶ εἰς λοχαγίας, καὶ ἄλλου οὐ τινος ἂν δέησθε οἶδα δτι ὡς φέ-

¹⁶⁾ Διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ζωῆς της : φράσις συνήθης μέχρι τῆς σήμερον διὰ τὰς αἰετὰς ιασίδας χορηγουμένας ποσότητας· οἱ Γάλλοι λέγουν: Pour ses epingleas.

λου τεύξεσθε Κύρου. Ἀκούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν πρὸν τοὺς
ἄ. λους ἀποχρίνασθαι. Κύρος δὲ ἐπειδὴ στέθετο διαβεβηκότας, ἤσθη τε καὶ τῷ
σρατεύματι πέμψας Γλοῦν⁴⁷⁾ εἰπεν. Ἐγώ μὲν, ω ἄνδρες, ἥδη δύμας ἐπαιγῶ.
ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαιγνέστε, ἐμῷ μελήσει, ἢ μηκέτι με Κύρον νο-
μίζετε. Οἱ μὲν δὴ σρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὅντες εὔχοντο αὐτὸν εύ-
τυχῆσαι· Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ
ποιησας διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο σράτευμα αὐτῷ ἅπαν· καὶ
τῶν διαβητινότων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἔβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μαστῶν ὑπὸ
τοῦ ποταμοῦ. Οἱ δὲ Θρακαγηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐ πώποτος οὗτος ὁ ποταμὸς, δια-
βατὸς γένοιτο πεζῇ εἰ μὴ τότε ἀλλὰ πλοίοις· ἀ τότε Ἀβροκόμας προϊὼν
κατέκαυτε, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ· ἐδόκει δὴ θεῖον εἶναι καὶ σαφῶς ὑποχω-
ρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ ὡς βασιλεύσοντι. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει διὰ τῆς
Συρίας σταθμούς ἐννέα παρασάγγας πεντήκοντα, καὶ ἀφικοῦνται πρὸς
τὸν Ἀράξην ποταμόν. Ἐνταῦθα ἥσαν κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ
οἶνου. Ἐγταῦθα ἐμειγαν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεστίσαντο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ
ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους πέντε παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. Ἐν τού-
τῳ δὲ τῷ τόπῳ ᾧ μὲν ἡ γῆ πεδίον ἀπαν δραμαλὸν, ὥσπερ θάλαττα, ἀψινθίου
δὲ πλήρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνην ὑλης ἡ καλάμου, ἀπαγτα ἥσαν εὐώδη,
ἥσπερ ἀρώματα· δένδρον δὲ οὐδὲν ἐνην θηρία· δὲ παντοῖα, πλεῖστοι μὲν ὅνοι
ἄγριοι, οὐκ ὄλιγοι· δὲ στρουθοὶ οἱ μεγάλοι· ἐνησαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκά-
δες. ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ ἵππεῖς ἐνίστε ἐδίωκον· καὶ οἱ μὲν ὅνοι ἐπεὶ τις
διώκοι, προδραμύτες ἀν εἰς ἱκεσαν· πολὺ γάρ τῶν ἵππων ἔτρεχον θάττον·
καὶ πλίν. ἐπεὶ πλησιάζει ὁ ἵππος, ταῦτὸν ἐποίουν, καὶ οὐκ ἡν λαβεῖν, εἰ
μὴ διατάντες οἱ ἵππεῖς θηρῷν διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. Τὰ δὲ κρέα τῶν
ἀλισκομένων ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ· στρουθὸν δὲ
οὐδεὶς ἔλκενοι δὲ διώξαντες τῶν ἵππεων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γάρ ἀπέ-
πτατο φεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ ταῖς δὲ πτέρυξιν, αἴρουσα, ὥσπερ
ἰείχει ρωμένη τὰς δὲ ωτίδας ἀν τις ταχὺ ἀνιεῖ⁴⁸⁾, ἔξι λαμβάνειν· πέτονται
γάρ βραχὺ, ὥσπερ πέρδικες, καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι· τὰ δὲ κρέα αὐτῶν
ἡδιστα ἦν. Πορεύμενοι δὲ διὰ ταύτης τῆς χώρας ἀφικοῦνται ἐπὶ τὸν Μά-
σκαν ποταμὸν, τὸ εὖρος πλειθριαῖον. Ἐγταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὅ-
νομα δὲ αὐτῇ Κορσωτή περιερρέετο δὲ αὔτη ὑπὸ τοῦ Μάσκαν κύκλῳ. Ἐγταῦθα
ἐμειγαν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεστίσαντο. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει σταθμοὺς ἐ-
ρήμους τρεῖς καὶ δέκα παρασάγγας ἐννενήκοντα, τὸν Εὐφράτην ποταμὸν
ἐν δεξιᾷ ἔχων, καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ Πύλας. Ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ
τῶν ὑποζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ· οὐ γάρ ἡν χόρτος, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν
δένδρον, ἀλλὰ ψιλὴ ἦν ἀπαστα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὅνους ἀλέτας⁴⁹⁾
παρὰ τὸν ποταμὸν ὄρύττοντες καὶ ποιοῦντες, εἰς Βαθυλῶνα ἤγον καὶ ἐπώ-
λουν καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον ἔζων. Τὸ δὲ στράτευμα δ σῖτος ἐπέλιπε,

47) Τὸν υὲν τοῦ Αἴγυπτου Ταμὼ, τοῦ Ναυάρχου. 48) Κυνηγετικὴ ἡ φράσις συνή-
θη ἄχος τῆς σήμερον. 49) Μυλόπετραις.

καὶ πράσθαι οὐκ ἦν, εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ²⁰ ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ,
τὴν καπιθῆν ἀλεύρων ἡ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. Ὁ δὲ σίγλος δύναται
έπτα ὄβολοὺς καὶ ἡμιωβόλιον 'Αττικούς' ἡ δὲ καπιθή δύο χοίνικας 'Αττι-
κὰς ἔχωρει. Κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. Ἡν δὲ τούτῳ
τῶν σαθμῶν οὓς πάνυ μακροὺς ἥλαυνεν, ὅπότε ἡ πρὸς ὑδωρ βούλοιτο δια-
τελέσαι ἡ πρὸς χιλόν. Καὶ δή ποτε στενόχωρίας καὶ πηλοῦ φανέντος ταῖς
ἀμάξαις δυσπορεύτου ἐπέστη ὁ Κύρος σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐ-
δαιμονεστάτοις, καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγρητα, λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ
στρατοῦ, συνεκβιβάζειν τὰς ἀμάξας. Ἐπει δὲ ἐδόκουν αὐτῷ σχολαῖς ποι-
εῖν, διπερ ὅργῃ ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς κρατίστους συνε-
πισπεῦσαι τὰς ἀμάξας. Ἔνθα δὴ μέρος τι τῆς εύταξίας ἦν θεάσασθαι. Πέ-
ψαντες γάρ τοὺς πορφυροῦς κάνδυς ὃπου ἔτυχεν ἔκαστος ἐστηκὼς, ἵεντο ὁσ-
περ ἀν δράμοι τις περὶ νίκης καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου, ἔχοντες
τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτώνας καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας· ἔνιοι δὲ
καὶ στρεπτοὺς περὶ τοῖς τραχήλοις καὶ φέλια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ
σὺν τούτοις εἰσπηδήσαντες εἰς τὸν πηλὸν θάττον ἡ ὥσ τις ἀν φέτο, μετε-
ώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἀμάξας. Τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν Κύρος ὡς σπεύδων
πάσταν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβων, ὃπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἔνεκα ἡ τινος ἀλ-
λου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο, νομίζων, δισφ μὲν [ἄν] θάττον ἔλθοι, τοσούτῳ
ἀπαρασκευαστοτέρῳ βασιλεῖ μαχεῖσθαι, δισφ δὲ σχολαίοτερον, τοσούτῳ
πλέον συναγείρεσθαι βασιλεῖ σράτευμα. Καὶ συνιδεῖν δὲ ἦν τῷ προσέχον-
τι τὸν νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μὲν χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὸν οὐ-
σα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής,
εἴ τις διὰ ταχέων τὸν πόλεμον ποιοῦτο. Πέραν δὲ τοῦ Εύφράτου ποταμοῦ
κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, δηομα δὲ
Χαρμάνδη²¹ ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἡγόραζον τὰ ἐπιτήδεια, σχεδίαις δι-
αβαίνοντες ὥδε²² διφθέρας, ἃς εἶχον σκεπάσματα, ἐπίμπλασαν χόρτου κού-
φου, εἴτα συνήγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἀπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ ὑδωρ·
ἐπὶ τούτων διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οὐνόν τε ἐκ τῆς βαλά-
νου²³ πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος καὶ σῖτον μελίγης²⁴ τοῦτο γάρ ἦν
ἐν τῇ χώρᾳ πλεῖστον. Ἀμφιλεξάντων δέ τι ἐνταῦθα τῶν τε τοῦ Μέγανος
στρατιωτῶν καὶ τῶν Κλεάρχου, ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μέ-
γανος πληγὰς ἐνέβαλεν²⁵ δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἔλεγεν·
ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται ἔχαλέπαινον καὶ ὡργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλε-
άρχῳ. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ
καὶ ἐκεῖ κατασκεψάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφίππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν
διὰ τοῦ Μέγανος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν. Κύρος δὲ οὐν
πω ἤκειν, ἀλλ' ἔτι προσῆλαυνε, τῶν δὲ Μέγανος στρατιωτῶν ξύλα σχί-
ζων τις, ὡς εἶδε τὸν Κλέαρχον διελαύνοντα, ἵησι τῇ ἀξίνῃ²⁶ καὶ οὗτος μὲλ
εύτου ἡμαρτεῖν²⁷ ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἴτα πολλοὶ, κραυγῆς γενομέ-
νης. Ο δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα, καὶ εὐθὺς παραγγέλλει
εἰς τὰ ὅπλα· καὶ τοὺς μὲν ὅπλιτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μεῖναι, τὰς ἀσπίδας

²⁰) Ἐν τῇ ἀγορᾷ τῷ ἀν τῷ τῶν Λυδῶν σρατοπέδῳ. ²¹) Ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ φοίνικος.

πρὸς τὰ γόνυτα θέντας· αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρῆκας καὶ τοὺς Ἰππέας, οἱ ἡσαν αὐτῷ ἐν τῷ σρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα, τούτων δὲ οἱ πλεῖστοι Θρῆκες, ἥλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὡστε ἐκείνους ἐκπεπλῆγθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ δπλα· οἱ δὲ καὶ ἔστασαν ἀποροῦντες τῷ πράγματι. 'Ο δὲ Πρόξενος, ἔτυχε γάρ βασιλεὺς προσιών καὶ τάξις αὐτῷ ἐπομένη τῶν δπλιτῶν, εὐθὺς οὖν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ δπλα καὶ ἐδεῖτο τοῦ Κλεάρχου μὴ ποιεῖν ταῦτα. 'Ο δέ ἐχαλέπαινεν δτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευτήγαι πρώτως λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος ἐκέλευε τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου ἔξιστασθαι. 'Ἐν τούτῳ δὲ ἐπῆρε καὶ Κύρος καὶ ἐπύθετο τὸ πρᾶγμα· εὐθὺς δέ ἔλαβε τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ σὺν τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν ἤκειν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει τάδε· Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες "Ἐλληνες, οὐκ ἴστε διτι ποιεῖτε. Εἰ γάρ τινα ἄλληλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ υμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ βασιλεύοντος· κακῶς γάρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων πάντες οὗτοι οὓς ὅρατε βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεὺς δυτῶν. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἐαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ δπλα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

'Ἐντεῦθεν προιόντων ἐφαίνετο ἔγνια Ἱππων καὶ κόπρος· εἰκάζετο δέ εἶναι δ στίβος ὡς δισχιλίων Ἱππων. Οὗτοι προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἰς τὰ ἄλλο χρήσιμον ἦν. 'Ορόντης δὲ Πέρσης ἀνήρ, γένει τε προσήκων βασιλεῖ, καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν, ἐπιβουλεύει Κύρῳ, καὶ πρόσθεν πολεμήσας. Καταλλαγεῖς δὲ οὗτος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἵππεας χιλίους, δτι τοὺς προκατακαλούτας ἵππεας ἢ κατακαίνοι ἀν ἐγεδρεύσας, ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἔλοι, καὶ κωλύσεις τοῦ κατείν ἐπιδόντας, καὶ ποιήσειν, ὡστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου σράτευμα, βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι ταῦτα, ἐδόκει ὡφέλιμα εἶναι, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἑκάστου τῶν ἡγεμόνων. 'Ο δέ 'Ορόντης νομίσας ἐτοίμους εἶναι αὐτῷ τοὺς ἵππεας, γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, δτι ἥξοι ἔχων ἵππεας ὡς ἄν δύνηται πλείστους ἄλλὰ φράσαι τοῖς ἑαυτοῦ ἵππευσιν ἐκέλευεν, ὡς φιλον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. 'Ἐνηρ δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίσεως. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρὶ, ὡς φέτο· δέ δὲ λαβὼν Κύρῳ δείκνυσιν. 'Ἀναγγούς δὲ αὐτὴν ὁ Κύρος συλλαμβάνει 'Ορόντην, καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Περσῶν τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἐπτά· καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὺς ἐκέλευεν δπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους δὲ θέσθαι τὰ δπλα περὶ τὴν αὐτοῦ σκηνὴν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν, ἀγαγόντες ὡς τρισχιλίους δπλίτας. Κλέαρχον δὲ καὶ εἰσω παρεκάλεσε σύμβουλον, δς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. 'Ἐπειδέ ἐξῆλθεν, ἐξῆγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ 'Ορόντου ὡς ἐγένετο· οὐ γάρ ἀπόρρητον ἦν. 'Ἐφη δὲ Κύρον ἄρχειν τοῦ λόγου ὡδε· Παρεκάλεσα υμᾶς, ἀνδρες φίλοι, δπως σὺν υμῖν βουλευόμενος δ, τι δίκαιων ἔστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ τοῖς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω πεσον 'Ορόντεν τούτῳ

τουί. Τούτον γάρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν υπήκοον εἶναι ἐμοὶ ἐπειδὴ ταχθεῖς, ως ἔφη αὐτὸς, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ, οὗτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν, καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα, ὥστε δόξαι τούτῳ τῷ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι, καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὡς Ὁρέντα, ἔστιν δὲ τι σε ἡδονῆσα; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐ. Πάλιν δὲ ὁ Κῦρος ἡρώτα²⁹⁾ Οὐκοῦν ὑστεροῦν, ως αὐτὸς σὺ ὄμολογεῖς, οὐδὲν ὑπὲρ ἐμοῦ ἀδικούμενος, ἀποστὰς εἰς Μυσοὺς κακῶς ἐποίεις τὴν ἐμὴν χώραν δὲ τι ἔδύνω; ἔφη ὁ Ὁρόντης. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὅπότε αὖ ἔγνως τὴν σεαυτοῦ δύναμιν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι ἐφῆσθα καὶ πείσας ἐμὲ πιστὰ πάλιν ἔδωκάς μοι καὶ ἔλαβες παρ' ἐμοῦ; Καὶ ταῦθι ὀμολόγει ὁ Ὁρόντης. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀδικηθεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ νῦν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύων μοι φανερὸς γέγονας; εἰπόντος δὲ τοῦ Ὁρόντου, ὅτι οὐδὲν ἀδικηθεῖς, ἡρώτησεν ὁ Κῦρος αὐτόν· Ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἀδικος γεγενῆσθαι; Ἡ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὁρόντης. Ἐκ τούτου πάλιν ἡρώτησεν ὁ Κῦρος. Ἐτι οὖν ἂν γένοιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ φίλος καὶ πισός; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι, οὐδὲ εἰ γενοίμην, ὁ Κῦρος, σοὶ γ' ἂν ποτε ἔτι δόξαιμι. Πρὸς ταῦτα Κῦρος εἶπε τοῖς παρούσιν. Ὁ μὲν ἀνήρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει· ὑμῶν δὲ σὺ πρῶτος, ὡς Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην εἴ τι σοι δοκεῖ. Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε· Συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τούτον ἐκποδῶν ποιεῖσθαι ως τάχιστα, ως μηκέτι δέῃ τούτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ἢ ἡμῖν τὸ κατὰ τούτον²⁸⁾ τοὺς ἔθέλοντας φίλους εἶναι τούτους εῦ ποιεῖν. Ταύτη δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους προσθέσθαι. Μετὰ ταῦτα κελεύοντος Κύρου ἐλάβοντο τῆς ζώνης τὸν Ὁρόντην ἐπὶ θανάτῳ ἀπαντες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἴτα δὲ ἔξῆγον αὐτὸν οἵς προσετάχθη. Ἐπειδὲ εἶδον αὐτὸν οἵ περ πρόσθιεν προσεκύνουν, καὶ τότε προσεκύνησαν, καὶ περ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θανάτῳ ἄγοιτο. Ἐπειδὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτου σκηνὴν εἰσηγέθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὔτε ζώντα Ὁρόντην, οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πώποτε, οὐδὲ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεὶς εἶδὼς ἔλεγεν· εἴκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως· τάφος δὲ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει διὰ τῆς Βασιλωνίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας διώδεια. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κῦρος ἔξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιούσαν ἦν ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ σρατεύματι μαχούμενον· καὶ ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἥγεισθαι, Μένωνα δὲ τὸν Θετταλὸν τοῦ εὐωνύμου· αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταττε. Μετὰ δὲ τὴν ἔξέτασιν ἀμα τῇ ἐπιούσῃ ἥμέρᾳ ἥκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλέως σρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς σρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων συνεβούλευετό τε, πῶς ἂν τὴν μάχην ποιοῖτο, καὶ αὐτὸς παρήγει θαρσύνων τοιάσε· Ὡς ἀνθρόες Ἐλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορεῖ-

²⁸⁾ Καθ' οἶσον ἀφορεῖ αὐτόν.

βαρβάρων συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμεινονάς καὶ χρέπτους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαθον. "Οπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ἡς κέκτησθε καὶ ὑπὲρ ἡς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω. Εὐ γάρ εἴσε ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἐλοίμην ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων καὶ ἔλλων πολλαπλασίων. "Οπως δὲ καὶ εἰδῆτε, εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ ὑμᾶς εἰδῶς διδάξω. Τὸ μὲν γάρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγὴ πολλῇ ἐπίασιν· ἀν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τὰ ἄλλα καὶ αἰσχύνεσθαί μοι δοκῶ, οἷος ἡμῖν²⁵⁾ γνώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους. Υμῶν δὲ ἄνδρῶν ὄντων καὶ εὐτόλμων γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἰκαδε βουλόμενον ἀπίεινται τοῖς οἷοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν· πολλοὺς δὲ οἴκαι ποιήσειν τὰ παρ' ἐμοὶ ἐλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι. Ἐνταῦθα Γαυλίτης παρὼν φυγάς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρῳ, εἶπε· Καὶ μήν, ὁ Κύρε, λέγουσί τινες διὰ πολλὰ ὑποσχῆνται νῦν δια τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου προσιόγοτος· ἀν δὲ εὗ γένηται τι, οὐ μεμνήσθαι σέ φασιν· ἔνιοι δὲ οὐδὲ εἰ μεμνῷ τε καὶ βούλοιο, δύνασθαι ἀν ἀποδοῦναι δισα ὑποσχῆν. Ἀκούσας ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κύρος· Ἄλλ' ἔστι μὲν ὑμῖν, ὁ ἄνδρες, ἡ ἀρχὴ ἡ πατρώφα πρὸς μὲν μεσημβρίαν μέχρις οὐ διὰ καῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν ἀνθρώποι, πρὸς δὲ ἀσκτὸν μέχρις οὐ διὰ χειμῶνα· τὰ δ' ἐν μέσῳ τούτων πάντα σατραπεύουσιν οἱ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι· Ήν δ' ἡμεῖς νικήσωμεν, ἡμᾶς δὴ τοὺς ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιησαί. Ωςέ οὐ τοῦτο δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω ὅτι δῷ ἐκάςφ τῶν φίλων, ἀν εὗ γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἴκανους οἵδε δῶ. Υμῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ στέφανον ἔκάστῳ χρυσοῦν δῶσω. Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐτοί τε ἡσαν πολὺ προθυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἔξηγγελλον. Εἰσήσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἱ τε σρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινὲς, ἀξιοῦντες εἰδέναι τί σφίσιν ἔσαι, ἐὰν κρατήσωσιν· ὁ δὲ ἐμπιπλὰς ἀπάντων τὴν γνώμην ἀπέπεμπε. Παρεκελεύοντο δὲ αὐτῷ πάντες διο περ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὅπισθεν ἔαυτῶν τάττεσθαι. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος; ὥδέ πως ἥρετο τὸν Κύρον· Οἵει γάρ σοι μαχεῖσθαι, ὁ Κύρε, τὸν ἀδελφόν; Νὴ Δί!, ἔφη ὁ Κύρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυστάτιός ἐσι παῖς, καὶ ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεῖ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι. Ἐνταῦθα δὴ ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπίς²⁶⁾ μυρία καὶ τετρακοσίαι· πελτασίαι δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι· τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες καὶ ἀριθμα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι· τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες καὶ ἄριματα δρεπανηφόρα διακόσια. Ἀλλοι δὲ ἡσαν ἔκποσχίλιοι ἵππεῖς, ὧν Ἀρταγέρσης ἥρχεν· οὗτοι δὲ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ἦσαν. Τοῦ δὲ βασιλέως σρατεύματος ἦσαν ἄρχοντες καὶ σρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων ἑκαστος, Ἀβροκόμας, Τισσαφέρης, Γωβρύας, Ἀρβάκης. Τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες καὶ ἄριματα δρεπανηφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· Ἀβροκόμας δὲ ὑσέρησε τῆς μάχης ἡμέρας πέντε, ἐκ Φοινίκης ἐλαύνων. Ταῦτα δὲ ἤγγελον πρὸς Κύρον οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων παρε-

²⁵⁾ Η δοτικὴ κτητικῶς εἰς τὸ χώρᾳ. Τοὺς ὄντας ἐν τῇ χώρᾳ (τῇ οὖσαν ἡμῖν. ἀντὶ ἡμετέρᾳ. ²⁶⁾ Ἀντὶ Λεπιδοφόροις = Οπλῖται.

μεγάλου βασιλέως πρὸ τῆς μάχης καὶ μετὰ τὴν μάχην, οἱ ὑστερον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων, ταῦτα ἡγγεῖλον. Ἐντεύθεν δὲ Κῦρος ἔξελαύνει σταθμὸν ἔνα παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβαρικῷ· ὥστο γάρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι: βασιλέα· κατὰ γάρ μέσον τὸν σαθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὄρυκτή βάθεια, τὸ μὲν εὔρος ὄργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὄργυιαι τρεῖς. Παρετέατο δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας μέχρι τοῦ Μηδίας τείχους. Ἐνθα δή εἰσιν αἱ διώρυγες, ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ῥέουσαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὔρος πλεθύαιται, βαθεῖαι δὲ ἴσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά· εἰσθάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι δ' ἐκάστη παρασάγγην, γέφυραι δὲ ἔπεισιν. Ἡν δὲ παρ' αὐτὸν τὸν Εὐφράτην πάροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου ὡς εἴκοσι ποδῶν τὸ εὔρος. Ταύτην δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προσελαύνοντα. Ταύτην δὲ τὴν πάροδον Κῦρος τε καὶ ἡ στρατιὰ παρῆλθε καὶ ἐγένοντο εἴσω τῆς τάφρου. Ταύτη μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεὺς, ἀλλ' ὑποχωρούντων φανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ανθρώπων ἔχην πολλά. Ἐνταῦθα Κῦρος Σιλαγὸν καλέσας τὸν Ἀμβρακιώτην μάντιν, ἔδωκεν αὐτῷ δαχεικοὺς τρισχιλίους, ὅτι τῇ ἐνδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας πρότερον θύμενος, εἶπεν αὐτῷ, ὅτι βασιλεὺς οὐ μάχεται δέκα ἡμερῶν· Κῦρος δὲ εἶπεν· Οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἰ ἐν ταύταις οὐ μαχεῖται ταῖς ἡμέραις· ἐὰν δὲ ἀληθεύοιης, ὑπισχγοῦμαί σοι δέκα τάλαντα. Τοῦτο τὸ χρυσίον τό τε ἀπέδωκεν, επεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι. Ἐπει δὲ ἐπὶ τῇ τάφρῳ οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου στράτευμα διαβαίνειν, ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπεγνωκέναι τοι μάχεθαι· ὡς τε τῇ ὑεράκῃ ὁ Κῦρος ἐπορεύετο ἡμελημένως μᾶλλον. Τῇ δὲ τρίτῃ ἐπὶ τε τοῦ ἄρματος καθήμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο καὶ ὀλίγους ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὐτοῦ· τὸ δὲ πολὺ αὐτοῦ ἀνατεταραχμένον ἐπορεύετο καὶ τῶν ὅπλων τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐπὶ ἀμάξῶν καὶ ὑποζυγίων ἤγετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Καὶ ἥδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν, καὶ πλησίον ἦν δὲ σαθμὸς ἔνθα ἔμελλε καταλύσειν, ἥρικα Παταγύας. ἀνὴρ Πέρσης, τῶν ἀμφὶ Κῦρον πισῶν προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἰδρούντι τῷ ἵππῳ, καὶ εὐθὺς πᾶσιν οἵς ἐνετύγχανεν ἔδρα καὶ βαρβαρικῶς καὶ ἐλληνικῶς, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται· ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος. Ἐνθα δὲ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐτίκα γάρ ἐδόκουν οἱ Ἑλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι. Καὶ Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν θωρακα ἐνέδυ, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελεν ἔξοπλίζεσθαι καὶ καθίσασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἔκαστον. Ἐνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσαντο, Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιά τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος· οἱ δὲ ἄλλοι μετὰ τοῦτον. Μέγων δὲ καὶ τὸ στράτευμα τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ Ἑλληνικοῦ. Τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἐπιπεῖς μὲν Παρλα-

εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον ἔσησαν ἐν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πελ-
ταστικὸν, ἐν δὲ τῷ εὐωγύμῳ Ἀριαῖδός τε ὁ Κύρου μπαρχος καὶ τὸ ἄλλο
βαρβαρικὸν, Κῦρος δὲ καὶ οἱ ἵππεις τούτου ὅσοι ἔξακόσιοι ὠπλισμέ-
νοι θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι πάντες πλὴν Κύ-
ρου· Κῦρος δὲ φιλήγει ἔχων τὴν κεφαλήν εἰς τὴν μάχην καθίστατο [λέ-
γεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Πέρσας φιλαῖς ταῖς κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ
διακινδυνεύειν]. Οἱ δὲ ἵπποι πάντες [οἱ μετὰ Κύρου] εἶχον καὶ προμε-
τωπίδια καὶ προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἵππεις Ἑλληνικάς.

Καὶ ἦδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὕπω καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι·
ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς ὕσπερ γεφέλη λευκὴ, χρόνῳ δὲ
μικρῷ ὕστερον ὕσπερ μελανίατις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ. "Οτε δὲ ἐγγύ-
τερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἡστραπτεὶς καὶ αἱ λόγχαι καὶ
αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. Καὶ ἦσαν ἵππεις μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ
τοῦ εὐωγύμου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχό-
μενοι δὲ γερρόφόροι· ἐχόμενοι δὲ ὄπλιται σὺν ποδήρεσι κυλίναις
ἀσπίσιν. Αἰγύπτιοι δὲ οὗτοι ἐλέγοντο εἶναι· ἄλλοι δὲ ἵππεις, ἄλλοι τοξό-
ται. Πάγτες δὲ οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἔκα-
στον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο. Πρὸ δὲ αὐτῶν ἄρματα διαλείποντα συγχόνῳ ἀπ'
ἄλλήλων τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν
ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα, καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γῆν βλέποντα,
ὡς διακόπτειν ὅπερ ἐντυγχάνοιεν. Ἡ δὲ γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν
Ἑλλήνων ἐλῶντα²⁵ καὶ διακόψοντα. "Ο μέντοι Κῦρος εἶπεν, ὅτε καλέ-
σας παρεκελεύετο τοῖς "Ἑλλησι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀνέχεσθαι,
ἐψεύσθη τοῦτο· οὐ γάρ κραυγὴ, ἄλλα σιγῇ ὡς ἀνυστόν²⁶ καὶ ἥσυχῃ ἐν
ἴσῳ καὶ βραδέως προσῆσαν. Καὶ ἐν τούτῳ Κῦρος παρελκύνων αὐτὸς σὺν
Πίγρητι τῷ ἑρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρισιν ἡ τέτταρει τῷ Κλεάρχῳ ἐδόξα
ἄγειν τὸ σράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη·
καὶ τοῦτ', ἔφη, νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποίηται. "Ορῶν δὲ ὁ Κλέαρχος
τὸ μέσον στιφος καὶ ἀκούων Κύρου ἔξω ὅντα τοῦ [Ἑλληνικοῦ] εὐωγύμου
βασιλέα· τοσοῦτον γάρ πλήθει περιήν Βασιλεὺς, ὥστε μέσον τῶν ἑαυτοῦ
ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν· ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἥθελεν
ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος μὴ κυκλωθείη
ἐκατέρωθεν· τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔχοι.

Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὀμαλῶς προ-
ήσει· τὸ δὲ "Ἑλληνικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον, συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι
προσιόντων. Καὶ δὲ Κῦρος παρελκύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύ-
ματι, κατεθεᾶτο ἐκατέρωσε ἀποθλέπτων εἰς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς
φιλίους. "Ιδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ "Ἑλληνικοῦ Ξενοφῶν· Αθηγαῖος, ὑπελά-
σας ὡς συγκατῆσαι ἥρετο εἰς τι παραγγέλλοις ὁ δὲ ἐπιστήσας εἶπε καὶ λέ-
γειν ἐκέλευε πᾶσιν ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ εἴη. Ταῦτα δὲ
λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἴόντος, καὶ ἥρετο τίς δὲ θόρυβος
εἴη· δὲ εἶπεν, ὅτι τὸ σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἥδη· καὶ

²⁵) Μέλλων δὲ τοῦ Ἑλαύνω. ²⁶) "Οσον τὸ δυνατόν.

δε ἐθαύμασε τις παραγγέλλει καὶ ἥρετο ὅτι καὶ εἶη τὸ σύνθημα. 'Ο δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη. 'Ο δὲ Κύρος ἀκούσας· 'Αλλὰ δέχομαι τε, ἔφη, καὶ τοῦτο ἔστω. Ταῦτα δὲ εἰπὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἀπῆλαυνε· καὶ οὐκέτι τρία ἡ τέτταρα στάδια ἀπειχέτην τὸ φάλαγγε ἀπὸ ἀλλήλων, ἦρικα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἑλληνες, καὶ προσήρχοντο ἀντίοις ἴεναι τοῖς πολεμίοις. 'Ως δὲ πορευομένων ἔξεκύματινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ἐπιλειπόμενον ἥρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἄμα ἐφθέγξαντο πάντες οἴον περ τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον. Λέγουσι δέ τινες ὡς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν, φόδον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις. Πρὶν δὲ τόξευμα ἔξικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἑλληνες, ἐδόντων δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ᾽ ἐν τάξει ἐπεσθαί. Τὰ δὲ ἄρματα ἐφέρετο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων κενὰ ἡνιόχων. Οἱ δὲ ἐπει προδοιεν, διῆσταντο· ἔστι δὲ δυτικοὶ καὶ κατελήφθη ὡς περ ἐν ιπποδρόμῳ ἐκπλαγεῖς καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔχασαν· οὐδὲ ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἐπαθεν οὐδεὶς οὐδὲν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο.

Κύρος δὲ ὄρῶν τοὺς Ἑλληνας νικῶντας τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ διώκοντας, ἥδομενος καὶ προσκυνούμενος ἡδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτὸν, οὐ δὲ ὡς ἐξῆγητη διώκειν· ἀλλὰ συνεσπειραμένη ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο ὅτι ποιησει βασιλεὺς. Καὶ γὰρ ἦδει αὐτὸν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. Καὶ πάντες δὲ οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγοῦντο, νομίζοντες οὐτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἢν ἡ ἡ Ἰσχὺς αὐτῶν ἐκατέρωθεν, καὶ εἰ τι παραγγεῖλαι χρήζοιεν, ήμίσει ἀν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στρατευμα. Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς δρμας ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. Ἐπει δὲ οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἐναντίου, οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν. 'Ενθα δὴ Κύρος δεῖσας, μὴ δηπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικὸν, ἐλαύνει ἀντίος καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἑξακοσίοις, νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακοσιίλιους, καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν.

'Ως δὲ ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι εἰς τὸ διώκειν ὄρμήσαντες, πλὴν πάγῳ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατελειφθησαν, σχεδὸν οἱ δύμοτράπεζοι καλούμενοι. Σὺν τούτοις δὲ ὡς καθορῇ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον σῖφος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἡνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν, Τὸν ἄνδρα δρῶ, ἰέτο ἐπ' αὐτὸν, καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὡς φῆσι Κτησίας διατρέψει καὶ λασθαί αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι. Πείσοντα δὲ αὐτὸν ἀκούτιζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὄφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενος καὶ βασιλεὺς καὶ Κύρος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκατέρων ὕπόσσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον Κτησίας λέγει· παρ' ἐκεῖνῳ γὰρ ἦν. Κύρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἀριστοι τῶν περὶ αὐτὸν

έκειντο ἔπειτα. Ἀρταπάτης δὲ ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηνηπούχων θεράπων λέγεται, ἐπειδὴ πεπτωκότα εἶδε Κύρου, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ θηρίου περιπεσεῖν αὐτῷ. Καὶ οἱ μέν φασι βασιλέα κελεῦσαι τινὰ ἐπισφάξαι αὐτὸν Κύρῳ, οἱ δὲ ἔσυτὸν ἐπισφάξασθαι, σπασάμενον τὸν ἀκινάχην· εἶχε γάρ χρυσοῦν, καὶ στρεπτὸν δὲ ἐψόρει καὶ φέλια καὶ τάλλα ὥσπερ αἱ ἄριστοι Περσῶν· ἐτετίμητο γάρ οὐ πότε Κύρου δι' εὔνοιάν τε καὶ πιεζότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέλεσται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χειρὶς δεξιά. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι θιστανταί, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμὸν ἔνθεν ὠρμητοῦ τέτταρες δὲ ἐλέγοντο παρασάγγαι τῆς ὁδοῦ εἶναι. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά τε ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι, καὶ τὴν Φωκαϊδα τὴν Κύρου παλλακίδα, τὴν σοφὴν καὶ καλήν λεγομένην εἶναι λαμβάνει. Ἡ δὲ Μιλησία, ἡ νεωτέρα, ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀριφρί βασιλέα ἔκφεύγει γυμνὴ πρὸς τῶν Ἐλλήνων, εἰς ἔτυχον ἐν τοῖς σκευοφόροις ὅπλα ἔχοντες, καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρπαζόντων ἀπέκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον· οὐ μὴν ἔφυγόν γε, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν καὶ τάλλα ὀπόστα ἐντὸς αὐτῶν καὶ χρήματα καὶ ὄνθιτοι ἐγένοντο πάντα ἔσωσαν. Ἐνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἐλλῆνες ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν²⁷ διώκοντες τοὺς καθ' ἔσυτοὺς ὡς πάντας νικῶντες²⁸ οἱ δὲ ἀρπάζοντες ὡς ἡδη πάντες νικῶντες. Ἐπει τὸ δὲ ἡσθιοντο οἱ μὲν Ἐλλῆνες διετί βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἶη, βασιλεὺς δὲ αὖτις Τισσαφέργους διετί οἱ Ἐλλῆνες νικῶν τὸ καθ' ἔσυτούς, καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἰχοιντο διώκοντες, ἐνταῦθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει τε τοὺς ἔσυτῷ καὶ συντάττεται· δὲ δὲ Κλέαρχος ἔβουλεύετο Πρόδηνον καλέσας· πλησιαίτατος γάρ ἦν εἰς πέμποιέν τινας, ἡ πάντες ἵστεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήσοντες. Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς πάλιν δῆλος ἦν προσιών, ὡς ἐδόκει, διπισθεν. Καὶ οἱ μὲν Ἐλλῆνες στραφέντες παρεσκευάζοντο ὡς ταύτην προσιόντος καὶ δεξιόμενοι· δὲ δὲ βασιλεὺς ταύτη μὲν οὐκ ἡγεν, δὲ παρηλθεν, ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπήγαγεν, ἔναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατὰ τοὺς Ἐλλήνας αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέργην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Ο γάρ Τισσαφέργης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ δῆλος παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἐλλήνας πελταστάς²⁹ διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δὲ οἱ Ἐλλῆνες ἔπαιον καὶ ἡκόντικον αὐτούς. Ἐπισθέντης δὲ Ἀμφιπολίτης ἤριχε τῶν πελταστῶν, καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι. Ο δὲ οὖν Τισσαφέργης ὡς μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέψει, εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἐλλήνων, ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ δημοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. Ἐπει δὲ ήσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἐλλήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ Ἐλλῆνες μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας, καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἐ-

²⁷) οἱ Ἐλλῆνες.

ναπτύσσειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι ὅπισθεν τὸν ποταμόν. Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἔβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμεψάμενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστητεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα, ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνήσει. Ως δὲ εἶδον οἱ "Ἐλλῆνες ἐγγύς τε ὄντας καὶ παρατελγμένους, αὐθὶς πάλιν παιανίσαντες ἐπήσεσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ τὸ πρόσθεν. Οἱ δ' αὖτις βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλείονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον. Οἱ δὲ κατεδίωκόν μέχρι κώμης τινὸς ἐνταῦθα δὲ ἔστησαν οἱ "Ἐλλῆνες. Τπέρ γὰρ τῆς κώμης γηλοφος ἦν, ἐφ' οὐ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα πεζοὶ μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἵππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν. Καὶ τὸ βασιλεῖον σημεῖον ὁρῆσαν ἔφασαν ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτης (ἐπὶ ξύλου) ἀνατεταμένον.

"Επεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθι ἐχώρουν οἱ "Ἐλλῆνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἵππεῖς οὐ μέντοι ἔτι ἀλέροι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοιον ἐψιλοῦτο δὲ ὁ λόφος τῶν ἵππέων" τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπεχώρησαν. Οἱ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαξεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπὸ αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα, πέμπει Λύκιον τὸν Συραχούσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον, καὶ κελεύει κατιδύντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου τί ἔστιν ἀπαγγεῖλαι. Καὶ δὲ Λύκιος ἡλαστέ τε καὶ ἴδων ἀπαγγέλλει, διτὶ φεύγουσιν ἀνὰ κράτος. Σχεδὸν δὲ ὅτε ταῦτα ἦν καὶ ἡλιος ἐδύνετο. Ἐνταῦθα δὲ ἔστησαν οἱ "Ἐλλῆνες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἀμα μὲν ἐθαύμαζον διτὶ οὐδάμοι Κύρος φαίνοιτο, οὐδὲ ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρείη· οὐ γάρ ἡδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἴκαζον ἢ διώκοντα σίχεσθαι, ἢ καταληφόμενόν τι προεληλακέναι. Καὶ αὐτοὶ ἔβουλεύοντο, εἰ αὐτοῦ μελναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο, ἢ ἀπίστεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ἐδοξεν οὖν αὐτοῖς ἀπίστεναι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δορπηστὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς. Ταύτης μὲν οὖν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα, καὶ εἰ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν· καὶ τὰς ἀμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οῖνου, δις παρεσκευάσατο Κύρος, ἵνα εἰ ποτε σφοδρὰ τὸ στράτευμα λάβοι ἔνδεια, διαδοίη τοῖς "Ἐλλήσιν" ἡσαν δὲ αὗται ὡς ἐλέγοντο τετρακόσιαι ἀμάξαι· καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. Ως τε ἀδειπνοι ἡσαν οἱ πλεῖστοι τῶν "Ἐλλήνων" ἡσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον βασιλεὺς ἐφάνη. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγένοντο.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

"Αμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ σρατηγοὶ ἐθαύμαζον διτὶ Κύρος οὔτε ἄλλον πέμπει σημανοῦντα διτὶ χρὴ ποιεῖν, οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. Ἐδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένοις δι εἰχον καὶ ἐξοπλισαμένοις προΐέναι εἰς τὸ πρόσθεν, ἔως Κύρῳ συμμίξειαν. Ἡδη δὲ ἐν ὅρμῃ ὄντων ἀμα ἡλιῷ ἀνίσχοντι ἡλιθε Προκλῆς ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ Δαμαράτου τοῦ Δάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Ταρμώ. Οὗτοι ἔλεγον διτὶ Κύρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, θίεν τῇ προτεραράᾳ ὡρμῶντο· καὶ λέγει διτὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμένειν ἐν αὐτοῖς· εἰ μέλλοιεν ξικεῖν τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπίστεναι φαίνειν ἐπὶ Ἱωνίας,

δίθεν περ τῆλε. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ αὐλοὶ Ἐλληνες βαρέως ἔφερον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν· Ἀλλ' ὥφελε μὲν Κύρος ζῆν· ἐπειδὴ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ, ὅτι ἡμεῖς γε νικῶμεν βασιλεῖα καὶ ως ὄρατε οὐδεὶς εἴτι ημιν μάχεται· καὶ εἰ μὴ ὑμεῖς ἡλίστες, ἐπορευόμεθα ἀντὶ ἐπὶ βασιλέα. Ἐπαγγελλόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείου αὐτὸν καθίσειν· τῶν γὰρ μάχη νικώντων καὶ τὸ ἄρχειν ἔστι. Ταῦτ' εἶπὼν ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίστοφον τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν²⁸ καὶ γὰρ αὐτὸς Μένων ἔβούλετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ἔνος Ἀριαίου. Οἱ μὲν ὄφοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμεινε. Τὸ δὲ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον²⁹ ὅπως ἐδύνατο ἐκ τῶν ὑποζυγίων, κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους· ἔύλοις δ' ἐχρῶντο μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος οὐ δὴ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε οἰςοῖς πολλοῖς οὖσιν, οὓς ἡνάγκαζον οἱ Ἐλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέρροις καὶ ταῖς ἀστίσταις ταῖς ἐγκλίναις ταῖς Αἰγυπτίαις πολλαῖς δὲ καὶ πέλταις καὶ ἄμαξαις ἥσαν φέρεσθαι ἔρημοι· οἵς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἔψοντες ἥσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Καὶ ἡδη τε ἦν περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρους κήρυκες οἱ μὲν ἄλλοι βάροβαροι· ἦν δὲ αὐτῶν Φαλίνος εἰς Ἐλληνην, δὲς ἐπύγχανε παρὰ Τισσαφέρειν ὃν καὶ ἐντίμως ἔχων καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν περὶ τὰς τάξεις τε καὶ ὀπλομαχίαν. Οὗτοι δὲ προσετίθόντες τε καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἐλλήνων ἀρχοντας λέγουσιν, ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἐλληνας, ἐπειδὴ νικῶν τυγχάνει καὶ Κύρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ δπλα ἴοντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας εὐρίσκεσθαι· ἦν τι δύνανται ἀγαθόν. Ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες οἱ δὲ Ἐλληνες βαρέως μὲν ἥκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶπεν διτὶ οὐ τῶν νικώντων εἴη τὰ δπλα παραδόνται· ἀλλ', ἔφη, ὑμεῖς μὲν, ὡς ἄνδρες στρατηγοὶ, τούτοις ἀποκρίνασθε διτὶ λαλίσσον τε καὶ ἀριστον ἔχετε· ἔγω δὲ αὐτίκα ηὗσα. Ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἔστι τὰ δερά ἔξηρημένα· ἔτυχε γάρ θυμόμενος. Ἐνθα δὴ ἀπεκρίνατο Κλέανωρ μὲν δὲ Ἀρκάς, πρεσβύτατος ὄν, διτὶ πρόσθιεν ἀντὶ ἀποθάνοντος τὰ δπλα παραδοῖεν. Πρόξενος δὲ δὲ Θηβαῖος· Ἀλλ' ἔγω, ἔφη, δὲ Φαλίνε, θαυμάζω πότερα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ δπλα, ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. Εἰ μὲν γάρ ὡς κρατῶν, τί δει αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται. Πρός ταῦτα Φαλίνος εἶπε, Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται, ἐπειδὴ Κύρον ἀπέκτονε. Τίς γάρ αὐτῷ ἔστιν διτὶς τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῆς ἑαυτοῦ χώρᾳ καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν, ὅσον οὐδὲ εἰ παρέχοιεν³⁰ ὑμῖν δύνασθι· ἀντὶ ἀποκτείναι.

Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· Ὡ Φαλίνε, νῦν, ὡς σὺ ὁρῆσθαι ἔμιν ὄδεν ἄλλο ἔστιν ἀγαθὸν εἰ μὴ δπλα καὶ ἀρετή. "Οπλα μὲν οὖν ἔ-

²⁸⁾ Τροφήν. ²⁹⁾ Καὶ ἐν προσφέρουν ἔκουσιας ἐστιτῶν καθές εφεγήν.

χοντες οἰόμεθα ἀν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἀν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μή οὖν οἷον τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὅντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα. 'Ακούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλίνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· 'Αλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὃ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριστα· ἵσθι μέντοι ἀνόρτος ὁν, εἰ οἶει ἀν τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι τῆς βασιλέως δυνάμεως. 'Αλλούς δέ τινας ἔφασαν λέγειν ὑπομαλακιζόμενους, ὡς καὶ Κύρῳ πιστοὶ ἐγένοντο καὶ βασιλεῖ γ' ἀν πολλοῦ ἄξιοι γένοντο, εἰ βούλοιτο φίλος γενέσθαι· καὶ εἴτε ἄλλο τι θέλοι χρῆσθαι εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον σρατεύειν, συγκαταστρέψαιντ' ἀν αὐτῷ. 'Ἐν τούτῳ καὶ Κλέαρχος ἤκει, καὶ ἥρωτησεν εἰς ἥδη ἀποκεκριμένους εἰεν. Φαλίνος δὲ ὑπολαβών εἶπεν· Οὗτοι μὲν, ὃ Κλέαρχε, ἄλλοις ἄλλα λέγει· σὺ δὲ ὑμῖν εἰπὲ τι λέγεις. 'Ο δὲ εἶπεν· 'Ἐγὼ σε, ὃ Φαλίνε, ἄσμενος ἐώρακα, οἷμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες· σύ τε γάρ· 'Ελλῆνος εἰ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες δύσους σὺ ὄφες. 'Ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγματι συμβουλευόμεθά σοι τί γρὴ ποιεῖν περὶ ὃν λέγεις. Σὺ οὖν πρὸς θεῶν, συμβουλευσον τὸν ἡμῖν διτι σοι δοκεῖ καλλιστον καὶ σπιστον εγγαι, καὶ δ σοι τιμὴν οἴστει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀναλεγόμενον, διτι Φαλίνος ποτε πειρήσεις παρὰ βασιλέως κελεύσων τοὺς 'Ελληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι ξυμβουλευόμενοις ξυνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἰσθα δὲ διτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ 'Ελλάδι, δὲ ἀν συμβουλεύσῃς. 'Ο δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπῆγετο, βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα ξυμβουλεῦται μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, ὅπως εὐέλπιδες μᾶλλον οἱ 'Ελληνες εἰεν. Φαλίνος δὲ ὑποστρέψας παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν ὡδε.

'Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἔλπιδων μία τις ὑμῖν ἔστι, σωθῆναι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα, εἰ δέ τοι μηδεμίᾳ σωτηρίᾳ ἔστιν ἔλπις· ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σώζεσθαι ὑμῖν ὅπῃ δυνατόν. Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· 'Αλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγειλε τάδε, διτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἴναι, πλείστον; ἀν ἄξιοι εἴναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ· εἰ δὲ δίοι πολεμεῖν, ἄμεινον ἀν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ ἄλλῳ παραδόντες. 'Ο δὲ Φαλίνος εἶπε· Ταῦτα μὲν δὴ ἀπάγγειλούμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἶπεν ἔκέλευσε βασιλεὺς, διτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ, σπουδαὶ εἴησαν, προϊδοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπουδαὶ εἰσιν, ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ. Κλέαρχος δὲ ἔλεξεν, ἀπάγγειλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου, διτι καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ ἀπερ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτα ἔστιν; ἐφη δι Φαλίνος· 'Απεκρίνατο Κλέαρχος. 'Ην μὲν μένωμεν, σπουδαὶ, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προεσσι πόλεμος. 'Ο δὲ πάλιν ἥρωτησε· Σπουδαὶς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ; Κλέαρχος δὲ ταῦτα πάλιν ἀπεκρίνατο. Σπουδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ δι προϊοῦσι πόλεμος. 'Ο, τι δὲ ποιήσοι οὐ διεσήμηνε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Φαλίνος μὲν δὴ φέχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Οἱ δὲ παρὰ 'Αριαίου ἥκον, Προκλῆς καὶ Χειρίστρος. Μένων δὲ αὐτοῦ ἔμενε παρὰ 'Αριαίῳ· οὗτοι δὲ

Ξειγον δτι πολλοὺς φαίη Ἀριαῖος εἶναι Πέρσας ἔαυτοῦ βιελτίους, οὓς οὐκ ἀνάσχεσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος· ἀλλ' εἰ βούλεσθε συναπιέναι, ἥκειν ἡδη κελεύει τῆς νυκτός· εἰ δὲ μὴ, αὐτὸς πρωτὶ ἀπιέναι φησίν. Ὁ δὲ Κλέαρχος οἴπεν Ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν· ἐὰν μὲν ἥκωμεν, ὥσπερ λέγετε· εἰ δὲ μὴ, πράττετε ὄποιον ἀν τι ὑμῖν οἴητε μάλιστα συμφέρειν. "Ο, τι δὲ ποιήσοις θύδε τούτοις εἴπε. Μετὰ δὲ ταῦτα ἥλιον ἡδη δύοντος συγκαλέσας τοὺς σρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ἔλεξε τοιάδε· Ἐμοὶ, διὸ ἀνδρες, θυομένῳ ίέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίγνετο τὰ ιερά. Καὶ εἰκότως ἅρα οὐκ ἐγίνετο· ὡς γάρ ἔγω νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἔστι ναυσίπορος, διὸ οὐκ ἀν δυναίμεθα ἀνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. Οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οὖν τε· τὰ γάρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν· ίέναι δὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ιερὰ ἦν. Ὡδε οὐν χρὴ ποιεῖν· ἀπιόντας δειπνεῖν δι, τι τις ἔχοι· ἐπειδάν δὲ σημήνη τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε· ἐπειδάν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἔπεσθε τῷ ἡγουμένῳ, τὰ μὲν ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὅπλα ἔξω. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποίουν οὕτω. Καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἥρχει, οἱ δὲ ἐπειθόντο, οὐχ ἐλόμενοι, ἀλλὰ δρῶντες δι τοὺς μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δ' ἄλλοι ἀπειροὶ ἥσαν. Ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ, ἦν ἥλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης, στάθμοι τρεῖς καὶ ἐννενήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, σάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι. Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαθυλῶνα στάδιοι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι.

Ἐντεῦθεν δὴ, ἐπεὶ σκότος ἐγένετο, Μιλτοκύθης μὲν ὁ Θρᾷξ, ἔχων τοὺς τε ἵππέας τοὺς μεῖψαν ἔαυτοῦ εἰς τετταράκοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρακῶν ὡς τριακοσίους, ήτοι μόλησε πρὸς βασιλέα. Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο κατὰ τὰ παρηγγελμένα, οἱ δ' εἴποντο. Καὶ ἀφικόνυνται εἰς τὸν πρῶτον στάθμον παρὰ Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου σρατιὰν ἀμφὶ μέσας γύντας· καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὅπλα ξυνῆλθον οἱ σρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρὰ Ἀριαῖον· καὶ ὅμοσαν οἵτε "Ἑλλῆνες καὶ ὁ Ἀριαῖος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κράτειοι, μήτε προδώσειν ἀλλήλους, σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προσώμοσαν καὶ ἥργησθαι ἀδόλως. Ταῦτα δὲ ὅμοσαν, σφάξαντες κάπρου καὶ ταῦρου καὶ λύκον καὶ κριῶν εἰς ἀσπίδα, βάπτοντες οἱ μὲν Ἑλλῆνες Εὔφορος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγγην." Ἐπεὶ δὲ τὰ πιεζά ἐγένετο, εἴπεν ὁ Κλέαρχος, "Ἄγε δὴ, διὸ Ἀριαῖε, ἐπείπερ δὲ αὐτὸς ὑμῖν σόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἰπὲ τίνα γνώμην ἔχεις περὶ τῆς πορείας, πότερον ἀπιμεν ἥνπερ ἥλθομεν, η ἄλλην τινὰ ἐννεοηκέναι δοκεῖς ὅδὸν κρείττω. Ο δ' εἴπεν, "Ην μὲν ἥλθομεν, ἀπιόντες πάντες ἀν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει γάρ νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων. Ἐπτακαίδεκα γάρ σταθμῶν των ἐγγυτάτω οὐδὲ δεῦρο λόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἴχομεν λαμβάνειν· ἔνθα δ' εἰ τι ἦν, ἡμεῖς διαπορευόμενοι κατεδαπανήσαμεν. Νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορεύεσθαι μακροτέραν μὲν, τῶν δὲ ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν. Πορευτέον δὲ ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς ὡς ἀν δυνάμεθα μακροτάτους· ἵνα ὡς πλειστον ἀπ-

σπασθῶμεν τοῦ βασιλικοῦ σρατεύματος· ἦν γάρ ἀπαξ δύο η τριῶν ἡμέρων ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μηδύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. 'Ολίγῳ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι· ἵστως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανιεῖ· ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε.

"Ην δὲ αὔτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη, η ἀποδρᾶνται, η ἀποφυγεῖν· η δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον. 'Επει γάρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι, ἥξειν ἀμαρτίλιψι δύνοντες εἰς κώμας τῆς Βασιλιωγίας χώρας, καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν. "Ετι δὲ ἀμφὶ δεῖλην ἔδοξαν πολεμίους ὄρφαν ἱππέας· καὶ τῶν τε Ἑλλήνων οἱ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὅντες εἰς τὰς τάξεις ἔθεον, καὶ Ἀριαῖος, ἐτύγχανε γάρ ἐφ' ἀμάξης πορευόμενος, διότι ἐπέτρωτο, καταβὰ ἐθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. 'Εν φ' δὲ ὠπλίζοντο, ἤκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποὶ δι τούς οὐχ ἱππεῖς εἰσιν, ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιτο. Καὶ εὐθὺς ἐγνωσαν πάντες δι τούς ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς· καὶ γάρ καὶ καπνὸς ἐφανετο ἐν κώμαις οὐ πρόστω. Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς πολεμίους οὐκ ἔγινεν. Ἡδη γάρ καὶ ἀπειρηκότας τοὺς σρατιώτας καὶ ἀστίους ὅντας· Ἡδη δὲ καὶ οὐδὲ ἡγ. οὐ μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε, φυλαττόμενος μὴ δοκοί φεύγειν· ἀλλ' εὐθύνων ἄγων ἄμφι τῷ ἥλιῳ δυομένῳ εἰς τὰς ἐγγυτάτας κώμας τοὺς πρώτους ἔχων κατεσκήνωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ σρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ὑπὸ τῶν οἰκιῶν ἔυλα. Οἱ μὲν οὖν πρώτοι θύμως τρόπῳ τινὶ³⁰⁾ ἐστρατοπεδεύσαντο, οἱ δὲ ὑστεροὶ σκοταδοὶ προσιόντες ὡς ἐτύγχανον ἕκας οἱ ήλιζοντο, καὶ καυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥστε οἱ μὲν ἐγγύτατα τῶν πολεμίων καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων. Δῆλον δὲ τοῦτο τῇ ὑπεραιφέ γένετο· οὔτε γάρ ὑποζύγιον ἔτ' οὐδὲν ἐφάνη, οὔτε στρατόπεδον, οὔτε καπνὸς οὐδαμοῦ πλησίον. 'Εξεπλάγη δὲ, ὡς ἔστι, καὶ βασιλεὺς τῷ ἐφόδῳ τοῦ στρατεύματος. 'Εδήλωτε δὲ τοῦτο οἵ τῇ ὑστεραιφέ πραττε. Προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύτης καὶ τοῖς; "Ελλησι φόβος ἐμπίπτει, καὶ θεριθεὶς καὶ δοῦπος ἡγ, οἶον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίγνεσθαι. Κλέαρχος δὲ Τολμίδην Ἡλεῖον, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων παρ' ἑαυτῷ κήρυκα ἀριστον τῶν τοτε, τοῦτον ἀνειπεῖν ἐκέλευσε σιγὴ, κατακηρύξαντα δι τοι προαγορεύουσιν οἱ ἄρχοντες, δις ἀν τὸν ἀφέντα τὸν ὄντον εἰς τὰ ὄπλα³¹⁾ μηνύσῃ δι τοι λήψεται μισθὸν τάλαντον ἀργυρίου. 'Επει δὲ ταῦτα ἐκηρύχθη, ἐγνωσαν οἱ στρατιώται δι τοι κενὸς δ φόβος εἴη καὶ οἱ ἄρχοντες σῶοι. "Αμφ δὲ ὅρθρῳ παρήγγειλεν δ Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὄπλα τίθεσθαι τοὺς "Ελληνας, περ εἶχον δι τοι ἡγ. ἡ μάχη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

"Ο δὲ δὴ ἔγραψα δι τοι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ τῇδε³²⁾, δῆλον ἦν τοι μὲν γάρ πρόστιεν ἡμέρᾳ πέμπτων τὰ ὄπλα πυραδιδόντις ἐκέλευε, τότε

³⁰⁾ Οπωσδήποτε. ³¹⁾ Οι πανικοὶ φόβοι, ἀποδόμενοι εἰς τὸν Πάντα, αἰτιολογοῦντες τὰς τῆς ἐμφανίσεως ὄντων εἰς τὸ στρατόπεδον. ³²⁾ Ορθότερον στικτέον οὔτω: "Οτι βασιλεύει τῇ ἐφόδῳ τῇδε δῆλον ἦν.

ὅτι ἄμα ήλιψ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἐπειμψε περὶ σπονδῶν. Οἱ δὲ ἐπει τῇθον πρὸς τοὺς προφύλακας, ἔζητον τοὺς ἄρχοντας. Ἐπειδὴ δὲ ἀπῆγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος, τυχὼν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν, εἶπε τοῖς προφύλακεις κελεύειν τοὺς κήρυκας περιμένειν ἄχρις ἂν σχολάσῃ. Ἐπει
δὲ κατέσησε τὸ σράτευμα, ὡς τε καλῶς ἔχειν ὁράσθαι πάντη φάλαγγα πυκνήν, τῶν δὲ ἀόπλων μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐτὸς τε προῆλθε τούς τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτα ἔφρασεν. Ἐπει
δὲ ἦν πρὸς τοὺς ἀγγέλους, ἀνηρώτας τί βούλουντο. Οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι περὶ σπονδῶν ἥκοιεν ἄνδρες, οἵτινες ἵκανοι ἔσονται τά τε παρὰ βασιλέως τοῖς Ἑλλησιν ἀπαγγεῖλαι, καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ. Οἱ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀπαγγέλλετε τοῖνυν αὐτῷ δὲ τοῖς μάχης δεῖ πρῶτον ἄριστον γάρ οὐκ ἔστιν οὐδὲ ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἑλλησι μὴ πορίσας ἕριστον. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπῆλαυνον, καὶ ἥκον ταχύ· φασι δῆλον ἦν ὅτι ἐγγύς που δὲ βασιλεὺς ἦν ἢ ἄλλος τις, φασι ἀπετέτακτο ταῦτα πράττειν. Ἐλεγον δὲ διτὶ εἰκότα δοκοῦεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἥκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἱ αὐτοὺς, ἐὰν αἱ σποδαὶ γένωνται, ἔξουσιν ἔνθεν ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Οἱ δὲ ἥρωτα εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσοντο σπονδαῖ. Οἱ δὲ, Πᾶσιν, ἔφασαν, μέχρις ἂν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῆ. Ἐπει δὲ ταῦτα ἐπον μεταστησάμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἔβουλεύετο καὶ ἐδόκει ταχὺ τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι καὶ καὶ ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. Οἱ δὲ Κλέαρχος εἶπε· Δοκεῖ μὲν καὶ ἐμοὶ ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύγε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω ἔτερον ὃν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι, μὴ ἀποδέξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι· οἷμα γε μέντοι, ἔφη, καὶ ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόρον παρέσεσθαι. Ἐπει δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπῆγγελλεν δὲ σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἥγεισθαι ἐκέλευε πρὸς τὰ ἐπιτήδεια.

Καὶ οἱ μὲν ἥγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο, τὰς μὲν σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει· καὶ αὐτὸς δὲ ὡπισθοφυλάκει. Καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσι πλήρεσιν ὑδατος, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαλνεῖν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων, οἱ ἡσαν ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ καὶ ἔξεκοπτον. Καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον καταμαθεῖν ὡς ἐπεστάτει, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίᾳν καὶ εἴτις αὐτῷ δοκοὶ τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτήδειον ἐπαιείν ἀν, καὶ ἄμα αὐτὸς προσελάμβανεν εἰς τὸν πτήλιον ἐμβαίνων· ὡς τὰς πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι μὴ οὐ συσπουδάζειν. Καὶ ἐτάχθησαν μὲν πρὸς αὐτοῦ οἱ τριάκοντα ἐπη γεγονότες· ἐπει δὲ καὶ Κλέαρχον ἑώρων σπουδάζοντα, προσελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. Πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος ἐσπευδεῖν, ὑποπτεύων μὴ ἀσεύτω πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὑδατος· οὐ γάρ ἦν ὡρα οὖτα τὸ πεδίον ἀρδεῖν· ἀλλ', ἵνα ἡδη πολλὰ προφαίνοντο τοῖς Ἑλλησι δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, τούτου ἔνεκα βασιλέα ὑπώπτευεν ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ ὑδωρ ἀφικέναι· Πορευόμενος δὲ ἀσίκουντα εἰς κώμας, δύεν ἀπέδειξαν οἱ ἐκεινόνες λαμβά-

νειν τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνην δὲ σῖτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίκων καὶ ὅξος ἐψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. Αὔταὶ δὲ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων, οἵας μὲν ἐν τοῖς "Ἐλλησιν ἔστιν ἰδεῖν, τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο" αἱ δὲ τοῖς δεσπόταις ἀποκείμεναι, ησαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσιαι τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος· ἥ δὲ ὄφις ἡλέκτρου οὐδὲν διέφερε· τὰς δέ τινες καὶ ἱηραίνοντες τραχύματα ἀπειθεσαν. Καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἥδιν μὲν, κεφαλαλγὲς δέ. Ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον⁵⁵ τοῦ φοίνικος πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἔθαμμαζον τό τε εἶδος καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς ἥδονῆς. Ἡν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαλγές. Οἱ δὲ φοῖνιξ, θύεν ἔξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος, δῆλος ἔξημαίνετο.

"Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς" καὶ παρὰ μεγάλου βασιλέως ἤκε Τισταφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς, καὶ ἄλλοι· Πέρσαι τρεῖς δύοις δὲ πολλοὶ εἴποντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἐλλήνων στρατηγοὶ, ἔλεγε πρῶτος Τισταφέρνης δι' ἐρμηνέως τοιάδε· Ἐγὼ, ω̄ ἄνδρες "Ἐλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἐλάδῃ, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ [κακὰ] καὶ ἀμύχανα ἐμπεπτωκότας, εὔρημα ἐποιησάμην εἰ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναί μοι ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἐλλάδα, οἷμα γάρ οὐκ ἂν ἀχαρίστως μοι ἔξειν οὔτε πρὸς ὑμῶν, οὔτε πρὸς τῆς Ἐλλάδος ἀπάσης. Ταῦτα δὲ γνοὺς ἥτοι μην βασιλέα, λέγων αὐτῷ δικαίως ἂν μου χαρίζοιτο, διτι αὐτῷ Κύρον τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἥγειλα, καὶ βοήθειαν ἔχων ἄμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμην" καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς "Ἐλληνας τεταγμένων οὐκ ἔρυγον, ἀλλὰ διηλαστα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ, ἐνθα βασιλεὺς ἀφίκετο, ἐπεὶ Κύρον ἀπέκτεινε. Καὶ τοὺς σὺν Κύρῳ βαρβάρους ἐδίλωξα σὺν τοῖς δε τοῖς παρουσιανῦν μετ' ἐμοῦ, οἵπερ αὐτῷ εἰσὶ πιστότατοι. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετο μοι βουλεύσασθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευσεν ἐλθόντα, τίνος ἔνεκεν ἐστρατεύεστε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύωνται μέτριας ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὑράκτοτερον ἥ, ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι.

Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ "Ἐλληνες ἔβουλεύοντο καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν" "Ημεῖς οὔτε συνήθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες, οὔτ' ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα" ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κύρος εὑρίσκειν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἰσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευάστους λάβοι καὶ ὑμᾶς ἐνθάδε ἀναγάγοι. Ἐπεὶ μέντοι ἥδη αὐτὸν ἔωρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα, ἥσχύθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτὸν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παρέχοντες ἥμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ Κύρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιπολούμεθα τῆς ἀρχῆς, οὔτ' ἔστιν διου ἔνεκα βουλούμεθα δ' ἄγοις οἰκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη· ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἐάν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, καὶ τούτου εἰς γε δύναμιν οὐχ ἥττησόμεθα εὖ ποιεῦντες. Οἱ μὲν οὕτως εἶπεν.

⁵⁵) Τὸ ἐντέδε τοῦ δένδρου ὑγρὸν, τὴν ψήχσην.

‘Ακούστας δὲ ὁ Τισσαφέρηνς ἔφη· Ταῦτα ἐγώ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑ-
μῖν πάλαι τὰ παρ’ ἔκεινον’ μέχρι δὲ ἂν ἐγώ ἡκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων
ἀγοράν δὲ ἡμεῖς παρέξουμεν. Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἡκεν’ ὥσθ’ οἱ
“Ἐλλήνες ἐφρόντιζον” τῇ δὲ τρίτῃ ἡκεν ἔλεγεν, διτὶ διαπεπραγμένος ἡκοι
παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σώζειν τοὺς “Ἐλλήνας, καὶ περ πάνυ πολ-
λῶν ἀντιλεγόντων, ως οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ’ ἑαυτὸν σρα-
τευσαμένους. Τέλος δὲ εἶπε, καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ’ ἡμῶν,
ἡ μὴν φίλαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν, καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἐλ-
λάδα ἀγοράν παρέχοντας. “Οπου δὲ ἂν μὴ ἡ πρίσθιαι, λαμβάνειν ὑμᾶς
ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. Τιμᾶς δὲ αὐτὸν δεήσει ὅμοσαι, ἡ
μὴν πορεύεσθαι ως διὰ φίλας ἀστινῶς, σίτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, διό-
ταν μὴ ἀγοράν παρέχωμεν” ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγοράν, ὧνουμένους ἔξειν
τὰ ἐπιτήδεια. Ταῦτα ἔδοξε καὶ ὠμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρηνς
καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς, τοῖς τῶν Ἐλλήνων στρατηγοῖς καὶ
λοχαργοῖς, καὶ ἔλαboν παρὰ τῶν Ἐλλήνων. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρηνς
εἶπε· Νῦν μὲν δὴ ἀπειμι ως βασιλέα ἐπειδὸν δὲ διαπράξωμαι ἀ δέομαι,
ἥξω συσκευαστάμενος, ως ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἐλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιών
ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἀρχήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ’.

Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρην οὐ τε “Ἐλλήνες καὶ Ἀριαῖος ἐγ-
γίς ἀλλῆλων ἐστρατοπεδευμένοι ἡμέρας πλείους ἡ εἰκοσιν. Ἐν δὲ ταῦταις
ἀφικνοῦνται πρὸς Ἀριαῖον καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ πρὸς
τοὺς σὺν ἔκεινῳ Περσῶν τινες, παρεθάρρυνό τε καὶ δεξιὰς ἔνιοι παρὰ βα-
σιλέως ἔφερον μὴ μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρα-
τείας, μηδὲ ἄλλου μηδενὸς τῶν παρφχημένων. Τούτων δὲ γιγνομέγων ἐν-
δηλοὶ ἦσαν οἱ περὶ Ἀριαῖον ἦττον προσέχοντες τοῖς “Ἐλλησι τὸν νοῦν”
ῶστε καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἐλλήνων οὐκ ἥρεσκον, ἀλλὰ
προσιόντες τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς. Τί μένομεν;
ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσας ἀν περὶ παντὸς ποιήσαι-
το, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις “Ἐλλησι φόδος ἡ ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν;
καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στράτευ-
μα· ἐπὰν δὲ πάλιν ἀλισθῆ αὐτῷ ἡ στρατιὰ, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσε-
ται ἡμῖν.” Ισως δέ που ἡ ἀποσκάπτει τι ἡ ἀποτειχίζει, ως ἀπορος ἡ ἡ δ-
δος. Οὐ γάρ ποτε ἔκών γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας εἰς τὴν Ἐλλάδα ἀ-
παγγεῖλαι ως ἡμεῖς, τοσούδε ὄντες, ἐνικῶμεν τὸν βασιλέα ἐπὶ ταῖς θύ-
ραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες ἀπήλθομεν.

Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν. Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ
ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δὲ διτι, εἰ νῦν ἀπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιένας
καὶ παρὰ τὰς σπονδὰς πολεῖν. “Ἐπειτα πρῶτον μὲν ἀγοράν οὐδεὶς παρέξει
ἡμῖν οὐδὲ θίεν ἐπιστιούμεθα· αὐθὶς δὲ ὁ ἡγησόμενος οὐδεὶς εἶσαι· καὶ ἄμε-
ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐλὺς Ἀριαῖος ἀφεζῆσε· ὥστε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λε-
λεψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. Ποταμὸς δὲ
οἱ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐπὶ διαβατέος οὐκ οίδα, τὸν δὲ οὐν Εὔφρα-

την οίδαμεν διτές άδυνατον διαβήγαι κωλύσαντων πολεμάνων. Ου μὲν θῆ, ἀν
μάχεσθαι γε δέη, ἵππεῖς εἰσιν ἡμῖν ξύμμαχοι, τῶν δὲ πολεμίων ἵππεῖς εἰ-
τινοὶ πλείσιοι καὶ πλείσου ἄξιοι· ὥστε νικῶντες μὲν τίγα ἀνάποκτεναιμεν,
ἵττωμένων δὲ οὐδένα οἴόν τε σωθῆναι. Ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα φούτω πολ-
ιὰ ἔστι τὰ σύμμαχα, εἰπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα διτέ δεῖ
κύτον ὅμόσαι καὶ δεξιάν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιεῖ
ἀπιστα ποιῆσαι "Ελλήσι τε καὶ βαρβάροις. Τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.

"Ἐν δὲ τούτῳ ἦκε Τισταφέρης, ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ὡς εἰς οἰ-
κον ἀπιών καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα
τὴν βασιλέως ἐπὶ γάμῳ. Ἐντεῦθεν δὲ ἥδη Τισταφέρους ἥγουμένου καὶ
ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀριαῖς, τὸ Κύρου
βαρβαρικὸν ἔχων σράτευμα, ἀμα Τισταφέρει καὶ Ὀρόντα καὶ ξυνερα-
τοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις. Οἱ δὲ "Ελληνες ὑφορῶντες τούτους αὐτοῖς ἐφ' ἑα-
τῶν ἐχώρουν ἥγεμόνας ἔχοντες. Ἐπρατοπεδεύοντο δὲ ἔκαστοτε ἀπέχον-
τες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ μεῖον ἐφυλάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὥσπερ
πολεμίους ἀλλήλους καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποφέλαν παρεῖχεν. Ἐνίστε δὲ καὶ
ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ξυλλέγοντες,
πληγας ἐγένετον ἀλλήλοις· ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε.

Διελθόντες δὲ τρεῖς σαθμοὺς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖ-
χος, καὶ παρῆλθον εἰσὼ αὐτοῦ. Ἡν δὲ φύκοδομημένον πλίνθοις ὅπταις ἐν
ἀσφάλτῳ κειμέναις, εὔρος εἴκοσι ποδῶν, ψύχος δὲ ἑκατόν· μῆκος δ' ἐλέγετο
εἴναι εἴκοσι παρασάγγων ἀπέχει δὲ Βασιλῶνος οὐ πολὺ. Ἐντεῦθεν δὲ ἐ-
πορεύθσαν σαθμοὺς δύο, παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας δύο,
τὴν μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δὲ ἕζευγμένην πλοίοις ἐπτά· αὗται δὲ ἦσαν ἀπὸ
τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κατετέμηντο δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώ-
ραν, αἱ μὲν πρῶται μεγάλαι, ἐπειτα δὲ ἔλαττοις· τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὄχε-
τοι, ὥσπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας, καὶ ἀφικοῦνται ἐπὶ τὸν Τί-
γρητα ποταμόν· πρὸς φόρδις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ἦ δονομα
Σιττάκη, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ σαδίους πεντεκαλδεα. Οἱ μὲν οὖν "Ελ-
ληνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνησαν ἔγγυς παραδείσου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ
δασέος παντοίων δένδρων, οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβήκοτες τὸν Τίγρητα· οὐ
μέντοι γε καταφανεῖς ἦσαν. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὅν-
τες πρὸ τῶν ὅπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ προσελθόν ἄνθρωπος τις
ἥρωτησ τοὺς προφύλακας, ποῦ ἂν ίδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον. Μένωνα δὲ
οὐκ ἔζητει, καὶ ταῦτα παρ' Ἀριαίου ὡν τοῦ Μένωνος ξένου. Ἐπεὶ δὲ Πρό-
ξενος εἴπεν διτέ αὐτός εἴμι δι ζητεῖς, εἴπεν δὲ ἄνθρωπος τάδε. "Επεμφέ με
Ἀριαῖς καὶ Ἀρτάοζος, πιστοὶ ὅντες Κύρων καὶ ὡμῖν εὔνοι, καὶ κελεύουσι
φυλάττεσθαι μηδ ὑμῖν ἐπιθῶνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι· ἔσι δὲ σράτευμα
πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. Καὶ παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος πο-
ταμοῦ πέμψαι κελεύουσιν φυλακήν, ὡς διαγοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισταφέ-
ρης τῆς νυκτὸς, ἐάν δύνηται ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληρθῆτε
τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος. 'Ακούσαντες ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ
τὸν Κλέαρχον καὶ παλάζουσιν δὲ λέγει· οὐ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη

τρόδρα καὶ ἐφοδεῖτο. Νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντων ἐννοήσας εἶπεν, ώς οὐκ ἀκόλουθα εἴη τό τε ἐπιθήσειαι καὶ τὸ λύσειν τὴν γέφυραν. Δῆλον γάρ δι τὸ ἐπιθεμένους ἡ νικᾶν δεήσει ἡ ἡττᾶσθαι. Ἐὰν μὲν οὖν νικῶσι, τέ δει αὐτοὺς λύειν τὴν γέφυραν; οὐδὲ γάρ, ἢν πολλαῖ γέφυραι ὥστι, ἔχοι· μεν ἂν δι ποιητές ήμεις σωθῶμεν. Ἐὰν δὲ ήμεις νικῶμεν, λελυμένης τῆς γεφύρας οὐχ ἔξουσιν ἐκεῖνοι δι ποιητές φύγωσιν οὐδὲ μὴν βοηθήσατε πολλῶν δι των πέραν οὐδεὶς αὐτοῖς δυνήσεται λελυμένης τῆς γεφύρας.

Ἄκοντας δὲ ταῦτα ὁ Κλέαρχος, ἤρετο τὸν ἄγγελλον πόση τις εἰη χώρας ἡ ἐν μέσῳ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος. Ὁ δὲ εἶπεν δι τοι πολλὴ καὶ κῶμαι ἔνεισι καὶ πόλεις πολλαῖ καὶ μεγάλαι. Τότε δὴ καὶ ἐγγώσθη δι τοι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν ὀκνοῦντες, μὴ οἱ "Ἐλληνες διελόντες τὴν γέφυραν μένοιεν ἐν τῇ νήσῳ, ἐρύματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχον τὰ δὲ ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χωρᾶς πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὐσης καὶ τῶν ἔργαστομένων ἐγόντων, εἰταδὲ καὶ ἀποστροφὴ γένοιτο, εἰ τις βούλοιτο βασιλέα κακῶς ποιεῖν. Μετὰ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἐπειμψαν· καὶ οὕτε ἐπέθετο οὐδεὶς οὐδαμόθεν, οὕτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἡλθε τῶν πολεμίων, ώς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. Ἐπειδὴ δὲ ἔως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἐξευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ ἐπτὰ ώς οἵον τε μάλιστα πεφυλαγμένως· ἐξῆγγελλον γάρ τινες τῶν πυρά Τισσαρέρους· Ἐλλήνων ώς διαβαίνοντων μέλλοιεν ἐπιθῆσθαι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ήν διαβαίνοντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων, σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμὸν· ἐπειδὴ δὲ εἰδεν, φάσετο ἀπελαύνων.

Ἄπο δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σαθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἰκοσιν, ἐπὶ τὸν Φυσικὸν ποταμὸν, τὸ εὔρος πλέθρου ἐπῆν δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα φκεῖτο πόλις μεγάλη, ἡ ὄνομα Οὐπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς "Ἐλλησιν δὲ Κύρου καὶ Ἀρταξέρους νόθος ἀδελφός, ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκδατάνων στρατιὰν πολλὴν ἄγων ώς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ ἐπιστήσας τὸ ἐσυτοῦ στράτευμα παρερχομένους τοὺς "Ἐλληνας ἔθεώρει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἡγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος. "Οσον δε [ἄν] χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστήσεις, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δὲ δύο τοῦ στρατεύματος γίγνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ώστε τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς "Ἐλλησι δόξαι πάμπολοι εἶναι, καὶ τὸν Πέρσην ἐκπεπλήγθαι θεωροῦντα. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας σαθμοὺς ἐρήμους ἐξ παρασάγγας τριάκοντα, εἰς τὰς Παρυσάτιδος κώμας τῆς Κύρου καὶ βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισσαφέρηνς Κύρω φέπεγγελῶν διαρράται τοῖς "Ἐλλησιν ἐπέτρεψε πλὴν ἀνδραπόδων. Ἐνην δὲ σῖτος πολὺς καὶ πρόβατα καὶ ἄλλα χρήματα. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι, τὸν Τίγρητα ποταμὸν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες. Ἄν δὲ τῷ πρώτῳ σταθμῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ πόλις φκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων, ὄνομα Καιναῖ, ἐξ ης οἱ βάρβαροι διῆγον ἐπι σχεδίαις διφθερίναις ἄρτους, τυρούς, οἶνον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμὸν, τὸ εὗρος τεττάρων πλέθρων καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς. Ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ἥσαν, φανερὰ δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβούλη. "Ἐδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ ἔυγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνῃ καὶ, εἰ πως δύναιτο, παῦσαι τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι· καὶ ἐπεμπέ τινα ἐροῦντα ὅτι ἔυγγενέσθαι αὐτῷ χρήζει: οὐδὲν δὲ τοιούμως ἐκέλευεν ἡκειν. Ἐπειδὴ δὲ ἔυνηλθον, λέγει Κλεάρχος τάδε. Ἔγώ, δι Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν ὄρκους γεγενημένους καὶ δεξιάς δεδομένας μὴ ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δέ σέ τε δρῶ ὡς πολεμίους ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὄρωντες ταῦτα ἀντιρυλαττόμεθα. Ἐπει δὲ σκοπῶν οὐδὲν δύναμαι οὔτε σὲ αἰτίεσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν, ἐγὼ τε ταφῶς οἶδα ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲν ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδὲν, ἔδοξε μοι εἰς λόγους σου ἐλθεῖν, ὅπως, εἰ δυγαίμεθα, ἐξέλοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. Καὶ γάρ οἶδα ἀνθρώπους ἥδη τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἱ φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κατὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτε αὐτούς βουλομένους τοιούτον οὐδὲν. Τὰς οὖν τοιαύτας εὐγγωμοτύνας,²⁴⁾ νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἀν παύεσθαι, ἥκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς. Πρῶτον μὲν γάρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὅρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· δεστις δὲ τούτων σύνοιδεν αὐτῷ παρημεληκάς, τούτον ἐγὼ οὕποτος ἂγε εὐδαιμονήσαιμι. Τόν γάρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτε ἀπὸ ποίου ἀν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοι, οὔτε εἰς ποῖον ἀν σκότος ἀποδραίη, οὔτε διποταίη. Πάντη γάρ πάντα τοῖς θεοῖς ὑποχα καὶ πανταχῇ πάντων ἵστον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. Ήερὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὄρκων οὔτω γιγνώσκω, παρ' οἵς ἡμεῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δὲ ἀνθρωπίνων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. Σύν μὲν γάρ σοι πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδὸς εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἀνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους η δόδος· οὐδὲν γάρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δὲ ἐρημία· μεστὴ γάρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. Εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτεῖναι μεν, ἄλλο τι ἀν τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνίζοιμεθα; οὗτον δὲ δὴ καὶ οἴων ἀν ἐλπίδων ἐμαυτὸν στερήσαιμι, εἰ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. Ἔγὼ γάρ Κύρον ἐπειθύμησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἴκανώτατον εἶνας εὗ ποιεῖν ὃν βούλοιτο· σὲ δὲ νῦν ὄρω τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σεαυτοῦ ἀρχὴν σώζοντα, τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν, ἦ Κύρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ ταῦτην ἔνυμαχον οὔσαν. Τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, τίς οὔτω μαίνεται, δεστις οὐ βούλεται σου φίλος εἶναι; ἀλλὰ μὴν ἐρῶ γάρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι· οἶδα μὲν γάρ οὐκεν Μυστοὺς λυπηρούς ὄντας, οὓς νομίζω ἀν σὺν

²⁴⁾ Απειρισκεψίας, ἀνοησίας.

τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν, οἶδα δὲ καὶ Πεισόδας· ἀ-
κούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἢ οἷμαι ἂν παῦσαι ἐν
χλοῦντα φέλ τῇ ὑμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ. Αἰγυπτίους δὲ, οἵς μάλιστα ὑμᾶς νῦν
γιγνώσκω τεθυμωμένους, οὐχ ὅρῶ, ποιφ δυνάμει συμμάχω χρησάμενοι
μᾶλλον ἂν καλάσσεσθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. Ἀλλὰ μήν ἐν γε τοῖς πέ-
ριξ οἰκοῦσι σὺ εἰ μὲν βούλοιό τῷ φίλος εἶναι, ὡς μέγιστος ἂν εἴης, εἰ δὲ
τίς σε λυποῖ, ὡς δεσπότης ἀνατέρφοιο ἔχων ὑμᾶς ὑπηρέτας, οἱ σοι οὐκ
ἐν τοῦ μισθοῦ ἔτικα μόνον ὑπηρετοῦμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ἡς σωθέν-
τες ὑπὸ σοῦ σοι ἀντί ἔχομεν δικαίως. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα πάντα ἐνθυ-
μουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἡ-
διστ' ἐν ἀκούσταιμι τὸ ὄνομα, τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥσε σε πεῖ-
σαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτα εἶπε-

Τισσαφέργης δὲ ὥδε ἀπημείφθη.

'Αλλ' ἡδομαι μὲν, ὡς Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους· ταῦτα
γάρ γιγνώσκων εἰ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἀμα ἂν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ
κακόνους ἔνναι. Ως δ' ἀν μάθης ὅτι οὐδὲ ἀν ὑμεῖς δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὐ-
τ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. Εἰ γάρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πό-
τερά σοι δοκοῦμεν ἱππέων πλήθους απορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὀπλίσεως, ἐν ᾧ ὑ-
μᾶς μὲν βλάπτειν ἴκνοι εἴημεν ἀν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κλίδυνος; 'Αλ-
λὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἀν σοι δοκοῦμεν; οὐ το-
σαῦτα μὲν πεδία ἡμῖν φύλα δύτα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦ-
τα δὲ δρη ἡμῖν δρᾶτε δύτα πορευτέα, ἢ ἡμῖν ἔξεστι προσνταλαβοῦσιν ἀ-
πορα ὑμῖν παρέγειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοί, ἐφ' ὃν ἔξεστιν ἡμῖν ταμι-
εύεσθαι ὀπόσιοις ἀν ὑμῶν βουλώμεθα μάχεσθαι; εἰσὶ δ' αὐτῶν οὓς οὐδὲ ἀν
παντάπασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύομεν. Εἰ δ' ἐν πάσι τού-
τοις ἡττώμεθα, ἀλλὰ τὸ γέτοι πῦρ κρείττον τοῦ καρποῦ ἐστιν· δην ἡμεῖς
δυναίμεθ' ἀν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, φέ ἡμεῖς, οὐδὲ εἰ πάνυ
ἀγαθοῖ εἴητε, μάχεσθαι ἀν δύνασθε. Πῶ; ἀν οὖν ἔχοντες τοσούτους πό-
ρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἐπειτα
ἐκ τούτων πάντων τοῦτον ἀν τὸν τρόπον ἔξελοίμεθα, δις μόνος μὲν πρὸς
θεῶν ἀσεβῆς, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός; Παντάπασι δὲ ἀπόρων ἐ-
ξὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἀνάγκη ἔχομένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέ-
λουσι δι' ἐπιορχίας τε πρὸς θεούς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν
τ. Οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὡς Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιοι οὔτε ἡλίθιοι ἐσμεν. 'Αλ-
λα τι δὴ, ὑμᾶς ἔξδην ἀπολέσαι, οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἡλθομεν; εὐ ζσθι δτι δ ἐμδε
ἔρως τούτου αἴτιος τὸ τοῖς "Ελλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι, καὶ φέ Κύρος ἀ-
νέβη ξενικῷ διὰ μισθοδοσίας πιστεύω, τούτῳ ἐμὲ καταδῆναι δι' εὐεργε-
σίας ἰσχυρόν. "Οσα δέ μοι ἡμεῖς χρήσιμοι ἔσεσθε, τὰ μὲν καὶ σὺ εἰπας,
τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γάρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μό-
νῳ ἔξειν ὄρθην ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἵσως ἀν ὑμῶν παρόντων καὶ
ἔτερος⁵⁵ εὐπετῶς ἔχοι.

Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν, καὶ εἶπεν Οὐκοῦν, ἐψη-

⁵⁵ Εκευτὸν ὑπονοεῖ, ὡς δῆθεν ἐπιθυμῶν μεσιτεῖσθαι

οίτινες τυπουστών τηρεῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων πειρῶνται σιασθῆλοντες ποτε
ἡταὶ πολεμίους ἡμᾶς, ἀξιοὶ εἰσὶ τὰ ἔσχατα παθεῖν. Καὶ ἐγὼ μέν γε, ἔφη
ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἱ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν,
ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξῳ τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας ὡς σὺ ἐμοὶ ἐπιθουλεύεις
καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ. Ἐγὼ δὲ, ἔφη ὁ Κλέαρχος, δέξω πάντας καὶ τοὺς
αὖ δηλώσω ὅτεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω. Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισ-
σαφέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένει τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύν-
δειπνον ἐποιήσατο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπε-
δον, δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει, καὶ δι-
ῆλεγεν ἔκεινος ἀπήγγελλεν ἔφη τε χρῆναι λέναι παρὰ Τισσαφέρνην οὓς
ἐκέλευσε, καὶ οἱ ἄντες ἔξελεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδό-
τας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς "Ἑλλησιν ὄντας τιμωρηθῆναι. Υπώπτευε δὲ
εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένιωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσα-
φέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ⁵⁸⁾ καὶ ἐπιθουλεύοντα, διποτες τὸ
στράτευμα ἄπαν πρὸς ἑαυτὸν λαβὼν φίλος οὐ Τισσαφέρνει. Ἐδούλετο δὲ
καὶ ὁ Κλέαρχος ἀπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ
τοὺς παραλυπούντας ἐκποδὼν εἶναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες
αὐτῷ μήτερες πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ σρατηγούς, μηδὲ πιστεύειν Τισ-
σαφέρνει. Οὐ δὲ Κλέαρχος ἴσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε⁵⁹⁾ διεπράξατο πέντε
μὲν στρατηγοὺς λέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγούς· συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἄγο-
ρὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

"Ἐπει τὸ δὲ ἡσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ μὲν σρατηγοὶ πα-
ρεκτήθησαν εἰσώ, Πρόξενος Βοιώτως, Μένιων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς,
Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός⁶⁰⁾ οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον.
Οὐ ποιῶ δὲ ὕσερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἱ τ' ἐνδον ἔνυλαι μεράνοντο
καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βασιλάρων τινὲς ἵπποι διὰ
τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, φέτιν ἐντυγχάνοιεν "Ἑλληνης η δούλως η ἐλευθέ-
ρωφ, πάντας ἔκτεινον. Οἱ δὲ "Ἑλλήνες τὴν τε ἵππασίαν αὐτῶν ἔθαμψαζον
ἐκ τοῦ σρατοπέδου δρῶντες καὶ διτοιόν τι ἐποίουν ἡμιφιγνόους, πρὸν Νικαρχος
Ἀρκάς ἤκε φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γασέρα καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερ-
σὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. Ἐκ τούτου δὴ οἱ "Ἑλλήνες ἔθεον
ἐπὶ τὰ ὄπλα πάντες ἐκπεπληγμένοι, καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἡσεῖν αὐτοὺς
ἐπὶ τὸ σρατόπεδον. Οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἡλθον, Ἀριαίος δὲ καὶ Ἀρτάο-
ζος καὶ Μιθριδάτης, οἱ ἡσαν Κύρω πιεστατατοι· δὲ δὲ τῶν "Ἑλλήνων ἐρ-
μηνεύες ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γιγνώσκειν
ξυνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι· Πεισῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους. Οὗτοι
ἐπεὶ ἔγγυς ἡσαν, προσελθεῖν ἐκέλευον, εἴ τις εἴη τῶν "Ἑλλήνων η σρατη-
γὸς η λοχαγὸς, ἵνα ἀπαγγέλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον
φυλαττέμενοι τῶν "Ἑλλήνων σρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὁρχομένιος καὶ Σοφαί-
νετος Στυμφαλίος, ἕννα αὐτοῖς δὲ Σενοφῶν Ἀθηναῖος, διποτες μάθοι τὰ περὶ⁶¹⁾
Προξένου. Χειρόσοφος δὲ ἐτύγχανεν ἀπώλησην καὶ κώμη τινὶ ἔννι ἄλλοις ἐπιστι-
ζόμενος. Ἐπει δὲ ἔτησαν εἰς ἐπήκοον, εἴπεν Ἀριαίος τάδε· Κλέαρχος,

⁵⁸⁾ Τῷ Κλεάρχῳ. ⁵⁹⁾ "Εως δέου

μὲν, ὃ ἄνδρες Ἑλληνες, ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθηκε, Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπισυλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν⁵⁹⁾ ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ δπλα ἀπαιτεῖ αὐτοῦ γάρ εἶναι φῆσιν, ἐπείπερ Κύρου ἡσαν τοῦ ἐκείνου δούλου.

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἑλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὁρχομένιος· Ὅταν κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριατε καὶ οἱ ἄλλοι οἵτινες ήτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους, οἵτινες, δύμσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἔχθροὺς νομιεῖν, προδότες ἡμᾶς σὺν Τισταφέροις τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ τούς τε ἄνδρας αὐτοὺς, οἵτις ὕμνυτε, [ώς] ἀπολωλέκατε, καὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες ξὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε. 'Ο δὲ Ἀριατος εἶπε· Κλέαρχος γάρ πρόσθιν ἐπισυλεύων φανερὸς ἐγένετο Τισταφέροις τε καὶ Ὁρόντα, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ἔν τούτοις. 'Ἐπὶ τούτοις δὲ Ξενοφῶν τάδε εἶπε· Κλέαρχος μὲν τοίνυν εἰ παρὰ τοὺς δρκους ἔλει τὰς σπονδὰς τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γάρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορκοῦντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται, ὑμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο δῆλον γάρ ὅτι φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειράσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτισα ξυμβουλεύειν. Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποχρινάμενοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Τ'.

Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήγθησαν ὡς βασιλέα, καὶ ἀποτιμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν, εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρων αὐτοῦ ἐγόντων δέξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. Καὶ γάρ δὴ ἔως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Δικεδαμιονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, παρέμενεν⁶⁰⁾ ἐπεὶ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν αὐτοῦ πόλιν ὡς οἱ Θρᾷκες ἀδικοῦσι τοὺς Ἑλληνας, καὶ διαπράξαμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν ἐφόρων ἐξέπλει, ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπέρ Χερρόνησου καὶ Περίην Θρᾳξιν. Ἐπεὶ δὲ μεταγνύντες πως οἱ ἔφοροι ηὖν ἔξω ὄντος αὐτοῦ ἀποστρέψειν αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πειθεται, ἀλλ' ὡρίστηκε πλέον εἰς Ἑλλήσποντον. Ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη⁶¹⁾ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Σπάρτη τελῶν⁶²⁾ ὡς ἀπειθῶν. "Ηδη δὲ φυγὰς ὥν ἔρχεται πρὸς Κύρον, καὶ δόποις μὲν λόγοις ἐπεισε Κύρον ἀλλη γέγραπται, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κύρος μυρίους δαρεικούς. 'Ο δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥαβυρίαν ἐτράπετο, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξι, καὶ μάχη τε ἐνίκησε καὶ ἀπὸ τούτου δὴ ἔφερε καὶ ἡγετούς τούτους καὶ πολεμῶν διεγένετο, μέχρι Κύρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλθεν ὡς ξὺν ἐκείνῳ αὖ πολεμήσων. Ταῦτα οὖν φιλοπόλεμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, δοστις, ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἄγειν ἄγειν αἰσχύνης καὶ βλάβης αἱρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ῥαβυρίαν, βούλεται πονεῖν ὥστε πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως, αἱρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα ποεῖν. Ἐκεῖνος δὲ ὥσπερ εἰς παιδικὰ ἦτορες οὐδὲν τινὰ ἔδογνη ἦθελε

⁵⁹⁾ Κατεδικάσθη εἰς θάνατον. ⁶⁰⁾ ἐφέτητων.

δαπανῆν εἰς πόλεμον. Οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν. Πολεμικὸς δὲ καὶ ταύτη
ἔδόκει εἶναι διὰ φιλοκίνδυνός τε ἦν, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς
πολεμίους, καὶ ἐν τοῖς δειγοῖς φρόνιμος, ὃς οἱ παρόντες πανταχοῦ πάντες
ώμοιλόγουν. Καὶ ἀρχικὸς δὲ ἐλέγετο εἶναι ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρό-
που οἷον χάκεῖνος εἰχεν. Ἰκανὸς μὲν γὰρ ὡς τις καὶ ἄλλος φροντίζειν ἦν,
ὅπως ἔχοι ἡ στρατιὰ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα, ἵκα-
νὸς δὲ καὶ ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦσιν ὡς πειζέον εἴη Κλεάρχῳ. Τοῦτο δὲ
ποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι· καὶ γὰρ ὅρφη στυγνὸς⁴⁰ ἦν καὶ τῇ φωνῇ τρα-
χὺς, ἐκδλαζέ τε φὲι ἰσχυρῶς, καὶ ὀργὴ ἐνίστε, ὡςε καὶ αὐτῷ μεταμέλειν
ἔσθι ὄτε. Καὶ γνώμῃ δὲ ἐκδλαζεν ἀκολάζου γάρ τρατεύματος οὐδὲν ἥγειτε
ὄφελος εἶναι. Ἀλλὰ καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν ὡς δέος τὸν τρατιώτην φο-
βεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ μέλλοι ἡ φυλακὰς φέ-
λάξειν ἡ φίλων ἀφέεσθαι ἡ ἀπροφασίσως οὔνται πρὸς τοὺς πολεμίους. Ἐν
μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς ἥβελον αὐτοῦ ἀκούειν σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ἥρουντο
οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ τὸ συγνόν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς προτώποις
ἔρχασαν φαίνεσθαι· καὶ τὸ χαλεπὸν ἐρρώμαντον πρὸς τοὺς πολεμίους ἔδόκει
εἶναι, ὡςε σωτήριον καὶ οὐκέτι χαλεπὸν ἔφαίνετο. "Οτε δὲ ἔξω τοῦ δεινοῦ
γένοντο καὶ ἔξειν πρὸς ἄλλους ἀρχομένους ἀπίεναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέ-
λεπον" τὸ γάρ ἐπίχαρι οὐκ εἰχεν, ἀλλ' ἡσει χαλεπὸς ἦν καὶ ὥμος· ὥστε
διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὑπερ παῖδες πρὸς διδάσκαλον. Καὶ
γὰρ οὖν φιλίᾳ μὲν καὶ εὐνοίᾳ ἐπομένους οὐδέποτε εἰχεν· οἵτινες δὲ ἡ ὑπὸ
πόλεως τεταγμένοι ἡ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι ἡ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι
παρείησαν αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἔχερητο. Ἐπει δὲ ἥρεστο νικῆν ἔν
αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἥδη μεγάλα ἦν τὰ χρησίμους ποιουντα εἶναι τοὺς
ἔν αὐτῷ στρατιῶτας, τὸ τε γάρ πρὸς τοὺς πολεμίους θαρρόλαέως ἔχειν
παρῆν, καὶ τὸ τὴν παρ' ἔκείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι αὐτοὺς εὐτάκτους ἐ-
ποίει. Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν· ἀρχεῖσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων οὐ μάλα ἔθελεν
ἐλέγετο. Ἡν δὲ, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

"Ἐπει δὲ οἱ τε στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἡσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν
στρατιῶν οἱ συνεπόμενοι⁴¹ ἀπολώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἡσαν οἱ
Ἐλληνες, ἐννοούμενοι μὲν διὰ ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἡσαν, κύκλῳ δὲ
αὐτοῖς πάντη πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἡσαν, ἀγοράν δὲ οὐ-
δεῖς ἔτι παρέζειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἐλλάδος οὐ μείον ἡ μύρια
στάδια, ἥγειμῶν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν
μέσω τῆς οἰκαδε δόδοι, προύδεδώκεσταν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀνα-
βάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλειπούμενοι ἡσαν, οὐδὲ ἱππέα οὐδένα σύμ-
μαχον ἔχοντες· ὡςε εὑδηλον ἦν ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἀν κατακάνον-
εν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἀν λειφθείη. Ταῦτα ἐννοούμενοι καὶ ἀθύ-
μως ἔχοντες, ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἐσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι
δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ διπλα πολλοὶ οὐκ ἥλθον ταύτην τὴν νύκτα,

⁴⁰) Σκυθρωπός. ⁴¹) Τοῖς στρατηγοῖς δηλονότι ἐπὶ τὴν Τισσαφέρους σκηνήν.

ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἔτυγχανεν ἔκαστος, οὐδὲ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λόπης καὶ πόθῳ πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παιδῶν, οὓς οὕποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. Οὗτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

Ὕπερ τοις ἐν τῇ σρατικῇ Σενοφῶν Ἀθηναῖς, δς οὔτε σρατηγός, οὔτε λοχαγός, οὔτε στρατιώτης ὃν συνηκολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἰκοθεν, ένος ὃν ἀρχαῖος ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρῳ ποιήσειν, δν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἐστὼν νομίζειν τῆς πατρίδος. Ό μέντοι Σενοφῶν ἀγαγοὺς τὴν ἐπιστολὴν, ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναῖφερι τῆς πορείας. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μή τι πρὸς τῆς πόλεως οἱ ὑπαίτιον εἴη, Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι ἐδόκει ὁ Κύρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ ταῖς Ἀθήναις συμπολεμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Σενοφῶντι ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. Ἐλθὼν δὲ ὁ Σενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω, τὸν ἀν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστα καὶ ἀριστα ἔλθοι τὴν ὁδὸν, ἦν ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πράξας σωθείη. Συντονίζειν τὸν ὕπερ τοῦ θεοῦ τοῦτον δὲ τοῦτον θεοῦ θύειν. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἥλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. Ό δ' ἀκούστας ἤτιάτο αὐτὸν διτού τοῦτον τοῦτον πάτερεν λῶν εἴη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν. ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἵτεον εἶναι τοστ-επυνσαντο, σπως αν καταλιστα πορευετη. Ἐπει μέντοι οὔτως ἦρου, Ταῦτ', ἔρη, χρὴ ποιεῖν δσα ὁ θεὸς ἐκέλευστεν. Ό μὲν ἡ Σενοφῶν οὔτω θυσάμενος, οἰς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, ἔξεπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσ Πρόξενον καὶ Κύρον μέλλοντας ἥδη ὅρμαν τὴν ἄνω ὁδὸν, καὶ συνεσάλη Κύρῳ. Προθύμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κύρος συμπρούθυμετο μετῆναι αὐτὸν εἴπε δὲ δτο, ἐπειδὰν τάχιστα ἡ σρατεῖα λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψειν αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ σόλος εἶναι εἰς Πεισίδας. Ἐσρατεύετο μὲν δὴ οὔτως ἔξαπατηθεὶς οὐχ ὑπὸ τοῦ Προξένου οὐ γὰρ ἥδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὅρμην, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἐλλήνων πλὴν τοῦ Κλεάρχου ἐπει μέντοι εἰς Κιλικίαν ἥλθον, σφές πᾶσιν ἥδη ἐδόκει εἶναι διτοι δ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὃν εἰς καὶ Σενοφῶν ἦν. Ἐπει δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν. μικρὸν δ' ὑπου λαχών εἶδεν ὄναρ. Ἔδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σχητὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρών οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσαν. Περιφρόδος δ' εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ πῆ μὲν ἔκρινεν ἀγαθὸν, διτο ἐν πόνοις ὃν καὶ κινδύνους φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἴδειν ἔδοξε· πῆ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, διτο ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύνατο ἐκ τῆς χώρας ἐκελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπὸ τινῶν ἀποριῶν. Ὁποῖόν τι μέντοι ἐστὶ δὴ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἴδειν, ἔξει σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. Γίγνεται γὰρ τάδε. Εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει, τί κατάκειμαι; ἡδὲ γὺνι προβαίνει· ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκός τοὺς πολεμίους ἤξειν. Εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδῶν, μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; "Οπως δ' ἀσυνούμεθα οὐδεὶς παρασκευάζεται οὐδὲ ἐπι-

μελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα ὥσπερ ἔξὸν ῥισυχίαν ἄγειν. Ἐγὼ οὖν τὸν ἡ πολας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; ποιῶν δὲ ἡλικίαν ἐμαυ τῷ ἐλθεῖν ἀναμένω: οὐ γάρ ἔγωγ' ἔτι ποεσθύτεος ἔστοις ἐάν τάμεος προσθ εμαυτον τοις πολεμοις. Τεκ τούτου ανισταται καὶ συγκαλετ τοις Προξένου πρώτον λοχαγούς. Ἐπει δὲ συγῆλθον, ἔλεξεν· Ἐγὼ, ὡς ἀνδρει χαραγοὶ, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥσπερ, οἶμαι, οὐδὲ ὑμεῖς, οὔτε κατασθαι ἔτι, ὅρῶν ἐν οἷοις ἐσμέν. Οἱ μὲν γάρ δὴ πολέμιοι δῆλον ὅτι οὐ πρόον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἔξέφηναν, πρὶν ἐνδύμισαν καλῶς τὰ ἔσυται ρεσκευάσθαι: ἡμῶν δὲ οὐδεὶς ἀντεπιμελεῖται, δπως ὡς κάλλιστα ανιούμεθα. Καὶ μήν εἰ ὑφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεὶ γενησόμεθα, τί οἰόθεια πείσεσθαι; δις καὶ τοῦ ὅμοιητρου καὶ τοῦ ὅμοπατρίου ἀδελφοῦ καὶ θυγατρός ἡδη ἀποτεμῶν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χειρα ἀνεσταύρωσεν· ἡδὲ, οἵς κηδεμῶν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δὲ ἐπ' αὐτὸν, δοῦλον ἀντί βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα, τί οἴμεθα παθεῖν; Ἀρ οὐκ ἀν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοι μὴ στρατεῦσαι ποτε ἐπ' αὐτόν; ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἔκεινῳ γενησόμεθα πάντα ποιητέον. Ἐγὼ μὲν οὖν, ἔστε μὲν αἱ σπονδαὶ ἡσαν, οὔποτε ἐπαυδήνην ἡμᾶς μὲν οἰκτέρων, βασιλέα δὲ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ μακαρίων, διασθεώμενος αὐτῶν δσην μὲν χώραν καὶ οἷχν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφισαν τὰ ἐπιτήδεια, δσους δὲ θεράποντας, δσα δὲ κτηη, χρυσὸν δὲ, ἐσθῆτα δέ. Τὰ δὲ αἱ τῶν στρατιωτῶν ὅπότε ἐνθυμούμην, ὅτι τῶν μὲν ἀ, αἰθῶν πάντων οὐδενὸς ἡμῖν μετεῖη, εἰ μὴ πριαίμεθα, ὅτου δὲ ὧνησόμεθα, ἡδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας, ἀλλως δὲ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἡ, ὧνουμένους δρους ἡδη κατέχοντας ἡμᾶς⁴³. ταῦτον λογιζόμενος, ἐνίστε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοδούμην ἡ νῦν τὸν πόλεμον. Ἐπει μέντοι ἔκεινοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ ἔκεινων ὕδρεις καὶ ἡ ἡμετέρα ὑποψία. Ἐν μέσῳ γάρ ἡδη κεῖται ταῦτα τὰ ἄγαθα ἀλλα δόπτεοι ἀν ἡμῶν ἀνδρες ἀμείνους ὡσιν· ἀγωνιζέται δ' οἱ θεοὶ εἰστιν, οἱ σὺν ἡμῖν, ὡς το εἰκός, ἔσονται. Οὕτοι μὲν γάρ αὐτοὺς ἐπιωρκήσασιν ἡμεῖς δὲ, πολλὰ δρῶντες ἀγαθά, στερβῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα δὲ τοὺς τῶν θεῶν δρους· ὃστε ἔξειναι μοι δοκεῖ ἵεναι ἐπὶ τοῦ ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι⁴⁴ ἡ τούτοις. Ἐτι δὲ ἔχομεν σώματα ἱκανώτερα τούτων καὶ ψύχη καὶ ἀλπη καὶ πόνους φέρειν ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρώτοι καὶ θνητοι μᾶλλον ἡμῶν, ἡν οἱ θεοὶ, ὥσπερ τὸ πρόσθεν, νίκην ἡμῖν διδῶσιν. Ἀλλ' ἵσως γάρ καὶ ἀλλοι ταῦτ ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν, μὴ ἀναμένωμεν, ἀλλοις ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἀρέωμεν τοῦ ἔξορμησαι καὶ τοὺς ἀλλοις ἐπὶ τὴν ἀρετὴν. Φάνητε τῶν λοχαγῶν ἀριζοι καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεοι. Κάγω δὲ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἰθέλετε ἔξορμαν ἐπὶ ταῦτα, ἐπεσθαι ὡμῖν βούλομαι, εἰ δὲ ὑμεῖς τάττετε με ἡρεισθαι

⁴³) "Ἔχουτες χρυσίον ἡ δργύριον, (ἀνθ') δους ἡ (δι') δου. ⁴⁴) "Ἄδειν δρους ἡθα κατέγοντας ἡμᾶς (τοῦ) πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἀλλως πως ἡ ὧνουμένους.

⁴⁴) Σὺν φρονήματι πολὺ μείζονι ἡ οὔτε.

οὐδὲν προφασίζουμαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκράτειν ἥγοῦμαι ἐρύκειν⁴⁵⁾ ἐπ' ἔμαυτοῦ τὰ κακά.

Οὐ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν, οἷς δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες ταῦτα ἥγεισθαι ἐκέλευ-
ν πάντες, πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν, βοιωτιάζων τῇ φωνῇ· οὗτος δ' εἰ-
κεν ὅτι φλυαροίη ὅστις λέγει ἄλλως πως σωτηρίας ἀν τυχεῖν ἡ βασιλέα
κείσας, εἰ δύναιτο· καὶ ἂμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας. Οὐ μέντοι Σενο-
ρῶν μεταξὺ ὑπολαβῶν ἔλεξεν ὥδε. Ὡς θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σύ γε οὐ-
δὲν ὕδρων γιγνώσκεις οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. Ἐγ ταῦτῷ γε μέντοι ἡσθα
τούτοις, ὅτε βασιλεὺς, ἐπεὶ Κύρος ἀπέθανε, μέγα φρονήσας ἐπὶ τούτῳ,
πέμπων ἐκέλευε παραδίδονται τὰ δύπλα. Ἐπειδὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ'
ἔξωπλισμένοι ἐλύόντες παρεσκήνησαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις
πέμπων καὶ σπονδὰς αἴτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔστε σπουδῶν ἔ-
τυχεν; Ἐπειδὲ ἀν οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὥσπερ δὴ σὺ κελεύεις, εἰς
λόγους αὐτοῖς ἄγειν ὅπλων ἥλθον, πιστεύσαντες ταῖς σπονδαῖς, οὐ νῦν ἔκει-
νοι παιδίμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι, οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύ-
νανται; καὶ μάλισται ἐρώντες τούτου. Α σὺ πάντα εἰδὼς τοὺς μὲν ἀ-
μύνεσθαι κελεύοντας φλυαρεῖν φῆς, πείθειν δὲ πάλιν κελεύεις ἴοντας; Ἐ-
μοι δὲ, ω ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μήτε προσίσθαι εἰς ταῦτὸ
ἡμῖν αὐτοῖς, ἀφελομένους τε τὴν λοχαγίαν, σκεύη ἀναθέντας ὡς τοιούτῳ
χρῆσθαι. Οὕτος γάρ καὶ τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλά-
δα, ὅτι Ἐλληνῶν τοιοῦτάς ἔσιγ⁴⁶⁾. Ἐντεύθεν ὑπολαβῶν Ἀγασίας Στυμφά-
λιος εἶπεν. Ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδὲν, οὔτε τῆς
Ἑλλάδος παντάπασιν, ἐπεὶ ἐγώ αὐτὸν εἶδον, ὥσπερ Λυδὸν, ἀμφότερα τὰ
ὅτα τετρυπημένον, καὶ εἶχεν οὔτως. Τοῦτον μὲν οὖν ἀπήλασαν οἱ δὲ ἄλ-
λοι παρὰ τὰς τάξεις ἴοντες, ὅπου μὲν στρατηγὸς σῶος εἴη, τὸν σρατηγὸν
παρεκάλουν· δόποιεν δὲ οἵχοιτο, τὸν ὑποστρατηγόν· ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς
σῶος εἴη τὸν λοχαγόν. Ἐπειδὲ πάντες συγῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅ-
πλων ἐκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ
ἄμφι τοὺς ἐκατόν. "Οτε δὲ ταῦτα ἦν, σχεδὸν μέσαι τῆσαν νύκτες. Ἐνταῦ-
θα Ιερώνυμος Ἡλεῖος, πρεσβύτατος ὧν τῶν Προξένου λοχαγῶν, ἤρχετο
λέγειν ὥδε· Ἡμῖν, ω ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὥρωστ τὰ παρόντα
ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσάμεθα
εἰ τι δυναμέθα ἀγαθόν. Λέξον δ' ἔφη, καὶ σὺ, ω Σενοφῶν, ἀπερ καὶ πρὸς
ἡμᾶς. Ἐκ τούτου λέγει τάδε Σενοφῶν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπι-
στάμεθα ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέργης, οὓς μὲν ἐδυνήθησαν, συνειλήφα-
σιν ἡμῶν, τοῖς δὲ ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιθουλεύουσιν, ως, ἦν δύνωνται, ἀπο-
λέσωσιν. Ἡμῖν δέ γε οἴμαι πάντα ποιητέα, ως μήποτ' ἐπὶ τοῖς βαρβάροις
γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον, ἦν δυνώμεθα, ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμῖν. Εὖ τοίνυν ἐπί-
στασθε, ὅτι ὑμεῖς, τοσοῦτοι ὄντες δοσι νῦν συγεληλύθατε, μέγιζον ἔχετε
καιρόν. Οἱ γάρ στρατιῶται οὕτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς ἀποβλέπουσι· καν μὲν
ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθύμους, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἦν δὲ ὑμεῖς αὐτοί τε παρ-

⁴⁵⁾ "Ως εἰρύκειν. ⁴⁶⁾ "Ἄς μὴ λησμονήσουν ποτὲ οἱ Ἐλληνόπαιδες τὴν φράσιν ταύτην.

σκευαζόμενοι φανεροί ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλήτε, εὐΐστε ὅτε ἔψονται ὑμῖν, καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι. "Ισως δέ τι καὶ δικαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. Υμεῖς γάρ ἐσε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξιάρχαι καὶ λοχαγοί, καὶ ὅτε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήματις καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμος ἐστιν ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προσδουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἦν που δέρη. Καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἰομαι ἂν ὑμᾶς μέγα δύνησαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθεῖητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοί καὶ λοχαγοί ἀντικατασταθῶσιν. "Αγεν γάρ ἀρχόντων οὐδὲν ἀν σύτε καλδὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν· ἡ μὲν γάρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἥδη ἀπολωλεκεν. Ἐπειδὴν δὲ καταστήσετε τοὺς ἄρχοντας ὅσους δεῖ, ἦν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρρύντε, οἷμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. Νῦν μὲν γάρ ἵσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε, ὡς ἀθύμως μὲν ἥλθον ἐπὶ τὰ ὄπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὕστε οὕτω γ' ἐχόντων, οὐκ οἶδα ὅ, τι ἄν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι τι εἴτε καὶ ἡμέρας· ἦν δέ τις αὐτῶν τρέψῃ τὰς γνώμας, ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐνγοῶνται τί πείσονται, ἀλλὰ καὶ τί ποιήσουσι, πολὺν εὐθυμότεροι ἔστονται. Ἐπίστασθε γάρ δὴ διτὶ οὔτε πλῆθος ἐστιν οὔτε ἴσχυς ἡ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἀν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρώμενέστεροι ἔσταιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺν οἱ ἐναγτίοις οὐ δέχονται. Ἔγειθύμημαι δ' ἔγωγε, ὡς ἄνδρες καὶ τοῦτο, διτὶ ὁπότοις μὲν μαντεύουσι: ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν ὁπότοις δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγγάκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀγθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους δρῶ μᾶλλόν πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους, καὶ ἔως ἀνζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας. "Α καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας, ἐν τοιούτῳ γάρ καιρῷ ἐσμεν, αὐτοὺς τε ἄνδρας ἀγαθούς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν. 'Ο μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἐπικυστο. Μετὰ δὲ τοῦτον εἰπε Χειρίστοφος· 'Αλλὰ πρόσθεν μὲν, ὡς Ξενοφῶν, τοτοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, δοσον ἥκουον Ἀθηναῖον εἶναι· νῦν δὲ καὶ ἐπικινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις, καὶ βουλούμην ἀν διτὶ πλείστους εἶναι τοιούτους· κοινὸν γάρ ἀν εἴη τὸ ὄγαθον. Καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλλωμεν, ὡς ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἥδη αἱρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἀρχοντας, καὶ ἐλόμενοι ἥκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἱρεῖστας ἄγετε· ἐπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. Παρέστω δὲ ἡμῖν, ἔφη καὶ Τολμίδης ὁ κῆρυξ. Καὶ ἄμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέση, ὡς μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαιώντο τὰ δέοντα. 'Ἐκ τούτου ἡρέθησαν ἀρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεὺς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξενθικαλής Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Ἀρκάδος Κλεάνωρ Ὁρχομένιος, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήστος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

ΣΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ διδασκάλου του Σωκράτους ἔγραψεν δὲ Θεοφῶν, ὑπέρασπιζων τὸν θαυμάσιον τοῦτον τῆς ἀρετῆς διδάσκαλον κατὰ τῶν ἀδίκων αὐτὸν συκοφαντούντων. Παρέχει δὲ τὸ σύγγραμμα τοῦτο τὴν καθηφωτέραν τῆς ἡθικῆς διδασκαλίαν καὶ εἶναι ἡ ἀληθεστέρα βιογραφία τοῦ Σωκράτους.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΕΚ ΤΟΥ Α', Δ', Ε', ΣΤ', καὶ Ζ', ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ ἔθαύμασσα, τίσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἔπεισαν οἱ γραφάμενοι: Σωκράτην, ὡς ἄξιος εἴη θανάτου τῇ πόλει... Πρῶτον μὲν οὖν, ὡς οὐκ ἐνόμιζεν, οὓς ἡ πόλις νομίζει θεούς, ποίω ποτ᾽ ἐχρήσαντο τεκμηρίῳ; Θύων τε γάρ φανερὸς ἦν, πολλάκις μὲν οἶκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως βωμῶν· καὶ μαντικῇ χρώμενος οὐκ ἀφανῆς ἦν...

Δέξω δὲ πρῶτον, ἂ ποτε αὐτοῦ ἥκουσα περὶ τοῦ δαιμονίου⁴⁾ διαλεγομένου πρὸς Ἀριστόδημον τὸν Μικρὸν ἐπικαλούμενον. Καταμαθὼν γάρ αὐτὸν οὕτε θύοντα τοῖς θεοῖς, οὕτε εὐχόμενον, οὕτε μαντικῇ χρώμενον, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιούντων ταῦτα καταγελῶντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Ἀριστόδημε, ἔστιν οὕτινας ἀνθρώπων τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ; "Εγώγ", ἔφη. Καὶ δε, Λέξον ἡμῖν, ἔφη, τὰ ὄντα ματα αὐτῶν.—Ἐπὶ μὲν τοίνυν ἐπῶν ποιήσει "Ομηρον ἔγωγε μάλιστα τεθαύμακα, ἐπὶ δὲ διθυράμβῳ Μελαγνηπίδην"²⁾, ἐπὶ δὲ τραγῳδίᾳ Σοφοκλέα, ἐπὶ δὲ ἀνδριαντοποιίᾳ Πολύκλειτον, ἐπὶ δὲ ζωγραφίᾳ Ζεῦξιν.—Πότερα [ἄρα] σοι δοκοῦσιν οἱ ἀπεργαζόμενοι εἰδῶλα ἄφρονά τε καὶ ἀκίνητα ἀξιοθαυμαστότεροι εἰναι; η οἱ ζῶα ἔμφρονά τε καὶ ἐνεργά;—Πολὺ, νὴ Δία, οἱ ζῶα, εἰπερ γε μὴ τύχη τινὶ, ἀλλὰ ὑπὸ γνώμης ταῦτα γεγένηται.—Τῶν δὲ ἀτεκμάρτως ἔχόντων ὅπου ἔγεκα ἐστι³⁾, καὶ τῶν φανερῶς ἐπ' ὀφελείᾳ ὄντων, πότερα τύχης καὶ πότερα γνώμης ἔργα κρίνεις;—Πρέπει μὲν τὰ ἐπ' ὀφελείᾳ γιγνόμενα γνώμης εἰναι ἔργα.—Οὔκουν δοκεῖ σοι ὁ ἐξ ἀρχῆς ποιῶν ἀνθρώπους ἐπ' ὀφελείᾳ προσθεῖναι αὐτοῖς, δι' ὧν αἰσθάνονται, ἔκαστα; δόθαλμοὺς μὲν ὁσθ' ὁρᾶν τὰ ὄρατὰ, ὃτα δὲ, ὥστ' ἀκούειν τὰ ἀκούστα; δόσμῶν γε μὴν, εἰ μὴ δίνεις προστέθησαν, τί ἀν ἡμῖν ὄφελος ἦν; τίς δ' ἀν αἰσθησις ἦν γλυκέων καὶ δριμέων καὶ πάντων τῶν διὰ στόματος ἡδέων, εἰ μὴ γλῶττα τούτων γνώμων ἐνειργάσθη; Πρόδε τούτοις, οὐ δοκεῖ σοι καὶ τόδε προνοίας ἔργων ἐοικέναι, τὸ, ἐπει τὸ θεούντης μέν ἐξιν ἡ ὄψις, βλεφάροις αὐτὴν θυρῶσαι, θεται μὲν αὐτῇ χρῆσθαι τι δέη, ἀναπετάνυται, ἐν δὲ τῷ μπνω συγκλείεται; οὐδὲ ἀν μηδὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν, ήθμὸν βλεφαρίδας ἐμφῦσαι ὄφροῦσι τε ἀπογεισῶσαι τὰ ὑπὲρ τῶν ὀμμάτων, ως μηδὲ ὁ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἴδρως

4) Περὶ θεοῦ. 2) Ἀκμάσαντα τὸ 520 π. Χ. 3) Εἰσι.

κακουργῆ^η τὸ δε τὴν ἀκοήν δέχεσθαι μὲν πάσας φωνὰς, ἐμπιπλασθαι δὲ μῆ ποτε^η καὶ τοὺς μὲν πρόσθιν ὁδόντας πᾶσι ζώους οἷους τέμνειν εἶναι, τοὺς δὲ γομφίους οἷους παρὰ τούνων δεξαμένους λεανεῖν^η καὶ στόμα μὲν, δὲ^η οὐ διὰ ἐπιθυμεῖ τὰ ζῶα εἰσπέμπεται, πλησίον δριθαλμῶν καὶ ρινῶν καταθεῖναι^η ἐπεὶ δὲ τὰ ἀποχωρῶντα δυσχερῆ^[η], ἀποστρέψαι τοὺς τούτων ὄχετοὺς, καὶ ἀπενεγκεῖν, ηδὲ δυνατὸν προσωτάτω, ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων^η ταῦτα οὕτω προνοητικῶς^η επεργαμένα, ἀπορεῖς πότερα τύχης ηγνάμης ἔργα ἔστιν; Οὐ μὰ τὸν Δί^η, ἔφη, ἀλλ^η οὕτω γε σκοπούμενῳ πάντῃ εἴοικε ταῦτα σοφοῦ τινος δημιοργοῦ καὶ φιλοζώου τεχνήματι.—Τὸ δὲ ἐμπῦσαι μὲν ἔρωτα τῆς τεκνοπαιίας, ἐμφῦσαι δὲ ταῖς γειναιμέναις ἔρωτες τοῦ ἔκτρεφειν, τοῖς δὲ τραφεῖν μέγιστον μὲν πόθον τοῦ ζῆν, μέγιστον δὲ φόβον τοῦ θανάτου;—Ἄμελει καὶ ταῦτα ἔοικε μηχανήμαστι τινος ζῶα εἶναι βουλευσαμένου.—Σὺ δὲ σαυτὸν φρόνιμόν τι δοκεῖς ἔχειν, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν οἴει φρόνιμον εἶναι; καὶ ταῦτα εἰδὼς διτὶ γῆς τε μικρὸν μέρος ἐν τῷ σώματι πολλῆς οὔσης ἔχεις, καὶ ὑγροῦ βραχὺν πολλοῦ δύντος, καὶ τῶν ἄλλων δήπου μεγάλων δύντων ἔκάστου μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ σῶμα συνήρμοσάι σοι, νοῦν δὲ μόνον ἄρα οὐδαμοῦ δύντα σε εὐτυχῶς πως δοκεῖ; συναρπάσαι, καὶ τάδε τὰ ὑπερμεγέθη καὶ πλῆθος ἀπειρα δὲ^η ἀφροσύην τινὰ οὕτως οἴει εὐτάκτως ἔχειν;—Μὰ Δί^η οὐ γὰρ ὅρῳ τοὺς κυρίους [αὐτῶν], ὥσπερ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων τοὺς δημιουργούς.—Οὐδὲ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ σύ γε ψυχὴν ὅρᾷς, ηδὲ τοῦ σώματος κυρίᾳ ἔστιν^η ὥστε κατὰ γε τοῦτο ἔξεστι σοι λέγειν, διτὶ οὐδὲν γνώμη ἀλλὰ τύχη πάντα πράττεις. Καὶ δὲ^η Ἄριςδόμηος, Οὐ τοι, ἔφη, ἔγω, ὡς Σώκρατες, ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον, ἀλλ^η ἔκεινο μεγαλοπροπέστερον ἡγοῦμαι, ηδὲ τῆς ἐμῆς θεραπείας προσδεῖσθαι. Οὐκοῦν, ἔφη, δισφερεῖ μεγαλοπρεπέστερον δὲ^η ἀξιοῖ σε^η θεραπεύειν, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ τιμητέον αὐτό. Εὗ^η ισθι, ἔφη, διτι, εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων τι φροντίζειν, οὐκ ἀν διμελοίην αὐτῶν.—Ἐπειτ^η οὐκ οἴει φροντίζειν, οὐ ποδῶν μὲν γύρων τῶν ζῶων ἀνθρωπῶν ὄρθιὸν ἀνέστησαν^η ηδὲ ὄρθιτης καὶ προορῆσην πλεῖον ποιεῖ δύνασθαι, καὶ τὰ ὑπερθεν μᾶλλον θεᾶσθαι, καὶ ἡττον κακοπαθεῖν^η [οἰς] καὶ δψιν καὶ ἀκοήν καὶ σόμα ἐνεποίησαν.^η Ἐπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἐρπετοῖς πόδας ἔδωκαν, οὐ τὸ πορεύεσθαι μόνον παρέχουσιν^η ἀνθρώπῳ δὲ καὶ χειρας προσέθεσαν, αἱ τὰ πλεῖστα, οἵ εὐδαιμονέστεροι ἔκεινων ἐσμὲν, ἔξεργάζονται.

Καὶ μὴν γλωττάν γε πάντων τῶν ζῶων ἔχόντων, μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐποίησαν οἴαν, ἀλλοτε ἀλλαχῆ^η φαύσουσαν τοῦ σόματος, ἀρθροῦντες τὴν φωνὴν, καὶ σημαίνειν πάντα ἀλλήλοις δι βουλόμεθα. Οὐ τοινυ μόνον ἡρκεσε τῷ θεῷ τοῦ σώματος ἐπιμεληθῆναι, ἀλλ^η ὅπερ μέγιστον ἐστι, καὶ τὴν ψυχὴν κρατίσην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέψυσε. Τίνος γὰρ ἄλλου ζῶου ψυχὴ πρῶτα μὲν θεῶν τῶν τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα συνταξάντων ἤσθηται. θεῖ εἰσι; τι δὲ φύλον ἄλλο ηδὲ^η οἱ ἀνθρωποι θεοὺς θεραπεύουσι; ποία δὲ φυχὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἵκανωτέρα προφυλάττεσθαι ηδὲ λιμὸν ηδὲ θεῖος ηδὲ φύχη ηδὲ.

^η) Κρίνεις ξεινού δαυτοῦ, καταδέχεται ὡς εἰς θεραπεύειν αὐτό. ^η) Ἔνν. τῶν διλλων. ζῶων). οἵς καὶ διλλ καὶ δικ. κτλ.

Ψάλπη, ή νόσοις ἐπικουρῆσαι, ή ρώμην ἀσκῆσαι, ή πρὸς μᾶθησιν ἔκπονῆσαι, ή, δσα ἀν ἀκούστη ἡ ἕδη ή, μάθη, ίκανωτέρα ἐστὶ διαμεμυῆσθαι; Οὐ γὰρ πάνυ σοι κατάδηλον, δτι παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα^ο, δσπερ θεοὶ οἱ ἄνθρωποι βιοτεύουσι, φύσει καὶ τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ κρατιστεύοντες; οὔτε γὰρ βοὸς ἀν ἔχων σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, ἡδύνατ' ἀν πράττειν ά ἐβούλετο^ο οὐδ' δσα χεῖρας ἔχει, ἄφονα δὲ ἐστὶ, πλέον οὐδὲν ἔχει. Σὺ δὲ ἀμφοτέρων τῶν πλείστου ἀξίων τετυχρήσις, οὐκ οἰει σοῦ θεοὺς ἐπιμελεῖσθαι; ἀλλ' ὅταν τί ποιήσωσι νομιμεῖς αὐτοὺς σοῦ φροντίζειν;—“Οταν πέμπωσιν (δσπερ σὺ φῆς πέμπειν αὐτοὺς) συμβούλους, δ τι χρὴ ποιεῖν. “Οταν δὲ Ἀθηναῖοις, ἔφη, πυνθανομένοις τι, διὰ μαντικῆς φράσωσιν, οὐ καὶ σοὶ δοκεῖν φράζειν αὐτούς; οὐδ' ὅταν τοῖς “Ελλησι τέρατα πέμποντες προσημαίνωσιν, οὐδ', έταν πᾶσιν ἀνθρώποις; ἀλλὰ μόνον σὲ ἔξαιροῦντες ἐν ἀμελείᾳ κατατίθενται; Οἰει δὲ ἀν τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις δδξαν ἐμφῦσαι, ως ίκανοι εἰσιν εὐ καὶ κακῶς ποιεῖν, εἰ μὴ δυνατοὶ ἡσαν; καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἔξαπατωμένους τὸν πάντα χρόνον οὐδέποτ' ἀν αἰσθέσθαι; οὐχ ὅρας, δτι τὰ πολυχρονιώτατα καὶ σοφώτατα τῶν ἀνθρωπίνων, πόλεις καὶ ἔθνη, θεοτεέστατά ἐστιν, καὶ αἱ φρονιμώταται ἡλικίαι, θεῶν ἐπιμελέσαται; Ω γαθὲ, ἔφη, κατάμαθε, δτι καὶ δ σὸς νοῦς ἐνών τὸ σὸν σῶμα, δπως βούλεται, μεταχειρίζεται. Οἰεσθαι οὖν χρὴ καὶ τὴν ἐν τῷ παντὶ φρόνησιν τὰ πάντα, δπως ἀν αὐτῇ ἡδὺ ή, οὐτω τίθεσθαι^ο καὶ μή, τὸ σὸν μὲν ὅμμα δύνασθαι ἐπὶ πολλὰ στάσια ἔξεινεσθαι, τὸν δὲ τοῦ θεοῦ ὄφιαλμὸν ἀδύνατον εἶναι πάντα ὅραν^ο μηδὲ, τὴν σὴν μὲν ψυχὴν καὶ περὶ τῶν ἐνθάδε καὶ περὶ τῶν ἐν Αἴγυπτῳ καὶ ἐν Σικελίᾳ δύνασθαι φροντίζειν, τὴν δὲ τοῦ θεοῦ φρόνησιν μὴ ίκανὴν εἶναι ἄμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι. “Ην μέντοι, δσπερ ἀνθρώπους θεραπεύων, γιγνώσκῃς τοὺς ἀντιθεταπεύειν ἔνθελοντας, καὶ χαριζόμενος τοὺς ἀντιχαριζόμενούς, καὶ συμβουλευόμενος καταμανθάνης τοὺς φρονίμους, οὐτω καὶ τῶν θεῶν πεῖραν λαμβάνης θεραπεύων, εἰ τί σοι θελήσουσι περὶ τῶν ἀδήνων ἀνθρώπωις συμβουλεύειν, γνώσῃ τὸ θεῖον, δτι τοσοῦτον καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, δσθ' ἄμα πάντα ὅραν, καὶ πάντα ἀκούειν, καὶ πανταχοῦ παρεῖναι, καὶ ἄμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι. ‘Εμοὶ μὲν οὖν ταῦτα λέγων οὐ μόνον τοὺς συγόντας ἤδοκει ποιεῖν, ὅπότε ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὥρωντο, ἀπέχεσθαι τῶν ἀνοσίων τε καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχρῶν, ἀλλὰ καὶ διπότε ἐν ἐρημίᾳ εἰεῖν, ἐπει περ ἡ γῆσαιντο μηδὲν ἀν ποτε, ὃν πράττοιν, θεοὺς διαλαθεῖν.

Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια καλόν τε κάγαθὸν ἀνδρὶ κτῆμά ἐστιν, ἐπισκεψόμεθα, εἰ τι προύβλεψε λέγων εἰς αὐτὴν τοιάδε· Ω ἄνδρες, εἰ πολέμου ἡμῶν γενομένου, βουλοίμεθα ἐλέσθαι ἄνδρα, ιψ' οὐ μάλισα ἀν αὐτοὶ μὲν σωζόμεθα, τοὺς δὲ πολεμίους χειροίμεθα, ἀρ', δητιν' ἀν αἰσθανομεθα ἦττω γατρὸς η οἶνου η πόνου η ὑπνου, τοῦτον αἰρούμεθα; καὶ πῶς ἀν αἰθελημέν τὸν τοιοῦτον η ἥμας σῶσαι η τοὺς πολεμίους κρατῆσαι; Εἰ δὲπ τελευτῇ τοῦ βίου γενόμενοι βουλοίμεθα τῷ ἐπιτρέψαι η παῖδας ἄρα

^ο Παραβαλλόμενα πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα.

ρενας παιδεύσαι, ή θυγατέρας παρθένους διεφυλάξαι, ή χρήματα διασώσαι, δρ' ἀξιόπιστον εἰς ταῦτα ἡγησαίμεθ' ἀν τὸν ἀκρατῆ; δούλῳ δ' ἀκρατεῖ ἐπιτρέψαιμεν ἀν η βοσκήματα η ταμεῖα η ἔργων ἐπιτασίαν; διάκονος δὲ καὶ ἀγοραστὴν τοιούτον ἑνελήσαιμ' ἀν προῖκα λαβεῖν; Ἀλλὰ μήν, εἴ γε μηδὲ δούλον ἀκρατῆ δεξαίμεθ' ἀν, πῶς οὐκ ἄξιον αὐτόν γε⁷ φυλάξασθαι τοιούτον γενέσθαι; καὶ γάρ οὐχ ὥσπερ οἱ πλεονέκται τῶν ἄλλων ἀφαιρούμενοι χρήματα ἔστους δοκοῦσι πλουτίζειν, οὕτως δ' ἀκρατῆς τοῖς μὲν Κλλοις βλαβερός, ἔστω δ' ὁ ϕύλακος· ἀλλὰ κακούργος μὲν τῶν ἄλλων, ἔστοῦ δὲ πολὺ κακουργότερος· εἴ γε κακουργότατόν ἐστι, μὴ μόνον τὸν οἶκον τὸν ἔστου φθείρειν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. Ἐν συνουσίᾳ δὲ τις ἀν ἡσθείη τῷ τοιούτῳ, δν εἰδείη τῷ δψφ τε καὶ τῷ οὖν χαίροντα μᾶλλον η τοῖς φίλοις; ἀρά γε οὐ χρὴ πάντα ἄγδρα, ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι κορηπῖδα, ταῦτην πρώτην ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευάσασθαι; Τις γάρ ἀνευ ταῦτης η μάθοι τι ἀν ἀγαθὸν η μελετήσειν ἀξιολόγως; η τις οὐκ ἀν, ταῖς ἡδοναῖς δουλεύων, αἰσχρῶς διατεθεῖ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, νη τὴν Ἡραν, ἐλεύθερῳ μὲν ἀνδρὶ εὐκτέον εἶναι, μὴ τυχεῖν δούλῳ τοιούτου, δουλεύοντα δὲ ταῖς τοιούταις ἡδοναῖς ἵκετευτέον τοὺς θεοὺς, δεσποτῶν ἀγαθῶν τυχεῖν· οὕτω γάρ ἀν μόνως δ τοιούτος σωθείη. Τοιαῦτα δὲ λέγων, ἔτι ἐγκρατέστερον τοῖς ἔργοις η τοῖς λόγοις ἔστον ἐπεδείκνυεν οὐ γάρ μόνον τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν ἐκράτει, ἀλλὰ καὶ τῆς διὰ τῶν χρημάτων, νομίζων τὸ παρὰ τοῦ τυχόντος χρήματα λαμβάνοντα, δεσπότην ἔστου καθιστάναι, καὶ δουλεύειν δουλειαν οὐδεμίας ἥττον αἰσχράν.

"Ἄξιον δὲ αὐτοῦ, καὶ δ πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη, μὴ παραλιπεῖν. Ὁ γάρ Ἀντιφῶν ποτε βουλόμενος τοὺς συνουσιαστὰς αὐτοῦ παρελέσθαι, προσελθὼν τῷ Σωκράτει, παρόντων αὐτῶν, ἔλεξε τάδε· Ὅ Σωκράτες, ἐγὼ μὲν φύην τοὺς φιλοσοφοῦντας εὐδαιμονεστέρους χρήματα γίγνεσθαι· οὐ δέ μοι δοκεῖ τάνατία τῆς σοφίας ἀπολελαυκέναι. Ζῆς γοῦν οὕτως, ως οὐδὲ ἀν εἰς δούλος ὑπὸ δεσπότη διαιτώμενος μείνειε, σιτία τε σιτῇ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυλότατα, καὶ ἴμάτιον ἡμιφέσται οὐ μόνον φαύλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους τε καὶ χειμῶνος, ἀνυπόδητός τε καὶ ἀχίτων διαιτελεῖς. Καὶ μήν χρήματά γε οὐ λαμβάνεις, δ καὶ κτωμένους εὐφράνεις, καὶ κεκτημένους ἐλεύθεριώτερόν τε καὶ ἡδιον ποιεῖ ζῆν. Εἰ οὖν, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἔστων ἀποδεικνύουσιν, οὕτω καὶ σὺ τοὺς συνόντας διαίθησεις, νόμιμὲς κακοδαιμονίας διδάσκαλος εἶναι. Καὶ δ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπε· Δοκεῖς μοι, ἔφη, Ὅ Ἀντιφῶν, ὑπειληρέναι με οὕτως ἀνιαρώς ζῆν, ὥστε πέπεισμαι, σὲ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἀν ἐλέσθαι, η ζῆν, ὥσπερ ἐγώ. "Ιθι οὖ ἐπισκεψώμεθα, τὸ χαλεπὸν ξεσθῆσαι τοῦ ἐμοῦ βίου. Πότερον, οἵτι τοῖς μὲν λαμβάνουσιν ἀργύριον ἀναγκαῖον ἔσιν ἀπεργάζεσθαι τοῦτο, ἐφ' ϕ ἀν μισθὸν λαμβάνωσιν, ἐμοὶ δὲ μὴ λαμβάνοντι οὐκ ἀνάγκη διαλέγεσθαι, ϕ ἀν μὴ βαιλω-

⁷⁾ Ἐστον, δ δε Γε ἐμφαντικός.

μας; ή τὴν διαιτάν μου φαυλίζεις, ώς ήττον μὲν ὑγιεινὰ ἐσθίοντος ἐμοῦ
ἡ σου, ήττον δὲ ἰσχὺν παρέχοντα; ή ώς χαλεπώτερα πορίσασθαι τὰ ἐ-
μὰ διαιτήματα τῶν σῶν, διὰ τὸ σπανιώτερά τε καὶ πολυτελέστερα εἰ-
ναι; ή ώς ἡδίω σοι, & σὺ παρασκευᾶς ὅγα, η ἐμοί, & ἐγώ; οὐκ οἰσθα
ὅτι ὁ μὲν ἡδιστα ἐσθίων ἡκιστα ὅψου δεῖται, ὁ δὲ ἡδιστα πίνων ἡκιστα
τοῦ μὴ παρόντος ἐπιθυμεῖ ποτοῦ; Τά γε μὴν ἴματια οἰσθα ὅτι μεταβαλ-
λόμενοι φύχους καὶ θάλπους ἔνεκα μεταβάλλονται, καὶ ὑποδήματα ὑπο-
δούνται, ὅπως μὴ διὰ τὰ λυποῦντα τοὺς πόδας κωλύωνται πορεύεσθαι;
ἡδη σύν ποτε ἥψους ἐμὲ η διὰ φύχος μᾶλλον του ἔνδον μένοντα, η διὰ
θάλπους μαχόμενόν τῳ περὶ σκιάς, η διὰ τὸ ἀλγεῖν τοὺς πόδας οὐ βαδί-
ζοντα, ὅπου ἀν βούλωμαι; Οὐκ οἰσθ' ὅτι οἱ φύσει ἀσθενέστατοι τῷ σώ-
ματι, μελετῆσαντες, τῶν ἰσχυροτάτων ἀμελησάντων κρείττους τε γί-
γνονται, πρὸς ἀν μελετῶσι, καὶ ῥῶν αὐτὰ φέρουσιν; ἐμὲ δὲ ἄρα οὐκ
οἰσι, τῷ σώματι φέτα τὰ συντυγχάνοντα μελετῶντα καρτερεῖν, πάντα ῥῶν
φέρειν σοῦ μὴ μελετῶντας; Τοῦ δὲ μὴ δουλεύειν γαστρὶ μηδὲ ὑπνῳ οἴσε
τι ἄλλο αἰτιώτερον εἶναι, η τὸ ἔτερα ἔχειν τούτων ἡδίων, & οὐ μόνον ἐν
χρείᾳ ὄντα εὐφραίνει, ἀλλὰ καὶ ἐλπίδας παρέχοντα ὠφελήσειν φέτα; καὶ
μήν τοῦτο γε οἰσθα, ὅτι οἱ μὲν οἰόμενοι μηδὲν εὐ πράττειν οὐκ εὐφραί-
νονται, οἱ δὲ ἡγούμενοι καὶ ᾧ προχωρεῖν ἔσαυτοῖς η γεωργίαν η ναυκλη-
ρίαν η ἄλλ' θετι ἀν τυγχάνωσιν ἔργαζόμενοι, εὖ πράττοντες εὐφραίνον-
ται. Οἰσι οὖν ἀπὸ πάντων τούτων τοσαύτην ἡδονὴν εἶναι, δσην ἀπὸ τοῦ
ἔσαυτον τε ἡγεῖσθαι βελτίω γίγνεσθαι καὶ φίλους ἀμείνους κτασθαι; ἐγὼ
τούνν διετελῶ ταῦτα νομίζων. 'Ἐὰν δὲ η φίλους η πόλιν ὠφελεῖν δέῃ,
ποτέρῳ ἀν εἴη πλείων σχολὴ τούτων ἐπιμελεῖσθαι, τῷ ώς ἐγὼ νῦν, η
τῷ, ώς σὺ μακαρίζεις, διαιτωμένῳ; στρατεύοιτο δὲ πότερος ἀν ῥῶν, δ
μὴ δυνάμενος ἄνευ πολυτελοῦς διαιτῆς ζῆν, η φ τὸ παρὸν ἀρκοίη; ἐκπο-
λιορκηθείη δὲ πότερος ἀν θάττον, δ τῶν χαλεπωτάτων εὑρεῖν δεόμενος, η
δ τοῖς ῥάστοις ἐντυγχάνειν ἀρκούντως χρώμενος; 'Εοικας, ω Ἀντιφῶν,
τὴν εὐδαιμονίαν οἰόμενῷ τρυφήν καὶ πολυτέλειαν εἶναι' ἐγὼ δὲ νομίζω
τὸ μὲν μηδενὸς δέεσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ώς ἐλαχίσων, ἐγγυτάτω τοῦ
θείου καὶ τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ θείου ἐγγυτάτω
τοῦ κρατίστου.

'Επισκεψώμεθα δὲ, εἰ καὶ ἀλαζονείας ἀποτρέπων τοὺς συγόντας, ἀρετῆς
ἐπιμελεῖσθαι προέτρεπεν φέτα γάρ ἐλεγεν, ώς οὐκ εἴη καλλίων ὁδὸς ἐπ' εὐ-
δοξίαν η δι' ήσ αν τις ἀγαθός τι γένοιτο, καὶ μὴ δοκεῖν βούλοιτο. "Οτι δι
ἀληθῆ ἐλεγεν, ωδε ἐδίδασκεν. 'Ενιψυμώμεθα γάρ, ἔφη, εἴ τις, μὴ ὣν ἀγα-
θὸς αὐλητής, δοκεῖν βούλοιτο, τι ἀν αὐτῷ ποιητέον εἴη; ἀρ' οὐ τὰ ἔξω τῆς
τέχνης μιμητέον τοὺς ἀγαθοὺς αὐλητάς; καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι ἐκείνοις σκεύη
τε καλὰ κέχτηνται καὶ ἀκολούθους περιάγονται, καὶ τούτῳ ταῦτα ποιητέ-
ον ἐπειτα, διτι ἐκείνους πολλοὶ ἐπαινοῦσι, καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐπαινέτας
παρασκευαστέον. 'Αλλὰ μὴν ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον, η εὐθὺς ἐλεγχθή-
σεται γελοῖος ὣν, καὶ οὐ μόνον αὐλητῆς κακός, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπος ἀλα-
ζών. Καὶ τοι πολλὰ μὲν δαπανῶν, μηδὲν δὲ ὠφελούμενος, πρὸς δὲ τού-

τοις κακοδοῖς ὄν, πῶς οὐκ ἐπιπόνως τε καὶ ἀλυσιτελῶς καὶ καταγελάστως
βιώσεται; Ὡσαύτως, εἴ τις βούλοιτο στρατηγὸς ἀγαθὸς, μὴ ὅν, φαίνεσθαι,
ἢ κυβερνήτης, ἐννοῶμεν τὸ ἄν συμβαίνον; Ἀρ' οὐκ ἄν, εἰ μὲν, ἐπιθυμῶν
τοῦ δοκεῖν ἵκανὸς εἶναι ταῦτα πράττειν, μὴ δύνατο πείθειν, πάντη λυπη-
ρὸν, εἰ δὲ πείσειν, ἔτι ἀθλιώτερον; δῆλον γάρ, ὅτι κυβερνῆν τε κατασκ-
θεῖς δι μὴ ἐπιστάμενος ἡ στρατηγεῖν, ἀπολέσειν ἄν, οὐς ἥκιστα βούλε-
το, καὶ αὐτὸς αἰσχρῶς ἄν καὶ κακῶς ἀπαλλάξειεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ
πλούσιον καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἴσχυρὸν μὴ ὄντα δοκεῖν, ἀλυσιτελὲς ἀπέφανε.
Προστάττεσθαι γάρ αὐτοῖς ἔφη μεῖζω ἡ κατὰ δύναμιν, καὶ μὴ δυναμένους
ταῦτα ποιεῖν, δοκοῦντας ἵκανοὺς εἶναι, συγγράμμης οὐκ ἄν τυγχάνειν. Ἀ-
πατεῶντας δ' ἐκάλει οὐ μικρὸν μὲν, εἴ τις ἀργύριον ἡ σκεῦος παρά του πε-
θοῖ λαβὼν ἀποστεροίη, πολὺ δὲ μέγιστον, δόστις μηδενὸς ἄξιος ὃν ἔξηπα-
τήκει, πείθων ως ἵκανὸς εἴη τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι. Βροτὸς μὲν οὖν ἐδόκει
καὶ τοῦ ἀλαζονεύεσθαι ἀποτρέπειν τοὺς συνόντας τοιάδε διαλεγόμενος.

ΒΙΒΑΙΟΝ Β'.

ΕΚ ΤΟΥ Α', Β', Γ', καὶ Ζ'. ΕΚΦΑΛΑΙΟΥ.

Ἐδόκει δέ μοι καὶ τοιαῦτα λέγων προτρέπειν τοὺς συνόντας ἀσκεῖν ἐγ-
κράτειαν * πρὸς ἐπιθυμίαν * βρωτοῦ καὶ ποτοῦ καὶ ὑπνου καὶ ῥύγους καὶ
Θάλπους καὶ πόνου. Γνοὺς δέ τινα τῶν συνόντων ἀκολαστοτέρως ἔχοντα
πρὸς τὰ τοιαῦτα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Ἀρίστιππε, εἰ δέοι σε, παιδεύειν πα-
ραλαθόντα δύο τῶν νέων, τὸν μὲν, δπως ἵκανὸς ἔσται ἄρχειν, τὸν δὲ, δ-
πως μηδ ἀντιποιήσεται ἀρχῆς, πῶς ἄν ἐκάτερον παιδεύοις; βούλει σκοπῶ-
μεν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς τροφῆς ὅσπερ ἀπὸ τῶν σοιχείων; καὶ δ Ἀρίσιπ-
πος ἔφη, Δοκεῖ γοῦν μοι ἡ τροφὴ ἀρχὴ εἶναι· οὐδὲ γάρ ζῷη γ' ἄν τις, εἰ
μὴ τρέφοιτο.

Οὐκοῦν τὸ μὲν βούλεσθαι σίτου ἀπτεσθαι, δταν ὥρα ἥκη, ἀμφοτέροις
εἴκος παραγγενεσθαι; Εἴκος γάρ, ἔφη. Τὸ οὖν προαιρεῖσθαι τὸ κατεπείγον
μᾶλλον πράττειν, ἡ τῇ γαστρὶ χαρίζεσθαι, πότερον ἄν αὐτῶν ἔθιζομεν;
Τὸν εἰς τὸ ἄρχειν, ἔφη, νὴ Δία παιδεύομενον, δπως μὴ τὰ τῆς πόλεως
ἄπρακτα γίγνηται παρὰ τὴν ἔκεινου ἀργίαν. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ δταν πιεῖν
βούλωνται, τὸ δύνασθαι διψῶντα ἀνέχεσθαι τῷ αὐτῷ προσθετέον; Πάνυ
μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ ὑπνου ἐγκρατῆ εἶναι, ὕστε δύνασθαι καὶ διψὴ κοιμη-
θῆναι, καὶ πρωτὶ ἀναστῆναι, καὶ ἀγρυπνῆσαι, εἴ τι δέοι, ποτέρῳ ἀν προσ-
θείμεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. Τί δὲ, ἔφη, τὸ μὴ φεύγειν τοὺς πό-
τους, ἀλλὰ ἐθελοντὴν ὑπομένειν, ποτέρῳ ἀν προσθείμεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη,
τῷ ἄρχειν παιδεύομένῳ. Τί δέ; τὸ μαθεῖν, εἴ τι ἐπιτήδειον ἔστι μάθημα
πρὸς τὸ κρατεῖν τῶν ἀντιπάλων, ποτέρῳ ἀν προσεῖναι μᾶλλον πρέπει;
Πολὺ, νὴ Δί, ἔφη, τῷ ἄρχειν παιδεύομένῳ καὶ γάρ καὶ τῶν ἄλλων οὐ-
δὲν ὄφελος ἄνευ τῶν τοιούτων μαθημάτων. Οὐκοῦν δι οὗτω πεπαιδευμένος
ἥτοι ἀν δοκεῖ σοι ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων ἡ τὰ λοιπὰ ζῶα ἀλίσκεσθαι; τού-
των γάρ δῆπου τὰ μὲν γαστρὶ δελεαζόμενα, καὶ μάλα ἔντα δυσωπούμενα,
ὅμως τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ φαγεῖν ἀγόμενα πεδὸς τὸ δέλεαρ ἀλίσκεται, τὰ δὲ

ποτῷ ἐνεδρεύεται. Πάχυ μὲν οὖν ἔφη... Οὐκοῦν δοκεῖ σοι αἰσχρὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ταῦτα πάσχειν τοῖς ἀφρόγενεσάτοις τῶν θηρίων; Ἐμοὶ γε δοκεῖ ἔφη...

Τι δ', ω Ἀρίστιππε, δ Σωκράτης ἔφη, οὐ δοκεῖ σοι τούτῳ διαφέρειν τὰ ἔκουσια τῶν ἀκούσιων, ηδὸν μὲν ἐκὼν πειρῶν, φάγοις ἢν διπότε βούλοιτο, καὶ δὲν ἐκὼν διψῶν, πίοι, καὶ τ' ἄλλ' ὡσαύτως τῷ δὲ ἔξι ἀνάγκης ταῦτα πάσχοντι οὐκ ἔξεστιν, διπότε ἢν βούληται, παύεσθαι; ἐπειτα δέ ἔκουσιάς ταλαιπωρῶν ἐπ' ἀγαθῇ ἐλπίδι πονῶν εὐφραντεῖται· οἷον οἱ τὰ θηρία θηρῶντες, ἐλπίδι τοῦ λήψεθαι ἡδέως μοχθοῦσι. Καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀθλα τῶν πόνων μικροῦ τινος ἔξιά ἐστι· τοὺς δὲ πονοῦντας ἵνα φίλους ἀγαθούς κτῆσωνται, ηδὸνται ἐχθρούς χειρωθωνται, ηδὸν δυνατοὶ γενόμενοι καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς, καὶ τὸν ἑαυτῶν οἰκον καλῶς οἰκώστι, καὶ τοὺς φίλους εὗ ποιῶσι, καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετῶσι, πῶς οὐκ οἰεσθαι χρὴ τούτους καὶ πονεῖν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ζῆν εὐφραινομένους, ἀγαμένους μὲν ἑαυτούς, ἐπαινουμένους δὲ καὶ ζηλουμένους ὑπὸ τῶν ἄλλων; Ἔτι δὲ αἱ μὲν ῥάδιοι υργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρήματος ἡδοναὶ οὔτε σώματα εὐεξίαν ἴκαναν είστενενεργάζεσθαι, ὡς φασιν οἱ γυμνασταί, οὔτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξιόλογον οὐδεμίαν ἐμποιούσιν· αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν τε κάγαθῶν ἔργων ἔξικνεθαι ποιοῦσιν, ὡς φασιν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. Λέγετ δέ που καὶ Ήσίοδος.

Τὴν μὲν γάρ κακότητα καὶ ίλαδόν ἐστιν ἐλέσθις
‘Ρηγίδιως· λείη μὲν ὁδὸς, μάλα δὲ ἐγγύθι ναίει.

Τῆς δὲ ἀρετῆς ίδρωτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἄθανατοι· μαρχρὸς δὲ καὶ ὅρθιος οἵμος ἐπ' αὐτήν,
Καὶ τρηχύς τὸ πρώτων· ἐπήρη δὲ εἰς ἄκρον ἕκηται,
‘Ρηγίδην δὲ ἐπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐνύσσα.

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἐπίχαρμος ἐν τῷδε·

··· Τῶν πόνων

Πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τάχαθι οἱ θεοί·

Καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησίν·

‘Ω πονηρὲ μὴ τὰ μαλακὰ μᾶσσο, μὴ τὰ σκληρὸν ἔχει.

Καὶ Πρόδικος δὲ διαφέρει τῷ περὶ τοῦ Ἡρακλέους (ὅπερ δὴ καὶ πλειστοὶ ἐπιδείκνυται) ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὡδέ πως λέγων, δια ἐγώ μέμνημαι· Φησὶ γάρ, Ἡρακλέα, ἐπει τὴν παίδων εἰς ἡδην ὡρμάτο (ἐν ηδονοῖς νέοις ἡδην αὐτοκράτορες γενόμενοι⁸ δηλοῦσιν, εἴτε τὴν δι’ ἀρετῆς ὁδὸν τρέψονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας), ἔξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι ἀποροῦντα διποτέραν τὴν δόδων τράπηται. Καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναικας προσιέναι⁹ μεγάλας, τὴν μὲν ἐτέραν εὐπρεπῆ τε δόδεν καὶ ἐλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ἔμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνῃ, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ· τὴν δὲ ἐτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσταρχίαν τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα ὡστε λευκοτέραν τοῦ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὡστε δοκεῖν ὄρθοτέραν τῆς φύσεως εἶναι τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπε-

⁸) Κύριοι ἑαυτῶν, αὐτεξούσιοι. ⁹) Τὸ διώτερον ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται τοῦ πρώτου, φεύγοντα ἀπὸ κοινοῦ.

πταμένα, ἔσθητα δὲ, ἐξ ἡς ἀν μάλιστα ἡ ὥρα διαλάμποι· κατασκοπεῖσθαι δὲ θαυμά ἑαυτὴν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ εἰτις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται, πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν ἀποβλέπειν. 'Ως δ' ἐγένοντο πλησιαίτερον τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόσθιν ῥήθεῖσαν λέναι τὸν αὐτὸν τρόπον· τὴν δὲ ἐτέραν, φιλάσαι βουλομένην, προσδραμεῖν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ εἰπεῖν· 'Ορῶ σε, ὁ Ἡράκλεις, ἀποροῦντα ποίαν ὅδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Εἳναν οὖν ἐμὲ φίλην ποιῆσῃ, ἐπὶ τὴν ἥδιστην τε καὶ φάστην ὅδὸν ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος ἔσῃ, τῶν δὲ χαλεπῶν ἀπειρος διαβιώσῃ. Πρῶτον μὲν γάρ οὐ πολέμων οὐδὲ πραγμάτων φροντιεῖς, ἀλλὰ σκοπούμενος διάξεις, τί ἀν κεχαριτσμένον ἢ σῖτον ἢ ποτὸν εὔροις, ἢ τί ἀν ἴδων ἢ τί ἀκούστας τερψθείης, ἢ τίνων ὁσφραινόμενος ἢ ἀπτόμενος ἥσθείης, καὶ πῶς ἀν μαλακώτατα καθεύδοις, καὶ πῶς ἀν ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγχάνοις. Εἳναν δέ ποτε γένηται τις ὑποφία σπάνεως ἀφ' ὧν ἔσται ταῦτα, οὐ φόδος, μή σε ἀγάγω ἐπὶ τὸ πονοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορίζεσθαι· ἀλλ' οἵς ἀν οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται, τούτοις σὺ χρήσῃ οὐδενὸς ἀπεχόμενος ὅλεν ἀν δυνατὸν ἢ τι κερδᾶναι. Πανταχόθεν γάρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐμοὶ ἔνυοῦσιν ἔξουσίαν ἔγωγε παρέχω. Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀκούστας ταῦτα, 'Ω γύναι, ἔφη, σ্নομα δέ σοι τί ἔστιν; Ή δέ, Οἱ μὲν ἐμοὶ φίλοι, ἔφη, καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ μισοῦντες ὑποκορίζόμενοι ὄνυμάζουσί με Κακίαν. Καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἐτέρα γυνὴ προσελθοῦσα εἶπε· Καὶ ἔγὼ ἦκω πρὸς σὲ, ὁ Ἡράκλεις, εἰδὺτα τοὺς γεννήσαντάς σε, καὶ τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῷ παιδείᾳ καταμαθοῦσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὅδὸν τράποι, σφόδρ' ἂν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμοτέραν καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι. Οὐκ ἔξαπατήσω δέ σε προσιμοίος ἥδοντας, ἀλλ' ἤπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν τὰ ὅντα διηγήσομαι μετ' ἀληθείας. Τῶν γάρ ὅντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόσαντις ἀνθρώποις ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς Ἰλεως εἶναι σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεούς εἴτε ὑπὸ φίλων ἔθελεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον· εἴτε ὑπὸ τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελητέον· εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετὴν θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὐ ποιεῖν· εἴτε τὴν γῆν φέρειν τοι βούλει καρποὺς ἀφίσοντας, τὴν γῆν θεραπευτέον· εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἵει δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον· εἴτε δὲ καὶ τῷ σώματι βούλει δυνατός εἶναι, τῇ γυνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον τὸ σῶμα καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἴδρωτι. Καὶ ἡ Κακία ὑπολαβοῦσα εἶπεν (ὡς φησι Πρόδικος), Ἐννοεῖς, ὁ Ἡράκλεις, ὡς χαλεπήν καὶ μακρὰν ὅδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνὴ σοι αὕτη διηγεῖται; ἔγὼ δὲ ἥρδιαν καὶ βραχεῖαν ὅδὸν ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε.

Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν, 'Ω τιμον! τι ἐὰς σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τι ἥδη οἰσθα, μηδὲν τούτων ἔνεκα πράττειν ἔθέλουσα; ζῆτις οὐδὲ τὴν τῶν ἥδεων

ἐπιθυμίαν ἀναρρενεῖς, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, πάντων ἐμπίπλασαι, πρὶν μὲν πειρῆν, ἐσθίουσα, πρὶν δὲ οὐκῆν, πίνουσα⁴⁰⁾ καὶ ἵνα μὲν ἡδέως φάγης, δψοποιούς μηχανωμένη, ἵνα δὲ ἡδέως πίνης, οἶνος τε πολυτελεῖς παρατκευάζῃ, καὶ τοῦ θέρους χιόνα περιθέουσα ζητεῖς[·] Ἱνα δὲ καθυπνώσῃς ἡδέως, οὐ μόνον τὰς στρωμάτας μαλακάς ἀλλὰ καὶ τὰς κλίνας καὶ τὰ ὑπόθια ταῖς κλίναις παρατκευάζεις. Οὐ γάρ διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν δ, τι ποιῆς, ὅπου ἐπιθυμεῖς... Ἀθάνατος δὲ οὔσα, ἐκ θεῶν μὲν ἀπέρριψαι, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἀτιμάζῃ[·] τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος, ἐπάίνου σεαυτῆς, ἀνήκοος εἰ, καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου θεάματος ἀδέατος[·] οὐδὲν γάρ πώποτε σαυτῆς ἔργον καλὸν τεθέασαι. Τις δ' ἄν σοι λεγούσῃ τι πειστεύσει; τίς δ' ἄν δεομένη τινὸς ἐπαρκέσειεν; ή τίς ἄν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ θιάσου τολμήσειεν εἶναι; οἱ^ο, νέοι μὲν ὄντες, τοῖς σώμασιν ἀδύνατοι εἰτοι, πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι[·] ἀπόνως μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος τρεφόμενοι, ἐπιπόνως δὲ αὐχμηροὶ διὰ γήρως περιῶντες, τοῖς μὲν διαπεπραγμένοις αἰσχυνόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις βαρυθύμενοι[·] τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. Ἔγὼ δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθῶις[·] ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θεῖον οὔτε ἀνθρώπινον χωρὶς ἐμοῦ [οὐδὲν] γίνεται[·] τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις οἵ^ο προσήκει, ἀγαπητὴ μὲν συνεργός τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἰκων δεσπόταις, εὐμενής δὲ παραστάτις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαίᾳ δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ φιλίας κοινωνός. Ἐστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγματων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις[·] ἀνέχονται γάρ, ἔως ἄν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν[·] ὅπου δὲ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων ἡ τοῖς ἀμόρχθοις[·] καὶ οὔτε ἀπολείποντες αὐτὸν ἀχθονται, οὔτε διὰ τοῦτον μεθίσται τὰ δέοντα πράττειν. Καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεράτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται[·] καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράσεων μέμνηνται, εὐ δὲ τὰς παρούσας ἥδονται πράττοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις, τίμοι δὲ πατρίσιν. Ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος οὐ μετὰ λήψης ἀτυπού κεῖνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν ᾧ^ο χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι. Τοιαῦτά σοι, ω̄ παῖ τοκέων ἀγαθῶν[·] Ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησαμένῳ τὴν μακαριστότην εὐδαιμονίαν κεκτῆθαι. Οὕτω πως διώκει Πρόδικος τὴν ὑπὸ ἀρετῆς Ἡρακλέους παλδευσιν, ἐκδημησε μέντοι τὰς γνώμας ἔτι μεγαλειοτέροις ῥήμασιν, ἡ ἔγω νῦν. Σοὶ δ' οὖν ἀξιον, ω̄ Ἀρίστιππε, τούτων ἐνθυμουμένῳ πειρᾶσθαι τι καὶ τῶν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον τοῦ βίου φροντίζειν.

Αἰσθόμενος δέ ποτε Δαμπροκλέα, τὸν πρεσβύτατον οίδον ἑαυτοῦ, πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα, Εἴπε μοι, ἔφη, ω̄ παῖ, οἰσθά τινας ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανίσκος. Καταμεμάθηκας οὐν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄγομα τοῦτο ἀποκαλεῦσιν; Ἔγωγε, ἔφη τοὺς

⁴⁰⁾ Οἱ ἐκ τοῦ θεοῦ

γάρ εὐ παθόντας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδοῦνται, μὴ ἀποδώσιν, ἀχαρίστους καλοῦσιν. Οὐκοῦν δοκοῦσί τοι ἐν τοῖς ἀδίκοις καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαρίζους; "Ἐμοιγε ἔφη." Ηδη δέ ποτε ἐσκέψω, εἰ ἄρα, ὥσπερ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἀδικον εἶναι δοκεῖ, τοὺς δὲ πολεμίους δίκαιον, οὕτω καὶ τὸ ἀχαριστεῖν πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἀδικόν ἐστι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους δίκαιον; Καὶ μάλα, ἔφη καὶ δοκεῖ μοι, ὡφ' οὐ ἄν τις εὐ παθῶν εἴτε φίλου εἴτε πολεμίου μὴ πειρᾶται χάριν ἀποδίδονται, ἀδικος εἶναι. Οὐκοῦν, εἰ γε οὕτως ἔχει τοῦτο, εἰλικρινής τις ἀν εἴη ἀδικία ἡ ἀχαρίστια; Συν ωμολόγει. Οὐκοῦν, ὅσῳ ἄν τις μεῖζω ἀγαθὰ παθῶν μὴ ἀποδίδῃ χάριν, τοσούτῳ ἀδικώτερος ἄν εἴη; Συνέφη καὶ τοῦτο. Τίνας οὖν, ἔφη, ὑπὸ τίνων εὑροιμεν ἄν μείζονα εὐεργετημένους ἡ παῖδας ὑπὸ γονέων; οὓς οἱ γονεῖς ἐκ μὲν οὐκ δύντων ἐποίησαν εἶναι, τοσαῦτα δὲ καὶ λίγα ἰδεῖν καὶ τοσούτων ἀγαθῶν μετασχεῖν, διὰ οἱ θεοὶ παρέχουστο τοῖς ἀνθρώποις ἀδὴ καὶ οὕτως ἡμῖν δοκεῖ παγτὸς ἄξια εἶναι, ὅστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων μάλιστα φεύγομεν· καὶ αἱ πόλεις ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι ζημιάν θάνατον πεποιήκασιν, ὡς οὐκ ἄν μείζονος κακοῦ φένει ταν ἀδικίαν παύσαντες. Καὶ μήν οὐ τῶν γε ἀφροδιτίων ἔνεκα παδοποιεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπολαμβάνεις.... Φανεροὶ δὲ ἐσμὲν καὶ σχοπούμενοι εξ ὁποίων ἄν γυναικῶν βέλτιστα ἡμῖν τέχνα γένοιτο, αἵς συνελύντες τεκνοποιούμεθα.

Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ τῆν τε συντεκνοποιήσουσαν ἑαυτῷ τρέφει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι παισὶ προπαρασκευάζει πάντα διὰ ἀν οἴηται συνοισειν αὐτοῖς πρὸς τὸν βίον, καὶ ταῦτα ως ἄν δύνηται πλεῖστα. Ἡ δὲ γυνὴ ὑποδεξαμένη τε φέρει τὸ φορτίον τοῦτο, βαρυνομένη τε καὶ κινδυνεύουσα περὶ τοῦ βίου, καὶ μεταδιδοῦσσα τῆς τροφῆς· ἥ καὶ αὐτὴ τρέφεται, καὶ σὺν πολλῷ πόνῳ διενέγκασσα¹¹⁾ καὶ τεκοῦσσα, τρέφει τε καὶ ἐπιμελεῖται· οὔτε προπεπονθῆα οὐδὲν ἀγαθὸν, οὔτε γιγνῶσκον¹²⁾ τὸ βρέφος ὑφ' ὅτου εὐ πάσχει, οὔτε σημαίνειν δυνάμενον διτοῦ δεῖται· ἀλλ' αὐτὴ στοχαζομένη τά τε συμφέροντα καὶ τὰ κεχαρισμένα πειρᾶται ἐκπληροῦν, καὶ τρέφει πολὺν χρόνον καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὑπομένουσα πονεῖν, οὐκ εἰδυτὰ τίνα τούτων χάριν ἀπολήψεται. Καὶ οὐκ ἀρκεῖ θρέψαι μόνον, ἀλλὰ καὶ, ἐπειδὴν δόξασιν ἵκανοι εἶναι οἱ παῖδες μανθάνειν τι, ἀ μὲν ἄν αὐτοὶ ἔχωσιν οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς τὸν βίον, διδάσκουσιν· ἀ δὲ ἄν οἴωνται ἄλλον ἵκανότερον εἶναι διδάξαι, πέμπουσι πρὸς τοῦτον δαπανῶντες, καὶ ἐπιμελοῦνται πάντα ποιοῦντες, δηποτὲ οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ως δυνατῶν βέλτιστοι. Πρὸς ταῦτα ὁ νεαγίσκος ἔφη. Ἀλλά τοι, εἰ καὶ ταῦτα πάντα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδεὶς ἄν δύναιτο αὐτῆς ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ποτέραν δὲ οἴει, ἔφη, θηρίου ἀγγριότητα δυσφορωτέραν εἶναι ἥ μητρός; Ἐγὼ μὲν οἴμαι, ἔφη, μητρός, τῆς γε τοιαύτης. Ἡδη πώποτε οὖν ἥ δακοῦσσα κακόν τι σοι ἔδωκεν ἥ λακτίσασα, οἷα ὑπὸ θηρίων ἡδη πολλοὶ ἔπαθον; Ἀλλὰ νὴ Δία, ἔφη

¹¹⁾ Κυοφορήσασα. ¹²⁾ Εἰ μὲν ἐκληφθῆ ὁς αἰτιατική, ἀποδίδεται ὡς ἀντικείμ. τοῦ Τρέφει· εἰ δέ κε ἡνε ὄνομαστική, φερεται ἀπολύτως ἀντὶ γενικῆς εἰς τὰ προηγούμενα.

λέγει, οὐκ ἀν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ¹⁸ βούλοιτο ἀκοῦσαι. Σὺ δὲ πόσα,
ἔφη ὁ Σωκράτης, οἵτινες ταῦτη δύστανεκτα, καὶ τῇ φωνῇ καὶ τοῖς ἔρ-
γοις ἐκ παιδίου δυσκολαίνων καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, πράγματα πα-
ρασχεῖν; πόσα δὲ λυπήσαι κάμνων; Ἄλλ' οὐδεπώποτε αὐτὴν ἔφη, οὕτ¹⁹
εἶπα, οὗτ²⁰ ἐποίησα οὐδὲν, ἐφ' ὃ ἡ στραγγύθη. Τί δέ; οἵτινες, ἔφη, χαλε-
πώτερον εἶναι σοι ἀκούειν ὅντας λέγει, ἢ τοῖς ὑποχρειταῖς, ὅταν ἐν
ταῖς τραγῳδίαις ἀλλήλους τὰ ἔσχατα λέγωσιν; Ἄλλ', οἵμαι, ἐπειδὴ οὐκ
οἰσονται τῶν λεγόντων οὔτε τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν, ἵνα ζημιώσῃ, οὔτε
τὸν ἀπειλοῦντα ἀπειλεῖν, ἵνα κακόν τι ποιήσῃ, φέρουσι. Σὺ δὲ εὖ εἰδὼς
ὅτι, οὐ λέγει σοι ἡ μήτηρ οὐ μόνον οὐδὲν κακόν νοοῦσα λέγει, ἀλλὰ καὶ βου-
λομένη σοι ἀγαθὰ εἶναι οἵτινα οὐδὲν ἄλλωφ, χαλεπανείς; ἢ νομίζεις κακό-
νουν τὴν μητέρα σοι εἶναι; Οὐ δῆτα, ἔφη, τοῦτο γε οὐλα οἴμαι. Καὶ δὲ οὐκοῦν,
ἔφη, σὺ ταῦτην, εῦνουν τε σοι οὔσαν καὶ ἐπιμελομένην ὡς
μάλιστα δύναται κάμνοντος, δπως ὑγιανεῖς τε καὶ δπως τῶν ἐπιτηδείων
μηδενὸς ἐνδεῆς ἔστη, καὶ πρὸς τούτους, πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγα-
θὴν ὑπὲρ σοῦ, καὶ εὐχὰς ἀποδοῦσαν, χαλεπήν εἶναι φήσι; ἔγω μὲν οἶμαι,
εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν μητέρα, τάγαθά σε οὐ δύνασθαι φέρειν.
Εἰπὲ δέ μοι, ἔφη, πότερον ἄλλον τινὰ οἵτινα δεῖν θεραπεύειν; ἢ παρεσκεύ-
ασαι μηδενὶ ἀνθρώπων πειράσθαι ἀρέσκειν, * μηδέ ἔπεισθαι²¹ μήτης πειθε-
σθαι μήτης στρατηγῷ μήτης ἄλλωφ ἀρχοντις; Ναὶ μὰ Δία ἔγωγε, ἔφη. Οὐ-
κοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῷ γείτονι βούλει σὺ ἀρέσκειν ἵνα σοι καὶ
πῦρ ἐναύῃ, ὅταν τούτου δέῃ, καὶ ἀγαθοῦ τούτου σοι γίγνηται συλλήπτωρ,
καὶ, ἀν τι σφαλλόμενος τύχης, εὐνοίως ἐγγύθειν βοηθῆσαι; *Ἐγωγε,
ἔφη. Τί δέ; συνοιδοιπόρον, ἢ σύμπλουν, ἢ εἴτε ἄλλωφ ἐντυγχάνοις, οὐδὲν
ἀν σοι διαφέρει φίλον ἢ ἔχθρον γενέσθαι, ἢ καὶ τῆς παρὰ τούτων εὐνοίας
οἵτινες εἶναι ἐπιμελεῖσθαι; *Ἐγωγε, ἔφη. Είτα τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι
παρεσκεύασαι, τὴν δὲ μητέρα τὴν πάντων μᾶλιστά σε φιλοῦσαν οὐκ οἵτινες
δεῖν θεραπεύειν; οὐκ οἰσθα, διτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχάριστας οὐδε-
μιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ τούτους εὖ πεπονθότας γάριν
οὐκ ἀποδίδοντας, ἔταν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπι-
τίθησι, καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἐξ ἀρχειν τοῦτον, ὡς οὔτε ἀν τὰ ιερὰ εὐ-
σεβῶς θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τούτου θύοντος, οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ
δικαίως οὐδὲν ἀν²² τούτου πράξαντος; Καὶ, νῆ Δία, ἔάν τις τῶν γονέων τε-
λευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμῆη, καὶ τοῦτο ἔξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς
τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις.

Σὺ οὖν, ὁ παῖ, ἀν σωφρονῆς, τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς
σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς μητρὸς, μὴ σε καὶ οὗτοι, νομίσαντες ἀ-
χάριστον εἶναι, οὐκ ἐθέλωσιν εὖ ποιεῖν τοὺς δέ ἀνθρώπους αὐτοὺς φυλάξῃ, μὴ
σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελοῦντα πάντες ἀτιμάσωσι, κάπτα ἐν ἐρημίᾳ
φίλων ἀναφανῆς. Εἰ γάρ σε ὑπολάθοιεν πρὸς τοὺς γονέας ἀχάρισον εἰ-
ταί, οὐδεὶς ἀν νομίσειεν εὖ σε ποιήσας χάριν ἀπολήψεισθαι.

¹⁸⁾ Δι' ὅλην του τὴν ζωῆν· καὶ ἀν ἐπρόκειτο νὰ διακινδυνεύῃ ὅλον του τὸν βίον.

¹⁹⁾ (Ἐνν.) Γεγνόμενον.

Χαιρεψῶντα δέ ποτε καὶ Χαιρεκράτην, ἀδελφῷ μὲν δύντε ἀλλήλοις, ἐ-
αυτῷ δὲ γνωρίμῳ, αἰσθόμενος διαφερομένω, ἴδων τὸν Χαιρεκράτην, Εἴπε-
μοι, ἔφη, ὁ Χαιρέκρατες, οὐδὲποτε καὶ σὺ εἰ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἱ
χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἡ ἀδελφόν; καὶ ταῦτα, τῶν μὲν ἀφρό-
νων δύντων, τοῦ δὲ φρονέμου καὶ τῶν μὲν βοηθείας δεομένων, τοῦ δὲ βοη-
θεῖν δυναμένου· καὶ πρὸς τούτοις, τῶν μὲν πλειόνων ὑπαρχόντων, τοῦ δὲ
ἐνός. Θαυμαστὸν δὲ καὶ τοῦτο, εἴ τις τοὺς μὲν ἀδελφούς ζημίαν ἥγεῖται,
ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν κέκτηται, τοὺς δὲ πολίτας οὐχί ἥγεῖται ζημί-
αν, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν δύναται λογίζε-
σθαι, ὅτι κρείττον σὺν πολλοῖς οἰκοῦντα ἀσφαλῶς τάρκοῦντα ἔχειν, ἢ μό-
νον διαιτώμενον τὰ τῶν πολιτῶν^{14*} ἐπικινδύνως πάντα κεκτήσθαι· ἐπὶ δὲ
τῶν ἀδελφῶν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀγνοοῦσι. Καὶ οἰκέτας μὲν οἱ δυγάμενοι ὠ-
νοῦνται, ἵνα συνεργοῦνται ἔχωσι, καὶ φίλους κτῶνται, ὡς βοηθῶν δεόμενοι·
τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους,
ἔξι ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους. Καὶ μὴν πρὸς φίλαν μέγα μὲν ὑπάρχει
τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν φῦγα, μέγα δὲ τὸ ὄμοῦ τραφῆναι· ἐπεὶ καὶ τοῖς θηρίοις
πόλιος τι ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἄλλοι ἀνθρω-
ποι τιμῶσι τε μᾶλλον τοὺς συναδέλφους δύντας τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἦτον
τούτοις ἐπιτίθενται. Καὶ δὲ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μὲν, ὁ Σώκρατες,
μὴ μέγα εἶη τὸ διάφορον, ἵσως ἀν δέοι φέρειν τὸν ἀδελφόν, καὶ μὴ μι-
κρῶν ἔνεκα φεύγειν ἀγαθὸν γάρ ὥσπερ καὶ σὺ λέγεις, ἀδελφὸς, ὃν οἶν
δεῖ· ὅπότε μέν τοι [τοῦ] παντὸς ἐνδέοις¹⁵, καὶ πᾶν τὸ ἐναντιώτατον εἶη, τί
ἄν τις ἐπιχειροίν τοῖς ἀδυνάτοις; Καὶ δὲ Σώκρατης ἔφη· Πότερα δέ, ὁ Χαι-
ρέκρατες, οὐδὲν ἀρέσται δύναται Χαιρεψῶν, ὥσπερ οὐδὲ σοὶ¹⁶, ἡ ἔστιν οἵς
καὶ πάνυ ἀρέσκει; Διὰ τοῦτο γάρ τοι¹⁷, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἄξιόν ἔσιν ἐμὲ
μισεῖν αὐτὸν, ὅτι ἄλλοις μὲν ἀρέσκειν δύναται, ἐμοὶ δὲ, ὅπου ἀν παρῆ,
πανταχοῦ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ζημία μᾶλλον ἡ ὠφέλειά ἔσιν. Ἄρ' οὖν, ἔφη
ὁ Σώκρατης, ὥσπερ ἵππος τῷ ἀνεπιστήμονι μὲν, ἐγχειροῦντι δὲ χρῆσθαι
ζημία ἔστιν, οὕτω καὶ ἀδελφὸς, ὅταν τις αὐτῷ μὴ ἐπιστάμενος ἐγχειρῆ
χρῆσθαι, ζημία ἔστι; Πώς δ' ἀν ἔγῳ, ἔφη δὲ Χαιρεκράτης, ἀνεπιστήμων
εἴην ἀδελφῷ χρῆσθαι, ἐπιστάμενός γε¹⁸ καὶ εὗ λέγειν τὸν εὗ λέγοντα, καὶ
εὗ ποιεῖν τὸν εὗ ποιοῦντα; τὸν μέντοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πειρώμενον ἐμὲ
ἀνιῆγι, οὐκ ἀν δυναίμην οὔτ' εὗ λέγειν, οὔτ' εὗ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲ πειράσο-
μαι. Καὶ δὲ Σώκρατης ἔφη· Θαυμαστά γε λέγεις, ὁ Χαιρέκρατες, εἰ κύνα
μὲν, εἰ σοὶ ἦν ἐπὶ¹⁹ προβάτοις ἐπιτήδειος, καὶ τοὺς μὲν ποιμένας ἡσπά-
ζεστο, σοὶ δὲ προσιόντι ἐχαλέπαινεν, ἀμελήσας ἀν τοῦ ὀργίζεσθαι ἐπειρῶ
εὗ ποιήσας πραῦνεν *αὐτόν*. τὸν δὲ ἀδελφὸν φῆς μὲν μέγα ἀν ἀγαθὸν
εἶναι, δύτα²⁰ πρὸς σὲ οἶνον δεῖ, ἐπίσασθαι δὲ ὅμοιογῶν καὶ εὗ ποιεῖν καὶ
εὗ λέγειν, οὐκ ἐπιχειρεῖς μηχανᾶσθαι, ὅπως σοι ὡς βέλτιστος ἔξαι; Καὶ
οἱ Χαιρεκράτης, Δέδοικα, ἔφη, ὁ Σώκρατες, μὴ οὐκ ἔχω ἔγῳ τοσαύτην

^{14*} ("Ισ. διορθ.) Πολλῶν. ¹⁵) Εἶναι παντάπατοι μαχράν τούτου. ¹⁶⁾ ("Ενν.) δύναται ἀ-
ρέσται. ¹⁷⁾ Αἰτιολογίκες καὶ Βεζικιωτικές· Βέζαια· διότι κτλ. ¹⁸⁾ Βεζαιωτικές ἡ Κολα-
στικές· Τούλαχιστον. ¹⁹⁾ Διὰ (ἴνα φυλάττει) πρόσβατα. ²⁰⁾ Ὑποθετική· Ἐὰν ἦτον.

σεφίαν, ὥστε Χαιρεψῶντα ποιῆσαι πρὸς ἐμὲ οἶον δεῖ. Καὶ μὴν οὐδέν γε ποικίλον, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδὲ καὶ νόν δεῖ ἐπ’ αὐτὸν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μητραῖασθαι²¹ οἵς δὲ καὶ σὺ ἐπίστασαι αὐτὸς, οἷμαι ἀν αὐτὸν ἀλόγτα περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι σε. Οὐκ ἀν φύλαντος, ἔφη, λέγων, εἴ τι ἡσθησαὶ με φίλτρον ἐπιστάμενον, δὲ ἐγὼ εἰδὼς λέληθα ἐμαυτόν; Λέγε δή μοι, ἔφη²², εἴ τινα τῶν γνωρίμων βούλοιο κατεργάσασθαι, ὅπότε θύοι, καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον, τί ἀν ποιοίης; Δῆλον δτι κατάρχοιμι ἀν τοῦ αὐτὸς, δτε θύοιμι, καλεῖν ἑκεῖνον. Εἰ δὲ βούλοιο τῶν φίλων τινὰ προτρέψασθαι, ὅπότε ἀπεδημοίης, ἐπιμελεῖσθαι τῶν σῶν, τί ἀν ποιοίης; Δῆλον δτι πρότερος ἀν ἐγχειροίην ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἑκείνου, ὅπότε ἀποδημοίη. Εἰ δὲ βούλοιο ἔξενον ποιεῖσθαι ὑποδέχεσθαι σεαυτὸν, ὅπότε ἔλθοις εἰς τὴν²³ ἑκείνου, τί ἀν ποιοίης; Δῆλον δτι καὶ τοῦτον πρότερος ὑποδεχοίμην ἀν, ὅπότε ἔλθοι Ἀθήνας. Καὶ εἴ γε βούλοιμην αὐτὸν προθυμεῖσθαι διαπράττειν μοι, ἐφ’ ἂν ἤκοιμι, δῆλον δτι καὶ τοῦτο δέοι ἀν πρότερον αὐτὸν²⁴ ἑκείνῳ ποιεῖν. Πάντα σύ γε τὰ ἐν ἀνθρώποις φίλτρα ἐπιστάμενος πάλαι ἀπεκρύπτου. ²⁵ Η δικνεῖς, ἔφη, ἄρξαι, μὴ αἰσχρὸς φανῆς, ἐὰν πρότερος τὸν ἀδελφὸν εὗ ποιηῖς; καὶ μὴν πλείστου γε δοκεῖ ἀνήρ ἐπαίνου ἄξιος εἶναι, δς ἀν φύλανη τοὺς μὲν πολεμίους κακῶς ποιῶν, τοὺς δὲ φίλους εὐεργετῶν. Εἰ μὲν οὖν ἀδόκει μοι Χαιρεψῶν ἡγεμονικώτερος εἶναι σοῦ πρὸς τὴν πρᾶξιν ταύτην, ἑκεῖνον ἀν ἐπειρώμην πειθεῖν πρότερον ἐγχειρεῖν τῷ σε φίλου ποιεῖσθαι²⁶ νῦν δὲ μοι σὺ δοκεῖς ἡγούμενος μᾶλλον ἀν ἑεργάσασθαι τοῦτο. Καὶ δ Χαιρεκράτης εἶπεν ²⁷ Ατοπα λέγεις, ὡ Σώκρατες, καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ, ὃς γε καλεύεις ἐμὲ νεώτερον ὅντα καθηγεῖσθαι. Καὶ τοι τοῦτο γε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τάνατίᾳ νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἡγεῖσθαι παντὸς καὶ ἔργου καὶ λόγου. Πῶς; ἔφη ὁ Σωκράτης²⁸ οὐ γάρ καὶ δόδον παραχωρῆσαι τὸν νεώτερον τῷ πρεσβύτερῳ συντυγχάνοντι πανταχοῦ νομίζεται, καὶ ²⁹ οὐ^{*} καθήμενον ἐπαναστῆναι, καὶ κοίτη^{29*} μαλακῆ^{29**} τιμῆσαι, καὶ λόγων ὑπεξεῖαι; ὡ γαθὲ, μὴ ὄχει, ἔφη, ἀλλ’ ἐγχειρεῖ τὸν ἄνδρα καταπραῦνει, καὶ πάνυ ταχύ σοι ὑπακούσεται. Οὐχ ὅρας ὡς φιλότιμος ἐσει καὶ ἐλευθέριος; τὰ μὲν γάρ πονήρᾳ ἀνθρώπωις οὐκ ἀλλως μᾶλλον ἔλοις, ἢ εἰ διδοίης τούς δὲ καλοὺς καγαθοὺς ἀνθρώπους προσφιλῶς χρώμενος μάλιστ²⁹ ἀν κατεργάσαι. Καὶ δ Χαιρεκράτης εἶπεν ³⁰ Εάν οὖν, ἐμοῦ ταῦτα ποιοῦντος, ἑκεῖνος μηδὲν βελτίων γίγνηται; Τί γάρ ἀλλο, ἔφη δ Σωκράτης, ἢ κινδυνεύσεις ἐπιδεῖξαι, σὺ μὲν χρησός τε καὶ φιλάδελφος εἶναι, ἑκεῖνος δὲ φαῦλός τε καὶ οὐκ ἄξιος εὐεργεσίας; ³¹ Αλλ’ οὐδέν οἶμαι τούτων ἔσεσθαι³² νομίζω γάρ αὐτὸν, ἐπειδὲν αἰσθηταὶ σε προκαλούμενον ἔαυτὸν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, πάνυ φιλονεικήσειν, ὅπως περιγένηται σου λόγω καὶ ἔργω εὑ ποιῶν. Νῦν μὲν γάρ οὔτως, ἔφη, διάκεισθον ὥσπερ εἰ τὸ χειρε, δς ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ συλλαμβάνειν ἀλλήλαιν ἐποίησεν, ἀφεμένω τούτου τράποιντο πρὸς τὸ διακαλύνειν ἀλλήλω³³ ἢ εἰ τῷ πόδε θεία μοίρα πεποιημένω πρὸς τὸ συνεργεῖν ἀλλήλοιν, ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιεν ἀλλήλω. Οὐκ ἀν [οὖν]

²¹) Ὁ Σωκρ. ²²⁾ (Ἐνν.) Πόθιν ἡ Πατρίδα. ²³⁾ Εμέ. ²⁴⁾ Γποπτος λέξις.

πολλὴ ἀμαθία εἶναι καὶ κακοδαιμονία, τοῖς ἐπ' ὁφελεῖσθαι πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι; Καὶ μήν ἀδελφῷ γε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδὲς ἐποίησεν ἐπὶ μεῖζον ὁφελεῖσθαι ἀλλήλουν, η̄ χειρέ τε καὶ πόδε καὶ ὄφθαλμος καὶ τάλλα, οὐσα ἀδελφῷ ἔφυσεν ἀνθρώποις. Χειρες μὲν γάρ, εἰ δέοι αὐτὰς τὰ πλέον ὄργυιᾶς διέχοντα ἀμα ποιῆσαι, οὐκ ἀν δύναντο πόδες δὲ οὐδὲ ἀν ἐπὶ τὰ ὄργυιάν διέχοντα ἔθισεν ἀμα ὄφθαλμοι δὲ, οἱ καὶ δοκοῦντες ἐπὶ πλεῖστον ἔξικνεισθαι, οὐδὲ ἀν τῶν ἔτι ἐγγυτέρω ὅντων τὰ ἐμπροσθεν ἀμα καὶ τὰ ὄπισθεν ἰσεῖν δύναντο ἀδελφῷ δὲ, φίλω ὅντε, καὶ πολὺ διεστῶτε, πράττετον ἀμα * καὶ * τὰ ἐπ' ὁφελεῖσθαι ἀλλήλοις.

Καὶ μήν τὰς ἀπορίας γε τῶν φίλων τὰς μὲν δι' ἄγνοιαν ἐπειρᾶτο γνῶμη²⁵ ἀκεῖσθαι, τὰς δὲ δι' ἔνδειαν, διέστακτων κατὰ δύναμιν ἀλλήλοις ἐπαρκεῖν. Ἐρῶ δὲ καὶ ἐν τούτοις & σύνοιδα αὐτῷ. Ἀρίσταρχον γάρ ποτε ὄρῶν σκυθρωπῶς ἔχοντα, "Εουκας, ἔφη, ω̄ Ἀρίσταρχε, βαρέως φέρειν τι. Χρή δὲ τοῦ βάρους μεταδίδοντας τοῖς φίλοις· ἵσως γάρ ἀν τί σε καὶ ἡμεῖς κουφίσαμεν. Καὶ δι' Ἀρίσταρχος, Ἄλλα μήν, ἔφη, ω̄ Σώκρατες, ἐν πολλῇ γε εἴμι ἀπορίᾳ. Ἐπει γάρ ἐξαστάσεν ἡ πόλις πολλῶν φυγόντων ὡς τὸν Πειραιᾶ, συνειηλύθησαν ὡς ἐμὲ καταλειπμέναι ἀδελφαῖς τε καὶ ἀνελφιδαῖς καὶ ἀνεψιαῖς τοσαῦται, ω̄στ' εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ τεσσαρασκαίδεκα τοὺς ἐλευθέρους. Λαμβάνομεν δὲ οὔτε ἐκ τῆς γῆς οὐδέν· οἱ γάρ ἐναντίοι κρατοῦσιν αὐτῆς οὔτε ἀπὸ τῶν οἰκῶν ὀλιγανθρωπία γάρ ἐν τῷ ἀσει γέγονε. Τὰ ἐπιπλα δὲ οὐδεὶς ὀνειτᾷ, οὐδὲ δανείσασθαι οὐδαμόθεν ἔχει ἀργύριον, ἀλλὰ πρότερον ἀν τίς μοι δοκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ζητῶν εὑρεῖν, η̄ δανείζουμενος λαβεῖν. Χαλεπὸν μὲν οὖν ἔζιν, ω̄ Σώκρατες, τοὺς οἰκείους περιορῆν ἀπολλυμένους, ἀδύνατον δὲ τοσούτους τρέψειν ἐν τοιούτοις πράγμασιν. Ἀκούσας οὖν ταῦτα ὁ Σωκράτης, Τί ποτέ ἐστιν, ἔφη, διτὶ ὁ Κεράμων²⁶ μὲν πολλοὺς τρέφων, οὐ μόνον ἔστω τε καὶ τούτοις τὰ ἐπιτηδεῖα δύναται παρέχειν, ἀλλὰ καὶ περιποιεῖται τοσαῦτα, ὥσε καὶ πλουτεῖν· σὺ δὲ πολλοὺς τρέφων δέδοικας, μὴ δι' ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων ἀπαντεῖς ἀπόλησθε; "Οτι νὴ Δί', ἔφη, οἱ μὲν δούλους τρέφει, ἐγὼ δὲ ἐλευθέρους. Καὶ πότερον, ἔφη, τοὺς παρὰ σοὶ ἐλευθέρους οἵει βελτίους εἶναι η̄ τοὺς παρὰ Κεράμωνι δούλους; "Ἐγὼ μὲν οἰμαι, ἔφη, τοὺς παρ' ἐμοὶ ἐλευθέρους. Οὐκοῦν, ἔφη, αἰσχρὸν τὸν μὲν ἀπὸ τῶν πονηροτέρων εὐπορεῖν, σὲ δὲ πολλῷ βελτίους ἔχοντα ἐν ἀπορίαις εἶναι; Νὴ Δί', ἔφη· οἱ μὲν γάρ τεχνίτας τρέφει, ἐγὼ δὲ ἐλευθερίας πεπαιδευμένους.

"Αρ' οὖν, ἔφη, τεχνῖται εἰσιν οἱ γρήγοριμόν τι ποιεῖν ἐπιειδέμενοι; Μάλεστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν γρήγοριμά γ' ἀλιταῖται; Σφόδρα γε. Τί δ' ἄρτοις; Οὐδέν τι τον. Τί γάρ; ἔφη, ιμάτιά τε ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα, καὶ χιτωνίσκοι καὶ χλαμύδες καὶ ἔξωμίδες; Σφόδρα γ', ἔφη, καὶ πάντα ταῦτα χρήσιμα. Ἐπειτα, ἔφη, οἱ παρὰ σοὶ τούτων οὐδὲν ἐπίστανται ποιεῖν; Πάντα μὲν οὖν, [ἔφη], ω̄ς ἐγώμαι. Εἰτ' οὐκ οἰσθα, διτὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν τούτων, ἀλιτοποιίας,

²⁵⁾ Φρονήσει. ²⁶⁾ Ινωστός τις βέναια ἐργοστασιάρχης ἐν Ἀθήναις, ω̄ς καὶ οἱ πεντετέρω ἀναρρέμενοι Ναυσικάδης, Κύρηδος κτλ.

Ναυτικόδης ού μόνον ἔαυτόν τε καὶ τοὺς οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούς τοὺς καὶ οὓς πολλάκις καὶ βοῦς, καὶ περιποιεῖται τοσκῦτα, ὥστε καὶ τῇ πόλει πολλάκις λειτουργεῖν· ἀπὸ δὲ ἀρτοποίης Κύρηδος τὴν τε οἰκίαν πᾶσαν διατρέψει, καὶ ζῆ διαφίλως; Δημέας δὲ ὁ Κολλυτεὺς ἀπὸ γλαρυδουργίας, Μήνων δὲ ἀπὸ γλανιδοποίης, Μεγαρίων δὲ οἱ πλεῖστοι, ἔφη, ἀπὸ ἔξωμι-δοποίας διατρέφονται; Νῆ Δι', ἔφη οὔτοις γάρ ὡνούμενοι βαρβάρους ἀνθρώπους ἔχουσιν, ὥστε ἀναγκάζειν ἐργάζεσθαι, οὐ καλῶς ἔχει· ἐγὼ δὲ ἐλευθέρους τε καὶ συγγενεῖς. "Ἐπειτ', ἔφη, διτὶ ἐλευθεροὶ τ' εἰσὶ καὶ συγγε-νεῖς σοι, οἵτις χρῆγιν αὐτοὺς μηδὲν ἄλλο ποιεῖν, η̄ ἐσθίειν καὶ καθεύδειν; πότερον καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθέρων τοὺς οὕτω ζῶντας ἀμεινον διάγοντας δράς, καὶ μᾶλλον εὐδαιμονίζεις, η̄ τοὺς δὲ ἐπίστανται χρήσιμα πρὸς τὸν βίον, τούτων ἐπιμελουμένους; η̄ τὴν μὲν ἀργίαν καὶ τὴν ἀμέλειαν αἰσθάνειν τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τὸ μαθεῖν, οὐ προσήκει ἐπίστασθαι, καὶ πρὸς τὸ μηνημονεύειν, δὲ ἀν μάθωσι, καὶ πρὸς τὸ ὑγιαίνειν τε καὶ ἴσχυειν τοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τὸ κτητασθάνειν τι καὶ σώζειν τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ὡφέλιμα ὄντα, τὴν δὲ ἐργασίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν οὐδὲν χρήσιμα; "Εμαθον δὲ, δὲ φῆς αὐτὰς ἐπίστασθαι, πότερον οὓς οὔτε χρήσιμα ὄντα πρὸς τὸν βίον, οὔτε ποιήσουσαι αὐτῶν οὐδὲν, η̄ τούγαντίον, ὡς καὶ ἐπιμελη-σόμεναι τούτων, καὶ ὡφεληθησόμεναι ἀπ' αὐτῶν; ποτέρως γάρ ἂν μᾶλ-λον ἀνθρώποι σωφρονούσιν ἀργοῦντες, η̄ τῶν χρησίμων ἐπιμελούμενοι; ποτέρως δὲ ἀν δικαιότεροι εἰσιν, εἰ ἐργάζοντο, η̄ εἰ ἀργοῦντες βουλεύοντο περὶ τῶν ἐπιτηδείων; "Αλλὰ καὶ²¹ νῦν μὲν, ὡς ἐγώμενοι, οὔτε σὺ ἔκεί-νας φιλεῖς, οὔτε ἔκείναις σέ· σὺ μὲν, ἡγούμενος αὐτὰς ἐπικηριόντας εἰναῖς σεαυτῷ, ἔκείναι δὲ, δρῶσαι σε ἀχθόμενον ἐφ' ἔχυταῖς. "Ἐκ δὲ τούτων κίν-δυνος, μείζω τε ἀπέχθειαν γίγνεσθαι, καὶ τὴν προγεγονυῖαν χάριν μειού-σθαι. "Ἐὰν δὲ προστατήσῃς ὅπως ἐνεργοὶ ὕστε, σὺ μὲν ἔκείνας φιλήσεις, ὁρῶν ὡφελίμους σεαυτῷ οὔτας· ἔκείναις δὲ σὲ ἀγαπήσουσιν, αἰσθόμεναι χαίροντά σε αὐταῖς τῶν δὲ προγεγονυῶν εὐεργεσιῶν ἥδιον μεμνημένοι τὴν ἀπ' ἔκείνων χάριν αὐξήσετε, καὶ ἐκ τούτων φιλικώτερόν τε καὶ οἰκείοτερον ἀλλήλοις ἔξετε. Εἰ μὲν τοίνυν αἰσχρόν τι ἔμελλον ἐργάσασθαι, θά-γατον ἀντ' αὐτοῦ προσκοτεόν η̄· νῦν δὲ, δὲ μὲν δοκεῖ καλλιστα καὶ πρε-πωδέστερα²² γυναιξὶν εἶναι ἐπίζωνται, ὡς ἔοικε. Πάντες δὲ δὲ ἐπίστανται, ῥῆστά τε καὶ τάχιστα καὶ καλλιστα καὶ ἥδιστα ἐργάζονται. Μή οὖν ὄ-κνει, ἔφη, ταῦτα εἰσηγεῖσθαι αὐταῖς, δὲ σοὶ τε λυτιτελεῖ κάκείναις· καὶ ὡς εἰκός, ἡδέως ὑπακούονται. "Αλλὰ, νῆ τοὺς θεοὺς, ἔφη δὲ Ἀρίσταρχος, οὐ-τῷ μοι δοκεῖς καλῶς λέγειν, δὲ Σώκρατες, ὥστε πρόσθιν μὲν οὐ προσιέ-μην δικείσασθαι, εἰδὼς δέτι ἀναλώσας δὲ τι ἀν λάδιο, οὐχ ἔξω ἀποδούνται, γῦν δέ μοι δοκῶ εἰς ἔργων ἀρορμήν ὑπομένειν αὐτὸν ποιῆσαι. "Ἐκ τούτων δὲ ἐπορισθη μὲν ἀρορμή, ἐωνήθη δὲ ἔρια· καὶ ἐργαζόμεναι μὲν ἡρίστων, ἐργαζόμεναι δὲ ἔδει πνουν, ἵλαραι δὲ ἀντὶ σκυθρωπῶν ἤσταν, καὶ ἀντὶ ὑ-φορωμένων ἔχυτὰς ἡδέως ἀλλήλας ἔώρων· καὶ αἱ μὲν ὡς κηδεμόνα ἐφί-

²¹ Προσθετικός. ²² Τὸ συγκριτικὸν ὡς πρὸς τοὺς ἄνδρας, οἵ τις μᾶλλον ἀρμόδεις ἦ-
τον ὑπατικῷ ἐργασίᾳ.

λουν, δὲ ὡς ὁφελίμους ἡγάπα. Τέλος δὲ ἐλθῶν πρὸς τὸν Σωκράτην, χαῖρων διηγεῖτο ταῦτά τε, καὶ ὅτι οἰτῶνται αὐτὸν μόνον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν ἐσθίειν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Εἴτα οὐ λέγεις αὐταῖς τὸν τοῦ κυνὸς λόγον; φασὶ γαρ, ὅτε φωνήντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν δὲν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν· Θαυμαστὸν ποιεῖς, δις ἡμῖν μὲν ταῖς καὶ ἕριά σοι καὶ ἄρνας καὶ τυρὸν παρεχούσαις οὐδὲν δίδως, διτὶ ἀν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν· τῷ δὲ κυνὶ, δις οὐδὲν τοιοῦτόν σοι παρέχει, μεταδίδως οὐπερ αὐτὸς ἔχεις σίτου. Τὸν κύνα οὖν ἀκούσαντα εἰπεῖν· Ναὶ μὰ Δια! ἐγώ γάρ εἰμι δικαῖας αὐτὰς σώζων, ὃς μήτε ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτεσθαι μήτε ὑπὸ λύκων κατακέεσθαι· ἐπειδὲ νοεῖς γε, εἰ μὴ ἐγώ προσυλάττοιμι νῦντος, οὐδὲ ἀν νέμεσθαι δύναισθε, φοβούμεναι μὴ ἀπόλησθε. Οὕτω δὴ λέγεται καὶ τὰ πρόσθια συγγχωρῆσαι τὸν κύνα προτιμῆσθαι. Καὶ σὺ οὖν ἔκεινας λέγε ὅτι ἀντὶ κυνὸς εἶ φύλαξ καὶ ἐπιμελητής, καὶ διὰ σὲ οὐδὲ ὑφ' ἐνδεις ἀδικούμενας ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζόμενας ζῶσιν.

ΒΙΒΑΙΟΝ Γ'.

ΕΚ ΤΟΥ ΣΤ'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.

Γλαύκωνα²⁹ δὲ τὸν Ἀρίστωνος, διτὶ ἐπεχείρει δημιηγορεῖν, ἐπιθυμῶν προστατεύειν τῆς πόλεως, οὐδέπω εἰκοσιν ἔτη γεγονώς, ὅντων ἄλλων οἰκείων καὶ φίλων, οὐδεὶς ἡδύνατο παῦσαι ἐλκόμενόν τε ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ καταγέλαστον ὄντα· Σωκράτης δὲ, εὔνους ὥν αὐτῷ διὰ τε Χαριδην τὸν Γλαύκωνος³⁰ καὶ διὰ Πλάτωνα, μόνος ἐπαυσεν. Ἐντυχών γάρ αὐτῷ, πρῶτον μὲν εἰς τὸ ἑβελῆσαι³¹ ἀκούειν τοιάδε λέξας, κατέσχεν. Ω Γλαύκων, ἔφη, προστατεύειν ἡμῖν διανενόγσαι τῆς πόλεως; Ἔγωγε, ἔφη, ὁ Σύντροφες. Νὴ Δι!, ἔφη, καλὸν γάρ, εἰπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. Δῆλον γάρ, διτὶ, ἐὰν τούτο διαπρᾶξῃ, δυνατός μὲν ἐστι αὐτὸς τυγχάνειν δοῦν ἀν ἐπιθυμῆς, ικανὸς δὲ τοὺς φίλους ὁφελεῖν, ἐπαρεῖς δὲ τὸν πατρῷον οίκον, αὐξῆσαις δὲ τὴν πατρίδα, ὄνομαστὸς δὲ ἐστι πρῶτον μὲν ἐν τῇ πόλει, ἐπειτα δὲ ἐν τῇ Ἑλλάδι, ίσως δὲ ὥσπερ Θεμιστοκλῆς καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις· διποὺ δὲ ἀν τοῖς, πανταχοῦ περιβλεπτος ἐστι. Ταῦτα οὖν ἀκούσων ὁ Γλαύκων ἐμεγαλύνετο καὶ ἡδέως παρέμενε. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σωκράτης, Οὐκοῦν, ἔφη, τοῦτο μὲν, ὁ Γλαύκων, δῆλον διτὶ, εἰπερ τιμᾶσθαι βούλει, ὁφελητέα σοι ἡ πόλις ἐστί; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πρὸς θεῶν, ἔφη, μὴ τοίνυν ἀποκρύψῃ, ἀλλ' εἰπὲ ἡμῖν, ἐκ τίνος ἄρξῃ τὴν πόλιν εὐεργετεῖν; Ἐπειδὲ δὲ ὁ Γλαύκων διεσιώπησεν, ὡς ἀν τότε σκοπῶν, δύόθεν ἄρχοιτο, Ἀρ', ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ, φίλου οίκον εἰ αὐξῆσαι βούλοιο, πλουσιώτερον αὐτὸν ἐπιχειρίης ἀν ποιεῖν, οὗτα καὶ τὴν πόλιν πειράσῃ πλουσιωτέραν ποιῆσαι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν πλουσιωτέρα γ' ἀν εἴη, προσδόδων αὐτῇ πλειστῶν γενομένων; Εἰκός γοῦν, ἔφη. Λέξον δὴ, ἔφη, ἐκ τίνων νῦν αἱ πρόσδοδοι τῇ πόλει, καὶ πόσαι τινές εἰσι; δῆλον γάρ διτὶ ἔσκεψαι, ἵνα, εἰ μέν τινες αὐτῶν ἐγδεῶς ἔχουσιν, ἐκπληρώσῃς· εἰ δὲ παρα-

²⁹ Τὸν ἀδελφὸν τοῦ Πλάτωνος. ³⁰ Θεῖον τοῦ Πλάτωνος. ³¹ "Ωστε ἑβελῆσαι.

λείπονται, προσπορίσης. 'Αλλά, μὰ Δι', ἔφη ὁ Γλαύκων, ταῦτά γε οὐκ ἐ-
πέσκεμμαί, 'Αλλ', εἰ τοῦτο, ἔφη, παρέλιπες, τὰς γε δαπάνας τῆς πόλεως
ἡμῖν εἰπέ δῆλον γάρ δι τούτων τὰς περιττὰς ἀφαιρεῖν διανοῇ. 'Αλ-
λά μὰ τὸν Δι', ἔφη, οὐδὲ πρὸς ταῦτα πω ἐσχόλαστα. Οὐκοῦν, ἔφη, τὸ μὲν
πλουσιωτέραν τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλούμεθα· πῶς γάρ οἶόν τε, μὴ εἰδό-
τα γε τὰ ἀνχλώματα καὶ τὰς προσδόους, ἐπιμεληθῆναι τούτων; 'Αλλ', δι
Σωκρατεῖς, ἔφη ὁ Γλαύκων, δυνατόν ἔσι καὶ ἀπὸ πολεμίων τὴν πόλιν πλου-
τίζειν. Νὴ Δία, σφόδρα γ', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἔάν τις αὐτῶν κρείττων ἦ-
ητων δὲ ὡν καὶ τὰ οἰκεῖα προσαποθάλοι ἄν. 'Αληθῆ λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν,
ἔφη, τόν γε βουλευσόμενον, πρὸς οὕστινας δεῖ πολεμεῖν, τίνι τε τῆς πόλε-
ως δύναμιν καὶ τὴν τῶν ἐναντίων εἰδέναι δεῖ, ἵνα, ἐὰν μὲν ἡ τῆς πόλεως
κρείττων ἥτις συμβουλεύῃ ἐπιχειρεῖν τῷ πολέμῳ. ἐὰν δὲ ἡττων τῆς τῶν ἐν-
αντίων, εὐλαβεῖσθαι πείθῃ. 'Ορθῶς λέγεις, ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη,
λέξον ἡμῖν τῆς πόλεως τήν τε πεζικήν καὶ τήν ναυτικήν δύναμιν, εἴτα τὴν
τῶν ἐναντίων. 'Αλλά, μὰ τὸν Δι', ἔφη, οὐκ ἀν ἔχοιμι σοι οὕτως γε ἀπὸ
στόματος εἰπεῖν, 'Αλλ', εἰ γέγραπται σοι, ἔνεγκε, ἔφη· πάνυ γάρ ἡδέως
ἄν τοῦτο ἀκούσαιμι. 'Αλλά μὰ τὸν Δι', ἔφη, οὐδὲ γέγραπται μοί πω.

Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ πολέμου συμβουλεύειν τήν γε πρώτην³² ἐπισχή-
σουμεν ἵστως γάρ καὶ διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, ἅρτι ἀρχόμενος τῆς προστα-
τείας, οὕπω ἔξητακας. 'Αλλά τοι περὶ γε φυλακῆς τῆς χώρας οἴδ' ὅτι σοι
μεμέληκε, καὶ οἰσθα ὑπόσται τε φυλακαὶ ἐπίκαιροι εἰσι καὶ ὑπόσται μὴ,
καὶ ὑπόστοι τε φρουροὶ ἴκανοι εἰσι καὶ ὑπόστοι μὴ εἰσι· καὶ τὰς μὲν ἐπικαί-
ρους φυλακὰς συμβουλεύεις μείζονας ποιεῖν, τὰς δὲ περιττὰς ἀφαιρεῖν.
Νὴ Δι', ἔφη ὁ Γλαύκων, ἀπάστας μὲν οὖν ἔγωγε³³, ἔνεκά γε τοῦ οὕτως³⁴
αὐτὰς φυλάττεσθαι, ὥστε ἀρπάζεσθαι τὰ ἐκ τῆς χώρας. 'Εάν δέ τις ἀφέλη
γ', ἔφη, τὰς φυλακὰς, οὐκ οἴει καὶ ἀρπάζειν ἔκουσίαν ἔσεσθαι τῷ βουλο-
μένῳ; ἀτάρ, ἔφη, πότερον ἐλθὼν αὐτὸς ἐξήτακας τοῦτο, ἥτις πῶς οἰσθα, ὅτι
κακῶς φυλάττονται; Εἰκάζω, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ τούτων, διαν
μηκέτι εἰκάζωμεν, ἀλλ' ἡδη εἰδῶμεν, τότε συμβουλεύσομεν; "Ισως, ἔφη ὁ
Γλαύκων, βέλτιον. Εἴς γε μὴν, ἔφη, τάργυρια³⁵ οἴδ' ὅτι οὐκ ἀφίξαι, ὥσ-
τε γε εἰπεῖν, διότι³⁶ νῦν ἐλάττω ἡ πρόσθεν προσέρχεται αὐτόθεν. Οὐ γάρ
οὖν ἐλήλυθα, ἔφη. Καὶ γάρ³⁷, νὴ Δι', ἔφη ὁ Σωκράτης, λέγεται βαρὺ³⁸ τὸ
χωρίον εἶναι. "Ωστε, διαν περὶ τούτου δέη συμβουλεύειν, αὕτη σοι ἡ πρό-
ωστις ἀρκέσει. Σκέψομαι, ἔφη ὁ Γλαύκων. 'Αλλ' εκείνου γέ τοι, ἔφη, οἴδ'
ὅτι οὐκ ἡμέληκας, ἀλλ' ἐσκεψαί, πόσον γρόνον ἴκανός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς χώ-
ρας γιγνόμενος σῖτος διατρέφειν τὴν πόλιν, καὶ πόσου εἰς τὸν ἐνιαυτὸν
προστέθεται, ἵνα μὴ τούτου λάθῃ σέ ποτε ἡ πόλις ἐνδεής γενομένη, ἀλλ'
εἰσὼς ἔχης ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων συμβουλεύων τῇ πόλει βοηθεῖν τε καὶ
σώζειν αὐτήν. Λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων, παμμέγεθες πρᾶγμα, εἰ γε καὶ

³² Κατὰ ἀρχὰς τούτας ταῖς πολέμου φοράν. ³³ (Ἐνν.) τὰς φυλακὰς ἀφιεῖν
συμβουλεύεσθαι. ³⁴ Κακῶς δηλ. ἴθε κατωτέρω. ³⁵ Τὰ ἐν λαυρῷ μεταλλεῖται τοῦ ἀσηγό-
ρου. ³⁶ Διατί; (ἴθε τοῦ Εενοφῶντος τίνι περὶ προσόσων τῶν Ἀθηνῶν πραγματείαν).
³⁷ (Ἐνν.) καλῶς ποιῶν. ³⁸ Νοσθέεις.

τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθαι δεήσει. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη δὲ Σωκράτης, οὐδὲν τὸν ἑαυτοῦ ποτε οίκον καλῶς τις οἰκησειν, εἰ μὴ πάντα μὲν εἰσεταί, ὃν προσδέεται, πάντων δὲ ἐπιμελόμενος ἐκπληρώσει. Ἀλλ᾽ ἐπεὶ δὲ μὲν πόλις ἐξ πλειόνων ἡ μηρίων οἰκιῶν συνέστηκε, χαλεπὸν δέ ἐστιν ἀματοσούτων οἴκων ἐπιμελεῖσθαι, πῶς οὐχ ἔνα, τὸν τοῦ θείου, πρῶτον ἐπειράθης κακῆσαι; δέεται δέ. Κανὸν μὲν τοῦτον δύνη, καὶ πλείστους ἐπιχειρήσεις· ἔνα δὲ μὴ δυνάμενος ὠφελῆσαι, πῶς ἀν πολλοὺς γε δυνηθεῖς; ὥσπερ εἰ τις ἐν τάλαντον μὴ δύναιτο φέρειν, πῶς οὐ φανερὸν, διτὶ πλείω γε φέρειν οὐδὲ ἐπιχειρητέον αὐτῷ; Ἀλλ᾽ ἔγωγε, ἔφη δὲ Γλαύκων, ὧφελοίην ἀν τὸν τοῦ θείου οἴκον, εἰ μοι ἐθέλοι πείθεσθαι. Εἶτα, ἔφη δὲ Σωκράτης, τὸν θείον οὐ δυνάμενος πείθειν, Ἀθηναίους πάντας μετὰ τοῦ θείου νομίζεις δυνηθεῖσαι ποιῆσαι πείθεσθαι σοι; Φυλάττου, ἔφη, ὁ Γλαύκων, δῆπας μὴ, τοῦ εὔδοξεῖν ἐπιθυμῶν, εἰς τούγαντίον ἔλθης· Ἡ οὐχ ὄρξει, ὡς σφαλερόν ἐστι τὸ δὲ μὴ οὔδε τις, ταῦτα λέγειν ἡ πράττειν; Ἐνθυμοῦ δὲ τῶν ἄλλων, δῖσσος οἰσθα τοιούτους, οἵοι φαίνονται καὶ λέγοντες δὲ μὴ ίσασι καὶ πράττοντες. Πότερά σοι δοκοῦσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπιτίνου μᾶλλον ἡ ψύχου τυγχάνειν; καὶ πότερον θαυμάζεσθαι μᾶλλον ἡ καταφρονεῖσθαι; Ἐνθυμοῦ δὲ καὶ τῶν εἰδότων δὲ τι τε λέγουσι καὶ δὲ τι ποιοῦστε καὶ, ὡς ἔγὼ νομίζω, εὑρήσεις ἐν πᾶσιν ἔργοις τούς μὲν εὐδοκιμοῦντάς τε καὶ θαυμαζούμενους ἐκ τῶν μάλιστα ἐπισταμένων ὄντας, τούς δὲ κακοδοξοῦντάς τε καὶ καταφρονούμενους δὲ τῶν ἀμαθεστάτων. Εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς εὐδοκιμεῖν τε θαυμάζεσθαι ἐν τῇ πόλει, πειρῶ κατεργάσασθαι ὡς μάλιστα τὸ εἰδέναι δὲ βούλει πράττειν ἔντον γὰρ τούτῳ διενέγκας τῶν ἄλλων ἐπιχειρῆς τὰ τῆς πόλεως πράττειν, εἴκοσι δὲ θαυμάσαιμι, εἰ πάνυ ἡδοίως τύχοις ὡν ἐπιθυμεῖς.

ΣΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

Ο Οίκονομικὸς ἐπιγραφόμενος λόγος τοῦ Ξενοφῶντος, εἶναι συνέχεια τῶν Ἀπομνημάτων, διδάσκει δὲ ἵδιως τὴν οἰκιακὴν τάξιν καὶ εὐημερίαν, καὶ μάλιστα τὴν καὶ λὴν κυβέρνησιν τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων· ἔθεωρήθη δὲ πάντοτε ὡς ἐν τῶν ἀρίστων συγγραμμάτων τοῦ Ξενοφῶντος, ὥστε καὶ ὁ Κικέρων αὐτὸς τὸ μετέφρασεν εἰς τὴν Λατινίδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΗΚΟΥΣΑ δέ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ οίκονομίας τοιάδε διαλεγομένου. Εἴπερ μοι, ἔφη, ὁ Κριτόδουλε¹, ἄρά γε ἡ οίκονομία ἐπιστήμης τινὸς ὄνομά ἔσιν, φτερὸς ἡ ἴατρικὴ καὶ χαλκευτικὴ καὶ ἡ τεκτονικὴ; "Εμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Κριτόδουλος.—"Η καὶ ὡσπερ τούτων τῶν τεχνῶν ἔχοιμεν ἄν εἰπεῖν ὅτι ἔργον ἐκάστης, οὕτω καὶ τῆς οίκονομίας δυναίμεθ' ἄν εἰπεῖν ὅτι ἔργον αὐτῆς ἔσι; Δοκεῖ γοῦν, ἔφη ὁ Κριτόδουλος, οίκονόμου ἀγαθοῦ εἶναι εὖ οἰκεῖν² τὸν ἑαυτοῦ οίκον. "Η καὶ τὸν ἄλλου δὲ οίκον, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ἐπιτρέποι τις αὐτῷ, οὐκ ἄν δύναιτο, εἰ βιούλοιτο, εὖ οἰκεῖν, ὡσπερ καὶ τὸν ἑαυτοῦ; οὐ μὲν γὰρ τεκτονικὴν ἐπιστάμενος δμοίως ἄν καὶ ἄλλῳ δύνατο ἐργάζεσθαι ὅ τι περ καὶ ἑαυτῷ, καὶ δοκεῖ οίκονομικὸς γ' ἄγ³ ὡταύτως; "Εμοιγέ δοκεῖ ὁ Σωκράτης. "Εἰς οἴρα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὴν τέχνην ταύτην ἐπισταμένω, καὶ εἰ μὴ αὐτὸς τύχοι χρήματα ἔχων, τὸν ἄλλου οίκον οίκονομοῦντα, ὡσπερ καὶ οίκοδομοῦντα, μισθιφορεῖν; Νὴ Δία καὶ πολύν γε μισθόν, ἔφη ὁ Κριτόδουλος, φέροιτ' ἄν, εἰ δύναιτο οίκον παραλαβών τελεῖν τε ὅτα δεῖ καὶ περιουσίαν ποιῶν αὔξειν τὸν οίκον.—Οίκος δὲ δὴ τί δοκεῖ ἡμῖν εἶναι; ἄρα ὅπερ οἰκία, ἢ καὶ ὅστα τις ἔξω τῆς οἰκίας ἐκέκτητο, πάντα τοῦ οίκου ταῦτά ἔσιν; "Εμοιγ' οὖν, ἔφη ὁ Κριτόδουλος, δοκεῖ, καὶ εἰ μηδὲ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει εἴη τῷ κεκτημένῳ, πάντα τοῦ οίκου εἶναι, ὅστις κέκτηται.—Οὐκοῦν καὶ ἐχθροὺς κέκτηνται τινες; —Νὴ Δία καὶ πολλοὺς γε ἔνιοι. —"Η καὶ κτήματα αὐτῶν φάσσομεν εἶναι τοὺς ἐχθρούς; Γελοῖσον μέν τ' ἄν εἴη, ἔφη ὁ Κριτόδουλος, εἰ δὲ τοὺς ἐχθροὺς αὔξων προσέτι καὶ μισθὸν τούτου φέροι. "Οτι τοι⁴ ἡμῖν ἐδόκει οίκος ἀνδρός εἶναι ὅπερ κτῆσις. Νὴ Δί", ἔφη ὁ Κριτόδουλος, διτι γέτις ἀγαθὸν κέκτηται οὐ μὰ Δί⁵ οὐκ⁶ εἴτι κακὸν, τοῦτο κτήμα ἐγὼ καλῶ.—Σὺ δὲ ἔσοικας τὰ ἐκάστω φάσέ μια κτήματα καλεῖν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· τὰ δέ γε βλάπτοντα ζημίαν ἔγωγε νομίζω μᾶλλον ἢ χρήματα.—Καὶ ἄρα γέ τις ἵππον πριάμενος μὴ ἐπίστηται αὐτῷ χρῆσθαι ἀλλὰ καταπίπτων ἀπ' αὐτοῦ κακὰ λαμβάνη, οὐ χρήματα αὐτῷ ἐστιν ὁ ἵππος; —Οὐκ εἴπερ τὰ χρήματα γ' ἔσιν ἀγαθόν. —Οὐδ' ἄρα γε ἡ γῆ ἀνθρώπῳ ἐσὶ χρήματα, δοστις οὕτως ἐργάζεται αὐτὴν, ὡς εἰς ζημιούσθαι ἐργαζόμενος; —Οὐδὲ ἡ γῆ μέντι χρήματαέστιν, εἴπερ ἀντὶ τοῦ τρέφειν πεινῆν παρασκευάζει.

¹ Ήδες τοῦ Κριτωνος πλουσιώτατος. ² Διοικεῖν. ³ Δύναιτο ἐργάζεσθαι;

⁴ Βέβαια, ἐπειδὴ κτλ. ⁵) . . . Οὐ καλῶ.

— Ούκουν καὶ τὰ πρόδητα ώσπερ τις, εἴτις διὰ τὸ μὴ ἐπίεισθαι προθέστοις χρῆσθαι ζημιοῦτο, οὐδὲ τὰ πρόδητα χρήματα τούτῳ εἴη ἄν; — Ούκουν ἔ-
μοιγε δοκεῖ. — Σὺ ἄρα, ὡς ἔοικε, τὰ μὲν ὀφελοῦντα χρήματα ἡγῆ, τὰ δὲ βλάπτοντα οὐ χρήματα. — Οὔτω. — Ταῦτα ἄρα δοκεῖ τῷ μὲν ἐπιεισμένῳ χρῆσθαι αὐτῶν ἑκάστοις χρήματά ἐστι, τῷ δὲ μὴ ἐπισταμένῳ οὐ χρήμα-
τα... οἱ δὲ φίλοι, ἦν τις ἐπιστηται αὐτοῖς χρῆσθαι, ὥσε ὀφελεῖσθαι ἀπ' αὐτῶν, τί φίσομεν αὐτοὺς εἶναι; — Χρήματα νὴ Δί', ἔφη ὁ Κριτόδουλος, καὶ πολὺ γε μᾶλλον ἡ τοὺς βοῦς, ἢν ὀφελιμώτεροι γε ὕστε τῶν βιῶν. — Καὶ οἱ ἔχθροι γε ἄρα κατά γε τὸν σὸν λόγον χρήματά εἰσι τῷ δυναμένῳ ἀπὸ τῶν ἔχθρῶν ὀφελεῖσθαι. — Εμοι γ' οὖν δοκεῖ. — Οίκυνθομου ἄρα ἐξει-
άγαθοῦ καὶ τοῖς ἔχθροῖς ἐπίεισθαι χρῆσθαι, ὥσε ὀφελεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἔχ-
θρῶν. — Ισχυρότατά γε. Καὶ γὰρ οὐδὲ ὅρφας, ἔφη, ὁ Κριτόδουλε, δοσοὶ μὲν
δὴ οἵκοι ἴδιωτῶν εἰσιν ηὗξημένοι ἀπὸ πολέμου, δοσοὶ δὲ τυράννων. Ἀλλὰ
γὰρ τὰ μὲν^ο καλῶς ἔμοι γε δοκεῖ λέγεσθαι, ὁ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κριτόδου-
λος^ο: ἔκεινο δὲ ήμεν τι φαίνεται, ὅπόταν ὀρῶμεν τινας ἐπιστήμας μὲν ἔχον-
τας καὶ ἀφορμάς, ἀφ' ὧν δύνανται ἐργάζομενοι αὔξειν τοὺς οἴκους, αἰσθα-
νώμεθα δὲ αὐτοὺς ταῦτα μὴ θέλοντας ποιεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ὀρῶμεν ἀνω-
φελεῖς οὖσας αὐτοῖς τὰς ἐπιστήμας; ἄλλο τι η τούτοις αὖ οὔτε αἱ ἐπιει-
ματα χρήματα εἰσιν οὔτε τὰ κτήματα; Περὶ δούλων μοι, ἔφη ὁ Σώκρατης,
ἐπιχειρεῖς, ὁ Κριτόδουλε, διαλέγεσθαι; Οὐ μά Δί', ἔφη, οὐκ ἔγωγε, ἀλλὰ
καὶ πάνυ εὐπατορῶν ἐνίων γε δοκούντων εἶναι, οὓς ἔγώ ὅρω τοὺς μὲν πο-
λεμικάς, τοὺς δὲ εἰρηνικάς ἐπιστήμας ἔχοντας, ταῦτας δὲ οὐκ ἔθέλονται
ἔργάζεσθαι, ὡς μὲν ἔγώ οἴμαι, δι' αὐτὸ τοῦτο, διτε δεσπότας οὐκ ἔχουσι. Καὶ πῶς ἄν, ἔφη ὁ Σώκρατης, δεσπότας οὐκ ἔχοιεν, εἰ εὐχόμενοι εὐδαι-
μονεῖν καὶ ποιεῖν βουλόμενοι ἀφ' ὧν ἔχοιεν ἀγαθά, ἐπειτα κωλύονται ποι-
εῖν ταῦτα ὑπὸ τῶν ἀρχόντων; Καὶ τίνες δὴ οὗτοι εἰσιν, ἔφη ὁ Κριτόδου-
λος, οἱ ἀφανεῖς δοκεῖσθαι αὐτῶν; Ἀλλὰ μά Δί', ἔφη ὁ Σώκρατης,
οὐκ ἀφανεῖς εἰσιν, ἀλλὰ καὶ πάνυ φανεροί καὶ διτε πονηρότατοι γέ εἰσιν,
εὐδὲ σὲ λανθάνουσιν, εἰπερ πονηρίαν γε νομίζεις ἀργίαν τ' εἶναι καὶ μα-
λακίαν φυχῆς καὶ ἀμέλειαν^ο καὶ ἄλλαι δὲ εἰσιν ἀπατηλαί τινες δέσποιναι
προσποιούμεναι ἥδονατ εἶναι, κυβεῖσαν τε καὶ ἀνωφελεῖς ἀνθρώπων δύμιλαί,
αἱ προιόντος τοῦ χρόνου καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐξαπατηθεῖσι καταφανεῖς γίνον-
ται, διτε λύπαι ἄρα ἥταν ἥδοναῖς περιπεπεμμέναι^ο, αἱ διακωλύουσιν αὐτοὺς
ἐπὸ τῶν ὀφελίμων ἔργων κρατοῦσαι^ο. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι, ἔφη, ὁ Σώκρατες,
ἔργάζεσθαι μὲν οὐ κωλύονται ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ καὶ πάνυ σφοδρῶς πρὸς
τὸ ἔργάζεσθαι ἔχουσι καὶ μηχανᾶσθαι προσόδους^ο δύμως δὲ καὶ τοὺς οἴκους
κατατρίβουσι καὶ ἀμηχανίας συνέχονται. Δοῦλοι γάρ εἰσι καὶ οὗτοι, ἔφη
ὁ Σώκρατης, καὶ πάνυ γε χαλεπῶν δεσποτῶν, οἱ μὲν λιχνεῖων, οἱ δὲ οἱ
νοφλυγῶν, οἱ δὲ φιλοτιμῶν τινῶν μωρῶν καὶ δαπανηρῶν, δι οὕτω χαλε-
πῶς ἀρχεῖ τῶν ἀνθρώπων, δι ἀν πατητήσωσιν, δισθ' ἔως μὲν ἀν ὄρῶσιν
ἥβωνταις αὐτοὺς καὶ δυναμένους ἔργάζεσθαι, ἀναγκάζουσι φέρειν^ο δι ἀν αὐ-
τοὶ ἔργάσωνται καὶ τελείν εἰς τὰς αὐτῶν ἐπιβυρίας, ἐπειδάν δὲ αὐτοὺς

Ταῦτα μέν. ο) Περιπέτεται, ο) αὐτῶν ή Ἐπικρατεῖσσι. ο) "Ιδε Δεξ. Σ. Δ. Β. σημ. 2.

ἀδυνάτους αἰσθανται ὅντας ἐργάζεσθαι διὰ τὸ γῆρας, ἀπολείπουσι τούτους κακῶς γηράσκειν, ἄλλοις δ' αὐτοῖς πειρῶνται δούλοις χρήσθαι· ἀλλὰ δεῖ, ὡς Κριτόδουλε, πρὸς ταῦτα¹⁰ οὐχ ἡσσον διαμάχεσθαι περὶ τῆς ἐλευθερίας η̄ πρὸς τοὺς σὺν δόπλοις πειρωμένους καταδουλοῦσθαι· πολέμιοι μὲν οὖν ἥδη, ὅταν καλοὶ κάγαβοι ὅντες καταδουλώσωνται τινας, πολλοὺς δὴ βελτίους ἥράγκασαν εἶναι σωφρονίσαντες, καὶ ἕπον βιοτεύειν τὸν λοιπὸν χρόνον ἐποίησαν· αἱ δὲ τοιαῦται δέσποιναι αἰκίζομεναι τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς ψυχὰς καὶ τοὺς οἴκους οὐ ποτε λήγουσιν, ἐς τ' ἣν ἄρχωσιν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ο οὖν Κριτόδουλος ἐκ τούτων ὥδε πως εἶπεν· Ἄλλὰ περὶ μὲν τῶν τοι-εύτων ἀρχούντως πάνυ μοι δοκῶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ σοῦ ἀκηκοένται· αὐτὸς δὲ ἐμαυτὸν ἔξετάζων δοκῶ μοι εὐρίσκειν ἐπιεικῶς τῶν τοιούτων ἐγκρατῆ ὅντα, ὃστε, εἰ μοι συμβούλευοις ὁ τι ἂν ποιῶν αὔξοιμι τὸν οἴκον, οὐκ ἄν μοι δοκῶ ὑπὸ γε τούτων ὅν σὺ δεσποινῶν καλεῖς κωλύεσθαι· ἀλλὰ θαρρῶν συμβούλευε ὅτι ἔχεις ἀγαθόν· η̄ κατέγνωκας ἡμῶν, ὡς Σώκρατες, ἵκανῶς πλουτεῖν, καὶ οὐδὲν δοκοῦμέν σοι προσδεῖσθαι χρημάτων; Οὔκουν ἔγωγε, ἔφη δὲ Σώκρατης, εἰ καὶ περὶ ἐμοῦ λέγεις, οὐδέν μοι δοκῶ προσδεῖσθαι χρημάτων, ἀλλ' ἵκανῶς πλουτεῖν· σὺ μέντοι, ὡς Κριτόδουλε, πάνυ μοι δοκεῖς πένεσθαι, καὶ ναὶ μὰ Δ'¹¹, ἐξιν ὅτε καὶ πάνυ οίκτείρω σε ἐγώ. Καὶ δὲ Κριτόδουλος γελάσας εἶπε· Καὶ πόσον ἂν πρὸς τῶν θεῶν οἶει, ὡς Σώκρατες, ἔφη, εὐρεῖν τὰ σὰ κτήματα πωλούμενα, πόσον δὲ τὰ ἐμά; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη δὲ Σώκρατης, εἰ ἀγαθοῦ ὠνητοῦ ἐπιτύχοιμι, εὐρεῖν ἄν μοι σὺν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὰ ὅντα πάντα ῥᾶδίως πέντε μνᾶς· τὰ μέντοι σὰ ἀκριβῶς οἴδα ὅτι πλέον ἄν εὔροι η̄ ἐκατονταπλασίονα τούτου. — Κάτα οὕτως ἔγνωκῶς σὺ μὲν οὐχ ἡγεῖται προσδεῖσθαι χρημάτων, ἐμὲ δὲ οίκτείρεις ἐπὶ τῇ πεντά; Τὰ μὲν γάρ ἐμά, ἔφη, ἵκανά ἐξιν ἐμοὶ παρέχειν τὰ ἐμοὶ ἀρκοῦντα· εἰς δὲ τὸ σὸν σχῆμα¹², δὲ σὺ πειριέδηλησαι, καὶ τὴν σὴν δόξαν, οὐδὲ εἰ τρίς ὅσα νῦν κέκτησαι προσγένοιτο σοι, οὐδὲ ὡς ἄν ἵκανά μοι δοκεῖ εἶναι σοι. Πῶς δὴ τοῦτ; ἔφη δὲ Κριτόδουλος· ἀπεφήνατο δὲ Σώκρατης· "Οτι πρῶτον μὲν ὄρῶ σοι ἀνάγκην οὔσαν θύειν πολλά τε καὶ μεγάλα, η̄ οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους οἶμαι σε ἄν ἀνασχέσθαι· ἐπειτα ἔνοις προσήκει σοι πολλοὺς δέχεσθαι καὶ τούτους μεγαλοποεπῶς· ἐπειτα δὲ πολλίτας δειπνίζειν καὶ εὖ ποιεῖν, η̄ ἔρημον συμμάχων εἶναι, ἔτι δὲ καὶ τὴν πόλιν αἰσθάνομαι τὰ μὲν ἡδη σοι προστάττουσαν μεγάλα τελεῖν, ἵπποτροφίας τε καὶ χορηγίας καὶ γυμνασιαρχίας καὶ προσατέλας· ἦν δὲ δὴ πόλεμος γένηται, οἰδὲ διτι καὶ τριηραρχίας μισθούς καὶ εἰσφορᾶς τοσαύτας σοι προσάξουσιν, δόσας σὺ οὐ ῥᾶδίως ὑποίσεις· ὅπου δὲ ἄν ἐνδεῶς δόξῃς τι τούτων ποιεῖν, οἰδὲ διτι σε τιμωρήσονται· Αθηναῖοι οὐδὲν ηττον η̄ εἰ τὰ αὐτῶν λάθοιεν κλέπτοντα· πρὸς δὲ τούτοις ὄρω σε οἰόμενον πλουτεῖν, καὶ ἀμελῶς μὲν ἔχοντα πρὸς τὸ μηχανᾶσθαι χρήματα, παιδικοῖς δὲ πράγμασι προσέχοντα τὸν νοῦν, ὃσπερ ἔξόν σοι· ὅν ἐνεκα οίκτείρω σε, μή τι ἀνήκεστον κα-

¹⁰⁾ Τὰ προειρημένα πάθη. ¹¹⁾ Ιρόκος τοῦ έβδ.

χόν πάθης καὶ εἰς πολλὴν ἀπορίαν κατασῆς· καὶ ἐμοὶ μὲν, εἰ τι καὶ προ-
δειησείην, οἰδ' ὅτι καὶ σὺ γιγνώσκεις, ως εἰσὶν οἱ καὶ ἐπαρκέσειαν, ὃστε
πάνυ μικρὰ πορίσαντες κατακλύσειαν ἀφθονία τὴν ἐμὴν δίαιταν· οἱ δὲ
σοὶ φίλοι, πολὺ ἀρκοῦντα σοῦ μᾶλλον ἔχοντες τῇ ἑαυτῶν κατασκευῇ¹²· ἢ
σὺ τῇ σῇ, ὅμως ως παὐλὸς σοῦ ὠφελησόμενοι ἀποθλέπουσι. Καὶ ὁ Κριτό-
βουλος εἶπεν· Ἐγὼ τούτοις, ὃ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν· ἀλλ’ ὡ-
ρα σοι προστατεύειν ἐμοῦ, ὅπως μὴ τῷ ὅντι οἰκτρὸς γένονται. Ἀκούσας
οὖν ὁ Σωκράτης εἶπε· καὶ οὐ θαυμαστὸν δοκεῖς, ὃ Κριτόβουλε, τοῦτο σαυ-
τὸν ποιεῖν, ὅτι ὀλίγον μὲν πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας
ὑπὲρ ἐμοὶ ως οὐδὲ εἰδότι δι τοι εἴη πλοῦτος, καὶ πρότερον οὐκ ἐπαύσω, πρὶν
ἔξηλεγάς με καὶ ὀρολογεῖν ἐποίησας μηδὲ ἐκατοστόν μέρος τῶν σῶν κε-
κτησθαι, νῦν δὲ κελεύεις με προστατεύειν σου καὶ ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ἄν
μὴ παντάπασιν ἀληθίας πένηντος γένοντο; Ὁρῶ γάρ σε, ἔφη, ὃ Σώκρατες,
ἐν τι πλουτηρὸν ἔργον ἐπιτάμενον περιουσίαν ποιεῖν· τὸν οὖν ἀπ' ὀλίγων
περιποιοῦντα ἐλπίζω ἀπὸ πολλῶν γ' ἄν πάνυ φαδίως πολλὴν περιουσίαν
ποιήσαι·—Οὔκουν μέμνησαι ἀρτίως ἐν τῷ λόγῳ, ὅτε οὐδὲ ἀναγρούζειν μοι
ἔξουσίαν ἐποίησας, λέγων, δι τῷ μὴ ἐπισαμένω ὥπποις χρῆσθαι· οὐκ εἴη
χρήματα οἱ ἵπποι, οὐδὲ ἡ γῆ, οὐδὲ τὰ πρόβατα, οὐδὲ ἀργύριον, οὐδὲ ἄλλο
οὐδὲ ἔν, ὅτῳ τις μὴ ἐπίσταιτο χρῆσθαι; εἰσὶ μὲν οὖν αἱ πρόσοδοι ἀπὸ
τῶν τοιούτων· ἐμὲ δὲ πῶς τινι τούτων οἵτινι ἀν ἐπιστηθῆναι χρῆσθαι, φ'
τὴν ἀρχὴν οὐδὲν πόποτ' ἐγένετο τούτων;—Αλλ' ἐδόκει· ἡμῖν, καὶ εἰ μὴ
χρήματα τις τύχοι ἔχων, ὅμως εἰναὶ τις ἐπιτάχμην οἰκονομίας· τί οὖν κω-
λύει καὶ σὲ ἐπισασθαι; “Οπερ νὴ Δία καὶ αὐλεῖν ἄν κωλύσειν ἀνθρω-
πον ἐπίσταιται, εἰ μήτε αὐτὸς πώποτε κτήσαιτο αὐλούς μήτε ἄλλος αὐ-
τῷ περάσχοι ἐν τοῖς αὐτοῦ μανθάνειν· οὕτω δὴ καὶ ἐμοὶ ἔχει περὶ τῆς
οἰκονομίας· οὔτε γάρ αὐτὸς ὄργανα χρήματα ἐκεκτήμην, ὃστε μανθάνειν
οὔτε ἄλλος πώποτε μοι παρέσχε τὰ ἑαυτοῦ διοικεῖν, ἀλλ' ἡ σὺ νυνὶ ἔθ-
λεις παρέχειν οἱ δὲ δήπου τὸ πρῶτον μανθάνοντες καθαρίζειν καὶ τὰς
λύρας λυμαίνονται· καὶ ἐγὼ δὴ, εἰ ἐπιχειρήσαιμι ἐν τῷ σῷ οἴκῳ μανθά-
νειν οἰκονομεῖν, ἵσως ἄν καταλυμηγαίμην ἄν σου τὸν οἴκον· πρὸς ταῦτα
ὁ Κριτόβουλος εἶπε· Προθύμως γε, ὃ Σώκρατες, ἀποφεύγειν μοι πειρᾶ-
μηδέν με συνοφελῆσαι εἰς τὸ δόξον ὑποφέρειν τὰ ἐμοὶ ἀναγκαῖα πρόγραμ-
τα. Οὐ μὰ Δί, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐκ ἔγωγε, ἀλλ' ὅτα ἔχω καὶ πάνυ
προθύμως ἐνηγήσομαι σοι. Οἶμαι δὲ ἄν καὶ εἰ ἐπὶ πῦρ¹³ ἐλύόντος σου καὶ
μὴ οὐτος παρ' ἐμοὶ, εἰ¹⁴ ἄλλοτε ἡγητάμην, ὄπόθεν σοι εἴη λαθεῖν, οὐκ ἄν
ἐμέμφου μοι, καὶ εἰ ὑδωρ παρ' ἐμοῦ αἰτοῦντί σοι αὐτὸς μὴ ἔχων ἄλλος
καὶ ἐπὶ τούτῳ ἥγαγον, οἰδ' ὅτι οὐδὲ ἄν τοῦτό μοι ἐμέμφου, καὶ εἰ βουλο-
μένου μουσικὴν καθεῖν σου παρ' ήμῶν δεῖξαι μοι σοι πολὺ δεινοτέρους ἐ-
μοῦ περὶ μοισεκὴν καὶ τοι χάριν εἰδότας, ἡ ἔθελοις παρ' αὐτῶν μανθά-
νειν, τί ἄν ἔτι μοι ταῦτα ποιεύντι μέμφοιτο; Οὐδὲν ἄν δικαίως γε, ὃ

¹² “Οπερ ἀνωτέρω εἶπε Διαιταν, καὶ ἐπὶ τοῦ Κριτοβούλου, ως ἐπιδεικτιῶντος μᾶλ-
λον διὰ τὸν πλοῦτον. “Εστι δὲ τὸ Γαλλ. train de vie. ¹³ Διὰ (νὐ ζητήσῃς ἀπὸ
τῶν οἰκέν μου) φωτιάν. ¹⁴ Κατ' ἐπανάληψιν συνήθη εἰς τοὺς Ἀττικούς.

Σώκρατες. Έγώ τοίνυν σοι δεῖξω, ὃ Κριτόβουλε, ὅσα νῦν λιπαρεῖς παρ' ἐμοῦ μανθάνειν, πολὺν ἄλλους ἐμοῦ δεινοτέρους περὶ ταῦτα ὄμοιογῶ δὲ μεμεληκέναι μοι, οἵτινες ἔκαστα ἐπιστημονέστατοι εἰσὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Καταμαθῶν γάρ ποτε ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἔργων τοὺς μὲν πάγκοις ἀπόρους ὄντας, τοὺς δὲ πάγκοις πλουσίους, ἀπειλάμασα, καὶ ἔδοξέ μοι ἄξιον εἶναι ἐπισκέψεως, ὅτι εἴη τοῦτο καὶ εὔρον ἐπισκοπῶν πάγκοις οἰκείως ταῦτα γιγνόμενα· τοὺς μὲν γὰρ εἰκῇ ταῦτα πράττοντας ζημιούμενους ἑώρων, τοὺς δὲ γνώμη συντεταρμένη ἐπιμελουμένους καὶ θάττον καὶ ἥρον καὶ κερδαλεώτερον κατέγνων πράττοντας παρ' ὃν ἀν¹⁵ καὶ σὲ οἴμαι, εἰ βούλοιο, μαθόντα, εἴς σοι δὲ θεός μὴ ἐναντιοῦτο, πάγκοις ἀν δεινὸν χρηματιζὴν γενέσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

'Ακούστας ταῦτα δὲ Κριτόβουλος εἶπε, Νῦν τοι, ἔφη, ἐγώ σε οὐκέτι διφήσω, ὃ Σώκρατες, πρὶν ἀν μοι δὲ ὑπέσχησαι ἐναντίον τῶν φίλων τουτων ἀποδεῖξῃς. Τί οὖν, ἔφη δὲ Σώκρατης, ὃ Κριτόβουλε, ἦν σοι ἀποδεικνύω πρῶτον μὲν οἰκίας τοὺς μὲν ἀπὸ πολλοῦ ἀργυρίου ἀχρήτους οἰκοδομοῦντας, τοὺς δὲ ἀπὸ πολὺ ἐλάττονος πάντα ἔχουσας ὅσα δεῖ, ηδὲ δόξω ἐν τίσοι τοῦτο τῶν οἰκονομικῶν ἔργων ἐπιδεικνύαι; Καὶ πάγκοις γέ, ἔφη δὲ Κριτόβουλος. Τί δὲ γάρ τὸ τούτου ἀκόλουθον μετὰ τοῦτο σοι ἐπιδεικνύω, τοὺς μὲν πάγκοις πολλὰ καὶ παντοῖα κεκτημένους ἔπιπλα, καὶ τούτοις ὅταν δέωνται, μὴ ἔχοντας χρῆσθαι, μηδὲ εἰσότας, εἰ σῶά ἔσιν αὐτοῖς, καὶ διὰ ταῦτα πολλὰ μὲν αὐτοὺς ἀνιωμένους, πολλὰ δὲ ἀνιωντας τοὺς οἰκέτας· τοὺς δὲ οὐδὲν πλέον, ἀλλὰ καὶ μείονα τούτων κεκτημένους ἔχοντας εὐθὺς ἔτοιμα, ὅτων ἀν δέωνται, χρῆσθαι; Ἀλλὰ τί¹⁶ οὖν τούτων ἔστιν, ὃ Σώκρατες, αἴτιον δέ τοις μὲν ὅπου ἔτυχεν ἔκαστον καταβέβληται, τοῖς δὲ ἐν χώρᾳ ἔκαστα τεταγμένα κεῖται; Ναὶ μὰ Δί, ἔφη δὲ Σώκρατης· καὶ οὐδὲν ἐν χώρᾳ γάρ ἐν δέ τοις μὲν ὅπου ἔτυχεν ἔκαστα διατέτακται. Λέγειν τί μοι δοκεῖς, ἔφη, καὶ τοῦτο, δέ οὐδὲν τῶν οἰκονομικῶν. Τί οὖν γάρ σοι, ἔφη, καὶ οἰκέτας αὖ ἐπιδεικνύω ἔνθα μὲν πάντας ὡς εἰπεῖν δεδεμένους, καὶ τούτους θαμινὰ ἀποδιδράσκοντας, ἔνθα δὲ λελυμένους, καὶ θέθλοντάς τε ἐργάζεσθαι καὶ παραμένειν, οὐ καὶ τοῦτο σοι δόξω ἀξιοθέατον τῆς οἰκονομίας ἔργον ἐπιδεικνύαι; Ναὶ μὰ Δί, ἔφη δὲ Κριτόβουλος, καὶ σφόδρα γε. "Ην δέ καὶ παραπλησίους γεωργίας γεωργοῦντας, τοὺς μὲν ἀπολωλέναι φάσκοντας ὑπὸ γεωργίας καὶ ἀποροῦντας, τοὺς δὲ ἀφίβοντας καὶ καλῶς πάντα ἔχοντας, ὅσων δέονται, ἀπὸ τῆς γεωργίας; Ναὶ μὰ Δί, ἔφη δὲ Κριτόβουλος, ισως γάρ ἀναλογουσιν οὐκ εἰς δὲ δεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς δὲ βλάβην φέρει αὐτῷ¹⁷ καὶ τῷ οἰκῳ. Εἰσὶ μὲν τινες ισως, ἔφη δὲ Σώκρατης, καὶ τοιοῦτοι, ἀλλ' ἐγώ οὐ τούτους λέγω, ἀλλ' οἱ οὐδὲ εἰς τάναγκαῖα ἔχουσι δαπανᾶν, γεωργεῖν φάσκοντες. Καὶ τί ἀν εἴη τούτου αἴτιον, ὃ Σώκρατες; Ἐγώ σε ἄξω καὶ ἐπὶ τούτους, ἔφη δὲ Σώκρατης· σὺ δὲ θεώμενος δήπου καταμαθήσῃ. Νη Δί, ἔφη, γάρ δύνωμαί γε. Οὐκοῦν χρὴ θεώμενον σαυτοῦ ἀποπειρᾶσθαι, εἰ γνώσῃς δὲ ἐγώ σοι σύνοιδα ἐπὶ μὲν καμψῶδῶν θέαν καὶ πάγκοις πρωτὶ ἀνισταμένῳ.

¹⁵) Γενέσθαι. Διν. ¹⁶) ("Ιεως") Άλλο τι. ¹⁷) Τῷ κεκτημένῳ.

καὶ πάνυ μακρὰν ὁδὸν βαδίζοντι καὶ ἐμὲ ἀναπείθοντι προσύμως οὐκέται-
σθαι· ἐπὶ δὲ τοιοῦτον οὐδέν με πώποτε ἔργον παρεχάλεσσας. Οὐκοῦν γε-
λούδος σοι φαίνομαι εἶναι, ὡς Σώκρατες; Σαυτῷ δὲ πολὺ νῆ Δλ', ἔφη, γε-
λούτερος· ἦν δὲ καὶ ἀφ' ἵππικῆς σοι ἐπιδεικνύω τοὺς μὲν εἰς ἀπόριαν τῶν
ἐπιτηδείων ἐληλυθότας, τοὺς δὲ διὰ τὴν ἵππικήν καὶ πάνυ εὐπόρους ὄντας
καὶ ἄμα ἀγαλλομένους ἐπὶ τῷ κέρδει; Οὐκοῦν τούτους μὲν καὶ ἔγῳ ὅρῳ
καὶ οἷς ἑκατέρους, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τῶν κερδαινόντων γίγνομαι. Θεῷ
γάρ αὐτοὺς ἥπερ τοὺς τραγῳδούς τε καὶ κωμῳδούς, οὐχ ὅπως ποιητής,
οἰομαι, γένη· ἀλλ' ὅπως ἡσθῆτος ἰδών τι ἡ ἀκούσας· καὶ ταῦτα μὲν ἵσως
οὕτως ὄρθως ἔχει, οὐ γάρ ποιητής βούλει γενέσθαι, ἵππική δὲ ἀναγκαῖό-
μενος χρῆσθαι οὐ μωρὸς οἶει εἶναι, εἰ μὴ σκοπεῖ; ὅπως μὴ ἴδιωτης¹⁸⁾ ἔ-
σῃ τούτου τοῦ ἔργου, ἄλλως τε καὶ τῶν αὐτῶν ὄντων ἀγαθῶν εἰς τε τὴν
χρῆσιν καὶ κερδαλέων εἰς πώλησιν; — Πωλοδαμνεῖν με κελεύεις, ὡς Σώκρα-
τες; Οὐ μὰ Δλ' οὐδέν τι μᾶλλον ἡ καὶ γεωργούς ἐκ παιδίων ὀνούμενον κα-
τασκευάζειν· ἀλλ' εἴναι τινές μοι δοκοῦσιν ἡλικιαί καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώ-
πων, αἱ εὐθύς τε χρήσιμοι εἰσὶ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιόδασιν. Ἐχω δὲ
ἐπιδεῖξαι καὶ γυναικὶ ταῖς γαμεταῖς τοὺς μὲν οὕτω χρωμένους· ὡς συν-
εργούς ἔχειν αὐτὰς εἰς τὸ συναῦξεν τοὺς οἰκους, τοὺς δὲ ἡ ὡς πλεῖστα
λυμαίνονται. Καὶ τούτου πότερον χρή, ὡς Σώκρατες, τὸν ἄνδρα αἰτιάσθαι,
ἡ τὴν γυναικα; Πρόδρατον μὲν, ἔφη ὁ Σώκρατης, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἦν κα-
κῶς ἔχη, τὸν νομέα αἰτιώμεθα, καὶ ἵππος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἦν κακουργή,
τὸν ἵππεα κακίζομεν· τῆς δὲ γυναικός, εἰ μὲν διδασκομένη ὑπὸ τοῦ ἀν-
δρὸς τάγαλα κακοποιεῖ, ἵσως δικαίως ἀνὴρ γυνὴ τὴν αἰτίαν ἔχοι· εἰ δὲ μὴ
διδάσκων τὰ καλὰ κάγαλλα ἀνεπιστήμονι τούτων χρῆστο, ἀρ' οὐ δικαίως ἀν-
εὶς ἀνὴρ τὴν αἰτίαν ἔχοι; πάντως δὲ, ἔφη, ὡς Κριτόδουλε, φίλοι γάρ ἐσμεν
οἱ παρόντες, ἀπαληθεύσας δεῖ πρὸς ἡμᾶς· ἔστιν διφὲρ ἄλλωρ τῶν σπουδα-
ων πλείω ἐπιτρέπεις ἡ τὴν γυναικί; Οὐδενί, ἔφη. Εἰς δὲ διφὲρ ἐλάσσονα
διαλέγη ἡ τὴν γυναικί; Εἰ δὲ μὴ, οὐ πολλοῖς γε, ἔφη. Ἐγγμας δὲ αὐτὴν
παῖδες νέαν μάλιστα ἡ¹⁹⁾ καὶ ὡς ἡδύνυτο ἐλάχιστα ἐωρακυῖαν καὶ ἀκηρουῖαν;
— Μάλιστα.— Οὐκοῦν πολὺ θαυμαστότερον, εἴ τι ὅν δεῖ λέγειν ἡ πράττειν
ἐπίειστο ἡ εἰ ἔξαμαρτάνοι. Οἱ δὲ σὺ λέγεις ἀγαθὰς εἴναι γυναικας, ὡς Σώ-
κρατες, ἡ αὐτοὶ ταῦτας ἐπαλδευσαν; Οὐδὲν οἶον²⁰⁾ τὸ ἐπισκοπεῖσθαι· συζή-
σω δέ τοι ἔγῳ καὶ Ἀσπασίᾳ, ἡ ἐπιειρμονέσερον ἐμοῦ σοι ταῦτα πάντα
ἐπιδεῖξει. Οἶμαι δέ σοι καὶ τῶν ἄλλων ἐπιειρμῶν τοὺς ἀξίως λόγου ἐκάστην
ἐργαζομένους ἔχειν ἀνὴρ εἰπεῖσθαι σοι, εἴ τι προσδεῖσθαι νομίζεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἄλλὰ πάσας μὲν τὶ σε δεῖ ἐπιδεικνύαι, ὡς Σώκρατες; ἔφη δὲ Κριτό-
δουλος· οὔτε γάρ κτίσασθαι πασῶν τῶν τεχνῶν ἔργάτας ῥάβδοιν οἷους δεῖ,
οὔτε ἔμπειρον γενέσθαι αὐτῶν οἶον τε, ἀλλ' αἱ δοκοῦσι κάλλεις τῶν ἐ-
πιειρμῶν καὶ εμοὶ πρέποι ἀνὴρ μάλιστα ἐπιειρμονέψερ, ταῦτας μοι καὶ αὐτὰς
ἐπιδείκνυεις καὶ τοὺς πράττοντας αὐτὰς, καὶ αὐτὸς δὲ δὲ τὶ δύνασαι συνω-

18) Ἀπειρος, ἀσυνθίστατος. 19) Μόνον νεαν πολλὰ, ἡ καὶ πρὸς τούτοις; Ἰδεὶς ἢ κατε-
τέρω σημ. 22. 20) Οὐδὲν ταῖοντον, οἶον ταῦτα είναι τὸ μόνον.

φέλει εἰς ταῦτα διδάσκων.... Ἀρα, ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ αἰσχυνθῶμεν τὸν Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι; ἐκείνον γάρ φασιν ἐν τοῖς καλλίζοις τε καὶ ἀναγκαιοτάτοις ἥγοντες εἶναι ἐπιμελήμασι γεωργίαν τε καὶ τὴν πολεμικὴν τέχνην τούτων ἀμφοτέρων ἴσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι.... Λέγεται δὲ καὶ Κῦρος ποτε, Δυσάνδρῳ, ὅτε ἦλθεν ἄγων αὐτῷ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων δῶρα, ἄλλα τε φιλοφρονεῖσθαι, ὡς αὐτὸς ἔφη ὁ Δύσανδρος ξένφ ποτέ τινες ἐν Μεγάροις ὑπηρούμενος, καὶ τὸν ἐν Σάρδεσι παράδεισον ἐπιδεικνύαι ἔφη· ἐπειδὴ δὲ ἔθαμάκεν αὐτὸν ὁ Δύσανδρος, ὡς καλὰ μὲν τὰ δένδρα εἶη, διὸ τούτου δὲ τὰ πεφυτευμένα, ὄρθοι δὲ οἱ σίχιοι τῶν δένδρων, εὐγώνιαι δὲ πάντα καλῶς εἶη, ὅσμαι δὲ πολλαῖ καὶ ἡδεῖαι συμπαρομαρτοῖεν αὐτοῖς περιπατοῦσι, καὶ ταῦτα θαυμάζων εἶπεν, Ἀλλ' ἔγώ τοι, ὁ Κῦρος, πάντα μὲν ταῦτα θαυμάζω ἐπὶ τῷ κάλλει, πολὺ δὲ μᾶλλον ἄγαμαι τοῦ καταμετρήσαντός σοι καὶ διατάξαντος ἔκαστα τούτων ἀκούσαντα δὲ ταῦτα τὸν Κῦρον ἡσθῆναι τε καὶ εἰπεῖν, Ταῦτα τοίνυν, ὁ Δύσανδρος, ἔγὼ πάντα καὶ διεμέτρησα καὶ δέταξα, ἔστι δ' αὐτῶν, φάναι, δὲ καὶ ἐφύτευσα αὐτὸς· καὶ ὁ Δύσανδρος ἔφη, ἀποβλέψας εἰς αὐτὸν καὶ ἵδων τῶν τε ἱματίων τὸ κάλλος ὃν εἶχε καὶ τῆς δοσμῆς²¹ αἰσθόμενος καὶ τῶν στρεπτῶν καὶ τῶν φελλίων τὸ κάλλος καὶ τοῦ ἄλλου κόσμου οὖν εἶχεν, εἰπεῖν, Τί λέγεις, φάναι, ὁ Κῦρος; Ή γάρ σὺ ταῖς χερσὶ τούτων τι ἐφύτευσας; Καὶ τὸν Κῦρον ἀποκρίνασθαι, Θαυμάζεις τοῦτο, ἔφη, ὁ Δύσανδρος; ὅμνυμί σοι τὸν Μίθρην, ὅταν περ ὑγιαίνω, μητρόποτε δειπνῆσαι, πρὶν ἴδωσαι ἢ τῶν πολεμικῶν τι ἢ τῶν γεωργικῶν ἔργων μελετῶν, ἢ τοιοῦτον γέ τε φιλοτιμούμενος—καὶ κύτος μέντοι, ἔφη ὁ Δύσανδρος, ἀκούσας ταῦτα δεξιώσασθαι τε αὐτὸν καὶ εἰπεῖν, Δικαίως μοι δοκεῖς, ἔφη, ὁ Κῦρος, εὐδαίμων εἶναι· ἀγαθὸς γάρ ὁν ἐνήρ οὐδαιμονεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ταῦτα δὲ, ὁ Κριτόδουλε, ἔγὼ διηγοῦμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, διτῆς γεωργίας οὐδὲ οἱ πάνυ μακάριοι δύνανται ἀπέχειν· ἔστικε γάρ ή ἐπιμέλεια αὐτῆς εἶναι ἀμα τε ἡδυπάθεια τις καὶ οἰκου αὔξησις καὶ σωμάτων ἀσκησις εἰς τὸ δύνασθαι δικαίορι ἐλευθέρῳ προσῆκει· πρῶτον μὲν γάρ ἀφ' ὧν ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ἡ γῆ φέρει ἔργαζομένοις, καὶ ἀφ' ὧν τοίνυν ἡδυπαθοῦσι προσεπιφέρει· ἐπειτα δὲ δοσίς κοσμοῦσι βιωμούς καὶ ἀγάλματας καὶ οἷς αὐτοὶ κοσμοῦται, καὶ ταῦτα μετὰ ἡδίστων ὀσμῶν καὶ θεαμάτων παρέχει· ἐπειτα δὲ ὅψι πολλὰ τὰ μὲν φύει, τὰ δὲ τρέφει· καὶ γάρ ή προβατευτικὴ τέχνη συνήπται τῇ γεωργίᾳ, ὡς τε ἔχειν καὶ θεοῖς ἔξαρέσκεσθαι θύοντας καὶ αὐτοὺς χρῆσθαι· παρέχουσα δ' ἀφθονώτατα ἀγαθὰ οὐκ ἔφ ταῦτα μετὰ μαλακίας λαμβάνειν, ἀλλὰ φύχη τε χειμῶνος καὶ θάλπη θέρους ἐθέλει καρτερεῖν· καὶ τοὺς μὲν αὐτούργοντος διὰ τῶν χειρῶν γυμνάζουσα ἴσχυν αὐτοῖς προσίθησι, τοὺς δὲ τῇ ἐπιμελεῖᾳ γεωργοῦντας ἀνδρέζει πρωτὶ τε ἐγείρουσα καὶ πορεύεσθαι σφιδρῶς ἀναγκάζουσα· καὶ γάρ ἐν τῷ χώρῳ²² καὶ ἐν τῷ ἄζει φέλει ἐν ὥρᾳ²³ αἱ ἐπικαιριώταται πράξεις εἰσὶν· ἐπειτα ἡγ τε σὺν ἴππῳ ἀρήγειν τις τῇ πόλει βούληται, τὸν ἴππον ἴκανω-

²¹ τῆς τῶν ἱματίων. ²² τῇ ἐν τῷ χώρῳ. ²³ τελευτῶς μνωρία.

τάτη ἡ γεωργία συντρέψειν, ἦν τε πεζῇ, σφοδρὸν τὸ σῶμα παρέχει· θῆραις τε ἐπιφύλοπονεῖσθαι συνεπάρει τι ἡ γῆ καὶ κυστὶν εὐπέτειαν τοσφῆς παρέχουσα, καὶ θηρία συμπαρατρέφουσα· ὥφελούμενοι δὲ καὶ οἱ ἵπποι καὶ αἱ κύνες ἀπὸ τῆς γεωργίας ἀντωφελοῦσι τὸν χώρον, δὲ μὲν πρῶτες τε κομίζων τὸν κηδόμενον εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἔξουσίαν παρέχων ὅψιν ἀπιέναι, αἱ δὲ κύνες τὰ τε θηρία ἀπερύκουσαι ἀπὸ λύρης καρπῶν καὶ προβάτων καὶ τῇ ἐρημῇ τὴν ἀσφάλειαν συμπαρέχουσαι· παρορμῷ δὲ τι καὶ εἰς τὸ ἀρήγειν σὺν ὅπλοις τῇ χώρᾳ καὶ ἡ γῆ τοὺς γεωργούς ἐν τῷ μέσῳ τοὺς καρποὺς τρέψουσα τῷ κρατοῦντι λαμβάνειν καὶ δραμεῖν δὲ καὶ βαλεῖν καὶ πηδῆσαι τις ἴκανωτέρους τέχνην γεωργίας παρέχεται; τίς δὲ τοις ἑργαζομένοις πλειώ τέχνη ἀντιχαρίζεται; τίς δὲ ἡδιον τὸν ἐπιμελόμενον δέχεται, προτείνοντα προσιόντι λαβεῖν δὲ τι χρήσει; τίς δὲ ξένους ἀφίονωτερον δέχεται; χειμάσαι δὲ πυρὶ ἀφίονῳ καὶ θερμοῖς λουτροῖς ποῦ πλειών εὐμάρεια ἡ ἐν χώρῳ τῷ; ποῦ δὲ ἡδιον θερόσαι θύσασί τε καὶ πνεύμασι καὶ σκιᾶσι ἡ, κατ' ἄγρον; τίς δὲ ἄλλη θεοῖς ἀπαρχὰς πρεπωδεστέρας παρέχει, ἡ ἑορτὰς πληρεσέρας ἀποδεικνύει; τίς δὲ οἰκέταις προσφιλεσέρα ἡ γυναικὶ ἡδίων ἡ τέκνοις ποθενοτέρα ἡ φίλοις εὐχαριστοτέρα; ἐμοὶ μὲν θαυμαζόν δοκεῖ εἶναι, εἴ τις ἐλεύθερος ἀνθρώπος ἡ κτημάτι τούτου ἡδίον κέκτηται ἡ ἐπιμέλειαν ἡδίων τινὰ ταύτης εὑρηκεν ὡφελιμωτέραν εἰς τὸν βίον. Καλῶς δὲ κάκείνος εἶπεν, δις ἔφη τὴν γεωργίαν τῶν ἄλλων τεχνῶν μητέρα καὶ τροφὸν εἶναι· εὖ μὲν γάρ φερομένης τῆς γεωργίας, ἔρρωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἀπαστατεῖν, ὅπου δὲ ἀναγκασθῇ ἡ γῆ χερσεύειν, ἀποσβέννυνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι σχεδόν τι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν.

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κριτόβουλος εἶπεν· Ἀλλ' ὅτι μὲν, ὡς Σώκρατες, κάλλιστον τε καὶ ἄριστον καὶ ἡδιστὸν ἀπὸ γεωργίας τὸν βίον ποιεῖσθαι, πάνυ μοι δοκῶ πεπεισθαι ἴκανως· ὅτι δὲ ἐφῆσθα καταμαθεῖν τὰ αἵτια τῶν τε οὕτω γεωργούντων, ὥστε ἀπὸ τῆς γεωργίας ἀφίονως ἔχειν ὧν δέονται, καὶ τῶν οὕτως ἑργαζομένων, ὡς μὴ λυσιτελεῖν αὐτοῖς τὴν γεωργίαν, καὶ ταῦτά μοι δοκῶ ἡδέως ἀκάτερα ἀκούειν σου, διπλῶς δὲ μὲν ἀγαθά ἐσι ποιῶμεν, δὲ δὲ βλαβερά μὴ ποιῶμεν. Τί οὖν, ἔφη ὁ Σώκρατης, ὁ Κριτόβουλε, ἦν σοι ἑξαρχῆς διηγήσωμαι, ὡς συνεγενόμην ποτὲ ἀνδρὶ, δις ἐμοὶ ἐδόκει εἶναι τῷ δηντὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν, ἔφ' οἷς τοῦτο τὸ ὄνομα δικαίως ἐστίν, δικαίως τε καλέσται τὰ κάγαλδος ἀνήρ; Πάντι ἀν., ἔφη ὁ Κριτόβουλος, βουλούμην ἀν οὗτως ἀκούειν, ὡς καὶ ἔγωγε ἐρῶ τούτου τοῦ ὄνόματος ἀξίος γενέσθαι. Λέξω τοινυν σοι, ἔφη ὁ Σώκρατης, ὡς καὶ ἡγέθον ἐπὶ τὴν σκέψιν αὐτοῦ· τοὺς μὲν γάρ ἀγαθοὺς τεκτονας, χαλκέας ἀγαθοὺς, ζωγράφους ἀγαθοὺς, ἀνδριαντοποιούς, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα, πάνυ ὀλίγος μοι χρόνος ἐγένετο ἴκανὸς ἴκανῶς περιελθεῖν τε καὶ θεάσασθαι τὰ δεδοκιμασμένα καλὰ ἔργα αὐτοῖς εἰναι· οὐτις δὲ δὴ καὶ τοὺς ἔχοντας τὸ σεμνὸν ὄνομα τοῦτο τὸ καλός τε κάγαλδος ἐπισκεψαίμην, τί ποτ' ἑργαζόμενοι τοῦτ' ἀξιοῖντο καλεῖσθαι, πάνυ μου ἡ ψυχὴ ἐπεθύμει αὐτῶν τινὶ συγγενέσθαι. Κατ πρῶτον μὲν, ὅτι προσέκειτο τὸ καλός τῷ ἀγαθῷ, οὐτινα ἰδοιμι καλὸν, τούτῳ προσήσθειν καὶ ἐπερώμην καταμανθάνειν εἴ που ἰδοιμι προσηρτημέγον τῷ καλῷ τῷ ἀγαθῷ.

Ἄλλ' οὐκ ἄρα εἶχεν οὕτως, ἀλλ' ἐνίους ἀδόκουν καταμανθάνειν τῶν καλῶν τὰς μορφὰς πάνυ μορχθηροὺς ὅντας τὰς ψυγάς.⁷ Εδοξεν οὖν μοι ἀφέμενον τῆς καλῆς ὄψεως ἐπ' αὐτῶν τινα ἐλθεῖν τῶν καλουμένων καλῶν τε καγαθῶν. Ἐπει οὖν τὸν Ἰσχόμαχον ἡρουσον πρὸς πάντων καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἔνων καὶ ἀστῶν καλόν τε καγαθόν ἐπονομαζόμενον, ἔδοξε μοι τούτῳ πειραθῆναι συγγενέσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Τίδων οὖν ποτε αὐτὸν ἐν τῇ τοῦ Διὸς Ἐλευθερίου στοῷ καθήμενον, ἀλλ' μοι ἔδοξε σχολάζειν, προσῆλθον αὐτῷ, καὶ παρακαθίζομενος εἰπον· Τί, δικαῖο; Ἰσχόμαχε, οὐ μάλα εἰωθίως σχολάζειν κάθησαι; ἐπει τά γε πλεῖςα ἡ πράττοντά τι ὅρῳ σε ἢ οὐ πάνυ σχολάζοντα ἐν τῇ ἀγορᾷ. Οὐδὲ ἄν γε νῦν, ἐφη ὁ Ἰσχόμαχος, ὁ Σώκρατες, ἔωρας, εἰ μὴ ξένους τινὰς συνεθέμην ἀναμένειν ἐνθάδε. "Οταν δὲ μὴ πράττῃς τι τοιούτον, πρὸς τῶν θεῶν, ἔφην ἐγὼ, ποῦ διατρίβεις, καὶ τί ποιεῖς; ἐγὼ γάρ τοι πάνυ βούλομαι σου πυθέσθαι, τί ποτε πράττων καλός τε καγαθός κέκλησαι, ἐπει^{23*} οὐκ ἐνδον γε διατρίβεις, οὐδὲ τοιαύτησου ἢ ἔξις τοῦ σώματος καταφαίνεται. Καὶ ὁ Ἰσχόμαχος γελάσας ἐπει τῷ τί ποιῶν καλός καγαθός κέκλησαι καὶ ἡσθεῖς, ὡς γ' ἐμοὶ ἔδοξεν, εἶπεν· 'Ἄλλ' εἰ μὲν, ὅταν σοι διαλέγωνται περὶ ἐμοῦ τινες καλοῦσθαι με τοῦτο τὸ ὄνομα, οὐκ οἶδα' οὐ γάρ δὴ, ὅταν γέ με εἰς ἀντίδοσιν καλῶνται τριηραρχίας ἢ χορηγίας, οὐδεὶς, ἐφη, ζητεῖ τὸν καλόν τε καγαθόν, ἀλλὰ σαφῶς, ἔφη, ονομάζοντές με Ἰσχόμαχον πατρόθεν προσκαλούνται· ἐγὼ μὲν τοίνυν^{23**}, ἔφη, ὁ Σώκρατες, δι με ἐπήρου, οὐδαμῶς ἐνδον διατρίβω, καὶ γάρ δὴ, ἔφη, τά γε ἐν τῇ οἰκίᾳ μου πάνυ καὶ αὐτὴ ἡ γυνή ἔξιν ἴκανή διοικεῖν. 'Ἄλλὰ καὶ τοῦτο, ἔφην ἔγωγε, ὁ Ἰσχόμαχε, πάνυ ἀν ἰδέως σου πυθέμην, πότερα αὐτὸς σὺ ἐπαίδευσας τὴν γυναικα, ὥστε εἶναι οἷαν δεῖ, ἢ ἐπισαμένην ἔλαδες παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς δειπνεῖν τὰ προσήκοντα αὐτῇ; Καὶ τί²⁴ ἀν, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἐπισαμένην αὐτὴν παρέλαβον, ἢ ἐτη μὲν οὕπω πεντεκαΐδεκα γεγονοῦα ἦλθε πρὸς ἐμὲ, τὸν δὲ ἐμπροσθεν χρόνον ἔζη ὑπὸ πολλῆς ἐπιμελείας, δπως ὡς ἐλάχιστα μὲν ὄψιοτο, ἐλάχιστα δὲ ἀκούσοιτο, ἐλάχιστα δὲ ἔροιτο; Οὐ γάρ ἀγαπητόν σοι δοκεῖ εἶναι, εἰ μόνον ἦλθεν ἐπισαμένη ἔρια παραλαβοῦσα ἵματιν ἀποδεῖξαι, καὶ ἐωρακοῦσα, ὡς ἔργα ταλάσια θεραπαίναις δίδοται; ἐπει τά γε ἀμφὶ γαστέρα²⁵, ἔφη, πάνυ καλῶς, ὁ Σώκρατες, ἦλθε πεπαιδευμένη²⁶ ὅπερ μέγιστον ἔμοι γε δοκεῖ παίδευμα εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ. Τὰ δὲ ἄλλα, ἔφην ἐγὼ, ὁ Ἰσχόμαχε, αὐτὸς ἐπαίδευσας τὴν γυναικα, ὥστε ἴκανήν εἶναι ὥν προσήκει ἐπιμελεῖσθαι; Οὐ μά δέ, ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, οὐ πρέν γε καὶ ἔθυσα καὶ εὐξάμην ἐμέ τε τυγχάνειν²⁷ διδάσκοντα καὶ ἐκείνην μαγιλάνουσαν τὰ βέλτιστα ἀμφοτέρους ἡμῖν. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγὼ, καὶ ἡ γυνή σοι συνέθει ταῦτα ταῦτα; Καὶ μάλα γ', ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, πολλὰ ὑπισχνουμένη μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς γενέσθαι οἷαν δεῖ, καὶ εὐδηλος ἦν, ὅτι οὐκ ἀμελήσει τῶν διδασκομένων. Πρὸς θεῶν, ἔφην ἐγὼ,

^{23*)} Αἰτιολογία τοῦ πράττων. ^{23**)} (Τισῶς διορθ.) μὲν τοι νῦν. ²⁴⁾ Τὴν ἐπισταρέθην ἐν, εἰ θμοειδῶς νά τις εὔρει. ²⁵⁾ Τὸ περὶ τοι μαρτυρέσθαι. ²⁶⁾ Επιτυγχάνειν.

ῷ Ἰσχόμαχε, τί πρῶτον διδάσκειν ἡρχου αὐτὴν, διηγοσμοῖς ὡς ἔγω ταῦτα ἐν ἥδιόν σου διηγουμένου ἀκούοιμι, η̄ εἰς μοὶ γυμνικὸν ἡ ἱππικὸν ἀγῶνα τὸν κάλλισον διηγοῦσσον. Καὶ ὁ Ἰσχόμαχος ἀπεκρίνατο· Τί δ', ἔφη, ς Σώκρατες, ἐπει ἡδη μοὶ χειροθῆτης ἦν καὶ ἐτετιθάσσευτο, ὃς δε διαλέγεσθαι, ἥρδημην αὐτὴν, ἔφη, ὥδε πως· Εἰπέ μοι, ς γύναι, ἄρα ἡδη κατενόησας, τίνος ποτὲ ἔνεκα ἔγω τε σὲ ἔλαθον καὶ οἱ σοὶ γονεῖς ἔδοσάν σε ἐμοὶ; Βουλευόμενος δ' ἔγωγε ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ οἱ σοὶ γονεῖς ὑπὲρ σοῦ, τίν' ἀντι κοινωνὸν βέλτιζον οἴκου τε καὶ τέκνων λάθοιμεν, ἔγω τε σὲ ἔξελεξάμην καὶ οἱ σοὶ γονεῖς, ς ἐσκασιν, ἐκ τῶν δυνατῶν²⁷ ἐμέ. Τέκνα μὲν οὖν ἡν̄ θεός ποτε διδῷ ἡμῖν γενέσθαι, τότε βουλευσόμεθαι περὶ αὐτῶν, διπος διτιθεστα παιδεύστομεν αὐτά· κοινὸν γάρ ἡμῖν καὶ τοῦτο τάγαθὸν, συμμάχων καὶ γηροδοστῶν διτιθεστα βελτίζων τυγχάνειν· νῦν δὲ δὴ οἴκος ἡμῖν διδε κοινός ἔσιν. Εγὼ τε γάρ δισα μοι ἔσιν ἀπαντα εἰς τὸ κοινὸν ἀποφαίνω, σύ τε δισα ἡνέγκω πάντα εἰς τὸ κοινὸν κατέθηκας, καὶ οὐ τοῦτο δει λογίζεσθαι, πότερος ἄρα ἀριθμῷ πλείω συμβέβληται ἡμῶν, ἀλλ' ἐκεῖνο δει εὑδεναι, διτι, ὀπότερος ἀντι ἡμῶν βελτίων κοινωνὸς ἡ, οὗτος τὰ πλείστος ἀξια συμβάλλεται. Απεκρίνατο δέ μοι, ς Σώκρατες, πρὸς ταῦτα ἡ γυνή, Τι δ' ἀν ἔγω σοι, ἔφη, δυνατὴν συμπρᾶξαι; τίς δὲ ἡ ἐμὴ δύναμις; ἀλλ' ἐν σοὶ πάντα ἔστιν ἐμὸν δ' ἔφητεν ἡ μάτηρ ἔργον εἰναι σωφρονεῖν. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ἔγω, ς γύναι, καὶ γάρ καὶ ἐμοὶ ὁ πατήρ ἀλλὰ σωφρόνων τοι ἔσι καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς οὕτω ποιεῖν, διπος τὰ τε ὅντα ς βελτιστα ἔσει καὶ ἀλλὰ διτι πλεῖστα ἐκ τοῦ καλοῦ τε καὶ δικαίου²⁸ προσγενήσεται. Καὶ τι δὲ, ἔφη, δρᾶς, ἡ γυνή, διτι ἀν ἔγω ποιοῦσα συναέξαιμι τὸν οἴκον; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ἔγω, διτι οἱ θεοὶ ἔρυσάν σε δύνασθαι καὶ ὁ νόμος συνεπαινεῖ, ταῦτα πειρῶ ς βελτιστα ποιεῖν. Καὶ τι δὴ ταῦτα ἔσιν; ἔφη ἐκείνη. Οἶμαι μὲν ἔγωγε, ἔφη, οὐ τὰ ἐλαχίστου ἀξια, εἰ μὴ πέρ γε καὶ ἡ ἐν τῷ σμήνει ἡγεμών μέλιττα ἐπ' ἐλαχίστου ἀξιοῖς ἔργοις ἐφέστηκεν. Βροι γάρ τοι, ἔφη φάναι, καὶ οἱ θεοὶ, ς γύναι, δοκοῦσι πολὺ διεσκεμμένως μάλιστα τὸ ζεῦγος τοῦτο συντεθεικέναι, δι καλεῖται θηλυ καὶ ἀρρέν, διπος εἴτε ὀψειλιμώτατον ἡ αὐτῷ εἰς τὴν κοινωνίαν. Πρῶτον μὲν γάρ τοῦ μὴ ἐκλιπεῖν ζώων γένη τοῦτο τὸ ζεῦγος κεῖται μετ' ἀλληλων τεκνοποιούμενον, ἐπειτα τὸ γηροδοστοῦς κεκτῆσθαι ἑαυτοῖς ἐκ τούτου τοῦ ζεύγους τοῖς γοῦν ἀνθρώποις ποιίζεται· ἐπειτα δὲ καὶ ἡ διαιτα τοῖς ἀνθρώποις οὐχ ὥσπερ τοῖς κτήνεσίν ἔστιν ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλὰ στεγῶν δεῖται δηλονότι· δει μέντοι τοῖς μέλλουσιν ἀνθρώποις ἔξειν διτι εἰσφέρωσιν εἰς τὸ στεγγὸν τοῦ ἐργαζομένου τάς ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἐργασίας²⁹. Καὶ γάρ νεατὸς καὶ σπόρος καὶ φυτεῖα καὶ νομαὶ ὑπαίθρια ταῦτα πάντα ἔργα ἔστιν· ἐκ τούτων δὲ τὰ ἐπιτήδεια γίγνεται· δει δ' αὖ ἐπειδὴν ταῦτα εἰσενεχθῆ εἰς τὸ σεγγόν, καὶ τοῦ σώσοντος ταῦτα καὶ τοῦ ἐργασομένου δ' ἀ τῶν σεγγῶν ἔργα δεύμενά ἔστι³⁰. στεγγῶν δὲ δεῖται καὶ ἡ τῶν νεογυνῶν τέκνων

²⁷ ΕΕ δσων δλλων ἡδύναντο ἐκλέξαι. ²⁸ Καλῶς καὶ δικαίως. ²⁹ Τοῖς μέλλουσιν ἔξειν διτι ιαφέρεισιν εἰς τὸ στεγγὸν δει τοῦ ἐργαζομένου. ³⁰ Α ἔργα δέουνται τῶν στεγγῶν.

παιδοτροφία, στεγνῶν δὲ καὶ αἱ ἐκ τοῦ καρποῦ σιτοποιῖαι δέονται^{α)} ὁσαν-
τως δὲ καὶ η̄ τῆς ἑσθῆτος ἐκ τῶν ἔριων ἔργαστα. Ἐπεὶ δὲ ἀμφότερα ταῦτα
καὶ ἔργων καὶ ἐπιμελείας δεῖται τὰ τέ ἔνδον καὶ τὰ ἔξω, καὶ τὴν φύσιν,
φάναι, εὐθὺς παρεσκεύαστεν ὁ θεὸς ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν μὲν τῆς γυναικὸς
ἐπὶ τὰ ἔνδον ἔργα καὶ ἐπιμελήματα, τὴν δὲ τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τὰ ἔξω ἔργα
καὶ ἐπιμελήματα. Πρήγα μὲν γάρ καὶ θάλπη καὶ ὄδοιπορίας καὶ στρατείας
τοῦ ἀνδρὸς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν μᾶλλον δύνασθαι καροτερεῖν κατεσκεύα-
σεν^{β)} ὥστε τὰ ἔξω ἐπέταξεν αὐτῷ ἔργα· τῇ δὲ γυναικὶ ἡστον τὸ σῶμα
δυνατὸν πρὸς ταῦτα φύσας, τὰ ἔνδον ἔργα αὐτῇ, φάναι ἔφη, προστάξαι
μοι δοκεῖ ὁ θεός. Εἰδὼς δὲ, ὅτι τῇ γυναικὶ καὶ ἐνέψυσε καὶ προσέταξε
τὴν τῶν νεογυνῶν τέκνων τροφὴν, καὶ τοῦ στέργειν τὰ νεογυνὰ βρέφη
πλεῖστον αὐτῇ ἐδάσατο^{γ)} ἡ τῷ ἀνδρὶ. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ φυλάσσειν τὰ εἰσενε-
χόμενα τῇ γυναικὶ προσέταξε, γιγνώσκων ὁ θεός, ὅτι πρὸς τὸ φυλάσσειν
οὐ κάκιόν ἔστι φοβερὸν^{δ)} εἶναι τὴν ψυχὴν, πλεῖστον μέρος καὶ τοῦ φόβου
ἐδάσατο τῇ γυναικὶ ἡ τῷ ἀνδρὶ. Εἰδὼς δὲ, ὅτι καὶ ἀρργεῖν αὖ δεήγει,
ἔδει τις ἀδικῆ τὸν τὰ ἔξω ἔργα ἔχοντα, τούτῳ αὖ πλεῖστον μέρος τοῦ
θρόσου; ἐδάσατο. "Οτι δὲ ἀμφοτέρους δεῖ καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν τὴν
μνήμην καὶ τὴν ἐπιμελείαν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρους κατέθηκεν^{ε)} ὥστε
οὐκ ἀν ἔχοις διελεῖν, πότερα τὸ ἔθνος τὸ θῆλυ ἢ τὸ ἄρρεν τούτων πλεον-
εκτεῖ. Καὶ τὸ ἐγκρατεῖ; δὲ εἶναι ὅν δεῖ εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρους κα-
τέθηκε, καὶ ἔξουσίαν ἐποίησεν ὁ θεός διπότερος ἀν ἡ βέλτιων, εἴτ' ὁ ἀνὴρ
εἴτ' ἡ γυνὴ, τοῦτον καὶ πλεῖστον φέρεσθαι τούτου τοῦ ἀγαθοῦ. Διὰ δὲ τὸ
τὴν φύσιν μὴ πρὸς πάντα ταῦτα ἀμφοτέρων εὐ πεφυκέναι, διὰ τοῦτο καὶ
δέονται μᾶλλον ἀλλήλων, καὶ τὸ ζεῦγος ὡφελιμώτερον ἑαυτῷ γεγένηται,
ἢ τὸ ἔτερον ἐλλείπεται τὸ ἔτερον δυνάμενον^{ζ)}. Ταῦτα δὲ, ἔφην, δεῖ ἡμᾶς,
ὦ γύναι, εἰδότας & ἔκατερ φῆμῶν προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πειράσθαι,
ὅπως ὡς βέλτιστα τὰ προστήκοντα ἔκάτερον ἡμῶν διαπράττεσθαι. Συγ-
παινεῖ δὲ, ἔφη φάναι, καὶ ὁ νόμος αὐτὰ, συζευγνὺς ἄνδρα καὶ γυναῖκα
καὶ κοινωνούς ὥσπερ τῶν τέκνων ὁ θεός ἐποίησεν, οὕτω καὶ ὁ νόμος τοῦ
οἰκου κοινωνούς καθίστησι^{η)} καὶ καλὰ δὲ εἶναι ὁ νόμος ἀποδείχυσιν & ὁ θεός
ἔψυσεν ἔκάτερον μᾶλλον δύνασθαι^{η)} τῇ μὲν γάρ γυναικὶ καλλιον ἔνδον
μένειν ἡ θυραυλεῖν, τῷ δὲ ἀνδρὶ αἰσχιον ἔνδον μένειν ἡ τῶν ἔξω ἐπιμε-
λεῖσθαι. Εἰ δέ τις παρ' & ὁ θεός ἔψυστε ποιεῖ, ἵστως τι καὶ ἀτακτῶν τοὺς
θεοὺς οὐ λήσει καὶ δίκην δίδωσιν ἀμελῶν τῶν ἔργων τῶν ἑαυτοῦ ἡ πράσ-
των τὰ τῆς γυναικὸς ἔργα. Δοκεῖ δέ μοι, ἔφην, καὶ ἡ τῶν μελισσῶν ἡγε-
μῶν τοιαῦτα ἔργα ὑπὸ τοῦ θεοῦ προστεταγμένα διαπονεῖσθαι. Καὶ ποῖα δ',
ἔφη ἔκεινη, ἔργα ἔχουσα ἡ τῶν μελισσῶν ἡγεμῶν ἔξομοιοῦται τοῖς ἔρ-
γοις οὓς ἐμὲ δεῖ πράττειν; "Οτι, ἔφην ἐγώ, ἔκεινη τε ἐν τῷ σμήνῃ μέ-
νουσα οὐκ ἔξ αργοὺς τὰς μελισσὰς εἶναι, ἀλλ' & μὲν δεῖ ἔξω ἔργαζεσθαι
ἔκπεμπτε ἐπὶ τὸ ἔργον, καὶ & ἀν αὐτῶν ἔκάστη εἰσφέρη οἰδέ τε καὶ δέ-
χεται, καὶ σώζει ταῦτα, ἔστ' ἀν δέη χρῆσθαι^{η)} ἐπειδάν δὲ ἡ ὥρα τοῦ χρῆ-
σθαι ἦκη, διανέμει τὸ δίκαιον ἔκάστη^{η)} καὶ ἐπὶ τοῖς ἔνδον δὲ ἔξυφαινομέ-

^{α)} Δατέσματι. ^{β)} Δειλή. ^{γ)} Ονομαστ. ἀπόλυτος.

νοις κηρίοις ἐφέστηκεν, ὡς καλῶς; καὶ ταχέως ὑφαίνηται²⁰⁾ καὶ τὸν γρυνθό-
μενον τόκον ἐπιμελεῖται²¹⁾ ἐπειδὰν δὲ ἔκτραφῆ καὶ ἀξιοεργοὶ οἱ νεοσσοὶ γέ-
νωνται, ἀποικίζει αὐτοὺς σὺν τῶν ἐπομένων τινὶ ἡγεμόνι²²⁾. Ἡ καὶ ἐμὲ
οὖν, ἔφη ἡ γυνὴ, δεήσει ταῦτα ποιεῖν; Δεήσει μέντοι σε, ἔφην ἐγώ, ἔν-
δον τε μένειν καὶ οἵ²³⁾ μὲν ἀν ἔξω τὸ ἔργον ἡ τῶν οἰκετῶν, τούτων
συ-
εκπέμπειν, οἵ δ' ἀν ἔνδον ἔργον ἐργαστέον, τούτων σοι ἐπιστατήτεον,
καὶ τά τε εἰσφερόμενα ἀποδεκτέον, καὶ ἀ μὲν ἀν αὐτῶν δέῃ δαπανᾶν,
σοι διανεμητέον, ἀ δ' ἀν περιπτεύειν δέῃ προνοητέον καὶ φυλακτέον, ὅπως
μὴ ἡ εἰς τὸν ἐνιαυτὸν κειμένη δαπάνη εἰς τὸν μῆνα δαπανᾶται²⁴⁾ καὶ ὅταν
ἔρια εἰσενεχθῆσοι, ἐπιμελητέον, ὅπως οἵ δεῖ ιμάτια γίγνηται²⁵⁾ καὶ ὅ γε
Ἐηρὸς σῖτος ὅπως καλῶς ἐδώδιμος γίγνηται, ἐπιμελητέον. Ἐν μέντοι τῶν
σοι προσηκόντων, ἔφην ἐγώ, ἐπιμελημάτων, ἵσως ἀχαριστότερον δόξει εἰ-
ναι, ὅτι, δις ἀν κάμην τῶν οἰκετῶν, τούτων σοι ἐπιμελητέον πάντων, ὅ-
πως θεραπεύηται Νὴ Δί', ἔφη ἡ γυνὴ, ἐπιχαριτώτατον μὲν οὖν, ὃν μέλ-
λωσι γε οἱ καλῶς θεραπευθέντες χάριν εἴσεσθαι καὶ εύνοιστεροι ἡ πρόσ-
θεν ἔσεσθαι. Καὶ ἐγώ, ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, ἀγασθεὶς αὐτῆς τὴν ἀπόκρι-
σιν, εἶπον· Ἀρά γε, ὡς γύναι, διὰ τοιαύτας τινὰς προνοιας καὶ τῆς ἐν τῷ
εμήναι ἡγεμόνος αἱ μέλισσαι οὕτω διατίθενται πρὸς αὐτήν, ὥστε, ὅταν
ἐκείνη ἐκλίπῃ, οὐδεμίᾳ οἰεται τῶν μελισσῶν ἀπολειπτέον εἶναι, ἀλλ' ἔ-
πονται πᾶσαι; καὶ ἡ γυνὴ μοι ἀπεκρίνατο· Θαυμάζομ²⁶⁾ ἄν, ἔφη, εἰ μὴ
πρὸς σὲ μᾶλλον τείνει τὰ τοῦ ἡγεμόνος ἔργα ἡ πρὸς ἐμέ²⁷⁾ ἡ γὰρ ἐμὴ φυ-
λακὴ τῶν ἔνδον καὶ διανομὴ γελοία τις ἀν, οὔμαι, φαίνοιτο, εἰ μὴ σὺ γε
ἐπιμελοῦ, ὅπως ἔξωθέν τι εἰσφέροιτο. Γελοία δ' αὖ, ἔφην ἐγώ, ἡ ἐμὴ
εἰσφροὰ φαίνοιτ²⁸⁾ ἀν, εἰ μὴ εἴη ὅστις τὰ εἰσενεχθέντα σώζοι²⁹⁾ οὐχ ὅρφες,
ἔφην ἐγώ, οἱ εἰς τὸν τετρημένον πίθον ἀντλεῖν λεγόμενοι ὡς οἰκτείρονται,
ὅτι μάτην πονεῖν δοκοῦσι; Νὴ Δί', ἔφη ἡ γυνὴ καὶ γὰρ τλήμονές εἰσιν,
εἰ τοῦτο γε ποιοῦσιν. Ἀλλαι δέ τοι, ἔφην ἐγώ, ίδαι ἐπιμέλειαι, ὡς γύναι,
ἡδεῖαι σοι γίγνονται, δόπταν ἀνεπιστήμονα ταλασσαὶ λαβοῦστα ἐπισήμο-
να ποιήσῃς καὶ διπλασίου σοι ἀξία γένηται, καὶ δόπταν ἀνεπιστήμονα τα-
μιείας καὶ διακονίας παραλαβοῦσα ἐπιστήμονα καὶ πιστήν καὶ διακονικὴν
ποιησαμένη παγτὸς ἀξίαν ἔχης, καὶ δόπταν τοὺς μὲν σώφρονάς τε καὶ ὠ-
φελίμους τῷ σῷ οἰκῳ ἔξῆ³⁰⁾ σοι εὐ ποιῆσαι, ἐὰν δέ τις πονηρὸς φαίνηται,
ἔξῆ³¹⁾ σοι κολάσαι³²⁾ τὸ δὲ πάντων ἡλίστον, ἐὰν βελτίων ἐμοῦ φανῆς, καὶ ἐμὲ
σὸν θεράποντα ποιήσῃ, καὶ μὴ δέῃ σε φοβεῖσθαι, μὴ προϊόντης τῆς ἡλι-
κίας ἀτιμοτέρα ἐν τῷ οἰκῳ γένη, ἀλλὰ πιστεύῃς, ὅτι πρεσβυτέρα γνω-
μένη, δισφ ἀν καὶ ἐμοὶ κοινωνὸς καὶ παισὶν οἰκου φύλακ³³⁾ ἀμείνων γένη, το-
σούτῳ καὶ τιμιωτέρα ἐν τῷ οἰκῳ ἔσῃ. Τὰ γὰρ καλά τε κάγαθά, ἐγώ ἔφην,
οὐ διὰ τὰς ὡραιότητας, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀρετὰς εἰς τὸν βίον τοῖς ἀνθρώποις
ἐπαύεται. Τοιαῦτα μὲν, ὡς Σώκρατες, δοκῶ μεμνῆσθαι αὐτῇ τὰ πρώτα
διαλεχθεῖσε.

²⁰⁾ Σὺν τινὶ ἡγεμόνι τῶν ἐπομένων αὐτῷ, δις ὁδογένες ἔσεσθαι περιεμένων αὐτῷ.

²¹⁾ οἷς μὲν ἕστι τῶν οἰκετῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η.

"Η καὶ ἐπέγνως τι, ὡς Ἰσχόμαχε, ἔφη ἐγώ, ἐκ τούτων κεκινημένην αὐτὴν μᾶλλον πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν; Ναι μὰ Δί", ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, καὶ δηιχθεῖσάν γε αὐτὴν οὖδα καὶ ἐρυθριάσασαν σφόδρα ὅτι τῶν εἰσενεγχέντων τι αἰτήσαντος ἐμοῦ, οὐκ εἶχε μοι δοῦναι. Καὶ ἐγώ μέν τοι ίδων ἀχθεσθεῖσαν αὐτὴν εἴπον· Μηδέντι, ἔφην, ἀλμήσησε, ὡς γύναι, ὅτι οὐκ ἔχεις δοῦναι ὃ σε αἰτῶν τυγχάνω. "Εστι μὲν γάρ πενία αὕτη σαφῆς, τὸ δεόμενόν τινος μη ἔχειν χρῆσθαι" ἀλυποτέρα δὲ αὕτη ἡ ἔνδεια, τὸ ζητοῦντά τι μη δύνασθαι λαβεῖν, ἣ τὴν ἀρχὴν μηδὲ ζητεῖν, εἰδότα, ὅτι οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ γάρ, ἔφην ἐγώ, τούτων οὐ σὺ αἰτία, ἀλλ' ἐγώ ὅτι οὐ τάξας σοι παρέδωκα, ὅπου χρὴ ἔκαστα κεῖθαι, ὅπως εἰδῆς, ὅπου τε δεῖ τιθέναι καὶ ὅποις λαμβάνειν. "Εστι δ' οὐδὲν οὔτως, ὡς γύναι, οὔτ' εὐχρηστὸν οὔτε καλὸν ἀνθρώπους, ὡς τάξις. Καὶ γάρ χορὸς ἐξ ἀνθρώπων συγκείμενός ἐξιν· ἀλλ' ὅταν μὲν ποιῶσιν διὰ τούτης ἔκαστος, ταραχὴ τις φαίνεται καὶ θεᾶσθαι ἀτερπές· ὅταν δὲ τεταγμένως ποιῶσι καὶ φιλέγγωνται, ἀμα οἱ αὐτοὶ οὗτοι ἀξιοθέατοι δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἀξιάκουσοι. Καὶ σρατιά γε, ἔφην ἐγώ, ὡς γύναι, ἀτακτος μὲν οὐστα ταραχωδέστατον, καὶ τοῖς μὲν πολεμίοις εὐχειρότατον, τοῖς δὲ φίλοις ἀκλεεῖσατον ὅρφην καὶ ἀχρηστάτον, ὄντος διοῦ, ὅπλίτης, σκευοφόρος, ϕιλός, ἱππεὺς, ἄμικα. Πῶς γάρ ἂν πορειθεῖσται, ἐὰν ἔχοντες οὔτως ἐπικωλύσωσιν ἀλλήλους, ὃ μὲν βαδίζων τὸν τρίχοντα, διὰ τρέχων τὸν ἑστηκότα, ἡ δὲ ἀμαξα τὸν ἴππεα, διὰ δὲ ὄνος τὴν ἴμαξα, διὰ δὲ σκευοφόρος τὸν ὅπλίτην; εἰ δὲ καὶ μάχεσθαι δέοι, πῶς ἂν οὔτως ἔχοντες μαχέσαντο; οἵ⁵⁰ γάρ ἀνάγκη αὐτῶν τοὺς ἐπιόντας φεύγειν, οὗτοι ικανοὶ εἰσι φεύγοντες καταπατήσαι τοὺς ὅπλα ἔχοντας. Τεταγμένη δὲ στρατιά καλλιεστον μὲν ἰδεῖν τοῖς φίλοις, δυσχερέστατον δὲ τοῖς πολεμίοις· τίς μὲν γάρ οὐκ ἂν φίλος ἡδέως θεάσαιτο ὅπλίτας πολλοὺς ἐν τάξει πορευομένους; τίς δ' οὐκ ἂν θαυμάσειεν ἴππεας κατὰ τάξεις ἐλαύνοντας; τίς δὲ οὐκ ἂν πολέμιος φοβηθεῖ ἰδὼν διευκρινημένους ὅπλίτας, ἴππεας, πελταστὰς, τοξότας, σφενδονήτας, καὶ τοῖς ἀρχουσι τεταγμένως ἐπομένους; ἀλλὰ καὶ πορευομένων ἐν τάξει, καν πολλαὶ μυριάδες ὥστι, δροῖσος, ὃς περ εἰς ἔκαστος, καθ' ἡσυχίαν πάντες πορεύονται· εἰς γάρ τὸ κενούμενον δὲοι οἱ ὅπισθεν ἐπέρχονται. Καὶ τριήρης δὲ τοι ἡ σεσταγμένη ἀνθρώπων διὰ τι τὸ ἄλλο φοβερόν ἔστι πολεμίοις ἡ φίλοις ἀξιοθέατον, ἡ δὲ ταχὺ πλεῖ; διὰ τι δὲ ἄλλο ἀλυποι ἀλλήλοις εἰσὶν οἱ ἐμπλέοντες, ἡ διότι ἐν τάξει μὲν καθίηνται, ἐν τάξει δὲ προενύουσιν, ἐν τάξει δὲ ἀναπίπτουσιν, ἐν τάξει δὲ ἐμβαίνουσι καὶ ἐκβαίνουσιν; ἡ δὲ ἀταξία ὅμοιόν τι μοι δοκεῖ εἶναι, οἷόν περ εἰ γεωργὸς διοῦ ἐμβάλοι· κριθὰς καὶ πυροὺς καὶ δσπρια· καπεῖτα ὅπότε δέοι ἡ μάζης ἡ ἀρτου ἡ ὄψου, διαλέγειν δέοι αὐτῷ ἀντὶ τοῦ λαβόντα διευκρινημένοις χρῆσθαι. Καὶ σὺ οὖν, ὡς γύναι, εἰ τοῦ μὲν ταράχου τούτου μη δέοι, βούλοιο δὲ ἀκριβῶς διοικεῖν τὰ ὅντα εἰδέναι καὶ τῶν ὄντων εὐπόρως λαμβάνουσα διφερόν δέη χρῆσθαι, καὶ ἐμοι, ἐάν τι αἰτῶ, ἐν

⁵⁰ Οἵ (ξε) αὐτῶν.

διδόναι, χώραν τε δοκιμαστώμεθα τὴν προσήκουσαν ἔκάσιοις ἔχειν, ν ταύτη θέντες διδάξωμεν τὴν διάκονον λαμβάνειν τε ἐντεῦθεν καὶ επατιθέναι πάλιν εἰς ταύτην· καὶ οὕτως εἰσόμεθα τὰ τε σῶα ὅντα καὶ τὰ μή· ἡ γὰρ χώρα αὐτῇ τὸ μή ὃν ποιήσει⁵⁷, καὶ δεόμενον θεραπείας ἔξετάσει ἡ ὄψις, καὶ τὸ εἰδέναι ὅπου ἔκαστον ἔστι, ταχὺ ἐγχειριεῖ, ὥστε μή ἀπορεῖν χρῆσθαι. . . Ός μὲν δὴ ἀγαθὸν τετάχθαι σκευῶν κατασκευὴν, καὶ ὡς ῥάβδιον χώραν ἔκάστοις αὐτῶν εὑρεῖν ἐν οἰκιᾳ θεῖναι, ὡς ἔκάστοις συμφέρει, εἴρηται· ὡς δὲ καλὸν φαίνεται, ἐπειδὴν ὑποδήματα ἐφεῆς⁵⁸ κένται, κανὸν ὅποις ἦ, καλὸν δὲ ἴματα κέχωρισμένα ἰδεῖν, κανὸν ὅποια ἦ, καλὸν δὲ στρώματα, καλὸν δὲ χαλκία, καλὸν δὲ τὰ ἀμφὶ τραπέζας, καλὸν δὲ κατ, δ πάντων⁵⁹ καταγελάσειν ἀν μάλιστα οὐχ ὁ σεμνός, ἀλλ’ ὁ κομψός⁶⁰, δτι καὶ χύτρας φημὶ εὔρυθμον φαίνεσθαι εὐχρινῶς κειμένας· τὰ δὲ ἀλλα ἥδη που ἀπὸ τούτου ἀπαντα καλλίω φαίνεσθαι, κατὰ κόσμον κείμενα· χορὸς γὰρ σκευῶν ἔκαστα φαίνεται, καὶ τὸ μέσον⁶¹ δὲ τούτων καλὸν φαίνεται, ἐκποδῶν ἔκάστου κειμένου· ὥςπερ κύκλιος χορὸς οὐ μόνον αὐτὸς καλὸν θέαμά ἔστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέσον αὐτοῦ καὶ ὃν καὶ καθαρὸν φαίνεται. Εἰ δὲ ἀληθῆ ταῦτα λέγω, ἔξεστιν, ἔφην, ὡς γύναι, καὶ πεῖραν λαμβάνειν αὐτῶν οὔτε τι ζημιωθέντας οὔτε τι πολλὰ πονήσαντας. Ἀλλὰ μήδιν αὐτοῦ δεῖ ἀλιμηθῆναι, ὡς γύναι, ἔφην ἐγώ, ὡς χαλεπὸν εὑρεῖν τὸν μαθησόμενό τε τὰς χώρας καὶ μεμνησόμενον καταχωρίζειν ἔκαστα. Ισμεν γὰρ οὐχιού, δτι μυριοπλάσια ἡμῶν ἀπαντα ἔχει ἡ πάσα πόλις, ἀλλ’ ὅμως, δποτον ἀν τῶν σκετῶν κελεύσῃς πριάμενόν τι σοι ἐξ ἀγορᾶς ἐνεγκεῖν, οὐδεὶς ἀπορήσει, ἀλλὰ πᾶς εἰδὼς φανεῖται, δποι χρὴ ἐλθόντα λαθεῖν εκαστα. Τούτου μέντοι, ἔφην ἐγώ, οὐδὲν ἄλλο αἴτιόν ἔστιν· δτι ἐν χώρᾳ κεῖται τεταγμένη. Ἀνθεώπουν δέ γε ζητῶν, καὶ ταῦτα ἐντοῦτο ἀντιζητούντα, πολιτήν τις ἀν τις πρότερον, πρὶν εὑρεῖν, ἀπείποι, καὶ τούτου αὖ οὐδὲν ἄλλο αἴτιόν ἔστιν· ἡ τὸ μή εἶναι τεταγμένον, δποι ἔκαστον δεῖ ἀναμένειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Μετὰ τοῦτο δὲ τῆς οἰκίας τὴν δύναμιν ἔδοξε μοι πρῶτον ἐπιδεῖξαι αὐτῇ, οὐ γὰρ ποικιλμάτοις κεκόστηται, δ Σώκρατες, ἀλλὰ τὰ οἰκήματα φύκοδομῆται πρὸς αὐτὸν τοῦτο ἐσκεμμένα, δποις ἀγγεῖα⁶² ὡς συμφορώτατα ἢ τοῖς μέλλουσιν ἐν αὐτοῖς ἔσεσθαι, ὥστε αὐτὰ⁶³ ἐκάλει τὰ πρόποντα εἶναι ἔκαστω. Ο μὲν γὰρ θάλαμος ἐν ὅχυρῷ ὧν τὰ πλείστου ἄξια καὶ σρώματα καὶ σκεύη παρεκάλει, τὰ δὲ ἔκρη τῶν στεγνῶν τὸν σῖτον, τὰ δὲ ψυχεῖνα τὸν οἶνον, τὰ δὲ φανὰ δσα φάσους δεόμενα ἔργα τε καὶ σκεύη ἔστι. Καὶ θιατητήριοι δὲ τοῖς ἀνθρώποις ἐπεδείκνυον αὐτῇ κεκαλλωπισμένα τοῦ μὲν θέρους ἔχειν⁶⁴ ψυχεῖνά, τοῦ δὲ χειμῶνος ἀλεεινά· καὶ σύμπασαν δὲ τὴν οἰκίαν ἐπέδειξα αὐτῇ, δτι πρὸς μεσημβρίαν ἀναπέπταται, ὥστε εὔδηλον

⁵⁷⁾ Στρ. ⁵⁸⁾ Κατὰ τάξιν. ⁵⁹⁾ Ή γενικὴ πληθυντ. τοῦ ὑπερθετικοῦ Μάλιστα.

⁶⁰⁾ ίσε τῷ σημασίαιν τῶν λέξεων ἐν τῷ Λεξικῷ. ⁶¹⁾ Τὸ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καταλειπόμενον κενὸν διάστημα, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κυκλίου χοροῦ. ⁶²⁾ Δοχεῖα. ⁶³⁾ Τὰ οἰκήματα ἀπροσκαλούσαν τρόπον τινὰ μόνα των τὸ ἀνθεκον νὰ τοποθετηθῆεις ἔκαστον αὐτῶν πρᾶγμα. ⁶⁴⁾ Βιπεδείκνυος ἔχειν.

είναι, διτι χειμῶνος μὲν εὐήλιός ἔσι, τοῖς δὲ θέρους εὔσκισος.... Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διηγέρθομεν, ἔφη, οὕτω δὴ ἥδη κατὰ φυλὰς διεκρίνομεν⁴⁴⁾ τὰ ἐπιπλα⁴⁵⁾ ἡρχόμεθα δὲ πρῶτον, ἔφη, ἀθροίζοντες οἵς ἀμφὶ θυσίας χρώμεθα. Μετὰ ταῦτα κόσμον γυναικὸς τὸν εἰς ἑρτὰς διηρώμεν, ἐσθῆτα ἀγδεὸς τὴν εἰς ἑρτὰς καὶ πόλεμον, καὶ στρώματα ἐν γυναικίδι, στρώματα ἐν ἀνδρωνίτιδι, ὑποδήματα γυναικεῖα, ὑποδήματα ἀνδρεῖα⁴⁶⁾ δύπλων ἄλλη φυλὴ, ἄλλη ταλασιουργικῶν ὄργάνων, ἄλλη σιτοιλίκων, ἄλλη ὁψοποιέκων, ἄλλη τῶν ἀμφὶ λουτρὸν, ἄλλη ἀμφὶ μάχτρας, ἄλλη ἀμφὶ τραπέζας, καὶ ταῦτα πάντα διεχωρίσαμεν, οἵς τε φύει δεῖ χρῆσθαι, καὶ τὰ θοινητικά. Χωρὶς δὲ καὶ τὰ κατὰ μῆνα διπάνομενα ἀφείλομεν, δίχα δὲ καὶ τὰ εἰς ἐκταυτὸν ἀπολελογισμένα κατέθεμεν οὕτω γὰρ ἡττον λανθάνει, δῆπος πρὸς τὸ τέλος ἐκβήσεται. Ἐπεὶ δὲ ἔχωρίσαμεν πάντα κατὰ φυλὰς τὰ ἐπιπλα, εἰς τὰς χώρας τὰς προστηκούσας ἔκαστα διηγέρχομεν. Μετὰ δὲ τοῦτο ὅσοις μὲν τῶν σκευῶν καθ' ἡμέραν χρῶνται οἱ οἰκέται, οἷον σιτοποιέκοις, ὁψοποιέκοις, ταλασιουργικοῖς, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιούτο, ταῦτα μὲν αὐτοῖς τοῖς χρωμένοις δεῖξαντες ὃπου δεῖ τιθέναι παρεδόνταμεν καὶ ἐπετάξαμεν σῶσ παρέχειν⁴⁷⁾ ὅσοις δὲ εἰς ἑρτὰς ἡ ξενοδοχίας χρώμεθα ἡ εἰς τὰς διά χρόνου⁴⁸⁾ πράξεις, ταῦτα δὲ τῇ ταμίᾳ παρεδόνταμεν, καὶ δεῖξαντες τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἀπαριθμήσαντες καὶ γραφάμενοι ἔκαστα, εἴπομεν αὐτῇ ὀδόνται τούτων διτοῖς ἔκαστον καὶ μεμνήσθαι δὲ τι ἄν τῷ διδῷ, καὶ ἀπολαμβάνουσαν κατατίθεναι πάλιν ὅθεν περ ἀν ἔκαστα λαμβάνῃ.

Τὴν δὲ ταμίαν ἐποιησάμεθα ἐπισκεψάμενοι, ἢτις ἡμῖν ἐδόκει εἶναι ἐγκρατεστάτη καὶ γαστρός καὶ οἴνου καὶ ὕπνου⁴⁹⁾ πρὸς τούτους δὲ ἡ τὸ μνημονικὸν μάλιστα ἐδόκει ἔχειν καὶ τὸ προνοεῖν, μή τι κακὸν λάβῃ παρ' ἡμῶν ἀμελοῦσα, καὶ σκοπεῖν, δῆπος χαρίζομένη τι ἡμῖν ὑφ' ἡμῶν ἀντιτεμήσεται. Ἐδόδασκομεν δὲ αὐτὴν καὶ εὐοϊκῶς ἔχειν πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εὐφραινούμεθα, τῶν εὐφροσύνων μεταδιδόντες, καὶ εἴ τι λυπηὴ διεῖη, εἰς ταῦτα παρακαλοῦντες⁵⁰⁾ καὶ τὸ προθυμεῖσθαι δὲ συναύξειν τὸν οἴκον ἐπαιδεύομεν αὐτὴν, ἐπιγιγνώσκειν αὐτὴν ποιοῦντες καὶ τῆς εὐπραγίας αὐτῇ μεταδιδόντες. Καὶ δικαιοσύνην δὲ αὐτῇ ἐνεποιοῦμεν, τιμωτέρους τιθέντες τοὺς δικαίους τῶν ἀδίκων καὶ ἐπιδεικνύοντες πελουσιώτερον καὶ ἐλευθεριώτερον βιοτεύοντας τῶν ἀδίκων⁵¹⁾ καὶ αὐτὴν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ κατετάπομεν. Ἐπὶ δὲ τούτους πάσιν εἶπον, ἔφη, Ὡ Σώκρατες, ἐγὼ τῇ γυναικὶ, διτι πάντων τούτων οὐδὲν ὄφελος, εἰ μὴ αὐτῇ ἐπιμελήσεται, δῆπος διαιμένη⁵²⁾ ἔκαστῳ ἡ τάξις⁵³⁾ ἐδίδασκον δὲ αὐτὴν, διτι καὶ ἐν ταῖς εὐνομούμεναις πόλεσιν οὐκ ἀρκεῖν δοκεῖ τοῖς πολίταις, ἵνα νόμους καλοὺς γράψωνται, ἄλλα καὶ νομοφύλακας προσαροῦνται, οἵτινες ἐπισκοποῦντες τὸν μὲν ποιοῦντα τὰ νόμιμα ἐπαινοῦσιν, ἵνα δέ τις παρὰ τοὺς νόμους ποιῇ, ζημιεῖσθαι. Νομίσαι οὖν ἐκέλευον, ἔφη, τὴν γυναικὰ καὶ λωτὴν νομοφύλακα τῶν ἐν τῇ οἰκῇ εἶναι, καὶ ἔξετάζειν δὲ, διταν δέξῃ αὐτῇ, τὰ σκεύη, ὡσπερ ὁ φρούραρ-

44) Μίμησις τοῦ Ὀμηρικοῦ. «Κρῖν» ἔνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φῆτρας.

45) Μετὰ παρέλευσιν καιροῦ, σπανίως.

χος τὰς φυλάκας ἔξετάζει, καὶ δοκιμάζειν, εἰ καὶ ὁ ἔκαστον ἔχει, δω-
περ ἡ βουλὴ ἵππους καὶ ἵππέας δοκιμάζει, καὶ ἐπαινεῖν δὲ καὶ τιμῆν,
ὅσπερ βασιλισσαν, τὸν ἄξιον ἀπὸ τῆς παρούσης δυνάμεως⁴⁶, καὶ λοιδορεῖν
καὶ κολάζειν τὸν τούτων δεόμενον. Πρὸς δὲ τούτους ἐδίδασκον αὐτὴν, ἐφη,
ὡς οὐκ ἀν ἄχθοιτο δικαίως, εἰ πλειόν αὐτῇ πράγματα προστάττω ἢ τοῖς
οἰκέταις περὶ τὰ κτήματα, ἐπιδεικνύν, ὅτι τοῖς μὲν οἰκέταις μέτει τῶν
δεσποσύνων χρημάτων τοσοῦτον, ὃσον φέρειν ἡ θεραπεύειν ἡ φυλάττειν,
χρῆσθαι δὲ οὐδὲν αὐτῶν ἔξεσιν, ὅτῳ ἀν μηδῷ ὁ κύριος· δεσπότου δὲ ἀ-
παντά ἔστιν φῶν βούληται ἔκαστα χρῆσθαι. "Οτφούν καὶ σωζομένων με-
γίστη δημοσίης καὶ φιειρομένων μεγίστη βλάβη, τούτων καὶ τὴν ἐπιμέλειαν
μᾶλιστα προστήκουσαν ἀπέφειν. Τί οὖν; ἐφη ἐγώ, ὁ Ἰσχύραχε, ταῦτα
ἀκούσαστα ἡ γυνὴ πώς σοι ὑπήκουε; Τί δὲ, ἐφη, εἰ μὴ εἴπε γέ μοι, ὁ Σώ-
κρατες, ὅτι οὐκ ὄρθως γυγνώσκοιμι, εἰ οἰούμην χαλεπά ἐπιτάττειν διδά-
σκων, ὅτι ἐπιμελεῖσθαι δεῖ τῶν ὄντων⁴⁷ χαλεπώτερον γάρ ἀν, ἐφη φάναι,
εἰ αὐτῇ ἐπέταττον ἀμελεῖν τῶν ἔαυτῆς ἡ εἰ ἐπιμελεῖσθαι δεγχει τῶν οἰ-
κείων ἀγαθῶν. Πειρυκέναι γάρ δοκεῖ, ἐφη, ὕσπερ καὶ τέκνων ῥάφον τὸ ἐπι-
μελεῖσθαι τῇ σώφρονι τῶν ἔαυτῆς ἡ ἀμελεῖν, οὕτω καὶ τῶν κτημάτων,
ὅτα ίδια ὄντα εὐφραίνει, ἥδιον τὸ ἐπιμελεῖσθαι νομίζειν ἐφη εἶναι τῇ σώ-
φρονι τῶν ἔαυτῆς ἡ ἀμελεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Συνεθοῦμενον δὲ αὐτῇ μηδουλικῶς φέλει καθῆσθαι, ἀλλὰ σὺν τοῖς θεοῖς
πειρᾶσθαι δεσποτικῶς, πρὸς μὲν τὸν ἴστον προστάσαν ὃ τι μὲν βέλτιον
ἄλιον ἐπιστατο ἐπιδιδέξαι, ὃ τι δὲ χειρὸν ἐπιμαθεῖν⁴⁸ ἐπισκέψασθαι δὲ
καὶ σιτοποιὸν, παραστῆγαι δὲ καὶ ἀπομετροῦσῃ τῇ ταμίᾳ, περιελθεῖν δὲ
ἐπισκοπουμένην καὶ εἰ κατὰ χώραν ἔχει ἦν δεῖ ἔκαστα⁴⁹. Ταῦτα γάρ ἐδόκει
μοι ἄμα ἐπιμέλεια εἶναι καὶ περίπατος. Ἀγαθὸν δὲ ἐφην εἶναι γυμνάσιον
καὶ τὸ δεῦσαι καὶ μάζαι, καὶ ἱμάτια καὶ στρώματα ἀνασεῖσαι καὶ συ-
θεῖναι⁵⁰ γυμναζομένην δὲ ἐφην οὕτως ἀν καὶ ἐσθίειν ἥδιον καὶ ὑγιαίνειν
μᾶλλον καὶ εὐχρωτέραν φαίνεσθαι τῇ ἀληθείᾳ⁵¹ καὶ ὅψις⁵² δὲ, ὅπόταν ἀν-
ταγωνίζηται διακόνῳ καθαρωτέρα οὔσα πρεπόντως τε μᾶλλον ἡμφιεσμέ-
νη, κινητικὸν γίνεται, ἄλλως τε καὶ ὅπόταν τὸ ἔκουσαν χαρίζεσθαι προσῆ-
γντι τοῦ ἀναγκαζομένην ὑπηρετεῖν.

⁴⁶⁾ Οσον τὸ κατὰ δύναμιν, ἐκ τῶν ἐνόντων. ⁴⁷⁾ Εἰ ἔκαστα ἔχει (κεῖνται) κατὰ χά-
ρα, ἦν δεῖ. ⁴⁸⁾ Καὶ τὸ θέαμα δὲ τοῦτο, δηλαδὴ ὅπόταν κτλ., γίνεται παρακινητικόν
πρὸς τὸ φιλεῖσθαι μᾶλλον αὐτὴν πρὸς τοῦ ἀνδρός.

ΙΔ'. ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΤΙΜΩΝ Η ΜΙΣΑΝΘΡΟΠΟΣ

Τὸν διάλογον τοῦτον ἔγραψεν δὲ Αἰκιανὸς κατὰ τῶν κολάκων, λαβὼν δέ κύριον πρόσωπον αὐτοῦ τὸν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησίακοῦ πολέμου ζῶντα ἐν Ἀθήναις Τίμωνα, τὸν ἐπικληθέντα διὰ τὸν τρόπον του Μισάνθρωπον, δέ τάφος τοῦ ὅποιου, κατὰ τὸν Πλούταρχον, ἦτο εἰς τὰς Ἀλάς (τὰς Ἀραρηνίδας πάντως, ὡς τελούστας εἰς τὴν Δίγηρδα φυλῆν). Ἐπαινεῖται δέ διάλογος οὗτος, ὡς συντεθειμένος μὲν πολλήν κωμικὴν χάριν.

ΤΙΜΩΝ, ΖΕΥΣ, ΕΡΜΗΣ, ΠΛΟΥΤΟΣ, ΠΕΝΙΑ, ΓΝΑΘΩΝΙΔΗΣ,
ΦΙΛΙΑΔΗΣ, ΔΗΜΕΑΣ, ΘΡΑΣΥΚΛΗΣ.

ΤΙΜ. Ω ΖΕΥΣ φίλε, καὶ ξένε, καὶ ἑταῖρε, καὶ ἐφέζε, καὶ ἀξεροπητά, καὶ ὄρκε, καὶ νεωσέληγερέτα, καὶ ἐρίγδουπε¹⁾, καὶ εἴ τι σε ἄλλο οἱ ἐμβρόνητοι ποιηταὶ καλοῦστι, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπορῶσι πρὸς τὰ μέτρα· τότε γάρ εὐτοῖς πολυώνυμος γινόμενος ὑπερέδεις τὸ πίπτον τοῦ μέτρου, καὶ ἀναπληροῖς τὸ κεχιγνός τοῦ ρύθμου· ποῦσοι νῦν ἡ ἐρισμάραγος ἀστραπὴ, καὶ ἡ βαρύθρομος βροντὴ, καὶ δὲ αἰθαλόδεις, καὶ ὀργήεις, καὶ σμερδαλέος κεραυνός; ἂπαντα γάρ ταῦτα ληρος ἡδη ἀνακέψῃνε, καὶ καπνὸς ποιητικὸς ἀτεγγῶς, ἔξω τοῦ παταγού τῶν ὄνομάτων· τὸ δὲ ἀοίδιμόν σου καὶ ἑκηβόλον ὄπλον²⁾ καὶ πρόχειρον, οὐκ οἶδ' ὅπως τελέως ἀπέσθη, καὶ ψυχρόν ἐσι, μηδὲ ολίγον σπινθῆρα ὀργῆς κατὰ τῶν ἀδικούντων διαφυλάξτον. Θᾶττον γοῦν τῶν ἐπιορκεῖν τις ἐπιχειρούντων ἔωλον θρυαλλίδα φοβηθείη ἄν, ἢ τὴν τοῦ πανδαμάτορος κεραυνοῦ φλόγα· οὕτω δαλόν τινα ἐπανατείνασθαι δοκεῖς αὐτοῖς, ὡς πῦρ μὲν ἡ καπνὸν ἀπ' αὐτοῦ μὴ δεδιέναι, μόνον δέ τοῦτο οἰεσθαι ἀπολαύειν τοῦ τραύματος, διτε ἀναπλήσθησονται τῆς ἀσβόλου· ὅστε ἡδη διὰ ταῦτα σοι καὶ δὲ Σαλμωνεὺς³⁾ ἀγυιθροντῶν ἐτόλμα, οὐ πάντη ἀπίθανος⁴⁾ ὥν, πρὸς οὕτω ψυχρὸν τὴν ὀργὴν Δία, θερμούργος ἀνήρ, καὶ μεγαλαυχούμενος· πῶς γάρ⁵⁾; ὅπου γε καθάπερ ὑπὸ μανδραγόρου⁶⁾ καθεύδεις, δις οὔτε τῶν ἐπιορκούντων ἀκούεις, οὔτε τοὺς ἀδικοῦντας ἐπισκοπεῖς· λημᾶς δὲ καὶ ἀμβλυώτεις πρὸς τὰ γιγνόμενα, καὶ τὰ δύτα ἐκκεκώφωσται, καθάπερ οἱ παρηθηκότες. Ἐπει γένεις γε ἔστι, καὶ δέξιμος ὡν, καὶ ἀκμαῖος τὴν ὀργὴν πολλὰ κατὰ τῶν ἀδίκων καὶ βιαίων ἐποίεις, καὶ οὐδέποτε ἡγεῖς τότε πρὸς αὐτοὺς ἐκεχειρίαν, ἀλλ' ἀει ἐνεργὸς πάντως ὁ κεραυνὸς ἦν, καὶ ἡ αἰγλῆς ἐπεσείετο, καὶ ἡ βροντὴ ἐπαταγεῖτο, καὶ ἡ ἀστραπὴ συνεχὲς,

¹⁾ Πάντων τούτων καὶ τῶν κατωτέρω ποιητικῶν ἐπιθέτων τὴν ἔρμηνελαν ζῆτει εἰς τὰ λεξικά. ²⁾ Οἱ δὲ τοῦ Αἰόλου, βασιλεὺς Θεσσαλίας κατὰ τὴν μυθολογ. θεοποιῶν ἔσυντὸν δι' ἔπαρσιν, ἐκεραυνωθή ὑπὸ τοῦ Διός. Πιθανὸν διτε κατεγίνετο εἰς φυσικὰ ή χημικὰ πειράματα, καὶ πλησιάστες εἰς τὸ νὰ κατορθώσῃ τὸ μῆγμα τῆς πυρίτδος, ἔγενε παρανάλωμα τῆς πρωτοπειρίας του. ³⁾ Ἀπίθανα πρᾶξαι καυχώμενος. ⁴⁾ Ἐνν. Ἡν ἀπίθανος. ⁵⁾ Ήτοι μανδραγόρων πιῶν καὶ ναρκωθεὶς ἡ καρωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καθεύδεις.

ώστερ περ εἰς ἀκροβολισμὸν, προηγοντὶ⁷ ετοί οἱ σεισμοὶ δὲ κοσκινγέν⁸, καὶ τὴ χιλὸν σωρῆδόν⁹, καὶ ἡ χάλαζα πετρῆδόν¹⁰ καὶ ἵνα τοι φορτικῶ¹¹, διαλέγωμαι, θετοί τε ράγδαις, καὶ βίαιοι, ποταμὸς ἔκαστη σταγῶν¹² ὥστε τηλεκαύτη ἐν ἀκαρεῖ χρόνου ναυαγίᾳ¹³ ἐπὶ τοῦ Δευκαλίωνος ἐγένετο, ὡς ὑποθρυγήσιν ἀπάντων καταδεκυότων, μόργις ἐν τι κιβώτιον περισωθῆναι προσοκεῖται τῷ Λυκαρεῖ¹⁴, ζώπυρόν τι τοῦ ἀνθρωπίνου σπέρματος διαφυλάττον εἰς ἐπιγονὴν κακίας μετέοντος. Τοιγάρτοι ἀκόλουθα τῆς ῥάβδυμίας τέπιχειρα κομβῆη παρ' αὐτῶν, οὕτε θύοντος ἔτι σοι τινὸς οὕτε στεφανοῦντος, εἰ μή τις ἄρα πάρεργον¹⁵ 'Ολυμπίων¹⁶ καὶ οὔτος, οὐ πάνυ ἀναγκαῖα ποιεῖν δοκῶν, ἀλλ' εἰς ἔθος τι ἀρχαῖον συντελῶν¹⁷ καὶ κατ' ὅληγον Κρόνον σε, ὡς θεῶν γενναιότατε, ἀποφαίνουσι, παρωσάμενοι τῆς τιμῆς¹⁸ ἐῶ λέγειν διποσάκις ἥδη σου τὸν νεῶν σεσυήκασιν¹⁹ οἱ δὲ καὶ αὐτῷ σοι τὰς γεῖρας 'Ολυμπιᾶσιν ἐπιβεβληκασι²⁰ καὶ σὺ δὲ οὐδιέρεμέτης²¹ ὀκνησας, ἡ ἀναστῆσαι τοὺς κύνας, ἡ τοὺς γείτονας ἐπικαλέσασθαι²², ὡς βοηδορομήσαντες αὐτοὺς συλλάθοιεν, ἔτι συσκευαζομένους πρὸς τὴν φυγήν²³ ἀλλ' ὁ γενναῖος, καὶ Γιγαντολέτωρ, καὶ Τιτανοκράτωρ, ἐκάθησο, τοὺς πλοκόμους²⁴ περικειρόμενος ὑπ' αὐτῶν, δεκάπτηχυν κεραυνὸν ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ²⁵. Ταῦτα τοίνυν, ὡς θαυμάσιε²⁶, πηνίκα παύεται οὕτως ἀμελῶς παρορώμενα; ἢ πότε κολάσεις τὴν τοσαύτην ἀδικίαν; πόσοι Φαέθοντες²⁷ ή Δευκαλίωνες²⁸, ίκανοι πρὸς οὕτως ὑπέραντιλον ὕδριν τοῦ βίου; "Ινα γάρ τὰ κοινὰ ἔάτας, τάμα εἴπω, τοσούτους Ἀθηναίων εἰς ὑψός ἄρας, καὶ πλουσίους ἐν πενεστάτων ἀποφήνας, καὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις ἐπικουρήσας, μᾶλλον δὲ ἀλόδους ἐς εὐεργεσίαν τῶν φίλων ἐκχέας τὸν πλοῦτον, ἐπειδὴ πένης διὰ ταῦτα ἐγενόμην, οὐκ ἔτι οὐδὲ γνωρίζομαι πρὸς αὐτῶν, οὕτε προσβλέπουσιν οἱ τέως ὑποπτήσσοντες καὶ προσκυνοῦντες, καὶ τοῦ ἐμοῦ νεύματος ἀνηρτημένοις ἀλλ' ἡνὶ που καὶ δόψις βαδίζων ἐντύχοιμι τινὶ αὐτῶν, ὥστερ τινὰ στήλην παλαιοῦ νεκροῦ ὑπτίαν, ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀνατετραμένην, παρέρχονται, μηδὲ ἀναγνόντες²⁹ οἱ δὲ καὶ πόρρωθεν ὕδόντες, ἔτέραν³⁰ ἐκτρέπονται, δυσάντητον, καὶ ἀποτρόπαιον θέαμα δῆμεσθαι ὑποαμβάνοντες, τὸν οὐ πρὸ πολλοῦ σωτῆρα, καὶ εὐεργέτην αὐτῶν γεγενημένον. "Ωστε ὑπὸ τῶν κακῶν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐσχατιάν τραπόμενος, ἐναβάμενος διφθέραν, ἐργάζομαι τὴν γῆν, ὑπόμισθος ὁδολῶν τεσσάρων³¹, τῇ ἐρημῇ καὶ τῇ δικέλλῃ προσφιλεῖ σοφῶν ἐνταῦθα³² τοῦτο γοῦν³³ μοι δοκῶ κερδανεῖν, μηκέτε δῆμεσθαι πολλοὺς

7) ('Ενν.) "Εστον τὴν γῆν. 8) ('Ενν.) "Ἐπιπτε. 9) Μὲ τρόπον ἀηδῆ, πληκτικόν· τοῦτο δὲ διὰ τὴν ἐπομένην ὑπερβολικὴν φράσιν. 10) Καταγρηστικῶς ἡ Κωμικῶς ἀνελ Κατακλυσμός. 11) Βουνόν καὶ πολίχνιον τῆς Φωκίδος περὶ τοὺς Δελφοὺς ὁ Δυκορεὺς δὲ καὶ Δυκώρεια. 12) Ως πάρεργον τῆς πανηγυρεως τῶν 'Ολυμπιῶν. 13) Συλήσαντες τὸν χρυσὸν τοῦ ἐν 'Ολυμπίᾳ ἀγάλματος σου. 14) Ποιητικῶν ἐπιθετον τοῦ Διός. 15) Κρῆνας ἡθελε κάμει δηλονότι ὁ ἀτολμοτερος οἰκοδεσπότης, ἐάν παρεισέδυνον κλέπται εἰς τὸν εἰκόνα του. 16) Οἱ πλόκαμοι τοῦ ἀγάλματος τοῦ ἐν 'Ολυμπίᾳ Διός, καθὼς καὶ ἔλλων πολλῶν ἀγαλμάτων, ἥσαν χρυσοί. 16*) Κατὰ τὸν Παυσαν. ὃ ἐν 'Ολυμπίᾳ Ζεὺς ἐκράτει εἰς τὴν δεξιὰν ὅργη κεραυνόν, ἀλλὰ Νίκηη, εἰς δὲ τὴν αριστερὰν σκῆπτρον. 17) Κωμικῶς ἀνελ 'Αθλιε. 18) Πόσαι διὰ πυρὸς καὶ θύσιος, ὡς ἐπὶ τοῦ Φαέθοντος καὶ τοῦ Δευκαλίωνος, καταστροφαὶ εἰναι ἱκαναὶ πρὸς τοσαύτην ὕδριν; 19) ('Ενν.) ὁδὸν. 20) ('Αντι) ὁδ. τεσσ. (κοινῶς) Διὰ τέσσαρας ὁδ. 21) 'Εκλατωτ. καθέν, τούλαντοστον.

παρὰ τὴν ἀξίαν εὐ πράττοντος ἀναρότερον γάρ τοῦτό γε. "Πόη ποτὲ οὐν²², ς Κρόνου καὶ Ρέας οὐέ, τὸν βαθὺν τοῦτον ὑπὸν ἀποσεισάμενος, καὶ νῆδυμον^{22*} (ύπερ τὸν Ἐπιμενίδην²³ γάρ κεκοίμησαι), καὶ ἀναρόπισας τὸν κεραυγὸν, ἦ ἐκ τῆς Οἴτης²⁴ ἐναυσάμενος, μεγάλην ποιήσας τὴν φλόγα, ἐπιδεῖξαι τινα χολὴν ἀνδρῶδους καὶ νεανικοῦ Διός, εἰ μὴ ἀληθῆ ἔστι τὰ ὑπὸ Κρητῶν²⁵ περὶ σοῦ, καὶ τῆς σῆς ταφῆς μυθολογούμενα.

ΖΕΥΣ. Τίς οὐτός ἔστιν, ς Ἐρμῆ, ὁ κεχραγώς ἐκ τῆς Ἀττικῆς παρὰ τὸν Υμητὸν ἐν τῇ ὑπωρείᾳ; πιναρὸς ὅλος, καὶ αὐχμῶν, καὶ ὑποδίφθερος²⁶. σκάπτει δὲ οἷμαι ἐπικεκυφῶς²⁷ λάλος ἀνθρωπος, καὶ θρασύς²⁸ ἡποὺ φιλόσοφος²⁹ ἔστιν³⁰ οὐ γάρ ἀν οὐτῶς ἀσεβεῖς τοὺς λόγους διεῖχει καθ' ἡμῶν.

ΕΡΜ. Τί φῆς, ς πάτερ; ἀγνοεῖς Τίμωνα τὸν Ἐγερχατίδου, τὸν Κολυτεά; οὐτός ἔστιν δὲ πολλάκις ἡμᾶς καὶ³¹ ἴερων τελείων³² ἔστιάσας, ὁ νεόπλουτος, ὁ τὰς ὄλας ἔκατόμβας³³ παρ' φλαμπρῶς εἰώθαμεν ἑορτάζειν τὰ Διάστα³⁴.

ΖΕΥΣ. Φεῦ τῆς ἀλλαγῆς³⁵ ὁ καλὸς ἔκεινος, ὁ πλούσιος, περὶ δὲ τοσοῦτοι φίλοις; τι παῖδιν οὖν τοιοῦτός ἔστιν; αὐχμηρὸς, ἀῃλιος, καὶ σκαπανεὺς, καὶ μισθωτός, ὡς ἔστιν³⁶, οὐτω βαρεῖαν καταφέρων τὴν δίκελλαν.

ΕΡΜ. Οὐτωσὶ³⁷ μὲν εἰπεῖν, χρηστότης ἐπέτριψεν αὐτὸν, καὶ φιλανθρωπία, καὶ δὲ πρὸς τοὺς δεσμένους ἀπαντας οἰκτος³⁸ ὡς δὲ ἀληθεῖ λόγῳ, ἄνοια, καὶ εὐηθεία, καὶ ἀκρισία περὶ τοὺς φίλους³⁹ δις οὐ συνίει κόραξι καὶ λύκοις χαριζόμενος, ἀλλ' ὑπὸ γυπῶν τοσούτων ὁ κακοδαίμων κειρόμενος τὸ ἥπαρ⁴⁰, φίλους εἶναι αὐτοὺς καὶ ἔτέρους φέτο, ὑπ' εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτὸν χαίροντας τῇ βορᾷ. Οἱ δὲ, τὰ δύστα γυμνῶσαντες ἀκριβῶς, καὶ περιτραγόντες, εἴ τις καὶ μυελὸς ἐνῆν, ἐκμυκήσαντες καὶ τοῦτον εὑ μάλα ἐπιμέλως, φύοντο, αὖν αὐτὸν, καὶ τὰς ρίζας ὑποτετμημένον ἀπολιπόντες, οὐδὲ γνωρίζοντες ἔτι, οὐδὲ προσθέλεποντες, πόθεν γάρ⁴¹; η ἐπικουροῦντες, ἢ ἐπιδιδόντες ἐν τῷ μέρει⁴², διὰ ταῦτα δικελλίτης, καὶ διφθερίας, ὡς ὄρφς, ἀπολιπῶν ὑπ' αἰσχύνης τὸ ἄστυ, μισθοῦ γεωργεῖ, μελαγχολῶν τοῖς κακοῖς⁴³ διτε οἱ πλουτούντες παρ' αὐτοῦ, μάλα ὑπεροπτικῶς παρέρχονται, οὐδὲ τούνομα εἰ Τίμων καλοῦτο εἰδότες.

ΖΕΥΣ. Καὶ μὴν οὐ παροπτέος ἀνήρ, οὐδὲ ἀμελητέος, εἰκότα γάρ ἡγανάκτει δυστυχῶν⁴⁴ ἐπει καὶ ὅμοια ποιητομεν τοῖς καταράτοις κόλαξιν ἐκείνοις, ἐπιλεγημένοι ἀνδρὸς, τοσαῦτα μηρία ταύρων τε καὶ αἰγῶν⁴⁵ πιθατα

²²⁾ Δοιπόν (Ἀλλά) τέλος πάντων. ^{23*)} Λέγει δέ τι ζεὶ δο Προφητάνας Δαδίδ, «Ἐκεγέρθη θητεὶ, ήνα τι ὑπνοῖς Κύριε; (Ψαλμ. μγ'.)²⁵ Φιλόσοφος ἀρχαῖος, Κρής τὴν πατρίδα, περιφημος διὰ τὰς μαντικὰς γνώσεις του, ἐνομίζεται ὑπνώσας θεοῦ ἐτη. ²⁴⁾ Διὰ τὴν ἐκείναν αφεῖσαν πυρὰν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, ὅταν ἐφορμαχθῇ, θίνει καὶ τὸ μέρος ἐκείνο ἐκαλεῖτο Πυρά. Τῶν Σχολιστῶν τις διορθοῦν ἐπεδάλετο ἀντὶ Οἴτης, Δίτην, οὐκ ἀπίθανως. ²⁵⁾ Διότι οἱ Κρήτες ἐπεδείχνυν παρ' ἐμούτοις τάφον τοῦ Διός, ὡς θυητοῦ, χρηματίσαντος βασιλέως αὐτῶν⁴⁶ θίνει καὶ τὸ «Κρήτες φέτι ψεύσται». ²⁶⁾ Φορῶν παλαιάν (μάλις σπεκτάουσαν αὐτὸν) διφθέραν. ²⁷⁾ Ιδε εἰς τὸ Λεξ. Τέλειος. ²⁸⁾ (Ἐνν.) Θίων.

²⁹⁾ Εορτὴ τοῦ Μειλιχίου Διός ἐν Ἀθήναις. ³⁰⁾ «Εοικεν εἶναι μισθωτός ἐκ τοῦ βαρετοῦ καταφέρειν τὴν δίκελλαν. ³¹⁾ Ἀπλῶς, ἐν τένει, ἐκ τοῦ προγείρου. ³²⁾ Καθὼς δὲ ιραμηθείς. ³³⁾ (Ἐνν.) Ηδύναντο γνωρίζειν ἡ προσθέλεπεν ἔτι αὐτον· (κοινῶς) ἀπὸ ποὺ καὶ ὡς ποὺ; ³⁴⁾ Χορηγοῦντες αὐτῷ καὶ αὐτοῦ (κατὰ) τὸ μέρος των. ³⁵⁾ «Ἐλ ποτέ τοι κατέπινα μηρό³⁶⁾ ἔκη ταύρων ἥδ³⁷⁾ αἰγῶν», Ομηρ. Ιλ. Δ.

καύσαντος ἡμῖν ἐπὶ τῶν βιωμῶν· ἔτι γοῦν ἐν ταῖς ῥίστῃ τὴν κνήσσαν αὐτῶν ἔχω· πλὴν ὑπὸ ἀσχολίας τε, καὶ θορύβου πολλοῦ τῶν ἐπιφρονύντων, καὶ βιαζόμενων, καὶ ἀρπαζόντων, ἔτι δὲ καὶ φόδου τοῦ παρὰ τῶν Ἱεροσυλούντων, πολλοὶ γάρ οὖτοι, καὶ δυσφύλακτοι, καὶ οὐδὲ ἐπ’ ὀλίγον καταμῆσαι ἡμῖν ἐφίσσι, πολὺν ἡδὸν χρόνον οὐδὲ ἀπέβλεψα εἰς τὴν Ἀττικήν· καὶ μάλιστα ἐξ οὐ φιλοσοφία, καὶ λόγων ἔριδες ἐπεπόλασαν αὐτοῖς· μαχομένων γάρ πρὸς ἄλληλους, καὶ κεκραγότων, οὐδὲ ἐπακούειν ἐστὶ τῶν εὔχων· δῆτας ἡ ἐπιβυσάμενον χρὴ τὰ διάτα καθῆσθαι, ἡ ἐπιτριβήσανται πρὸς αὐτῶν, ἀρετὴν τινα, καὶ ἀσώματα, καὶ λήρους μεγάλη τῇ φωνῇ ἔνυειςόντων· διὰ ταῦτα τοι καὶ τοῦτον ἀμεληθῆναι συνέβη πρὸς ἡμῶν, οὐ φαῦλον δύτα. "Ομως δὲ τὸν Πλοῦτον, ὃ Ἐρμῆ, παραλαβὼν, ἅπιει παρ’ αὐτὸν κατὰ τάχος· ἀγέτω δὲ διὸ Πλοῦτος καὶ τὸν Θησαυρὸν μετ’ αὐτοῦ, καὶ μενέτωσαν ἄμφω παρὰ τῷ Τίμωνι, μηδὲ ἀπαλλαττέσθωσαν οὕτω ρᾴδιως, καὶ διὰ μάλιστα ὑπὸ χρηστότητος αὐθίς ἐκδιώκῃ αὐτοὺς τῆς οἰκίας· περὶ δὲ τῶν κολάκων ἔκει· ἀν., καὶ τῆς ἀχροιστίας, ἣν ἐπεδείξαντο πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐθίς μὲν σκίφομαι, καὶ δίκην διώσυσιν, ἐπειδὸν τὸν κεραυνὸν ἐπισκευάσω· κατε- αγγέναι γάρ αὐτοῦ καὶ ἀπεστομωμέναι εἰσὶ δύο ἀκτῖνες αἱ μέγισται, δι- πότε φιλοτιμότερον ἡκόντισα πρώην^{55*} ἐπὶ τὸν σοφιστὴν Ἀναξαγόραν, δι- ἐπειθεὶς τοὺς δικαιολογοῦσι⁵⁶ μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοὺς εὐχομένοις τοῦτο χρήσιμον· ἰ- δοὺς γάρ αὐτίκα μάλα πλούσιος ἐν πενεστάτου καταστῆσεται διὸ Τίμων, Βοήσας, καὶ παρόργισασθενος ἐν τῇ εὐχῇ, καὶ ἐπιστρέψας⁵⁸ τὸν Δλα' εἰ- δεις πρᾶπην ἔσκαπτεν ἐπικεκυρώσας, ἔτι δὲν ἔσκαπτεν ἀμελούμενος.

ΕΡΜ. Οἶον ἦν τὸ μέγα κεκραγέναι, καὶ ὀχληρὸν εἶναι, καὶ θρασύνι οὐ τοῖς δικαιολογοῦσι⁵⁷ μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοὺς εὐχομένοις τοῦτο χρήσιμον· ἰ- δοὺς γάρ αὐτίκα μάλα πλούσιος ἐν πενεστάτου καταστῆσεται διὸ Τίμων, Βοήσας, καὶ παρόργισασθενος ἐν τῇ εὐχῇ, καὶ ἐπιστρέψας⁵⁸ τὸν Δλα' εἰ- δεις πρᾶπην ἔσκαπτεν ἐπικεκυρώσας, ἔτι δὲν ἔσκαπτεν ἀμελούμενος.

ΠΛΟΥΤ. ΑΛλ' ἐγὼ οὐκ ἀν ἀπέλθοιμι, ὃ Ζεῦ, παρ' αὐτόν.

ΖΕΥΣ. Διατέ, διὰριστε Πλούτε· καὶ ταῦτα ἐμοῦ κελεύσαντος;

ΠΛΟΥΤ. "Οτι νὴ Δλα ὑδρίζειν ἐς ἐμὲ, καὶ ἐξεργάζει· καὶ ἐς πολλὰ κα- τεμέριζε, καὶ ταῦτα, πατρῶν αὐτῷ φίλον δύτα· καὶ μόνον οὐχὶ δικοάνοις με ἔξεώθει τῆς οἰκίας, καθάπερ οἱ τὸ πῦρ ἐκ τῶν χειρῶν ἀπορρίπτοουν- τες^{58*} αὐθίς οὖν ἀπέλθω παρασίτοις καὶ κόλαξι καὶ ἐτέροις παραδοθησό- μενος; ἐπ' ἐκείνους, ὃ Ζεῦ, πέμπε με, τοὺς αἰσθησομένους τῆς δωρεᾶς, τοὺς περιέψοντας, οἵς τίμος ἔγω, καὶ περιπόθητος· οὗτοι δὲ οἱ λάροι τῇ πεντεκή ἔνυστωσαν, ἣν προτιμῶσιν ἡμῶν, καὶ διφθέραν παρ' αὐτῆς λαβόν- τες, καὶ δικελλαν, ἀγαπάτωσαν ἀθλοῖσι, τέτταρας δόσιοις ἀποφέροντες, οἱ δεκαταλάντους δωρεάς ἀμελητὴ προϊέμενοι.

^{55*)} Ἐκ τούτου δῆλον πότε ἔζη διὸ Τίμων. ⁵⁶⁾ Κατηγορηθεὶς διὸ Αναξαγόρας ὡς διθεος, διότι ἔλεγεν ὅτι δηλιος εἶναι σφαῖτα μετάλλου πεπυραχτωμένη, μόλις ἐσώθη διὰ με- σιτείας τοῦ μαθητοῦ του Περικλέους. ⁵⁷⁾ Δικηγοροῦσι. ⁵⁸⁾ Ποιήσας αὐτὸν προσεκτικώ- τερον. ^{58*)} Τὸ χωρίον ἐκρήθη ἔσφαλμένον· τούλαχιστον κάμμιαν σχέσιν δὲν ἔχουν πρὸς ἄλληλας αἱ δύο φράσεις.

ΖΕΥΣ. Ούδεν ἔτι τοιούτον δέ Τίμων ἐργάσεται περὶ σέ πάνυ γάρ αὐτὸν ἡ δίκελλα πεπαιδαγώγηκεν, εἰ μὴ παντάπατιν ἀνάλγητός ἐστι τὴν ὁσφὺν, ὡς χρῆν σε ἀντὶ τῆς Πενίας προαιρεῖσθαι σὺ μέντοι πάνυ μεμψίμοιρος εἶναι μοι δοκεῖς, δις νῦν μὲν τὸν Τίμωνα αἰτιᾷ, διότι σοι τὰς θύρας αὐταπάτασας ἥψει περινοστεῖν ἐλευθέρως, οὔτε ἀποκλείων, οὔτε ζηλοτυπῶν ἄλλοτε δέ τούναντίον ἡγανάχτεις κατὰ τῶν πλουσίων, κατακεκλεῖσθαι λέγων πρὸς αὐτῶν ὑπὸ μοχλοῖς, καὶ κλειστὶ, καὶ σημείων⁵⁹ ἐπιβολαῖς, ὡς μηδὲ παρακύψαι σοι ἐξ τὸ φῶς δυνατὸν εἶναι ταῦτα γοῦν ἀπωδύρου πρὸς με, ἀποπνίγεσθαι λέγων ἐν πολλῷ τῷ σκότῳ καὶ διὰ τοῦτο ὧχρος⁶⁰ ἥμιν ἐφαίνου, καὶ φροντίδος ἀνάπλεως⁶¹ συνεσπακὼς τοὺς δακτύλους πρὸς τὸ ἔθος τῶν συλλογισμῶν⁶², καὶ ἀποδράσεσθαι ἀπειλῶν, εἰ καὶροῦ λάβοι, παρ' αὐτῶν⁶³ καὶ δλως, τὸ πρᾶγμα ὑπέρδεινον ἔδόκει σοι, ἐν χαλκῷ ἢ σιδηρῷ θαλάμῳ, καθάπερ τὴν Δανάγη, παρθενεύεσθαι ὑπ' ἀκριόσεις καὶ παρκονήροις παιδαγωγοῖς ἀνατρεψόμενον, τῷ Τόκῳ, καὶ τῷ Λογισμῷ⁶⁴. Ἀτοπα γοῦν ποιεῖν ἔφασκες αὐτοὺς, ἐρῶντας μὲν ἐξ ὑπερβολῆς, ἔξὸν δὲ ἀπολαύειν, οὐ τολμῶντας, οὐδὲ ἐπ' ἀδειας χρωμένους τῷ ἔρωτι, κυρίους γε δοντας, ἀλλὰ φυλάττειν ἐγρηγορότας, ἐξ τὸ σημεῖον καὶ τὸν μοχλὸν ἀσκαρδαμυκτὶ βλέποντας, ἵκανὴν ἀπολαυσιν οἰομένους, οὐ τὸ αὐτοὺς ἀπολαύειν ἔχειν⁶⁵, ἀλλὰ τὸ μηδενὶ μεταδιδόναι τῆς ἀπολαύσεως, καθάπερ τὴν ἐν τῇ φάτνῃ κύνα, μήτε αὐτὴν ἐσθίουσαν τῶν κριθῶν, μήτε τῷ ἕπιπερ πειθῶντι ἐπιτρέπουσαν, καὶ προσέτει γε καὶ κατεγέλας αὐτῶν φειδομένων, καὶ φυλαττόντων, καὶ τὸ κανόντατον, αὐτοὺς ζηλοτυπούντων, ἀγνοούντων ἐν ὡς κατάρατος οἰκέτης, ἢ οἰκονόμος, ἢ παιδότριψι ὑπεισιών λαζαρίων ἐμπασινηγορούσει τὸν κακοδαιμονικὸν καὶ ἀνέραστον δεσπότην, πρὸς ἀμαυρόν τι καὶ μικρόστοιμον λυχνίδιον, καὶ διψαλέον θρυαλλίδιον ἐπαγρυπνεῖν ἔάσας τοῖς τόκοις. Πῶς οὖν οὐκ ἀδικα ταῦτα σου, πάλαι μὲν ἔκεινα αἰτιάσθαι, νῦν δὲ τῷ Τίμωνι ἔναντια ἐπικαλεῖν;

ΠΛΟΥΤ. Καὶ μήν εἴγε τάληθη ἔξετάζοις, ἄμφω σοι εὗλογα δόξω ποιεῖν· τοῦ τε γάρ Τίμωνος τὸ πάνυ τοῦτο ἀνειμένον, ἀμελὲς καὶ οὐκ εὔνοϊκὸν, ὡς πρὸς ἐμὲ, εἰκότως ἀν δοκοίῃ τοὺς τε αὖ κατάκλειστον ἐν θύραις καὶ σκότῳ φυλάττοντας, ὅπως αὐτοῖς παχύτερος γενοίμην, καὶ πιμελής, καὶ ὑπέρογκος, ἐπιμελουμένους⁶⁶, οὔτε προσαπτομένους αὐτοὺς, οὔτε ἐξ τὸ φῶς προάγοντας, ὡς μηδὲ ὄφελείην πρὸς τίνος, ἀνοήτους ἐνόμιζον εἶναι, καὶ ὑθριζάς, καὶ οὐδὲν ἀδικοῦντά με ὑπὸ τοσούτοις δεσμοῖς κατασήποντας οὐκ εἰδότας ὡς μετὰ μικρὸν ἀπίστιν ἀλλ᾽ τινὶ τῶν εὐδαιμόνων με καταλιπόντες. Οὕτ' οὖν ἔκείνους, οὔτε τοὺς πάνυ προχείρους εἰς ἐμὲ τούτους ἐπαινῶ, ἀλλὰ τοὺς ὅπερ ἄριστόν ἐστι, μέτρον ἐπιμήσοντας τῷ πράγματι, καὶ μήτε ἀφεξομένους τοπαράπαν, μήτε προησομένους⁶⁷ τὸ δόλον.

ΖΕΥΣ. Τί οὖν ἀγανακτεῖς κατ' αὐτῶν; διδόσαι γάρ ἄμφω καλὴν τὴν θλιψήν· οἱ μὲν, ὥσπερ ὁ Τάνταλος, ἄποτοι καὶ ἄγευστοι, καὶ ἔνοι τὸ σό-

⁵⁹) Σφραγίδων. ⁶⁰) Διὰ τὸ κίτρινον χρῶμα τοῦ χρυσοῦ. ⁶¹) Διὰ τὸ ἔθος τοῦ λογαριζεῖν μὲ τὰ δάκτυλα. ⁶²) Προσωποποεῖ τὸ τοκίζειν καὶ λογαριάζειν τὰ χρήματα.

⁶³) Δύνασθαι ἀκολύζειν. ⁶⁴) Ἐπιμελουμένους ὅπως ⁶⁵) Φερέμων.

μα, ἐπικεχηνότες μόνον τῷ χρυσίφῳ οἱ δὲ καθάπερ ὁ Φινεὺς, απὸ τῆς φάρυγγος τὴν τροφὴν ὑπὸ τῶν Ἀρπιῶν ἀφαιρούμενοι· ἀλλ' ἄπιθι ηδη σωφρονεστέρῳ παραπολὺ τῷ Τίμωνι ἐντευξόμενος.

ΠΛΟΥΤ. Ἐκεῖνος γάρ ποτε⁴⁶⁾ παύσεται ὥσπερ ἐκ κοφίνου τετρυπημένου, πρὶν δὲ εἰσρυῆναι με, κατὰ σπουδὴν ἔξαντλῶν, φύσασι βουλόμενος τὴν ἐπιφρόνην, μὴ ὑπέραντλος εἰσπεσών ἐπικλύσω αὐτὸν; ὡς εἴς τὸν Δαναΐδῶν πίθον ὑδροφορήσειν μοι δοκῶ, καὶ μάτην ἐπαντλήσειν, τοῦ κύτους μὴ σέγοντος, ἀλλὰ πρὶν εἰσρυῆναι, σχεδὸν ἐχυθησομένου τοῦ ἐπιφρέοντος⁴⁷⁾ οὕτως εὐρύτερον τὸ πρὸς τὴν ἔχυσιν κεχηνός τοῦ πίθου, καὶ ἀκώλυτος ἡ ἔξοδος.

ΖΕΥΣ. Οὐκοῦν εἰς μὴ ἐμφράξεται τὸ κεχηνός τοῦτο, καὶ ἐς τὸ ἀπαξί⁴⁸⁾ ἀναπεπταμένον, ἐχυθεντὸς ἐν βραχεῖ σου, ῥάβδιος εὐρήσει τὴν διφέρενταν αὐθίς, καὶ τὴν δίκελλαν ἐν τῇ τρυγὶ τοῦ πίθου· ἀλλ' ἄπιτε ηδη, καὶ πλουτίζετε αὐτὸν⁴⁹⁾ σὺ δὲ μέμνησο, ὁ Ἐρυῆ, ἐπανιών πρὸς ημᾶς ἄγειν τοὺς Κύκλωπας ἐκ τῆς Αἴτων, ὅπως τὸν κεραυνὸν ἀκονησαντες ἐπισκευάσωσιν, ὡς ἡδη γε τεθηγμένου αὐτοῦ δεησόμεθα.

ΕΡΜ. Προτίθεμεν, ὁ Πλούτε, τί τοῦτο; ὑποσκάζεις; ἐλελήθεις με, ὁ γεννάδα, οὐ τυφλὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ χωλὸς ὄν.

ΠΛΟΥΤ. Οὐκ ἀεὶ τοῦτο, ὁ Ἐρυῆ, ἀλλ' ὅπόταν μὲν ἀπίλι παρά την πεμψείς ὑπὸ τοῦ Διὸς, οὐκ οἰδὲ ὅπως βραδὺς εἴμι καὶ χωλὸς ἐμφοτέροις⁵⁰⁾, ὡς μόγις τελεῖν ἐπὶ τὸ τέρμα, προγηράσαντος ἐνίστε τοῦ περιμένοντος⁵¹⁾ ὅπόταν δὲ ἀπαλλάττεσθαι δέῃ, πτυχηνὸν ὄψει, πολὺ τῶν ὄρνεων ὕκυτερον⁵²⁾ ἀμα γοῦν ἔπεσεν⁵³⁾ ἡ θυσπλῆ, καγώ ηδη ἀνακηρύττομαι νεκτηκῶς, ὑπερπηδήσας τὸ στάδιον, οὐδὲ ἰδόντων ἐνίστε τῶν θεατῶν.

ΕΡΜ. Οὐκ ἀληθῆ ταῦτα φήσις⁵⁴⁾ ἐγὼ δὲ καὶ πολλοὺς ἀν εἰπεῖν ἔχοιμι σοι, χθὲς μὲν οὐδὲ ὅδοιδον, ὡς πρίσθισθαι βρόχον, ἐσχηκότας, ἄφνω δὲ τῆμερον πλουσίους, καὶ πολυτελεῖς, ἐπὶ λευκοῦ ζεύγους ἔξελαύνοντας, οἷς οὐδὲ κανὸν ὄνος ὑπῆρξε πώποτε⁵⁵⁾ καὶ ὅμως πορφυροῖς καὶ χρυσόχειρες⁵⁶⁾ περιέρχονται, οὐδὲ αὐτοὶ πιστεύοντες οἶμαι διτε μὴ ὄντα πλουτοῦσιν.

ΠΛΟΥΤ. Ἐτεροῖον τοῦτ' ἔστιν, ὁ Ἐρυῆ, καὶ οὐχὶ τοῖς ἐμαυτοῦ ποστβαδίζω τότε, οὐδὲ ὁ Ζεὺς, ἀλλ' ὁ Πλούτων ἀποστέλλει με παρ' αὐτοὺς, ἅτε πλουτοδότης, καὶ μεγαλόδωρος καὶ αὐτὸς ὄν δηλοὶ γοῦν καὶ τῷ ὀνόματι⁵⁷⁾ ἐπειδὰν τοίνυν μετοικισθῆναι δέῃ με παρ' ἔτερου πρὸς ἔτερον ἐς δέλτον⁵⁸⁾ ἐμβαλόντες⁵⁹⁾ με καὶ κατασημηνάμενοι ἐπιμελῶς, φορηδὸν ἀράμενοι μεταχομίζουσι⁶⁰⁾ καὶ ὁ μὲν νεκρὸς⁶¹⁾ ἐν σκοτεινῷ που τῆς οἰκίας πρόκειται, ὑπὲρ τὰ γόνατα παλαιὰ τῇ ὅδονη σκεπόμενος, περιμάχητος ταῖς γαλαῖς⁶²⁾ ἐμὲ δὲ οἱ ἐπελπίσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ⁶³⁾ περιμένουσι κεχηνότες, ὥσπερ τὴν

⁴⁶⁾ Ο γάρ αἰτιολογεῖ τὴν ὑπονοούμενην ὑπόκρισιν τοῦ πλούτου. Ἐκεῖνος γενήσεται σωφρονεστέρος ποτε; οὐδέποτε. Οὐ γάρ ποτε παύσεται κτλ. ⁴⁷⁾ = Εἰσάπαξ, ἐντελῶς.

⁴⁸⁾ (Ἐνν.) Τοῖς ποσοῖς. ⁴⁹⁾ Τὸ αὐτὸν καὶ ἐν τῷ Περὶ τοῦ μὴ ῥάβδιος πιεσεύεν διαβολῆ.

⁵⁰⁾ Τῆς θυσπλῆγος εὐθὺς καταπεσούσης. ⁵¹⁾ Φοροῦντες πορφύραν σὲ χρυσά δακτυλίδια.

⁵²⁾ Εὔνοει τὰς περὶ κληρονομιῶν διαθήκας. ⁵³⁾ Οἱ κληρονόμοι. ⁵⁴⁾ Τοῦ κληροδότου.

⁵⁵⁾ Μαχομέναις πρὸς ἀλλήλας ποίει νὰ πρωτοπάγη τὸ πτῶμά του. ⁵⁶⁾ Διοῖτι η δια-

θήκη ηνοίγετο ἐνώπιον τοῦ ἔρχοντος η πιθανώτερον τοῦ τραπεζίτου παρ' ϕήσαν κε-

χελιδόνα προσπετομένην τετριγύρτες ὡς νεοττοί. Ἐπειδάν δὲ τὸ σημεῖον ἀφαιρεῖται, καὶ τὸ λένον⁵⁸ ἐντυμηθῆ, καὶ ἡ δέλτος ἀνοιχθῆ, καὶ ἀνακηρυχθῆ μου δικαιοῦ, δεσπότης, ἥτοι συγγενής τις, ἡ κόλαξ, ἡ οἰκέτης, ἔκεινος μὲν, δστις ἀνὴ ποτε, ἀρπασθενός με αὐτῇ δέλτῳ, θέει φέρων, ἀντὶ τοῦ τέως Πυρρίου, ἡ Δρόμωνος, ἡ Τίβιου⁵⁷, Μεγαλῆς, ἡ Μεγάδυζος, ἡ Πρώταρχος μετονομασθείς⁵⁸ τοὺς μάτην κεχηγνότας ἐκείνους⁵⁹ ἐς ἀλλήλους ἀποβλέποντας καταλιπῶν, ἀληθές ἄγοντας τὸ πένθος, οἷος⁶⁰ αὐτοὺς διθύνως⁶¹ ἐκ μυχοῦ τῆς σαγήνης διέψυγεν, οὐκ ὀλίγον τὸ δέλτεαρ καταπιῶν. Ὁ δὲ, ἐμπεσὼν ἀθρόως ἐς ἐμὲ ἀπειρόκαλος καὶ παχύδερμος ἄνθρωπος⁶², ἔτι τὴν πέδην πεφρικῶς, καὶ εἰ παριών ἄλλος^{62*} μαστίξεις⁶³ τις, ὅρθιον ἐφιστάς τὸ οὖς⁶⁴, καὶ τὸν μυλῶνα⁶⁵ ὥσπερ τὸ Ἀνάκτορον προσκυνῶν, οὐκ ἔτι φορητός ἐστι τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἀλλὰ τοὺς τε ἐλευθέρους οὐρίζει, καὶ τοὺς ὁμοδούλους μαζεγοῖ, ἀποπειρόμενος εἰ καὶ αὐτῷ τὰ τοιαῦτα ἔξ-εστιν ἄχρις ἂν ἡ ἐς ποργύδιον τι ἐμπεσὼν, ἢ ἐπιποτροφίας ἐπιθυμήσας, ἡ κόλαξι παραδοὺς ἑαυτὸν ὀμνύουσιν, ἡ μῆν εὑμορφότερον μὲν Νιρέως εἶναι αὐτὸν, εὐγενέστερον δὲ τοῦ Κέκροπος ἡ Κόδρου, συνετώτερον δὲ τοῦ Ὀδυσσέως, πλουσιώτερον δὲ συνάμα Κροίσων ἐκκαΐδεκα, ἐν ἀκαρεῖ τοῦ χρόνου ἄθλιος ἔχει τὰ κατ' ὀλίγον ἐκ πολλῶν ἐπιορκιῶν, καὶ ἀρπαγῶν, καὶ πανουργῶν συνειλεγμένα.

ΕΡΜ. Αὐτά που σχεδόν φῆς τὰ γιγνόμενα ὅπόταν δ' οὖν αὐτόπους⁶⁶ βαδίζῃς, πῶς οὕτω τυφλὸς ὡν εὑρίσκεις τὴν ὁδόν; ἡ πῶς διαγινώσκεις ἐφ' οὓς ἀν σε δι Ζεὺς ἀποστελλῃ, κρίνας εἴναι τοῦ πλουτεῖν ἀξίους;

ΠΛΟΥΤ. Οἶει γάρ⁶⁷ εὑρίσκειν με οἵ τινες εἰστι;

ΕΡΜ. Μὰ τὸν Δία οὐ πάνυ⁶⁸ οὐ γάρ⁶⁹ Ἀριστείδην καταλιπῶν, Ἰππονίκῳ καὶ Καλλίᾳ προσήρεις, καὶ πολλοῖς ἄλλοις Ἀθηναίων οὐδὲ ὄδοιού ἀξίοις⁷⁰ πλὴν ἀλλὰ τέ πράττεις καταπεμφθείς;

ΠΛΟΥΤ. "Ἄνω καὶ κάτω πλανῶμαι περινοστῶν, ἄχρις ἀν λάθον τινὸς ἐμπεσών" δὲ δὲ, δστις ἀν πρώτος μοι περιτύχῃ, ἀπαγαγών ἔχει, σὲ τὸν Ἐρμῆν ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τοῦ κέρδους προσκυνῶν.

ΕΡΜ. Οὐκοῦν ἐξηπάτηται δι Ζεὺς, οἰόμενός σε κατὰ τὰ αὐτῷ δοκοῦντα πλουτίζειν, δσους ἀν οἴηται τοῦ πλουτεῖν ἀξίους;

ΠΛΟΥΤ. Καὶ μάλα δικαίως, ὁ γαθὲ, δος γε τυφλὸν δοντα εἰδῶς, ἐπειπεν διακῆγητσοντα δυσεύρετον οὕτω χρῆμα, καὶ προπολλοῦ ἐκλελοιπός ἐκ τοῦ βίου⁶⁸, δπερ οὐδ' δι Λυγκεὺς ἀν ἐξεύροι ῥφδως, ἀμαυρὸν οὕτω καὶ μικρὸν δ.

τατεθειμένα τὰ χρήματα, ἵδε Δημοσθ. τὸν ὑπὲρ Φορμ. ⁵⁸) 'Η κλωστὴ διὰ τῆς δποίσες ἔδεντο τὸ ἔγγραφον ἐξαρτεῖτο ἡ σφραγίς, καθὼς ἀκόμη συνεθίζεται καὶ εἰς τὰ Πατριαρχικὰ Σιγγίλια. ⁵⁷⁾ 'Ονομάτα συνήθη τῶν ἀργυρωμάτων δούλων. ⁵⁸⁾ Κατὰ τὸ Δημοσθένην, τοιουτορθρῶς καὶ ὡ πατήρ τοῦ Αἰσχίου Τρομός μετωνυμάσθη ἀτρόμητος.

⁵⁹⁾ Τοὺς κατὰ συγγένειαν κληρονόμους. ⁶⁰⁾ Ἄντι, Τοιοῦτος γάρ κτλ. ἕδε τὸ Συνεπετικόν. ⁶¹⁾ 'Ο θύνος ἐλογίζετο εὐπάτητος. ⁶²⁾ 'Ο κατὰ τὴν διαθήκην κληρονόμος.

^{62*)} Διορθ. "Αλλως, χωρὶς σκοτόν. ⁶³⁾ Κάμηρον μὲ τὴν μάστιγά του. ⁶⁴⁾ Απὸ τὸν φόδον του, συνειθουμένος ἐξ αὐτὸς νὰ μαστίζεται, καθὼς τὰ ζῶα. ⁶⁵⁾ Διότι τοὺς ἀ-χρείους δούλους μετεχειρίζοντο ἀντὶ ζῶων εἰς γύρισμα τῶν μύλων. ⁶⁶⁾ Μὲ τὰ ἔδιά σου πόδια, δηλ. Οἰκειοθεῖών. ⁶⁷⁾ Αἰτιολογ. κατὰ τὸ ὑπονοούμενον. Ταῦτα φῆς, οἴει γάρ κτλ. (κοινῶς) καὶ νομίζεις δι τα.; ⁶⁸⁾ Τοὺς πλουτεῖν δηλ. ἀξίους ἐξαρέτους ἀνθρ.

τοιγαροῦν, ἄτε τῶν μὲν ἀγαθῶν ὀλίγων ὄντων, πονηρῶν δὲ πλειστων ἐν ταῖς πόλεσι τὸ πᾶν ἐπεχόντων, ἥφαν ἐς τοὺς τοιούτους ἐμπίπτων περιτῶν καὶ σαγηνεύομαι πρὸς αὐτῶν.

ΕΡΜ. Εἴτα πῶς, ἐπειδάν καταλίπῃς αὐτοὺς, ῥᾳδίως φεύγεις, οὐκ εἰδὼς τὴν ὁδόν;

ΠΛΟΥΤ. Ὁξυδερκῆς τότε πῶς, καὶ ἀρτίπους γίγνομαι πρὸς μόνον τὸν ταιρὸν τῆς φυγῆς.

ΕΡΜ. Ἐτι δῆμοι καὶ τοῦτο ἀπόκριναι, πῶς τυφλὸς ὁν, εἰρήσεται γὰρ⁶⁹⁾, καὶ προσέτι ὡχρὸς, καὶ βαρὺς ἐκ τοῖν σκελοῦ, τοσούτους ἑραστὰς ἔχεις, ὥστε πάντες ἀποβλέπειν εἰς σέ; καὶ τυχόντας μὲν, εὐδαιμονεῖν οἴεσθαι· εἰ δὲ ἀποτύχοιεν, οὐκ ἀνέχεσθαι ζῶντας; οἶδα γοῦν τινας οὐκ ὀλίγους αὐτῶν οὗτοι σου δυσέρωτας ὄντας, ὥστε καὶ ἐς βαθυκήτεα πόντον⁷⁰⁾ φέροντες ἔβριψαν αὐτούς, καὶ πετρῶν κατ' ἡλιόταν, ὑπερορᾶσθαι νομίζοντες ὑπὸ σοῦ, διτὶ περ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἔώρας αὐτούς· πλὴν ἀλλὰ καὶ σὺ ἂν εὐ οἶδα διτὶ ὅμολογήσειας, εἴτι ἐνύίης⁷¹⁾ σαυτοῦ, κορυβαντιῆν αὐτούς, ἐρωμένῳ τοιούτῳ⁷²⁾ ἐπιμεμηρότας.

ΠΛΟΥΤ. Οἷς γάρ τοιοῦτον οἵδις εἴμι ὁρᾶσθαι αὐτοῖς, χωλὸν ἢ τυφλὸν, η̄ δισαλλαμοι πρόσεστιν;

ΕΡΜ. Ἀλλὰ πῶς, ὁ Πλούτε, εἰ μὴ τυφλοὶ καὶ αὐτοὶ πάντες εἰσὶν;

ΠΛΟΥΤ. Οὐ τυφλοὶ, ὁ ἄριστος, ἀλλ' ἡ ἀγνοία, καὶ ἡ ἀπάτη, αἴπερ νῦν κατέχουσι τὰ πάντα, ἐπιτιάζουσιν αὐτούς· ἔτι δὲ καὶ αὐτοῖς, ὡς μὴ παντάπασιν ἀμορφοῖς εἶναι, προσωπείον περιθέμενος ἑρασμιώτατον, διάχρυσον, καὶ λευκοδλήητον, καὶ ποικίλα ἐνδὺς, ἐντυγχάνω αὐτοῖς· οἱ δὲ, αὐτοπόσωαι⁷³⁾ οἰόμενοι ὁρῶν τὸ κάλλος, ἐρῶσι καὶ ἀπόλλυνται μὴ ἐντυγχάνοντες ὡς εἴ γέ τις αὐτοῖς, δόλον ἀπογυμνώσας, ἐπέδειξε με, δῆλον ὡς κατεγίγνωσκον ἀν αὐτῶν, ἀμβλυώττοντες τὰ τηλικαῦτα⁷⁴⁾, καὶ ἐρῶντες ἀνεράτων καὶ ἀμόρφων πραγμάτων.

ΕΡΜ. Τί οὖν διτὶ καὶ ἐν αὐτῷ ἡδη τῷ πλουτεῖν γενόμενοι, καὶ τὸ προσωπείον αὐτὸ περιθέμενοι, ἔτι ἔξαπατῶνται; καὶ ἦν τις ἀφαιρῆται αὐτούς, θάττον ἀν τὴν κεφαλὴν ἡ τὸ προσωπείον πρόσοντο⁷⁵⁾; οὐ γάρ δὴ καὶ τότε ἀγνοεῖν εἰκὸς αὐτούς, ὡς ἐπίχριστος ἡ εὑμορφία ἐστὶν, ἔνδοθεν τὰ πάγτα ὄρῶνταις.

ΠΛΟΥΤ. Οὐκ ὀλίγα, ὁ Ἔρμη, καὶ πρὸς τοῦτο μοι συναγωνίζεται.

ΕΡΜ. Τὰ ποῖα;

ΠΛΟΥΤ. Ἐπειδάν τις ἐντυχὼν τὸ πρῶτον, ἀναπετάσας τὴν θύραν, εἰσδέχηται με, συμπαρεισέρχεται μετ' ἐμοῦ λαθὼν ὃ τύφος, καὶ ἡ ἀνοία, καὶ ἡ μεγαλαυχία, καὶ ἡ μαλακία, καὶ ὑδρίας καὶ ἀπάτη, καὶ ἀλλὰ ἄττα μυρία⁷⁶⁾ ὑπὸ σὴ τουτῶν ἀπαντῶ. Καταπληγθεὶς τὴν μυχὴν, θαυμάζει τε τὰ οὐ θαυμαστὰ, καὶ ὄρέγεται τῶν φευκτῶν⁷⁷⁾ κάμε τῶν πάντων ἔχεινων πατέρα

⁶⁹⁾ (Κοιν.) Ἱνα εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν: μή σε κακοφανῆ. ⁷⁰⁾ Ἐκ τοῦ θεόγνιδος.

⁷¹⁾ Συνίημι. Ἐννοεῖς τὴν κατάστασιν σου. ⁷²⁾ Οἰος σὺ, δῆλος τυφλὸς, χωλὸς καὶ ώγρός.

⁷³⁾ Λύτορχημα. ⁷⁴⁾ (Περὶ) τὰ τηλικά, η ἀντικείμ. τοῦ ἀμβλυώττω, ἐν ἐκληρῷ μεταβατικῶν οὐσιαστικῶν δὲ ἐννοεῖται τὸ Αἰσχην. ⁷⁵⁾ Προσέμει.

τῶν εἰσεληλυθότων κακῶν τέθηπε, δορυφορύμενον ὑπ' αὐτῶν, καὶ πάντα πρότερον πάθοι ἄν, ἢ ἐμὲ πρόσθαι ὑπομεῖνειν ἄν.

ΕΡΜ. 'Ως δὲ λεῖος εἶ, ὁ Πλούτε, καὶ δίλισθρός, καὶ δυσκάθεκτος, καὶ διαφευκτικός, οὐδεμίαν ἀντιλαβήν παρεχόμενος βεβαίαν, ἀλλ' ὥσπερ αἱ ἔγχεις, ἢ οἱ σφεις, διὰ τῶν δικτύων δραπετεύεις οὐκ οἴδα ὅπως· ἡ Πενία δὲ ἐμπαλιν ἵξωδης τε καὶ εὐλαβῆς⁷⁶⁾, καὶ μυρία τὰ ἄγκιστρα ἐκπεφυκάτα ἐξ ἀπαντος τοῦ σώματος ἔχουσα, ώς πλησιάσαντας, εὐθὺς ἔχεσθαι, καὶ μὴ ἔχειν ῥάβδις ἀπολυθῆναι. 'Αλλὰ μεταξὺ ηδη φλυαροῦντας ὑμᾶς πράγμα σὺ μικρὸν διέλαθε.

ΠΛΟΥΤ. Τὸ ποιῶν;

ΕΡΜ. "Οτι τὸν Θησαυρὸν οὐκ ἐπηγαγόμεθα, οὐπερ ἔδει μάλιστα.

ΠΛΟΥΤ. Θάρροις τούτου γε ἔνεκα· ἐν τῇ γῇ αὐτὸν καταλείπων, ἀνέρχουμαι παρ' ὑμᾶς, ἐπισκήψας ἔνδον μένειν ἐπικλειστάμενον τὴν θύραν, ἀνόγειν δὲ μηδενί, ἢν μὴ ἐμοῦ ἀκούσῃ βοήσαντος.

ΕΡΜ. Οὐκούν ἐπιβαίνωμεν ηδη τῆς Ἀττικῆς· καὶ μοι ἔπου ἔχόμενος τῆς χλαιμύδος, ἄχρις ἂν πρὸς τὴν ἐσχατιάν ἀφίκωμαι.

ΠΛΟΥΤ. Εὖ ποιεῖς, ὁ Ἐρμῆ, χειραγωγῶν ἐπει ἡν γε ἀπολίπης με, Υπερβόλω τάχα ἢ Κλέωνι ἐμπεσοῦμαι περινοστῶν. 'Αλλὰ τίς ὁ φόρος οὗτός ἐστι, καθάπερ σιδύρου πρὸς λίθον;

ΕΡΜ. 'Ο Τίμων οὗτοί σκάπτει πλησίον ὁρεινὸν καὶ ὑπόλιθον γῆδιον παπαλ, καὶ ἡ Πενία πάρεστι, καὶ ὁ Πόνος ἐκεῖνος· ἡ Καρτερία δὲ, καὶ ἡ Σοφία, καὶ ἡ Ἀγδρία, καὶ ὁ τοιούτος ὅχλος τῶν ὑπὸ τῷ λιμῷ ταττομένων ἀπάντων⁷⁷⁾, πολὺ ἀμείνους⁷⁸⁾ τῶν σῶν δορυφόρων.

ΠΛΟΥΤ. Τί οὖν οὐκ ἀπαλλαττόμεθα, ὁ Ἐρμῆ, τὴν ταχίστην; οὐ γάρ ἂν τι ἡμεῖς δράσαιμεν ἀξιόλογον πρὸς ἄνδρα ὑπὸ τηλικούτου στρατοπέδου περιεσχημένον.

ΕΡΜ. 'Αλλως ἔδοξε τῷ Διὶ· μὴ ἀποδειλιῶμεν οὖν.

ΠΕΝ. Ποι τοῦτον ἀπάγεις, ὁ Ἀργειφόντα, χειραγωγῶν;

ΕΡΜ. Ἐπὶ τουτοὶ τὸν Τίμωνα επέμψθημεν ὑπὸ τοῦ Διός.

ΠΕΝ. Νῦν ὁ Πλούτος ἐπὶ Τίμωνα⁷⁹⁾, ὅποτε αὐτὸν ἐγὼ κακῶς ἔχοντα ὑπὸ τῆς Τρυφῆς παραλαβοῦσα, τουτοὶστ παραδοῦσα, τῇ Σοφίᾳ καὶ τῷ Πόνῳ, γενναῖον ἄνδρα καὶ πολλοῦ ἄξιον ἀπέδειξα; οὕτως ἄρα εὐκαταφρόνητος ὑμῖν ἡ Πενία δοκῶ, καὶ εὐαδίκητος, ὃσθ' δὲ μόνον κτῆμα εἶχον, ἀφαιρεῖσθε με, ἀκριδῶς πρὸς ἀρετὴν ἔξειργασμένον, ἦν' αὖθις ὁ Πλούτος παραλαβὼν αὐτὸν, "Γέρει καὶ Τύφω ἐγχειρίσας ὅμοιον τῷ πάλαι, μαλθακὸν, καὶ ἀγενῆτη, καὶ ἀνόγητον ἀποφήνας, ἀποδῶ πάλιν ἐμοὶ ῥάκος⁸⁰⁾ ηδη γεγενμένον;

ΕΡΜ. "Εδοξε ταῦτα, ὁ Πενία, τῷ Διὶ.

ΠΕΝ. 'Απέρχομαι· καὶ ὑμεῖς δὲ, ὁ Πόνε, καὶ Σοφία, καὶ οἱ λοιποί, ἀκολουθεῖτέ μοι· οὗτος δὲ τάχα⁸¹⁾ εἰσεται⁸²⁾, οἷαν με οὔσαν ἀπολείψει, ἀγα-

⁷⁶⁾ Εὐληπτος ταῖς γερταῖς, εἰκονιπαῖς. ⁷⁷⁾ Διότι ὑποτίθενται λιμοκτόνουντες ευνθῶσι οἱ ἀνάρτοι. ⁷⁸⁾ Καθό δρυμαλεώτεροι καὶ ὀγκίστεροι. ⁷⁹⁾ (Ἐνν.) κέμπεται.

⁸⁰⁾ "Αγρηστον δηλ. ως τὰ ῥάκη. ⁸¹⁾ Ταχέως. ⁸²⁾ Οἰδε.

Θήν συνεργὸν, καὶ διδάσκαλον τῶν ἀρίστων· ή συνών, υγιεινὸς μὲν τὸ σῆμα, ἐρύθρων δὲ τὴν γνώμην διετέλεσεν, ἀνδρὸς βίου ζῶν, καὶ πρὸς αὐτὸν⁸³ ἀποθλέπων· τὰ δὲ περιττὰ καὶ πολλὰ ταῦτα, ὥσπερ ἔστιν, ἀλλοτριαὶ ὑπολαμβάνων.

ΕΡΜ. Ἀπέρχονται· ήμεις δὲ προσίωμεν αὐτῷ.

ΤΙΜ. Τίνες ἔστε, ὡς κατάρατοι; ή τί βουλόμενοι δεῦρο ἥκετε, ἀνδραὶ ἐργάτην καὶ μισθοφόρον ἐνοχλήσοντες; ἀλλ' οὐ χαίροντες ἄπιτε⁸⁴, μιαροὶ πάντες ὄντες· ἔγω γάρ οὐμᾶς αὐτίκα μάλα, βάλλων ταῖς βώλοις καὶ τοῖς λίθοις, συντρίψω.

ΕΡΜ. Μηδαμῶς, ὡς Τίμων, μὴ βάλῃς· οὐ γάρ ἀνθρώπους δυτας βαλεῖς. ἀλλ' ἔγω μὲν Ἐρμῆς εἰμι, οὗτος δὲ, ὁ Πλοῦτος· ἔπειμψε δὲ ὁ Ζεὺς ἐπακούσας τῶν εὐχῶν· ὡς εἰς ἀγαθὴν τύχη δέχου τὸν ὄλβον⁸⁵, ἀποζὰς τῶν πονων.

ΤΙΜ. Καὶ οὐμεῖς οἰμώζεσθε ἡδη, καίτοι θεοὶ ὄντες, ὡς φατέ⁸⁶ πάντας γάρ οὐμα καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους μισῶ· τουτοὶ δὲ τὸν τυφλὸν, ὅστις δὲ ἦ, καὶ ἐπιτρίψειν μοι δοκῶ τῇ δικέλλῃ.

ΠΛΟΤ. Ἀπίωμεν, ὡς Ἐρμῆ, πρὸς τοῦ Διός⁸⁷ μελαγχολῆν γάρ ὁ ἀνθρώπος οὐ μετρίως μοι δοκεῖ· μή τι κακὸν ἀπέλθω προσλαβῶν.

ΕΡΜ. Μηδὲν σκαιδῶν⁸⁸, ὡς Τίμων, ἀλλὰ τὸ πάνυ τοῦτο ἀγριον καὶ τραχὺ καταβαλῶν, προτείνας τῷ χειρὶ, λάμβανε τὴν ἀγαθὴν τύχην, καὶ πλούτει πάλιν, καὶ ισθι Ἀθηναίων τὰ πρώτα⁸⁹, καὶ ὑπερόρα τῶν ἀχαρίστων ἐκείνων, μόνος αὐτὸς εὐδαιμονῶν.

ΤΙΜ. Οὐδὲν οὐμῶν δέομαι· μὴ ἐνοχλεῖτέ μοι· ίκανὸς ἐμοὶ πλοῦτος η δίκαια, τὰ δὲ ἄλλα, εὐδαιμονέστατος· εἰμι μηδενὸς μοι πλησίζοντος.

ΕΡΜ. Οὕτως, ὡς ταῦ, ἀπανθρώπως⁹⁰;

Τόν δε φέρω διτ μῆθον ἀπηνέα τε, κρατερόν τε⁹¹;

Καὶ μὴν εἰκὸς ἡν μισάνθρωπον μὲν εἶναι σε τοσαῦτα οὐπ' αὐτῶν δεινὰ πεπονθότα, μισόθεον δὲ μηδαμῶς, οὕτως ἐπιμελουμένων σου τῶν θεῶν.

ΤΙΜ. Ἀλλὰ σοὶ μὲν, ὡς Ἐρμῆ, καὶ τῷ Διτ πλείστη χάρις τῆς ἐπιμελείας· τουτοὶ δὲ τὸν Πλούτον οὐκ ἂν λάβοιμεν.

ΕΡΜ. Τί δῆ;

ΤΙΜ. "Οτι καὶ πάλαι μυρίων κακῶν μοι αἴτιος οὗτος κατέστη, κόλαξι τε παραδόυς, καὶ ἐπιβούλους ἐπαγαγὼν, καὶ μῖσος ἐπεγείρας, καὶ ἡδυπαθείᾳ καταφείρας, καὶ ἐπίθυμον ἀποφήνας" τέλος δὲ, ἄφνω καταλιπὼν οὕτως ἀπίστως καὶ προδοτικῶς⁹² η βελτίστη δὲ Πενία, πόνοις με τοῖς ἀνδρικιατάτοις καταγυμνάσασα, καὶ μετ' ἀληθείας καὶ παρόησίας προσομιλοῦσα, τά τε ἀναγκαῖα κάμνοντι παρεῖχε, καὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων καταφρονεῖν ἐπαλλευεν, ἐξ αὐτοῦ ἐμοὶ τὰς ἐλπίδας ἀπαρτήσασά μοι τοῦ βίου, καὶ δεξασα δότις ἡν ὁ πλοῦτος ὁ ἐμὸς, δν οὔτε κόλαξ θωπεύων, οὔτε συκοφάντης φοδῶν, οὐ δῆμος παροξυνθεὶς, οὐκ ἐκκλησιαστῆς ψηφοφορήσας, οὐ τύραννος

⁸³) Περιμένων τὰ πάντα ἀπὸ τὸν ἁυτὸν του μόνον, δινεξάρτητος, τὸ δποῖον σαρπετὸν ἔκτιθεται κατωτέρω. ⁸⁴) Ἀπελευσεσθε. ⁸⁵) Πλούτησον. ⁸⁶) ('Ενν.) Πράξης.

⁸⁷) 'Αυτὴ ο πρώτος, (εἰς ή ἐπὶ) τὰ πρώτα. ⁸⁸⁾ ('Ενν.) Προσφερει τὴν ἀκοχήν την ημέτην.

⁸⁹) 'Εκ τοῦ Ομήρου.

ἐπιβουλεύσας ἀφελέσθαι δύναται' ἄν. Ἐρρώμενος τοιγαροῦν ὑπὸ τῶν πονων, τουτοὶ τὸν ἀγρὸν φιλοπόνως ἐπεργάζομενος, οὐδὲν ὅρῶν τῶν ἐν ἀστει κακῶν, ἵναγα καὶ διαρκῇ ἔχω τὰ ἀκριτα παρὰ τῆς δικέλλης ὥστε καλνόρομος ἄπιθι, ὡς Ἐρμῆ, τὸν Πλοῦτον ἀπαγαγὼν τῷ Δίτι ἐμοὶ δὲ τοῦτο ἵναν δὲ πάντας ἀνθρώπους ἡδηδὸν οἰμωζειν ποιῆσαι.

ΕΡΜ. Μηδαμώς, ὡς 'γαθέ' οὐ γάρ πάντες εἰσὶν ἐπιτήδειοι πρὸς αἴματα· ἢντις ἀλλ' ἔτα τὰ ὄργια ταῦτα, καὶ μειρακιώδη, καὶ τὸν Πλοῦτον παρέλαβε· οὐ τοι ἀπόβλητά εἰσι τὰ δῶρα τὰ παρὰ τοῦ Δίδος⁹⁰.

ΠΛΟΥΤ. Βούλει, ὡς Τίμων, δικαιολογήσομαι πρὸς σέ; ή χαλεπαίνεις μοι λέγοντι;

ΤΙΜ. Λέγε, μὴ μακρὰ μέντοι, μηδὲ μετὰ προοιμίων, ὥσπερ οἱ ἐπίτρεπτοι ῥήτορες⁹¹ ἀνέξομαι γάρ σε ὅλιγα λέγοντα, διὸ τὸν Ἐρμῆν τουτον.

ΠΛΟΥΤ. Ἐχρήν μέντοι ἴσως καὶ μακρὰ εἰπεῖν, οὕτω πολλὰ ὑπὸ σοῦ κατηγορηθέντα· ὅμως δὲ ὅρα εἴ τι σε, ὡς φῆς, ἡδεκηκα⁹² δις τῶν μὲν ἡδεστῶν ἀπάντων αἰτίος σοι κατέστην, τιμῆς, καὶ προεδρίας, καὶ στεφάνων, καὶ τῆς ἄλλης τρυφῆς⁹³ περίβλεπτος δὲ τοι καὶ ἀσύνημος δι' ἐμὲ ἡσθα, καὶ περισπούδαστος⁹⁴ εἴ δέ τι χαλεπὸν ἐκ τῶν κολάκων πέπονθας, ἀναίτιος ἐγὼ σε· μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἡδεκημαι τοῦτο ὑπὸ σοῦ, διότι με οὕτως ἀτιμῶς ὑπέβαλλες ἀνδράστ καταράτος, ἐπαινοῦσι, καὶ καταγοητεύουσι, καὶ πάντα τρόπον ἐπιβουλεύουσί μοι· καὶ τό γε τελευταῖον ἔφησθα, ὡς προδέδωκά σε· τούναντίον δὲ αὐτὸς ἐγκαλέσαιμι σοι πάντα τρόπον ἀπελαθεὶς ὑπὸ σοῦ, καὶ ἐπὶ κεφαλήν ἔξωσθεις τῆς οἰκίας⁹⁵ τοιγαροῦν ἀντὶ μαλακῆς χλαμύδος, ταύτην τὴν διφθέραν ἡ τιμιωτάτη σοι Πενία περιτέθεικεν· ὥστε μάρτυς ὁ Ἐρμῆς οὐτοσὶ, πῶς ἱκέτευον τὸν Δία μηκέθ' ἤκειν παρὰ σὲ, οὕτω δυσμενῶς μοι προσενηγμένον.

ΕΡΜ. 'Αλλὰ νῦν ὅρας, ὡς Πλοῦτε, οἵος ἡδη γεγένηται· ὥστε θαρρῶν ξυνδιάτριβε αὐτῷ⁹⁶ καὶ σὺ μὲν σκάπτε ως ἔχεις⁹⁷ σὺ δὲ τὸν Θησαυρὸν ὑπάγαγε τῷ δικέλλῃ⁹⁸ ὑπακούσεται γάρ ἐμβοηταῖσι.

ΤΙΜ. Πειστέον, ὡς Ἐρμῆ, καὶ αὐτὶς πλούτητέον· τί γάρ ἀν καὶ πάθοις εἰς, διόπταν οἱ θεοὶ βιάζοντο; πλὴν δρα γε, εἰς οἴλα με πράγματα ἐμβαλεῖς τὸν κακοδαίμονα, δις ἄχρι νῦν εὐδαιμονέστατα διάγων, χρυσδυνάφιω τοσοῦτον λήψομαι οὐδὲν ἀσικῆσας, καὶ τοσάτας φροντίδας ἀγαδέξομαι.

ΕΡΜ. 'Υπόστηθι, ὡς Τίμων, δι' ἐμὲ, καὶ εἰ χαλεπὸν τοῦτο, καὶ οὐκ οἰστόν ἐστιν, δῆτας οἱ κολάκες ἐκεῖνοι διαρράγωσιν ὑπὸ τοῦ φθόνου⁹⁹ ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τὴν Αἴτνην¹⁰⁰ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναπτήσομαι.

ΠΛΟΥΤ. Ο μὲν ἀπελῆγλυθεν, ως δοκεῖ τεκμαίρομαι γάρ τῇ εἰρεσίᾳ¹⁰¹ τῶν πτερῶν¹⁰² σὺ δὲ αὐτοῦ περίμενε¹⁰³ ἀναπέμψω γάρ σοι τὸν Θησαυρὸν ἀπελθών¹⁰⁴ μᾶλλον δὲ παῖς¹⁰⁵ σὲ φημι, Θησαυρὲ χρυσοῦ, ὑπάκουσον Τίμων τουτῷ, καὶ πάρασχε σεαυτὸν ἀνελέσθαι¹⁰⁶ σκάπτε, ὡς Τίμων, βαθείας καταφέρεν¹⁰⁷ ἐγὼ δὲ ὑμῖν¹⁰⁸ ἀποστήσομαι.

⁹⁰⁾ 'Ἐκ τοῦ Ὀυήρου Πλ. «Οὖ τοι ἀπόδητα θεῶν ἐρικυδέα δῶρα». ⁹¹⁾ 'Υπερβάς ή καθαλληλοτερον 'Τηρετάς τὴν Αἴτνην. ⁹²⁾ Κατὰ μετωνυμίαν ἀπὸ τῶν κωπηλατούντων.

⁹³⁾ ('Ἐν τῷ Ἐρ')] ὕμιν, χέριν ή σχολὴν ποιῶν ὑμῖν.

ΤΙΜ. "Αγε δὴ, ὡς δίκελλα, νῦν μοι ἐπίρρωσον σεσυτήν, καὶ μὴ κάμης ἐκ τοῦ βάθους τὸν Θησαυρὸν ἐς τούμφαντὲς προκαλουμένη. Ὡ Ζεῦ τεράστιε, καὶ ἄλλοι Κορύβαντες^{95*}, καὶ Ἐρμῆ κερδῷ, πόθεν χρυσίον τοσούτον; ἢ που ὅναρ ταῦτά ἔστι; δέδια γοῦν μὴ ἀνθρακας εὑρώ⁹⁶, ἀνεγράμμενος, ἀλλὰ μὴν χρυσίον ἔτιν ἐπίσημον, ὑπέρυθρον, βαρὺ, καὶ τὴν πρόσοψιν ὑπερήδυιον.

"Ω χρυσὲ, δεξιῶμα κάλλιστον βροτοῖς⁹⁷.

Αἴθόμενον γάρ πῦρ ἄτε διαιρέπεις⁹⁸, καὶ γύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν. Ἐλθὲ, ὡς φίλτατε, καὶ ἐρασιμώτατε· νῦν πείθομαι γε καὶ Δία ποτὲ γενέσθαι χουσόν⁹⁹. τίς γάρ οὐκ ἀν παρθένος ἀγαπηταμένοις τοῖς κόλποις ὑποδέξαιτο οὕτω καλὸν ἔραστήν διὰ τοῦ τέγους καταρρέοντα; Ὡ Μίδα, καὶ Κροῖσε, καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς ἀναθήματα¹⁰⁰, ὡς οὐδὲν ἄρα ἡτε ὡς πρὸς Τίμωνα, καὶ τὸν Τίμωνος πλοῦτον, φῆσε οὐδὲν ὁ βασιλεὺς ὁ Περσῶν Ἰσος· ὡς δίκελλα, καὶ φιλτάτη διφέρει, ὑμᾶς μὲν τῷ Πανὶ τούτῳ¹⁰¹ ἀναθεῖναι καλόν· αὐτὸς δὲ ἥδη πᾶσαν πριάμενος τὴν ἐσχατιάν, πυργίον^{102*} οἰκοδομησάμενος ὑπὲρ τοῦ θησαυροῦ, μόνῳ ἐμοὶ ίκανὸν ἐνδιαιτᾶται, τὸν αὐτὸν καὶ τάφον ἀποθανὼν ἔξειν μοι δοκῶ. Δεδόχθω δὲ ταῦτα, καὶ νενομοθετήσθω πρὸς τὸν ἐπιλοιπον βίον, ἀμιέτα πρὸς ἄπαντας καὶ ἀγνωσία¹⁰³ καὶ ὑπεροφίᾳ· φίλος δὲ, ἡ ξένος, ἡ ἐταῖρος, ἡ Ἐλέου βωμὸς, θύλος πολὺς¹⁰⁴, καὶ τὸ οἰκτεῖραι δακρύοντα, ἡ ἐπικουρῆται δεομένηφ, παραομία, καὶ κατάλυσις τῶν ἔθων· μονήρης δὲ ἡ διάτα καθάπερ τοῖς λύκοις¹⁰⁵, καὶ φίλος εἰς Τίμων, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐγθροί, καὶ ἐπίσουλοι· καὶ τὸ προσομοιῆσαν τινὶ αὐτῶν, μλασμα· καὶ ἡν τινα ἴω μόνον, ἀποφράς ἡ ἡμέρα· καὶ ὅλως ἀνδριάντων λιθίνων, ἡ χαλκῶν, μηδὲν ἡμῖν διαφερετωσαν· καὶ μήτε κήρυκα δεχώμεθα παρ' αὐτῶν, μήτε σπονδᾶς σπενδώμεθα· ἡ ἐρημία δὲ, δρος ἔστω πρὸς αὐτούς· φυλέται δὲ, καὶ φράτορες, καὶ δημόται, καὶ ἡ πατρὶς αὐτὴν ψυχρὰ· καὶ ἀνωφελῆ ὄνδρατα, καὶ ἀνοητῶν ἀνδρῶν φιλοτιμήματα· πλούτετω δὲ Τίμων μόνος, καὶ ὑπερόρατω ἀπάντων, καὶ τρυφάτω μόνος καθ' ἑαυτὸν, κολακείας καὶ ἐπαίνων φορτικῶν ἀπηλλαγμένος· καὶ θεοῖς θυέτω, καὶ εὐώχεισθα μόνος, έσαυτῷ γείτωι καὶ δημορος, ἔκτεινον¹⁰⁶ τῶν ἄλλων· καὶ ἀπαξ ἔσαυτὸν δεξιῶσασθαι δεδόχθω, ἡν δέη ἀποιλανεῖν, ἡ αὐτῷ σέφανον ἐνεγεκεῖν. Καὶ δνομα μὲν ἔσω ὁ Μισάνθρωπος ηδιστον· τοῦ τρόπου δὲ γνωρίσματα, δυσκολία, καὶ τραχύτης, καὶ σκαλότης, καὶ ὄργη, καὶ ἀπανθρωπία· εἰ δέ τινα ἴδοιμι ἐν πυρὶ διαφειρόμενον, καὶ σβενγόνται ἕκετεύοντα, πίττη καὶ ἐλαίφ κατασβενγόνται· καὶ ἡν τινα τοῦ χειμῶνος ὁ ποταμὸς παραφέρῃ, ὁ δὲ, τὰς χεῖρας ὀρέγων, ἀντιλαβέσθαι δέηται, ὡθεῖν καὶ τούτον ἐπὶ κεφαλὴν βαπτίζοντα, ὡς μηδὲ ἀνακύψαι δυνηθείη· οὕτω γάρ δὲ τὴν ἶσην ἀπολάθοιεν. Εἰσηγήσατο τὸν νόμον

^{95*)} Ως κορύβαντιῶν ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἐπικαλεῖται τοὺς Κορύβαντας. ⁹⁶⁾ Παλαιὰ πρόληψις τῶν ἐνυπνιαζομένων εὔρεσιν θησαυροῦ· θέντεν καὶ ἡ παρομία: "Ἀνθρακες ὁ θησαυρός. ⁹⁷⁾ Εκ τοῦ Εύριπιδε παρὰ Στοβαῖψ. ⁹⁸⁾ Εκ τοῦ Πινδάρε. ⁹⁷⁾ Διὰ τὴν Δανάην.

⁹⁸⁾ Ιδε τὸν Ἡρόδοτον. ⁹⁹⁾ Εἰς ὅλη τὰ ἀγροκήπια ἡτον ἰδρυμένον τὸ ἔανον τοῦ Πανὸς ὡς ἀγροτικοῦ θεοῦ ἢ ἀγροφύλακος. ^{100*)} Ο πύργος τοῦ Τίμωνος ἐσώζετο ἢ ἐπὶ Παυσανίου. ¹⁰¹⁾ Ἐλλειψις γνωριμίας, ἀγνωρησία. ¹⁰²⁾ (Ἐνν.) Νενομίσθω. ¹⁰²⁾ Καὶ μάλιστας τοῖς ἀγριωτέροις αὐτῶν. οἱ ἀποιοι καὶ θονόλυκοι διὰ τούτο λέγονται. ¹⁰³⁾ (Γα. διορθ.) Ταῦ ἄλλων.

Τίμων Ἐγεκρατίδης Κολυττεὺς, ἐπεφυγισε¹⁰⁴ τῇ ἐκκλησίᾳ¹⁰⁵ Τίμων ὁ αὐτός· εἶεν, ταῦτα ἡμῖν δεδόχθω, καὶ ἀνδρειῶς ἐμμένωμεν αὐτοῖς. Πλὴν ἀλλὰ περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην ἅπασι γνώριμά πως ταῦτα γενέσθαι, διότι¹⁰⁶ ὑπερπλουτῶν ἀγγόνη¹⁰⁷ γάρ ἄν τὸ πρᾶγμα γένοιτο αὐτοῖς· καίτοι τί τοῦτο φεῦ τού τάχους· πανταχόλεν συνθέουσι κεχονισμένοι, καὶ πνευστιῶντες, οὐκ οἶδα ὅθεν ὁσφραινόμενοι τοῦ χρυσοῦ. Πότερον οὖν ἐπὶ τὸν πάγον τοῦτον ἀναβὰς ἀπελαύνω αὐτοὺς τοῖς λίθοις, ἢ ὑπερδεξίων ἀκροβολίζομενος, η̄ τὸ γε τοσοῦτον παρανομήσωμεν, εἰςάπαξ αὐτοῖς ὅμιλήσαντες, ὡς πλέον ἀνιώντες ὑπερορώμενοι· τοῦτο οἷμαι καὶ ἄμεινον, ὃς δεχθώμεθα ἡδη αὐτοὺς, ὑποσάντες. Φέρε ἵδω τίς ὁ πρῶτος αὐτῶν οὗτός ἐσι; Γναθωνίδης ὁ κόλαξ, ὁ πρώην ἔρανον αἰτήσαντί μοι ὁρέας τὸν βρόχον, πίθους ὅλους¹⁰⁸ παρ' ἐμοὶ πολλάκις ἐμηρεκώς· ἀλλ' εὐγέ ἐποιησεν ἀφικόμενος· οἴμωξεται γάρ πρὸ τῶν ἄλλων.

ΓΝΑΘ. Οὐκ ἔγω ἔλεγον ὡς οὐκ ἀμελήσουσι Τίμωνος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς οἱ θεοί; Χαῖρε Τίμων εὐμορφότατε, καὶ ἥδιστε, καὶ συμποτικώτατε.

ΤΙΜ. Νῆ καὶ σύγε, ὁ Γναθωνίδης, γυπῶν ἀπάντων βορώτατε, καὶ ἀνθρώπων ἐπιτριπτότατε.

ΓΝΑΘ. Άει φίλοσκώμυμων σύγε· ἀλλὰ ποῦ τὸ συμπόσιον; ὡς¹⁰⁹ καὶ νόν τί σοι ἄτμα τῶν νεοδιδάκτων¹¹⁰ διθυράμβων ἥκω κομίζων.

ΤΙΜ. Καὶ μήν ἐλεγεῖα γε¹¹¹ ἄστρο μάλα περιπαθῶς ὑπὸ ταῦτη τῇ δικέλλῃ.

ΓΝΑΘ. Τί τοῦτο; παίεις, ὁ Τίμων; μαστύρομαι· ὥ^{111*} Ἡράκλεις! Ιού, Ιού! προκαλοῦμαι σε¹¹² τραῦματος¹¹³ εἰς Ἀρειον Πάγον.

ΤΙΜ. Καὶ μήν ἄν γε μικρὸν ἐπιβραδύνης, φόνου τάχα προκεκλήσῃ με.

ΓΝΑΘ. Μηδαμῶς· ἀλλὰ σύ γε πάντως τὸ τραῦμα ἵσται, μικρὸν ἐπιπάσσως τοῦ χρυσού· δεινῶς¹¹⁴ γάρ ἵσχαιμόν ἔστι τὸ φάρμακον.

ΤΙΜ. "Ετι μένεις;

ΓΝΑΘ. "Απειψι, σὺ δὲ οὐ χαιρήσεις¹¹⁵ οὕτω σκαιοῖς ἐκ χρηστοῦ γενόμενος.

ΤΙΜ. Τίς οὗτός ἐστιν ὁ προσιών, ὁ ἀναφαλαντίας; Φιλιάδης, κοιλάκων ἀπάντων ὁ βδελυρώτατος¹¹⁶ οὗτος δὲ παρ' ἐμοῦ ἀγρόν διλον λαβὼν, καὶ τῇ θυγατρὶ προτίκα δύο τάλαντα, μισθὸν τοῦ ἐπαίνου, δόπτε ἄσταντά με, πάντων σιωπῶντων, μόνος ὑπερεπήνεσεν, ἐπομοσάμενος φύδικώτερον εἶναι τῶν κύκνων¹¹⁷, ἐπειδὴ νοσοῦντα πρώην εἰσέ με, καὶ προσῆλθον ἐπικουρίας δεδμενος, πληγάς ὁ γενναῖος προσενέτεινε.

ΦΙΔ. "Ω τῆς ἀναισχυντίας! νῦν Τίμωνα γνωρίζετε; νῦν Γναθωνίδης φίλος καὶ συμπότης; τοιγαροῦν δίκαια πέπονθεν οὕτως^{118*} ἀχάριξος ὥν ἡμεῖς δὲ οἱ πάλαι ξυνήστεις, καὶ ξυνέψηστε, καὶ δημόται, δύως μετριάζομεν, ὡς μη̄ ἐπιπηδῆν δοκῶμεν· χαῖρε, ὁ δέσποτα, καὶ ὅπως^{118*} τοὺς

¹⁰⁴ Φράσεις τῶν δημοσίων ἔγγράφων. ¹⁰⁵ ("Εν) τῇ ἐκκλ. ¹⁰⁶ Παρὰ τοῖς μεταγενεσ. διντὶ "Ωτι, δις ἐκείνησις τοῦ Ταῦτα. ¹⁰⁷ Θὰ πνιγοῦν, θὰ σάσσουν ἀπὸ τὸ κακὸν τῶν.

¹⁰⁸ ("Ενν.) οἶνος. ¹⁰⁹ Λίτισλογ. διντὶ, τοῦ Γάρ Επειδή. ¹¹⁰ ("Εκ) τὸν νεωσὶ ποιηθέντων ἡ ἐκδύσεντων. Διοτι κατὰ τὸν Ξενοφ. Κ. Π. « Σφόδρα γάρ ἐν τοῖς μαστικοῖς τὰ νέστη ἔθηρα εύδοκεσι ο... » Διοτι τὰ ἐλεγεῖα ήσαν θρηνώδη. ¹¹¹ "Ισωα διορ. ¹¹² Πάλι ¹¹³ ἔγκαλος. ¹¹⁴ Β.εκα ("Ως ἔνογον) τραῦμα. ¹¹⁵ Καθ' ὑπερβολὴν. φυσερά. ¹¹⁶ Δὲν θὰ τοῦ ζηγρ εἰς καλὸν, θὰ τὸ μετανόησῃς. ¹¹⁷ Γνωσὴ εἶναι η περὶ τῆς μελψικῆς φωνῆς τῶν κύκνων ἐσφαλμένη ἰδία τῶν καλαιῶν. ¹¹⁸ "Ισως διπλ. Ήύτος. ^{118*} ("Ενν.) "Ιρε θ

μιαρούς τούτους κόλακας φυλάξῃ, τοὺς ἐπὶ τῆς τραπέζης μόνον, τὰ δὲ λαὶ
δὲ κοράκων οὐδὲν διαφέροντας· οὐκ ἔτι πιστεύεται τῶν νῦν¹¹⁷ οὐδὲν πάντες
ἄχαριστοι, καὶ πονηροί· ἐγὼ δὲ τάλαντόν σοι κομίζων, ώς ἔχοις πρὸς
τὰ κατεπείγοντα χρῆσθαι, καθ' ὅδον ἡδη πλησίον ἤκουσα, ώς πλουτοίης
ὑπερμεγέθη τινὰ πλοῦτον· ἦκα τοιγαροῦν ταῦτα σε νομιθήσων· καὶ τοι
σύγε οὔτω σοφὸς ὁν, οὐδὲν ἵσως δεῖσθη τῶν παρ' ἐμοῦ λόγων, δις καὶ τῷ
Νέστορι¹¹⁸ τὸ δέον παραινέστεις ἀν.

ΤΙΜ. Ἐσται ταῦτα, δὲ Φιλιάδη· πλὴν ἀλλὰ πρόσιθι, ώς καὶ σὲ φι-
λοφρονήσομαι τῇ δικέλλῃ.

ΦΙΛ. Ἀνθρώποι, κατέαγα¹¹⁹ τοῦ κρανίου ὑπὸ τοῦ ἀχαρίστου, διότι τὰ
συμφέροντα ἐνουθέτουν αὐτόν.

ΤΙΜ. Ἰδού τοῖτος οὗτος ὁ ἥρτωρ Δημέας προσέρχεται, ψήφισμα ἔχων
ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ συγγενῆς ἡμέτερος εἶναι λέγων· οὗτος ἕκκαλδεκα παρ'
ἔμοι τάλαντα μιᾶς ἡμέρας ἔκτισας τῇ πόλει, (κατεδεδίκαστο γάρ, καὶ
ἔδεδετο, οὐκ ἀποδιδούς, κάγὼ ἐλεήσας ἐλυσάμην αὐτόν) ἐπειδὴ πρώην
ἔπικη τῇ Ἑρεχθίῳ φυλῆ¹²⁰ διανέμειν τὸ θεωρικόν¹²¹, κάγὼ προσῆλθον
αἰτῶν τὸ γιγνόμενον¹²², οὐκ ἔφη γνωρίζειν πολίτην δοντα με.

ΔΗΜ. Χαῖρε, δέ Τίμων, τὸ μέγα ὄφελος τοῦ γένους, τὸ ἔρεισμα τῶν
Ἀθηναίων, τὸ πρόδολημα¹²³ τῆς Ἐλλάδος· καὶ μὴν πάλαι σε ὁ δῆμος ἔνυ-
ει εγμένος, καὶ αἱ βουλαὶ ἀμφότεραι περιμένουσι· πρότερον δὲ ἀκουσον
τὸ ψήφισμα, δὲ ὑπέρ σου γέγραψα· «Ἐπειδὴ Τίμων ὁ Ἐγεκρατίδου, Κο-
λυττεύς, ἀνὴρ οὐ μόνον καλὸς καγαθός, ἀλλὰ καὶ σοφὸς, ώς οὐκ ἄλιος ἐν
τῇ Ἐλλάδι, παρὰ πάντα χερῶν διατελεῖ τὰ ἀριστα πράττων τῇ πόλει·
νενίκηκε δὲ πῦξ, καὶ πάλην, καὶ δορμον, ἐν Ὁλυμπίᾳ μιᾶς ἡμέρας, καὶ
τελεῖφ^{123*} ἄρρενας καὶ συνωρίδιο πωλικῆν».

ΤΙΜ. Ἄλλ' οὐδὲ ἐθεώρησα ἐγὼ πώποτε εἰς Ὁλυμπίαν.

ΔΗΜ. Τί οὖν; θεωρήσεις ὑστερον· τὰ τοιαῦτα δὲ πολλὰ προσκεῖσθαι
ἀμεων. καὶ ἡρίστευσε δὲ ὑπέρ τῆς πόλεως πέρυσι πρὸς Ἀχαρνέας¹²⁴,
καὶ κατέκοψε Πελοποννησίων δύο μοίρας^{124*}».

ΤΙΜ. Πῶς; διὰ γάρ τὸ μῆδειν ὅπλα, οὐδὲ προεγράφην ἐν τῷ καταλόγῳ¹²⁵.

ΔΗΜ. Μέτρια τὰ περὶ σαυτοῦ λέγεις, ἡμεῖς δὲ ἀχάριστοι ἀν εἴημεν
ἐμνημονοῦντες. δὲ ἔτι δὲ καὶ ψηφίσματα γράφων καὶ συμβουλεύων, καὶ
στρατηγῶν, οὐ μικρὰ ὀφέλησε τὴν πόλιν· ἐπὶ τούτοις ἀπασι, Δέδοκται τῇ
βουλῇ, καὶ τῇ Ἡλιαίᾳ κατὰ φυλὰς, καὶ τοῖς δῆμοις ἴδια, καὶ κοινῇ πᾶσι,
χρυσοῦν ἀναστῆσαι τὸν Τίμωνα παρὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κε-

Πρόσοχε δπως κελ.¹¹⁷) Τῶν σημερινῶν ἀνθρ.¹¹⁸) Ως τῷ φρονιμωτέρῳ μεταξὺ τῶν κε-
εὰ τῆς Τρφάδος δρατευτάντων Ἐλλήνων.¹¹⁹⁾ Κατάγνυμι· ἡ δὲ γενικὴ ἐλλειπτικὴ προ-
θέσεως.¹²⁰⁾ Ἐκ τῆς ὁποίας ἡτον ἐὸν Τίμων. Ἄλλ' ὁ δῆμος Κολυττοῦς ἐτέλει, κατὰ τὸν
Ἄρποχρατ, καὶ Σουΐδαν εἰς τὴν Αιγαίαδα φυλῆν.¹²¹⁾ Ἰδε τὸ Λεξικόν.¹²²⁾ Τὸ ἐπιβάλλον
μοι μέρος.¹²³⁾ Προπύργιον, πρόμαχος.^{123*)} Τὸ ἐκ τελείων τὴν ἡλικίαν ἰππῶν συρόμε-
νον, διότι τὸ μῆτοιν ἐλέγετο Πωλικόν.¹²⁴⁾ Δῆμος τῆς Ἀττικῆς οἱ Ἀχαρνέες-εῖς,
τὸ νῦν Μενίδι: ἡ δὲ πρὸς ἀντί τῆς Περὶ· Τῶν δὲ Σχολαστῶν τις διορθουν ἐ-
πειδότεο ἀκρανῆναι.^{124*)} Η δρατευτικὴ μοίρα καὶ κατὰ τοὺς Λάκωνας, Μόρα συν-
έκειτο ἐκ 800 ἀνδρῶν.¹²⁵⁾ Τῷ, στρατευμένιον.

ραυνόν ἐν τῇ δεξιᾷ ἔχοντα, καὶ ἀκτῖνας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ· καὶ στεφανῶσα· αὐτὸν χρυσοῖς στεφάνοις ἐπέτα, καὶ ἀνακηρυχθῆναι τοὺς στεφάνους σέμερον Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς· (ἀχθῆναι γάρ δι' αὐτὸν δεῖ τήμερον τὰ Διονύσια·) εἴπε τὴν γνώμην Δημέας ὁ ἥρτωρ, συγγενῆς αὐτοῦ ἀγγεζεὺς¹²⁸, καὶ μισητῆς αὐτοῦ ὡν· καὶ γάρ ἥρτωρ ἄριστος ὁ Τίμων, καὶ τὰ ἄλλα πάντας ὅποσα ἂν ἔθελοι. Τουτὶ μὲν οὖν σοι τὸ φύρισμα· ἐγὼ δέ σοι¹²⁹ καὶ τὸν οὐδὲν ἔβουλμην ἀγαγεῖν παρὰ σὲ, ὃν ἐπὶ τῷ σῷ ὄνδρι ματι Τίμωνα ὑνδρακα.

TIM. Πώς, ὡ Δημέα, δι' οὐδὲν γεγάμηκας, δσαγε καὶ ἡμᾶς εἰδέναι;

DHM. Ἀλλὰ γαμῶ, ἦν διδῷ θεός, ἐς νέωτα, καὶ παιδοποιήσομαι, καὶ τὸ γεννηθῆσμενον (ἀρρέν γάρ ἔσται) Τίμωνα ἥδη καλῶ.

TIM. Οὐκ οἶδα εἰ γαμήσεις ἔτι, ὡ οὗτος, τηλικαύτην παρ' ἐμοῦ πληγὴν λαμβάνων.

DHM. Οἵμοι· τί τοῦτο; τυραννίδι Τίμων ἐπιχειρεῖς, καὶ τύπτεις τοὺς ἔλευθέρους, οὐ καθαρῶς ἐλεύθερος, οὐδὲ ἀστός ὡν; ἀλλὰ δώσεις ἐν τάχει τὴν δίκην τὰ τε ἄλλα, καὶ διὰ τὴν ἀκρόπολιν ἐνέπρησας.

TIM. Ἀλλ' οὐκ ἐμπέρησται, ὡ μιαρὲ, ἡ ἀκρόπολις, δστε δηλος εἰ συκοφαντῶν.

DHM. Ἀλλὰ καὶ πλουτεῖς, τὸν διεσθίδομον¹²⁸ διορύξας.

TIM. Οὐ διώρυκται οὐδὲ οὗτος· δστε ἀπίθανά σου καὶ ταῦτα.

DHM. Διορυχθῆσεται μὲν ὕστερον· ἥδη δὲ σὺ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἔχεις.

TIM. Οὐκοῦν καὶ ἄλλην λάμβανε.

DHM. Οἵμοι τὸ μετάφρενον.

TIM. Μὴ κέραρχθε· κατοίσω γάρ σοι καὶ τρίτην· ἐπει καὶ γελοῖα πάμικαν πάθοιμι¹³⁰, δύο μὲν Αακεδαιμονίων μοίρας κατακόψας ἀνοπλος, ἐν δὲ μαρὸν ἀνθρώπινον μὴ ἐπιτρίψας· μάτην γάρ ἀν εἴην καὶ γενικηρῶς Ὁλύμπια ποῦν, καὶ πάλην. Ἀλλὰ τί τοῦτο; οὐ Θρασυκλῆς ὁ φιλόσοφος¹³¹ οὗτος ἔσιν; οὐ μὲν οὖν ἄλλος· ἐκπετάσας γοῦν τὸν πώγωνα, καὶ τὰς ὄφρυς ἀνατείνας, καὶ βρενθύμενός¹³² τι πρὸς αὐτὸν, ἔρχεται, τιτανῶδες βλέπων, ἀνατεσοῦθημένος τὴν ἐπὶ τῷ μετώπῳ κόμην, Αύτοβορέας¹³³ τις, ἡ Τρίτων, οίους δὲ Ζεῦς· ἔγραψεν· οὗτος δὲ τὸ σχῆμα εὐσταλῆς, καὶ κόσμιος τὸ βάδισμα, καὶ σωφρονικὸς τὴν ἀναβολὴν, ἔωθεν μυρία δσα περὶ ἀρετῆς διεξιῶν, καὶ τῶν ἥδος ἡ χαιρόντων κατηγορῶν, καὶ τὸ ὀλιγαρκὲς ἐπαιγῶν, ἐπειδὴ λουσάμενος, ἀφίκοιτο ἐπὶ τὸ δεῖπνον, καὶ δὲ παῖς μεγάλην τὴν κύλικα ὀρέξειεν αὐτῷ (τῷ ζωροτέρῳ δὲ χαίρει μάλιστα), καθάπερ τὸ Δήμητρος¹³⁴ ἐκπιῶν, ἐναντιώτατα ἐπιδείκνυται τοῖς ἑωθινοῖς ἐκείνοις λόγοις, προαρπάζων ὡσπερ δεῖπνος τὰ ὄψα, καὶ τὸν πλησίον παραγκωνίζόμενος, καρύκης τὸ γένειον ἐνάπλεως, κυνήδον ἐμφορούμενος, ἐπικεκυρώς¹³⁵, καθάπερ ἐν ταῖς λοπάσ-

128) Ἐξ ἀγχιστείας. 129) Χάριν σου. 130) Διότι ἐκεῖ ἐψυλάττοντο τὰ κειμήλια τοῦ ναοῦ καὶ ἴδιωτικα παρακαταθῆκαν. 131) Ιελοιωδέστατος ἀν εἴην. 132) Οἱ ἐπὶ Λακιανοῦ τελορορύμενοι φιλόσοφοι ἡσαν παντός ἄλλου παρὰ τοῦ ὄνδροματος; τούτου δέξιοι· οἱ δὲ τρινοὶ φιλόσοφοι Λακιανοί, κατ' αὐτοὺς ἰδιων ἐκήρυξε τὸν πόλεμον, καὶ αὐτοὺς μασίζεις δεινοτερον εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ. 133) Κομπάλων καθ' ἐστὸν διά τι. 134) Αὐτογρῆμα Βορέας ἡ Τρίτη. 135) Η πηγὴ ἡ δὲ ποταμὸς τῆς λήθης ἐμβεύετο διὰ τοῦ ἥπος εἰς τὸν "Ἀδρανόν, οὗ ἀπ' αὐτῆς πίνοντες οἱ νεκροί, ἀλλαζομένοις παντας τὰ τοῦ βίου. 136) (Ἐνν.) τῇ τραπέζῃ

τὴν ὀρετήν εὐρήσειν προσδοκῶν, ἀκριβῶς τὰ τρύπαια τῷ λιχανῷ ἀποστῆται, ὡς μηδὲ ὀλίγον τοῦ μυττωτοῦ καταλίποι· μεμψύμορος φέτι, ὡς τὸν πλακοῦντα ὅλον η̄ τὸν σῦν μόνος τῶν ἄλλων λάθοι, δ, τι περ λιχνεῖς καὶ ἀπληστίας ὄφελος¹⁵⁵, μέθυσος, καὶ πάροιος, οὐν ἄχρις φύδης καὶ ὄρχηστόνος μόνον, ἀλλὰ καὶ λοιδορίας, καὶ ὄργης προσέτι· καὶ λόγοι πολλοὶ ἐπὶ τῷ κύλικῃ, τότε δὴ καὶ μάλιστα, περὶ σωφροσύνης καὶ κοσμιότητος· καὶ ταῦτα φησιν ἡδη ὑπὸ τοῦ ἀκράτου πονήρως ἔχων, καὶ ὑποτραυλίζων γελοίως· εἴτε ἔμετος ἐπὶ τούτοις, καὶ τὸ τελευταῖον, ἀράμενοι τινες ἐκφέρουσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ συμποσίου τῆς αὐλητρίδος ἀμφοτέραις ἐπειλημμένον· πλὴν ἀλλὰ καὶ νήρων οὐδὲν τῶν πρωτείων παραχωρήσειν ἀγ φεύσματος ἔνεκα, η̄ θρασύτητος, η̄ φιλαργυρίας· ἀλλὰ καὶ κολάκων ἔστι τὰ πρώτα, καὶ ἐπορκεῖ προχειρότατα, καὶ η̄ γοητεία¹⁵⁶ παρομαρτεῖ, καὶ η̄ ἀναισχυντία προηγεῖται καὶ ὅλως πάνσοφον τὸ χρῆμα, καὶ πανταχόθεν ἀκριβές, καὶ ποικίλως ἐντελές· οἰμώξεται τοιγαροῦν οὐκ εἰς μακρὰν χρηστός ὁν. Τί τοῦτο; παπαὶ, χρόνος ἥμιν¹⁵⁷ Θρασυκλῆς.

ΘΡΑΣ. Οὐ κατὰ ταῦτα, ω̄ Τίμων, τοῖς πολλοῖς τούτοις ἀφίγματι, ὃς περ οἱ τὸν πλοῦτόν σου τεθηπότες, ἀργυρίου, καὶ χρυσίου, καὶ δεῖπνων πολυτελῶν ἐλπίδι συνδεδραμήκαστε, πολλὴν τὴν κολακείαν ἐπιδειξόμενοι πρὸς ἄνδρα, οἵδιν σε, ἀπλούκον, καὶ τῶν ὄντων κοινωνικόν¹⁵⁸. οἰσθα γάρ ὡς μάζα μὲν ἐμοὶ δεῖπνον ἴκανόν, ὅψον δὲ ἡδιστον θύμον, η̄ καρδαμόν, η̄ εἰποτε τρυφῶν, ὀλίγον¹⁵⁹ τῶν ἀλῶν· ποτὸν δὲ η̄ ἐννεάκρουνος¹⁶⁰. ὁ δὲ τρίθων οὗτος η̄ς βούλει πορφυρίδος ἀμείνων· τὸ χρυσίον μὲν γάρ οὐδὲν τιμιώτερον τῶν ἐν τοῖς αἰγαλοῖς φηφίδων· μοι δοκεῖ σοῦ δὲ αὐτοῦ χάριν ἐστάλην, ὡς μὴ διαφθείρῃ σε τὸ κάκιστον τοῦτο καὶ ἐπιβουλότατον κτῆμα ὁ πλοῦτος, ὁ πολλοῖς πολλάκις αἴτιος ἀνηκέστων συμφορῶν γεγενημένος· εἰ γάρ μοι πείθοι, μάλιστα δολον ἐς τὴν θάλατταν ἐμβαλεῖς αὐτὸν, οὐδὲν ἀναγκαῖον ἀνδρὶ ἀγαθῷ ὄντα, καὶ τὸν φιλοσοφίας πλοῦτον ὅραν δυναμένῳ· μὴ μέντοι ἐς βάθος¹⁶¹, ω̄ γαλῆ, ἀλλ' δοσον ἐς βουδῶνας ἐπεμβάντας δολίγον πρὸ τῆς κυματωγῆς, ἐμοῦ ὀρῶντος μόνου. Εἴ δὲ μὴ τοῦτο βούλει, σὺ δὲ ἄλλον τρόπον ἀμείνω¹⁶² κατὰ τάχος ἐκφόρησον αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ μηδὲ ὀδούλον αὐτῷ ἀνῆς, διαδίδους ἄπασι τοῖς δεομένοις, φ μὲν πέντε δραχμάς, φ δὲ, μνᾶν, φ δὲ, ημιτάλαντον· εἰ δέ τις φιλόσοφος εἶη, διμοιρίαν, η̄ τριμοιρίαν φέρεσθαι δίκαιος· ἐμοὶ δὲ, καὶ τοι οὐκ ἐμαυτοῦ χάριν αἰτῶ, ἀλλ' ὅπως μεταδῶ τῶν ἑταίρων τοῖς δεομένοις, ἴκανόν εἰ ταυτηνὶ τὴν πήραν ἐμπλήστας παράσχοις, οὐδὲ δολους δύο μεδίμνους χωροῦσαν Αἴγινητικούς· δολιγαρκή δὲ καὶ μέτριον χρήτεναι τὸν φιλοσοφοῦντα, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὴν πήραν φρονεῖν.

ΤΙΜ. Ἐπαινῶ ταῦτα σου, ω̄ Θρασύκλεις· πρὸ γοῦν τῆς πήρας, εἰ δοκεῖ, φέρε σοι τὴν κεφαλὴν ἐμπλήστω κονδύλων, ἐπιμετρήσας τῇ δικέλλη.

ΘΡΑΣ. Ω̄ δημοκρατία, καὶ νόμοι, παιδίμεθα ὑπὸ τοῦ καταράτου ἐλευθέρη τῇ πόλει.

ἢ τῷ λοπάδι. ¹⁵⁵⁾ Τὸ μὴ περαιτέρω (τὸ ἀκρον ἀποτον) τῆς λιχν. καὶ ἀπλ. (ἔξιν οὔτος).

¹⁵⁶⁾ Η ἀγυρτεῖα. ¹⁵⁷⁾ (Ἐνν.) Προσέρχεται η̄ Ἐπιφίξινετα· η̄ τοιοῦτον τι. ¹⁵⁸⁾ Μετωνυμία. ¹⁵⁹⁾ (Ἐνν.) Μέρος ἔχ. ¹⁶⁰⁾ Κρήνη ἐν Αθήναις περιφημος η̄ πρότερον Καλλιρέα.

¹⁶¹⁾ (Ἐνν.) Εμβάλλεις αὐτὸν. ¹⁶²⁾ (Κατ') δλλον τρόπου.

ΤΙΜ. Τί ἄγανακτεῖς, ὡς γαλέ Θρασύκλεις; μῶν παρακέρουσμα¹²³ σε; καὶ μὴν ἐπεμβαλῶ χοίνικας ὑπὲρ τὸ μέτρον τέτταρας. Ἀλλὰ τί τοῦτο; πολλοὶ ξυνέρχονται. Βλεψίας ἔκεινος, καὶ Αάχης, καὶ Γνίφων, καὶ δῆλως τὸ σύνταγμα τῶν οἰμωξομένων, ὥστε τί σύν ἐπὶ τὴν πέτραν ταύτην ἀνελθῶν, τὴν μὲν δίκελλαν διλγον ἀναπαύω πάλαι πεπονηκυῖαν, αὐτὸς δὲ διὰ πλείστους λίθους ξυμφορήσας, ἐπιχαλαζῶ πόρρωθεν αὐτούς;

ΒΑΕΨ. Μὴ βάλλε, ὡς Τίμων¹²⁴ ἀπίκειν γάρ.

ΤΙΜ. Ἀλλ' οὐκ ἀναμιωτί γε ὑμεῖς, οὐδὲ ἄνευ τραυμάτων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΜΗ ΡΑΔΙΩΣ ΠΙΣΤΕΥΕΙΝ ΤΗΙ ΔΙΑΒΟΛΗΙ

Εἰς τὸν ἡθικώτατον τοῦτον λόγον δὲ λουκίανδς ζωγραφίζει φυσικώτατα τὸν ἀνθρώπων βίον, ἢ διηγεῖται αὐτὰ τὰ συμβαίνοντα πάντοτε καὶ παντοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Ἡ περιγραφὴ ἴδιως τὴν ὄποιαν κάμνει τοῦ χαρακτῆρος τῶν αὐλικῶν, ἐμφανίει τὸν φιλόσοφον παρατηρητὴν, δὲ διποτὸς ἀπὸ τῆς πενιχρᾶς καλύβης ἅχρι τῶν ἀναπτόρων τὰ πάντα καθυποδάλλεις ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ δεθοῦ λόγου.

ΔΕΙΝΟΝ γε¹ ἡ ἄγνοια, καὶ πολλῶν κακῶν τοῖς ἀνθρώποις αἴτια, διπερ
ἀγλύν τινα καταχέουσα τῶν πραγμάτων², καὶ τὴν ἀληθείαν ἀμαυροῦσα,
καὶ τὸν ἔκαστου βίον ἐπισκιάζουσα. Ἐν σκότῳ γοῦν πλανωμένοις πάντες
ἐσίχαμεν³, μᾶλλον δὲ τυφλοῖς δύοις πεπόνθαμεν, τῷ μὲν⁴ προσπταίοντες
ἀλόγως, τῷ δὲ ὑπερβαίνοντες οὐδὲν δέον⁵, καὶ τὸ μὲν πλησίον καὶ παρὰ
πόδας⁶, οὐχ ὄρωντες, τὸ δὲ πόρρω καὶ πάμπολον διεστηκός⁷, ὃς ἐνοχοῦν
δεδύστες⁸ καὶ δῆλως ἀφ' ἐκάστου τῶν προττομένων οὐ διαλείπομεν τὰ πολλὰ⁹
ὅλισθαίνοντες¹⁰. Τοιγάρτοι μυρίας ἡδη τοῖς τραγῳδιδασκάλοις¹¹ ἀφορράτε
εἰς τὰ δράματα τὸ τοιοῦτον¹², παρέσχηται, τοὺς Δαΐδακίδας¹³, καὶ τοὺς
Πελοπίδας¹⁴, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια. Σχεδὸν γάρ τὰ πλεῖστα τῶν ἐν
τῇ σκηνῇ¹⁵ ἀναβαίνοντων κακῶν εὑροιτες ἀν ὑπὸ τῆς ἀγνοίας, καθάπερ ὑπὸ¹⁶
τραγικοῦ τίνος δαιμονος¹⁷ κεχορηγημένα. Λέγω¹⁸ δὴ καὶ ἐς τὰ ἄλλα μὲν

¹²³ Μήπως σὲ ἡπάτησα εἰς τὸ μέτρημα;

¹²⁴ Χρήματα ἔσι. ² Συνταχτ. τῆς Κατά. ³ Εοίκαμεν πλανωμένοις. ⁴ Πταιόντες (σκονεύπτοντες) πρὸς τῷ μὲν, πρὸς ἐν πρᾶγμα. ⁵ Ονομαστ. ἀπόλυτος διὰ τὸ ἀπρόσωπον. ⁶ Ενῷ δὲν πρέπει. ⁷ Πρὸ ποδῶν. ⁸ Ἀπέχον. ⁹ Ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον. ¹⁰ Οὐ διαλείπομεν διλισθαίνοντες, δηλ. συνήθως διλισθαίνομεν. ¹¹ Τραγικοῖς ποιηταῖς. ¹² Επειδὴ οἱ ποιηταὶ διδίδοσκον οἱ δῖοι τοὺς ὑποκριτάς πᾶσιν νὰ παριστῶσι τὰ δράματά των, διὰ τοῦτο δὲ ἀσκεῖν δρᾶμα ἐλέγετο αὐτὸ τὸ ποιεῖν καὶ διδάσκειν αἱ ὁ ποιητής. ¹³ Η τοιαυτὴ ἀπάτη, δηλ. οἱ ποιηταὶ ὡς ὑποκριτέμενον τῶν πλείστων μύθων τῶν λαμβάνουσι τὰς τοιαύτας ἀπάτας. ¹⁴ Ο Δαΐδος (ιδός τοῦ λαδίσκου), δὲ οὐδὲς αὐτοῦ Οιδίποους, καὶ οἱ οὐαὶ τε Ετεολῆς καὶ Πολυνείκης. ¹⁵ Ο Ἀτρεὺς ηδὲ θυέστης. ¹⁶ Εἰς τὴν θεατρικὴν σκηνὴν. ¹⁷ Η δὲ έν μετὰ δοτικῆς δὲν πλίνεται κατάληλος μετὰ τοῦ ἀναβαίνειν, δηλοῦντος τὴν εἰς τόπον κίνησιν. Ἀλλὰ τίθεται οὕτω, διότι ἐνταῦθα ἀναβαίνοντων σημαίνει Περιπτωμένων, οἷον τῶν ἐν τῇ σκηνῇ παριστωμένων καὶ εἰς τὴν Ὁργήστραν ἀναβαίνοντων.
¹⁸ Ως ἀν ἦν ἡ ἄγνοια δαιμόνων τις προστάτης τῆς τραγῳδίας. ¹⁹ Ταῦτα

ἀποθίέπων, μᾶλιστα δὲ ἐς τὰς οὐκ ἀληθεῖς κατὰ τῶν συγῆθων⁴⁷ καὶ φίλων διαβολάς⁴⁸ ὑφ' ὧν ἡδη καὶ οίκοι ἀνάστοι γεγόναστ⁴⁹, καὶ πόλεις ἄρδειν⁵⁰ ἀπολύλαστι, πατέρες τε κατὰ παῖδων ἔξεμάνησαν, καὶ ἀδελφοὶ κατὰ τῶν δύμογενῶν⁵¹, καὶ παιδεῖς κατὰ τῶν γειναμένων⁵² ... πολλαὶ δὲ καὶ φιλιαὶ συνεκόπησαν, καὶ οίκοι συνεχύθησαν⁵³ ὑπὸ τῆς κατὰ τὰς διαβολάς πιθανότητος⁵⁴. "Ιν' οὖν ὡς ἥκιστα⁵⁵ περιπίπτωμεν αὐταῖς, ὑποδεῖξαι βούλομας τῷ λόγῳ, καθάπερ ἐπὶ τίνος γραφῆς⁵⁶, ὅποιόν τι⁵⁷ ἔστιν ἡ διαβολὴ, καὶ πόθεν ἄρχεται, καὶ ὅποια ἔξεργάζεται μᾶλλον δὲ Ἀπελλῆς ὁ Ἐφέσιος⁵⁸ πάλαι ταύτην προσῆλας⁵⁹ τὴν εἰκόνα. Καὶ γάρ αὐ καὶ οὗτος διαβληθεὶς πρὸς τὸν Πτολεμαῖον⁶⁰, ὡς μετεσχηκὼς Θεοδότᾳ⁶¹ τῆς συνωμοσίας ἐν Τύρῳ⁶² ὁ δὲ Ἀπελλῆς οὐχ ἔωράκει⁶³ ποτὲ τὴν Τύρον, οὐδὲ τὸν Θεοδόταν, διξις ἦν, ἐγγιγνωσκεν, ἢ καθόστον ἦκιστε Πτολεμαῖον⁶⁴ τινὰ ὑπαρχον⁶⁵ εἶγαι, τὰ κατὰ τὴν Φοινίκην⁶⁶ ἐπιτετραμμένον· ἀλλ' ὅμως τῶν ἀντιτέχνων⁶⁷ τις, Ἀντίφιλος τούνομα⁶⁸, ὑπὸ φίλονού τῆς παρὰ βασιλεὺς τιμῆς⁶⁹ καὶ τῆς κατὰ τὴν τέχνην ζηλοτυπίας⁷⁰ κατεῖπεν⁷¹ αὐτοῦ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ὡς εἴη κεκοινωνηκὼς τῶν ὅλων⁷², καὶ ὡς θεάσαιτο τις⁷³ αὐτὸν ἐν Φοινίκῃ συνεστιώμενον Θεοδότᾳ, καὶ παρ' ὅλον⁷⁴ τὸ δεῖπνον πρὸς τὸ οὖς αὐτῷ κοινολογούμενον⁷⁵, καὶ τελος ἀπέσφηνε τὴν Τύρου ἀπόστοιν, καὶ τὴν Πηλουσίου κατάληψιν⁷⁶ ἐκ τῆς Ἀπελλῆς συμβουλῆς γεγονέναι. Οἱ δὲ Πτολεμαῖος, ὡς⁷⁷ ἂν κάρτα⁷⁸ καὶ ταῦλ⁷⁹ οὐ πάνυ φρενήρης⁸⁰ τις ὁν, ἀλλ' ἐν κολακείᾳ δεσποτικῇ τεθραμμένοις, οὕτως ἐξεκαύθη⁸¹ καὶ συνεταράχθη πρὸς⁸² τῆς παραδόξου ταύτης διαβολῆς, ὡς μηδὲν τῶν εἰκότων λογισάμενος, μηδὲ δι τέχνης⁸³ ἦν ὁ διεβάλλων, μηδὲ δι μιχρότερος ἢ κατὰ τοιαύτην προδοσίαν ζωγράφος⁸⁴ καὶ ταῦτα, εὑ πεπονθὼς⁸⁵ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ παρ' ὄντινασον⁸⁶ τῶν ὄμο-

- ⁴⁷) Γνωρίμων, σχετικῶν. ⁴⁸) Ανετράπησαν. ⁴⁹) Ἐκ θεμελίων. ⁵⁰) Ηδελφῶν, ἐκ τῶν εὐτῶν (τονέων) γεννηθεῖτων. ⁵¹) Γεννησάντων (γονέων). ⁵²) Συνεταράχθησαν, ἐσυγχύθησαν. ⁵³) Ἐκ τοῦ δὲ ἐφάνησαν πιθανατοι, ἀξίοπιστοι αἱ διαβολαὶ. ⁵⁴) "Οὐος τὸ διωματῶν διλγάπτων. ⁵⁵) Ζωγραφίας. ⁵⁶) Χρῆμα, πρᾶγμα. ⁵⁷) Οἱ Απελλῆς, κατὰ τινας Κολοφώνιος, κατ' ἄλλους Κήρος, ἢν σύγχρονος τοῦ Ἀλεξανδρου, ό μαρτυρεῖται δι τοῦ ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ Πτολεμαῖον τοῦ Σωτῆρος. "Η λοιπὸν κακῶς συνέδεται τῷ ἀνέκδοτον τοῦτο μετά τοῦ Θεοδότου, ἢ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἄλλον Ἀπελλῆν μεταγενέστερον τοῦ περιφύμου. ⁵⁸) Πρύμαλαν δημᾶς γράψας. ⁵⁹⁾ Πτολεμαῖον τὸν Φιλοπάτορα, τέταρτον βασιλέα τῆς Δίγυπτου. ⁶⁰⁾ Τῆς συνωμοσίας τοῦ Θεοδότα. Ὁ δὲ Θεοδότας τοῦ Θεοδότου οὐ καὶ αἰδωρον ἢν Αἰτωλὸς ὑπάρχεις ἢ διοικητής τῆς Φοινίκης, ἐπειναυτατῆς κατὰ τοῦ Ιτόπεμπου, καὶ ἐνωθεὶς μὲν Ἀντίχοον τὸν βασιλέα τῆς Συρίας.
- ⁶¹⁾ Η πρωτεύεστα τῆς Φοινίκης. ⁶²⁾ Ἐπερσυντ. Εἴχεν ἰδη. ⁶³⁾ Οὐκ ἐγίνωσκεν ἢ καθεύδοντος ἡκέτης τοῦ Πτολεμαῖος, (παρὸ τοῦ Πτ.— τὰ αἰσθήσεως σημαντικά γενικῆς) εἶναι τινά. ⁶⁴⁾ Διοικητήν. ⁶⁵⁾ Πράματα. Φοινίκη, ἢ παραλία τῆς Συρίας πρὸς τὴν Μεσογείον.
- ⁶⁶⁾ Ομοτέχνων, ζωγράφος δῆλ. ⁶⁷⁾ Ήν ἢ αὐτὸς ζωγράφος γνωστός. ⁶⁸⁾ Φθόνος τῆς τιμῆς (τῆς οὐσίας Ἀπελλῆς) παρὰ βασιλεῖτ. ⁶⁹⁾ Ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας. ⁷⁰⁾ Κατελάλησε.
- ⁷¹⁾ Ὡς εἰχει κοινωνήσει τῶν ὅλων (πραγμάτων τῆς συνωμοσίας). ⁷²⁾ Η Εὔκτικη, θεοει τὸ δῆμο μεθ' οὐ συνέδεται τοῦτο διὰ τοῦ Ὡς εἶναι εἰς παρφύημένον χρόνον.
- ⁷³⁾ Εἰς τὸ διάστημα. Τοῦτο ογκάλινει ἢ Παρὰ μετ' αἰτιατ. ⁷⁴⁾ Συνομιλοῦντα.
- ⁷⁵⁾ Κυρίευσιν. Τὸ Πηλούσον, πόλις καὶ λιμὴν τῆς Αἴγυπτου. ⁷⁶⁾ Ὡς οὐκ ὁν.
- ⁷⁷⁾ Βεβαίωσιν. Μάλιστα. ⁷⁸⁾ Κύριος τῶν φρενῶν του. ⁷⁹⁾ Παρωργίσθη. ⁸⁰⁾ Υπέ.
- ⁸¹⁾ Τοῦ Ἀπελλῶν. ⁸²⁾ Μηδὲ δι τὸν Ἀπελλῆς ἢν ζωγράφος, ἐπομένων ἐνθρωπος μιχρότερος ἀφ' ὅτι ἀπέτιτο, δι τοῦ ἐνεργήσεης τοιαύτην προδοσίαν. ⁸³⁾ Εὐεργετηθεὶς ὁ Ἀπελλῆς ὑπὸ τοῦ Πτολεμαῖον. ⁸⁴⁾ Περισσότερον ἀφ' ὅποιον δῆποτε.

τέχνων ιετημημένος, ἀλλ' οὐδὲ τὸ παράπαν, εἰ ἔξεπλευσεν Ἀπελλῆς ἐς Τύρον, ἔξετάσας, εὐθὺς ἔσει μηρίεν⁵⁰, καὶ βοῆς ἐνεπίμπλα τὰ βασιλεῖα, τὸν ἀχάριζον κεκραγώς, καὶ τὸν ἐπίβουλον, καὶ συνωμότην⁵¹, καὶ εἶγε μῆτραν συνειλημμένων⁵² τις, ἀγανακτήσας ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀντιφίλου ἀναισχυντίᾳ, καὶ τὸν ἄλιον Ἀπελλῆν κατελεῖσας, ἕφη μηδενὸς αὐτοῖς κεκονιωνηκένται τὸν ἄνθρωπον, ἀπετέμητο δὲ⁵³ τὴν κεφαλὴν, καὶ παραπολελαύνηκε⁵⁴ τῶν ἐν Τύρῳ κακῶν, οὐδὲν⁵⁵ αὐτὸς αὐτὸς γεγονὼς. Οἱ μὲν οὖν Πτοτηματοῖς οὕτω λέγεται αἰσχυνθῆναι ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ὡςε τὸν μὲν Ἀπελλῆν ἔκατὸν ταλάντοις⁵⁶ ἐδωρήσατο· τὸν δὲ Ἀντίφιλον δουλεύειν αὐτῷ παραρρέδωκεν⁵⁷. οἱ δὲ Ἀπελλῆς, ὃν παρεκινδύνευσε⁵⁸ μεμνημένος, τοιῷδε τινὶ εἰκόνι ἥμεντο⁵⁹ τὴν διαβολήν. Ἐν δεξιᾷ τις ἀνὴρ κάθηται⁶⁰, τὰ ὑπαρμεγέθη ἔχων, μικροῦ δεῖν⁶¹, τοῖς τοῦ Μίδου προσεικότα, τὴν χεῖρα προτείνων πόρρωθεν ἔτι προσιουστὴ τῇ Διαβολῇ⁶² περὶ δὲ αὐτὸν ἔσας δύο γυναικες, Ἄγνοια μοι δοκεῖ⁶³, καὶ Ὑπόληψις⁶⁴. ἐτέρωθεν δὲ προσέρχεται ἡ Διαβολὴ, γύναιον ἐς ὑπερβολὴν πάγκαλον, ὑπόθερμον δὲ καὶ παρακεινημένον⁶⁵, οἷον δὴ τὴν λύτταν καὶ τὴν ὄργην δεικνύουσα⁶⁶, τῇ μὲν ἀριστερᾷ δῦρα καιομένην ἔχουσα, τῇ ἐτέρᾳ δὲ νεανίαν τινὰ τῶν τριχῶν⁶⁷ σύρουσα, τὰς χεῖρας ὀρέγοντα εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ μαρτυρόμενον τοὺς θεούς· ἥρεται⁶⁸ οὐδὲ ἀνὴρ ὠχρός καὶ ἀμορφός⁶⁹, δέξιν δεδορκών⁷⁰, καὶ ἐστικῶς τοῖς ἐκ νόσου μακρᾶς κατεσκληρόσι⁷¹. τοῦτον γοῦν εἶναι τὸν Φύδονον ἀντὶς εἰκάσεις. Καὶ μήτρα καὶ ἄλλαι τινὲς δύο παρομαρτυροῦσι⁷², προτρέπουσαι, καὶ περισέλλουσαι, καὶ καταχοσμοῦσαι τὴν Διαβολήν. Ως δέ μοι καὶ ταύτας ἐμήνυσεν δι περιηγητῆς⁷³ τῆς εἰκόνος, ἡ μὲν Ἐπίβουλη τις ἡν, ἡ δὲ Ἀπάτη κατόπιν δὲ ἡχολούθει πάνυ πενθικῶς τις ἐσκευασμένη⁷⁴, μελανείμων⁷⁵, καὶ κατεσπαραγμένη. Μετάνοια δὲ καὶ αὐτῇ ἐλέγετο· ἐπεστρέφετο γοῦν ἐς τούπισα δακρύουσα, καὶ μετ' αἰδοῦς πάνυ τῇ⁷⁶ Ἀλήθειαν προσιουσαν ὑπέβλεπεν⁷⁷. Οὕτω μὲν Ἀπελλῆς τὸν ἑαυτοῦ κίνδυνον ἐπὶ τῆς γραφῆς ἐμιμήσατο⁷⁸.

Φέρε δὲ καὶ ἡμεῖς, εἰ δοκεῖ⁷⁹, κατὰ τὴν τοῦ Ἐφεσίου ζωγράφου τέχνην, διέλθωμεν⁸⁰ τὰ προσόντα⁸¹ τῇ Διαβολῇ, πρότερον γε δρῳ τινὶ περιγράψαντες αὐτήν⁸² οὕτω γάρ δὲ ἡμῖν ἡ εἰκὼν γένοντο φανερωτέρα. "Εστι τοινυν διαβολὴ

⁵⁰⁾ Σπάνιος δάρ. 6'. τοῦ Ἀνδάνων. Τῷ ἡρεσε, τῷ ἐφάνη εὔλογον. ⁵¹⁾ Νὰ δργισθῇ· φῆσις ἐκ τίνος ποιητοῦ. ⁵²⁾ Αἱ αἰτ. αὗται δὲν εἶναι ἀντικείμ. τοῦ Κεκραγώς, ἀλλ' ἐπιφωνήματα τοῦ Πτολεμαίου. ⁵³⁾ Τῶν συλληφθέντων συνωματῶν. ⁵⁴⁾ Ἡθελεν ἀποτημθῇ (ἡθελε χάσει) τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁ Ἀπελλῆς. ⁵⁵⁾ Ἡθελε σχεδὸν ἀπολαύσει, ἀντὶ μετασχῆ.

⁵⁶⁾ Κατ' οὐδέν. ⁵⁷⁾ Δοτο· δργανική. Τὸν ἐφιλοδώρησε δι' ἔκατον ταλάντων.

⁵⁸⁾ Παραρρέωκεν αὐτῷ δελεύειν (νὰ ἦναι δοῦλος) αὐτῷ. ⁵⁹⁾ Ολίγον ἐλειψε νὰ πάθῃ. Τοῦτο δηλοῦ ἡ Παρά. ⁶⁰⁾ Νὲ ἐκδικηθῇ. ⁶¹⁾ Περιγραφὴ τῆς εἰκόνος, ἣν ἔγραψεν ὁ Ἀπελλῆς. ⁶²⁾ Παρ· δλγον. ⁶³⁾ Βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, περὶ οὐ ἐλέγετο διτι εἴχεν ώτα ὄνου, τισσως διότι μετεχειρίζετο τῶτοκουστάς. ⁶⁴⁾ Εἶναι ἡ μία. ⁶⁵⁾ Η ἰδέα ἡν ἔχει τις περὶ τίνος (δρθή ἡ σφαλερά). ⁶⁶⁾ Παράφορον. ^{67)*} Δεικνύουσα οἷον δὴ (γύναιον ἔστι κατὰ) τὴν λύτταν κτλ. ⁶⁸⁾ Χειρ. ⁶⁹⁾ Ἀπό. ⁷⁰⁾ Προηγεῖται. ⁷¹⁾ Δύσμορφος. ⁷²⁾ Εἴχων δέν. διαπεραστικὸν βλέμμα. ⁷³⁾ Γενομένοις σκληροῖς, ισχυνοῖς. ⁷⁴⁾ Παραχολούσουσι. ⁷⁵⁾ Θὲ ἔξηγητῆς. Περιηγητας ἐλέγοντο αἱ τούς ξένους περιφέροντες εἰς τὰς πόλεις, καὶ δεικνύοντες αὐτοῖς τὰ περιεργα. ⁷⁶⁾ Φοροῦσα πένθις φορέματα. ⁷⁷⁾ Μέλανα είματα (ἐνδύματα) φοροῦσα, μελανοφόρος. ⁷⁸⁾ Νόλις ἐβίτεν ωχι δακρύδαμακτι ἡ ἀντίον. ⁷⁹⁾ Παρέστησε. ⁸⁰⁾ "Αν σας φαίνηται εὔλογον. ⁸¹⁾ Φέρε διέλθωμεν, δὲς διέλθωμεν. ⁸²⁾ Τὰ ἀντίκοντα. ⁸³⁾ "Οργὴ περιγράψαντες, δρίσαντες, δύντες τὸν ὄρισμὸν κατῆς.

κατηγορία τις, ἐξ ἔρημίας⁸⁸ γιγνομένη, τὸν κατηγορούμενον λεληθῖα⁸⁹, ἐκ τοῦ μονομεροῦ ἀναντιλέκτως πεπιστευμένη⁹⁰. Τοιάτη μὲν ἡ ὑπόθεσις τοῦ λόγου⁹¹, τριῶν δὲ ὄντων προσώπων, καθάπερ ἐν ταῖς κωμῳδίαις⁹², τοῦ διαβάλλοντος, καὶ τοῦ διαβάλλομένου, καὶ τοῦ πρὸς δυνὴν διαβολὴν γίγνεται, καθ' ἕκαστον⁹³ αὐτῶν ἐπισκοπήσωμεν, οἷα εἰκὸς εἶναι τὰ γιγνόμενα⁹⁴. Πρῶτον μὲν δὴ, εἰ δοκεῖ, παραγάγωμεν⁹⁵ τὸν πρωταγωνιστὴν⁹⁶ τοῦ δράματος, λέγω δὲ τὸν ποιητὴν τῆς διαβολῆς. Οὗτος δὲ δὴ, ὃς μὲν οὐκ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐστι, πᾶσιν, οἵμαι, γνώριμον⁹⁷ οὐδεὶς γάρ, ὃν ἀγαθὸς, κακῶν αἴτιος γένηται⁹⁸ τῷ πλησίον⁹⁹. ἀλλ' ἔστιν ἀγαθῶν ἀνδρῶν¹⁰⁰, ἀφ' ὧν¹⁰¹ εὐ ποιουσιν αὐτοὶ τοὺς φίλους, οὐκ ἀφ' ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικοῦντες αἰτῶνται καὶ μισεῖσθαι παρασκευάζουσιν¹⁰², εὐδοκιμεῖν, δόξαν εὐνοίας προσλαβόντες¹⁰³. Ἐπειτα δὲ ὡς ἀδικος ὁ τοιοῦτος¹⁰⁴, καὶ παράνομός ἐστι, καὶ ἀσεβῆς, καὶ τοῖς χρωμένοις¹⁰⁵ ἐπιζήμιος, ἥδιον καταμαθεῖν. Τίς γάρ οὐκ ἀν δυολογήσει, τὴν μὲν ισότητα ἐν ἀπαντι, καὶ τὸ μηδὲν πλέον¹⁰⁶, δικαιοσύνης ἔργα εἶναι, τὸ δὲ ἀνίσον τε καὶ πλεονέκτικὸν, ἀδικίας; δὲ τῇ διαβολῇ κατὰ τῶν ἀπόγτων λάθρα χρώμενος, πῶς οὐ πλεονέκτης ἐστιν, διλον τὸν ἀκροστήν σφετεριζόμενος¹⁰⁷, καὶ προκαταλαμβάνων αὐτοῦ τὰ ὅτα, καὶ ἀποφράττων¹⁰⁸, καὶ τῷ δευτέρῳ λόγῳ¹⁰⁹ παντελῶς ἀστατά¹¹⁰ κατασκευάζων αὐτὺς, ὑπὸ τῆς διαβολῆς προεμπεληγρισμένα¹¹¹; Ἔσχάτης ἀδικίας¹¹² τὸ τοιοῦτον, ὡς φαῖεν ἀν¹¹³ καὶ οἱ ἄριστοι τῶν νομοθετῶν, οἷον ὁ Σόλων καὶ ὁ Δράκω¹¹⁴, ἔνορκον ποιησάμενοι τοῖς δικασταῖς¹¹⁵ τὸ δύοις ἀμφοῖν¹¹⁶ ἀκροασθαι¹¹⁷, καὶ τὸ τὴν εὐνοιαν¹¹⁸ ἵσην τοῖς κρινομένοις ἀπονέμειν, ἀχρις ἀν δ τοῦ δευτέρου λόγου παρατεθεὶς¹¹⁹, θατέρου χείρων ἢ ἀμείνων φανῆ¹²⁰ πρὶν δὲ γε ἀντεξετάσαι τὴν ἀπολογίαν τῇ κατηγορίᾳ παντελῶς ἀσεβῆ καὶ ἀνδριστὸν ἡγήσαντο¹²¹ ἔσεσθαι τὴν κρίσιν¹²². Καὶ γάρ ἀν καὶ αὐτοὺς ἀγανακτήσαι τοὺς θεοὺς εἰπομένων¹²³, εἰ τῷ μὲν κατηγόρῳ μετ' ἀδείας διθέλει λέγειν ἐπιτρέπομεν, ἀποφράξαντες δὲ τῷ κατηγορούμενῳ τὰ ὅτα¹²⁴, ἢ τῷ στόματι

⁸⁸⁾ Κατ' ἔρημην, ἐν ἀπωσίᾳ τοῦ κατηγορούμενου. ⁸⁹⁾ Οὐ γνωσθῆεις αὐτόν. ⁹⁰⁾ Τὴν ὄποιαν πιστένει τις ἀκούστως τὸ ἐν μόνῳ μέρος, χωρὶς τὸ ἔλλο νὰ ἀντειπῇ. ⁹¹⁾ Ἐμῶν. ⁹²⁾ Εἰς τὰς ὅποιας προστιορίζονται τὰ ὄμιλωντα πρόσωπα. ⁹³⁾ Ἔκαστον ίδιως. ⁹⁴⁾ Οἱα εἰκός εἶναι τὰ γινομένα ὑπὸ αὐτοῦ. ⁹⁵⁾ Λέσ φέρωμεν ἐμέρως. ⁹⁶⁾ Πρωταγωνιστὴς τῆς ἐλέγετο εἰς τὰ δράματα τὸ πρώτον, τὸ κυριώτερον πρόσωπον, διότι αἱ δραματικαὶ παραστάσεις ἔθεωρούντα ὡς ἀγάνεψη. ⁹⁷⁾ Γνωστόν εστὶ πᾶσιν ὡς οὗτος οὐκούς ἔστιν ἀγαθός. ⁹⁸⁾ Γένηται ἄν· ηθελε γίνεται. ⁹⁹⁾ Εἰς τὸν πλησίον, εἰς τὸν ἄλλον ἄνθρωπον.

¹⁰⁰⁾ Ἰδίον. ¹⁰¹⁾ Ἰδίος· ἔστιν ἀγαθῶν ἀνδρῶν εὐδοκιμεῖν ἀπ' ἐκείνων τῶν πράξεων, δι' ὧν εὐ ποιουσι. ¹⁰²⁾ Ηετρόβουνον ὥστε (οἱ ἀδικούμενοι, οἱ διαβαλλόμενοι) νὰ μετωπισταν. ¹⁰³⁾ Οταν οἱ ἀγαθοὶ εὐποιῶσι, προλαμβάνονται ὑπὸληψῖν εὐνοιας, διτε εἰσιν ἢ ἐδείχθησαν εὐνες. ¹⁰⁴⁾ Οἱ διαβάλλονται. ¹⁰⁵⁾ Τοῖς συναναρρέφομένοις αὐτῷ. ¹⁰⁶⁾ Ἔχεις ἢ ἀπαιτεῖν. ¹⁰⁷⁾ Ὑπὲρ ἔστιν τοῦ λαμβάνων τὸν ἀκροστήν, ἐκείνων δηλ. πρὸς δύν ποιεῖ τὴν διαβολήν. ¹⁰⁸⁾ Κλείσιν τὰ ὅτα τοῦ ἀκροστοῦ πρὸς τοὺς λόγους τοῦ διαβαλλομένου. ¹⁰⁹⁾ Τῷ λόγῳ τοῦ ἀπολογούμενου. ¹¹⁰⁾ Τοιάτα ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ διαβῇ δι' αὐτῶν δὲ λόγος. ¹¹¹⁾ Οντα πρὶν γεμισμένα. ¹¹²⁾ Ἔργον εἶστι. ¹¹³⁾ Ήθελον εἰπεῖν.

¹¹⁴⁾ Οἱ δύω ἀρχαῖοι τῶν Ἀθηνῶν νομοθέται. Οἱ Σόλων μετέβαλε τοὺς νόμους τοῦ Δράκοντος, λίται αὐτητηρούς ὄντας. ¹¹⁵⁾ Τποχρεώσαντας τοὺς δικαστὰς νὰ ὄρκιζωνται.

¹¹⁶⁾ Καὶ τῶν δύω μερῶν (τοῦ κατηγόρου καὶ τοῦ κατηγορημένου). ¹¹⁷⁾ Ηοιησάμενοι Ενορκον (καθηκον) τὸ ἀκροασθαι. ¹¹⁸⁾ Ειετῶν. ¹¹⁹⁾ Συγχριθεῖς πρὸς τὸν ἄλλον. ¹²⁰⁾ Οἱ νομοθέται. ¹²¹⁾ Τὴν γινομένην πρὶν ἀντεξετάσαι. ¹²²⁾ Εἰπομέν ἀγανακτήσαι ἄν. Ήθέλουμεν εἰπά ὅτι ήθελουν ἀγανακτήσει. ¹²³⁾ Τὰ ὅτα ήμων διὰ τὸν κατηγορούμενον.

σιωπῶντες, καταψηφίζομεθα¹²¹ τῷ προτέρῳ λόγῳ κεχειρωμένοι¹²². "Ωστε οὐ κατὰ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ νόμιμον, καὶ τὸν δρόκον τὸν δικαστικόν, φαῇ τις ἀν γέγνεσθαι τὰς διαβολάς. Εἰ δέ τῷ μη ἀξιόπιστοι¹²³ δοκοῦσιν οἱ νομοθέται, παραινοῦντες οὐτῷ δικαίας καὶ ἀμερεῖς¹²⁴ ποιεῖσθαι τὰς κρίσεις, ποιητήν μοι δοκῶ¹²⁵ τὸν ἄριστον¹²⁶ ἐπαγαγεῖν¹²⁷ τῷ λόγῳ, εὖ μάλιστα περὶ τούτων ἀποφηνάμενον, μᾶλλον δὲ νομοθετήσαντα· φησι δὲ, Μήτε δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μυθοῖν¹²⁸ ἀκουστης. Ἐπίστατο γάρ, οἶμαι, καὶ οὗτος, ὡς, πολλῶν ὄντων ἐν τῷ βίῳ ἀδικημάτων, οὐδὲν ἄν τις εὑροι χεῖρον οὐδὲ ἀδικώτερον, η ἀκρίτους τινὰς καὶ ἀμοίρους λόγων καταδεικάσθαι¹²⁹. διπέρ ἔξ ἀπαντος ὁ διαβάλλων ἐπιχειρεῖ ποιεῖν, ἀκριτον ὑπάγων¹³⁰ τὸν διαβαλλόμενον τῇ τοῦ ἀκούοντος ὅργῃ, καὶ τὴν ἀπολογίαν τῷ λαθραίῳ τῆς κατηγορίας παραιρούμενος¹³¹. Καὶ γάρ ἀπαρέσταστος¹³² καὶ δειλός ἀπας¹³³ δι τοιούτος ἄνθρωπος¹³⁴, οὐδὲν ἐξ τούμφαντος¹³⁵ ἄγων, ἀλλ' ὥσπερ οἱ λοχῶντες¹³⁶, ἐξ ἀφανοῦς ποθεν¹³⁷ τοξεύων, ὡς μηδὲ ἀντιτάξασθαι¹³⁸ δυνατὸν εἴναι μηδὲ ἀνταγωνίσασθαι, ἀλλ' ἐν ἀπορίᾳ καὶ ἀγνοΐᾳ τοῦ πολέμου¹³⁹ διαφύειρεσθαι· δι μέγιστον ἔστι σημεῖον, τοῦ μηδὲν ὑγίεις τοὺς διαβάλλοντας λέγειν¹⁴⁰. ἐπει τις γε τάληθή κατηγοροῦντι ἔστω ἔνυπεισταται¹⁴¹, οὗτος οἶμαι, καὶ ἐξ τὸ φανερὸν διελέγχει, καὶ διειθύνει, καὶ ἀντεξετάξει τῷ λόγῳ· ὥσπερ οὐδεὶς ἀν ἐκ τοῦ προφανοῦς¹⁴² νικῆν δυνάμενος, ἐνέδρᾳ ποτὲ καὶ ἀπάτῃ χρήσαστο κατὰ τῶν ποιεμένων.

"Ιδοι δὲ ἄν τις τοὺς τοιούτους μάλιστα ἔντε βασιλέων αὐλαῖς καὶ περὶ τὰς τῶν ἀρχόντων καὶ δυναστεύοντων φύλας εὐδοκιμοῦντας, ἔνθα πολὺς μὲν ὁ φιόνος, μυρίαι δὲ ὑπόσιαι, πάμπολλαι δὲ κολακεῖων καὶ διαβολῶν ὑποθέστεις¹⁴³. Οπου γάρ θεὶ μείζους ἐλπίδες, ἔνταῦθα καὶ οἱ φιόνοι χαλεπώτεροι, καὶ τὰ μίση ἐπισφαλέστερα¹⁴⁴, καὶ ζηλοτυπίαι κακοτεχνέστεραι¹⁴⁵. Πάντες οὖν ἀλλήλους ὅξιν δεδόρκαστο¹⁴⁶, καὶ, ὥσπερ οἱ μονομαχοῦντες, ἐπιτηροῦσιν, εἰ πού τι γυμνωθὲν μέρος θεάσαιντο τοῦ σώματος¹⁴⁷, καὶ πρῶτος αὐτὸς ἔκαστος εἴναι βουλόμενος, παρωθεῖται, καὶ παραγκωνίζεται¹⁴⁸ τὸν πλησίον, καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ, εἰ δύναιτο, ὑποστῆ¹⁴⁹ καὶ ὑποσκελίζει¹⁵⁰. "Ενθα δὲ μὲν χρηστός¹⁵¹ ἀτεχνῶς¹⁵² εὐθὺς ἀγατέτραπται¹⁵³, καὶ

¹²¹) Δίδομεν τὴν φήφον μας. ¹²²) Νικήθεντες, πεισθέντες ὑπὸ τοῦ προτέρου λόγου.

¹²³) Ἀξιοι ὡς νὰ πεισθῇ εἰς αὐτούς. ¹²⁴) Ἀμερολήπτους. ¹²⁵) Κρίνω καλόν. ¹²⁶) Ο στίχος οὗτος ἔχει Ἀριστορ. Σφρ. 484, ἀλλὰ νομίζεται ὅτι καὶ δὲ Ἀριστοφάνης τὸν Ελαῖνην ἦ ἀπὸ τὸν Ἡσίοδον ἢ ἀπὸ τὸν Φωκαλίδην. ¹²⁷) Ἄναφέρω. ¹²⁸) Τὸ λογον.

¹²⁹) Τὸ καταδεικνύσθαι, τὸ δὲ τὸ κατεδικάζεσθαι τινες ἄμοιροι λόγου δηλ. μὴ τυχόντες ἀδείας τοῦ νὰ θυμίζωσι. ¹³⁰) Κρυφών φέρουν, ὑποβάλλων. ¹³¹) Ἀφαιρῶν τὴν ἀπολογίαν διὰ τοῦ λαθραίου τρόπου τῆς κατηγορίας. ¹³²) Μὴ ἔχων παρέρησίαν, θάρρος. ¹³³⁾ Ἐκστασ. ¹³⁴⁾ Ο διαβάλλων. ¹³⁵⁾ Τὸ ἐμπρατές, τὸ φανερόν. ¹³⁶⁾ Οι ἐνεδρεύοντες. ¹³⁷⁾ Τινὸς μέρους. ¹³⁸⁾ Μὲν ἀντιταχθῇ ὁ διαβαλλόμενος. ¹³⁹⁾ Μὴ ἡξεύρων δὲτε εἴναι πόλεμος. ¹⁴⁰⁾ Τοῦ δὲτε οἱ διαβάλλοντες δὲν λέγουσιν οὐδὲν ὄρθον. ¹⁴¹⁾ Συνεπίσταται ἔστω τῷ κατηγοροῦντι· ἔχει ὑπὲρ ἔστω τὴν πεποίθησιν δὲτε κατηγορεῖ τὰ ἀληθῆ.

¹⁴²⁾ Εἰς τὸ φανερόν. ¹⁴³⁾ Ἀφορμα. ¹⁴⁴⁾ Κινδυνωδέστερα. ¹⁴⁵⁾ Χειροτέρας μεταχειρίζομεναι τέχνας. ¹⁴⁶⁾ Βλοσφωρᾶς, ἔγθυτικᾶς βλέπεταιν. ¹⁴⁷⁾ Αλλήλων, διὰ νὰ κτυτήσωσιν εἰς αὐτό. Τοῦτο δὲ λέγει ἐν παραβολῇ, διτι, εἴπου εἰδῶσι τι σφάλμα, διως τὸ καταγγείλωσι. ¹⁴⁸⁾ Μέσως· σπρώχει μὲ τὸν ἀγκῶνα. ¹⁴⁹⁾ Τρασφ κάτωθεν, ἀπὸ τὸν πόδα διὰ νὰ πέσῃ. ¹⁵⁰⁾ Βάλλει τὸν πόδα ὑπὸ τὰ σκέλη του διὰ νὰ τὸν βίψῃ· η μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς παλαιστός. ¹⁵¹⁾ Ο καλὸς ἄνθρωπος. ¹⁵²⁾ Παντελῶ. ¹⁵³⁾ Ο παρακείμενος σῃ-

παραστέσυρται¹⁶⁷, καὶ τὸ τελεῖς εἰον ἀτίμως ἔξεωσται¹⁶⁸. ο δὲ κοινωνικῶς τερος, καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας λαχοηθείας πιθανότερος¹⁶⁹, εὐδοκιμεῖ¹⁷⁰ καὶ δῶς ὁ φύλατος¹⁷¹ κρατεῖ¹⁷². τὰ γάρ τοῦ Ὄμηρου¹⁷³ πάνυ ἐπαληθεύουσιν, ὅτι

Συνδε ἐνδίλιος¹⁷⁴, καὶ τὸν κτανόντα κατέκτα¹⁷⁵.

Τοιγαροῦν ως οὐ περὶ μικρῶν τοῦ ἀγῶνος ὄντος, ποικίλας κατ' ἄλληλων ὁδοὺς¹⁷⁶ ἐπινοοῦσιν, ὃν ταχίστη καὶ ἀσφαλεστάτη ἐστίν ἡ τῆς διαβολῆς τὴν μὲν ἀρχὴν¹⁷⁷ ἀπὸ φύλου νήματος¹⁷⁸ λαμβάνουσα¹⁷⁹ οἰκτρότερα δὲ καὶ τραγικὰ ἐπάγουσα τὰ τέλη, καὶ πολλῶν συμφορῶν ἀνάπτει. Οὐ μέν τοι μικρὸν, οὐδὲ ἀπλοῦν ἐστὶ τοῦτο¹⁸⁰, ως ἂν τις ὑπολάβοι¹⁸¹, ἀλλὰ πολλῆς μὲν τέχνης, οὐκ δὲ ἀγγιλιοίας, ἀκριβοῦς δέ τινος ἐπιμελείας δεδουμενον. Οὐ γάρ ἀν τοσαῦτα ἔβλαπτεν¹⁸² ἡ διαβολή, εἰ μὴ πιθανόν τινα τρόπον¹⁸³ ἐγίγνετο¹⁸⁴ οὐδὲ ἀν κατίσχυσε¹⁸⁵ τὴν πάντων ἴσχυροτέραν ἀληθειαν, εἰ μὴ πολὺ τὸ ἐπαγωγὸν¹⁸⁶, καὶ πιθανόν, καὶ μυρία ἄλλα παρεσκεύαστο κατὰ τῶν ἀκουόντων.

Διαβάλλεται μὲν οὖν ως τὸ πολὺ μάλιστα ὁ τιμώμενος, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ὑπολειπομένοις αὐτοῦ¹⁸⁷ ἐπίφθιμος¹⁸⁸ ἀπαντες γάρ τῷδ' ἐπιτοξάζονται¹⁸⁹, καθάπερ τι κώλυμα καὶ ἐμπόδιον προορώμενοι¹⁹⁰ καὶ ἔκαστος οἴεται πρῶτος αὐτὸς ἔσεσθαι, τὸν κορυφαῖον ἐκεῖνον ἐκπολιορχήσας¹⁹¹, καὶ τὴς φιλίας ἀποσκευασμάνεος¹⁹². οἴοντι καὶ ἐπὶ τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν¹⁹³ ὑπὸ τῶν δρομέων γίγνεται¹⁹⁴ κάκει γάρ ὁ μὲν ἀγαθὸς δρομεὺς, τῆς ὕσπληγγος¹⁹⁵ εὐθὺς καταπεσούσης, μόνον τοῦ πρόσω¹⁹⁶ ἐφρίμενος, καὶ τὴν διάνοιαν ἀποτείνας¹⁹⁷ πρὸς τὸ τέρμα, καὶ τοῖς ποσὶ¹⁹⁸ τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχων τῷ πλησίον¹⁹⁹ οὐδὲν κακουργεῖ, οὐδὲ τι τῶν κατὰ τοὺς ἀγωνιστὰς πολυπραγμονεῖ²⁰⁰. ο δὲ κακὸς ἐκεῖνος²⁰¹ καὶ ἀναθλὸς²⁰² ἀνταγωνιστῆς, ἀπογνοὺς τὴν ἐκ τοῦ τάχους ἐλπίδα, ἐπὶ τὴν κακοτεχνίαν²⁰³ ἐτράπατο²⁰⁴ καὶ τοῦτο μόνον ἐξ ἀπαντος σκοπεῖ, δῆπος τὸν τρέχοντα ἐπισχῶν²⁰⁵, η ἐμποδίσας, ἐπιστομεῖ²⁰⁶, ως, εἰ τούτου διαμάρτοι, οὐκ ἄν ποτε νικῆσαι δυνάμενος²⁰⁷. Ὁμοίως δὲ τούτοις, καὶ ταῖς φιλίαις τῶν εὐδαιμόνων γίγνεται²⁰⁸ ο γάρ προέχων, αὐτίκα ἐπιβουλεύεται²⁰⁹, καὶ ἀφύλακτος ἐν μέσῳ ληφθεὶς τῶν δυσμενῶν, ἀνήρπασθη²¹⁰. οἱ δὲ²¹¹ ἀγαπῶνται²¹², καὶ φίλοι δοκοῦσιν, ἐξ

μαίνει τὸ συνήθιστον ἀνατρέπεται. Άφανίζεται, ως ὑπὸ τοῦ βεβύματος συρόμενος.²¹³ Πιθανότερα λέγων. ²¹⁴ Οἵτις προλάβει τὸν ἄλλον. ²¹⁵ Ἐπειρογύνει. ²¹⁶ Επη. ²¹⁷ Κοινός πόλεμος. ²¹⁸ Τὸν κτενίοντα κατέκτεινε. ²¹⁹ Όμ. Ιλ. Σ. 309. ²²⁰ Άντι τρόπους.

²²¹ Γῆν ἀρχὴν²²² λαμβάνει, ἀρχομένη. ²²³ Κατὰ τὸ ήμιον ἐλπίζοντος²²⁴ τινὲς διορθῶσι πιθανῶς η μίσους η ἐπιδοσίας. ²²⁵ Τὸ διαβάλλειν. ²²⁶ Ος ἐδύνατο νὰ νει μήση τις. ²²⁷ Ήσθε βλάπτει. ²²⁸ Κατὰ πιθανόν. ²²⁹ Θά ύπερενίκα. ²³⁰ Θελκτικὸν τρόπον. ²³¹ Εἰς ἐκείνους οστού μένουν κατώτεροι αὐτοῦ κατὰ τὴν τιμήν. ²³² Σημαδεύουσι. ²³³ Κυριεύσας διὰ πολιορκίας. ²³⁴ Ἀφ' οὐ τὸν ἀποβάλῃ ἀπὸ τὴν φίλιαν τοῦ λεχυροῦ. ²³⁵ Γυμνικοὶ ἀγῶνες εἰς τοὺς δοπιοὺς ήγωνιζοντο συνήθιστοι γυμνοῖ. ²³⁶ Η δρεπτρία, τὸ σχοινίον τὸ δόπιον τὸν κατεβιβάστο ἥρχιζον οἱ δρομεῖς νὰ τρέχωσι. ²³⁷ Τοῦ νὰ πηγαίνῃ ἀμπρόκε. ²³⁸ Τὸν νοῦν στηρίξαις εἰς τὸ τέρμα. ²³⁹ Εν τοῖς ποσι.

²⁴⁰ Δὲν βλάπτει τὸν ἄλλον (δρομέα). ²⁴¹ Οὔτε πολευεῖταις πῶν εἶναι η τι κάρηνον οἱ ἄλλοι ἀγωνισταί. ²⁴² Ο ἄλλος δηλαδή. ²⁴³ Ο μὴ λαμβάνων ἄθλα, μὴ νικῶν. ²⁴⁴ Νὰ μεταχειρίζηται κακὰ τεχνάσματα. ²⁴⁵ Κρατήσας δόπιστα. ²⁴⁶ Νὰ τὸν ρίψῃ πρόμευτα. ²⁴⁷ Ως οὐ δυνάμενος νικῆσαι. ²⁴⁸ Παθητ. Ήπο τῶν ἄλλων. ²⁴⁹ Ο περιφημένος χρόνος σημαίνει τὸ συνήθιστον. ²⁵⁰ Διαβάλλοντες. ²⁵¹ Ήπο τῶν δυνάμενων

Τον¹⁹⁷ ἄλλους βλάπτειν ἔδοξαν. Τό, τε ἀξιόπιστον¹⁹⁸ τῆς διανοίης οὐχ ὡς ἔτυχεν ἐπινοοῦσιν, ἀλλ' ἐν τούτῳ τὸ πᾶν αὐτοῖς ἐσιν ἔργον¹⁹⁹, δεδοικθέσται προσάψαι ἀπωδὸν²⁰⁰, η καὶ ἀλλότριον²⁰¹. Ως γοῦν ἐπὶ πολὺ²⁰² εἰς προσέντα²⁰³ τῷ διαβαλλομένῳ πρὸς τὸ χεῖρον μεταβάλλοντες, οὐκ ἀπίθανοις πιστοῦνται τὰς κατηγορίας²⁰⁴ οἷον τὸν μὲν ἱατρὸν διαβάλλουσιν ὡς φαρμακέα²⁰⁵, τὸν πλούσιον δὲ ὡς τύραννον, τὸν τυραννικὸν δὲ ὡς προδοτικόν²⁰⁶. Ένιστε μέν τοι καὶ ὁ ἀκροώμενος αὐτὸς ὑποβάλλει²⁰⁷ τῆς διαβολῆς τὰς διαφοράς²⁰⁸, καὶ πρὸς τὸν ἔκεινον τρόπον οἱ κακοήθεις αὐτοὶ ἀρμοζόμενοι, εὐστοχοῦσιν. Ἡν μὲν γάρ ζηλότυπον αὐτὸν ὄντα ἰδωσι, Διένευσε²⁰⁹, φασι, τῇ γυναικὶ σου²¹⁰ παρὰ τὸ δεῖπνον²¹¹, καὶ ἀπιδῶν ἐς αὐτὴν, ἀπεστέναξε· καὶ ἡ Στρατονίκη²¹² πρὸς αὐτὸν οὐ μάλα ἀηδῆς, καὶ δλως ἐρωτική.... Ἡν δὲ ποιητικὸς²¹³ ἦ, καὶ ἐπὶ τούτῳ μέγα φρονῆ· Μὰ Δί²¹⁴, ἐχλεύσασέ σου Φιλόξενος²¹⁵ τὰ ἔπη, καὶ διέσυρε, καὶ ἀμετρα²¹⁶ εἶπεν αὐτὰ καὶ κακοσύνθετα. Πρὸς δὲ τὸν εὐσεβῆ, καὶ φιλόθεον, ἄθεος²¹⁷ καὶ ἀνδριος ὁ φίλος διαβάλλεται, καὶ ὡς τὸ θεῖον παρωθούμενος²¹⁸, καὶ τὴν πρόνοιαν ἀρνούμενος δὲ ἀκούσας, εὐθὺς μύωπι διὰ τοῦ ὡτὸς τυπεῖς²¹⁹, διακέκαυται²²⁰, ὡς τὸ εἴκος, καὶ ἀπέρερπται²²¹ τὸν φίλον, περιμείνας τὸν ἀκριβῆ ἔλεγχον. Ολως γάρ τὰ τοιαῦτα ἐπινοοῦσι καὶ λέγουσιν, ἂ μάλιστα ἵσασιν²²² ἐς δργὴν δυνάμενα προκαλέσασθαι τὸν ἀκροώμενον²²³ καὶ ἐνθα τρωτός ἐστιν ἔκαστος ἐπιςάμενοι²²⁴, ἐπ' ἔκεινο²²⁵ τοξεύουσι, καὶ ἀκοντίζουσιν ἐς αὐτό, ὥστε τῇ παραυτίκᾳ²²⁶ δργὴ τεταραγμένον, μηκέτι σχολὴν ἄγειν²²⁷ τῇ ἔξετάσει τῆς ἀληθείας²²⁸ ἀλλὰ καὶ θέλῃ τις ἀπολογεῖσθαι, μὴ προσίσθαι²²⁹, τῷ παραδόξῳ τῆς ἀκροάσεως ὡς ἀληθεῖ προκατειλημμένον. Ἀνυσιμώτατον²³⁰ γάρ ἔν²³¹ τὸ εἶδος τῆς διαβολῆς, τὸ ὑπεναντίον τῆς τοῦ ἀκούοντος ἐπιθυμίας²³²,

¹⁹⁷) Ἐκ τούτων, 5° δι' δια. ¹⁹⁸) Τὸ πῶς ή διαβολή νά πιστεύηται. ¹⁹⁹) Πάσσαν προσπάθειαν καταβάλλουσιν εἰς τοῦτο. ²⁰⁰) Παρατράγγοδον, ἀπίθανον.

²⁰¹) Ξένον, μὴ ἐφαρμοζόμενον εἰς τὸν διαβαλλομένον. ²⁰²) Ως ἐπὶ πολὺ²⁰³ συνήθως²⁰⁴ Οἰον τὸν χαρακτήρα του, τὸ ἐπιτιθέμα του κτλ. ²⁰⁵) Γόην, κατασκευαζήν φαρμάκων. ²⁰⁶) "Ἄν τις ἔχει τυραννικὸν χαρακτήρα, προσθέτουσιν δὲ εἶναι καὶ προδοτης. "Η, ἀν ἔνας φίλος τοῦ τυράννου, δὲ τὸν προδίδει. ²⁰⁷) Γάζης ὑπαγορεύει.

²⁰⁸) Πώς νά ποικιλλωστας τὰς διαβολάς των. ²⁰⁹) Ἐκαμε νεῦμα (διαβαλλομένος).

²¹⁰) Ὑποθέτει τοὺς συκοφάντας ὄμιλούντας εἰς δεύτερον πρόσωπον. ²¹¹) Εἰς τὸ διάστημα τοῦ δείπνου. ²¹²) Τὸ ὑποτιθέμενον ὄνομα τῆς γυναικος. "Ισως δὲ αἰνίττεται τὴν γυναικές τοῦ Σελεύκου, καὶ κόρην ἀημητηρίου του Πολιορκητοῦ, ητις διελήγθη εἰς τὸν ἔνδρα τῆς τὰς ἐρώσας τοῦ Ἀντιόχου. ²¹³) Ποιητής, ποίησιν σακῶν. ²¹⁴) Λέγουσιν αὐτῷ.

²¹⁵) Τὸ ὑποτιθέμενον ὄνομα τοῦ διαβαλλομένου ποιητοῦ. Αἰνίττεται δὲ φιλόξενον τὸν Κυθήριον ποιητήν, διατις κατηγορήθη εἰς Διονύσιον τὸν τύραννον τῶν Συρακουσῶν, φις ἐπικρίνων τοὺς στίχους του, καὶ ἐπιμώρηθη διὰ τοῦτο. ²¹⁶) Μή διντα κατὰ τοὺς καθόντας τῆς μετρικῆς. ²¹⁷) Ως άθεος. ²¹⁸) Μή δεχόμενος. ²¹⁹) Κεντηθεὶς ἀπό ἀλογόμυλων (ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους) ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ του. ²²⁰) Ἀνάπτει δλος. ²²¹) Ἀποστρέφεται. ²²²) Οίδα. ²²³) Ἐπιστάμενος ἐνθα ἐστι. ²²⁴) Τὸ μέρος. ²²⁵) Διὰ τῆς παρούσης, τῆς εἰφρνηδίας. ²²⁶) Νά μὴ ἔχῃ καρόν. ²²⁷) Νά μὴ τὸν δέχεται δικούσας τὴν διαβολήν.

²²⁸) Χρησιμώτατον. ²²⁹) Ή μετοχή αὐτή ἀν δὲν πρέπει νά θεωρηθῇ ὡς λησμονηθεῖσα διναταπόδοτος ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ἀποδοτέας ὡς ἀπόλυτος διὰ τὸ τριτοπρόσωπον εἰς τὸ κατωτέρω ἀπολύτει. Τινὲς δὲ ἀντὶ δὲν τὸ, γράφουσιν ὄντως, στίζουσι τελεία μετὰ τὸ ἐπιθυμίας. "Αλλοι δὲ δέλοισιν δὲ τὸ δὲν εἶναι κατὰ πλενασμὸν Ἀττικόν" ἀνυσιμώτατον γάρ (ἔστι δὲ, ²³⁰) Τὸ κατηγοροῦν τινα ὡς πράξαντες ἡ υπεναντίον.

δόποτε καὶ παρὰ Πτολεμαίω²²⁸ τῷ Διονύσῳ²²⁹ ἐπικληθέντι, ἐγένετο τις δὲ διέβαλε τὸν Πλατωνικὸν Δημήτριον²³⁰, ὃτι ὑδωρ τε πίνει, καὶ μόνος τῶν ἄλλων γυναικεῖα²³¹ οὐχ ἔνεδύσατο ἐν τοῖς Διονυσίοις. Καὶ εἴ γε μὴ κληθεὶς²³² ἔωθεν ἐπινέ τε, πάντων ὁρώντων, καὶ λαβὼν ταραγτινίδιον²³³ ἐκυμάλισέ τε καὶ προσωρχήσατο²³⁴ ἀπολώλει ἀν ώς οὐχ ἡδόμενος²³⁵ τῷ βίῳ τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἀντισφιστής ὅν²³⁶, καὶ ἀντίτεχνος τῆς Πτολεμαίου τρυφῆς. Παρὰ δὲ Ἀλεξάνδρῳ μεγίζη τότε ἀν ἀπασῶν διαβολὴ λέγοιτο²³⁷, εἰ ἔλοιτό τις μὴ σέβειν μηδὲ προσκυνεῖν τὸν Ἡφαιστίωνα²³⁸. Ἐπει γάρ ἀπέθανεν Ἡφαιστίων, ὑπὸ τοῦ ἕρωτος²³⁹ Ἀλεξανδρὸς ἐδουλήθη προσθεῖναι καὶ τοῦτο τῇ λοιπῇ μεγαλουργίᾳ²⁴⁰, καὶ θεὸν χειροτονήσαι²⁴¹ τὸν τετελευτηρότα. Εὖθὺς οὖν νεώς τε ἀνέστησαν αἱ πόλεις, καὶ τεμένη καθιδρύετο, καὶ βωμοί, καὶ θυσίαι, καὶ ἐορταὶ τῷ καινῷ τοῦτῳ θεῷ ἐπετελοῦντο, καὶ ὁ μέγιστος ὄρος ἦν ἀπαστὸν Ἡφαιστίωνα²⁴². Εἰ δέ τις ἢ μειδιάστεις πρὸς τὰ γιγνόμενα, ἢ, μὴ φανούστο πάνυ εὔσεβῶν, θάνατος ἐπέκεντο²⁴³ ἡ ζημία. Τπολαμβάνοντες²⁴⁴ δὲ οἱ κόλακες τὴν μειρακιώδη ταύτην τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπιθυμίαν, προσεξέκαιον²⁴⁵ εὐθὺς, καὶ ἀνέζωπύρουν, ὀνειράτα²⁴⁶ διηγούμενοι, τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐπιφανείας²⁴⁷ τινάς, καὶ ἴματα προσάπτοντες²⁴⁸ αὐτῷ, καὶ μαντείας²⁴⁹ ἐπιφημίζοντες. Καὶ τέλος ἔθισον παρέδρῳ²⁵⁰ καὶ ἀλεξικάκῳ θεῷ. 'Ο δὲ Ἀλεξανδρὸς ἤδετό τι ἀκούων, καὶ τὰ τελευταῖα²⁵¹ ἐπίστευε, καὶ μέγα ἐφρόνει, ὡσαντὸν οὐ θεοῦ παιᾶς ὡν μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοὺς ποιεῖν δυνάμενος. Πόστους τοίνυν οἰόμεθα τῶν Ἀλεξάνδρου φίλων παρὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἀπολαῦσαι τῇς Ἡφαιστίωνος θειότητος²⁵², διαβοληθέντας, ὡς οὐ τιμῶστι τὸν κοινὸν ἀπάντων θεὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἐξελασθέντας, καὶ τῇς τοῦ βασιλέως εὐνόias ἐκπεσόντας; Τότε καὶ Ἀγαθοκῆς ὁ Σάμιος, ταξιαρχῶν²⁵³ παρ' Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τιμώμενος παρ' αὐτοῦ, μικροῦ δεῖν συγκαθείρχον²⁵⁴ λέοντι, διαβοληθεὶς, διτὶ δακρύσεις παριών τὸν Ἡφαιστίωνος τάφον²⁵⁵. Ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν λέγεται βοηθῆσαι Περδίκας²⁵⁶, ἐπομοσάμενος κατὰ πάντων τῶν θεῶν²⁵⁷, καὶ κατὰ Ἡφαιστίωνος,

²²⁸⁾ Πτολεμαῖος δὲ αὐλητής, βασιλεύσας τὸ 59 π. Χ. ²²⁹⁾ Ἐπεκληθή Διόνυσος, διότι ἦν φίλος τῶν Διονυσιακῶν δργίων. ²³⁰⁾ Φιλόσοφος, δισμένων τότε ἐν τῷ Διγυπτιακῷ αὐτῷ. ²³¹⁾ Ἐνδύματα, ως ἐφόρουν εἰς τὰ δργία. ²³²⁾ Οἱ Δημήτριοι κληθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως. ²³³⁾ Γυναικεῖον δισπανές φόρμας ὡς ἐν τῆς Ἱταλίης πόλεως Τάραντος. ²³⁴⁾ Ὁρχήσατο πρὸς τῷ κυβράλῳ κατὰ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. ²³⁵⁾ Εὐχερεστούμενος εἰς τὸν βίον. ²³⁶⁾ Διὰ σοφισμάτων ἐναντιούμενος εἰς τὸν βασιλέα. ²³⁷⁾ Τεχναζόμενος ἐναντίο τῆς τρυφῆς αὐτοῦ. ²³⁸⁾ Η μεγιστὴ διαβολὴ ἦτις ἐδύνατο νὰ ῥηθῇ εἰς τὸν βασιλέα ἦτον ἀν τις, διτὶ τις. ²³⁹⁾ τὸν ἐπιστήμιον φίλον τοῦ Ἀλεξανδρου. ²⁴⁰⁾ Τῇς φιλίας. ²⁴¹⁾ Διότι μεγαλουργῶς τὸν ἔθιψε, διπανήσας 12,000 τάλαντα εἰς μόνην τὴν πυράν του. ²⁴²⁾ Καὶ τοῦτο, τὸ χειροτονήσαι. Εἶπε δὲ καὶ, δι' ἀφέλειαν. ²⁴³⁾ Δῆλο. ἐν δηνόματι του δώμνουν τὸν μέγιστον ὄρχον, λέγοντες μὲ τὸν Ἡφαιστίωνα. ²⁴⁴⁾ Ξεινόρ, εἴ τις. ²⁴⁵⁾ Λαμβάνοντες εἰς χειράς των, ὡφελούμενοι ἀπὸ αὐτήν. ²⁴⁶⁾ Τὴν ηὔξανον. ²⁴⁷⁾ Ἀνώμ. πληθ. τοῦ "Οναρ, ως παρ' ήμιν. ²⁴⁸⁾ Εὐσφανίσεις. ²⁴⁹⁾ Ἀποδίδοντες λατρείας· διτὶ δηλ. φανεῖς λάτρευσέ τινας. ²⁵⁰⁾ Αὐτοῦ. ²⁵¹⁾ Εὔθουν εἰς τὸν Ἡφαιστίωνα, ως εἰς θεὸν, ἀποκαλοῦντες αὐτὸν θεὸν πάρεδρον ἢ ἄλλως σύνθρονον τῶν δώδεκα θεῶν. ²⁵²⁾ Μέχρι τέλεως. ²⁵³⁾ Εἰρωνικῶς, ξεν., ἐπαθον ἐξ αἰτίας τῆς θειότητος. ²⁵⁴⁾ Εγων βαθύν τε κατέπλου, ἀκινητικού. ²⁵⁵⁾ Ὁλιγον ἐλειψε νὰ κλεισθῇ εἰς φυλακὴν διούμιλ λέοντα. ²⁵⁶⁾ Επρεπε νὰ μὴ δακρύσῃ, διότι δὲ Ἡφαιστίων δὲν είχεν ἀποθανεῖ. ²⁵⁷⁾ Ομόσας εἰς δλους τοὺς

δτι δὴ κυνηγετοῦντι οἱ²⁵⁸, φανέντα ἐναργῆ²⁵⁹ τὸν θεόν επισκῆψαι²⁶⁰ εἰπεῖν
 Ἀλεξάνδρῳ, φεισασθαι Ἀγαθοκλέους. Οὐ γὰρ ὡς ἀπιζοῦντα²⁶¹, οὐδὲ ὡς
 ἐπὶ γενρῷ δακρύσαι²⁶², ἀλλὰ τῆς πάλαι συγηθείας²⁶³ μνημονεύσαντα. Ή
 γοῦν κολακεῖα καὶ ἡ διαβολή τότε μάλιστα χώραν ἔσχε²⁵⁴ πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρου πάθος συντιθεμένη²⁶⁵. Καθάπερ γὰρ ἐν πολιορκίᾳ οὐκ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ ἀπόκρημνα, καὶ ἀσφαλῆ²⁶⁶ τοῦ τείχους προσίσταντις πολέμιοι,
 ἀλλ᾽ ἔνθα ἀφύλακτον τι μέρος ἡ σατὶδὸν αἰσθῶνται, ἢ ταπεινόν, ἐπὶ τοῦτο
 πάσῃ δυνάμει χωροῦσιν, ὡς ῥῆται παρεισδῦναι καὶ ἐλεῖν δυνάμενοι²⁶⁷. Οὕτω
 καὶ οἱ διαβάλλοντες, διὰ τὸν ἀσθενὲς ἕνωσι τῆς ψυχῆς, καὶ ὑπόσταθρον,
 καὶ εὐεπίθατον²⁶⁸, τούτῳ προσβάλλουσι, καὶ προσάγουσι τὰς μηχανάς²⁶⁹
 καὶ τέλος ἐκπολιορκοῦσι, μηδενὸς ἀντιπαττομένου, μηδὲ τὴν ἔρεδον αἰσθανομένου. Εἰτ' ἐπειδὴν ἐντὸς ἄπαξ τῶν τειχῶν γένωνται, πυρπολοῦσι
 πάντα, καὶ καίσουσι, καὶ σφάττουσι, καὶ ἔξελαύνουσιν, οἷα εἰκός ἀλισκο-
 μένης ψυχῆς καὶ ἔξηνδραποδισμένης²⁷⁰ ἔργα εἶναι. Μηχανήματα δὲ αὐτοῖς
 κατὰ τοῦ ἀπόντος ἡ τε ἀπάτη, καὶ τὸ φεῦδος, καὶ ἡ ἐπιορκία, καὶ προσ-
 ληπτάρησις²⁷¹, καὶ ἀναισχυντία, καὶ ἄλλα μυρία ῥάδιουργήματα²⁷² ἡ δὲ με-
 γίην πασῶν ἡ κολακεῖα ἐσὶ συγγενῆς, μᾶλλον δὲ ἀδελφὴ τις οὕτα τῆς
 διαβολῆς. Οὐδεὶς γοῦν οὕτω γεννάδας²⁷³ ἔστι, καὶ ἀδαμάντινον τεῖχος
 τῆς ψυχῆς²⁷⁴ προβεβλημένος, διὰ οὐκ ἀν ἐνδοίῃ πρὸς τὰς τῆς κολακείας
 διαβολάς²⁷⁵ καὶ ταῦτα ὑπορυττούσης²⁷⁶, καὶ τοὺς θεμελίους²⁷⁷ ὑφασμούσης
 τῆς διαβολῆς.

Καὶ τὰ μὲν ἔκτος²⁷⁸ ταῦτα ἔνδοιεν δὲ πολλαῖς προδοσίαις²⁷⁹ συναγωνί-
 ζονται, τὰς χεῖρας ὁρέγουσαι, καὶ τὰς πύλας ἀναπετῶσαι, καὶ πάντα τρόπου
 τῆς ἀλώσει τοῦ ἀκούοντος; συμπροσθυμούμεναι. Πρῶτον μὲν τὸ φύδικαιον²⁸⁰,
 δρύστει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, καὶ τὸ ἀμύκορον²⁸¹. ἔπειτα δὲ τὸ πρὸς τὰ
 παράδοξα τῶν ἀκουσμάτων ἐπόμενον²⁸². Οὐ γὰρ οὐδὲ διπλαὶς ηδόμεθα πάντες
 λαζρῆδα²⁸³, καὶ πρὸς τὰς λεγομένας καὶ μεστὰς ὑπονοίας ἀκούοντες²⁸⁴. Οἶσα
 γοῦν τινας οὕτως ἡδέως γαργαλιζομένους τὰ ὅτα ὑπὸ τῶν διαβολῶν, ὁσ-
 περ τοὺς πτεροῖς κνωμένους²⁸⁵. Ἐπειδὴν τοινύν ὑπὸ τούτων ἀπάντων συμ-
 μαχούμενοι²⁸⁶ προσπέσωσι, κατὰ κράτος αἴροντες²⁸⁷, οἵμαι, καὶ οὐδὲ δισ-
 χερής ἡ νίκη γένοιτο²⁸⁸, μηδενὸς ἀντιπαρατατομένου, μηδὲ ἀμυνομένου

258) Αὐτῷ, τῷ Περδίκᾳ. 259) Οἱ θεοὶ τῷ ἐφάνη ἐναργῆς, ἀντὶ ἐναργῶς. 260) Τὸν διέταξε.

261) Οὐ δακρύσαντα αὐτὸν, ὡς ἀπιζοῦντα (τὸ θεοτητή τοῦ Ἡφαίστωνος). 262) Τῷ Ἡφ. 263) Φι-

λίας. 264) Εἰσεχώρησεν, ἐπέτυχε. 265) Συνδιασθείσας, συμφωνήσασα. 266) Μάρη. 267) Ως
 δυνάμενοι παρεισδῦναι εἰς τοῦτο. 268) Εἰς τὸ δόπον δύναται τις νὰ ἐπιβῇ, νὰ φύσῃ
 εὐκόλως. 269) Καὶ τούτο ἐκ μεταφορᾶς τῶν πολιορκούντων. 270) Γεν. ἀπόλ. 271) Παράλησις πρὸς τὸν σιχυρὸν.

272) Γενναῖος, εὐγενῆς τὴν ψυχήν. 273) Δηλαδὴ στερέον. 274) Η γενικὴ διὰ τὴν Πρό-

275) Ἄποκαπτούσης. 276) Λίθους. 277) Ἐκτὸς τῆς ψυχῆς τοῦ κολακευούμενά. 278) Τὸ
 πάθη τῆς ψυχῆς παρεβάλλει μὲ τοὺς ἐν τοῖς φρουρίοις προδότας. 279) Η διάθεσις τῆς

ψυχῆς ἀγαπωσῆς πάντοτε νέα πράγματα. 280) Τὸ νὰ χορταίη τις εὔκολα ἀπό τι πρᾶγμα.

281) Τὸ φέπον. 282) Λαθραίως. 283) Τὸ χωρίον διεφθαρμένον. Διωρθώθη δὲ ὑπὸ τοι-

νων οὕτως: « Ήδόμεθα πάντες πρὸς τὰς λαθρῆδα λεγομένας ἢ μεςδάς ὑπονοίας ἀκόάς ». « Τιπέ» δὲ λαλῶν δὲ ἐπιτυχέσερον: « Λαθρήδα, ἢ πρὸς τὸ οὖς λεγόμενα, ἢ μεστὰ ὑπονοίας
 ἀκούοντες ». 285) Ξεμένους, ἐπωπούμενους. 286) Οἱ διαβολεῖς. 287) Τὴν ψυχήν.

288) Τὸ εὔκτ. σημαίνει εἶναι ἀπομενον νὰ γίνῃ.

τὰς προσθολάς²⁸⁸ ἀλλὰ τοῦ μὲν ἀκούοντος ἐκόντος ἐστιτὸν²⁸⁹ τοῦ
διαβαλλομένου δὲ τὴν ἐπιθυμήν ἀγνοοῦντος. "Μετέπε γάρ ἐν μητεὶ πολεως
ἱλούσης, καθεύδοντες οἱ διαβαλλόμενοι φανεύονται²⁹⁰. Καὶ τὸ πάντων οὗ
επιστον²⁹¹, δὲ μὲν, οὐκ εἰδὼς τὰ γεγενημένα, προσέρχεται τῷ φίλῳ φαῖδρός,
ἄπει μηδὲν φαῦλον ἐστι τῷ συνεπιζάμενος²⁹², καὶ τὰ συνήθῃ λέγει, καὶ ποιεῖ,
παντὶ τρόπῳ δὲ ἄλιος ἐννορευμένος²⁹³. δὲ δὲ²⁹⁴, εἰ μὲν ἔχῃ τι γενναῖον, καὶ
ἔλευθερον, καὶ παρένθεσιαστικὸν²⁹⁵, εὐθὺς ἐξέρρηξε²⁹⁶ τὴν ὄργην, καὶ τὸν θεον
μὴν ἔξέχεε, καὶ τέλος τὴν ὀπολογίαν προαισθόμενος, ἔγνω μάτην κατὰ
τοῦ φίλου παρωξύμενος²⁹⁷. "Πην δὲ ἀγενέστερος καὶ ταπεινότερος, προστέλλεται
μὲν καὶ προσμείδιψ τοις χειλεσιν ἄκροις²⁹⁸, μισεῖ δὲ, καὶ λάθια τοὺς ὄτελο-
τας διαπρίει²⁹⁹, καὶ, ὡς δὲ ποιητής φησι, βισσοδομεύει³⁰⁰ τὴν ὄργην. Οὐ δῆλον
ἔγω³⁰¹ οὐδὲν οἷμα αὖκωτερον, οὐδὲ δουλοπρεπέστερον, ἐνδακόντα τὸ χει-
λος³⁰² ὑποτρέφειν τὴν χολὴν, καὶ τὸ μῆσος ἐν αὐτῷ κατάκλειστον αὔξεται,
ἔτερα μὲν κεύθοντα ἐν³⁰³ φρεσὶν, ἀλλὰ δὲ λέγοντα, καὶ ὑποκρινόμενον
θλαρφ καὶ κωμικῷ³⁰⁴ προσώπῳ μάλα περιπαθῇ³⁰⁵ τίνα καὶ πένθους γέμου-
σαν τραγῳδίαν. Μάλιστα δὲ τοῦτο πάσχουσιν, ἐπειδὴν πάλαι³⁰⁶ φίλος δὲ
ἐνδιαβάλλων ξοκῶν εἶναι τῷ ἐνδιαβαλλομένῳ, ποιηται δύσις³⁰⁷. Τότε γάρ
οὔτε φωνὴν ἀκούειν ἔτι θέλουσι τῶν διαβαλλομένων, η τῶν ἀπολογουμέ-
νων, τὸ ἀξιόπιστον τῆς κατηγορίας ἐκ τῆς πάλαι ξοκούσης φίλας προει-
ληφτέσ³⁰⁸. οὐδὲ τοῦτο λογιζόμενοι, διτὶ πολλαὶ πολλάκις ἐν τοῖς φιλά-
τοις³⁰⁹ μίσους παραπίπουσιν αἴτιαι, τοὺς ἄλλους λανθάνουσαι³¹⁰ καὶ ἐνιο-
τε οἵ αὐτοῖς τις ἔνοχός ἐστι, ταυτὶ³¹¹ φίλασσας³¹² κατηγόρησε τοῦ πλησίου,
ἐκφυγεῖν οὕτω πειράμενος τὴν διαβολὴν. Καὶ δὲ, ἔχθρὸν μὲν οὐδεὶς ἂν
τοιμήσει διαβάλλειν³¹³ ἀπιστος³¹⁴ γάρ αὐτοῖς η κατηγορία, πρόδηλον ἔ-
χουσα τὴν αἴτιαν τοῖς δοκοῦσι δὲ μάλιστα φίλοις ἐπιχειροῦσι³¹⁵, τὴν πρὸς
τοὺς ἀκούοντας εὔνοιαν ἐμφῆναι προαιρούμενοι, διτὶ ἐπὶ τῷ ἐκείνων συμ-
φέροντι οὐδὲ τῶν οἰκειοτάτων ἀπέσχοντο³¹⁶. Εἰσὶ δέ τινες, οἱ καὶ³¹⁷ μάθω-
σιν ὑστερον ἀδίκως διαβεβλημένους³¹⁸ παρ' αὐτοῖς τοὺς φίλους, δημως ὑπ'
αἰσχύνης, δῶν ἐπίστευταν³¹⁹, οὐδὲ³²⁰ ἐτί προσίσθαι, οὐδὲ προσθλέπειν τολ-
μῶσιν αὐτοὺς, διτὶ μηδὲν ἀδικοῦντας ἐπέγνωσαν³²¹. Τα-

288) Περιδίδοντος. 289) Καὶ τοῦτο μεταφορ. 290) Ἐξιν διτι. 291) Συναισθανομένος διτι
ἐπράξε. 292) Ἐν φ ἔνεδραις ἐστήθησαν κατ' αὐτοῦ. 293) Ὁ πρὸς δὲ γίνεται η διαβό-
λη. 294) Εἰλικρινή. 295) Ἐξέπτασεν, ἀπέδειξεν. 296) Οτι παρωχύνθη.

297) Μὲ τὰ ἄκρα χειλῆ, ἀντὶ μὲ τὸ ἄκρον τῶν χειλέων. 298) Τρίζει.

299) Χιωνεύει ἐντὸς του. 'Ομ. 'Οδ. Δ. 676 καὶ Θ. καὶ Θ. 300) Ἐγώ οὐδὲν (χρῆμα)
οὐδὲ δίδικωτερον τούτου, τοῦ ὑποτρέψειν. 301) Δηλ., σιωπῶντα.

302) Κρύπτοντα ἐν ποιητ. 303) Φαῖδρψ, ὡς τὸ τῶν ὑποκριτῶν τῆς κωμῳδίας.

304) Πλήρη πάθους. 305) Ἐκ παλαιοῦ. 306) Οὐχ ήττον κάμνει τὴν διαβολήν.

307) Προσθλαῖσαν θεωρήσαντες τὴν διαβολήν ἀξιόπιστον, διτὶ τὴν φίλας ήττο φαινομέ-
νως ὑπῆρχε μεταξὺ τοῦ διαβάλλοντος καὶ τοῦ διαβαλλομένου. 308) Μεταξὺ τῶν φιλ-
τάτων, πρὸς ἀλλήλους. 309) Ἀγνοούμεναι ἀπὸ τοὺς ἄλλους. 310) Κατηγόρησε ταυτὶ³¹¹ αὐτὰ ἐκεῖνα, (τφ) οἵ αὐτοῖς ἐστι ἔνοχος. 311) Προλαβών. 312) Οὐ πιστευομένη.

313) Καταφέρονται. 314) Ἐρεισθησαν. 315) Καὶ ἔν. 316) Οτι διεβλήθησαν. 317) 'Υπ'
εισχ., ης ἐκείνων δι πιστευσαν, αἰσχυνόμενοι δι³¹⁸ ἐκεῖνα δι. 318) 'Ως ἀδικημένοι, διότι
ἐγνωρισαν δι αὐτοῖς (οἱ διαβάλλονται) δὲν ἔδικουσιν.

πολλῶν κακῶν ὁ βίος ἐπλήσθη ὑπὸ τῶν οὔτω ῥᾳδίως
πιστευομένων διαβολῶν. Ή μὲν γάρ "Ἄντεια"⁵¹⁹,
Τενταίης⁵²⁰ φησιν, Φ. Προῖτε, ή κάκτανε Βελλεροφόντην⁵²¹,

αὐτὴ προτέρα ἐπιχειρήσασα⁵²², καὶ ὑπεροφεύεσα⁵²³ καὶ μικρου — ὁ νεανίας
ἐν τῇ πρὸς Χίμαιραν συμπλοκῇ⁵²⁴ διεψύρη, ἐπιτίμιον⁵²⁵ σωφροσύνης ὑπο-
σχῶν⁵²⁶, καὶ τῆς πρὸς τὸν ξένον⁵²⁷ αἰδοῦς⁵²⁸ ὑπὸ μάχλου⁵²⁹ γυναικῆς ἐπε-
νεδουλευμένος. Ή δὲ Φαιδρα⁵³⁰, κάκείνη τὰ δμοια κατειποῦσα⁵³¹ τοῦ προ-
γόνου⁵³², ἐπάρατον ἐποίησε τὸν Ἰππόλυτον γενέσθαι⁵³³ ὑπὸ τοῦ πατρὸς, οὐ-
δὲν, ω̄ θεοί, οὐδὲν ἀνόσιον εἰργασμένον! Ναί, φῆσει τις ἀλλ' ἀξιόπιστος
ἔστιν ἐντοῦ ὁ διαβάλλων ἀνήρ, τά τε ἄλλα δίκαιος, καὶ συνετός εἶναι
δοκῶν, καὶ ἔχρην προσέχειν αὐτῷ, ἅτε μηδὲν ἀν τοιοῦτο κακουργήσαν-
τι⁵³⁴. — Ἄρ' οὖν τοῦ Ἀριτείδου ἔστι τις δίκαιοτερος; ἀλλ' δμως κάκείνος
συνέσῃ⁵³⁵ ἐπὶ τὸν Θεμιτούκλεα, καὶ συμπαράξινε τὸν δῆμον, ἡς φησιν ἐ-
κεῖνος πολιτικῆς φιλοτιμίας ὑποκεκινισμένος⁵³⁶. Δίκαιος μὲν γάρ ὡς πρὸς
τοὺς ἄλλους Ἀριτείδης, ἀνθρώπος δὲ καὶ αὐτὸς ἦν, καὶ χολὴν εἶχε, καὶ
ἡγάπα τινάς, καὶ ἐμίσει. Καὶ εἴ γε ἀληθῆς ἔσιν ὁ περὶ τοῦ Παλαμήδους
λόγος⁵³⁷, ὁ συνετώτατος τῶν Ἀχαιῶν⁵³⁸, καὶ⁵³⁹ τοῖς ἄλλοις⁵⁴⁰ ἄριτος, τὴν
ἐπιθουλήν καὶ ἐνέδραν ὑπὸ φθόνου φαίνεται συντεθεικῶς κατὰ ἀνδρὸς ὅματ-
μου⁵⁴¹, καὶ φίλου, καὶ ἐπὶ τὸν αὐτὸν κίνδυνον ἐκπεπλευκότος⁵⁴² οὕτως ἔμφυ-
τον⁵⁴³ ἄπασιν ἀνθρώποις ἡ περὶ ἀ τοιαῦτα ἀμαρτία. Τί γάρ ἂν τις ἡ τὸν
Σωκράτην⁵⁴⁴ λέγοι τὸν ἀδίκως πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διαβεβλημένον ὡς ἀ-
σεῖη καὶ ἐπιθουλὸν⁵⁴⁵ ἡ τὸν Θεμιτούκλεα, ἡ τὸν Μιλιτάδην, τοὺς μετὰ τη-
λικαύτας νίκας ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς Ἑλλάδος⁵⁴⁶ ὑπόπτους γενομένους; Μυρία
γάρ τὰ παραδείγματα, καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα ἡδη γνώριμα.

Τί οὖν χρῆγαν⁵⁴⁷ ποιεῖν τὸν γε νοῦν ἔχοντα, ἡ ἀρετῆς, ἡ ἀληθείας ἀμ-
φισῆστοῦντα⁵⁴⁸; ὅπερ⁵⁴⁹, οἷμαι καὶ "Ομῆρος ἐν τῷ περὶ Σειρήνων μύθῳ⁵⁵⁰
ἡγέατο, παραπλέειν κελεύσας τὰς ὀλεθρίους ταύτας τῶν ἀκούσματων ἡδο-
νὰς, καὶ ἀποφράττειν τὰ ὄντα, καὶ μη ἀνέδηγ⁵⁵¹ αὐτὰ ἀναπετανύειν τοῖς

⁵¹⁹⁾ Γυνὴ τοῦ Προίτου, βασιλέως τῆς Τίρυνθος, ἔρασθείσα τοῦ Βελλεροφόντου, καὶ
βιασθεῖσα αὐτὸν εἰς τὸ δῦνόρα της, διότι δὲ ἀνταπεκρίνετο εἰς τὸν ἔρωτά της.

⁵²⁰⁾ "Η ν' ἀπεβάνης. ⁵²¹⁾ Ομ. 'Ιλ. 2'. 164. ⁵²²⁾ Ἐρωτικῶς προκαλέσασα αὐτόν.

⁵²¹⁾ Παρ' ὀλίγον. ⁵²²⁾ 'Ο πενθερὸς τοῦ Προίτου τὸν ἔστειλε νὰ πολεμήσῃ τὸ τέ-
ρα τὴν Χίμαιραν. ⁵²³⁾ Μισθών. ⁵²⁴⁾ Διάδων. ⁵²⁵⁾ Τὸν Προίτον, δοτις τὸν εἰχε φιλο-
κεῖσθαι. ⁵²⁶⁾ "Ενεκα τῆς αἰδοῦς. ⁵²⁷⁾ Αχολάστου.

⁵²⁸⁾ Γυνὴ τοῦ Θησέως. ⁵²⁹⁾ Κατηγορήσασα. ⁵³⁰⁾ Τοῦ προγονοῦ της, τοῦ Ἰππολύ-
του, οἰοῦ τοῦ Θησέως. ⁵³¹⁾ Νὰ τὸν καταραθῇ ὁ πατήρ του. ⁵³²⁾ "Γοθέτει τὴν κα-
ριστασιν καθ' ἦν ὁ διαβάλλων εἶναι ἐνάρετος καὶ δίκαιος κατὰ τὰ δίλλα.

⁵³³⁾ Συνώμοσεν, ἔκινηθη κατὰ τοῦ Θ. ⁵³⁴⁾ Αἱ λέξεις αὗται ὑποτίθενται ὑπὸ τινῶν
ἴκτοβολιμάται: ὑποκεκινισμένος φιλ. πολ. (κεκινισμένος, καντώμενος ὑπὸ φιλ. πολ.). ής ἀ-
κείνος, ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἀπὸ τὴν ποίαν ἐξείνον. Τὸ δὲ φῆσιν ὡς ἐν παρενθέσεις.

⁵³⁵⁾ "Οτι δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ πλαστῆς ἐπιτολῆς διέβαλε τὸν Παλαμήδην, βασιλέα τῆς
Εύβοιας, ὡς προδότην. ⁵³⁶⁾ Ὁδυσσεύς. ⁵³⁷⁾ Καὶ ἐν. ⁵³⁸⁾ Πράγμασι. ⁵³⁹⁾ Δηλ. "Ἐλλη-
νος, διότι συγγένειαν τινα μεταξὺ Ὁδυσσεώς καὶ Παλαμήδους δὲν γνωρίζω.

⁵⁴⁰⁾ Χρῆμα ἔστι. ⁵⁴¹⁾ Λέγω τινά, ἀντὶ λέγω περὶ τινος. ⁵⁴²⁾ "Οτι ἐπρόδοσεν τὴν
Ἐθ. ίδα. ⁵⁴³⁾ "Ιγρεν. Τὶ οὖν (λέγοντες τις) χρῆναι. "Ισως δμως τι οὖν χοή καὶ ποιεῖν;

⁵⁴⁴⁾ Φιλοτιμόμενον περὶ ἀρετῆς ἡ ἀληθείας (Γαλλ. qui se pique de). ⁵⁴⁵⁾ ("Ἐκεί-
νο χρὴ ποιεῖν), διότι κτλ. ⁵⁴⁶⁾ Όδυσ. Μ. ⁵⁴⁷⁾ "Διεμποδίστων.

πάθει προειλημμένοις⁵⁴⁹, ἀλλ' ἐπιστήσαντα ἀκριόῃ θυρωρδὸν τὸν λογισμὸν
ἐπασι τοῖς λεγομένοις, τὰ μὲν ἄξια προσεσθαι⁵⁵⁰ καὶ παραβάλλεσθαι⁵⁵¹, τὰ
ραῦλα δὲ ἀποκλείειν καὶ ἀπωθεῖν. Καὶ γάρ ἀν εἴη γελοῖον, τῆς μὲν οἰκίας
θυρωροὺς καθιεῖναι, τὰ διανοιαν ἀνεψημένα ἔχειν. Ἐπειδὴ
τοίνυν τοιαῦτα⁵⁵² προστῇ τις λέγων, αὐτὸ δέ τοι εἴη ἑαυτοῦ χρὴ τὸ πρᾶγμα ἔξε-
τάζειν⁵⁵³ μήτε ἡλικίαν τοῦ λέγοντος ὅρῶντα, μήτε τὸν ἄλλον βίον, μήτε
τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἀγγίνοιαν. "Οσφ γάρ τις πιθανώτερος⁵⁵⁴, τοσούτῳ ἐπι-
μελεστὸς ἔρας δεῖται τῆς ἔξετάσεως. Οὐ δεῖ τοίνυν πιστεύειν ἀλλοτρίῳ χρή-
στει, μᾶλλον δὲ μίσει⁵⁵⁵ τοῦ κατηγοροῦντος, ἀλλ' ἑαυτῷ τὴν ἔξετασιν φι-
λακτέον⁵⁵⁶ τῆς ἀληθείας, ἀποδόντα καὶ τῷ διαβάλλοντι τὸν φθόνον⁵⁵⁷, καὶ
ἐν φανερῷ ποιησάμενον τὸν ἐλεγχὸν τῆς ἔκατέρου διανοίας, καὶ μισεῖν
οὕτω⁵⁵⁸, καὶ ἀγαπᾶν τὸν δεδοκιμασμένον. Πρὶν δὲ τοῦτο ποιῆσαι⁵⁵⁹ ἐκ τῆς
πρώτης διαβολῆς κεκινημένον, Ἡράκλεις, ὡς μειρακιῶδες, καὶ ταπεινόν,
καὶ πάντων οὐχ ἥκιστα ἄδικον. Ἀλλὰ τούτων ἀπάντων αἴτιον ὅπερ ἐν
ἀρχῇ ἔψημεν, ἡ ἄγνοια, καὶ τὸ ἐν σκότῳ που εἶναι τὸν ἔκάστου τρόπουν⁵⁶⁰.
ἵνε εἴγε θεῶν τις ἀποκαλύψειν ἡμῶν τοὺς βίους, οὔχιοτο ἀν⁵⁶¹ φεύγουσα
εἰς τὸ βάραθρον ἡ διαβολὴ, χώραν⁵⁶², οὐκ ἔχουσα, ὡς ἀν πεφωτισμέ-
νων⁵⁶³ τῶν πραγμάτων ὑπὸ τῆς ἀληθείας.

⁵⁴⁹⁾ Εἰς τοὺς προκατειλημμένους ὑπὸ τοῦ πάθους. ⁵⁵⁰⁾ Παραδέχεσθαι. ⁵⁵¹⁾ Ἐνεποτίθε-
σθαι. ⁵⁵²⁾ Δηλ. διαβολάς. ⁵⁵³⁾ "Οσφ περισσότερον ὅμιλει μὲ τρόπον καταπειστικόν.

⁵⁵⁴⁾ Κρίσει, ἡ μᾶλλον μίσει. ⁵⁵⁵⁾ Νὰ ἐπιφυλάττηται τις εἰς ἑαυτὸν, δι' ἑαυτοῦ νὰ ἔξε-
τάζῃ. ⁵⁵⁶⁾ Δηλ. ἀναλογιζόμενον τὸν φθόνον τοῦ διαβάλλοντος. ⁵⁵⁷⁾ Οὕτω δηλ. ἀναλό-
γως τοῦ ἐλέγχου. ⁵⁵⁸⁾ "Ισως στικτέον οὕτω. Πρὶν δέ, τοῦτο ποιῆσαι: δηλ. πρὶν τοῦ
ποιῆσασθαι τὸν ἐλεγχόν, ποιῆσαι τοῦτο, δηλ. μισεῖν ς ἀτακῆν, ὡς (πόσον!) μειρα-
κιῶδες! "Ἄλλως ἀλλείπει τὸ ἔρμα, ς πρέπει νὰ προστεθῇ Μισεῖν ἡ ἄλλο το ἀνάλο-
γον μετά τὸ Κεκινημένον. ⁵⁵⁹⁾ "Ο τρόπος ἔκάστου δὲν γνωρίζεται" εἶναι ως ἐν σκότῳ
εκφραμμένος. ⁵⁶⁰⁾ "Μύθειο χαθῆ. ⁵⁶¹⁾ Τάσσων ἔκον νὰ μείνῃ. ⁵⁶²⁾ Διότι ἡθελον φωτισθῆ

Τιμᾶται δρ. 2.

